



**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ  
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**ІНСТИТУТ АРХІВОЗНАВСТВА**

**ІНСТИТУТ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА  
імені М.С. ГРУШЕВСЬКОГО**

*Джерела з історії науки  
в Україні*



**ІСТОРІЯ  
НАЦІОНАЛЬНОЇ  
АКАДЕМІЇ  
НАУК  
УКРАЇНИ**

**1941–1945**

**ЧАСТИНА 2**

**ДОДАТКИ**

**КИЇВ 2007**

**Історія Національної академії наук України (1941–1945) : Частина 2. Додатки /**  
Редкол.: О.С. Онищенко (відп. ред.) та ін. – К., 2007. – 576 с.

Дана книга є продовженням частини 1 збірника документів і матеріалів «Історія Національної академії наук України. 1941–1945». До цієї частини збірника включено «Додатки» та науково-довідковий апарат до обох частин, що є науковими розробками колективу Інституту архівознавства. Матеріали частини 2 сприяють заповненню джерельних інформативних прогалин, які не вдалося висвітлити документально в частині 1.

Книга розрахована на науковців, істориків, зокрема істориків науки, архівістів, викладачів вищих і середніх навчальних закладів та студентів.

Упорядники:

Л. М. ЯРЕМЕНКО, В. А. КУЧМАРЕНКО, С. В. СТАРОВОЙТ,  
Л. І. СТРЕЛЬСЬКА

Редакційна колегія:

О. С. ОНИЩЕНКО (відп. ред.), Г. В. БОРЯК, В. П. ДАНИЛЕНКО, Л. А. ДУБРОВІНА,  
В. А. КУЧМАРЕНКО (відп. секр.), В. С. ЛОЗИЦЬКИЙ, Н. В. МАКОВСЬКА, Л. В. МУХА,  
М. М. РОМАНЮК, П. С. СОХАНЬ, Л. М. ЯРЕМЕНКО

Рецензент

І. В. Верба, доктор історичних наук, професор

Затверджено до друку ученою радою  
*Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*

- © В. А. Кучмаренко, Л. І. Завалішина. Регести протоколів засідань Президії АН УРСР (1941–1945), 2007
- © Л. М. Яременко. Список дійсних членів та членів-кореспондентів АН УРСР, обраних у 1941–1945 рр., 2007
- © С. В. Старовойт. Список наукових співробітників АН УРСР (1941–1945), 2007
- © Л. М. Яременко, Т. В. Варава, Л. І. Завалішина, Г. В. Индиченко, О. Ю. Кондратенко, О. Г. Луговський, Н. А. Порохницька. Список видань і наукових праць співробітників АН УРСР (1941–1945), 2007
- © Л. І. Стрельська. Перелік доповідей співробітників установ АН УРСР (1941–1945), 2007
- © В. А. Кучмаренко. Список установ, що діяли у складі АН УРСР (1941–1945), 2007
- © О. І. Вербіцька, Т. В. Брязкало, Л. І. Завалішина, Н. А. Порохницька, Н. Д. Соколова, Л. В. Шипко. Іменний покажчик, 2007
- © О. В. Беззубець, Л. С. Герасименко, О. В. Січова. Географічний покажчик, 2007
- © О. М. Березовський, Л. І. Стрельська. Список абревіатур та скорочень, 2007
- © Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Інститут архівознавства; Інститут археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського, 2007

**ISBN 978-966-02-4254-8 (загальний)**

**ISBN 978-966-02-4256-5 (Ч. 2)**

# ДОДАТКИ



**РЕГЕСТИ ПРОТОКОЛІВ ЗАСІДАнь ПРЕЗИДІЇ  
АКАДЕМІЇ НАУК УРСР  
(1941-1945)**

**1941**

**Протокол № 19<sup>\*1</sup>  
засідання Президії Академії наук УРСР**

від 30 червня 1941 р.  
м. Київ

1. Відповідно до вказівок Президії АН УРСР від 25 червня 1941 р. затвердили зміни в тематичних планах: Інституту економіки АН УРСР, Інституту історії України АН УРСР, Інституту археології АН УРСР, Інституту мовознавства АН УРСР, Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР, Інституту українського фольклору АН УРСР, Кабінету по вивченню єврейської радянської літератури, мови і фольклору, Інституту фізики АН УРСР, Інституту хімії АН УРСР, Інституту органічної хімії і хімічної технології АН УРСР, Інституту геологічних наук АН УРСР, Інституту мінеральної сировини АН УРСР, Інституту мікробіології АН УРСР, Інституту біохімії АН УРСР, Інституту зоології АН УРСР, Інституту ботаніки АН УРСР, Інституту гідробіології АН УРСР, Київської філії Інституту енергетики АН УРСР, Інституту гідрології АН УРСР, Інституту будівельної механіки АН УРСР.

2. Доручили директорам інститутів з'ясувати та встановити кваліфікацію співробітників у знанні іноземних мов.

3. На звернення акад. О. О. Богомольця про вжиття негайних заходів з протипожежної безпеки доручили директорам інститутів провести відповідні заходи.

4. Заслухавши інформацію акад. О. О. Богомольця про необхідність перегляду розподілу бюджету АН у зв'язку зі змінами в тематичних планах інститутів, утворили комісію в

---

<sup>\*1</sup> Останнє засідання Президії АН УРСР у Києві перед евакуацією до м. Уфа. Далі нумерація протоколів починається з № 1.

Далі у регестах протоколів засідань Президії АН УРСР упорядниками застережено: під <sup>\*2</sup> – опущені пункти про надання відпусток та відряджень співробітникам АН, крім членів Президії, директорів установ; під <sup>\*3</sup> – протоколи, або їх окремі пункти, що подані повнотекстово у 1-й частині збірника «Документи»; під <sup>\*4</sup> – опущені пункти про зарахування та відрахування з аспірантури, про присвоєння наукових звань; під <sup>\*5</sup> – пункти про кадрові питання: прийом на роботу, переміщення та звільнення, крім академіків, членів-кореспондентів АН УРСР, директорів, їх заступників, учених секретарів, завідувачів відділами: див. «Список наукових співробітників АН УРСР (1941–1945)», а також з адміністративно-господарської діяльності; під <sup>\*6</sup> – застережено випадки порушень нумерації пунктів у протоколах; під <sup>\*7</sup> – пункти з переліком доповідей, зачитаних на сесіях АН або затверджених Президією для оголошення на конференціях, урочистих зборах та ін.: див. «Перелік доповідей співробітників установ АН УРСР (1941–1945)».

складі акад. О. В. Палладіна (голова), акад. А. О. Сапегіна, керуючого справами О. А. Качанова, вченого секретаря Президії Й. Л. Фраймовича та головного бухгалтера М. С. Мейтіна.

5. На прохання Вінницького облвиконкому про надання допомоги в роботі з очистки р. Південний Буг та його приток доручили директору Інституту гідробіології чл.-кор. Г. Й. Сухомелу опрацювати це питання.

6. На прохання Всесоюзного інституту експериментальної медицини доручили директору Інституту фізичної хімії подати пропозиції щодо прискорення робіт з наладки ново-збудованої колонки і масспектрометра для одержання та вимірювання важкого ізотопу азоту.

7.\*<sup>2</sup>

8. Затвердили В. К. Висоцького тимчасово виконуючим обов'язки директора Інституту органічної хімії і хімічної технології.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 249–255. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 1<sup>\*3</sup>**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 21 липня 1941 р.  
м. Уфа

**Протокол № 2**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 30 липня 1941 р.  
м. Уфа

1. Затвердили тематичні плани на 2-е півріччя 1941 р. таких інститутів АН: Біохімії, Ботаніки, Будівельної механіки, Хімії і хімічної технології, Зообіології, Клінічної фізіології, Суспільних наук; затвердження плану Інституту геологічних наук відклали до приїзду директора акад. Б. І. Чернишова; Інституту фізики та математики – затвердили план математичної групи, фізичної групи – відклали до створення лабораторної бази.

2. Вирішили вважати базами для науково-дослідної роботи інститутів АН у м. Уфа такі установи БАРСР: для Інституту клінічної фізіології – Станція переливання крові, Терапевтична клініка Башкирського медінституту, лабораторії фізіології та патофізіології Башкирського медінституту та Інституту мікробіології і прозектура Психіатричної лікарні; для Інституту біохімії – біохімічна лабораторія Психіатричної лікарні та біохімічний відділ Бактеріологічного інституту; для Інституту хімії і хімічної технології – хіміко-технологічна лабораторія Сільськогосподарського інституту; для Інституту геологічних наук – Геологічне

---

\*<sup>3</sup> Див. док. № 5.



управління та його лабораторії; для Інституту ботаніки – селекційна станція в Чишмах, агропольова станція в м. Уфа та приміщення в будівлі Спиртотресту; для Інституту математики – приміщення в будівлі Спиртотресту. Вирішили звернутися до Молотовського держуніверситету з проханням про надання фізичній групі можливості працювати на базі цього університету; Інститут будівельної механіки виконуватиме роботи зі спецтематики на заводі № 384, теоретичні роботи – в будівлі Спиртотресту; Інститут зообіології – в лабораторіях Наркомзему, Медінституту, Мікробіологічного інституту і Малярійної станції, а також Станції шовківництва БАРСР; Інститут суспільних наук – у Республіканській бібліотеці та Педінституті.

3. Вирішили організувати з 1 серпня 1941 р. групу художньої літератури при Інституті суспільних наук під керівництвом акад. П. Г. Тичини у складі письменників – Ю. І. Яновського, М. Т. Рильського, П. Й. Панча, Н. С. Рибак, О. І. Копиленка та І. А. Кочерги.

4. Погодилися з проханням директора Інституту будівельної механіки чл.-кор. М. В. Корноухова про негайну пересилку з м. Київ до м. Уфа залишеного капітального обладнання Інституту, а також конструкторських архівів та частини бібліотеки; для вирішення цих питань доручили науковим співробітникам Баньковському, [М. Д.] Жудіну та Житкову зв'язатися з Харківським обласним комітетом КП(б)У.

5. Доручили директору Інституту геологічних наук акад. Б. І. Чернишову, чл.-кор. Є. С. Бурксеру та проф. С. І. Назаревичу надати допомогу Башкирському геологічному управлінню в теоретичному обґрунтуванні робіт.

6. Розподілили 500 тис. крб., переведених для роботи Академії, за відповідними статтями.

7–9.<sup>\*5</sup>

10. Телеграфували до м. Харків керуючому справами О. А. Качанову про повне переведення бюджету Інституту електрозварювання за серпень–грудень у розпорядження директора акад. С. О. Патона.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 269–271. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 3 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 20 серпня 1941 р.  
м. Уфа

1. Взяли до відома доповідь директора Інституту фізики та математики акад. Г. В. Пфейффера про роботу Інституту та про стан апаратури, перевезеної до м. Уфа.

2. Запропонували директору Інституту хімії і хімічної технології акад. В. П. Яворському за 3 дні відібрати необхідну для роботи апаратуру; директору Інституту геологічних наук акад. Б. І. Чернишову доручили прискорити виконання робіт зі збідненими мідними рудами та забезпечити Інститут хімії і хімічної технології необхідними реактивами за рахунок Київського університету.

3–8. Заслухали доповіді директорів інститутів: Зообіології, Ботаніки, Геологічних наук, Біохімії, Клінічної фізіології, Будівельної механіки про роботу та стан евакуйованої апаратури.

9. Заслухавши доповідь директора Інституту суспільних наук акад. М. Я. Калиновича про роботу Інституту та стан привезеного майна, вирішили: цінні рукописи зберігати в сейфах; просити РНК БАРСР надати можливість співробітникам АН користуватися бібліотеками Інституту мови і літератури, Педагогічного інституту та музеїв.

10.\*<sup>2</sup>

11. Затвердили проф. В. П. Петрова на посаді вченого секретаря Інституту суспільних наук.

12–13.\*<sup>5</sup>

14. Доручили Управлінню справами АН забрати на склади та взяти на облік все обладнання неакадемічних київських установ, що прибуло до м. Уфа; майно, придатне для шпиталів, за актами передати Уповноваженому Наркомздоров'я УРСР.

15. Надали тов. А. П. Корнеєву 20 887 крб. для вивозу з залізниці цінного обладнання Київського університету.

16. Вирішили скликати чергову сесію АН у жовтні 1941 р. у м. Уфа.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 272–280. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 4 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 9 вересня 1941 р.  
м. Уфа

1. Взяли до виконання затверджений урядом УРСР бюджет та штати Академії на вересень–грудень 1941 р.; запропонували інститутам подати остаточний штатний розпис на затвердження Президії після узгодження з акад. О. В. Палладіним; доручили місцевому організації дитсадка АН.

2.\*<sup>3</sup>

3. Доручили акад. О. І. Бродському подати Плановій комісії АН план роботи інститутів Фізичної хімії та Хімії і хімічної технології.

4. Включили відділ теорії пружності Інституту гірничої механіки під керівництвом акад. О. М. Динника до складу Інституту будівельної механіки; питання про злиття Інституту гірничої механіки з Інститутом будівельної механіки та Інститутом геологічних наук відклали до приїзду в м. Уфа директора Інституту гірничої механіки проф. Г. М. Савіна і членів-кореспондентів К. І. Татомира та П. С. Кучерова.

5. Взяли до відома інформацію директора Інституту будівельної механіки чл.-кор. М. В. Корноухова про роботу Інституту.

---

\*<sup>3</sup> Див. док. № 10.

6. Вирішили просити РНК УРСР дозволити приєднати Український відділ Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва до Академії.

7.\*<sup>2</sup>

8. Звільнили з роботи керуючого справами АН О. А. Качанова та призначили на цю посаду Й. З. Штокала.

9. Затвердили акад. П. П. Будникова керівником групи установ Академії наук у м. Харків та доручили йому бути представником Президії АН у зв'язках з центральними й урядовими установами УРСР.

10. Дозволили Інституту геологічних наук взяти 5 аспірантів-заочників з Башгеологоуправління.

11. Затвердили договір Інституту хімії і хімічної технології з Уфимським водоканалтрестом про знезараження води у міському водогоні.

12.\*<sup>5</sup>

13. Вирішили взяти участь у літературному вечорі, присвяченому ювілею Івана Франка.

14. Доручили Управлінню справами АН терміново провести огляд складських приміщень.

15. Запропонували інститутам подати інформацію про залишені у Києві обладнання і реактиви, необхідні для роботи, з метою відрядження до Києва бригади з трьох осіб на чолі з чл.-кор. П. А. Власюком для вивозу цього обладнання.

16–18.\*<sup>5</sup>

19. Зарахували до Інституту ботаніки чл.-кор. Д. К. Зерова, наукових співробітників – М. Я. Зерова та Є. В. Корноухову.

20–21.\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 281–287. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 5 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 4 жовтня 1941 р.  
м. Уфа

1. Вирішили: 1) з'ясувати в РНК УРСР такі питання: місце евакуації майна інститутів Енергетики, Чорної металургії та Фізико-технічного; куди і в якій кількості евакуйовано співробітників цих інститутів; 2) з'ясувати в РНК БАРСР реальні можливості для організації роботи вищезгаданих інститутів у м. Уфа; 3) просити академіків В. М. Хрущова, Г. Ф. Проскуру, проф. В. М. Майзеля обговорити з місцевими організаціями питання про доцільність організації в м. Уфа роботи Інституту енергетики; 4) відрядити представника Інституту чорної металургії, який направляється до м. Златоуст і до м. Свердловськ для встановлення зв'язку з Наркомчерметом та з'ясування перспектив подальшої роботи; 5) запропонувати членам-кореспондентам А. І. Кіпріанову, С. С. Уразовському та проф. В. І. Кузнецову разом з академіками О. І. Бродським і В. П. Яворським визначити місце їх роботи; 6) залишити в м. Уфа акад. П. П. Будникова; в зв'язку з переведенням до Москви відділів Фізико-технічного інституту (акад. О. І. Лейпунського та чл.-кор. А. О. Слуцкіна) виріши-

ли привезений радій та обладнання радієвої лабораторії залишити в м. Уфа, а співробітників Інституту проф. К. Д. Синельникова, І. В. Обреїмова та Г. Д. Латишева ввести до складу Інституту фізики та математики; 8) \*<sup>6</sup> залишити в м. Уфа акад. Д. М. Синцова, ввівши його до складу Інституту фізики та математики; 9) акад. Л. А. Булаховського ввести до складу Інституту суспільних наук; 10) акад. О. І. Білецького вважати співробітником Інституту суспільних наук; 11) ввести акад. О. Н. Соколовського до складу Інституту геологічних наук; 12) доручити членам-кореспондентам Д. О. Свіренку та Л. Й. Рубенчику для проведення своїх досліджень встановити зв'язок з Інститутом зообіології.

2. Створили комісію у складі академіків А. О. Сапегіна (голова), О. І. Бродського, В. П. Яворського та чл.-кор. П. В. Головіна для розробки пропозицій щодо об'єднання хімічних інститутів.

3. Ліквідували посаду вченого секретаря Відділу фізико-хімічних і математичних наук, звільнивши з неї Ю. Ю. Юрка.

4. У зв'язку з переїздом АН до м. Уфа акад. П. П. Будникова затвердили на посаді голови Відділу фізико-хімічних і математичних наук, звільнивши від виконання цих обов'язків акад. О. М. Динника.

5. Затвердили план роботи Інституту гірничої механіки на четвертий квартал 1941 р.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 288–292. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 6 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 11 жовтня 1941 р.  
м. Уфа

1. Створили комісію у складі акад. О. І. Бродського (голова), чл.-кор. Н. Д. Моргуліса, професорів К. Д. Синельникова, В. Є. Лашкарьова, Г. Д. Латишева та М. І. Корсунського для з'ясування стану привезеного радію та доцільності його використання.

2. Задовольнили прохання Управління паливної промисловості при РНК БАРСР про допомогу в розробці комплексних питань з розвитку буровугільної промисловості.

3. На прохання НК місцевої промисловості БАРСР вирішили питання про експлуатацію Селукських родовищ фосфоритів внести до планів робіт відповідних інститутів АН.

4. Доручили акад. О. В. Леонтовичу скласти проект документа про можливість захисту у м. Уфа кандидатських і докторських дисертацій.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 293–294. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 7**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 17 жовтня 1941 р.  
м. Уфа

1. Взяли до відома та виконання доповідь віце-президента АН акад. О. В. Палладіна про фінансовий стан Академії; запропонували Управлінню справами повідомити директорів інститутів про наявність штатних одиниць та можливість їх скорочення; вирішили звернутися до урядів УРСР та БАРСР з проханням перевести бюджет Академії (кінець 1941 р. і першу половину 1942 р.) у розпорядження РНК БАРСР.

2. Заслухавши доповідь віце-президента АН акад. О. В. Палладіна про тематичні плани інститутів на четвертий квартал 1941 р., доручили голові Планової комісії АН вдосконалити їх та подати на розгляд Президії; головам Відділів запропонували подати до Планової комісії необхідні для цього матеріали.

3. Затвердили склад Планової комісії АН: акад. А. О. Сапегін (голова), голови Відділів АН академіки – П. П. Будников, О. М. Динник, М. Я. Калинович, М. М. Гришко, вчений секретар – Б. М. Гарцман-Брук.

4.<sup>\*3</sup>

5. Доручили голові Відділу технічних наук акад. О. М. Диннику подати пропозиції щодо доцільності існування Інституту гірничої механіки як окремої установи.

6. Вирішили просити РНК БАРСР залишити за Геологоуправлінням БАРСР і Інститутом геологічних наук приміщення по вул. Леніна, № 35.

7. Доручили Інституту хімії і хімічної технології, під контролем голови Відділу фізико-хімічних і математичних наук акад. П. П. Будникова, розробити проект кошторису щодо виконання робіт з виготовлення мила на Уфимському миловарному заводі та представити його РНК БАРСР.

8. Затвердили акт приймання радіа, привезеного з УФТІ проф. Г. Д. Латишевим; погодилися з пропозицією комісії про залишення радіо в м. Уфа; Радієву лабораторію залишили при Управлінні справами АН під відповідальність проф. Г. Д. Латишева.

9. З метою розробки Положення про договірні роботи створили комісію в такому складі: акад. О. М. Динник (голова), акад. О. І. Бродський, проф. Г. М. Савін, керсправами В. С. Семенюченко.

10. Ухвалили створити при Інституті фізичної хімії тимчасовий відділ металургії з групою металознавства та Арбітражну лабораторію; призначили акад. М. В. Луговцова заввідділу металургії, чл.-кор. І. М. Францевича завгрупою металознавства; членів-кореспондентів С. С. Уразовського та І. В. Обреїмова перевели на посади заввідділів Інституту фізичної хімії. У зв'язку з залишенням радіо в м. Уфа, затвердили проф. Г. Д. Латишева керівником Лабораторії гамма-променів; затвердили акад. П. П. Будникова заввідділу мінеральної сировини Інституту геологічних наук.

11. Задовольнили прохання Інституту суспільних наук про проведення закритого вечора башкирської музики та танців.

---

<sup>\* 3</sup> Див. док. № 13.

12. Для організації в м. Уфа вечірнього університету обрали бюро в складі: академіків – Д. К. Третьякова, К. Г. Воблого, О. І. Бродського, чл.-кор. Л. М. Славіна, проф. В. В. Ковальського та Х. Л. Гурського (вчений секретар).

13. Доручили Відділам АН опрацювати питання до клопотання у ВКВШ про дозвіл інститутам АН приймати до захисту докторські та кандидатські дисертації, додати до пропозицій склад вчених рад інститутів.

14. Заслухавши лист директора Інституту електрозварювання акад. Є. О. Патона про те, що 20 серпня з м. Київ було відправлено два вагони з обладнанням Інституту, а їх супроводжуючі Дзбановський і Стельмаховський під час бомбардування вагони кинули та поїхали далі, доручили академікам О. М. Диннику та М. Я. Калиновичу з'ясувати обставини цього інциденту.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 295–304. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 8 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 24 жовтня 1941 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна та співповіді голів Відділів АН академіків П. П. Будникова, М. М. Гришка, чл.-кор. Л. М. Славіна про виконання планів, погодилися з поданими пропозиціями. Доручили Плановій комісії контролювати виконання інститутами цих пропозицій.

2. Заслухавши розроблений акад. П. П. Будниковим проект клопотання перед ВКВШ про надання права прийому до захисту кандидатських і докторських дисертацій інститутами АН, доручили академікам О. І. Бродському, В. П. Яворському та Г. В. Пфейфферу доопрацювати його.

Затвердили склад вченої ради для захисту кандидатських і докторських дисертацій співробітниками інститутів Будівельної механіки і Гірничої механіки: академіки – О. М. Динник, М. М. Крилов, С. В. Серенсен, М. М. Федоров, члени-кореспонденти – Б. Д. Грозін, М. В. Корноухов, Г. Й. Сухомел, Ф. П. Белянкін, М. М. Боголюбов, Б. М. Горбунов, проф. Г. М. Савін та ін.

Затвердили склад вченої ради для захисту кандидатських і докторських дисертацій Інституту ботаніки: академіки – М. М. Гришко, А. О. Сапегін, члени-кореспонденти – Я. С. Модилевський, Д. К. Зеров, Я. В. Ролл та ін.

3. Вирішили просити РНК БАРСР підтвердити своє попереднє рішення про передачу АН приміщення лабораторії Спиртотресту.

4–5.<sup>\*5</sup>

6. Затвердили проект проведення госпдоговірних робіт, за яким:

1) директори інститутів АН укладають договори із закладами, узгоджуючи їх з Плановою комісією та затверджуючи в Президії АН; 2) кошти на госпдоговірні роботи повинні надходити на госпрозрахунковий рахунок Академії; 3) кожен інститут повинен мати окремий рахунок, що формуватиметься з надходжень за угодами інституту; кошти належа-

тимуть інституту та витрачатимуться за згодою директора; 4) для загальних витрат Академії з надходжень за госпдоговорами буде відраховуватись від 5 до 10 відсотків у розпорядження Управління справами АН; 5) договірні роботи виконуватимуться науковими співробітниками АН із залученням тимчасових робітників; 6) оплата праці співробітників Академії із договірних сум виконуватись не буде, якщо робота виконана в час, що оплачується з бюджету Академії.

7. Затвердили проект листа Президії до РНК БАРСР і Обкому ВКП(б) про утворення Науково-технічного комітету сприяння обороні СРСР при АН УРСР у такому складі: академіки – О. О. Богомолець (голова), О. В. Палладін і П. П. Будников (заступники голови), М. О. Лаврентьев, О. І. Бродський, М. В. Луговцов, О. М. Динник, Г. Ф. Проскура, А. О. Сапегін, В. М. Хрущов, Б. І. Чернишов, В. П. Яворський, члени-кореспонденти – Б. Д. Грозін, А. І. Кіпріанов та заступник керсправами В. С. Семенюченко.

8. Затвердили чл.-кор. А. І. Кіпріанова на посаді заступника директора з наукової роботи Інституту хімії і хімічної технології.

9. Затвердили акад. М. О. Лаврентьева керівником математичного відділу Інституту фізики та математики, чл.-кор. Н. Д. Моргуліса – фізичного відділу.

10. Зарахували акад. О. Н. Соколовського до штату Інституту геологічних наук.

11. Призначили акад. Л. А. Булаховського керівником групи мови Інституту суспільних наук.

12.\*<sup>5</sup>

13. Дозволили Інституту чорної металургії тимчасово організувати на базі Інституту фізичної хімії в м. Уфа відділ під керівництвом акад. М. В. Луговцова.

14.\*<sup>5</sup>

15. Викликали до м. Уфа акад. О. Я. Орлова для надання інформації про мету його майбутнього відрядження до м. Іркутськ.

16–17.\*<sup>5</sup>

18. На клопотання Х. М. Коцюбинського, директора Музею М. М. Коцюбинського, взяли Музей у відання АН УРСР.

19.\*<sup>5</sup>

20. Заслухали інформацію директора Інституту енергетики акад. В. М. Хрущова про організацію роботи Інституту у м. Копейськ.

21. Відрядили акад. М. В. Луговцова, чл.-кор. І. М. Францевича та завідувача Арбітражної лабораторії АН Г. І. Шенберга до м. Свердловськ для встановлення зв'язків із Наркомчорметом.

22.\*<sup>5</sup>

23. Організували спецсектор АН під керівництвом В. С. Семенюченка, доручивши йому виконання обов'язків заступника керсправами Академії та звільнивши від обов'язків заступника директора Інституту будівельної механіки.

24. Призначили с.н.с. К. І. Коленчука заступником директора Інституту будівельної механіки.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 305–315. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 9**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 31 жовтня 1941 р.  
м. Уфа

1. Схвалили проект програми листопадової сесії Відділів АН: Фізико-хімічних і математичних наук, Технічних наук, Суспільних наук і запропонували академікам П. П. Будникову, О. М. Диннику та М. Я. Калиновичу доопрацювати програму та подати на затвердження Президії.

2. Заслухавши звіт директора Інституту геологічних наук акад. Б. І. Чернишова та співдоповідь акад. П. П. Будникова про роботу Інституту, визнали її задовільною.

3. Вирішили надіслати інститутам АН затверджений Наркомфіном УРСР штатний розпис АН до кінця 1941 р. і запропонували директорам привести штати інститутів у відповідність до вказаного розпису.

4. Заслухавши доповідь акад. О. В. Палладіна про фінансове становище АН, вирішили просити РНК СРСР, РНК УРСР і РНК БАРСР перевести 1 529 700 крб. Академії за листопад і грудень 1941 р. із бюджету Української РСР до бюджету БАРСР, бюджет АН на 1942 р. затвердити в сумі ...<sup>\*1</sup> крб. та включити його в бюджет БАРСР.

5–9.<sup>\*5</sup>

10. Затвердили вчену раду Інституту суспільних наук АН УРСР у складі: академіки – О. І. Білецький, Л. А. Булаховський, К. Г. Воблий, М. Я. Калинович, М. В. Птуха, П. Г. Тичина, Л. М. Яснопольський, члени-кореспонденти – С. І. Маслов, П. М. Попов, Л. М. Славін, Е. Г. Співак, П. О. Хромов; проф. В. П. Петров, проф. М. Н. Петровський, с.н.с. М. Т. Рильський, парторг і профорг Інституту.

11. Дозволили директорам інститутів АН допускати до наукової роботи осіб із неакадемічних установ без включення їх до списку позаштатних співробітників.

12–13.<sup>\*5</sup>

14. Надали відрядження акад. В. О. Сельському до районів Північної Башкирії, Південної Татарії і м. Казань з 2 до 16 листопада.

15. Заслухали висновки комісії у складі академіків О. М. Динника та М. Я. Калиновича про те, що науковими співробітниками Дзбановським і Стельмаховським зроблено все належне при супроводі вагонів із обладнанням Інституту електрозварювання.

16. Доручили Інституту будівельної механіки організувати загальноакадемічну механічну майстерню і забезпечити її роботу верстатами інститутів Фізики та математики і Фізичної хімії.

17. Підтвердили постанову Президії від 17 липня 1940 р. про організацію та роботу Арбітражної лабораторії Інституту чорної металургії на базі Інституту фізичної хімії із залученням до роботи співробітників інших установ Академії.

18. Перевели акад. М. М. Федорова та групу співробітників Кафедри теорії пружності зі складу Інституту будівельної механіки до складу Інституту гірничої механіки.

19.<sup>\*5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 316–325. Оригінал. Машинопис.

---

<sup>\*1</sup> Крапки в документі.



**Протокол № 10**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 14 листопада 1941 р.  
м. Уфа

1. Затвердили проф. І. Т. Швеця на посаді вченого секретаря Президії АН.
- 2.<sup>\*7</sup> Затвердили програму грудневої сесії АН.
- 2.<sup>\*6</sup> Заслухавши звіт директора Інституту будівельної механіки чл.-кор. М. В. Корноухова, визнали роботу Інституту задовільною.
3. Зобов'язали директорів інститутів подати вченому секретареві Планової комісії до 15 листопада необхідні відомості про тематичні плани на 1942 р. і матеріали про налагодження зв'язків з установами і промисловими підприємствами оборонного значення.
4. На пропозицію голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна затвердили такі комплексні проблеми для наукової розробки: 1) промислове використання місцевих видів палива (бригадир акад. Б. І. Чернишов, інститути: Гірничої механіки, Геологічних наук, Хімії і хімічної технології, Ботаніки); 2) шляхи використання бокситів низького гатунку БАРСР (бригадир акад. П. П. Будников, інститути: Геологічних наук, Хімії і хімічної технології); 3) методи очищення нафтопродуктів від сірки (бригадир проф. М. В. Поляков, інститути: Фізичної хімії, Хімії і хімічної технології); 4) промислове використання кольорових і рідкісних металів БАРСР (бригадир проф. Я. А. Фіалков, інститути: Геологічних наук, Фізичної хімії, Хімії і хімічної технології); 5) застосування спектральних методів аналізу в різних галузях промисловості (бригадир проф. Б. Я. Дайн, інститути: Фізичної хімії, Хімії і хімічної технології, Фізики та математики, Біохімії); 6) засоби боротьби з корозією металів (бригадир Д. П. Зосимович, інститути: Фізичної хімії, Хімії і хімічної технології, Фізики та математики); 7) заходи по боротьбі з шкідниками і хворобами буряка (бригадир чл.-кор. Є. В. Зверезомб-Зубовський, інститути: Ботаніки, Зообіології); 8) боротьба з платяними вошами (бригадир акад. О. В. Леонтович, інститути: Зообіології, Клінічної фізіології, Хімії і хімічної технології).
5. Затвердили додаткову тематику на 1941 р. у зв'язку з прибуттям нових співробітників до м. Уфа.
6. Заслухали доповідь директора Інституту енергетики акад. В. М. Хрущова про можливість організації алюмінієвого заводу та необхідної для цього електростанції.
- 7.<sup>\*5</sup>
8. Взяли до відома повідомлення акад. О. Я. Орлова про те, що Полтавська обсерваторія евакуйована до м. Іркутськ.
9. Перевели акад. О. І. Лейпунського та проф. Г. Д. Латишева з Інституту фізичної хімії до Інституту фізики та математики.
- 10.<sup>\*5</sup>
11. На прохання чл.-кор. Н. Д. Моргуліса звільнили його від обов'язків керівника фізичного відділу Інституту фізики та математики, призначили на цю посаду акад. О. І. Лейпунського.
- 12–19.<sup>\*5</sup>
20. Заслухали інформацію віце-президента АН акад. О. В. Палладіна про те, що до кінця 1941 р. для установ АН Наркомфіном УРСР затверджено 450 штатних посад із місячним фондом заробітної плати – 296 210 крб.

21.\*<sup>5</sup>

22. На час перебування акад. Б. І. Чернишова у м. Куйбишев виконання обов'язків директора Інституту геологічних наук доручили акад. П. П. Будникову.

23. Вирішили клопотатися перед відповідними організаціями про відновлення штатної посади вченого секретаря Планової комісії АН.

24. Погодилися з пропозицією керсправами В. С. Семенюченка про організацію при Управлінні справами АН відділу з госпрозрахункової тематики.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 317–343. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 11**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 21 листопада 1941 р.

м. Уфа

1. Заслухавши доповідь заступника директора Інституту хімії і хімічної технології чл.-кор. А. І. Кіпріанова, визнали роботу Інституту задовільною.

2. Дозволили чл.-кор. О. Ю. Лур'є виїхати до м. Челябінськ та продовжити роботу за планом Інституту клінічної фізіології.

3.\*<sup>5</sup>

4. Підтримали перед ВКВШ прохання Інституту суспільних наук про надання йому права приймати до захисту кандидатські й докторські дисертації.

5. Затвердили вчену раду Інституту геологічних наук у такому складі: академіки – Б. І. Чернишов (голова), П. П. Будников, В. О. Сельський, К. Г. Воблий, чл.-кор. Є. С. Бурксер, старший науковий співробітник О. І. Спасокукоцький, проф. Л. С. Либровис, проф. М. М. Толстухіна, заступник голови СОБС АН СРСР Г. А. Ушаков, проф. С. І. Назаревич, проф. І. К. Половко (учений секретар), кандидати геологічних наук К. І. Маков, О. Н. Нічкевич, К. Й. Новик, Г. Я. Слободяник.

6. Перевели чл.-кор. В. М. Майзеля з Інституту енергетики до Інституту будівельної механіки.

7. Затвердили вчену раду Інституту зообіології в такому складі: чл.-кор. Я. В. Ролл (голова), академіки – О. В. Леонтович, Д. К. Третьяков, члени-кореспонденти – Є. В. Зверезомб-Зубовський, В. Г. Дроботько, доктори біологічних наук Н. Б. Медведєва, О. П. Маркевич, М. В. Єрмаков, В. Л. Рижков, кандидат біологічних наук С. М. Гершензон, М. Д. Тарнавський (учений секретар).

8–9.\*<sup>5</sup>

10. Заслухали подяку дирекції науково-дослідного Інституту епідеміології, мікробіології і санітарії БАРСР старшому науковому співробітнику Інституту зообіології АН Г. М. Френкель за допомогу в організації виробництва стафілофага.

11. Затвердили угоду Інституту будівельної механіки АН з Камським басейном Управління водних шляхів на проведення аналізу випрямних робіт на р. Біла.

12. У зв'язку з роботою пленуму Уфимського обкому партії перенесли скликання сесії АН з 6 на 9 грудня 1941 р.

13. Включили Г. К. Цветкова, голову Башкирського обкому спілки робітників вищої школи та наукових установ, до складу Науково-технічного комітету сприяння обороні СРСР при АН УРСР.

14. Внесли до плану робіт Інституту гірничої механіки на 1942 р. госпдоговірну тему: «Засіб використання врубових машин в умовах шахт Кузбасу».

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 344–351. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 12**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 28 листопада 1941 р.  
м. Уфа

1. Визнали задовільною роботу групи фізики Інституту фізики та математики.
2. Затвердили проф. З. М. Аксент'єву заступником директора Астрономічної обсерваторії в м. Іркутськ.
3. Доручили проф. М. І. Корсунському тимчасове виконання обов'язків директора Фізико-технічного інституту в м. Алма-Ата.
4. Затвердили М. М. Афанасьєва на посаді керівника групи пластичних деформацій з виконанням обов'язків завідувача металографічної лабораторії Інституту будівельної механіки.
- 5.<sup>\*5</sup>
6. Визнали за доцільне об'єднання Київського, Харківського та Дніпропетровського відділень Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва в Українське відділення Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва при АН УРСР.
- 7–8.<sup>\*5</sup>
9. Доручили акад. Б. І. Чернишову організувати надходження наукової літератури для співробітників Академії з відповідних організацій, зокрема, з бібліотеки Казанського університету.
- 10.<sup>\*5</sup>
11. Включили акад. О. Н. Соколовського та проф., генерал-майора В. А. Мелікова до складу Науково-технічного комітету сприяння обороні СРСР при АН.
- 12.<sup>\*7</sup> Внесли до порядку денного грудневої 1941 р. сесії АН додаткові доповіді.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 352–357. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 13**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 12 грудня 1941 р.  
м. Уфа

1. Затвердили проект бюджету Академії на 1942 р. з пропозицією передбачити для Видавництва АН 300 тис. крб. та збільшення на 200 тис. крб. асигнувань на побутові потреби за рахунок скорочення коштів на хімічну групу інститутів.

2. Для уточнення структури інститутів АН утворили комісію у складі академіків О. В. Палладіна (голова), А. О. Сапегіна (заступник), М. М. Гришка, П. П. Будникова, М. Я. Калиновича, О. М. Динника та В. С. Семенюченка.

3. Визнали роботу Інституту зообіології задовільною.

4. Заслухали і взяли до відома рапорт директора Карадзької біологічної станції проф. К. О. Виноградова щодо привезення ним в м. Уфа наукового архіву Станції, матеріалів з наукової тематики та найбільш цінних реактивів, оптики й обладнання.

5. Відповідно до розпорядження заступника голови РНК УРСР Ф. А. Редька при Інституті суспільних наук АН утворили музичний та художній відділи.

6. Дозволили акад. М. М. Крилову, з огляду на стан його здоров'я, переїхати з м. Уфа до місцевості з теплим кліматом для продовження наукових досліджень.

7–11.<sup>\*5</sup>

12. Відмовили у звільненні О. М. Кузнєцову з посади вченого секретаря Інституту гірничої механіки.

13.<sup>\*5</sup>

14. На заяву директора Інститута ботаніки акад. М. М. Гришка вирішили сплачувати акад. М. Г. Холодному 600 крб. додатково за виконання індивідуальних робіт, починаючи з 1 грудня 1941 р.

15. Для участі в нараді з питань лікарських рослин, скликаній НК здоров'я БАРСР, виділили представників від інститутів: Клінічної фізіології, Ботаніки, Біохімії.

16–18.<sup>\*5</sup>

19. На звернення наркомоздоров'я БАРСР тов. Лукманова створили бригаду для дослідження питання переробки використаної вати у складі професорів В. Г. Дроботька, Я. А. Фіалкова, доцента Е. М. Натансона та кандидата біологічних наук Г. М. Френкель.

20. Запропонували інститутам, які не подали свої пропозиції Президії щодо висунення кандидатур на Сталінські премії, подати їх головам Відділів не пізніше 16 грудня для подальшого розгляду матеріалів на спеціальному засіданні Президії 17 грудня 1941р.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 359–366. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 14 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 22 грудня 1941 р.  
м. Уфа

1–3. Висловили подяку за успішно виконану роботу таким академічним бригадам: з повнення та переробки вати (бригадир – Я. А. Фіалков), з одержання вітаміна «С» (бригадир – А. І. Кіпріанов), з одержання прального мила з місцевих глин (бригадир – П. В. Головін).

4. Заслухавши доповідь директора Інституту ботаніки акад. М. М. Гришка, визнали роботу Інституту задовільною.

5. Визначили остаточний термін скликання сесії АН – 12 січня 1942 р.

6. На вшанування пам'яті акад. В. М. Хрущова вирішили: присвоїти Інституту енергетики його ім'я; доручити Інституту підготувати до друку невидані твори акад. В. М. Хрущова; видати збірник робіт Інституту енергетики, присвячений його пам'яті; вмістити у виданнях АН некролог з портретом академіка.

7. Затвердили додаткову тематику Інституту суспільних наук.

8. Затвердили вчену раду Інституту фізичної хімії в такому складі: академіки – О. І. Бродський, М. В. Луговцов, чл.-кор. АН СРСР І. В. Обреїмов, члени-кореспонденти – І. М. Францевич, С. С. Уразовський, кандидат хімічних наук, заступник директора Інституту І. О. Хризман, кандидат хімічних наук, учений секретар Інституту М. Т. Русов, проф. М. В. Поляков, проф. Б. Я. Дайн, кандидати хімічних наук – М. С. Ашкіназі, М. Я. Рубаник, І. О. Неймарк, С. М. Москович, інженер Г. І. Шенберг, секретар парторганізації Е. Г. Шпіро, голова цехкому Ф. М. Вайнштейн.

9.\*<sup>2</sup>

10. Затвердили акад. М. О. Лаврентьєва заступником голови технічної секції Науково-технічного комітету сприяння обороні СРСР при АН УРСР.

11. Ввели до складу Оргкомітету Українського відділу Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва акад. О. Н. Соколовського.

12. Утворили ревізійну комісію Українського відділення Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва при АН УРСР у складі чл.-кор. П. В. Головіна, проф. Б. Я. Дайна та проф. В. І. Кузнецова.

13–15.\*<sup>5</sup>

16. Утворили комісію в справі побутових питань під керівництвом акад. Б. І. Чернишова.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 88, арк. 369–377. Оригінал. Машинопис.

## 1942

### Протокол № 1 засідання Президії Академії наук УРСР

від 9 січня 1942 р.  
м. Уфа

1. Надали відрядження до м. Куйбишев с.н.с. М. Д. Тарнавському для передачі матеріалів кандидатів на премію ім. Й. В. Сталіна та даних про роботу Академії до Комітету в справах вищої школи. Взяли до відома заяви директора Інституту геологічних наук акад. Б. І. Чернишова та акад. В. О. Сельського про зняття їх кандидатур на одержання вищезначеної премії.

2. Затвердили розклад засідань січневої сесії АН УРСР та утворили комісію для складання списку запрошених на сесію представників від установ і організацій; вирішили звернутися

до управління Будинку Червоної Армії з проханням дозволити хору Будинку виступити на закритті сесії.

3. Вирішили розпочати виробництво медичних шприців та ремонт хірургічних інструментів для шпиталів і лікувальних установ м. Уфа в академічній майстерні; доручили акад. О. В. Палладіну та керсправами Академії Й. З. Штокалу подати на затвердження Президії остаточний план госпрозрахункової тематики.

4. На пропозицію директора Інституту хімії і хімічної технології чл.-кор. А. І. Кіпріанова затвердили договір Інституту з Державним союзним геофізичним трестом Наркомнафти на виготовлення та розробку сухих батарей і елементів.

5. Визнали вважати недоцільним існування в м. Томськ філії Інституту хімії і хімічної технології АН УРСР, у зв'язку з чим вирішили провести остаточний розрахунок з усіма співробітниками філії, а устаткування її прийняти в Інститут хімії і хімічної технології.

6. Затвердили наукове відрядження акад. М. О. Лаврентьєву до м. Барнаул для виконання спецробіт з 9 січня до 9 лютого 1942 р.

7. Вирішили викликати акад. О. Я. Орлова для звіту на Президії про роботу Полтавської обсерваторії в 1941 р. та затвердження плану її роботи на 1942 р.

8. Затвердили М. Т. Рильського вченим секретарем Інституту суспільних наук з 1 січня 1942 р.

9. У зв'язку з мобілізацією до лав Червоної Армії доктора історичних наук В. П. Петрова призначили чл.-кор. П. М. Попова керівником відділу фольклору Інституту суспільних наук АН УРСР.

10. Прийняли на роботу в Інститут суспільних наук: Г. Г. Верьовку, М. І. Вериківського, С. П. Добровольського, В. Г. Заболотного, О. О. Шовкуненка, К. Д. Трохименка, І. М. Шульгу, Г. М. Пустовійта.

11–13.\*<sup>5</sup>

14. Встановили 25 січня 1942 р. як остаточний термін подання звітів інститутами АН УРСР.

15. Включили до плану роботи АН УРСР на 1942 р. роботу Експедиції для економічно-географічного вивчення міст східних районів СРСР з метою виявлення можливостей розміщення в них промислових підприємств.

16. Задовольнили клопотання Інституту гірничої механіки про зняття з тематичного плану на 1941 р. теми «Механізація навантаження руди при відкритих розробках в умовах рудника «Миндяк» у зв'язку з відсутністю необхідних матеріалів.

17. Вирішили після сесії АН УРСР провести засідання, присвячене пам'яті акад. В. М. Хрушова, де заслухати доповідь його дочки.

18. Призначили чл.-кор. П. О. Хромова завідувачем групи з вивчення районів Башкирської АРСР Інституту суспільних наук.

19.\*<sup>5</sup>

20. Доручили голові Редакційно-видавничої ради акад. Б. І. Чернишову організувати роботу з розгляду видавничих матеріалів, що надійшли від Видавництва АН.

21. Дозволили Інституту енергетики скласти такі угоди: з Копейським машинобудівним заводом – про розробку генеральної схеми електро- та теплопостачання; з трестом «Челябвугілля» – з дослідження питання про переведення моторів на перемінний ток; з Челябінським танковим заводом – про дослідження електропостачання заводу та забезпечення електроенергією нових цехів; з Наркоматом електростанцій СРСР – про теоре-

тичну та експериментальну розробку питання щодо стійкості енергосистем і електростанцій.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 1–11. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 2**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 23 січня 1942 р.  
м. Уфа

1. Констатували, що Інститут енергетики у м. Копейськ розгорнув роботу та встановив зв'язки з підприємствами оборонного значення. Вирішили на період евакуації Академії наук зосередити всю роботу Інституту в м. Копейськ; виконання обов'язків директора Інституту доручили проф. І. Т. Швецю, звільнивши його від обов'язків вченого секретаря Президії АН. Доручили Управлінню справами забезпечити регулярне фінансування Інституту та звернутися до РНК БАРСР про надання вагона для перевезення устаткування з м. Уфа до м. Копейськ.

2. Заслухавши доповідь директора Інституту чорної металургії акад. М. В. Луговцова, вирішили перевести Інститут, тематика якого тісно пов'язана з найважливішими проблемами оборонної промисловості, до м. Свердловськ.

Зобов'язали Управління справами АН забезпечити регулярне фінансування Інституту після переведення його до м. Свердловськ.

3. Затвердили штатний розпис інститутів Академії на 1942 р. Затвердження штатних розписів інститутів: Суспільних наук, Електрозварювання, Полтавської обсерваторії та Карадаської станції перенесли на 30 січня 1942 р.

4. На доповіді голів секцій Науково-технічного комітету сприяння обороні СРСР при АН УРСР (хімічної – акад. О. І. Бродського, технічної – акад. М. В. Луговцова, медичної – акад. О. В. Палладіна, стратегічної сировини – акад. Б. І. Чернишова) констатували їх успішну роботу; звернули увагу керівників секцій та відповідних інститутів, що виконують оборонну тематику, на потребу обговорення питань, пов'язаних з виконанням засекречених робіт.

5. Вирішили, що праці сесії Академії друкуватиме кожен Відділ окремими збірниками, відповідальним редактором кожного збірника затвердили голову відповідного Відділу, загальним редактором – акад. Б. І. Чернишова.

6. Затвердили видавничий план АН на перше півріччя 1942 р., до якого увійшли: 1) «Вісті АН УРСР» (2 номери); 2) «Доповіді АН УРСР» (5 номерів); 3) видання кожного інституту (по 1 номеру обсягом 10–12 друк. арк.) та доручили голові РВР акад. Б. І. Чернишову взяти під контроль витрати паперу з фонду Академії.

7. Затвердили розміри гонорарів за переклад та редагування.

8. Затвердили відповідальними редакторами журналу Інституту ботаніки академіків М. Г. Холодного та А. О. Сапегіна.

9–10. Вирішили друкувати такі праці: збірку, присвячену пам'яті акад. В. М. Хрушова; доповідь акад. О. О. Богомольця «Практичне вживання антиретікулярної цитотоксичної сироватки».

11–12.\*<sup>5</sup>

13. Підтримали клопотання Інституту фізики та математики перед ВКВШ про надання йому права прийому до захисту кандидатських та докторських дисертацій.

14. Доручили Плановій комісії АН домовитися з відповідними інститутами про внесення до їх тематичних планів тем, запропонованих РНК БАРСР.

15. Задовольнили прохання Інституту зообіології щодо включення до тематичного плану теми «Аналіз наявності або відсутності грибка-стахіботриса в хлібах БАРСР, що залишились під снігом».

16. Ухвалили просити НК торгівлі БАРСР виділити 15 комплектів теплового одягу для співробітників інститутів Академії, які відряджаються в райони у службових і наукових справах.

17.\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 12–19. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 3 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 30 січня 1942 р.  
м. Уфа

1. З метою завершення обліку кадрів АН в м. Уфа та за його межами зобов'язали директорів інститутів до 3 лютого 1942 р. подати списки штатних співробітників, а Управлінню справами подати відомості із зазначенням посад та кваліфікації всіх співробітників Академії, які не об'єднуються відповідними інститутами.

2. Вирішили повідомити дійсних членів та членів-кореспондентів АН УРСР в м. Уфа та поза його межами про можливість виписки наукової літератури з книжкового відділу АН СРСР.

3. Вирішили до 3 лютого 1942 р. відіслати кращі доповіді, заслухані на січневій сесії АН УРСР, до м. Куйбишев тов. Янчову – голові Українського товариства культурних зв'язків із закордоном для опублікування в закордонній пресі.

4. Запропонували директорам інститутів АН УРСР до 10 лютого 1942 р. подати голові РВР акад. Б. І. Чернишову заявки на виписку закордонної літератури.

5. Вирішили звернути увагу директорів інститутів на те, що кожне призначення на посади в інститути АН узгоджується зі штатною комісією АН та затверджується Президією; те саме стосується запрошення співробітників за рахунок госпрозрахункових тем, оплата їх роботи здійснюється за окремими договорами.

6. погодилися із пропозицією голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна щодо подання до 3 лютого 1942 р. звітів про роботу інститутів за 1941 р. та темпланів на 1942 р.

7. Затвердили проект штатного розпису Академії наук УРСР на 1942 р. та запропонували директорам інститутів, де не передбачено при складанні штатного розпису поновлення на роботі співробітників, які знаходяться поза штатами інститутів (в армії, на роботі в інших установах тощо), внести до нього відповідні доповнення згідно списку співробітників, які підлягають поновленню на роботі в Академії при поверненні їх до Києва.



8–9. Вирішили скликати Загальні збори Академії, присвячені 24-м роковинам Червоної Армії. Доручили акад. О. В. Палладіну та тов. Т. Д. Мамонтову подати на затвердження Президії програму їх проведення; утворили комісію у складі акад. А. О. Сапегіна (голова), акад. Б. І. Чернишова та голів Відділів академіків – М. М. Гришка, П. П. Будникова, М. Я. Калиновича та О. М. Динника.

10. Призначили представниками від АН УРСР в Комісію з винахідництва при Обкомі комсомолу БАРСР М. М. Афанасьєва (Інститут будівельної механіки) та І. Л. Кацнельсона (Інститут хімії і хімічної технології).

11–13.\*<sup>5</sup>

14. На клопотання акад. П. П. Будникова, голови Українського відділу Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва, вирішили просити інститути Хімії і хімічної технології та Геологічних наук скласти схеми та ескізи дослідної установки для переробки бурого вугілля з метою одержання хімпродуктів.

15. Вирішили повідомити Держплан БАРСР про бажаність започаткування роботи з виявлення та промислового використання сульфату натрія. Доповідну записку доручили скласти акад. Б. І. Чернишову.

16. За рахунок посад наукових співробітників Інституту ботаніки вирішили ввести посаду вченого секретаря Інституту, на яку призначили с.н.с. А. І. Барбарича з 1 січня 1942 р.

17. Співробітників Інституту суспільних наук художникові Г. М. Пустовійту надали відрядження на Південно-Західний фронт на півтора місяця.

18. Дозволили Інституту суспільних наук скласти угоду на видання антифашистської брошури зі співробітником Інституту філософії АН СРСР проф. О. В. Трахтенбергом.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 20–29. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 4** **засідання Президії Академії наук УРСР**

від 13 лютого 1942 р.  
м. Уфа

1. Доручили директорам інститутів до 16 лютого 1942 р. подати всі матеріали на кандидатів у члени Комітету з присудження Сталінських премій при РНК СРСР.

2. На інформацію Президента АН УРСР акад. О. О. Богомольця про повідомлення німецького радіо, ніби Академія наук УРСР при евакуації знищила бібліотеку в 100 тис. книжок, вирішили через ТАРС дати спростування за підписами членів Президії та дійсних членів Академії.

3. З метою відзначення 24-х роковин Червоної Армії вирішили 21 лютого скликати урочисті Загальні збори АН; взяли до відома інформацію акад. А. О. Сапегіна про відправлення від колективу АН подарунків та листів до м. Воронеж у Ставку Південно-Західного фронту для бійців-червоноармійців; затвердили соцзобов'язання інститутів АН до дня Червоної Армії.

4. Запропонували редакторам журналів та головам Відділів зібрати матеріали для друку в чергових номерах журналів інститутів та збірниках сесії АН. Дозволили видати окремим томом роботи, присвячені БАРСР, за рахунок фонду Держплану БАРСР.

5. Затвердили пропозиції керсправами Й. З. Штокала щодо проведення інвентаризації та доручили Управлінню справами Академії вжити заходи для виготовлення 300 ящиків із сухого матеріалу для збереження академічного майна; вирішили просити Уфимську міськраду про виділення АН сухого приміщення, придатного для зберігання лабораторного устаткування та книг.

6.\*<sup>3</sup>

7. Відзначили роботу Інституту ботаніки з надання допомоги БАРСР в освоєнні колгоспами посівів та підвищення врожаю цукрового буряка, кок-сагізу, конопель й каучуку, а також констатували, що співробітники Інституту ботаніки (чл.-кор. П. А. Власюк та ін.) своїми працями сприяли підвищенню кваліфікації буряководів і каучуківників БАРСР. Співробітники відділу мікології Інституту (проф. С. Ф. Морочковський) надали допомогу Башнаркомзему у розробці заходів боротьби з хворобами цукрових буряків; відзначили, що Інститутом в БАРСР з 1942 р. на площі в 2000 га вводиться більш продуктивний вид конопель. Відмітили велике значення робіт відділу агрохімії Інституту (використання місцевих добрив, відходів марганцево-рудної промисловості та ін.) та рекомендували РВР Академії опублікувати статті за результатами цих робіт. Доручили чл.-кор. П. А. Власюку провести курси лекцій для рілних бригад та ланкових колгоспів.

8. Запропонували Управлінню справами АН надіслати до РНК УРСР проект штатного розпису Академії на 1942 р.

9. Залишили В. С. Семенюченка на посаді керсправами АН. На посаду начальника мобілізаційного відділу АН призначили З. М. Сафіра з 16 лютого 1942 р.

10. Затвердили на 6 місяців на посадах старших наукових співробітників Інституту клінічної фізіології: проф. Н. С. Морозовського – для розробки питання лікувальної дії антиретиккулярної цитотоксичної сироватки на терапевтичних хворих; проф. Б. Е. Лінберга – для розробки лікувальної дії антиретиккулярної цитотоксичної сироватки на хірургічних хворих і проф. М. А. Барона – для розробки питання про генезу реактивних клітинних елементів фізіологічної системи сполучної тканини.

11. Передали на висновок голові Планової комісії АН акад. А. О. Сапегіну заяву тов. Мюнстерлейдта з проханням надати допомогу у застосуванні розробленого ним апарату для читання сліпими в БАРСР.

12. Вирішили клопотатися перед РНК УРСР про включення в бюджет Академії 7500 крб. щорічно для присудження премії ім. акад. Л. В. Писаржевського за видатні роботи в галузі хімії.

13. Для відзначення 9–10 березня Шевченківських днів утворили комітет у такому складі: академіки – О. О. Богомолець (голова), М. Я. Калинович (заст. голови), чл.-кор. Л. М. Славін, композитор П. О. Козицький, акад. П. Г. Тичина, поет М. Т. Рильський.

14. На пропозицію Інституту суспільних наук призначили с.н.с. М. С. Грудницьку на посаду завідувача академічних бібліотечних фондів.

15. Дозволили Інституту суспільних наук витратити 4600 крб. на експедиційні роботи.

16. Дозволили Інституту суспільних наук скласти угоду з тов. Чертковим про написання роботи «Л. М. Толстой в 1907–1908 рр.»

17–18.\*<sup>5</sup>

19. Вирішили клопотатися перед ВКВШ про дозвіл старшому науковому співробітнику Інституту геологічних наук К. Г. Бронштейну захистити кандидатську дисертацію без попереднього складання іспитів.

20. Висловили подяку голові побутової комісії АН акад. Б. І. Чернишову та призначили акад. О. Н. Соколовського його заступником.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 30–42. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 5**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 20 лютого 1942 р.  
м. Уфа

1. На пропозицію Держплану УРСР включили в комплексну роботу Комісії по відновленню на Україні зруйнованих ворогом міст та підприємств при АН проблему використання місцевої мінеральної сировини.

2. На запит Комітету геології при РНК СРСР про надання допомоги Башкирському геологоуправлінню в складанні відповідних геологічних карт затвердили пропозиції Інституту геологічних наук.

3. Затвердили такий склад Комісії по відновленню на Україні зруйнованих ворогом міст та підприємств при АН: 1) секція сировини та енергетичних ресурсів: академіки – Б. І. Чернишов (голова), В. О. Сельський (заст. голови та вчений секретар), П. П. Будников, В. Г. Заболотний, К. Г. Воблий, проф. С. І. Назаревич, проф. К. І. Маков, І. Є. Слензак; 2) секція будівництва та будматеріалів: акад. В. Г. Заболотний (голова), акад. П. П. Будников (заст. голови), В. Г. Чудновський (другий заст. голови), члени-кореспонденти – М. В. Корноухов, Б. М. Горбунов, Ф. П. Белянкін, наукові співробітники – П. М. Варвак, Т. Д. Мамонтов, Г. Я. Слободяник, О. Л. Липа; 3) секція по поновленню гірничої металургії та хімічної промисловості: акад. М. В. Луговцов (голова), чл.-кор. І. М. Францевич (учений секретар), академіки – М. М. Доброхотов, В. М. Свечников, М. М. Федоров, О. М. Динник, Б. І. Чернишов, Г. Ф. Проскура, О. М. Фролов, П. П. Будников, О. І. Лейпунський, Г. В. Кудряшов, Г. В. Курдюмов, В. П. Яворський, члени-кореспонденти – Г. І. Сухомел, С. С. Уразовський, Є. С. Бурксер, П. Т. Ємельяненко, Б. Д. Грозін, В. М. Майзель, П. П. Карпукін, А. І. Кіпріанов, П. В. Головін, тов. Г. М. Савін, О. О. Вовпкін, Л. С. Шмугляков, Л. А. Кульський, І. Т. Швець, О. М. Рабинович, Л. В. Кухарник, В. І. Кузнєцов, Л. М. Майєр, М. С. Тарашанський, Б. Я. Дайн, І. О. Хризман; 4) секція по поновленню пам'ятоків культури: проф. М. Н. Петровський (голова), члени-кореспонденти – Л. М. Славін, С. І. Маслов, наукові співробітники – К. Г. Гуслистий, В. А. Дядиченко, В. Г. Заболотний, письменник П. Й. Панч, художник І. М. Шульга. Запропонували головам секцій подати плани робіт до 25 лютого 1942 р.

4. Вирішили 9–10 березня скликати Загальні збори АН, присвячені Шевченківським дням.

5. Доручили директорам інститутів подати списки співробітників, які підлягають бронюванню від призову до лав ЧА відповідно до роз'яснення НК оборони.

6. Задовольнили клопотання акад. О. І. Лейпунського про асигнування 20 тис. крб. для проведення робіт спеціального призначення.

7. До складу Інституту чорної металургії ввели 5 співробітників Арбітражної лабораторії з метою створення Аналітичної лабораторії.

8. Звільнили І. І. Чертова з посади заступника директора Інституту чорної металургії.

9. Затвердили Б. І. Зданевича завідувачем Бібліотечної комісії АН, с.н.с. А. Й. Ряппо – консультантом та доручили їм подати до Президії списки на виписку закордонної літератури.

10. Затвердили Видавничий план Академії наук УРСР на 1942 р.

11. Вирішили поновити Сталінського стипендіата І. Є. Слензака в аспірантурі Інституту геологічних наук і звернутися до Президії АН СРСР з проханням надіслати документи про призначення йому Сталінської стипендії.

12.\*<sup>4</sup>

13. Звернулися до ВКВШ про дозвіл с.н.с. Інституту ботаніки М. Я. Зеровій захистити дисертацію без складання іспитів.

14. Надали акад. М. М. Гришко наукове відрядження до міст Омська та Молотова.

15. Заслухали скаргу співробітників Інституту ботаніки про те, що вони не можуть працювати, оскільки гази, з якими працює Інститут хімії і хімічної технології, проходять на верхній поверх та негативно впливають на стан їх здоров'я.

16.\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 43–50. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 6 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 27 лютого 1942 р.

м. Уфа

1. На доповіді голів секцій Комісії по відновленню на Україні зруйнованих ворогом міст та підприємств при АН – економічної та з відновлення сільського господарства – про склад секцій та план їх роботи, затвердили такий їх склад: економічної – З. П. Шульга (голова), академіки – К. Г. Воблий, М. В. Птуха, Л. М. Яснопольський, чл.-кор. П. О. Хромов, кандидати економічних наук – Б. М. Гарцман-Брук, Д. В. Гак і проф. А. В. Огієвський; з відновлення сільського господарства: чл.-кор. П. А. Власюк (голова), академіки – А. О. Сапегін, О. В. Палладін, М. М. Гришко, Г. Ф. Проскура, члени-кореспонденти – Г. Й. Сухомел, Є. В. Зверезомб-Зубовський, Я. В. Ролл, с.н.с. М. Д. Тарнавський (секретар), проф. С. М. Гершензон, с.н.с. М. Л. Карп, проф. С. Ф. Морочковський та кандидат технічних наук В. П. Джуваго.

2. Взяли до відома доповідь акад. О. В. Палладіна про роботу медичної секції та вирішили повідомити Наркомздоров'я БАРСР про те, що закінчено розробку питання про застосування продуктів відходів нафтоперегону (полімер) для боротьби з платтяною вошею.

У зв'язку з загрозою розвитку грибка «стахіботрис альтернанс» у частині врожаю минулого року, що залишився під снігом, і який є також причиною тяжких захворювань коней та людей

вирішили повідомити РНК та Обком партії БАРСР і запропонувати допомогу у виявленні пошкоджень незібраного врожаю та організувати короткострокові курси для агрономів.

Взяли до відома заяву акад. О. В. Палладіна про те, що хімічною та медичною секціями Науково-технічного комітету сприяння обороні СРСР при АН УРСР розроблено рецепти дезінфікуючих речовин та забезпечено технологію їх виготовлення (рідина Декіна та Парнаса).

3. Заслухали звернення акад. О. О. Богомольця до директорів інститутів Академії щодо донорства співробітників інститутів, здоров'я та вік яких це дозволяє.

4. На запит Виконавчого комітету Красноярської крайової ради депутатів трудящих щодо відсилки їм проектних матеріалів вітросилових установок, розроблених під керівництвом акад. Г. Ф. Проскури, повідомили, що матеріали евакуйовано з Фізико-технічним інститутом до м. Алма-Ата.

5–6.\*<sup>5</sup>

7. Призначили академіка Академії архітектури СРСР В. Г. Заболотного завідувачем відділу образотворчого мистецтва Інституту суспільних наук.

8. Задовольнили клопотання Інституту суспільних наук про призначення, на час відсутності проф. М. О. Грінченка, виконуючим обов'язки заввідділу музичного мистецтва композитора П. О. Козицького.

9.\*<sup>5</sup>

10. На клопотання директора Інституту чорної металургії акад. М. В. Луговцова про прийняття на роботу наукових співробітників вирішили: кандидатури, запропоновані директорами інститутів, мають бути попередньо розглянуті у відповідних Відділах та віцепрезидентами О. В. Палладіним й А. О. Сапегіним.

11. Запропонували інститутам подати соцзобов'язання на честь 25-ої річниці Жовтневої революції до Планової комісії.

12–13.\*<sup>5</sup>

14. Затвердили список на виписку радянської та закордонної літератури, складений інститутами АН.

15. Заслухали інформацію акад. Б. І. Чернишова про прибуття евакуйованих з Києва архівних матеріалів Видавництва та затвердили акт комісії з їх прийому.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 51–60. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 7 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 6 березня 1942 р.  
м. Уфа

1. Вирішили надіслати КП(б) Узбекистану телеграму про те, що тов. Калітін ніколи не був співробітником Інституту хімії і хімічної технології.

2. Заслухали керсправами Й. З. Штокала про роботу Експериментальної майстерні АН.

3. З огляду на загрозу загибелі лабораторного майна, апаратури та книжкових фондів АН, що перебувають у непридатних приміщеннях, вирішили звернутися до Уфимського міськвиконкому та Раднаркому БАРСР з проханням надати Академії під склади приміщення Головрослегзбуту та Головтескільзбуту.

4. Констатували, що метод регенерації використаної вати, розроблений проф. В. Г. Дроботьком, проф. Я. А. Фіалковим, доц. Е. М. Натансоном та н.с. Г. М. Френкель, є цілком придатним для широкого впровадження в практику. Вирішили: а) звернутися до НКЗ СРСР, Головвійськсануправління Червоної Армії, заст. голови РНК СРСР Р. С. Землячки та секретаря Башкирського обкому ВКП(б) С. В. Зодіонченка про сприяння в реалізації заходів щодо регенерації використаної вати; б) вважати за доцільне вивчення деяких видів торфу, як заміновача вати, для чого ввести додатково до складу бригади чл.-кор. Д. К. Зерова.

5. У зв'язку з тим, що Інститут чорної металургії приступив до виконання планової теми з розробки нафтоперегонних труб нового типу, вирішили організувати в ньому нові відділи та призначити їх завідувачів: сталеплавильний – акад. М. М. Доброхотова; прокатний – чл.-кор. П. Т. Смельяненко; загального металознавства – акад. В. М. Свечникова.

6. Звернулися до акад. П. П. Будникова та чл.-кор. А. І. Кіпріанова з проханням передати директору Інституту енергетики проф. І. Т. Швецю рецепти виготовлення мила та запальних каменів для Челябінського облвиконкому.

7. Висловили подяку Челябінському облторгу за планомірне постачання продуктів Інституту енергетики.

8. Взяли до відома побажання Президента АН УРСР акад. О. О. Богомольця про те, щоб інститути, які надають допомогу заводам та підприємствам, одержували від них довідки про виконану роботу й надсилали їх у відповідні Відділи Академії.

9. Доручили директору Інституту фізики та математики виділити наукового співробітника для читання лекцій в м. Стерлітамак.

10. Встановили розмір гонорару за переклад на англійську мову наукових робіт.

11. Доручили голові РВР акад. Б. І. Чернишову підібрати відповідні штати Видавництва АН.

12. Задовольнили прохання Інституту геологічних наук щодо друку 300 брошур Г. І. Молявка «Вапни».

13. Від імені Президії АН УРСР надіслали акад. АН СРСР О. М. Баху привітальну телеграму з нагоди його 85-річчя.

14. Заслухали лист Башкирського геологічного управління з подякою акад. Б. І. Чернишову за активну участь у складанні плану робіт Управління та висновки Держплану про напрямок розвідувальних робіт на наявність вугілля БАРСР у 1942 р.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 61–68. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 8**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 13 березня 1942 р.  
м. Уфа

1. Вирішили звернутись до заступника голови РНК УРСР Ф. А. Редька та секретаря ЦК КП(б)У Д. С. Коротченка з проханням асигнувати на перше півріччя 1942 р. для Академії 200 тис. крб. на друкування наукових праць.

2. Повідомили секретаря Башкирського обкому ВКП(б) про те, що Президія АН доручила відділу мінеральної сировини Інституту геологічних наук (акад. П. П. Будников) сприяти Всекомпрограді у виробництві поливи.

3. На повідомлення голови Українського відділу Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва при АН УРСР П. П. Будникова про допомогу заводським лабораторіям хімічними реактивами та хімічним склом вирішили надіслати доповідну записку до Держплану БАРСР з проханням надати допомогу в реалізації заходів, які намітило Товариство.

4. погодилися з проханням Інституту фізики та математики скласти угоду з тов. Мюнстерлейдтом на виготовлення апарату для читання сліпими.

5. Вирішили ввести додатково до складу Редакційно-видавничої ради АН академіків – О. М. Динника, М. Я. Калиновича, О. І. Бродського, членів-кореспондентів – Л. М. Славіна, Н. Б. Медведєву.

6. Задовольнили прохання акад. О. І. Бродського про зняття з нього обов'язків бригадира наукових робіт з люмінофорів у зв'язку з перевантаженням; бригадиром призначили чл.-кор. Є. С. Бурксеру.

7. На пропозицію голови Відділу фізико-хімічних і математичних наук акад. П. П. Будникова вирішили звернутись до ВКВШ з метою прискорення вирішення питання захисту дисертацій науковими співробітниками АН УРСР.

8. Дозволили Інституту зообіології провести конференцію, присвячену 50-річчю з дня відкриття наукою вірусів, які фільтруються.

9. Дозволили Відділу фізико-хімічних і математичних наук та Інституту фізичної хімії ім. акад. Л. В. Писаржевського відзначити річницю смерті акад. Л. В. Писаржевського.

10. Вирішили відкласти клопотання Інституту геологічних наук про оплату брошур, опублікованих позапланово, до затвердження бюджету АН.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 70–73. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 9**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 18 березня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповіді акад. М. М. Доброхотова та чл.-кор. І. М. Францевича про роботу Інституту чорної металургії, вирішили: 1) вважати організацію роботи Інституту незадовільною, не зважаючи на те, що окремі його співробітники виконують актуальні для сучасного часу роботи, зокрема група чл.-кор. І. М. Францевича. Причиною є те, що найбільш кваліфіковані керівні співробітники Інституту працюють у різних містах Союзу (Свердловськ, Ташкент, Магнітогорськ, Уфа); 2) прийняти пропозицію акад. АН СРСР І. П. Бардіна про організацію робіт Інституту чорної металургії АН УРСР на базі Української філії АН в м. Свердловськ; 3) запропонувати директору Інституту акад. М. В. Луговцову почати організаційні роботи Інституту в м. Свердловськ із завідуючими відділами: акад. М. М. Доброхотівим (сталеплавильний відділ), акад. В. М. Свечниковим (відділ загального металознавства), чл.-кор. П. Т. Ємельяненком (прокатний відділ) та чл.-кор. І. М. Францевичем (відділ гарячої обробки та корозії); 4) рекомендувати запросити з

м. Ташкент для роботи в Інституті чл.-кор. В. Ю. Васильєва та с.н.с. К. І. Ващенко; 5) підтвердити включення до плану Інституту теми про виробництво крекінгових труб на основі мартенівського металу; 6) доручити директору Інституту фізики та математики протягом одного місяця подати на затвердження план роботи Інституту; 7) співробітників Інституту, які знаходяться в м. Уфа в групі чл.-кор. І. М. Францевича, та Арбітражну лабораторію після закінчення їх роботи перевести до м. Свердловськ; 8) доручити чл.-кор. І. М. Францевичу та групі фізиків Інституту фізики та математики зробити доповідь про необхідні умови для роботи над проблемою катодного захисту на наступному засіданні Президії.

2.\*5

3. Задовольнили клопотання Інституту фізики та математики про виділення для виробництва фотоелементів 5 кг 25-відсоткового срібного припою та вирішили клопотатися перед Наркомфіном УРСР про виділення срібла для робіт Інституту.

4. Задовольнили клопотання Інституту чорної металургії про виділення для спецробіт із наявних запасів 80 г платинового дроту.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 74–77. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 10 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 27 березня 1942 р.

м. Уфа

1. Заслухавши повідомлення Президента АН акад. О. О. Богомольця про загальнослов'янський мітинг у Москві, вирішили надіслати від імені Академії звернення.

2. На доповідь голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна про порядок обліку виконання планів інститутами Академії затвердили такі пропозиції: 1) поновити роботу Відділів та їх вчених рад, зокрема, Відділу біологічних наук; 2) під час оцінки наслідків роботи інститутів звертати увагу на якість робіт та ефективність їх практичного втілення; 3) інститутам проводити наукові збори для обговорення ходу робіт, їх наслідків та наукових рефератів; 4) звернути увагу інститутів на поверхневий характер звітів, що не дають уявлення про дійсні результати роботи; 5) доручити розпорядчому засіданню Президії вирішити питання про нове приміщення для АН та покращення господарського обслуговування інститутів; 6) звернути увагу директорів інститутів на дисципліну у виконанні завдань Президії та на випадки затримок і формального ставлення до їх виконання, що є неприпустимими в умовах військового часу; 7) враховуючи, що в Інституті суспільних наук зосереджені всі спеціальності, що входили до війни до складу цілого Відділу АН – 6 науково-дослідних інститутів та нові відділи, які до війни не входили до складу Академії наук (відділи образотворчого мистецтва, художньої літератури, музичного мистецтва), а також те, що подальший розвиток роботи Інституту вимагає диференціації наукового та науково-організаційного керівництва, вирішили розподілити Інститут суспільних наук на 2–3 інститути та доручити голові Відділу суспільних наук акад. М. Я. Калиновичу подати конкретні пропозиції з питань його реорганізації; 8) на Президії заслуховувати звіти інститутів



з попередньою перевіркою їх роботи спеціальними бригадами, призначеними Плановою комісією; 9) заслухати звіт про роботу Інституту хімії і хімічної технології, доручивши бригаді у складі акад. П. П. Будникова та наукових співробітників Г. І. Дрінфельда та Ф. М. Вайнштейн провести перевірку роботи Інституту.

3. Доручили чл.-кор. І. М. Францевичу розробити проект договору з Наркомнафтою про виконання Академією розробки методів катодного захисту на заводах нафтопереробної промисловості та нафтопромислах і подати його на затвердження Президії.

4. На доповідь проф. М. В. Єрмакова про використання полімеру в боротьбі з малярією вирішили звернутися до Наркомнафти РРСФР про виділення з Уфимського крекінг-заводу 75 т полімера та 25 т гудрону для проведення польових дослідів та бронювання на 1942 р. за Башкирською республіканською малярійною станцією 75 т полімера та 25 т гудрону для проведення протилічнкової боротьби у виробничому масштабі.

5. Заслухавши доповідь чл.-кор. Я. В. Ролла, голови Комісії по винайденню заходів боротьби з вошею при медичній секції Науково-технічного комітету сприяння обороні СРСР при АН УРСР, про наслідки роботи Комісії, констатували, що співробітниками інститутів: Зообіології, Фізичної хімії, Хімії і хімічної технології, Клінічної фізіології запропоновано заходи, серед яких найбільш ефективним є полімер у поєднанні з карболозом і кислотою, перевірений як в лабораторних, так і в побутових умовах і позитивно оцінений Наркомздоров'я БАРСР; виробництво полімеру налагоджено в напівзаводському масштабі.

6. Взяли до відома лист заводу № 26 з повідомленням, що бригадою наукових співробітників під керівництвом акад. П. П. Будникова, за участю Інституту будматеріалів БАРСР, проведено дослідження місцевої сировини для виготовлення вогнетривких матеріалів.

7. На повідомлення голови Українського товариства культурних зв'язків із закордоном про видання в закордонній пресі англійською мовою збірників: «Боротьба українського народу проти німецьких окупантів» і «Наука та мистецтво України в дні Вітчизняної війни» доручили головам Відділів надіслати відповідні матеріали.

8. Доручили Інституту суспільних наук подати Товариству культурних зв'язків із закордоном статті про боротьбу українського народу проти онімечення України.

9. Взяли до відома згоду академіків АН СРСР О. О. Скочинського та Л. Д. Шевякова на участь у роботах Комісії по відновленню зруйнованих ворогом на Україні міст та підприємств при АН, а також повідомлення про участь в її роботі Інституту гірничої справи АН СРСР.

10.\*<sup>5</sup>

11. Доручили науковим співробітникам Інституту геологічних наук В. П. Джуваго та Г. І. Шенбергу скласти проект будівництва дослідної установки для перегону бітумінозного вугілля Кривлевського родовища на замовлення Башгеологуправління.

12. Затвердили Я. В. Руденського на посаді завідувача поліграфічного відділу РВР АН.

13. Заслухавши інформацію акад. Б. І. Чернишова про отримання 27 т паперу, вирішили виділити 3 т Управлінню справами АН для потреб інститутів та канцелярії.

14.\*<sup>5</sup>

15. Затвердили порядок прийому на роботу до АН наукових співробітників.

16. З метою проведення урочистого засідання, присвяченого ювілею М. В. Лисенка, утворили комітет у складі акад. О. О. Богомольця (голова), акад. М. Я. Калиновича, композитора П. О. Козицького, чл.-кор. Л. М. Славіна та поета М. Т. Рильського.

17–19.\*<sup>5</sup>

20. Затвердили І. І. Радутмана заступником голови Українського відділення Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва та присвоїли йому звання молодшого наукового співробітника.

21. Погодилися з пропозицією директора Інституту енергетики проф. І. Т. Швеця про утворення в Комісії по відновленню зруйнованих ворогом на Україні міст та підприємств при АН УРСР окремої паливно-енергетичної секції; затвердили план її роботи та такий склад: проф. І. Т. Швець (голова), акад. Г. Ф. Проскура, професори – А. Л. Матвеев, М. А. Кондак, Л. С. Шмугляков, старші наукові співробітники – Л. В. Цукерник, М. Й. Цейтлін, А. Л. Вайнер.

22. Вирішили передати в розпорядження Інституту ботаніки 100 кг пергаментного паперу.

23. Запропонували Управлінню справами АН протягом тижня встановити вентиляцію в радієвій лабораторії Інституту фізики та математики.

24. Запропонували Управлінню справами АН влаштувати умформер в Інституті фізичної хімії.

25. На прохання Держплану БАРСР про сприяння інспекції Рибдогляду доручили Інституту зообіології провести двотижневі курси з риборозведення та риболовства.

26. Запропонували Управлінню справами АН повернути списки співробітників АН, представлені в Наркомторг БАРСР, та уточнити термінологію за правилами, встановленими Наркомторгом СРСР.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 78–89. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 11 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 3 квітня 1942 р.

м. Уфа

1. Заслухавши доповідь чл.-кор. А. І. Кіпріанова та голови бригади з перевірки роботи Інституту хімії і хімічної технології акад. П. П. Будникова, констатували: в Інституті виконано роботу, яка дала практичні результати, що мають значення для промисловості, в т. ч. оборонної; зазначили, що розгортання роботи Інституту гальмується відсутністю хімічного посуду та реактивів; запропонували Управлінню справами в п'ятиденний термін закінчити установку умформера.

2. Заслухали звіти голів секцій Комісії по відновленню на Україні зруйнованих ворогом міст та підприємств при АН та інформацію Наркома освіти УРСР С. М. Бухала про те, що Раднарком УРСР підтримує ініціативу Академії щодо створення цієї Комісії.

3. Враховуючи, що в Інституті суспільних наук зосереджені всі спеціальності, які входили до війни до складу цілого Відділу АН (6 науково-дослідних інститутів), що Інститут поширився новими відділами, які раніше не входили до його складу (образотворчого мистецтва, художньої літератури, музичного мистецтва), і що з моменту організації Інститут

виріс кількісно, а також те, що подальший розвиток роботи Інституту вимагає диференціації наукового та науково-організаційного керівництва затвердили поданий головою Відділу суспільних наук проект реорганізації Інституту – поділ його на три інститути: 1) Інститут історії й археології з відділами: історії та археології (13 співробітників); економіки (12 співробітників); 2) Інститут мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка з відділами: мови (9 співробітників); історії літератури (10 співробітників); художньої літератури (9 співробітників); 3) Інститут мистецтв і народної творчості з відділами: музичного мистецтва (5 співробітників); образотворчого мистецтва (6 співробітників); фольклору (3 співробітники). Вирішили просити РНК УРСР затвердити цю постанову.

4. Взяли до відома повідомлення голів Відділів про подання статей Українському товариству культурних зв'язків із закордоном.

5. З огляду на рекомендації РНК УРСР щодо опрацювання установами АН проблематики культури та економіки України у 1942 р. констатували, що тематичний план Академії на 1942 р. спрямований на розробку питань оборонного характеру; враховуючи роботи Комісії по відновленню на Україні зруйнованих ворогом міст та підприємств при АН, вирішили включити до темплану питання, присвячені проблемам народного господарства та культури УРСР.

6–7.\*5

8. Звіт про роботу Інституту будівельної механіки та співповідь бригади з перевірки роботи Інституту в складі акад. О. М. Динника (голова), чл.-кор. І. М. Францевича, професорів Г. М. Савіна та Г. В. Карпенка вирішили заслухати 10 квітня 1942 р.

9. Акад. М. Г. Холодному дозволили відрядження терміном півроку на Кавказ для проведення наукових досліджень.

10.\*5

11. Подали скаргу голові Комітету в справах вищої школи при РНК СРСР С. В. Кафтанову на Вищу атестаційну комісію у зв'язку з відмовою в прийомі до захисту дисертацій співробітників Інституту фізики та математики та звернулися до народного комісара освіти УРСР С. М. Бухала з проханням отримати дозвіл вищеназваного Комітету в отриманні права на приймання до захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 90–98. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 12**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 10 квітня 1942 р.

м. Уфа

1. Заслухавши звіт директора Інституту будівельної механіки чл.-кор. М. В. Корноухова та співповідь голови бригади з перевірки роботи Інституту акад. О. М. Динника, визнали, що Інститут виконав поставлені перед ним завдання й розгорнув велику науково-практичну роботу та надав значну допомогу оборонним заводам.

2. Затвердили нову структуру Управління справами Академії: заступника директора Інституту енергетики С. Ф. Сергєєва перевели на роботу в Управління справами до новоствореного відділу побутового постачання, призначивши начальником цього відділу

тов. Борисенка; відповідно до структури Управління справами затвердили штатний розпис на 39 осіб.

3. Вирішили на наступному засіданні Президії заслухати звіт про роботу Інституту зообіології та співповідь акад. О. Н. Соколовського, голови бригади з перевірки роботи Інституту.

4. Взяли до відома лист Виконкому Красноярської краєвої Ради депутатів трудящих від 18 березня 1942 р. з подякою проф. П. А. Власюку за надсилку матеріалів.

5. На лист Спілки радянських письменників України з проханням взяти участь у випуску альманаха «Україна в боротьбі» доручили головам Відділів та директорам інститутів подати відповідні статті.

6. На побажання редакції журналу «Под знаменем марксизма» доручили директорам інститутів надіслати статті.

7. Доручили акад. В. О. Сельському під час його перебування в Москві передати повторне прохання Президії АН до Комітету в справах вищої школи при РНК СРСР про те, що підготовка висококваліфікованих наукових кадрів є одним з важливих завдань інститутів АН та просити Комітет поставити на вирішення РНК СРСР питання про надання права прийому до захисту докторських та кандидатських дисертацій в інститутах АН УРСР.

8. Задовольнили прохання Інституту ботаніки про запрошення на роботу кандидата біологічних наук М. А. Любинського.

9–10.<sup>\*5</sup>

11. Запросили на роботу в Інститут зообіології чл.-кор. Д. О. Свіренка та колишнього співробітника Інституту мікробіології, заввідділу ґрунтової мікробіології М. Д. Богопольського, дозволивши йому працювати в м. Куйбишев.

12. Дозволили акад. Б. І. Чернишову консультувати геологорозвідувальні роботи щодо копального вугілля БАРСР протягом літнього періоду.

13. Вирішили ліквідувати побутову комісію при Президії АН УРСР.

14. Дозволили Інституту суспільних наук скласти з М. В. Сибільовим угоду на проведення археологічних робіт у м. Святогорськ (Донбас).

15.<sup>\*5</sup>

16. Дозволили Інституту суспільних наук витратити 2 тис. крб. на друкування наукових праць обсягом 100 друк. аркушів.

17. Доручили головам Відділів скласти програму чергової сесії Академії.

18. Ввели до складу комісії з відзначення 25-х роковин Жовтневої революції акад. О. В. Палладіна, членів-кореспондентів Л. М. Славіна та С. С. Уразовського.

19. Утворили комісію з організації святкування 1 Травня.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 99–107. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 13 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 17 квітня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухали інформацію акад. О. О. Богомольця про надсилку 105 продовольчих пайків для дійсних членів та членів-кореспондентів Академії від ЦК КП(б)У та РНК УРСР.

2. Заслухавши звіт про роботу Інституту зообіології директора чл.-кор. Я. В. Ролла та співповідь голови бригади з перевірки роботи Інституту акад. О. Н. Соколовського,

визнали роботу Інституту задовільною; запропонували керсправами АН придбати спецодяг для експедиційних робіт та організувати поставку тварин для експериментів.

3. Вирішили 24 квітня заслухати звіт про роботу Інституту фізики та математики і співповідь голови бригади з перевірки роботи Інституту акад. О. І. Бродського.

4. Прийняли рішення про проведення 9 травня урочистого засідання, присвяченого 100-річчю з дня народження М. В. Лисенка; вирішили просити РНК УРСР присвоїти ім'я М. В. Лисенка Академічному ордену Леніна театру опери та балету УРСР та встановити по 5 стипендій його імені в усіх вищих музичних закладах УРСР; спорудити пам'ятник М. В. Лисенкові у Києві.

5. Взяли до відома лист наркома соціального забезпечення УРСР С. В. Легура про призначення персональної пенсії вдові акад. В. М. Хрущова.

6. Перевели відділ акад. Г. Ф. Проскури з Інституту енергетики до Інституту будівельної механіки.

7. Заслухали лист Народного комісаріата авіаційної промисловості СРСР з проханням розпочати розробку трьохкомпонентного танзометра та висновок директора Інституту будівельної механіки чл.-кор. М. В. Корноухова про те, що Інститут не має умов в м. Уфа для виконання цього прохання.

8. Вирішили надіслати привітальну телеграму українському народові та бійцям Червоної Армії за підписом членів Президії АН УРСР для трансляції по радіо 1 Травня.

9. Для участі в організації виставки Наркомздоров'я СРСР доручили проф. Я. А. Фіалкову організувати окремий стенд Академії (цитотоксична сироватка, регенерація вати, дезінсекційні емульсії, полівітамінний концентрат, активоване вугілля, адонілен тощо).

10.\*<sup>4</sup>

11. Виділили 100 тис. крб. Інституту будівельної механіки на влаштування високочастотної установки.

12. Дозволили Г. Я. Слободянику переїхати на роботу в Наркомат будівельних матеріалів УРСР із залишенням його на роботі в АН (за сумісництвом).

13. Взяли до відома лист Уфимського електроапаратного заводу про те, що акад. П. П. Будников та науковий співробітник І. М. Безпалько виготовили потрібні заводу спеціальні керамічні ізоляційні вироби.

14. Доручили Плановій комісії АН подати доповідь про тематичний план Фізико-технічного інституту в м. Алма-Ата на засідання Президії 24 квітня.

15. Затвердили склад вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук: академіки – П. П. Будников (голова), О. І. Бродський, Д. М. Синцов, В. П. Яворський, Б. І. Чернишов, В. О. Сельський, О. Н. Соколовський, М. О. Лаврентьев, Г. В. Пфейффер, О. І. Лейпунський, члени-кореспонденти – С. С. Уразовський, А. І. Кіпріанов, П. В. Головін, С. С. Бурксер, Н. Д. Моргуліс, І. Я. Штаерман, В. Є. Дяченко, Є. Я. Ремез, чл.-кор. АН СРСР І. В. Обреїмов, доктори наук – Г. І. Дрінфельд, Я. А. Фіалков, кандидати наук – М. Т. Русов, Д. П. Зосимович, І. К. Половко, Д. С. Гейхман.

16. Для виконання теми по бетонах високої міцності зі шлакового глиноземного цементу вирішили запросити доцента І. Г. Гольденберга на роботу до відділу мінеральної сировини Інституту геологічних наук АН УРСР.

17. Взяли до відома інформацію акад. О. В. Палладіна про виготовлення перших 20 г вітаміну «К» – метілнафтохінону на Уфимському вітамінному заводі.

18. На прохання Уфимського вітамінного заводу про надання йому наукової допомоги у виробництві різних вітамінів вирішили утворити при АН вітамінну комісію в такому складі: академіки – О. В. Палладін (голова), О. О. Богомолец, О. В. Леонтович, О. І. Бродський, А. О. Сапегін, проф. Я. О. Парнас, члени-кореспонденти – П. В. Головін, А. І. Кіпріанов, Н. Б. Медведєва, директор Вітамінного заводу М. А. Аксьонов, головний інженер заводу Д. М. Білоусов та зав. лабораторії заводу Д. С. Ліповський і організувати в м. Уфа Вітамінний комітет як філію Всесоюзного вітамінного комітету.

19. Затвердили такий склад вченої ради Відділу технічних наук АН УРСР: академіки – О. М. Динник (голова), М. М. Крилов, М. В. Луговцов, Г. Ф. Проскура, С. В. Серенсен, М. М. Федоров, члени-кореспонденти – Ф. П. Белянкін, М. М. Боголюбов, В. Д. Грозін, Б. М. Горбунов, М. В. Корноухов, В. М. Майзель, Г. Й. Сухомел, І. М. Францевич, доктор технічних наук проф. Г. М. Савін, Л. Д. Нейгауз, Г. В. Карпенко та О. М. Кузнєцов.

20. Заслухали протокол наради з організації транспортної секції Комісії по відновленню на Україні зруйнованих ворогом міст та підприємств при АН.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 108–120. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 14** **засідання Президії Академії наук УРСР**

від 24 квітня 1942 р.  
м. Уфа

1. Взяли до відома доповідь акад. В. О. Сельського про значення геофізики у дослідженні земної кори.

2. Доручили Плановій комісії надіслати до Держплану УРСР дані про виконані у 1941 р. наукові теми та план робіт на 1942 р., а також дані про результати роботи Комісії по відновленню на Україні зруйнованих ворогом міст та підприємств при АН.

3. Дозволили акад. Академії архітектури СРСР В. Г. Заболотному відрадження в м. Чимкент на V сесію Академії архітектури СРСР.

4. Надіслали акад. О. М. Фролову телеграму з повідомленням про можливість його переїзду в м. Уфа на роботу в АН УРСР.

5. Вирішили надіслати секретареві ЦК КП(б)У К. З. Литвину телеграму з повідомленням, що «Нарис з історії України» буде закінчено 15 травня та надіслано до м. Ворошиловград.

6. На запит Президії Верховної Ради УРСР зобов'язали керсправами АН УРСР повідомити, що П. І. Франко не був евакуйований з Академією і місце його перебування не відоме.

7. Вирішили задовольнити прохання кафедри органічної хімії Московського ордена Леніна медичного інституту щодо ознайомлення з рецептурою та способом виготовлення силікатних цементів типу цементу Ашера, що були виготовлені в лабораторії акад. П. П. Будникова.

8. Заслухали лист заводу № 628 від 23 травня 1942 р. з подякою за роботу на заводі співробітникам Інституту фізики та математики: чл.-кор. Н. Д. Моргулісу та с.н.с. Г. А. Федорусу, мобілізованому в армію.

10. Заслухали лист-привітання постпреда УРСР при уряді СРСР тов. Рудого щодо присвоєнням Сталінських премій проф. Я. О. Парнасу, акад. П. П. Будникову та чл.-кор. А. І. Кіпріанову.

11. Заслухали повідомлення директора книжкового відділу АН СРСР про проведення передплати на закордонні журнали.

12. Взяли до відома розпорядження РНК СРСР від 15 квітня 1942 р. із дозволом Комітету в справах вищої школи при Раднаркомі СРСР тимчасово включити науково-дослідні інститути АН: Фізики та математики, Фізичної хімії та Хімії і хімічної технології (м.Уфа) до списку вищих учбових закладів і науково-дослідних установ, яким надається право прийому до захисту докторських та кандидатських дисертацій та представлення до вченого ступеня доктора наук.

13. Взяли до виконання розпорядження РНК УРСР № 38 від 8 квітня 1942 р. про дозвіл Академії витратити 5 тис. крб. на виплату премії ім. акад. Л. В. Писаржевського за кращі роботи з хімії та 2 тис. 500 крб. на організацію цього конкурсу відповідно до постанови Раднаркому УРСР.

14. Вирішили повідомити інститути Хімії і хімічної технології та Фізичної хімії про проведення конкурсу на тему: «Рациональна та економічна сушка мірабіліта».

15. Вирішили довести до відома директорів інститутів Академії лист Всесоюзного товариства культурних зв'язків із закордоном та редакції журналу «Под знаменем марксизма» про надсилку до друку матеріалів.

16. Доручили директору Інституту гірничої механіки проф. Г. М. Савіну повідомити чл.-кор. П. С. Кучерова про бажаність його переїзду до м. Уфа для роботи в АН.

17. Заслухали лист керуючого Державним будівельним трестом № 3 Народного комісаріату авіаційної промисловості СРСР Криворучка з привітанням акад. П. П. Будникова з приводу присудження йому Сталінської премії.

18. Заслухавши лист чл.-кор. Є. О. Татарінова, який з квітня 1942 р. знаходиться на роботі в м. Челябінськ, вирішили включити до темплану Інституту клінічної фізіології його тему: «Про вплив цитотоксичної антиретиккулярної сироватки на хід інфекційних процесів та пухлини».

19. Взяли до відома заяву чл.-кор. О. Ю. Лур'є про вивчення ним дії антиретиккулярної цитотоксичної сироватки при сепсисі в післяпологовий період.

20. Взяли до відома телеграму Всеслов'янського комітету та повідомили інститути Відділу суспільних наук АН про бажаність надсилки праць до його журналу «Славяне».

21. Вирішили ввести в Інституті хімії і хімічної технології посаду вченого секретаря, затвердивши на ній проф. Д. П. Зосимовича.

22. Запросили проф. П. Я. Гольдберга на посаду вченого секретаря Комісії по відновленню на Україні зруйнованих ворогом міст та підприємств при АН.

23. Прийняли рішення про оплату роботи акад. О. І. Білецького за індивідуальною тематикою в Інституті суспільних наук.

24. У зв'язку із святкуванням 1 травня запропонували інститутам АН висунути кандидатури кращих співробітників для відзначення.

25. Надали акад. М. О. Лаврентьєву та чл.-кор. Б. Д. Грозіну відрядження на 15 днів до міст Москва та Казань для погодження спецтематика з Наркоматом боєприпасів .

26. Взяли до відома повідомлення директора Інституту ботаніки акад. М. М. Гришка про прохання акад. А. М. Окснера та проф. А. С. Лазаренка щодо поновлення їх на роботі.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 121–132. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 15**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 5 травня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши звіт директора Інституту фізики та математики акад. Г. В. Пфейффера, завідувача фізичного відділу акад. О. І. Лейпунського та співдоповідь голови бригади з перевірки роботи Інституту акад. О. І. Бродського, визнали роботу Інституту задовільною.
2. Запропонували директорам інститутів в десятиденний термін розробити листки обліку повсякденної роботи співробітників інститутів та подати їх, погодивши з Плановою комісією, на затвердження Президії.
3. Вирішили заслухати на засіданні Президії 15 травня звіт про роботу Інституту гірничої механіки (доповідь директора проф. Г. М. Савіна) та співдоповідь голови бригади з перевірки роботи Інституту акад. М. О. Лаврентьєва.
4. Заслухавши висновки голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна про темплан Фізико-технічного інституту, вказали на відсутність проблемної тематики, наявність тематики, що не відповідає профілю Інституту, розпорошеність її тощо. Запропонували директору О. Й. Шпетному переробити темплан та негайно подати до Президії перероблений план держбюджетних тем і окремо план договірних робіт.
5. Для подання відомостей до РНК УРСР доручили директорам інститутів АН протягом 5 днів подати списки провідних наукових співробітників із вченим ступенем кандидата наук.
6. Заслухали телеграму представника Державного комітету оборони тов. Балезіна про можливість придбання скла в Дружній Горці для потреб АН.
7. Взяли до відома наказ Всесоюзного комітету у справах вищої школи при РНК СРСР від 21 квітня 1942 р. такого змісту: «На основі дозволу Ради Народних Комісарів Союзу РСР тимчасово включити науково-дослідні інститути АН УРСР: Фізики та математики, Фізичної хімії та Хімії і хімічної технології (м.Уфа) в список вищих учбових закладів і науково-дослідних установ, яким надається право прийому докторських і кандидатських дисертацій та представлення до вченого ступеня доктора наук».
8. Зауважили завідувачці секретаріату А. І. Саврасовій, що в її обов'язки входить інформувати інститути АН про ухвали Президії та контроль за їх виконанням.
9. З метою покращення справ з передплатою закордонної літератури через «Міжнародну книгу» та відправки її до м. Уфа для АН вирішили зарахувати зав. книжкового відділу закордонної літератури АН СРСР Р. К. Карахана науковим співробітником Бібліотеки АН.
10. Заслухали план видавничої роботи на 1942 р., надісланий Українським товариством культурних зв'язків із закордоном.
11. Взяли до відома повідомлення РНК УРСР про надання АН легкового автомобіля та 35 т паперу для друкування наукової продукції.
12. До тематики Інституту клінічної фізіології включили тему акад. В. П. Філатова про лікувальну пересадку тканини, повідомивши про це Планову комісію Академії.
13. До тематики Інституту клінічної фізіології включили тему чл.-кор. В. П. Протопопова «Вивчення впливу антиретиккулярної токсичної сироватки на деякі психічні та нервові захворювання».



14. Співробітнику Інституту енергетики А. Л. Вайнеру доручили виконання завдання за листом заводу № 580 Комітету боеприпасів СРСР про дослідження проводимості ґрунтів для заземлення, що передбачається для відводу струмів блискавок.

15. На повідомлення голови РВР АН акад. Б. І. Чернишова про видання Укрвидавом праць І. Франка, М. Коцюбинського та О. Кобилянської невеликими збірками вирішили надати Укрвидаву відповідну дотацію папером.

16. У зв'язку з поширенням обсягу роботи РВР ввели до її складу акад. Л. А. Булаховського, М. Т. Рильського та н.с. М. М. Городкова.

17.\*5

18. Затвердили такий склад журі конкурсу ім. Л. В. Писаржевського: академіки – І. О. Каблуков, В. Г. Хлопін, П. П. Будников, О. І. Бродський, проф. М. А. Розенберг; постановили проведення підсумків конкурсу завершити 15 серпня.

19. Вирішили ввести до складу вченої ради Інституту фізичної хімії акад. П. П. Будникова, акад. О. І. Лейпунського, чл.-кор. Н. Д. Моргуліса, чл.-кор. А. І. Кіпріанова та проф. Я. А. Фіалкова.

20. Підтримали заяву директора Інституту ботаніки М. М. Гришка з клопотанням перед Облвійськкоматом м. Акмолінськ щодо відкликання кандидата біологічних наук М. А. Любинського на роботу в Інститут ботаніки.

21. Взяли до відома повідомлення зав. Побутового відділу Управління справами АН тов. Борисенка про те, що в с. Чишми може бути організоване допоміжне господарство для забезпечення продуктами харчування співробітників АН; обробку землі та збір врожаю можна забезпечити силами працездатних співробітників АН та членів їх родин.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 133–144. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 16 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 15 травня 1942 р.  
м. Уфа

1. На звіт директора Інституту гірничої механіки проф. Г. М. Савіна та співповідь голови бригади з перевірки роботи Інституту О. І. Спасокукоцького констатували, що в короткий термін проведена організаційна робота, сформовано зразковий колектив, ведеться розробка актуальних проблем в галузі гірничої механіки та проводяться роботи з проблем відновлення гірничої промисловості України; затвердили рішення Інституту про утворення при Інституті будівельної механіки бібліотеки технічної літератури.

2. Вирішили на наступному засіданні Президії заслухати звіт директора Інституту геологічних наук. Для перевірки роботи Інституту утворили бригаду в складі чл.-кор. П. В. Головіна (голова), проф. Я. А. Фіалкова та наукових співробітників О. Д. Рибкіна та О. О. Вовілкина.

3. Надали відрядження до Москви на нараду з питань переливання крові, яка відбудеться 27 травня, акад. О. О. Богомольцю, чл.-кор. Н. Б. Медведєвій, доценту Н. Д. Юдінній та доктору медичних наук Олегу О. Богомольцю терміном на 20 днів.

4. Взяли до відома телеграму помічника Уповноваженого Державного комітету оборони тов. Балезіна про те, що інститутам Фізики та математики, Фізичної хімії та Хімії і хімічної технології дозволено до захисту дисертації.

5. Заслухали повідомлення зав. секретаріату ВКВШ про відправлення до Академії розпорядження РНК СРСР та наказу ВКВШ про тимчасове включення інститутів Фізики та математики, Фізичної хімії та Хімії і хімічної технології до списку вищих учбових закладів та науково-дослідних установ, яким надається право прийому до захисту докторських та кандидатських дисертацій та представлення до вченого ступеня доктора наук. Стосовно Інституту суспільних наук – ВКВШ звернувся з клопотанням до РНК СРСР.

6. Взяли до відома лист голови ВКВШ С. В. Кафтанова від 30 квітня 1942 р. про дозвіл (як виняток) прийняти до захисту на об'єднаному засіданні вчених рад інститутів Будівельної механіки та Гірничої механіки дисертаційні роботи аспіранта-докторанта О. М. Пенькова та с.н.с. М. Ю. Шухатовича.

7. Взяли до відома лист голови ВКВШ С. В. Кафтанова від 1 травня 1942 р. про дозвіл ВКВШ (як виняток) прийняти до захисту в Інституті ботаніки дисертації на вченій ступінь доктора біологічних наук чл.-кор. проф. П. А. Власюка та кандидата біологічних наук С. Ф. Морочковського.

8. Заслухали звернення Всеслов'янського комітету з проханням подати для закордонної слов'янської преси та для журналу «Славяне» статті. Запропонували директорам інститутів до 16 травня подати Президії відомості про теми, які можуть взяти інститути, з зазначенням термінів їх виконання відповідно до побажань Всеслов'янського комітету.

9. Заслухали подяку Челябінського тракторного заводу ім. Сталіна бригаді Інституту енергетики, яка виконала договірні зобов'язання та додаткові завдання дослідного та прикладного характеру.

10. Передали Інституту фізичної хімії лист заводу № 628 від 9 травня 1942 р. з проханням розробити та втілити в практику роботи хімлабораторії заводу фотоколориметричний метод визначення вуглецю у вуглецевих сталях.

11. Взяли до відома повідомлення заводу № 628 про велику допомогу заводу, надану Інститутом фізичної хімії.

12. Вирішили асигнувати 8372 крб. Інституту клінічної фізіології на поновлення малюнків, розрахунків та опису приладів, сконструйованих у майстерні Інституту в Києві.

13. На прохання Наркомздор'я БАРСР виділили комісію в складі чл.-кор. А. І. Кіпріанова та проф. Я. А. Фіалкова для участі в розробці очисника вати з медичного ефіру.

14.\*<sup>5</sup>

15. Затвердили пропозиції комісії щодо святкування 25-х роковин Жовтневої революції.

16. Затвердили «Інструкцію» для складання охоронних описів книжкових фондів Бібліотеки АН.

17. Доручили Відділам АН до 19 травня 1942 р. подати акад. Б. І. Чернишову замовлення на закордонну літературу.

18. Доручили акад. Б. І. Чернишову відправити до м. Свердловськ співробітника АН для передачі підготовлених до друку матеріалів.

19. Відрядили в комісії для проведення випускних іспитів у середніх школах м. Уфа акад. Д. М. Синцова (математика), проф. Г. Д. Латишева (фізика), чл.-кор. С. І. Маслова (література) та с.н.с. Ф. Є. Лося (історія).

20.\*<sup>5</sup>

21. Затвердили звіт про роботу чл.-кор. АН УРСР В. Ю. Васильєва та інженера К. І. Ващенко.

22. На базі Узбецької філії АН СРСР у м. Ташкент вирішили організувати групу Інституту чорної металургії у складі чл.-кор. В. Ю. Васильєва та інженера К. І. Ващенко.

23. Запропонували включити до темплану Інституту біохімії роботи: чл.-кор. І. М. Буланкіна «Розробка прискореного методу виготовлення желатину для бактеріологічної мети та харчової промисловості» та чл.-кор. Д. Л. Фердмана: «Одержання дитячого вітамінзованого борошна та вивчення його харчових якостей».

24. Взяли до відома інформацію голови Відділу технічних наук акад. О. М. Динника щодо підготовки дисертацій співробітниками Інституту гірничої механіки .

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 145–155. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 17 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 22 травня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши звіт директора Інституту геологічних наук акад. Б. І. Чернишова та співдоповідь голови бригади з перевірки роботи Інституту чл.-кор. П. В. Головіна, констатували, що Інститут провів велику роботу науково-практичного значення у виключно важких умовах щодо приміщень та устаткування. Вирішили просити уряд БАРСР прискорити надання Академії достатнього для роботи приміщення та відповідного укомплектування.

2. Постановили заслухати звіти інститутів: Фізичної хімії, Клінічної фізіології, Біохімії, Ботаніки; для перевірки їх роботи створили бригади: Інститут клінічної фізіології – чл.-кор. Я. В. Ролл (голова), проф. В. Г. Дроботько, Є. М. Ємчук; Інститут біохімії – акад. Д. К. Третьяков (голова), акад. О. В. Леонтович, чл.-кор. С. С. Уразовський; Інститут ботаніки – акад. О. Н. Соколовський (голова), чл.-кор. Є. В. Зверезомб-Зубовський, М. Д. Тарнавський; Інститут фізичної хімії – чл.-кор. А. І. Кіпріанов (голова), с.н.с. Д. С. Гейхман, проф. А. К. Бабко.

3. Констатували, що групою наукових співробітників АН з економічного вивчення районів Башкирії виконано важливу роботу.

4. Взяли до відома постанову РНК БАРСР № 252 від 22 травня 1942 р. про надання Академії колишнього Будинку спілок в м. Уфа для розміщення в ньому академічних установ.

5. На рішення РНК УРСР від 9 травня 1942 р. архітектору В. Г. Заболотному та проф. Г. Я. Слободянику доручили розробити проект виробництва вапно-цементу, асигнувавши в їх розпорядження 7 тис. крб.

6. Доручили головам Відділів 29 травня 1942 р. доповісти Президії про порядок роботи Відділів на черговій червневій сесії АН УРСР.

7. Взяли до відома лист дирекції Центральної науково-дослідної лабораторії Башнафтокомбінату про велике промислове значення роботи з виявлення причин аварій в газо-

розподільному вузлі компресорної станції № 3 (м. Ішимбай), виконаної Арбітражною лабораторією Інституту чорної металургії під керівництвом проф. І. М. Францевича.

8. Заслухали рапорт директора Башдержселекстанції про велику допомогу бригади акад. М. М. Гришка підсобному господарству АН при Башдержселекстанції.

9. Вирішили скликати антифашистську сесію 12–13 червня 1942 р.

10.\*5

11. Заслухали протокол засідання парторганізації Інституту енергетики.

12. Дозволили Інституту фізики та математики викликати до Уфи для консультації доктора біологічних наук Г. М. Френкель.

13–16.\*5

17. Акад. М. Г. Холодному надали відрядження до Кавказького держзаповідника для ознайомлення з науково-дослідною роботою.

18. Затвердили к.е.н. М. М. Середенка секретарем комісії з відзначення 25-річчя Жовтневої революції.

19. Дозволили РВР Академії запросити бухгалтера для упорядкування звітних матеріалів.

20. Заслухали повідомлення голови РВР АН акад. Б. І. Чернишова про скаргу співробітника Інституту економіки П. Г. Ожевського щодо несплати йому гонорару за роботу «Кирпично-черепичная промышленность». Доручили Управлінню справами АН порушити відповідне клопотання в судових установах м. Уфа.

21. Надали академікам А. О. Сапегіну та Б. І. Чернишову відрядження з 30 травня до 3 червня до м. Охлебніно для одержання наукового матеріалу.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 156–166. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 18 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 29 травня 1942 р.  
м. Уфа

1. Затвердили такий порядок денний чергової сесії Академії наук УРСР: 8 липня 1942 р. – Загальні збори АН УРСР: відкриття сесії (вступне слово Президента акад. О. О. Богомольця), річний звіт про роботу Академії та план робіт на 1942 р. (голова Планової комісії віце-президент акад. А. О. Сапегін), доповідь акад. К. Г. Воблого «Основні питання відбудовання народного господарства в зруйнованих ворогом областях УРСР», оргпитання; 9–12 липня – сесії Відділів АН.

2. Дозволили Інституту клінічної фізіології 12 липня скликати конференцію з питань лікувальної дії антиретиккулярної цитотоксичної сироватки в евакошпиталях.

3. Вирішили звернутися до заступника голови РНК СРСР Р. С. Землячки з клопотанням про надання АН приміщень, звільнених Наркомнафти БАРСР.

4. Заслухавши план роботи Комісії по відновленню на Україні зруйнованих ворогом міст та підприємств при АН, зобов'язали акад. А. О. Сапегіна подати конкретний план роботи інститутів із включенням комплексних проблем та зазначенням керівників і складу відповідних бригад з окремих проблем.

5. Доручили Інституту чорної металургії визначити бригади для розробки таких проблем, запропонованих НК чорної металургії СРСР: 1) «Ускоренные методы восстановления железнорудных и марганцевых рудников», 2) «Возможности расширенного применения керченских руд и руд центральных районов на заводах Южной металлургии», 3) «Простейшие технические пути использования колосниковой пыли из отвалов металлургических заводов», 4) «Пути увеличения выжига кокса с проработкой вопроса постройки временных простейших сооружений для коксования (Шабурские стойла). Характеристика состояния и соображения об использовании старых законсервированных коксовых установок Донбасса», 5) «Разработка вопроса о применении в доменном и литейном производствах донецких антрацитов и термоантрацита», 6) «Технические пути быстрого восстановления водного хозяйства заводов Донбасса», 7) «Разработка наиболее упрощенных технологических схем и выбор простейшего оборудования огнеупорных заводов для скорейшего возобновления производства огнеупора», 8) «Выбор топлива для мартеновских печей, пускаемых для восстановления коксовых батарей и доменных печей в зависимости от конкретных условий отдельных металлургических заводов Юга», 9) «Расширение области применения конвертерного передела с целью широкого применения конвертерного металла в машиностроении, вагоностроении, транспорте и других отраслях народного хозяйства», 10) «Выбор топлива для нагревательных колодцев блюмингов и обжимных станов до восстановления коксовых печей в зависимости от конкретных условий отдельных заводов», 11) «Использование местных строительных материалов Донбасса и Приднепровья для восстановления жилых и промышленных зданий».

6. Взяли до відома повідомлення голови Бібліотечної ради АН УРСР Б. І. Чернишова про відсилку замовлення на закордонну літературу.

7. Заслухали телеграму з м. Ворошиловград зав. фінсектору АН Л. П. Терещенка такого змісту: «Евакуированного скота из Украины вблизи г. Уфы нет. Ближайшие районы – юг Чкаловской области. Получил ходатайство Совнаркомзема и Союзнаркомзага о разрешении получения коров и свиней из колхозов и совхозов Башкирии. Выезжаю в Москву двадцать четвертого».

8. На прохання голови Антифашистського комітету акад. М. М. Федорова доручили голові Відділу суспільних наук акад. М. Я. Калиновичу та чл.-кор. Л. М. Славину скласти текст привітання II Антифашистському мітингу за підписом всіх членів Президії та надіслати його до Москви не пізніше 30 травня.

9. Взяли до відома телеграму заступника голови РНК УРСР Ф. А. Редька про відновлення у структурі АН чотирьох інститутів Відділу суспільних наук із затвердженням їх штатних розписів.

10. Доручили голові Відділу суспільних наук АН УРСР акад. М. Я. Калиновичу відповіді секретареві Всеслов'янського комітету щодо відсилки Комітету статей для друку.

11. Заслухали привітання Азербайджанської філії Академії наук СРСР, надіслане до АН.

12. Доручили голові Бібліотечної ради АН акад. Б. І. Чернишову та головам Відділів подати пропозиції щодо обміну науковою літературою інститутів АН з науковими установами та вченими Англії.

13. Доручили відділу мікробіології Інституту зообіології перевірити ефективність впливу іонаторів та гіпохлорита на очищення води; в разі позитивних наслідків розробити інструкцію з користування препаратом гіпохлориту та інструкцію з користування іонаторами.

14. Заслухали інформацію про нагородження Наркомтом охорони здоров'я СРСР науковців АН, які розробили методику регенерації використаної вати. Констатували, що такої нагороди не одержали Е. М. Натансон та Г. М. Френкель, які разом з проф. Я. А. Фіалковим та чл.-кор. В. Г. Дроботьком були авторами методу.

15.\*<sup>4</sup>

16.\*<sup>5</sup>

17. Вирішили вважати за бажане замість Інституту мінеральної сировини утворити Інститут силікатів, на що просити згоду уряду УРСР.

18. Заслухали відповідь Інституту суспільних наук Українському товариству культурних зв'язків із закордоном про відсилку статей співробітників.

19. Затвердили зі змінами план видань Українського товариства культурних зв'язків із закордоном; доручили акад. Б. І. Чернишову надіслати його Товариству.

20. Затвердили зміст збірника «Наука радянської України».

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 167–178. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 19 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 5 червня 1942 р.

м. Уфа

1. Затвердили с. н. с. З. П. Шульгу вченим секретарем Президії з 21 березня 1942 р.

2. Заслухавши доповідь директора Інституту фізичної хімії акад. О. І. Бродського та співдоповідь голови бригади з перевірки роботи Інституту чл.-кор. А. І. Кіпріанова, констатували, що Інститут після евакуації в м. Уфа, незважаючи на надзвичайно несприятливі умови, розгорнув роботу, спрямовану на розв'язання актуальних оборонних проблем; налагодив зв'язки з оборонними заводами (організація наукового контролю виробництва; контроль за допомогою методів спектрального аналізу складу легованих сталей для заводу № 26 та деяких інших номерних заводів; допомога заводу № 49 в маркуванні декількох сотень тисяч виробничих зразків сталі; застосування у виробництві на металургійних заводах Уралу розробленого Інститутом фотоколориметричного методу; розробка методів виготовлення деяких препаратів з відходів нафти для санітарної профілактики (емульсія проти вошей); виготовлення з полімеру рідини для знищення личинок малярійних комарів; метод звільнення нафти від сірки тощо.

3. Вирішили 19 червня 1942 р. заслухати звіт про роботу Інституту біохімії та співдоповідь голови бригади з перевірки роботи Інституту акад. Д. К. Третьякова.

4. На доповідь директора Інституту біохімії АН УРСР акад. О. В. Палладіна про метод одержання препарату сухого бактеріофагу, розроблений проф. Б. І. Гольдштейном, науковим співробітником М. Б. Гінцбург, науковим співробітником Інституту зообіології доктором біологічних наук Г. М. Френкель, вирішили, що розробка методу заслуговує серйозної уваги, оскільки вперше одержано препарат бактеріофагу, що зберігається в таблетках на протязі довгого часу, а хімічний склад таблетки усуває потребу вживати при виготов-

ленні бактеріофагу соду. Постановили втілити у виробництво розроблений метод та повідомити НК здоров'я СРСР, НК здоров'я УРСР та НК здоров'я БАРСР.

5. Затвердили порядок денний липневої сесії Академії наук УРСР.

6. Задовольнили прохання Державної спілки будівельного тресту № 3 щодо надання їй допомоги акад. П. П. Будниковим у будівництві заводу спеціального призначення.

7. Доручили інститутам АН надіслати необхідні матеріали про свою роботу до редакції газети «Комуніст».

8. Взяли до відома повідомлення завідувача Книжкового відділу АН СРСР Р. К. Карана про постачання АН УРСР закордонною літературою.

9. Інституту фізики та математики доручили розробити для Наркомздоров'я БАРСР експериментальний зразок перемінної електродинамічної установки для вимірювання температури в шпиталях.

10. Затвердили план ювілейного збірника до 25-х роковин Жовтневої революції «Академія наук УРСР» та такий склад редколегії збірника: академіки – Б. І. Чернишов (голова), П. П. Будников, О. М. Динник, М. Я. Калинович, М. М. Гришко та вчений секретар Президії З. П. Шульга.

11. Вирішили звернутися до Комітету з присудження премій ім. Й. В. Сталіна з проханням повернути роботи претендентів на премію, якщо вони цього проситимуть.

12. Вирішили просити Бійську селекційну станцію про передачу в тимчасове користування Інституту ботаніки довідника з мікробіології.

13. Надали акад. М. М. Гришкові наукове відрадження на 20 днів до міст Молотов<sup>\*8</sup> та Омськ для ознайомлення з роботами академіків АН СРСР Т. Д. Лисенка та М. В. Циціна.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 196–203. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 20 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 12 червня 1942 р.  
м. Уфа

1.<sup>\*3</sup> Прийняли рішення про відновлення роботи інститутів, що входили до складу Інституту суспільних наук як відділи.

2. Взяли до відома повідомлення про затвердження РНК УРСР загального кошторису Академії в сумі 8 млн. 900 тис. крб. та штатного розпису на 624 особи на 1942 р.

3. На інформацію Президента акад. О. О. Богомольця про потребу підсилення керівництва та контролю за технічним постачанням установ та побутовим постачанням колективу АН доручили: акад. Г. Ф. Проскурі – керівництво та контроль за технічним постачанням установ; акад. М. О. Лаврентьеву – керівництво та контроль за роботою дитсадка; чл.-кор. Я. В. Роллу – керівництво та контроль за роботою розподільника для академіків і членів-кореспондентів; проф. С. Ф. Морочковському – керівництво та контроль за робо-

---

<sup>\*8</sup> Нині: м. Перм.

<sup>\*3</sup> Див. док. № 48.

тою розподільника № 2 для наукових співробітників; чл.-кор. П. А. Власюку – керівництво та контроль за роботою підсобного господарства; с.н.с. Г. І. Дрінфельду – керівництво та контроль за роботою їдальні.

4–8.<sup>\*5</sup>

9. Затвердили бригаду з перевірки роботи Інституту біохімії в такому складі: члени-кореспонденти – С. В. Зверезомб-Зубовський (голова), С. С. Уразовський, проф. М. М. Горев.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 204–211. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 21** **засідання Президії Академії наук УРСР**

від 20 червня 1942 р.  
м. Уфа

1. Затвердили план роботи Президії на період з 15 червня до 30 вересня 1942 р.
2. Заслухавши доповідь директора Інституту біохімії акад. О. В. Палладіна та співдоповідь голови бригади з перевірки роботи Інституту чл.-кор. С. В. Зверезомб-Зубовського, констатували, що Інститут після евакуації до м. Уфа швидко перебудував тематичний план робіт, спрямувавши його на обслуговування оборонних потреб. Запланована тематика виконується ефективно: за порівняно короткий час Інститут одержав практичні наслідки й успішно втілює їх у виробництво.
3. Заслухавши інформацію голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна про подання інститутами звітів та скорегованих тематичних планів, звернули увагу інститутів: Геологічних наук, Біохімії, Будівельної механіки, Гірничої механіки та всіх інститутів Відділу суспільних наук на відсутність звітів про їх роботу за період евакуації.
4. Взяли до відома лист видавництва Свердловського обкому ВКП(б) «Уральський робочий» з повідомленням про неможливість виконання замовлення Академії у зв'язку з відсутністю українських знаків, норм набору, затверджених на 1942 р. Державним видавництвом, і кваліфікованої робочої сили.
5. Заслухали лист Малярійної станції м. Уфа з висловленням подяки співробітникам Інституту зообіології за розроблені ними заходи боротьби з малярією.
6. Взяли до відома лист Інституту геологічних наук СРСР про дозвіл продовжити роботу Є. О. Перепечиній в Інституті геологічних наук над темою «Геологія новіших вугільних покладів західного схилу Уралу».
7. Вирішили просити РНК УРСР дозволити передачу закордонної літератури передплатників з України, які працюють в АН СРСР, у тимчасове користування АН УРСР.
8. Надали відрядження директору Інституту гірничої механіки Г. М. Савіну до м. Алмата для обстеження стану роботи Фізико-технічного інституту.
9. Взяли до відома лист Уфимського водоканалтресту з висловленням подяки за розроблену установку для очищення води групі співробітників Інституту хімії і хімічної технології під керівництвом Л. А. Кульського – І. Т. Гороновському, Л. С. Беренблом, Савіній та Г. М. Френкель.



10. Взяли до відома лист Державного виробничо-експериментального інституту СРСР № 56 з подякою чл.-кор. А. І. Кіпріанову за роботу важливого оборонного значення з синтезу стиролу.

11. Вирішили організувати облік подяк, винаходів, нових розвідок і зв'язків з виробництвом.

12–15.\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 212–219. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 22 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 26 червня 1942 р.  
м. Уфа

1. Відзначили, що представлений головою Планової комісії акад. А. О. Сапегіним скоерований тематичний план Академії наук на 1942 р. спрямований на: а) зміцнення обороноздатності СРСР; б) відбудову, зруйнованих ворогом в тимчасово окупованих районах, народного господарства та освітньо-культурних закладів УРСР; в) неупинний розвиток української радянської культури.

Зважаючи на позитивні наслідки встановлення зв'язків інститутів АН з виробництвом, звернули особливу увагу на подальше зміцнення науково-виробничих зв'язків з оборонними підприємствами й наркоматами та швидке застосування результатів наукової роботи в практиці.

Зобов'язали керівників комплексних бригад забезпечити правильне науково-організаційне керівництво роботою бригад.

2. Затвердили такий склад вчених рад інститутів Відділу суспільних наук:

а) Інститут економіки: академіки – К. Г. Воблій (голова), М. В. Птуха, Л. М. Яснопольський, чл.-кор. П. О. Хромов, старші наукові співробітники – З. П. Шульга, М. М. Середенко, науковий співробітник С. І. Гарцман (профорг Інституту);

б) Інститут історії та археології: проф. М. Н. Петровський (голова), члени-кореспонденти Л. М. Славін, С. В. Юшков, кандидати історичних наук, старші наукові співробітники – К. Г. Гуслистий, Ф. О. Ястребов, Ф. Є. Лось, В. А. Дядиченко, с.н.с. М. І. Супруненко та вчений секретар Інституту Ф. Ю. Шерстюк.

в) Інститут мови та літератури: академіки – П. Г. Тичина (голова), Л. А. Булаховський, О. Є. Корнійчук, М. Я. Калинович, О. І. Білецький, члени-кореспонденти С. І. Маслов, Е. Г. Співак, с.н.с. М. Т. Рильський, кандидати філологічних наук Д. О. Тамарченко, Ю. Б. Лойцкер, О. С. Величков, вчений секретар Інституту М. С. Грудницька.

г) Інститут народної творчості та мистецтв: проф. М. О. Грінченко (голова), акад. Академії архітектури СРСР проф. В. Г. Заболотний, чл.-кор. П. М. Попов, проф. О. О. Шовкуненко, композитори – М. І. Вериківський, П. О. Козицький (вчений секретар Інституту) та представник профорганізації.

3.\*<sup>3</sup>

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома інформацію акад. В. О. Сельського про поїздку до АН СРСР (м. Казань) та пропозиції щодо встановлення контакту в роботі Академії наук СРСР і Академії наук УРСР; вирішили утворити комісію для встановлення контактів у такому складі: академіки – А. О. Сапегін (голова), В. О. Сельський, П. П. Будников, Б. І. Чернишов, О. І. Бродський, чл.-кор. П. А. Власюк та вчений секретар Президії З. П. Шульга, якій доручили розробити пропозиції з розглянутого питання.

2) Взяли до відома постанову РНК УРСР № 142 від 8 червня 1942 р. про відновлення роботи Української книжкової палати.

3) Заслухали лист директора Інституту електрозварювання акад. Є. О. Патона з повідомленням про зобов'язання, взяті Інститутом на заклик Всеслов'янського комітету.

4) Взяли до відома лист Башкирського державного рибтресту з подякою Інституту зообіології за виконані роботи зі штучного риборозведення, зокрема, с.н.с. М. Д. Білому.

5) Вирішили відрядити експедицію на озеро Кандри-Куль з 1 по 7 липня 1942 р. у складі акад. Д. К. Третьякова, чл.-кор. В. Г. Дроботька, професорів О. П. Маркевича та В. Л. Рижкова для з'ясування причин загибелі риби.

6) Взяли до відома лист РНК БАРСР з повідомленням про доручення Наркомату комунального господарства БАРСР та Уфимському водоканалтресту щодо виготовлення стаціонарних та пересувних гіпохлоритних установок для прифронтових міст і населених пунктів УРСР.

7) Вирішили скликати в м. Уфа астрономічну нараду та запросити на неї акад. О. Я. Орлова, професорів Дюкова та О. К. Всехсвятського; головою наради призначили акад. Б. І. Чернишова; організацію наради доручили Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН.

8–10)\*<sup>5</sup>

11) Взяли до відома лист Головного аптечного управління БАРСР з висловленням подяки чл.-кор. А. І. Кіпріанову, проф. Я. А. Фіалкову та н.с. Л. М. Сольц за розроблений ними метод виробництва наркозного ефіру.

12) Доручили акад. О. В. Палладіну надіслати Антифашистському комітету радянських учених статтю про проведення 19–20 червня 1942 р. в м. Уфа Антифашистської наукової сесії, скликаній Президією АН УРСР, за участю Московського Ордена Леніна медінституту, Інституту Маркса-Енгельса-Леніна, Башкирського медінституту, Башкирського педінституту, Спілки письменників і Управління в справах мистецтва БАРСР.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 220–231. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 23**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 3 липня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь віце-президента акад. Б. І. Чернишова «Підсумки видавничої роботи за перше півріччя та видавничий план на друге півріччя 1942 р.», констатували, що

---

\*<sup>3</sup> Див. док. № 50.

Редакційна рада підготувала до друку 6 робіт обсягом 32 друк. арк., вийшло друком 2 роботи обсягом півтора аркуші; друкуються до липневої сесії 3 книжки обсягом 22 друк. арк.; готуються до видання 12 робіт обсягом понад 100 друк. арк., з яких 40 друк. арк. – готові до друку.

2. На доповіді голів Відділів АН: Суспільних наук – акад. М. Я. Калиновича, Фізико-хімічних і математичних наук – акад. П. П. Будникова, Біологічних наук – акад. М. М. Гришка, Технічних наук – акад. О. М. Динника та голови Планової комісії віце-президента акад. А. О. Сапегіна про підготовку ювілейних видань до 25-річчя Жовтневої революції, вирішили: відкласти складання історичного збірника про Академію наук на відзначення її 25-річного ювілею; до 25-річчя Жовтневої революції видати збірник найважливіших праць, виконаних в Академії, з редколегією в такому складі: академіки – О. О. Богомолець (голова), О. В. Палладін, А. О. Сапегін, Б. І. Чернишов, О. М. Динник, М. М. Гришко та вчений секретар Президії З. П. Шульга.

3. Діяльність Академії щодо втілення наслідків роботи у практику визнали задовільною; звернули увагу Відділів та інститутів Академії на належне опрацювання питань економічного обґрунтування робіт, що створить сприятливіші умови для їх практичного застосування.

4. Прийняли за основу проект тимчасового положення про Відділи Академії наук, для остаточного опрацювання проекту створили комісію в такому складі: академіки – О. В. Палладін (голова), А. О. Сапегін, П. П. Будников, О. І. Бродський, О. М. Динник, Г. В. Пфейффер, К. Г. Воблий, М. М. Гришко, чл.-кор. Я. В. Ролл, вчений секретар Президії З. П. Шульга.

5. У зв'язку з розширенням видавничої роботи Академії затвердили такий склад РВР: академіки – Б. І. Чернишов (голова), О. В. Палладін, М. Я. Калинович, О. В. Леонтович, О. М. Динник, О. І. Бродський, О. І. Лейпунський, члени-кореспонденти – Я. В. Ролл, Л. М. Славін, Н. Б. Медведева, А. І. Кіпріанов та вчений секретар Президії З. П. Шульга.

6. Затвердили програму заключного засідання Загальних зборів Академії 12 липня.

7. Затвердили такий склад Антифашистського комітету при Академії наук УРСР: академіки – О. О. Богомолець (голова), О. В. Палладін (заступник голови), А. О. Сапегін, Б. І. Чернишов, О. В. Леонтович, М. Я. Калинович, П. П. Будников, М. М. Гришко, О. М. Динник, Л. А. Булаховський, П. Г. Тичина, К. Г. Воблий, О. Н. Соколовський, Я. О. Парнас, члени-кореспонденти – Л. М. Славін, П. А. Власюк, Ф. П. Белянкін, А. І. Кіпріанов, поет М. Т. Рильський, вчений секретар Президії З. П. Шульга, проф. М. Н. Петровський, голова МК, чл.-кор. С. С. Уразовський.

8. Вирішили винести на Загальні збори АН 8 липня 1942 р. такі організаційні питання: 1) затвердження на посади директорів інститутів Відділів суспільних наук; 2) затвердження складу Редакційно-видавничої ради АН.

9. Взяли до відома повідомлення РНК УРСР про дозвіл вченим радам інститутів Відділу суспільних наук приймати до захисту дисертації й надавати вчені ступені кандидатів наук з фаху: історичні науки (історія України та археологія); філологічні науки (українська мова, українська література та фольклор).

10. З метою здійснення контактів наукових співробітників інститутів Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН зі співробітниками інститутів Відділу хімічних наук АН СРСР вирішили періодично проводити спільні наукові сесії зазначених Відділів АН СРСР та АН УРСР і спільно визначати тематику доповідей та повідомлень.

11. Вирішили повідомити народного комісара освіти УРСР С. М. Бухала про сприяння АН співробітникам Книжкової палати у відновленні її роботи в м. Уфа.

12. При Відділі біологічних наук АН утворили Комісію з розширення харчових ресурсів у такому складі: академіки – О. В. Палладін (голова), О. В. Леонтович, Д. К. Третьяков, члени-кореспонденти – Я. В. Ролл, С. В. Зверезомб-Зубовський, проф. Я. А. Фіалков, старші наукові співробітники – С. О. Епельбаум, К. О. Виноградов, М. І. Котов, С. Ф. Морочковський, А. М. Окснер, А. І. Барбарич, М. Л. Карп, К. К. Зеров (вчений секретар).

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 232–241. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 24**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 14 липня 1942 р.  
м. Уфа

1. На доповідь директора Інституту чорної металургії акад. М. В. Луговцова про роботу Інституту затвердили структуру та тематичний план роботи; вирішили протягом двох місяців перевести до м. Свердловськ всі відділи та лабораторії Інституту, які тимчасово перебувають в м. Уфа; скасували в його структурі Дніпропетровську та Київську філії.

2. Взяли до відома інформацію акад. О. О. Богомольця про привітання від Президії АН СРСР з нагоди проведення чергової сесії АН УРСР.

3. Надали відрядження акад. Л. М. Яснопольському з 18 липня до 8 серпня 1942 р. до Москви.

4–5.<sup>\*5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 242–244. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 25**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 17 липня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь директора Фізико-технічного інституту О. Й. Шпетного та співдоповідь чл.-кор. Л. М. Славіна про роботу Інституту, констатували: здійснено збереження основного обладнання; розгортання роботи в м. Алма-Ата за нових умов; зв'язок з оборонними підприємствами (НІСТКА, м. Бухара) та завданнями директивних органів Казахстану (РНК і ЦК партії), з промисловими установами Казахстану (Балхаш, Чимкентський свинцевий комбінат, Алтайметал та ін.); виконання ряду важливих завдань РНК УРСР і ЦК КП(б)У для кольорової промисловості Казахстану. Затвердили темплан Інституту на 1942 р., запропонувавши доповнити тематику наукових робіт співробітників, які тимчасово знаходяться в інших містах: Бухара, Кзил-Орда, Куйбишев; зобов'язали директора

Інституту зосередити керівні кадри, розпорошені в містах Союзу, на роботі у ФТІ в м. Алмата: чл.-кор. К. Д. Синельников (м. Кзил-Орда), чл.-кор. А. О. Слуцкін (м. Бухара), доктор фізико-математичних наук О. І. Ахієзер (м. Куйбишев), наукові співробітники – О. Я. Усиков, О. П. Майданов, Й. М. Вігдорчик, С. Я. Брауде, Ю. А. Капілович (м. Бухара); затвердили такий керівний склад Фізико-технічного інституту АН УРСР: директор – О. Й. Шпетний, заступник директора з наукової частини – чл.-кор. К. Д. Синельников та вчений секретар Інституту – проф. А. К. Вальтер.

2. Затвердили зміст ювілейного збірника до 25-річчя Жовтневої революції.

3. Затвердили план роботи Гравіметричної обсерваторії АН в м. Іркутськ; підтримали її клопотання перед Іркутським облвиконкомом про забезпечення побутових і житлових умов співробітників; затвердили програму запропонованої астрономічної наради 6 серпня 1942 р. в м. Уфа.

4.\*<sup>5</sup>

5. погодилися на відрядження с.н.с. С. В. Малашенка в розпорядження Інституту металів АН СРСР.

6. Вирішили дозволити с.н.с. А. Ф. Мальневу відрядження до м. Казань в наукових справах Інституту фізики та математики.

7.\*<sup>5</sup>

8. Затвердили проф. А. К. Бабка на посаді вченого секретаря Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН.

9–10.\*<sup>5</sup>

11. Взяли до відома лист Союзвітамінпрому від 6 червня 1942 р. з висловленням подяки керівнику бригади чл.-кор. П. В. Головіну та співробітникам Інституту хімії і хімічної технології Б. Г. Савінову та В. Б. Епштейн за виконану роботу «Розробка технологічного процесу виробництва концентратів вітаміна «С» з свіжих плодів шиповника».

12. Затвердили такий склад вченої ради Інституту хімії і хімічної технології: акад. В. П. Яворський (голова), чл.-кор. А. І. Кіпріанов (заст. голови), Д. П. Зосимович (вчений секретар), академіки – О. І. Бродський, П. П. Будников, чл.-кор. П. В. Головін, доктори хімічних наук А. К. Бабко, О. К. Кудра, проф. Я. А. Фіалков, кандидати хімічних наук – Е. М. Натансон, М. М. Граціанський, М. С. Фортунатов, Л. А. Кульський, В. І. Кузнецов, науковий співробітник Л. С. Пупко.

13. Відмовили директору Механікомашинобудівельного інституту в проханні відіслати в його розпорядження доцента Інституту енергетики АН Л. С. Шмуглякова у зв'язку з виконанням важливої наукової теми.

14.\*<sup>5</sup>

15. Відновили в Інституті історії та археології групи з відповідними керівниками: а) феодалізму – К. Г. Гуслистий; б) капіталізму – Ф. О. Ястребов; в) радянського періоду та вітчизняної війни – М. І. Супруненко.

16. Вирішили ввести до складу вченої ради Інституту зообіології акад. В. П. Поспелова та кандидата біологічних наук М. М. Підоплічка.

17.\*<sup>5</sup>

18. Надали відрядження чл.-кор. Я. В. Роллу з 25 липня для обслідування р. Біла.

19.\*<sup>5</sup>

20. Вирішили звернутися до наукових співробітників Академії з пропозицією зібрати кошти шляхом проведення публічних лекцій і відрахувань від гонорарів на побудову танкової колони «За передову науку».

21.\*5

22. Зарахували до Інституту клінічної фізіології кандидата медичних наук М. Б. Парташнікова на посаду старшого наукового співробітника для дослідження тем: «Вплив антиретиккулярної цитотоксичної сироватки на хід висипного тифу», «Вплив антиретиккулярної цитотоксичної сироватки на пресенільний склероз» та тимчасово, на 6 місяців, на посаду старшого наукового співробітника проф. С. В. Михайловського – для проведення лікування антиретиккулярною цитотоксичною сироваткою тонзилітів.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 245–258. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 26**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 24 липня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь директора Інституту клінічної фізіології АН акад. О. О. Богомольця та співдоповідь голови комісії з перевірки роботи Інституту чл.-кор. Я. В. Ролла, визнали роботу Інституту задовільною, спрямованою на вимоги військового часу; відмітили застосування антиретиккулярної цитотоксичної сироватки в практиці шпиталів, при травмах та ряді інфекційних захворювань; констатували як негативне явище в роботі Інституту відсутність виробничої бази.

2. На пропозицію наркома харчової промисловості УРСР тов. Ємельяненка щодо розробки проблеми та плану поновлення харчової промисловості УРСР у післявоєнний період із зосередженням уваги на координації й діяльності промислових підприємств, сировинної бази та районів споживання вирішили утворити бригаду АН у такому складі: академіки – К. Г. Воблій (голова), М. М. Гришко, вчений секретар Президії АН З. П. Шульга, члени-кореспонденти – П. А. Власюк, П. В. Головін, Є. В. Зверезомб-Зубовський, проф. С. Ф. Морочковський (з правом кооптації), якій доручили до 15 грудня 1942 р. подати план щодо відновлення харчової промисловості УРСР.

3. Заслухавши секретаря ЦК КП(б)У, завідувача відділу пропаганди та агітації К. З. Литвина про підготовку до друку «Українського правопису» та «Російсько-українського словника», доручили акад. М. Я. Калиновичу подати Президії свої пропозиції відносно підготовки до друку «Російсько-українського словника» та акад. Л. А. Булаховському – про складання «Українського правопису».

4. Відзначили, що керсправами АН, в розвиток даних йому Президією вказівок, провело заходи для реального забезпечення потреб співробітників Академії продуктами харчування, частково паливом та іншими предметами побутового обслуговування; зобов'язали господарчий відділ керсправами (В. С. Семенюченко) до 3 серпня реалізувати розпорядження РНК БАРСР про виділення Академії другої вантажної автомашини з газогенераторною установкою; запропонували зав. побутового відділу АН тов. Борисенку до 5 серпня реалізувати наряд НКЗ БАРСР на одержання 10 голів великої рогатої худоби та 5 свиноматок для підсобних господарств АН; визнали за доцільне організувати тваринницьку ферму підсобного господарства Академії в радгоспі «Удряк» Чишминської селекційної станції.

5–9.<sup>\*5</sup>

10. Взяли до відома повідомлення ректора Українського університету О. М. Руська про те, що проф. К. Д. Синельников після закінчення іспитів повернеться до Фізико-технічного інституту в м. Алма-Ата.

11. Погодилися з проханням секретаря Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН СРСР акад. АН СРСР В. Г. Хлопіна про відрадження до м. Казань акад. П. П. Будникова та акад. О. І. Бродського.

12. Заслухали лист наркома соціального забезпечення УРСР Є. І. Легур з повідомленням про призначення акад. М. М. Федорову пенсії в розмірі 600 крб.

13. Взяли до відома лист-подяку начальника будівництва 1-го Башкирського цукрозаводу тов. Литвиненка проф. П. В. Головіну за надану допомогу та консультації щодо технологічної схеми.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 259–269. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 27 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 31 липня 1942 р.  
м. Уфа

1. Для підготовки «Російсько-українського словника» утворили комісію в складі академіків М. Я. Калиновича (відповідальний редактор), Л. А. Булаховського та с.н.с. М. Т. Рильського; для виконання постійної допоміжної роботи призначили трьох співробітників: В. С. Ільїн – вчений секретар редколегії, А. Т. Верша – коректор та А. І. Саврасова – референт-друкарка. Вирішили словник видати в 3-х томах: I том – літери «А–М», II том – «Н–П», III том – «Р–Я».

2. Для складання проекту «Українського правопису» утворили комісію в складі 3-х осіб: академіки – Л. А. Булаховський (голова), М. Я. Калинович, с.н.с. П. С. Лисенко (секретар комісії), якій доручили протягом місяця закінчити роботу над проектом правопису; одержати в НКО РРФСР примірник проекту російського правопису останньої редакції; в м. Саратов у НКО УРСР, у редакції газети «Комуніст» та інших організаціях взяти одну з останніх редакцій проекту «Українського правопису», один примірник діючого правопису та орфографічний довідник, виданий НКО УРСР.

3. Заслухавши доповідь акад. П. П. Будникова, бригадира з розробки проблеми «Відбудова промисловості будматеріалів», вирішили опрацювати питання про матеріал для дахів; доручили: акад. П. П. Будникову всі матеріали з доповідною запискою надіслати до Держплану УРСР; акад. Б. І. Чернишову, директору Інституту геологічних наук, спільно з Інститутом економіки визначити райони сировини для будівельних матеріалів і список їх передати акад. П. П. Будникову для використання в доповідній записці.

Заслухавши доповідь бригадира комплексної проблеми «Організація будівництва міст і сіл УРСР» акад. Академії архітектури СРСР В. Г. Заболотного, відзначили, що заплановані роботи з питань будівництва житлових приміщень з ґрунтоблоків та теплоефективних печей виконуються в заплановані терміни, на основі технологічних та техніко-економічних досліджень, проведених старшим науковим співробітником Інституту геоло-

гічних наук Г. Я. Слободяником; вирішили вважати потрібним будівництво в м. Уфа дослідного будинку з ґрунтоблоків, виготовлених за методом двобічного пресування; зобов'язали Г. Я. Слободяника до 5 серпня розробити попередню інструкцію з виготовлення ґрунтоблоків та до 1 грудня закінчити опрацювання питань технології виробництва стінних ґрунтоблоків й інструкції для проведення згаданих робіт; доручили акад. Академії архітектури СРСР В. Г. Заболотному подати Президії АН УРСР кошторис витрат, пов'язаний з експериментальними роботами та оформленням матеріалів.

4. На доповідь В. С. Семенюченка та співдоповідь чл.-кор. А. І. Кіпріанова «Адміністративно-господарче обслуговування інститутів АН УРСР» вирішили: звернути увагу адміністративно-господарчого відділу на роботи, пов'язані з устаткуванням та обладнанням лабораторій інститутів: Хімії і хімічної технології, Фізичної хімії та Чорної металургії (вода, електроенергія та ін.).

5. Взяли до відома доповідь голови Бібліотечної ради АН акад. Б. І. Чернишова про організацію роботи Бібліотеки; доручили розпорядчому засіданню Президії розглянути питання, пов'язані з фінансуванням Бібліотеки, штатами та персональним складом її співробітників.

Затвердили такі правила користування Бібліотекою: а) всі журнали та книжки, одержані по міжнародному та внутрішньому книгообміну, передаються до інститутів і Бібліотеки за їх профілем; б) залишаються в фондах Бібліотеки для загального користування такі видання: загального характеру; енциклопедії, словники, довідники; видання, на які є попит інститутів; в) вся передплачена література передається інститутам та Бібліотеці згідно замовлень; г) інститути організують у себе відповідні умови бібліотечного опрацювання та збереження книжкового майна, за яке вони відповідають.

6. Доручили акад. Б. І. Чернишову на наступне засідання Президії подати для затвердження зміст ювілейного збірника до 25-х роковин Жовтневої революції.

7. На прохання директора Інституту електрозварювання акад. Є. О. Патона висловили подяку с.н.с. В. І. Дятлову та керівникові конструкторського бюро Інституту П. І. Севбо за проведену ними роботу по електрозварюванню та вирішили звернутися до Верховної Ради УРСР про відзначення їх роботи урядовою грамотою.

8. Дозволили професору Інституту ботаніки М. І. Котову відрядження до Державного Башкирського заповідника для проведення наукових робіт з лікарськими рослинами, дослідження ґрунтів та ентомологічних досліджень.

9.<sup>\*5</sup>

10. Дозволили Інституту мови і літератури запросити І. І. Пільгука на посаду старшого наукового співробітника.

11. Вирішили 8 серпня організувати творчий вечір, присвячений 225-річчю з дня смерті Богдана Хмельницького, за участю Спілки радянських письменників та Спілки радянських композиторів УРСР.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 270–281. Оригінал. Машинопис.



**Протокол № 28**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 7 серпня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши звіт акад. К. Г. Воблого про роботу з провідних тем Інституту економіки, відмітили: а) основний напрямок роботи Інституту – вивчення народного господарства УРСР і проблем його відбудови; б) Інститут провів значну роботу з комплексного економічно-географічного вивчення БАРСР та вивчення економіки, історії й культури м. Уфа; в) підготовлено до друку ряд науково-популярних брошур з антифашистської тематики; г) завершується підготовка до видання ювілейної збірки з економіки УРСР, присвяченої 25-м роковинам Жовтневої революції.

2. Заслухавши звіт голови Відділу технічних наук акад. О. М. Динника, вирішили вважати роботу Відділу задовільною; відзначили, що всі інститути працюють відповідно до потреб промисловості та народного господарства, у зв'язку з завданнями оборони СРСР; проблематика та тематика інститутів Відділу в основному пов'язана з оборонними підприємствами, зокрема, відзначили ефективність робіт Інституту електрозварювання, спрямованих на потреби танкової промисловості, роботи чл.-кор. П. Т. Ємельяненка з вдосконалення виробництва на мінометних та артилерійських заводах; роботи Інституту будівельної механіки в галузі моторобудування та ряд інших.

3.<sup>\*3</sup> Затвердили проект Тимчасового положення про Відділи Академії наук УРСР.

4. Для забезпечення практичного втілення та використання наукових робіт, досягнень і раціоналізаторських пропозицій співробітників Академії та їх пропаганди вирішили організувати при Президії постійне Бюро пропаганди та практичного застосування результатів роботи інститутів у такому складі – голова бюро, відповідальний секретар, члени бюро: вчені секретарі Відділів – члени-кореспонденти Л. М. Славін, Б. Д. Грозін, П. А. Власюк, доктор хімічних наук А. К. Бабко та представник Планової комісії Академії.

5. Враховуючи важливість справи мобілізації ресурсів східних областей СРСР в період війни та те, що за останній рік майже всі інститути Академії провели значну роботу з вивчення ресурсів Башкирської АРСР і пропозиції Комісії з питань мобілізації ресурсів Поволжя при АН СРСР, постановили: утворити Комісію з мобілізації ресурсів БАРСР на оборону СРСР при АН УРСР в складі: академики – А. О. Сапегін (голова), О. В. Палладін, П. П. Будников, К. Г. Воблий, В. О. Сельський, Б. І. Чернишов, члени-кореспонденти – Є. С. Бурксер (заступник голови), П. А. Власюк, П. О. Хромов, доктори наук – М. В. Поляков, Я. А. Фіалков, К. І. Маков та кандидат економічних наук Б. М. Гарцман-Брук, а також запросити до Комісії представників Держплану, Башгеологоуправління БАРСР та ін.; Комісії надали право остаточної апробації та передачі відповідним організаціям закінчених робіт після відповідних рецензій та їх експертиз; Комісія співпрацює з Комісією мобілізації ресурсів Поволжя АН СРСР, а також всю свою роботу проводить спільно з плановими, господарськими та науково-дослідними організаціями БАРСР.

6. Заслухали звіт про роботу відділу технічного постачання Керування справами АН та обслуговування ним академічних інститутів.

---

<sup>\*3</sup> Див. док. № 55.

7. Надали відрядження до м. Свердловськ старшому науковому співробітнику Інституту геологічних наук В. Г. Ткачук для отримання матеріалів щодо розробки проблеми водного господарства Донбасу.

8. Доручили Інституту геологічних наук взяти участь в проведенні на території Куйбишевської та Саратовської областей розвідувально-здіймальних робіт для з'ясування вугленосності та солончаконосності окремих геологічних утворень, зокрема, середньої юри.

9. Взяли до відома лист ВКВШ з відмовою на клопотання Академії щодо надання права Інституту суспільних наук приймати до захисту дисертаційні роботи з економічних наук.

10. На повідомлення ВКВШ про відмову відрядити чл.-кор. АН УРСР П. С. Кучерова для роботи в Академії через нестачу професорсько-викладацьких кадрів з дисципліни «Гірничі машини» в Донецькому індустріальному інституті вирішили звернутися до голови ВКВШ С. В. Кафтанова з проханням переглянути рішення, оскільки знання П. С. Кучерова необхідні Інституту гірничої механіки для надання конкретної допомоги рудникам БАРСР у роботі оборонного значення.

11. Взяли до відома лист головного інженера заводу № 628 з повідомленням, що науковий співробітник Інституту фізичної хімії З. М. Вайсберг за дорученням заводу надає співробітникам хімічної лабораторії консультації, пов'язані з фотоколориметричним методом аналізу.

12. Надали відрядження акад. В. О. Сельському з 10 до 25 серпня 1942 р. до міст Улутелик та Ішимбай.

13. Взяли до відома та виконання інститутами Академії два нові пункти «Інструкції» про порядок присудження вчених ступенів та звань.

14. Погодились із заявою чл.-кор. Г. В. Фольборта про те, що він з 1 вересня включиться у виконання планової теми Інституту клінічної фізіології з вивчення впливу антиретиккулярної цитотоксичної сироватки на лімфообіг.

15. Дозволили друкувати російською мовою роботи: акад. К. Г. Воблого «Організація праці науковця», брошуру акад. М. Я. Калиновича і членів-кореспондентів П. М. Попова та С. І. Маслова «Слов'яни в їх боротьбі з німецьким фашизмом і його попередниками».

16. Надали акад. П. П. Будникову відрядження на 10 днів до м. Казань з 9 серпня на виклик акад. АН СРСР В. Г. Хлопіна.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 286–296. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 29**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 14 серпня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь директора Інституту історії та археології проф. М. Н. Петровського, співповідь голови Відділу суспільних наук акад. М. Я. Калиновича та висновки голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна про роботу Інституту, відзначили виконання таких робіт: «Короткий курс історії України», «Історія української культури», нариси про

героїв українського народу та великих російських полководців, а також статті на актуальні історичні й історично-оборонні теми; зобов'язали керівництво Інституту зосередити роботи над виданням 4-х томного курсу «Історія України» для вузів.

2. Заслухавши доповідь акад. Л. М. Яснопольського про хід роботи з теми «Відбудова кам'яновугільної промисловості Донбасу», констатували, що основними напрямами є: а) вивчення методів прискореної відбудови вугільних шахт Донбасу та застосування в них новітньої техніки – роботу проводить Інститут гірничої механіки; б) дослідження питань водопостачання районів вугільного Донбасу – Інститут геологічних наук; в) складання проекту мережі дрібних вугільних шахт, а також розміщення шахтних полів нових шахт та шахт, що мають відбудовуватися – Інститут геологічних наук; г) розвиток промисловості будматеріалів в районах Донбасу – Інститут геологічних наук; д) дослідження економічних проблем відбудови вугільного Донбасу – Інститут економіки.

Відзначили, що Інститут гірничої механіки встановив тісний зв'язок з Наркомвугілля СРСР, який дав позитивну оцінку деяких закінчених робіт Інституту та визначив тематику дальшої роботи по вугільному Донбасу. Констатували, що за час перебування Академії в м. Уфа захищено 5 докторських та 8 кандидатських дисертацій; готується 9 докторських та 12 кандидатських дисертацій, більшість з яких будуть готові до захисту у 1942 р.

3. Визнали задовільною роботу керівництва установ АН з підвищення кваліфікації співробітників.

4. Відмітили, що відділом постачання АН налагоджено забезпечення потреб інститутів хімпосудом, реактивами, деяким лабораторним устаткуванням, рідким паливом, господарчим реманентом, проте не задовольняються потреби інститутів у дослідних тваринах, деяких технічних та будівельних матеріалах (метал, металеві вироби, електроматеріали, технічний папір, пиломатеріали, спецодяг).

5. Взяли до відома лист акад. АН СРСР О. Є. Ферсмана з побажанням проводити спільну роботу Академії наук СРСР та УРСР з проблем вивчення Південного Уралу та доручили голові Планової комісії акад. А. О. Сапегіну дати відповідь акад. О. Є. Ферсману за змістом листа.

6. Вирішили 21 серпня скликати засідання Науково-технічного комітету сприяння обороні СРСР при АН УРСР, де заслухати доповіді голів секцій, директорів інститутів та голови Планової комісії про виконання інститутами робіт, що мають оборонне значення.

7. Продовжили термін роботи докторам медичних наук, професорам М. С. Морозовському, Б. Е. Лінбергу та М. А. Барону в Інституті клінічної фізіології.

8. Вирішили призначити П. Я. Гольдберга секретарем Комісії з мобілізації ресурсів БАРСР на оборону СРСР при АН УРСР із залишенням його секретарем Комісії по відновленню зруйнованих ворогом на Україні міст та підприємств при АН УРСР.

9. Доручили голові РВР акад. Б. І. Чернишову з'ясувати зацікавленість інститутів Академії в публікації праць липневої сесії та на наступному засіданні Президії вирішити питання про їх друк.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 297–306. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 30**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 21 серпня 1942 р.  
м. Уфа

1. Акад. Г. Ф. Проскуру затвердили головою Постійного бюро наукової пропаганди та впровадження наслідків роботи інститутів при АН, відповідальним секретарем – старшого наукового співробітника Інституту економіки Д. В. Гака.

2. Для відзначення 75-річчя з дня народження акад. М. М. Федорова утворили комісію в складі академіків – О. М. Динника (голова), Б. І. Чернишова, Г. Ф. Проскури та проф. Г. М. Савіна.

3.\*<sup>5</sup>

4. Членам-кореспондентам П. В. Головіну та П. А. Власюку надали двотижневе від'їждження до Москви в справах бригади з розробки проблем розміщення цукрової промисловості.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 307–308. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 31**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 28 серпня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь голови бригади з розробки комплексної теми «Водопостачання УРСР» чл.-кор. Г. Й. Сухомела, зобов'язали його запросити на роботу до відділу гідроспоруд висококваліфікованого спеціаліста з гідрології.

2. Взяли до відома повідомлення голови Відділу фізико-хімічних і математичних наук акад. П. П. Будникова про результати роботи сесії Відділу, присвяченої питанням астрономії, що відбулася в м. Уфа 6–8 серпня 1942 р.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Зважаючи на те, що письменник П. Й. Панч виконує свій тематичний план, перебуваючи у від'їзденні, задовольнили його прохання та продовжили термін від'їздення до 1 грудня 1942 р.

2) Акад. С. В. Серенсену надали від'їздення терміном з 25 вересня до 1 листопада 1942 р. до міст Москва та Казань за рахунок Центрального інституту авіаотроробудування СРСР.

3) Задовольнили прохання кандидата економічних наук М. Г. Гуровича про повернення його на роботу в Інститут економіки сільського господарства в Байчурський район Воронезької області, де він працював до евакуації Інституту з м. Воронеж.

4) Взяли до відома повідомлення чл.-кор. А. І. Кіпріанова про те, що інструкцію для застосування засобів боротьби зі шкідливістю надіслано до Наркомздорів'я СРСР.

5) Тематику роботи чл.-кор. О. А. Дубяньського включили до тематики відділу мінеральної сировини Інституту геологічних наук; доручили Інституту розглянути питання про

можливість утворення групи для розробки теми, запропонованої чл.-кор. О. А. Дубянським.

6) Затвердили: «Тимчасове положення про роботу Видавництва АН УРСР» та Я. В. Руденського – на посаді тимчасово виконуючого обов'язки директора Видавництва.

7)<sup>\*5</sup>

8) Акад. В. О. Сельському надали відрядження з 29 серпня до 7 вересня 1942 р. у м. Ішимбай та на р. Біла.

9) На прохання Уфимського нафтоперегонного заводу дозволили чл.-кор. І. М. Францевичу провести навчання з групою робітників заводу.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 311–316. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 32 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 11 вересня 1942 р.  
м. Уфа

1. Для відзначення 25-х роковин Жовтневої революції утворили комісію в такому складі: академіки – О. О. Богомолець (голова), О. В. Палладін (заступник голови), А. О. Сапегін, Б. І. Чернишов, М. Я. Калинович, П. П. Будников, М. М. Гришко, О. М. Динник, О. В. Леонтович; від партбюро – чл.-кор. Б. Д. Грозін та с.н.с. М. І. Супруненко, від місцевому – чл.-кор. С. С. Уразовський, вчений секретар Президії З. П. Шульга, керсправами АН Й. З. Штокало.

2. Взяли до відома доповідь директора Інституту будівельної механіки чл.-кор. М. В. Корноухова та співдоповідь голови Відділу технічних наук АН акад. О. М. Динника про роботу вченої ради Інституту; рекомендували вченій раді зосередити всі питання наукової роботи та стати на шлях безпосереднього керівництва науковою діяльністю Інституту в цілому.

3–4. У зв'язку з мобілізацією до лав ЧА звільнили чл.-кор. О. Ю. Лур'є з посади завідувача групи з вивчення діагностичного та прогностичного значення тестів на стан фізіологічної системи сполучної тканини Інституту клінічної фізіології АН УРСР та призначили на цю посаду проф. Р. Є. Кавецького.

5. У зв'язку з відсутністю антиретиккулярної сироватки для собак перенесли тематику, заплановану чл.-кор. Г. В. Фольбортом, з 1 вересня 1942 р. на 1 січня 1943 р.

6. Відрядили старшого наукового співробітника Інституту гірничої механіки І. Я. Айзенштока з 11 вересня до 12 жовтня 1942 р. у розпорядження Башпроекттреста для виконання термінової роботи з виготовлення проекту для Стерлітамакського содового заводу.

7. Надали відрядження з 13 до 20 вересня 1942 р. академікам О. М. Диннику та Г. Ф. Проскурі до м. Копейськ для ревізії Інституту енергетики.

8. Надали відрядження з 3 вересня 1942 р. акад. О. І. Бродському до міст Алма-Ата та Ташкент.

9. Взяли до відома лист Інституту географії АН СРСР з позитивною оцінкою роботи бригади наукових співробітників Інституту економіки під керівництвом чл.-кор.

П. О. Хромова – підготовка до видання 2-х томів економічно-географічних нарисів західних районів БАРСР. Запропонували продовжити роботу з охопленням південних та південно-східних районів БАРСР.

10. Вирішили поновити доктора хімічних наук проф. М. А. Розенберг на посаді завідувача Відділу фотоколориметричного методу аналізу Інституту фізичної хімії.

11. Дозволили ввести до складу вченої ради Інституту фізичної хімії доктора хімічних наук проф. М. А. Розенберг та доктора фізико-математичних наук А. Ф. Прихотько.

12. Чл.-кор. І. М. Францевичу надали відрадженья на 20 днів до міст Ішимбай, Москва та Свердловськ для розробки його наукової теми.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 317–333. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 33** **засідання Президії Академії наук УРСР**

від 18 вересня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь директора Інституту народної творчості і мистецтв проф. М. О. Грінченка та співдоповідь голови Відділу суспільних наук акад. М. Я. Калиновича, вирішили: 1) прийняти до відома, що Інститут народної творчості і мистецтв, утворений згідно ухвали Президії від 12 липня 1942 р., розгорнув свою наукову і організаційну роботу у складі 14 наукових співробітників; 2) звернули увагу на недоліки в роботі Інституту: а) тематичний план перевантажений і потребує скорочення; б) не закінчено укомплектування штатів, не організовано бібліотеку джерел і підручної літератури, майстерні художників, кабінети звукозапису та музичної творчості, відсутнє наукове обладнання.

Запропонували передбачити у видавничому плані Інституту на 1943 р. підготовку до видання книги «Нариси українського фольклору» та нотні й мистецькі видання.

2. Заслухали доповідь голови Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН УРСР акад. П. П. Будникова про роботу Відділу та затвердили план сесії до 25-х роковин Жовтневої революції.

3. Затвердили план та програму проведення святкування 25-ї річниці Жовтневої революції.

4. Акад. В. О. Сельському надали наукове відрадженья з 1 жовтня до 1 листопада 1942 р. до Москви.

5. Надали відрадженья акад. П. П. Будникову та с.н.с. І. Г. Гольденбергу в НКПБП і ГВІУКА до Москви для доповіді про наслідки робіт з випробування запропонованого ними ангідридо-глиноземистого цементу в масивному бетоні.

6. Заслухавши доповідну записку члена Президії АН СРСР акад. Є. О. Чудакова, голови Комісії з мобілізації ресурсів Поволжя на потреби оборони СРСР від 4 вересня 1942 р., групи з поновлення шахт Донецького і Підмосковного басейнів НКВП СРСР від 8 вересня 1942 р., а також записки «Союзмоспроекта» НКПБМ СРСР від 25 серпня 1942 р., задовольнили їх прохання про надсилку по одному примірнику роботи акад. П. П. Будникова та його колективу «Строительные материалы на базе местного сы-

р'я для востановлення народного хозяйства» (технологічна схема виробництва, опис технології та ін.).

7. Продовжили відрядження письменників О. І. Копиленкові в Москві до 31 грудня 1942 р.

8. Вирішили зарахувати акад. Г. В. Курдюмова на посаду завідувача рентгено-металографічної групи у відділі металознавства Інституту фізики та математики.

9.\*<sup>5</sup>

10. Взяли до відома телеграму акад. М. Г. Холодного з повідомленням про запрошення його Вірменською філією Академії наук СРСР до м. Єреван.

11. Заслухали лист Комітету з присудження премії ім. Й. В. Сталіна до Президента Академії акад. О. О. Богомольця та вручили дипломи лауреатів Сталінської премії акад. П. П. Будникову, чл.-кор. А. І. Кіпріанову та інженеру С. П. Зоріну.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 334–343. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 34 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 25 вересня 1942 р.  
м. Уфа

1. У зв'язку зі смертю академіка В. П. Яворського вирішили: а) для організації похорону утворити комісію в складі: акад. Б. І. Чернишов (голова), члени-кореспонденти – А. І. Кіпріанов і П. В. Головін; б) похорон провести за рахунок Академії; в) доручили розпорядчому засіданню Президії вирішити питання про надання матеріальної допомоги родині покійного.

2. Заслухавши звітну доповідь про роботу Інституту енергетики директора проф. І. Т. Швеця та висновки голови Відділу технічних наук акад. О. М. Динника та акад. Г. В. Проскури, які обслідували роботу Інституту, констатували, що на протязі 1942 р. Інститут встановив науково-практичні зв'язки з оборонними підприємствами Південного Уралу, зокрема, в містах Челябінськ та Копейськ. Відповідно до завдань, поставлених перед Академією партією та урядом на період війни, Інститут виконав дуже актуальні завдання для заводів та організацій (Кіровський завод в м. Челябінськ, заводи № 78, 25, 530, 258, Челябвугілля, Челябоблвиконкому та ін.).

Рекомендували при складанні тематичного плану робіт Інституту на 1943 р. керуватися розробкою питань, наслідки яких можна швидко впровадити в енергосподарську промисловість.

Зобов'язали директора Інституту налагодити зв'язок з Челябвугіллям для опрацювання проблем, що стосуються гірничої механіки.

3. Затвердили Тимчасове положення про роботу Бюро пропаганди та впровадження наслідків роботи інститутів Академії наук УРСР.

ПРИМІТКА<sup>\*1</sup>: «Зважаючи на організаційний період, консультації та популярні лекції з проблем, що їх розробляють інститути, практикувати в жовтні 1942 р.: а) впровадження винаходів; б) облік і систематизація по інститутах Академії наукових відкриттів, технічних винаходів та раціоналізаторських пропозицій, що їх було зроблено за період Вітчизняної війни; в) складання списку всіх наукових відкриттів, технічних винаходів та раціоналізаторських пропозицій по Академії, впроваджених в практику за минулий період 1941–1942 рр.; г) вивчення досвіду та виявлення масштабів практичного застосування впроваджених винаходів та раціоналізаторських пропозицій Академії наук УРСР; д) підготовка матеріалів для видання в першому кварталі 1943 р. інформаційно-популяризаційного довідника про роботу Академії наук УРСР у дні Вітчизняної війни; ж) організація інформаційних матеріалів для республіканської та центральної преси про хід і досягнення науково-дослідної роботи Академії у 1942 р.».

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Констатували: а) робота Інституту хімії і хімічної технології за участю хімічної лабораторії Башгеологоправління під керівництвом проф. Я. А. Фіалкова з використання бокситів БАРСР для виробництва земляних фарб показала, що з низькоякісних бокситів В'язівського та Юрюзанського родовищ, які є некондиційними для алюмінієвої промисловості, а також з кольорових глин зазначених родовищ, можуть бути одержані земляні фарби різних кольорів, належної якості, придатні для лакофарбової промисловості, будівельної справи та для маскувальних цілей; б) у зв'язку з тим, що більшість значних родовищ природних фарб в СРСР знаходяться на тимчасово окупованій території, використання великих запасів низькоякісних бокситів БАРСР та найближчих районів Челябінської області для виробництва земляних фарб набуває особливого значення для оборонної промисловості та для різних галузей народного господарства; в) вирішили звернутися до РНК БАРСР з проханням прискорити організацію в м. Уфа виробництва земляних фарб з бокситів та кольорових глин.

2) Вирішили клопотатися перед ВКВШ про дозвіл прийняти до захисту докторську дисертацію старшого наукового співробітника Інституту мови і літератури Д. О. Тамарченка.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 344–350. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 35**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 2 жовтня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши повідомлення акад. Л. А. Булаховського про основні принципи редагування проекту «Українського правопису» та інформацію з цього приводу Наркома освіти УРСР С. М. Бухала, призначили відповідальним редактором видання акад. Л. А. Булаховського.

---

<sup>\*1</sup> Примітка у документі.



Вирішили: а) щодо правил і викладу матеріалу за основу взяти проект, запропонований Інститутом мовознавства АН від 1937 р., редагований Державною правописною комісією УРСР (видання 1940 р.); б) у частинах, що не вимагають української специфіки (пунктуація, правопис великих літер та ін.), погодити проект з проектом російського правопису 1940 р. Державної комісії РРФСР; в) остаточним терміном закінчення редагування правопису встановили 1 січня 1943 р.

2. Заслухавши повідомлення Наркома освіти УРСР С. М. Бухала та доповідь директора Інституту історії та археології АН УРСР проф. М. Н. Петровського про видання підручника з історії України для початкової школи, вирішили: а) визнати за потрібне написати підручник з історії України для початкової школи. Виконання цієї роботи доручити проф. М. Н. Петровському; б) запросити М. Т. Рильського для рецензування підручника.

3. Затвердили пропозиції голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна щодо основних напрямів роботи АН у 1943 р., а саме: а) оборонна тематика, спрямована на допомогу промисловим підприємствам, сільському господарству, транспорту, лікувальним закладам та опрацювання тем стосовно мобілізації ресурсів для оборони; б) тематика, пов'язана з відновленням зруйнованих окупантами областей і районів УРСР. Зобов'язали директорів інститутів до 25 жовтня 1942 р. подати Плановій комісії тематичні плани роботи на 1943 р., апробовані вченими радами інститутів та бюро відповідних Відділів АН.

4. Заслухали повідомлення віце-президента акад. О. В. Палладіна про відмову Державної штатної комісії при РНК СРСР затвердити штатний розпис АН на 607 осіб; взяли до відома постанову РНК СРСР від 13 вересня 1942 р. про встановлення підвищених окладів науковим співробітникам установ Академії наук СРСР.

5. Розглянули такі поточні питання:

1) Продовжили термін відрядження до Москви проф. Ф. Я. Примаку для роботи в Інституті клінічної фізіології з опрацювання запланованих Інститутом тем: «Лікування септичних захворювань у поранених бійців» та «Особливості ниркових захворювань в умовах військового часу».

2) Надали чл.-кор. П. О. Хромову відрядження до Москви з 7 жовтня 1942 р.

3) Вирішили звернутися до РНК УРСР з проханням встановити персональну пенсію вдові акад. В. П. Яворського та його онуці (до її повноліття).

4) У зв'язку зі смертю директора Інституту хімії і хімічної технології акад. В. П. Яворського призначили чл.-кор. А. І. Кіпріанова виконуючим обов'язки директора Інституту.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 355–362. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 36**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 9 жовтня 1942 р.

м. Уфа

1. Заслухавши доповідь редактора «Російсько-українського словника» акад. М. Я. Калиновича про роботу над словником, відзначили: а) редколегія словника розгорнула роботу; б) на зміну постанови Президії від 3 серпня 1942 р. про видання словника в 3-х томах встановили, що «Російсько-український словник» має бути виданий у 2-х томах, а саме:

I том на літери «А–О» – розміром 70 друк. арк., II том на літери «П–Я» – розміром 80 друк. арк.; в) встановили термін закінчення роботи редколегії: над I томом – 31 березня 1943 р., над II томом – 1 жовтня 1943 р.

2. Затвердили план роботи Президії на IV квартал 1942 р. та взяли до відома доповідь вченого секретаря Президії З. П. Шульги про виконання плану роботи Президією за III квартал 1942 р.

3. Затвердили плани роботи Загальних зборів, Відділів АН та їх бюро.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Вирішили клопотатися перед РНК УРСР про присвоєння Інституту гірничої механіки імені академіка М. М. Федорова.

2) Затвердили пропозиції комісії з запровадження постанови союзного уряду від 13 вересня 1942 р. про підвищення ставок науковим співробітникам АН.

3) Вирішили утворити посади заступників директорів з адміністративно-господарчої частини в інститутах Клінічної фізіології та Будівельної механіки.

4) Заслухавши доповідь заступника директора Інституту мови і літератури акад. Л. А. Булаховського про стан зберігання рукописних фондів, вирішили викликати на роботу до АН на посаду завідувача рукописних фондів Ф. В. Коваля, який до евакуації працював на цій посаді.

5)<sup>\*5</sup>

6) Дозволили Інституту геологічних наук відрядити Е. Й. Зайдис у розпорядження Уфимського місцевпрому терміном на 3 місяці для виконання термінового завдання.

7) Затвердили програму ювілейної сесії Академії наук УРСР до 25-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції.

8) Вирішили скликати чергову сесію Академії за таким порядком денним: 1. Затвердження тематичного плану АН на 1943 р. (довідь голови Планової комісії віце-президента АН УРСР акад. А. О. Сапегіна). 2. Наукові доповіді голів Відділів.

Зобов'язали директорів інститутів і голів Відділів подати до 20 листопада 1942 р. на затвердження Президії програму сесійних засідань.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 363–370. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 37 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 16 жовтня 1942 р.  
м. Уфа

1. На доповідь голови Редакційно-видавничої ради акад. Б. І. Чернишова про виконання видавничого плану АН у II півріччі 1942 р. відмітили, що за вказаний період підготовлено до друку 14 робіт обсягом 3 друк. арк., друкується 7 робіт обсягом 53 друк. арк., готується до друку 18 робіт обсягом 170 друк. арк., з них 7 робіт майже готові; звернули увагу авторів робіт і зобов'язали директорів інститутів стежити за тим, щоб подані до друку роботи повністю відповідали вимогам, встановленим Президією (були відредаговані, надруковані на машинці українською мовою, підписані редактором і автором і т. п.).

2. Заслухавши повідомлення про організацію Комісії з історії Вітчизняної війни при Академії наук СРСР, вирішили: а) порушити клопотання перед Раднаркомом УРСР про дозвіл організувати при Президії АН постійнодіючу Комісію з історії Вітчизняної війни в такому складі: голова Комісії, заступник голови Комісії, завідувач військового відділу,

завідувач відділу економіки, завідувач відділу науки і культури, завідувач бібліографічної групи, три лаборанти; б) розпочати збирання й опрацювання матеріалів з історії Вітчизняної війни; в) затвердити М. І. Супруненко виконуючим обов'язки заступника голови Комісії та зобов'язати його до 25 жовтня 1942 р. подати проект укомплектування Комісії штатними співробітниками та план роботи Комісії до 1 січня 1943 р.; до 1 січня 1943 р. забезпечити роботу в Комісії за рахунок перерозподілу штатів в Академії на 1942 р., а при складанні кошторису на 1943 р. передбачити відповідні асигнування для її роботи, як окремої структурної одиниці.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Вирішили розпочати підготовку до відзначення 25-ї річниці Радянської влади в Україні (1917–1942 рр.) під час чергової грудневої сесії АН УРСР.

2) Для відзначення 220-х роковин з дня народження Г. Сковороди утворили комісію в складі акад. П. Г. Тичини (голова), чл.-кор. П. М. Попова та к.і.н. К. Г. Гуслистого (секретар комісії).

3) Висловили подяку від імені Президії бригаді, що працювала на заводі № 49 по вилученню кобальту з відходів стиліту, за успішно проведену роботу, яка має важливе оборонне значення.

4) Заслухавши лист заступника наркома харчової промисловості СРСР М. П. Панасюка та повідомлення чл.-кор. П. В. Головіна про опрацювання актуальних проблем розвитку харчової промисловості, вирішили включити до тематичного плану Інституту хімії і хімічної технології такі теми: «Проект цукрового заводу малої потужності зі спрощеною технологічною схемою», «Заміна дефіцитних антикорозійних матеріалів недефіцитними для апаратури харчової промисловості».

5) Затвердили такий склад вченої ради Інституту економіки: академіки – К. Г. Воблій (голова), М. В. Птуха, Л. М. Яснопольський, М. Я. Калинович, члени-кореспонденти – Л. М. Славін, П. О. Хромов, старші наукові співробітники – М. М. Середенко (вчений секретар), Я. А. Зайцев, кандидат економічних наук З. П. Шульга.

6) Вирішили надіслати привітання Конференції з мобілізації ресурсів Актюбинської області з побажанням успіху в роботі та повідомити, що у зв'язку зі станом здоров'я акад. П. П. Будников не зможе взяти участь у роботі конференції. Запропонували надіслати для використання Актюбинській обласній раді роботу проф. С. І. Назаревича стосовно домбарських каолінів.

7) Взяли до відома лист дирекції тресту «Магніострой» про застосування гідравлічного цементу з кислих доменних шлаків за методом акад. П. П. Будникова.

8) Доручили чл.-кор. І. М. Францевичу та проф. М. В. Полякову допомогти Башкирському борошномельному тресту у використанні Ішимбаївської сирової нафти та Ішимбаївського мазуту на дизелях підприємств тресту та повідомити про це його керівництво.

9) Погодились з клопотанням Інституту будівельної механіки АН УРСР про зарахування проф. О. А. Уманського нештатним консультантом.

10) Вирішили ввести кандидата математичних наук С. Ф. Фещенка до складу вченої ради Інституту фізики та математики.

11–12)<sup>\*5</sup>

13) Надали відрядження з 20 листопада 1942 р. С. Ф. Морочковському до м. Новосибірськ на V пленум ЦК Спілки робітників вищої школи і науково-дослідних установ та на Бійську станцію з метою опрацювання матеріалів, потрібних для закінчення роботи над докторською дисертацією.

14)<sup>\*5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 371–378. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 38**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 23 жовтня 1942 р.  
м. Уфа

1. Вирішили надіслати від імені Президії АН УРСР привітання українському народу та партизанам з нагоди 25-ї річниці Великої жовтневої соціалістичної революції. Текст привітання доручили скласти секретареві Відділу суспільних наук чл.-кор. Л. М. Славіну.

2. Заслухавши доповідь директора Інституту мови і літератури акад. П. Г. Тичини, співдоповідь голови Відділу суспільних наук акад. М. Я. Калиновича та висновки голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна, констатували: а) Інститут закінчив роботу з організаційного оформлення відділів та укомплектування їх штатами; повністю розгорнули роботу відділи: української мови, словниковий, історії української літератури, художньої української літератури та Кабінет єврейської мови, літератури та фольклору; б) підготовлено до друку: науково-популярний нарис з історії української мови, науково-популярний нарис з історії єврейської мови, «Михайло Коцюбинський і Західна Україна», I і II томи наукових записок Інституту (14 наукових робіт), дві окремі брошури з історії української мови акад. Л. А. Булаховського, монографії проф. Д. О. Тамарченка, с. н. с. Д. М. Косарика, ряд творів наукових співробітників відділу художньої літератури; частину з них надруковано – брошура акад. М. Я. Калиновича, чл.-кор. С. І. Маслова, чл.-кор. П. М. Попова, брошура акад. П. Г. Тичини; розгорнуто роботу з підготовки до друку нарис з історії української літератури, а також складено проспект II тому з історії української літератури для вищих шкіл.

3. Заслухавши доповідь Президента акад. О. О. Богомольця про побутові умови наукових співробітників і службовців Академії, вирішили: а) вважати, що для покращення побутових умов слід розгорнути заходи для забезпечення кожного співробітника та його утриманців продуктами харчування з індивідуального городництва та підсобного господарства АН; б) просити Обком ВКП(б) і РНК Башкирської АРСР підтримати клопотання Академії перед союзним урядом про створення науково-експериментальної бази та підсобного господарства Академії на базі одного з відділень радгоспу, розташованого в сприятливих ґрунтово-кліматичних і транспортних умовах; в) клопотатися перед РНК УРСР і РНК СРСР про надання допомоги науковим співробітникам у придбанні білизни, одягу, взуття та постільної білизни.

Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома повідомлення директора Інституту ботаніки акад. М. М. Гришка про те, що Інститут у 1943 р. на пропозиції Наркомхарчопрому СРСР включає до темплану такі теми: лікарські рослини; вітамінні рослини; харчові рослини; олійні рослини; дубильні рослини; рослини, що дають поташ; одержання спиртів біологічним методом з нехарчової сировини (при умові проведення зазначеної роботи на відповідній базі, бажано на базі Спиртотресту в м. Уфа); одержання жирів при використанні пліснявих грибів (за участю М. М. Підоплічка та В. Й. Білай); одержання білків (харчового та кормового).

2–3)<sup>\*5</sup>

4) Запропонували вченим радам інститутів приступити до обговорення до 15 грудня 1942 р. кандидатур на одержання премії ім. Й. В. Сталіна.

5) Затвердили такий склад вченої ради Інституту енергетики: акад. Г. Ф. Проскура, професори – І. Т. Швець, М. А. Кондак (заст. директора з наукової частини), А. Л. Матвеєв (зав. електротехнічного відділу), Й. І. Чорнобильський, Г. М. Городецький, доц. Л. В. Цукерник, доц. М. Й. Цейтлін (вчений секретар Інституту) та інженер Акулов – заст. головного інженера Кіровського заводу в м. Челябінськ.

6–7)<sup>\*5</sup>

8) На прохання Уфимського енергозбуту про дослідження режиму споживання електроенергії промисловими абонентами уфимської енергомережі доручили Інституту гірничої механіки виконати цю роботу.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 379–390. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 39 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 30 жовтня 1942 р.  
м. Уфа

1. Доповідь директора Інституту історії та археології проф. М. Н. Петровського про роботу над підручником з історії України взяли до відома, підкресливши потребу обов'язкового дотримання встановлених термінів.

2. Заслухавши доповідь голови Відділу біологічних наук акад. М. М. Гришка про стан експериментальної бази інститутів Відділу, відзначили, що інститути забезпечені основним устаткуванням та апаратурою, евакуйованою з Києва, а також апаратурою місцевих лабораторій. У зв'язку зі зростанням вимог до інститутів біологічних наук з боку урядових органів і розгортанням роботи щодо мобілізації ресурсів на оборону країни, а експериментальна база не задовольняє повністю їх потреб, запропонували адміністративно-господарському відділу Управління справами АН відремонтувати грубки та забезпечити паливом приміщення бази Інституту клінічної фізіології в Медичному та Бактеріологічному інститутах БАРСР, бази Інституту біохімії – в Бактеріологічному інституті і в Психіатричній лікарні; відділу технічного постачання до 15 листопада 1942 р. доручили організувати базу для постачання всіх інститутів Біологічного відділу піддослідними тваринами, кооперуючись з інститутами БАРСР – Мечникова, Бактеріологічним, Медичним, Ветеринарним, а також організувати постійно діючий перегонний куб для забезпечення інститутів дистильованою водою і вжити заходів для забезпечення апаратурою та реактивами, матеріалами, спиртом та послугами складувів, які є в інститутах Фізичної хімії, Фізики та математики.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Для апробації проекту контрольних чисел бюджету АН на 1943 р. вирішили утворити бюджетну комісію в складі віце-президента акад. О. В. Палладіна (голова), віце-президента акад. А. О. Сапегіна, керсправами Й. З. Штокала та завідувача фінсектору АН Л. П. Терещенка (секретар).

2) Затвердили план і програму вечора, присвяченого 220-й річниці з дня народження Г. Сковороди.

3) На прохання Міністерства протиповітряної оборони (МППО) м. Уфа, голови міськради С. А. Левковцева вирішили виділити 5 хіміків – наукових співробітників інститутів Фізичної хімії та Хімії і хімічної технології для виконання на громадських засадах функцій начальників повітряно-хімічної служби міста.

4) Заслухавши повідомлення керівника лабораторії технології води Інституту хімії і хімічної технології с.н.с. Л. А. Кульського про реалізацію робіт лабораторії з очищення та знезараження води, а також постанову об'єднаного засідання Гігієнічного комітету, вченої медичної ради НКЗ СРСР та вченої ради Академії комунального господарства РРФСР від 25 серпня 1942 р., відзначили: а) лабораторія Інституту хімії і хімічної технології провела значну роботу; б) вирішили звернутися до РНК БАРСР з проханням прискорити виконання розпорядження РНК РРФСР від 3 травня 1942 р. за № 736 про виробництво в майстернях Водоканалтресту м. Уфа гіпохлоритних установок для очищення води в містах РСФСР; в) взяли до відома лист з подякою від Московської лікарні і Поліклініки ім. Жовтневої революції за застосування приладів Інституту хімії і хімічної технології для виготовлення срібної води та електролітного хлоратора; г) запропонували експериментальній майстерні АН виготовити 10 апаратів для одержання срібної води за малюнками Інституту для вченої ради Наркомздоров'я СРСР за рахунок Наркомздоров'я.

5) Взяли до відома повідомлення акад. П. П. Будникова та І. Г. Гольденберга про роботу над темою «Високоміцний ангідрідо-глиноземистий цемент та його використання для спеціальних цілей».

6) Заслухавши інформацію акад. О. І. Бродського про проведену ним в м. Алма-Ата роботу за дорученням Президії щодо можливого опрацювання низки актуальних проблем для Казахської РСР, доручили Плановій комісії та Відділам АН негайно розглянути пропозиції Казахської філії АН СРСР з тим, щоб включити актуальні теми до плану роботи Академії на 1943 р.

7–9)<sup>\*5</sup>

10) Затвердили такий склад вченої ради Інституту чорної металургії: академіки – М. В. Луговцов (голова), М. М. Доброхотов, В. М. Свечников, Г. В. Курдюмов, І. П. Бардін, А. А. Байков, М. О. Павлов, С. В. Бріцке, члени-кореспонденти – П. Т. Ємельяненко, І. М. Францевич, В. Ю. Васильєв, проф. О. М. Похвистнов, наукові співробітники – М. Д. Борисов, М. С. Таращанський, С. Й. Хитрик, І. П. Калиновський, С. О. Фінкельштейн, К. І. Ващенко, С. Л. Вольмір, Г. І. Шенберг.

11) Включили до тематичного плану Інституту біохімії тему чл.-кор. А. М. Утєвського «Значення продуктів окисації адреналіну для утворення симпатинів і реституції функції симпатичної нервової системи».

12) Дозволили Інституту біохімії скликати 20–23 грудня 1942 р. конференцію з метою обговорення наслідків використання вітаміну «К<sub>3</sub>» у хірургії та терапії.

13) У зв'язку з неможливістю чл.-кор. Я. В. Роллу проводити дослідження над темою «Вплив стоків Крекінгзавода на р. Білу», дозволили йому включити в темплан іншу тему – «Біологічні особливості озера Кандри-Куль».

14–15) Надали відрядження академікам О. В. Палладіну та П. П. Будникову до м. Свердловськ на сесію АН СРСР.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 391–400. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 40**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 13 листопада 1942 р.  
м. Уфа

1. На інформацію голови Відділу технічних наук АН УРСР акад. О. М. Динника про темпани інститутів Відділу технічних наук відмітили поширення та зміцнення зв'язків з промисловістю, конкретизацію тем та об'єктів дослідів; відзначили, що Інститут будівельної механіки тематику побудував, виходячи з термінових завдань Науково-дослідного інституту Військово-повітряних сил Червоної Армії; Інститут гірничої механіки виконує відповідальні завдання гірничої промисловості, зокрема, нафтової; Інститут енергетики будує плани своїх тем на потребах оборонних підприємств Челябінського промислового району; Інститут металургії в 1942 р. провів організаційну роботу щодо з'єднання колективу керівних наукових робітників, що позитивно відбилось на темплані 1943 р., план Інституту відповідає найбільш актуальним потребам металургії Уралу; Інститут електрозварювання повністю переключється на виконання важливих оборонних завдань.

2. Заслухавши інформацію голови Відділу біологічних наук акад. М. М. Гришка про темпани інститутів Відділу, констатували, що зведений план робіт інститутів на 1943 р., порівнюючи з планом минулого року, спрямований на безпосередню допомогу фронту, зміцнення тилу та на подальший розвиток радянської біологічної науки; запропонували директорам інститутів Відділу біологічних наук до 25 листопада 1942 р. заслухати на своїх учених радах зміни до планів робіт на 1943 р.; зазначили, що в планах Інституту клінічної фізіології та Інституту біохімії не враховано роботи позауфимських академіків і членів-кореспондентів (акад. В. П. Філатова, членів-кореспондентів О. Ю. Лур'є, І. М. Буланкіна, Д. Л. Фердмана та ін.); рекомендували вказувати у планах на очікувані наслідки робіт і шляхи їх застосування у виробництві. Запропонувала Відділу: а) конкретизувати тематику з проблем відбудови народного господарства УРСР на 1943 р.; б) визначити завдання щодо комплексних робіт; в) оформити госпдоговірні роботи окремим розділом темплану, побудувавши його за проблемами; кожен інститут має скласти план; г) вказати в плані можливості впровадження наслідків науково-дослідної роботи.

3. Затвердили поданий Бюджетною комісією АН УРСР проект кошторису Академії наук УРСР на 1943 р. в сумі 14 916 тис. крб. Вирішили у 1943 р. збільшити кількість штатних одиниць з відповідним фондом зарплати для таких установ АН: 1) Інститут фізики та математики: а) для групи спецробіт проф. Ф. Ф. Ланге – 10 штатних одиниць з річним фондом зарплати 97 200 крб.; для фізичного відділу Інституту – 2 посади лаборантів з річним фондом зарплати 8400 крб.; 2) Інститут гірничої механіки: 2 штатні посади з річним фондом зарплати 40 800 крб.; 3) Інститут хімії і хімічної технології: 2 штатні посади з річним фондом зарплати 30 400 крб.; 4) Інститут клінічної фізіології: 8 штатних посад з річним фондом зарплати 30 400 крб.; 5) Інститут ботаніки: 2 штатні одиниці; 6) Інститут фізичної хімії: 2 штатні посади; 7) Інститут чорної металургії: 2 штатні посади з річним фондом зарплати 36 000 крб.; 8) Інститут геологічних наук: 4 штатні посади з річним фондом зарплати 72 000 крб.; 9) Бібліотека АН УРСР: 10 штатних посад з річним фондом зарплати 97 080 крб.; 10) Комісія з історії Вітчизняної війни: 14 штатних посад з річним фондом зарплати 25 200 крб.; 11) Комісія по мобілізації ресурсів БАРСР на оборону при АН УРСР: 2 штатні посади з річним фондом зарплати 25 200 крб.; 12) Інститут зообіології: 2 штатні посади

з річним фондом зарплати 8400 крб.; 13) Управління справами (у зв'язку з одержанням додаткових приміщень і потребою покращання господарчого обслуговування): 14 штатних посад з річним фондом зарплати 60 240 крб.; 14) Інститут електрозварювання: 5 штатних посад з річним фондом зарплати 70 000 крб.; 15) для демобілізованих з армії передбачити 20 штатних посад.

Вирішили: а) перевести на окремі бюджети та господарче обслуговування такі інститути Академії наук: Геологічних наук, Клінічної фізіології, Будівельної механіки, Фізичної хімії, Хімії і хімічної технології, Бібліотеку АН УРСР; б) відновити з нового бюджетного року центральну бухгалтерію АН УРСР для здійснення методологічного керівництва бухгалтеріями периферійних інститутів та складання зведених звітів по Академії наук.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Доручили Управлінню справами АН підготувати приміщення Інституту будівельної механіки для роботи в зимових умовах.

2) Підтримали клопотання Інституту народної творчості та мистецтв про утворення художнього альбому «Історія України в картинах».

3) Затвердили Д. В. Гака, кандидата економічних наук, на посаді заввідділу економіки Комісії з історії Вітчизняної війни; Ф. Ф. Єневича, кандидата філософських наук, тимчасово виконуючим обов'язки заввідділу науки та культури за сумісництвом; Я. Л. Героніуса – зав. бібліографічної групи.

4) Затвердили план роботи Комісії з історії Вітчизняної війни на листопад-грудень 1942 р.

5) Вирішили включити роботу чл.-кор. М. П. Семененка з дослідження залізних руд Корсак-Могили до темплану Інституту геологічних наук.

6) Затвердили програму проведення сесії Відділу фізико-хімічних і математичних наук, присвяченої 300-річчю з дня народження І. Ньютона.

7) Взяли до відома лист директора Фізико-технічного інституту АН УРСР О. Й. Шпетного про виконання рішень Президії АН УРСР від 17 липня 1942 р.

8) На клопотання проф. І. Т. Швеця залишили проф. Л. С. Шмуглякова на роботі в Інституті енергетики та доручили Інституту узгодити це питання з Харківським механіко-машинобудівним інститутом, де раніше працював професор.

9) Взяли до відома телеграму чл.-кор. АН УРСР А. О. Василенка з повідомленням, що він до 25-ї річниці Жовтня розробив оборонну тему «Перевод колесних тракторів на местное топливо» і ця робота прийнята Міжвідомчою комісією та реалізована Раднаркомом Казахської РСР.

10) Дозволили чл.-кор. АН УРСР С. С. Уразовському перейти на роботу до Харківського хіміко-технологічного інституту в м. Чирчик у зв'язку з викликом.

11) Взяли до відома інформацію директора Інституту хімії і хімічної технології та директора Інституту фізичної хімії про виділення в розпорядження начальника штабу МППО м. Уфа 4-х хіміків-інспекторів: І. Л. Кацнельсона, В. К. Разумова, С. М. Московича та М. Т. Русова.

12) погодилися із пропозицією Українського відділу Всесоюзного хімічного товариства ім. Менделєєва щодо організації курсів з індексації та аналізу бойових отруйних речовин та про проведення лекцій з основних питань захисту від них.

13) Зарахували на посаду с.н.с. Інституту будівельної механіки Л. С. Ямпольського та дорівняли його до завідувача лабораторії, враховуючи, що за характером роботи він керуватиме групою лаборантів.



14) Заслухали лист подяки заводу № 161 Інституту фізичної хімії за роботу з впровадження фотоелектричних методів визначення фосфору та вуглецю в сталях.

15) Згідно з проханням Л. Д. Нейгауза звільнили його від обов'язків ученого секретаря Інституту будівельної механіки та зарахували у групу чл.-кор. Ф. П. Белянкіна для написання дисертації.

16) Надали Г. М. Френкель відрядження до Москви на конференцію з питань реалізації в практику сухого препарату бактеріофага.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 401–415. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 41 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 27 листопада 1942 р.  
м. Уфа

1. На повідомлення віце-президента АН УРСР акад. А. О. Сапегіна про смерть директора Інституту народної творчості та мистецтв заслуженого діяча мистецтв УРСР проф. М. О. Грінченка 26 листопада 1942 р. вирішили створити комісію для організації похорону у складі П. О. Козицького, В. Г. Заболотного, М. І. Вериківського, М. М. Плисецького та керсправами Й. З. Штокаля; спорудити на могилі М. О. Грінченка металеву огорожу та пам'ятник, проект яких доручили виготовити В. Г. Заболотному.

2. Затвердили звіт про роботу Інституту ботаніки та його директора акад. М. М. Гришка.

3. Затвердили темплани на 1943 р. інститутів Відділу фізико-математичних і хімічних наук з такими поправками: 1) Інститут фізики та математики – визначити конкретні завдання стосовно тем напівпровідників; 2) Інститут хімії і хімічної технології – з проблеми «Використання місцевих видів сировини»; включити до темплану роботи, що стосуються методів виробництва нових фармацевтичних препаратів; 3) Фізико-технічний інститут – темплан на 1943 р. не подано; 4) Інститут геологічних наук – проблематика Інституту не конкретна: ряд тем подано без визначення завдань на 1943 р., обсяг робіт з деяких розділів плану, особливо відділу акад. О. Н. Соколовського, не відповідає наявним науковим силам Інституту (по відділу акад. О. Н. Соколовського передбачено 38 нових вакансій).

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Зобов'язали директорів інститутів до 10 грудня 1942 р. закінчити збір матеріалів про кандидатів на Сталінську премію.

2) У зв'язку з потребою замінити деякі розділи II та III томів підручника «Історія України» дозволили Інституту історії та археології подати до друку II том підручника до 1 травня 1943 р., III том – до 1 серпня 1943 р.

3) Погодились з пропозиціями керівника бригади з розробки проблем розміщення харчової промисловості акад. К. Г. Воблого та продовжили термін закінчення роботи бригади до 1 липня 1943 р.

4)<sup>\*5</sup>

5) Вирішили клопотатися про повернення до складу Академії наук колишньої академічної лабораторії хімії ґрунтів, що знаходиться в розпорядженні Харківського сільськогосподарського інституту.

6) погодилися з пропозицією Наркомздоров'я БАРСР про продовження роботи з дослідження різних видів місцевої сировини для виробництва дезречовин; запропонували передбачити цю роботу в темплані Відділу фізико-хімічних і математичних наук на 1943 р.

7) Вирішили клопотатися про демобілізацію та повернення на роботу І. І. Іщенка в Інститут будівельної механіки для проведення роботи за завданням Науково-дослідного інституту Головного управління Військово-повітряних сил Червоної Армії.

8) Надали відрядження з 7 до 22 грудня 1942 р. акад. О. Н. Соколовському до Москви на сесію ВАСГНІЛ.

9) Відповідно до дозволу ВКВШ при РНК СРСР вирішили, як виняток, прийняти захист дисертаційної роботи О. М. Пенькова на одержання ученого ступеня доктора технічних наук на об'єднаному засіданні вчених рад інститутів Будівельної механіки та Гірничої механіки.

10)\*<sup>5</sup>

11) Прийняли рішення про перейменування групи фізично-колориметричного аналізу в лабораторію Інституту фізичної хімії АН та затвердили З. М. Вайсберг старшим науковим співробітником цієї лабораторії.

12)\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 416–424. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 42 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 4 грудня 1942 р.  
м. Уфа

1. Взяли до відома повідомлення акад. Л. А. Булаховського про закінчення роботи з редагування проекту українського правопису.

2. Заслухавши звітну доповідь зав. експериментального відділу Інституту будівельної механіки Л. Д. Нейгауза та співдоповідь голови ревізійної комісії чл.-кор. І. М. Францевича, вирішили: а) відзначити, що робота експериментально-технічного відділу за звітний період відбувалась в тяжких умовах і фактично з середини серпня до листопада 1942 р. повністю припинилась; б) доручити комісії в складі М. В. Корноухова (голова), Г. М. Савіна, Л. Д. Нейгауза, І. М. Францевича та головбуха М. С. Мейтіна до 20 грудня 1942 р. опрацювати положення про експериментально-технічний відділ Інституту будівельної механіки та подати його на затвердження розпорядчого засідання Президії АН.

3. Затвердили порядок засідання Загальних зборів АН та сесійних зборів Відділів Академії.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома інформацію віце-президента АН УРСР акад. О. В. Палладіна про ювілейну сесію АН СРСР, що відбулась в м. Свердловськ, а також про відрядження О. В. Палладіна до Москви.

2) Для відзначення у квітні 1943 р. 30-річчя з дня смерті М. М. Коцюбинського утворили комісію в складі академіків – О. О. Богомольця (голова), П. Г. Тичини (заст. голови), О. В. Палладіна, О. Є. Корнійчука та Х. М. Коцюбинського, К. Я. Коцюбинської, М. Т. Рильського, Ю. І. Яновського, Н. С. Рибак, П. О. Козицького, Л. І. Смілянського (секретар комісії), С. М. Шаховського, Ю. К. Смолича, П. Й. Панча.

3) Постановили розпочати опрацювання матеріалів про роботу інститутів у 1942 р. до річного звіту АН.

4–6)<sup>\*5</sup>

7) Надали чл.-кор. П. А. Власюку відрядження з 12 до 25 грудня 1942 р. до Москви в Наркомзем СРСР.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 426–432. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 43 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 11 грудня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь голови Планової комісії віце-президента АН акад. А. О. Сапегіна про зведений тематичний план Академії наук на 1943 р., відзначили: а) тематичний план робіт Академії на 1943 р. пов'язаний із завданнями зміцнення обороноздатності СРСР і надання допомоги фронту й тилу Вітчизняної війни; б) у плані 1943 р. передбачено розгортання багатьох нових важливих робіт і наукових напрямів, пов'язаних з оборонними завданнями країни; в) у плані передбачено розширення робіт із проблем подальшого розвитку української радянської культури (розроблення словників, навчальних посібників з економічної географії, історії, літератури, мовознавства, народної творчості та низки монографій); г) більш ефективною стала допомога, яку інститути Академії наук надають оборонним підприємствам, сільському господарству, лікувальним закладам, культурно-освітнім установам.

Вирішили: тематичний план на 1943 р. в основному схвалити й подати його на затвердження грудневою сесією АН.

2. Затвердили видавничий план Академії наук УРСР на 1943 р. обсягом у 940 друк. арк.

3. Заслухавши звіт про роботу над 4-х томником «Історія України», констатували, що перший том виконано Інститутом історії та археології у визначений термін і вчасно здано до Видавництва; доручили РВР Академії передбачити в плані на 1943 р. видання другого тому чотирьохтомника.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Вирішили утворити комісію в складі К. Г. Гуслистого (голова), М. Т. Рильського та Ф. О. Ястребова, якій доручили до 18 грудня 1942 р. ознайомитись зі станом роботи над

складанням підручника з історії України для початкової школи та подати висновки на розгляд Президії Академії.

2) Взяли до відома наказ НКЗ БАРСР та СРСР про втілення в лікувальну практику шпиталів і лікарень пропозицій акад. О. В. Палладіна про використання вітаміну К<sub>3</sub> для боротьби з кровотечами.

3–5)<sup>\*5</sup>

6) Вирішили клопотатися перед відповідними організаціями про призначення пенсії матері померлого наукового співробітника Інституту народної творчості та мистецтв С. П. Добровольського.

7–8)<sup>\*5</sup>

9) Задовольнили клопотання Інституту електрозварювання про відзначення за наказом з нагоди 25-х роковин Жовтня проф. О. М. Сидоренка.

10) Взяли до відома повідомлення чл.-кор. АН УРСР А. О. Василенка про його роботи, пов'язані з переводом колісних тракторів на місцеві види твердого палива.

11) Затвердили постанову РВР від 17 листопада про доцільність видання інформаційного бюлетеня як додатку до «Вістей».

12) Надали акад. М. О. Лаврентьєву відрядження з 17 до 29 грудня 1942 р. до міст Челябінськ та Свердловськ.

13) Зобов'язали керсправами Академії (Й. З. Штокало) забезпечити безперебійне постачання співробітників АН хлібом та доручили уповноваженому Президії АН С. Ф. Морочковському вжити заходи щодо отоварення продуктових карток науковими співробітниками у розподільниках.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 433–441. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 44 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 18 грудня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь проф. М. І. Котова про наслідки роботи бригади з вивчення лікарських рослин Інституту ботаніки, констатували, що бригада в складі: керівника – проф. М. І. Котова, старших наукових співробітників – А. І. Барбарича, О. Л. Липи, Д. Я. Афанасьєва, н.с. Є. Д. Карнаух, провела велику роботу зі збору зразків рослин на хімічний аналіз, а також значні гербарні матеріали, на основі яких буде складатися визначник рослин флори Башкирії. В роботі бригади брали участь чл.-кор. Д. К. Зеров і с.н.с. Є. М. Брадїс; спільно з Уфимським ботанічним садом і Інститутом хімії АН УРСР проф. Я. А. Фіалковим складено та видано брошуру «Дикорастущие лекарственные растения БАССР» і 10 плакатів з найважливішими лікарськими рослинами, під загальною редакцією М. І. Котова.

2. Заслухали висновки комісії з підготовки підручника «Історія України» для 3–4 класів початкової школи, складеного проф. М. Н. Петровським, та відзначили дострокове виконання роботи.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Тимчасово виконуючим обов'язки директора Інституту народної творчості і мистецтв з 28 грудня 1942 р. призначили вченого секретаря Інституту П. О. Козицького з наступним затвердженням його на Загальних зборах АН.

2) Взяли до відома інформацію Відділів АН про попередню роботу з відбору кандидатур на Сталінську премію за такі роботи: по Відділу суспільних наук: а) проф. М. Н. Петровський – за роботу «Возз'єднання українського народу в Українській радянській державі»; б) М. І. Супруненко – за роботу «З історії боротьби більшовиків України проти Денікіна»; в) «Нарис історії України» (колектив авторів – співробітники Інституту історії та археології АН УРСР); г) «Українська культура» (історичний нарис, колектив авторів); д) акад. П. Г. Тичина; е) поет-орденоносець М. Т. Рильський; є) драматург-орденоносець акад. О. С. Корнійчук; ж) поет М. П. Бажан; з) композитор М. І. Вериківський; и) проф. В. І. Касьян (за серію плакатів про Вітчизняну війну).

По Відділу фізико-хімічних і математичних наук: а) Л. А. Кульський і І. Т. Гороновський – за роботу «Очистка та знешкодження води в умовах військового часу»; б) Д. П. Зосимович (бригадир), О. К. Кудра, М. С. Фортунатов і В. І. Михайловська – за роботу «Одержання кобальту з відходів понадтвердих стопів»; в) акад. Г. В. Пфейффер – за роботу «Уфимські етюди по інтегруванню рівнянь і завдань Пфаффа»; г) акад. Б. І. Чернишов, Є. О. Перепечина – за роботу «Обзорна карта прогнозу вугілля СРСР»; д) акад. П. П. Будников і доц. І. Г. Гольденберг – за роботу «Високоміцний АГ-цемент для масивних бетонів»; е) чл.-кор. Є. С. Бурксер – за роботу «Солоні водойми Чорноморського узбережжя УРСР і МАРСР»; є) М. М. Толстухіна, В. Г. Ткачук і Є. Н. Татценко – за роботу «Геологічна будова, підземні води та інженерно-геологічні умови Великої Уфи».

По Відділу біологічних наук: а) акад. О. В. Палладін – за роботу «Дослідження про вітамін К<sub>3</sub>»; б) проф. В. Л. Рижков – за роботу «Основи вчення про вірусні хвороби рослин».

По Відділу технічних наук: чл.-кор. В. М. Майзель – за роботу «Метод теоретичного та експериментального дослідження температурного напруженого стану в упругих системах і його застосування».

Зобов'язали голів Відділів АН УРСР всі необхідні матеріали, відповідно до вказівок Комітету по Сталінських преміях, подати Президії до 1 січня 1943 р.

3) Заслухали проект пропозиції акад. А. Ф. Йоффе про підвищення кваліфікації наукових кадрів Академії наук і доручили бюро Відділів подати свої пропозиції.

4) Затвердили кандидата технічних наук В. Г. Чудновського вченим секретарем Інституту будівельної механіки з залишенням його на посаді завідувача механічної лабораторії.

5–6)<sup>\*4</sup>

7) Вирішили погодитись з пропозицією чл.-кор. Я. В. Ролла та повідомити НКЗ СРСР про те, що Академія не може взяти на себе організацію та проведення експедиційних досліджень шкідників сільського господарства Туркестану, але чл.-кор. Є. В. Зверезомб-Зубовський міг би взяти в них участь.

8) До складу вченої ради Інституту зообіології ввели чл.-кор. Л. Й. Рубенчика.

9) Взяли до відома лист Башкирського науково-дослідного інституту будівельних матеріалів з висловленням подяки акад. П. П. Будникову за розробку рецептури і методики виробництва мінерального мила з місцевих глин.

10) Вирішили заслухати на Загальних зборах грудневої сесії АН УРСР такі організаційні питання: 1) затвердження чл.-кор. А. І. Кіпріанова директором Інституту хімії і хіміч-

ної технології АН УРСР; 2) затвердження М. Т. Рильського директором Інституту народної творчості і мистецтв АН УРСР.

11) Вирішили звернутися з клопотанням до Державної штатної комісії та до Голови РНК УРСР про асигнування коштів на видавничу діяльність АН, а також збільшення штатних посад на 1943 р. у зв'язку з необхідністю приймати на роботу колишніх наукових співробітників Академії, демобілізованих з лав ЧА.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 442–450. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 45 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 28 грудня 1942 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши повідомлення відповідального редактора «Російсько-українського словника» акад. М. Я. Калиновича про стан роботи редколегії над словником, констатували, що праця редколегії над остаточним варіантом словника проходить з додержанням встановлених термінів.

2. Взяли до відома висновки Відділів АН УРСР щодо висунення кандидатів на Сталінські премії, вирішили надіслати матеріали до Комітету по Сталінських преміях через спецсектор АН УРСР, так само і збірник робіт Комісії по мобілізації ресурсів БАРСР на оборону.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Акад. М. М. Крилову надали відрядження з 2 січня 1943 р. до Москви.  
2) Задовольнили прохання РНК Киргизької РСР про залишення у м. Фрунзе наукових співробітників Інституту енергетики М. М. Таращанського та С. М. Фертіка.

3) Задовольнили клопотання Інституту геологічних наук, дозволивши Є. О. Перепечиній продовжити відрядження в цьому Інституті.

4) Взяли до відома повідомлення акад. М. М. Доброхотова про відзначення його наказом Народного комісаріату танкової промисловості від 30 листопада 1942 р.

5) На клопотання Наркомздорів'я БАРСР щодо продовження роботи Комісії в справі боротьби з педикульозом доручили акад. Я. В. Роллу розробити проект постанови з цієї проблеми.

6) Заслухали лист-подяку дирекції та парторганізації заводу № 11 співробітникові Інституту хімії і хімічної технології М. М. Граціанському за практичну та теоретичну допомогу.

7) Вирішили клопотатися перед Наркомздорів'я СРСР про звільнення акад. М. М. Гришка від обов'язків директора Чишминської селекційної станції.

8) Вирішили встановити як нагороду перехідний прапор Президії АН УРСР. Положення про перехідний прапор доручили скласти комісії в складі З. П. Шульги, Б. Д. Грозіна та М. М. Афанасєва.

9) Заслухали лист Копейського міськкому ВКП(б) з подякою співробітникам Інституту енергетики Г. Ф. Проскурі, І. Т. Швецю, А. Л. Матвєєву, М. А. Кондаку, Л. В. Цукернику, Л. С. Шмуглякову та О. М. Міляху за допомогу оборонній промисловості.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 96, арк. 453–458. Оригінал. Машинопис.

1943

**Протокол № 1**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 6 січня 1943 р.  
м. Уфа

1. На доповідь директора Інституту чорної металургії акад. М. В. Луговцова констатували, що Інститут у другому півріччі 1942 р. успішно закінчив організацію роботи у м. Свердловськ та розробив низку цінних у науковому та практичному відношеннях досліджень.

2. Заслухавши доповідь віце-президента АН акад. А. О. Сапегіна про висновки комісії з розгляду проблеми «Відбудова металургійної промисловості Донбасу», вирішили: а) взяти участь у роботі комісії по відбудові металургійної промисловості Донбасу; б) звернутись до Раднаркому УРСР з проханням надіслати вказівки з визначенням основних напрямів відбудови народного господарства України для наукової розробки в установах, рекомендованих для співробітництва з АН.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 1–3. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 2**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 8 січня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповіді віце-президента акад. О. В. Палладіна, голів Відділів АН академіків – П. П. Будникова, М. М. Гришка, О. М. Динника та вченого секретаря Відділу суспільних наук чл.-кор. Л. М. Славіна про підсумки ювілейної сесії АН, присвяченої 25-й річниці проголошення радянської влади в Україні, Президія відзначила: а) в ювілейній сесії, крім колективу Академії, взяли участь представники уряду УРСР і БАРСР, ЦК КП(б)У й Башкирського обкому та Уфимського міськкому ВКП(б), представники фабрик, заводів, установ, навчальних і науково-дослідних закладів Башкирії; б) на Загальних зборах Академії та Відділів заслухано 88 доповідей. Зобов'язали голову РВР акад. Б. І. Чернишова до березня 1943 р. видати збірник зазначених доповідей.

2. Взяли до відома інформацію вченого секретаря Президії З. П. Шульги про виконання плану роботи Президії у IV кварталі 1942 р. і затвердили план її роботи на I квартал 1943 р.

3. Заслухавши повідомлення віце-президента акад. О. В. Палладіна про бюджет АН УРСР на 1943 р., доручили бюджетній комісії розподілити його між установами та інститутами Академії й подати на затвердження Президії.

4. Розглянули поточні питання:  
1–2)\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 4–8. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 3**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 15 січня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши звіт директора Інституту фізики та математики акад. Г. В. Пфейффера, співдоповідь акад. О. І. Лейпунського, висновки комісії з обстеження роботи Інституту в складі голови Відділу фізико-хімічних і математичних наук акад. П. П. Будникова та голови Планової комісії АН УРСР акад. А. О. Сапегіна, визнали роботу Інституту задовільною.

2. Заслухавши доповідь вченого секретаря Відділу біологічних наук чл.-кор. П. А. Власюка про стан трудової дисципліни в інститутах Відділу та висновки комісії, вирішили дати письмове розпорядження директорам інститутів АН про дисципліну інститутів цього Відділу та вченим секретарям усіх Відділів АН про ведення постійного контролю над виконанням заходів щодо зміцнення трудової дисципліни.

3. Затвердили плани робіт Відділів АН на I квартал 1943 року.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Продовжили відрядження письменникам, співробітникам Інституту мови і літератури, О. І. Копиленку та П. Й. Панчу до 1 березня 1943 р., попередивши їх, що надалі відрядження продовжуватись не будуть.

2)<sup>\*4</sup>

3) Взяли до відома лист заводу № 49 з подякою бригаді співробітників Інституту хімії і хімічної технології, а саме: Д. П. Зосимовичу, О. К. Кудрі, М. С. Фортунатову та В. І. Михайловській за роботу щодо вилучення кобальту з надтвердих стопів.

4) Взяли до відома лист заводу № 26 з подякою директору Інституту фізичної хімії акад. О. І. Бродському та с.н.с. З. М. Вайсберг за допомогу в роботі заводу з опрацювання методу визначення кремнію в алюмінієвих стопах.

5) Взяли до відома лист Інституту електрозварювання про преміювання (відповідно до наказу Наркомату танкової промисловості СРСР від 26 грудня 1942 р.) 8 співробітників – О. М. Сидоренка, П. І. Севбо, В. І. Дятлова, О. І. Коренного, А. М. Макару, Б. Є. Патона, С. А. Островську та М. М. Сидоренка за впровадження методу автоматичного зварювання у бронекорпусному виробництві.

6) Вирішили, що всі роботи наукових співробітників інститутів Академії, які друкуються в неакадемічних виданнях, повинні виходити з підписом автора з зазначенням, що він є співробітником Академії наук УРСР. Статті на теми, опрацьовані в Інституті, повинні обов'язково мати візу директора Інституту.

7) Вирішили: 22 січня 1943 р. провести вечір, присвячений пам'яті В. І. Леніна; 9–10 березня 1943 р. – Шевченківську сесію АН УРСР, асигнувавши на її проведення 10 тис. крб.; провести засідання, присвячене 60-річчю з дня смерті Карла Маркса.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 9–14. Оригінал. Машинопис.



**Протокол № 4**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 25 січня 1943 р.  
м. Уфа

1. На доповідь голови Комісії по відбудові народного господарства УРСР при АН УРСР Президента Академії акад. О. О. Богомольця про основні напрями роботи установ АН у 1943 р. вирішили: першочергово Комісія повинна організувати опрацювання комплексних проблем, загальних для відбудови всього господарства УРСР, для використання їх результатів різними оперативно-господарчими, плановими організаціями та установами УРСР (наприклад, питання енергетики, водопостачання, місцевих будівельних матеріалів, нафти, газів, солі і т.п.); включити розробку проблем відбудови промисловості та сільськогосподарства УРСР, залежно від можливості забезпечення цих робіт науковими силами інститутів АН, лише в окремих випадках запрошувати фахівців інших науково-дослідних установ.

Зобов'язали Комісію у 1943 р. продовжити роботу з таких проблем відбудови народного господарства України: відновлення – а) енергогосподарства; б) водопостачання; в) промисловості місцевих будівельних матеріалів; г) вугільної промисловості УРСР і, в першу чергу, вугільного Донбасу; д) металургійної промисловості; е) харчової промисловості; ж) окремі питання відбудови сільських населених пунктів та міст (архітектура, економіка тощо); з) музейних та краєзнавчих закладів України та організація обліку й охорони пам'ятників культури України; і) сільського господарства УРСР.

2. Розглянули такі поточні питання:

1) Задовольнили клопотання вченої ради Інституту мови і літератури про надання вченого звання старшого наукового співробітника М. Т. Рильському.

2) Призначили Ю. І. Яновського заввідділу художньої літератури Інституту мови і літератури.

3) Задовольнили клопотання Інституту народної творчості і мистецтв про придбання апаратури для нового типу клавішного інструмента, запропонованого піаністом Вайнтраубом.

4) Дозволили РВР АН УРСР друкувати російською мовою з позначенням «переклад з української мови» роботи: «Нарис єврейської мови» чл.-кор. Е. Г. Співака, «Фотоелектричні методи аналізу чорних, кольорових металів та руд» с.н.с. О. Л. Давидова та с.н.с. З. М. Вайсберг і роботи чл.-кор. Н. Б. Медведєвої про кортикалін.

5) Дозволили чл.-кор. О. А. Дубянському відрядження на 2 місяці до міст Новосибірська, Барнаула та Алтайського краю.

6) Вирішили повідомити Наркомат будівельних матеріалів УРСР про те, що потрібні їм матеріали для будівництва заводів малої потужності, розроблені на замовлення акад. П. П. Будником та інженером Б. З. Горським в Інституті геологічних наук, є в єдиному примірнику, тому текстову частину їм буде надіслано, а малюнки необхідно замовити в Будпроекті.

7) Взяли до відома телеграму Лондонського Королівського товариства з нагоди ювілейної сесії Загальних зборів АН.

8) Звільнили д.фіз.-мат.н. Й. З. Штокала, згідно з його проханням, від обов'язків кер-справами АН, залишивши на посаді старшого наукового співробітника Інституту фізики та математики.

9) Затвердили Л. С. Кобзарьова керсправами АН.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 22–28. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 5**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 29 січня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь голови Комісії по мобілізації ресурсів БАРСР на оборону СРСР при АН акад. А. О. Сапегіна, зазначили, що Комісія виконала поставлені перед нею завдання, а саме: а) встановила зв'язки з місцевими керівними плановими, господарчими органами, науково-дослідними організаціями, підприємствами та окремими фахівцями та організувала використання їх матеріалів для вивчення ресурсів БАРСР і шляхів їх ефективного використання на потреби оборони (РНК, Держплан БАРСР, Башгеологоуправління, Центральна науково-дослідна лабораторія НК нафтової промисловості СРСР, Лабораторія будівельних матеріалів БАРСР, Ашинський металургійний завод, заводи № 49, 26 і т. ін.); б) встановила зв'язки з союзними та республіканськими наркоматами, окремими оборонними підприємствами для впровадження завершених наукових і експериментальних робіт (наркоматами: Авіаційної, Хімічної, Нафтової, Харчової промисловості СРСР, Наркомхарчпром та НКМП БАРСР, Башаптекоуправлінням, заводами № 49, 26, Крекінг-заводом і т. ін.); в) організувала впровадження частини закінчених робіт на підприємствах оборонної та інших галузей промисловості (роботи бригад чл.-кор. Є. С. Бурксера, проф. Я. А. Фіалкова, проф. О. К. Кудри, проф. М. В. Полякова, акад. П. П. Будникова, акад. О. Н. Соколовського, проф. П. В. Головіна, проф. П. А. Власюка, с.н.с. Л. В. Цукерника); г) підготувала та, на підставі рішення Президії АН від 28 грудня 1942 р., надіслала до Комітету по Сталінських преміях збірник наукових робіт Комісії, виконаних у 1942 р.

2. На доповідь заввідділу рукописних фондів Інституту мови і літератури Ф. В. Коваля та співдоповідь голови комісії по обстеженню стану рукописних фондів чл.-кор. С. І. Маслової констатували, що у відділі рукописів зберігаються надзвичайно цінні автографи класиків української та інших літератур і що умови збереження цих фондів у цілому незадовільні; доручили Інституту організувати дезинсекцію заражених грибок рукописів, використавши досвід Лабораторії АН СРСР з консервації та реставрації архівних документів; заборонили користування оригіналами рукописів; вирішили укомплектувати відділ рукописних фондів рукописами не тільки з літератури, а й з інших галузей наукового знання.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Задовольнили прохання с.н.с. Д. П. Зосимовича про звільнення його від обов'язків вченого секретаря Інституту хімії і хімічної технології, призначивши на неї кандидата технічних наук Б. Г. Савінова.

2) Повідомили начальника аерофотографічної групи Комісії аерозйомок інженера Інституту хімії і хімічної технології Чибісова про те, що дослідження нових ефективних оптичних сенсоризаторів внесено до тематичного плану Інституту на 1943 р.;

3) Дозволили Інституту біохімії разом з Наркомздоров'я Башкирської АРСР скликати конференцію в березні 1943 р. з проблеми «Вживання вітаміну К<sub>3</sub> (метилнафтохінону) для боротьби з кровотечами і для лікування ран» та створити оргкомітет на чолі з акад. О. В. Палладіним.

4) Вирішили клопотатися перед ВКВШ при РНК СРСР про надання вченим радам інститутів Відділу суспільних наук Академії права на одноразовий дозвіл захисту дисертації проф. М. А. Рубача на одержання вченого ступеня доктора історичних наук.

5) На прохання М. С. Грудницької тимчасово звільнили її від обов'язків вченого секретаря Інституту мови і літератури для захисту кандидатської дисертації.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 29–35. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 6 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 5 лютого 1943 р.  
м. Уфа

1. З метою підвищення наукової кваліфікації співробітників доручили директорам інститутів АН вжити такі заходи: а) скласти плани, включивши вивчення певних розділів відповідних монографій або спеціальних робіт та методів досліджень; б) ознайомлювати науковців з суміжними дисциплінами, знання яких необхідне для того чи іншого фаху; в) для наукових співробітників інститутів, які готують до захисту дисертації на ступінь кандидата або доктора наук, забезпечити необхідні умови та допомогу; г) влаштовувати наукові конференції, семінари; д) на наукових конференціях заслуховувати оглядові, реферативні доповіді академіків, членів-кореспондентів, докторів, кандидатів наук та молодших наукових співробітників про розвиток досліджень з певної проблеми, е) скласти плани наукових конференцій.

2. Заслухавши доповідь голови бригади з проблем розміщення харчової промисловості в Україні акад. К. Г. Воблого про виконану роботу, констатували: а) бригадою розроблено типи цукрових заводів для будівництва після війни; б) визначено технологічні схеми для типових цукроварень; в) взято на облік ґрунти, що можуть бути використані для посіву цукрових буряків в Україні та виконано агробіологічне обґрунтування районування врожайності цукрових буряків, а також закінчено мікрорайонування шкідників старої зони бурякосіяння; г) зібрано матеріали стосовно структури сировинних баз цукрових заводів й постачання їх сировиною; д) робота над темою «Розміщення цукрової промисловості в Україні» виконана згідно календарного плану, затвердженого в грудні 1942 р.; результати роботи вирішили надіслати Наркомун харчової промисловості УРСР.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Затвердили проект листа Й. В. Сталіну про збір коштів на танкову колону «За Радянську Україну».

2) З метою впорядкування науково-організаційної роботи, поглиблення зв'язків з виробництвом і пропаганди наслідків наукової діяльності вирішили організувати в інститутах Академії науково-організаційні відділи для обліку та звітності про наукову діяльність інститутів, організації зв'язків з виробництвом та впровадження у виробництво результатів наукової діяльності інститутів.

3)\*<sup>4</sup>

4) Доручили Відділу технічних наук АН протягом двох тижнів надіслати Актюбінській обласній плановій комісії матеріали щодо переведення нафтодвигунів на газогенераторне паливо.

5) Заслухавши акад. АН СРСР А. Ф. Йоффе про проект підвищення наукової кваліфікації співробітників, вирішили: а) зараховувати наукових співробітників в інститути АН на 3 роки; продовжувати терміни роботи наукових співробітників рішенням директора після обговорення на вченій раді інституту та затверджувати Президією АН; б) заміщення посад завідувачів лабораторій та завідувачів відділів в інститутах проводити за конкурсом, оголошеним Президією на подання директора інституту через відповідний Відділ; в) доручити керівництву інститутів створити умови для роботи науковців установ та промислових і сільськогосподарських підприємств; г) просити РНК УРСР створити преміальний фонд у розмірі 5% від фонду заробітної плати за кращі роботи на подання директорів інститутів та постанови Президії АН та створити інститутські преміальні фонди в розмірі 3% від фонду заробітної плати співробітників інституту.

6) Доручили РВР АН до 1 квітня 1943 р. видати збірник, присвячений пам'яті М. М. Коцюбинського.

7) Запропонували вченому секретареві Інституту мови і літератури за 3 дні подати звіт про роботу Інституту в 1942 р.

8) Дозволили Відділу біологічних наук у квітні 1943 р. скликати конференцію з проблем органічної еволюції та затвердили склад оргкомітету конференції: академіки – М. М. Гришко (голова), Д. К. Третяков, О. В. Палладін, А. О. Сапегін, проф. В. В. Ковальський; запропонували запросити акад. І. І. Шмальгаузена, академіка медичних наук АН СРСР Л. А. Орбелі, чл.-кор. АН СРСР Х. С. Коштянца, чл.-кор. АН УРСР І. М. Буланкіна та професорів – Крепса, Полякова та Гаузе.

9) Роботу акад. Д. К. Третякова «Нарис філогенії риб» дозволили друкувати українською та російською мовами.

10) Вирішили друкувати матеріали ювілейної сесії Академії наук УРСР у журналі «Вісті АН УРСР» з підзаголовком «Звітний номер ювілейної сесії Академії наук УРСР».

11) Дозволили ввести до складу вченої ради Інституту хімії і хімічної технології с.н.с. Б. Г. Савінова.

12) Задовольнили прохання Наркомату авіапромисловості СРСР щодо відрядження для роботи в Центральному інституті авіаотробудування СРСР у 1943 р. акад. С. В. Серенсена та старших наукових співробітників Інституту будівельної механіки А. Д. Коваленка та Г. С. Писаренка.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 41–51. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 7**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 12 лютого 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухали повідомлення Інституту хімії і хімічної технології про розробку нового методу виробництва алюмінію електролізом його стопів у хлоридній ванні, що дасть можливість скоротити число операцій та витрати матеріалів, а також збільшити продуктивність окремих агрегатів і зменшити капіталовкладення; доручили бригаді Інституту хімії і хімічної технології (с.н.с. М. С. Фортунатову) терміново закінчити заводські роботи з випробування способу одержання алюмінію з силіко-алюмінію у хлоридній ванні для одержання техноекономічних показників та остаточного з'ясування питання про технічну і економічну доцільність методу.

2. На доповідь голови Комісії по відбудові народного господарства УРСР при АН УРСР акад. О. О. Богомольця та план роботи Комісії на 1943 р. вирішили: а) план роботи Комісії на 1943 р. затвердити; б) зобов'язати Планову комісію та директорів інститутів Академії відкоригувати тематичний план інститутів відповідно до затвердженого Президією плану робіт Комісії; в) для постійного контролю за роботами бригад Комісії утворили робочий орган у складі акад. О. О. Богомольця (голова), акад. А. О. Сапегіна (заступник голови), вченого секретаря Президії З. П. Шульги (член Комісії) та вченого секретаря Комісії П. Я. Гольдберга.

3. Відзначивши повільні темпи роботи над складанням підручника з історії української літератури, зобов'язали дирекцію Інституту мови і літератури скласти календарний план роботи для закінчення підготовки до друку I-го тому «Історії української літератури»; вирішили запросити до м. Уфа на один-півтора місяці професора Ленінградського університету Єр'оміна для участі у редагуванні I-го тому.

4. Затвердили 13 бригад для розробки таких комплексних тем: 1) «Поширення нафтових ресурсів, раціоналізація процесів переробки відходів нафти» (бригадир – акад. В. О. Сельський); 2) «Поліпшення якості нафти й нафтопродуктів і підвищення виходів з них» (бригадир – проф. М. В. Поляков); 3) «Промислове використання глин БАРСР» (бригадир – проф. С. І. Назаревич); 4) «Одержання високоміцного гіпсу і його використання у військовій справі, у швидкісному будівництві для виготовлення теплоелектроізоляційних матеріалів і санітарних виробів» (бригадир – акад. П. П. Будников); 5) «Створення місцевої буровугільної бази в БАРСР і комплексне використання бурого вугілля» (бригадир – проф. Г. М. Савін); 6) «Боротьба з корозією металів» (бригадир – чл.-кор. Н. Д. Моргуліс); 7) «Проблема урану» (бригадир – проф. Ф. Ф. Ланге); 8) «Виробництво реактивів і медикаментів» (бригадир – проф. Я. А. Фіалков); 9) «Перегляд правил технічної експлуатації і правил безпеки» (бригадир – акад. О. М. Динник); 10) «Дикоростучі і технічні рослини Південного Уралу й Приуралля» (бригадир – н.с. Д. Я. Афанасьєв); 11) «Спосіб одержання очищеного бактеріофагу» (бригадир – проф. Б. І. Гольдштейн); 12) «Історія Києва» (бригадир – чл.-кор. Л. М. Славін); 13) «Історія українського мистецтва» (бригадир – проф. В. Г. Заболотний).

5. Розглянули такі поточні питання:

1–2)\*<sup>5</sup>

3) Дозволили зняти з темплану Інституту біохімії на 1943 р. теми акад. Я. О. Парнаса «Очистка гуміарабікуму і одержання з нього замінювача кров'яної плазми», «Розробка методу одержання інсуліну і гормонів кори надниркових залоз» та «Одержання органопрепаратів».

4) Затвердили директором Видавництва АН В. Г. Ткаченка, звільнивши від обов'язків в. о. директора Я. В. Руденського та призначивши його в. о. завідувача поліграфвідділу Видавництва.

5) Дозволили чл.-кор. П. О. Хромову переїхати до Москви для роботи в Академії наук СРСР, залишивши за ним виконання планової теми в Інституті економіки «Українська промисловість перед Вітчизняною війною та завдання її відновлення».

6) Акад. Л. А. Булаховському надали відпустку на два місяці з 15 лютого до 15 квітня 1943 р.

7) Затвердили письменника Ю. І. Яновського членом ученої ради Інституту мови і літератури.

8) Затвердили план сесії АН, присвяченої пам'яті Т. Г. Шевченка.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 54–63. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 8 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 19 лютого 1943 р.  
м. Уфа

Акад. О. В. Палладін привітав присутніх з перемогами Червоної Армії, зокрема, зі звільненням м. Харків, та зачитав телеграму Й. В. Сталіна з приводу зібраних в Академії коштів на танкову колону «За Радянську Україну».

1. Заслухавши звіт завідувача Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору чл.-кор. Е. Г. Співака, відзначили значну роботу, проведenu Кабінетом, зокрема, дослідження башкирського фольклору, зв'язки Кабінету з Єврейським антифашистським комітетом (участь у мітингах, статті для закордонної преси); доручили в роботу Кабінету включити дослідження історії єврейської літератури та історії єврейського народу.

2. Заслухавши звіт про роботу Інституту історії та археології над складанням чотирьохтомника з історії України, відзначили, що підготовка до друку виконується за планом робіт Інституту.

3. На доповідь заступника голови Ювілейного комітету з відзначення 30-х роковин від дня смерті М. М. Коцюбинського акад. П. Г. Тичини затвердили програму одноденної ювілейної сесії на 25 квітня 1943 р.; вирішили просити РНК УРСР здійснити такі заходи: організувати конкурс проектів пам'ятника М. М. Коцюбинському; встановити стипендію ім. М. М. Коцюбинського для студентів Київського університету (філологічний факультет); встановити премії ім. М. М. Коцюбинського за кращі наукові праці в галузі літературознавства та кращу новелу.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Затвердили проект розподілу кошторисних сум АН між установами на 1943 р.; тимчасово зменшили кількість штатних одиниць, зокрема, в Інституті економіки й Інституті

народної творчості та мистецтв зняли по дві штатні одиниці, за рахунок чого збільшили штат бухгалтерів в АН (6 посад); в Інституті хімії і хімічної технології утворили посаду заступника директора з адміністративних питань.

2) Дозволили позичково видати з фондів видавництва 500 кг паперу для потреб інститутів і апарату Президії та констатували, що в 1942 р. папір витрачався неекономно; контроль над використанням паперу доручили Б. І. Чернишову.

3) Взяли до відома повідомлення чл.-кор. Я. В. Ролла про те, що Інститут зообіології може взяти на себе розв'язання силами Інституту проблеми штучного риборозведення на прохання Башрибтресту.

4) погодилися з проханням Наркомату вугільної промисловості СРСР про термінову підготовку Інститутом геологічних наук інструкції «Визначення можливих притоків води при відкачуванні затоплених шахт Донбасу».

5) Взяли до відома лист заводу № 26 з висловленням подяки групі акад. С. В. Серенсе-на за науково-технічну допомогу.

6) Заслухали повідомлення директора Інституту будівельної механіки чл.-кор. М. В. Корноухова про нагородження колишнього наукового співробітника Інституту С. А. Пальчевського орденом Червоної Зірки; доручили директору Інституту надіслати привітання С. А. Пальчевському.

7) Надали такі відрядження до Москви: акад. Б. І. Чернишову – з 20 лютого до 15 березня 1943 р.; вченому секретареві Президії З. П. Шульзі – з 20 лютого до 1 квітня 1943 р.; акад. М. О. Лаврентьеву – з 20 лютого до 15 березня 1943 р.; чл.-кор. Б. Д. Грозіну – з 20 лютого до 15 березня 1943 р.

8) Відповідно до висновків журі конкурсу ім. Л. В. Писаржевського вирішили: надати премію у розмірі 5 тис. крб. чл.-кор. АН СРСР А. Ф. Капустинському; клопотатися перед РНК УРСР про дозвіл оголосити конкурс на премію ім. Л. В. Писаржевського у 1943 р. та асигнувати на це 5 тис. крб.; ввести до складу журі акад. АН СРСР О. Є. Ферсмана.

10) Затвердили І. І. Радутмана тимчасово виконуючим обов'язки заступника директора з адміністративної роботи Інституту фізичної хімії АН.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 64–71. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 9 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 26 лютого 1943 р.

м. Уфа

1. На звіт директора Полтавської гравіметричної обсерваторії акад. О. Я. Орлова, яка знаходиться в м. Иркутськ, про її роботу в 1942 р. та план роботи на 1943 р. вирішили, що Обсерваторія після повернення в Україну продовжуватиме роботи в галузі гравіметрії, використовуючи для своїх робіт глибокі шахти Донбасу; затвердили план робіт Обсерваторії на 1943 р.; задовольнили прохання акад. О. Я. Орлова про перебування його наступні 4 місяці в Москві для виконання наукової роботи, тому тимчасово обов'язки директора доручили виконувати кандидату фізико-математичних наук З. М. Аксентьевій.

Розглянули такі поточні питання:

1) На повідомлення заступника голови РНК СРСР Р. С. Землячки встановили оклади вченим секретарям інститутів в розмірі 1600 крб.; вченим секретарям Відділів – 1700 крб.; підвищеними окладами старшим науковим співробітникам інститутів. Доручили акад. О. В. Палладіну спільно з головами Відділів скласти список завідувачів лабораторій і відділів інститутів, які не мають наукового ступеня та звання; встановили, що в АН керувати відділом або лабораторією не може особа, яка не має наукового ступеня або наукового звання.

2) Визнали за потрібне встановити вченому секретареві Президії АН УРСР оклад в розмірі 2 тис. крб. та просити РНК УРСР затвердити такий оклад.

3) Вирішили, що посади вчених секретарів інститутів АН можуть займати тільки старші наукові співробітники, які мають вчені ступені кандидата або доктора наук, оскільки вони є помічниками директорів з науково-організаційних питань; зобов'язали вчених секретарів інститутів – Ф. Ю. Шерстюка, М. С. Таращанського, М. С. Грудницьку, П. О. Козицького, Е. С. Єльшкевич, які не мають наукового ступеня кандидата наук або звання старшого наукового співробітника, одержати науковий ступінь та звання протягом 1943 р.

4) На телеграму заступника голови РНК СРСР скасували постанову Президії АН УРСР від 5 лютого 1943 р. (протокол № 6) про утворення науково-організаційних відділів при інститутах АН.

5) Вчених секретарів – Планової комісії, Комісії по відновленню народного господарства УРСР при АН, Редакційно-видавничої ради прирівняли, щодо оплати, до вчених секретарів інститутів.

6) Вирішили просити Наркомфін УРСР асигнувати додатково відповідні кошти на виплату підвищеної зарплати, згідно вищезазначеної ухвали.

2. Вирішили повідомити Науково-дослідний кінофотоінститут СРСР, що Інститут хімії і хімічної технології опрацьовує тему з синтезу оптичних сенсibilізаторів за темпланом.

3. Заслухали лист голови Британського наукового комітету зв'язку Джона Рассела до Антифашистського комітету АН з високою оцінкою наукової та громадської діяльності АН УРСР.

4. На клопотання директора Полтавської гравіметричної обсерваторії акад. О. Я. Орлова надали звання с.н.с. З. М. Аксент'євій.

5. Взяли до відома лист Магнітогорського цементного заводу про випуск заводської партії (1700 т) шлакового цементу за методом акад. П. П. Будникова.

6.\*<sup>5</sup>

7. Взяли до відома лист Башпроекттресту з подякою групі наукових співробітників Інституту гірничої механіки – О. М. Кузнецову, О. Д. Рибкіну, І. Я. Айзенштоку – за проведену роботу з проектування Стерлітамакського содового заводу.

8. Взяли до відома листи евакошпиталів № 3765, 289, 3886 та Управління евакопунктів № 97 з подякою групі наукових співробітників АН за проведену в шпиталях активну роботу.

9. Затвердили такий склад оргкомітету конференції з використання вітаміну К<sub>3</sub>: акад. О. В. Палладін (голова), члени оргкомітету – заступник наркома охорони здоров'я БАРСР А. І. Копилов, головний хірург евакошпиталів проф. Аліпов, проф. Б. І. Гольдштейн (Інститут біохімії), проф. Мерков (зав. лікувального відділу НКЗ БАРСР) та секретар оргкомітету – І. М. Надлер.

10.\*<sup>5</sup>

11. Задовольнили прохання акад. Л. М. Яснопольського про звернення до Голову вугільрозвідки Наркомату вугілля СРСР про дозвіл використати геологічну карту Донбасу для



відновлення розпочатої проф. К. Й. Новик роботи з проектування мережі дрібних вугільних шахт та про дозвіл співробітникам Інституту економіки А. С. Кабалкіну та С. І. Гарцман використовувати матеріали звітно-економічного сектору Наркомату вугілля СРСР.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 75–82. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 10**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 5 березня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши звіт голови Планової комісії АН акад. А. О. Сапегіна про виконання темплану АН у 1942 р., вирішили висновки та пропозиції до звіту розглянути на наступному засіданні Президії АН.

2. Заслухавши доповідь директора Інституту народної творчості і мистецтв М. Т. Рильського про роботу Інституту з вересня 1942 р. до 1 березня 1943 р. констатували, що налагоджено роботу відділів та організовано ювілейну виставку українських художників. Доручили керівництву Інституту до липня 1943 р. закінчити укомплектування штатів та організувати експериментально-технічну базу, а саме: архіву, кабінет звукозапису, фототеки, майстерні для художників, кабінет музичної творчості.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Підтримали клопотання Інституту зообіології перед ВКВШ про дозвіл на прийняття до захисту докторських дисертацій наукових співробітників К. О. Виноградова, М. М. Підплічка, М. Д. Тарнавського та Г. М. Френкель.

2) Затвердили композитора М. І. Вериківського завідувачем музичного відділу Інституту народної творчості та мистецтв.

3–4)<sup>\*5</sup>

5) Задовольнили клопотання Інституту біохімії про введення чл.-кор. А. М. Утевського до штату Інституту на посаду старшого наукового співробітника.

6) Задовольнили клопотання Інституту біохімії про закриття відділу технічної біохімії в зв'язку зі зняттям з темплану Інституту тем, які мав опрацьовувати акад. Я. О. Парнас.

7) Задовольнили клопотання Відділу біологічних наук про введення до складу оргкомітету конференції з проблем органічної еволюції чл.-кор. Д. К. Зерова та проф. С. М. Гершензона.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 84–89. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 11**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 19 березня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши звіт директора Інституту хімії і хімічної технології чл.-кор. АН УРСР А. І. Кіпріанова про роботу Інституту, констатували, що Інститут впровадив наукові розробки

в промисловість, деякі з них дали великий виробничий ефект (очищення питної води, виділення кобальту зі стеліту, поширення баз виробництва мінеральних фарб і бром, виробництво наркотозного ефіру та інших медикаментозних препаратів, новий метод вилучення полівітамінного екстракту з шипшини та ін.); Інститут співпрацює з заводами (близько двадцяти). Беручи до уваги потребу всіх інститутів, насамперед Хімії і хімічної технології, в лабораторному посуді, реактивах та склі, запропонували керсправами АН негайно забезпечити інститути необхідним обладнанням.

2. Заслухавши короткий звіт акад. А. О. Сапегіна про роботу АН у 1942 р., відмітили: тематичний план 1942 р. інститути Академії в основному виконали – здійснили значну кількість важливих позапланових робіт на замовлення оборонних, лікувальних установ і урядових організацій; більшу частину наукових розробок запроваджено в промисловість, сільське господарство, лікувальну справу, культурні установи та ін.; визнали за доцільне організувати окрему комісію під головуванням акад. О. О. Богомольця в складі академіків – О. В. Палладіна, А. О. Сапегіна, членів-кореспондентів – Б. Д. Грозіна та А. І. Кіпріанова для розгляду планів спеціальних оборонних досліджень інститутів .

3. Взяли до відома інформацію вченого секретаря Відділу суспільних наук чл.-кор. Л. М. Славіна про підсумки сесій, присвячених Т. Г. Шевченкові та К. Марксу, які відбулися 9–10 та 15 березня 1943 р.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Затвердили програму сесії Відділу фізико-хімічних і математичних наук з проблеми Середнього Подніпров'я.

2) Доручили вченому секретареві Комісії по відбудові народного господарства УРСР при АН П. Я. Гольдбергу зв'язатися з групою наукових співробітників у м. Ташкент для з'ясування питання про включення до тематики Комісії проблем відбудови народного господарства УРСР.

3) Доручили директору Інституту ботаніки підготувати для Головроскаучуку умотивовану відповідь щодо організації науково-дослідних робіт з кок-сагізом.

4) Вирішили замість посади заст. директора з адміністративно-господарчої частини Інституту електрозварювання утворити посаду заст. директора з наукової частини та затвердити на ній с.н.с. Ф. Ю. Сороковського.

5) Вирішили задовольнити прохання дітей, які перебувають на лікуванні в психіатричній лікарні в Туркменії, про відсилку їм української літератури, зважаючи на відсутність у м. Уфа творів Т. Шевченка та великий попит на них; доручили РВР і Видавництву АН УРСР підготувати дешеве видання «Кобзаря».

6) Підтримали пропозицію Інституту енергетики про звернення до ВКВШ з проханням дозволити прийняти до захисту кандидатські дисертації – П. Т. Марковського «Методика обліку гідроенергоресурсів та вибір електрообладнання для гідроелектростанцій», О. С. Єременка «Теорія та розрахунок інженерних установок», В. П. Джуваго «Процеси в напівгазових побутових печах на місцевому паливі».

7) Взяли до відома військову телеграму А. Щербакова про неможливість демобілізувати з Червоної Армії О. К. Шевченка для роботи в АН.

8) Заслухали лист ВКВШ про дозвіл прийняти до захисту докторську дисертацію М. А. Рубача на засіданні вченої ради Інституту історії та археології АН УРСР.

9)\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 90–99. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 12**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 26 березня 1943 р.  
м. Уфа

Перед початком засідання Президент АН УРСР акад. О. О. Богомолець повідомив про одержання п'яти Сталінських премій, а саме: академіками – Г. Ф. Проскурою, М. М. Давиденковим, О. Є. Корнійчуком, чл.-кор. М. Т. Рильським та П. Т. Ємельяненком.

1. У зв'язку з виборами до АН СРСР дійсних членів та членів-кореспондентів доручили вченим радам інститутів та Відділів АН пропонувати кандидатури до 16 квітня 1943 р.

2. Вирішили просити РНК СРСР: дозволити вченим радам інститутів – Фізичної хімії, Хімії і хімічної технології, Фізики та математики, Клінічної фізіології, Ботаніки, Геологічних наук, Гірничої механіки, Будівельної механіки – постійно приймати до захисту докторські та кандидатські дисертації й присуджувати наукові ступені доктора та кандидата наук; інститутам: Енергетики та Чорної металургії – надати право прийому до захисту лише кандидатських дисертацій та присудження наукового ступеня кандидата наук; враховуючи те, що Інститут суспільних наук, якому було надано право приймати до захисту кандидатські дисертації, реорганізовано в чотири самостійні інститути – дозволити зберегти старе право захисту кандидатських дисертацій та присудження наукового ступеня кандидата наук об'єднаною вченою радою інститутів Відділу суспільних наук.

3. У зв'язку з 25-ю річницею з дня заснування Академії наук УРСР, вирішили до цієї дати підготувати окреме видання праць АН.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Дозволили РВР АН друкувати роботу М. Д. Богопольського російською мовою.

2) Визнали за потрібне друкувати роботу проф. Б. М. Горбунова та с.н.с. О. І. Стрельбицької українською мовою і повідомити організації, зацікавлені в друкуванні зазначеної роботи, про те, що вони можуть друкувати цю роботу російською мовою в неакадемічному видавництві.

3) Визнали за потрібне друкувати роботу проф. Б. І. Гольдштейна українською мовою.

4) Підтримали клопотання Інституту зообіології перед ВКВШ про дозвіл прийняти до захисту дисертацію С. О. Епельбаум на тему «Фосфорні сполуки мозку» на ступінь доктора біологічних наук.

5) Підтримали прохання Інституту чорної металургії та вирішили звернутися до ВКВШ дозволити прийняти до захисту такі дисертації: на ступінь доктора наук – К. І. Ващенко, М. Д. Борисова, С. О. Фінкельштейна та на ступінь кандидата наук – Н. О. Воронової, Д. І. Славіна, Б. О. Кінкулькіна.

6) Вирішили ввести до складу вченої ради Інституту економіки АН акад. О. Н. Соколовського і кандидата економічних наук Д. В. Гака.

7)\*<sup>5</sup>

8) Підтримали клопотання Інституту народної творчості і мистецтв перед начальником Середньоазіатської військової округи про відкомандирування до Інституту музикознавця В. Д. Довженка.

9–10) Надали відрядження: чл.-кор. І. М. Францевичу – з 1 до 25 квітня 1943 р. до м. Свердловськ для участі в засіданні вченої ради Інституту чорної металургії та в науко-

вих справах; директору Інституту гірничої механіки проф. Г. М. Савіну – з 5 до 25 квітня 1943 р. до Москви.

11)<sup>\*5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 105–112. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 13**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 9 квітня 1943 р.  
м. Уфа

- 1.<sup>\*3</sup>
2. Взяли до відома звіт вченого секретаря Президії АН З. П. Шульги про роботу за I квартал 1943 р. та затвердили план роботи Президії на II квартал 1943 р.
3. Взяли до відома звіти голів Відділів АН про роботу Відділів за I квартал 1943 р. та затвердили план роботи Відділів на II квартал 1943 р.
4. Вирішили скликати звітні Загальні збори АН у другій половині червня 1943 р. із розглядом таких питань: звіт про роботу Академії наук УРСР у 1942 р. голови Планової комісії віце-президента акад. А. О. Сапегіна; організаційні питання; сесійні збори Відділів із читанням наукових доповідей.
5. Розглянули такі поточні питання:
  - 1) Затвердили зміни в тематичних планах АН УРСР на 1943 р.
  - 2–3)<sup>\*4</sup>
  - 4) Дозволили продовжити відрядження у Москві художникові І. М. Шульзі до 1 червня 1943 р.
  - 5) Взяли до відома лист Державного тресту спеціального геологічного картографування з подякою Інституту геології за надіслані матеріали та колишнім науковим співробітникам і аспірантам Інституту геології, тепер військовим інженерам – І. С. Кусенку, В. Н. Голубенку, А. Є. Бабинцю, І. Є. Слензаку та с.н.с. Г. І. Молявку.
- 6)<sup>\*5</sup>
- 7) Взяли до відома лист РНК СРСР про виділення АН додатково 12 тис. крб. для передплати закордонної літератури.
- 8)<sup>\*5</sup>
- 9) Ввели до складу вченої ради Інституту фізики та математики кандидата математичних наук Й. З. Штокала;
- 10) Доручили керсправами Академії Л. С. Кобзарьову вжити заходи щодо впорядкування справ з охороною та належним збереженням апаратури на складі АН.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 113–121. Оригінал. Машинопис.

---

<sup>\*3</sup> Див. док. № 79.

**Протокол № 14**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 16 квітня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь директора Інституту фізичної хімії акад. О. І. Бродського про роботу Інституту та співдоповіді голови комісії з перевірки роботи Інституту чл.-кор. А. І. Кіпріанова та голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна, зазначили: а) тематичні плани Інституту на 1942–1943 рр. відзначаються компактністю, актуальністю для промисловості та народного господарства; б) у 1943 р. встановлено зв'язки з 19 промисловими підприємствами, на 15 з них впроваджено результати наукових розробок Інституту; досягнення Інституту висвітлювались на сесіях АН; в) підготовлено до друку 14 том «Вістей Інституту»; г) успішно проводилась робота з підвищення кваліфікації наукових співробітників. Відзначили такі основні досягнення Інституту за 1942 р.: роботи з фотоколориметричного та спектроскопічного методів аналізу, впроваджені на багатьох металургійних та машинобудівних заводах; видатні дослідження з дифузії цукру; визначення складу суміші вуглеводів методом рефракції; роботи з очищення нафтопродуктів від сірки; ряд теоретичних досліджень з кінетики та фотохімії.

2. Взяли до відома повідомлення голів Відділів АН УРСР про закінчення підготовчої роботи до виборів дійсних членів і членів-кореспондентів АН СРСР та про кандидатів від АН УРСР – від Відділу суспільних наук: Інститут економіки – акад. М. В. Птуха – в дійсні члени; Інститут історії та археології – проф. М. Н. Петровський – в члени-кореспонденти; Інститут мови і літератури – академіки О. І. Білецький, Л. А. Булаховський, О. І. Корнійчук, П. Г. Тичина та поети М. П. Бажан і М. Т. Рильський – в дійсні члени; Інститут народної творчості і мистецтв – відомий музикознавець К. В. Квітка – в члени-кореспонденти; від Відділу фізико-хімічних і математичних наук: Інститут геології – акад. Б. І. Чернишов – в дійсні члени; інститути: Хімії і хімічної технології і Фізичної хімії – акад. О. І. Бродський, акад. О. І. Лейпунський, акад. П. П. Будников, чл.-кор. АН СРСР І. В. Обреїмов, – в дійсні члени; Інститут фізики та математики – акад. М. О. Лаврентьев – в дійсні члени; чл.-кор. М. М. Боголюбов, проф. В. С. Лашкаръов – в члени-кореспонденти; від Відділу біологічних наук: Інститут клінічної фізіології – акад. М. Д. Стражеско – в дійсні члени; Інститут ботаніки – академіки А. О. Сапегін, М. Г. Холодний – в дійсні члени; від Відділу технічних наук: Інститут будівельної механіки – академіки Є. О. Патон, Г. Ф. Проскура – в дійсні члени; Інститут гірничої механіки – академіки Є. О. Патон, О. М. Динник (категорично відмовився) – в дійсні члени.

Заслухали повідомлення голови Відділу технічних наук акад. О. М. Динника про те, що інститути Чорної металургії, Електрозварювання та Енергетики кандидатур не подали.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Затвердили Урядовий комітет для відзначення 30-х роковин з дня смерті М. М. Коцюбинського у такому складі: голова Комітету – акад. О. О. Богомолець, заступник – акад. П. Г. Тичина, секретар – Л. І. Смілянський, члени – акад. О. В. Палладін, акад. О. Є. Корнійчук, М. Т. Рильський, М. П. Бажан, К. З. Литвин, Ю. І. Яновський, Х. М. Коцюбинський, Н. С. Рибак, С. М. Шаховський, Ю. К. Смолич, П. Й. Панч.

2) Змінили низку тем у темпланах інститутів АН, які не можуть бути виконані з об'єктивних причин.

3) Взяли до відома лист заводу № 26 з проханням доручити Інституту фізичної хімії опрацювання фотоколориметричного методу визначення слідів акролеїну в повітрі та очистки повітря від акролеїну і сірчистого газу, розробку індивідуальних протигазів для захисту від акролеїну, арсину та фосфіну, бензину й окису вуглецю.

4) Взяли до відома повідомлення директора Інституту зообіології чл.-кор. Я. В. Ролла про виконання робіт із замінювачів нафти та доручили Я. В. Роллу повідомити про це Наркомздоров'я УРСР.

5) Заслухали лист Вітамінного заводу з подякою Б. Г. Савінову за впровадження в роботу заводу результатів таких його праць: «Легкі фракції авіабензину, як розчинник при екстракції каротину з моркви» та «Екстракція каротину легкими фракціями авіабензину».

6) Вирішили друкувати російською мовою брошуру-інструкцію акад. Д. К. Третьякова «Методи визначення якості м'яса риб» і роботи чл.-кор. В. М. Майзеля та чл.-кор. Б. М. Горбунова.

7) Взяли до відома інформацію акад. О. О. Богомольця про підготовку до випуску кінофільму «Академія наук УРСР в м. Уфі».

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 112–130. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 15 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 23 квітня 1943 р.  
м. Уфа

1–3. Затвердили загальний план святкування 25-ї річниці Академії наук; вирішили просити РНК УРСР утворити урядовий комітет для відзначення ювілею АН; для керівництва підготовчими роботами утворили комісію у складі академіків – О. О. Богомольця (голова), О. В. Палладіна (заступник голови), Б. І. Чернишова, вченого секретаря З. П. Шульги та від партбюро АН – Б. Д. Грозіна.

4. Взяли до відома повідомлення акад. М. Я. Калиновича про завершення роботи над I томом «Російсько-українського словника» та привітали з цим редколегію (академіки – М. Я. Калинович, Л. А. Булаховський, М. Т. Рильський).

5. Заслухавши доповідь керсправами Академії Л. С. Кобзарьова, схвалили план заходів щодо забезпечення побутових потреб співробітників Академії на зиму 1943 р.

6. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома та виконання постанову РНК УРСР про організацію Музею ім. Т. Г. Шевченка при Інституті мови та літератури АН УРСР.

2) Задовольнили клопотання Інституту мови та літератури про призначення Є. П. Кирилюка директором Музею ім. Т. Г. Шевченка.

3) Вирішили клопотатися про виділення приміщення в будинку № 85 по вул. Пушкіна (3–4 кімнати) для розташування музею.

4–5)\*<sup>4</sup>

6) Надали відрядження проф. В. Г. Заболотному до м. Стерлітамак для забезпечення авторського нагляду за дослідним будівництвом житлового будинку.

7)\*<sup>5</sup>

8) Рекомендували друкувати українською мовою, а резюме – російською, роботи чл.-кор. Б. М. Горбунова «Расчет пространственных рам из тонкостенных стержней на пространственную нагрузку» та чл.-кор. В. М. Майзеля «Метод теоретичного і експериментального дослідження температурного напруження стану в пружних системах та його застосування».

9) Доручили академікам К. Г. Воблomu та Л. М. Яснопольському з'ясувати потребу у відрядженні до АН СРСР.

10) Вирішили повідомити Аптекоуправління про те, що згідно з його замовленням на вивчення медичних п'явок та замінювачів нафталіну для боротьби проти молі роботи виконуються Інститутом зообіології.

11) Взяли до відома телеграму генерал-майора Загладіна про неможливість відкомандирування І. І. Кравченка на роботу в Академію наук; вирішили просити РНК УРСР з'ясувати питання про право АН УРСР відкликати на роботу та надавати броню науковим співробітникам Академії.

12) Взяли до відома телеграму акад. М. Г. Холодного про його відмову від обрання дійсним членом АН СРСР.

13) Дозволили відрядження проф. М. Н. Петровському та акад. К. Г. Воблomu в перших числах травня до Москви; відрядження К. Г. Гуслистого відклали до закінчення докторської дисертації; взяли до відома заяву М. П. Бажана про те, що витрати на відрядження зазначених осіб РНК УРСР бере на свій рахунок.

14) Дозволили акад. Б. І. Чернишову відрядження до м. Охлебініно та в район Ак-Куль за власний рахунок.

15) Дозволили акад. В. О. Сельському відрядження до Москви за власний рахунок.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 131–139. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 16 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 30 квітня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши голову Відділу технічних наук акад. О. М. Динника про висновки комісії щодо стану трудової дисципліни в Інституті будівельної механіки, визнали його задовільним та погодились з пропозицією співробітників Інституту про встановлення годинної перерви на обід.

2. Розглянули такі поточні питання:

1) Затвердили текст привітання ІІІ Всеслов'янському мітингу, який відбудеться 9 травня 1943 р. у Москві.

2) Вирішили на чергову сесію АН УРСР винести питання про переобрання голів Відділів АН.

3) Вирішили розглядати питання про надання звання м.н.с. Інституту АН УРСР відповідно до постанови ВКВШ, а саме, якщо кандидат має вищу освіту; профіль роботи в Інституті відповідає профілю освіти; є позитивний висновок керівника відділу, в якому пра-

цює не менш одного року, з оцінкою нахилу і здатності до наукової роботи; постанова вченої ради Інституту; відповідне клопотання директора Інституту.

4)<sup>\*5</sup>

5) Доручили колективам інститутів: Біохімії, Хімії і хімічної технології, Фізичної хімії, Клінічної фізіології та Ботаніки обговорити питання про розгортання робіт з дослідження вітамінів; пропозиції подати до Президії.

6) Задовольнили клопотання Інституту мови і літератури про поновлення оплати за звання члена-кореспондента В. П. Адріановій-Перетц.

7-9)<sup>\*5</sup>

10) На період відрядження директора Інституту економіки акад. К. Г. Воблого його обов'язки доручили виконувати акад. М. В. Птусі.

11) Продовжили відрядження акад. С. В. Серенсену в Москві до 5 червня 1943 р. за його рахунок.

12) У зв'язку з від'їздом у Москву члена вченої ради Інституту геологічних наук Г. А. Ушакова ввели до її складу акад. Д. К. Третьякова.

13) Надали наукове відрядження вченому секретареві Президії З. П. Шульзі з 3 травня до 10 червня 1943 р. до Москви.

14) Дозволили чл.-кор. М. П. Семенові відрядження до міст Москва, Магнітогорськ та Уфа за рахунок коштів, асигнованих Інституту геологічних наук.

15) Надали відрядження з 5 до 10 травня 1943 р. чл.-кор. Б. Д. Грозіну для обстеження роботи Інституту електрозварювання у м. Нижній Тагіл.

16) Доручили директору Видавництва АН тимчасово виконувати обов'язки редактора, відповідального за випуск видань.

17) Затвердили промфінплан Видавництва АН.

18) Взяли до відома повідомлення акад. О. В. Палладіна про те, що АН може приймати до захисту дисертації тільки своїх співробітників.

19) У зв'язку з викликом до Москви П. О. Козицького обов'язки вченого секретаря Інституту народної творчості і мистецтв тимчасово доручили Л. П. Калениченку.

20-21)<sup>\*5</sup>

22) Акад. П. П. Будникову за викликом РНК СРСР надали наукове відрядження на три тижні до Москви.

23) Акад. П. Г. Тичині на виклик уряду надали відрядження до Москви з 27 квітня до 27 травня 1943 р., доручивши виконання обов'язків директора Інституту української мови і літератури акад. Л. А. Булаховському.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 140-147. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 17**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 18 травня 1943 р.  
м. Уфа

1. Взяли до відома постанову РНК СРСР про переведення АН УРСР до Москви до 1 липня 1943 р. Виходячи з цієї постанови вирішили:

1) Зобов'язати директорів інститутів до 23 травня 1943 р. подати план згортання робіт інститутів (в тому числі договірних) з тим, щоб до 1 липня виконання найбільш важливих планових тем було або закінчено, або доведено до етапу, на якому зазначена робота могла



бути перерваною, та подати до Президії до 23 травня відомості про кількість співробітників, потрібних для закінчення робіт, припинення яких неможливе.

2) Зобов'язати бюро Відділів до 24 травня розглянути плани згортання роботи інститутів і подати свої висновки і пропозиції до Президії не пізніше 25 травня.

3) Не допускати порушення трудової дисципліни в інститутах та послаблення темпу роботи на час проведення підготовчих заходів до переїзду до Москви.

4) Зобов'язати директорів інститутів до 21 травня 1943 р. подати списки співробітників, що підлягають переведенню до Москви, виходячи з того, що співробітники, не евакуйовані з академічними установами в Уфу, а також ті, що під час роботи в Академії наук не виявили достатнього наукового зросту, в списки не включаються. Разом з цим надається можливість залучення на роботу в Москві тих колишніх співробітників АН УРСР, які за своїм фахом потрібні для подальшої роботи в Академії, але не знаходились на роботі в м. Уфа.

5) Подати Управлінню справами до 23 травня 1943 р. відомості про те, яке саме майно інститутів повинно бути перевезено до Москви, а яке – залишитись на складі в Уфі.

6) Доручити інститутам до 24 травня подати заявки на потрібний для пакування майна матеріал.

7) Управлінню справами (Л. С. Кобзарьов) приступити до підготовчої роботи з переведення Академії до Москви, а саме – придбання матеріалу для пакування майна інститутів, установ і співробітників.

8) Зобов'язати начальника фінсектору Л. П. Терещенка скласти до 22 травня кошторис витрат на переїзд.

9) Доручити керсправами Л. С. Кобзарьову до 27 травня розробити план заходів, пов'язаних з підготовкою до переїзду.

10–11) Припинити: всі відрядження, за винятком найневідкладніших, які повинні надаватися тільки після попереднього узгодження з Президією; запрошення співробітників на роботу в АН як тимчасову, так і постійну.

12) Розробити план роботи частини установ АН, що тимчасово залишаються в м. Уфа.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 151–154. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 18 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 21 травня 1943 р.  
м. Уфа

1. Вирішили провести червневу сесію Академії в м. Уфа, де заслухати звіт АН про роботу АН в Башкирії, а також про роботу в 1942 р. та сесії Відділів у скороченому обсязі; термін скликання та програму робіт сесії визначити на наступному засіданні Президії.

2. Заслухавши інформацію акад. О. В. Палладіна про підсумки конференції, присвяченої проблемі вітаміну К<sub>3</sub>, що відбулася 15–17 травня 1943 р., відзначили продуктивну роботу конференції, а також важливе значення роботи акад. О. В. Палладіна у вивченні властивостей і клінічного використання вітаміну К<sub>3</sub>; властивостей вікасолу та його синтезу;

організацію виробництва вітаміну К<sub>3</sub> на Уфимському вітамінному заводі та впровадження наслідків досліджень у лікувальну практику.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Задовольнили клопотання РНК Естонської РСР про відрядження до АН УРСР інженера М. А. Алумяє для підвищення його наукової кваліфікації.

2) Погодилися з проханням Інституту мови та літератури про відкликання з Червоної Армії М. П. Стельмаха для роботи в Музеї ім. Т. Г. Шевченка.

3)<sup>\*5</sup>

4) На заяву акад. АН СРСР Я. О. Парнаса звільнили його з роботи в Інституті біохімії з 1 травня 1943 р. у зв'язку з переїздом на роботу до Москви.

5) Задовольнили клопотання Інституту чорної металургії про затвердження проф. В. Д. Вознесенського з 1 квітня 1943 р. завідувачем хіміко-аналітичної лабораторії.

6) До складу вченої ради Інституту чорної металургії ввели проф. В. Д. Вознесенського, кандидата хімічних наук М. П. Комара, проф. А. С. Френкеля, кандидата хімічних наук В. Н. Єременка.

7)<sup>\*5</sup>

8) Для роботи в комісії з влаштування Академії наук у Москві надали відрядження до Москви М. М. Середенку та Л. П. Терешенку.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 155–159. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 19 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 28 травня 1943 р.  
м. Уфа

1. Для розв'язання питання про кадри АН, які переводяться на роботу до Москви, утворили комісію в складі академіка О. В. Палладіна (голова), Б. Д. Грозіна та М. І. Супруненка.

2. Вирішили скликати Загальні збори та сесії Відділів Академії 24–25 червня 1943 р. з таким порядком денним: 1) вступне слово – Президент АН акад. О. О. Богомолець; 2) звіт Академії про роботу в 1942 році – доповідь голови Планової комісії віце-президента акад. А. О. Сапегіна; 3) засідання Відділів із заслуховуванням наукових доповідей.

Доручили головам Відділів розробити програму засідань Відділів із врахуванням висвітлення в доповідях роботи в Башкирії.

3. Вирішили 3 червня скликати Загальні збори АН, присвячені 100-річчю з дня народження К. А. Тімірязєва.

4. Вирішили 5 червня 1943 р. взяти участь у відзначенні ювілею башкирського поета-орденоносця Сайфи Кудаша.

5. Затвердили М. І. Мацапуру на посаді заступника директора Музею ім. Т. Г. Шевченка.

6.<sup>\*5</sup>

7. Акад. О. В. Палладіну надали відрядження з 2 до 20 червня 1943 р. до Москви.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 160–165. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 20**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 11 червня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь директора Інституту геологічних наук акад. Б. І. Чернишова про роботу Інституту в 1942 р. та хід роботи в 1943 р., а також висновки комісії з обслідування роботи Інституту і пропозиції Планової комісії, констатували, що значна група наукових співробітників Інституту виконує одну й ту саму тему як в Інституті, так і за сумісництвом в Башгеологоуправлінні. Рекомендували Інституту при складанні темпланів розмежовувати роботу Інституту та Башгеологоуправління. Вирішили вважати за доцільне перевести відділ акад. П. П. Будникова з Інституту геологічних наук до Інституту фізичної хімії, як окремий відділ силікатів.

2. Відзначили значну роботу, проведену Відділом суспільних наук щодо підвищення кваліфікації наукових співробітників інститутів: за 10 місяців в інститутах було захищено 6 кандидатських дисертацій (2 економічних, 3 історичних і 1 філологічна) і підготовлено до захисту 5 кандидатських (2 історичних і 3 філологічних) та 4 докторських дисертацій (2 історичних і 2 філологічних).

3. Вирішили перенести засідання сесії АН на 8 липня 1943 р. з таким порядком денним: 8 липня ввечері – Загальні збори, на яких заслухати доповідь віце-президента, голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна про роботу Академії наук у 1942 р. та організаційні питання; 9 липня вранці та ввечері – сесії Відділів АН.

Програму сесії вирішили видати російською та українською мовами з зазначенням, що сесія АН присвячується її діяльності в БАРСР.

4. Взяли до відома лист редакції журналу «Україна» щодо участі співробітників АН в його роботі.

5. Заслухавши повідомлення акад. Академії архітектури СРСР В. Г. Заболотного про закінчення будівництва за його методом дослідного будинку в м. Стерлітамак, зазначили велике значення його роботи, зокрема, для відбудови сіл та міст, зруйнованих в Україні загарбниками, та запросили його зробити доповідь на сесії АН.

6. Доручили голові Відділу фізико-хімічних і математичних наук акад. П. П. Будникову з'ясувати з Наркомнафтою СРСР теми, які можуть бути включені до темплану АН.

7. Взяли до уваги зауваження Челябінського облплану на паливний баланс Челябінської області у 1943 р., розроблений Інститутом енергетики.

8. На лист голови Українського товариства культурних зв'язків з закордоном К. Т. Янчева вирішили повідомити його, що АН погоджується з пропозицією про відсилку Товариству 50 примірників кожного видання Академії для обміну з закордоном при умові оплати Товариством книг, що йому надсилаються, та забезпечення Видавництва АН папером високої якості.

9. Вирішили надіслати Бібліотеці Татарської АРСР при Казанському університеті видання АН УРСР (по два примірники) в порядку обміну.

10. Постановили праці Інституту будівельної механіки друкувати російською мовою.

11. На прохання Башмедінституту вирішили залишити в його тимчасове користування мікроскопи.

12.\*5

13. Взяли до відома телеграму З. П. Шульги про рішення РНК СРСР закріпити за АН УРСР будинок Московського педінституту.

14. Взяли до відома та виконання телеграму О. В. Палладіна і З. П. Шульги про припинення відряджень до Москви представників Відділів, оскільки це гальмує роботу щодо влаштування Академії.

15. На клопотання Інституту чорної металургії затвердили М. П. Комара на посаді вченого секретаря Інституту.

16. Акад. О. І. Бродському продовжили термін відрядження у Москві до 20 червня 1943 р.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 166–174. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 21** **засідання Президії Академії наук УРСР**

від 25 червня 1943 р.

м. Уфа

1. Заслухавши інформацію акад. О. В. Палладіна про його поїздки до Москви, пов'язану з переведенням туди Академії, вирішили встановити такий порядок переїзду інститутів та установ: перша черга – інститути: Історії та археології, Економіки, Мови та літератури, Народної творчості і мистецтв, Біохімії, Видавництво, Бібліотека; друга черга – інститути: Будівельної механіки, Гірничої механіки, Енергетики, Чорної металургії; третя черга – інститути: Хімії і хімічної технології, Фізичної хімії, Клінічної фізіології, Фізики та математики; четверта черга – інститути: Зообіології, Ботаніки, Геологічних наук, Управління справами; п'ята черга – співробітники та їх родини, які працюють на збиранні горючих руд.

Просити Наркомшляхів СРСР Л. М. Кагановича для переїзду співробітників і перевезення устаткування інститутів сформувати один ешелон у складі 4-х м'яких, 5-ти твердих, вагону-ресторану та 19-ти товарних вагонів, який курсуватиме між містами Уфа та Москва до закінчення переїзду Академії. Неакадемічне майно, що перебувало на тимчасовому збереженні в АН, передати Керуванню справами РНК УРСР.

2. Заслухавши звіт директора Інституту гірничої механіки проф. Г. М. Савіна про роботу Інституту в 1942 р. та про хід роботи в 1943 р., співповідь голови комісії з обстеження роботи Інституту Г. В. Карпенка та висновки голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна, визнали, що Інститут виконав велику роботу з допомоги гірничій промисловості в умовах Вітчизняної війни, зокрема, гірничим підприємствам БАРСР.

Погодилися з пропозицією директора Інституту проф. Г. М. Савіна про утворення в Інституті Лабораторії гірничої електротехніки під керівництвом С. З. Барського.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Доручили Відділу суспільних наук АН скласти текст виступу від імені Академії на антифашистському мітингу в Москві.

2) Доручили проф. М. Н. Петровському та кандидату історичних наук Ф. О. Ястребову розробити проект проспекту підручника «Наша Батьківщина» для III–IV класів середніх шкіл України.

3) Взяли до відома лист Гафурійського рибзаводу з подякою Інституту зообіології за роботу та з проханням розробити заходи боротьби проти обміління озера Ак-Куль.

4) На лист Авіаінституту ім. С. Орджонікідзе щодо допомоги в забезпеченні його кадрами викладачів доручили комісії з переїзду АН до Москви і директорам інститутів: Фізички та математики, Будівельної механіки, Гірничої механіки задовольнити це прохання.

5) Організацію експедиції для виявлення і ліквідації вогнищ захворювань некротичною (агранулоцитарною) ангіною вирішили вважати дуже бажаною та відрядити для керівної участі в ній співробітників Інституту клінічної фізіології – проф. Р. Є. Кавецького та проф. С. В. Михайловського.

6) Вирішили повідомити Башгеологоуправління про те, що в зв'язку з від'їздом до Москви, Інститут геологічних наук буде позбавлено можливості повністю продовжувати співробітництво з Башгеологоуправлінням, проте розпочату разом роботу Інститут вважає за потрібне закінчити; доручили акад. Б. І. Чернишову встановити характер співробітництва після від'їзду.

7) Дозволили директорові Інституту електрозварювання акад. Є. О. Патону одержувати з госпрозрахункових коштів 2 тис. крб. щомісячно за понаднормову роботу.

8) Призначили с.н.с. Л. П. Калениченка вченим секретарем Інституту народної творчості і мистецтв.

9)\*<sup>5</sup>

10) Затвердили М. П. Стельмаха на посаді в. о. старшого наукового співробітника Музею ім. Т. Г. Шевченка з 21 червня 1943 р.

11)\*<sup>5</sup>

12) Взяли до відома заяву акад. О. Я. Орлова про виконання ним з 1 червня 1943 р. обов'язків директора Полтавської гравіметричної обсерваторії.

13–15) Надали відрядження до Москви академікам: О. І. Лейпунському – з 9 липня до 9 серпня; М. О. Лаврентьєву – з 2 липня до 2 серпня; М. М. Гришку – на 20 днів.

16) На виклик заст. голови РНК УРСР М. П. Бажана надали відрядження Є. П. Кирилюку до Москви.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 175–183. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 22**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 9 липня 1943 р.

м. Уфа

1. Взяли до відома лист директора Інституту гірничої справи АН СРСР акад. О. О. Скочинського з повідомленням про зміни в тематиці з відновлення Донбасу.

2. Відрядили акад. О. М. Динника, проф. Н. П. Гришкову, доктора технічних наук О. М. Пенькова та проф. Г. М. Савіна до м. Білорецьк на нараду, скликану Інститутом гірничої справи АН СРСР та Комісією АН СРСР з мобілізації ресурсів на потреби оборони.

3. Заслухали лист Народного комісаріату промисловості будівельних матеріалів СРСР з повідомленням про наслідки науково-дослідних та експериментальних робіт з АГ-цементу за методом акад. П. П. Будникова та І. Г. Гольденберга.

4. Вирішили вважати доцільним переїзд до Москви акад. Є. О. Патона; доручили йому уточнити питання, де саме він вважає за найкраще розгорнути роботу Інституту електрозварювання.

5. Взяли до відома лист тресту «Росглавхлеб» з подякою чл.-кор. Л. Й. Рубенчику за роботу щодо виведення чистої культури молочнокислих бактерій, яка має важливе значення для хлібовипікання.

6. Взяли до відома прохання Управління промисловості будівельних матеріалів при РНК БАРСР зберегти надалі ділові, наукові та практичні зв'язки з акад. П. П. Будниковим.

7. Заслухали лист-подяку Уфимського місцевпрому проф. Є. С. Бурксеру, проф. Я. А. Фіалкову та Е. Й. Зайдис за роботу з виробництва лугів та акварельних фарб.

8. Погодились з проханням голови комісії зі складання історичної записки до 25-ї річниці АН УРСР щодо відстрочки, в зв'язку з переїздом до Москви.

9. У зв'язку з тим, що К. Г. Гуслистий у 1941–1943 рр. виконав ряд тематичних та організаційно-редакторських робіт, перенесли термін подання до захисту його докторської дисертації на 1 листопада 1943 р.

10. Вирішили просити ВКВШ про відрядження до Інституту енергетики АН УРСР проф. М. О. Кичигіна та доцента В. І. Толубинського з Ташкентського індустріального інституту.

11.\*<sup>5</sup>

12. Заслухали лист відповідального секретаря Всеслов'янського комітету з подякою за привітання III Всеслов'янському мітингу.

13.\*<sup>5</sup>

14. Вирішили просити Наркомчормет СРСР звільнити акад. В. М. Свечникова з роботи в Уральському індустріальному інституті та відкомандирувати до АН УРСР.

15–17.\*<sup>5</sup>

18. Запросили акад. О. Я. Орлова для надання відомостей щодо співробітників, які залишаться в м. Іркутськ.

19.\*<sup>5</sup>

20. Взяли до відома інформацію акад. О. О. Богомольця про захист докторських дисертацій співробітниками Інституту клінічної фізіології Ю. О. Спасокукоцьким, Н. Д. Юдіною та Олегом О. Богомольцем.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 184–191. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 23**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 19 липня 1943 р.  
м. Уфа

1. Затвердили проект розподілу приміщень між інститутами та установами Академії в Москві.

2. До списку співробітників Академії та їх утриманців, які мають переїхати до Москви, внесли корективи.

3. Затвердили розподіл житлових приміщень між співробітниками Академії в готелі «Ново-Московский».

4. Для організації та переїзду установ і співробітників Академії наук до Москви з 20 липня 1943 р. призначили: а) уповноваженим Президії в м. Уфа до відправки першого ешелону – віце-президента АН акад. А. О. Сапегіна; б) помічників уповноваженого: з питань транспорту, упаковки та вантаження – Т. Г. Грицяя; з питань побутового постачання – Е. О. Когана; з питань збирання врожаю з полів та городів – М. М. Граціанського; з питань підготовки до зими академічних установ – Є. П. Кирилюка; в) від управління справами АН залишили В. С. Семенюченка, А. Г. Корфа; акад. Б. І. Чернишова – як уповноваженого Президії для закінчення всіх справ, пов'язаних з переїздом Академії; д) з переїздом першого ешелону вважати, що Президія АН переносить свою роботу до Москви.

Виконання обов'язків Президента АН у Москві на час відпустки акад. О. О. Богомольця доручили віце-президенту акад. О. В. Палладіну. В м. Уфа залишили директора Музею ім. Т. Г. Шевченка Є. П. Кирилюка з відповідним штатом.

5. Призначили начальником першого ешелону Л. М. Славіна.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 192–195. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 24 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 23 липня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши лист проф. І. Т. Швеця про стан приміщень для роботи та житла співробітників АН у Москві, вирішили звернутися до голови виконкому Московської міськради з телеграмою (копія Керсправами РНК СРСР) із проханням вжити заходів до звільнення Інституту ім. К. Лібкнехта та готелю «Ново-Московский» від установ і мешканців.

Для врегулювання питань, пов'язаних з переїздом Академії наук, відрядили до Москви акад. О. В. Палладіна .

2. Взяли до відома наказ Наркомторгівлі СРСР від 7 липня 1943 р. про новий порядок постачання продуктами харчування діячів науки й мистецтва.

3. Затвердили протокол засідання Президії АН від 19 липня 1943 р.

4. Затвердили план проведення робіт зі збирання врожаю.

5. Взяли до відома постанову розпорядчого засідання Президії АН СРСР від 29 травня 1943 р. про підсумки науково-дослідної діяльності АН СРСР за перші шість місяців 1943 р.

6. Заслухали телеграму проф. О. К. Дорошкевича про його виїзд на роботу до Академії.

7. Задовольнили клопотання директора Інституту фізики та математики акад. Г. В. Пфейффера про залишення старої назви журналів «Фізичні записки», «Збірник праць Інституту математики АН УРСР» та про дозвіл друкувати резюме англійською і французькою мовами.

8. Заслухали лист директора й головного інженера Магнітогорського цементного заводу з подякою акад. П. П. Будникову за цінну допомогу у випуску заводом спеціального цементу.

9. Вирішили підтримати клопотання Інституту мови і літератури перед ВАК СРСР про надання можливості Є. П. Кирилюку захистити дисертацію на вчений ступінь доктора філологічних наук.

10.\*<sup>5</sup>

11. Вирішили повідомити акад. О. І. Білецького, що Президія АН ставиться до його переїзду у Москву позитивно, питання щодо співробітників Інституту розглядатиметься після переїзду Академії.

12.\*<sup>5</sup>

13. Взяли до відома телеграму завфінсектору Академії про затвердження штатних посад Державного літературно-художнього музею ім. Т. Г. Шевченка.

14. Е. С. Єльшкєвич з 25 липня 1943 р. звільнили від виконання обов'язків вченого секретаря Інституту біохімії, призначивши Е. Б. Сквирську.

15. Затвердили зміни в темплані Інституту історії та археології АН.

16. Вирішили повідомити проф. Б. Л. Личкова про те, що в найближчий час Видавництво АН, у зв'язку з обмеженістю можливостей друкування, надрукувати його роботу не може.

17. Для виконання завдання уряду стосовно виробництва на Пашийському цементному заводі АГ-цементу залишили в м. Уфа співробітника Інституту геології доцента М. І. Гольденберга до 1 січня 1944 р.

18.\*<sup>5</sup>

19. Дозволили Видавництву АН внести до списку переїжджаючих до Москви таких співробітників: І. Ф. Штульман (коректор), С. М. Корсунська (коректор) та К. А. Городецька (друкарка).

20. У зв'язку з браком коштів дозволили директорам інститутів надавати відрядження тільки у випадках крайньої необхідності.

21. Співробітнику Бібліотеки АН А. Є. Якубович відмовили у переїзді до Москви.

22. Відмовили чл.-кор. Н. Д. Моргулісу в його проханні щодо переїзду до Москви його двох сестер, оскільки вони не є його прямими утриманцями.

23. Вирішили передати заводу № 850 в тимчасове користування одну колориметричну установку Баргло.

24. Інституту фізики та математики АН дозволили видавати разом з заводом № 16 Науково-технічний бюлетень з питань авіаційних свічок.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 196–205. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 25**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 4 серпня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь комісії з визначення контингенту співробітників АН для переїзду до Москви, вирішили: а) вважати роботу комісії закінченою, а комісію ліквідованою; б) продовжити роботу з комплектування штатів АН найбільш кваліфікованими співробітниками; осіб, які не відповідають потребам роботи установ Академії, звільняти з посад.

2. Взяли до відома та виконання постанову РНК УРСР від 15 липня 1943 р. про відновлення аспірантури; затвердили склад комісії для прийому до аспірантури; доручили директорам інститутів подати заявки на потрібну кількість вакансій аспірантів.



3.\*<sup>4</sup>

4. Затвердили кандидата технічних наук Б. Г. Савінова заступником директора Інституту хімії і хімічної технології з наукової частини, доручивши йому також виконання обов'язків вченого секретаря Інституту.

5.\*<sup>5</sup>

6. Вирішили від імені Президії АН надіслати привітальну телеграму з нагоди відкриття в м. Фрунзе Киргизької філії Академії наук СРСР.

7. Доручили чл.-кор. Б. Д. Грозіну надіслати Обкому спілки робітників вищої школи та наукових установ БАРСР список співробітників АН УРСР, які залишаються в м. Уфа.

8. Задовольнили прохання чл.-кор. А. О. Василенка про переведення його на роботу до Москви.

9–11.\*<sup>5</sup>

12. Призначили Х. М. Коцюбинського завідувачем рукописного відділу Інституту мови та літератури АН.

13.\*<sup>5</sup>

14. Звільнили акад. А. О. Сапегіна від обов'язків уповноваженого з переїзду співробітників АН до Москви та доручили їх виконання акад. Б. І. Чернишову.

15. Вирішили продовжити термін договору з тов. Мюнстерляйдтом.

16.\*<sup>4</sup>

17. Визнали за Інститутом фізики та математики право на станок, що тимчасово знаходиться в Механічній майстерні АН.

18. Доручили акад. О. В. Палладіну клопотатися перед РНК УРСР та РНК СРСР про сплату співробітникам АН підйомих.

19. Надали відрядження акад. О. В. Палладіну до Москви з 5 серпня до 5 вересня 1943 р. На час його відсутності тимчасово виконувати обов'язки директора Інституту біохімії доручили проф. В. В. Ковальському.

20–23. Відмовили в переїзді до Москви: старшому науковому співробітнику Інституту економіки Б. М. Гарцман-Бруку; співробітнику Інституту економіки А. С. Кабалкіну; співробітнику Інституту гірничої механіки П. С. Лівшицю; співробітниці Інституту геології О. Д. Колесник.

24. Відмовили в проханні Р. І. Лірцман про залишення її на роботі в Інституті біохімії до переїзду Академії до Москви у зв'язку з направленням її до Санітарно-бактеріологічного інституту за розпорядженням ВКВШ.

25. Доручили голові Відділу технічних наук акад. Г. Ф. Проскурі скласти листа до Наркомату електростанцій та електропромисловості СРСР із проханням Інституту енергетики щодо впровадження на електростанціях СРСР, зокрема, Уралу, компаундування.

26. Відмовили акад. М. В. Луговцову в клопотанні про переведення до Москви Арбітражної лабораторії та с. н. с. Інституту чорної металургії С. О. Фінкельштейна.

27. Для вирішення питання про місце перебування Фізико-технічного інституту АН утворили комісію у складі академіків – А. О. Сапегіна (голова), О. Н. Соколовського, Г. Ф. Проскури, О. В. Палладіна, О. І. Лейпунського та чл.-кор. Б. Д. Грозіна.

28. Ухвалили передати на розгляд комісії в Москві заяву акад. О. І. Бродського про перегляд рішення Президії щодо переїзду до Москви співробітниці Інституту фізичної хімії С. С. Гаухман.

29. Відмовили акад. О. І. Бродському у клопотанні про відрядження до Москви співробітниці Інституту фізичної хімії Р. Д. Друтман.

30. Дозволили проф. Ф. Ф. Ланге продовжити відрядження у Свердловську на один місяць.

31. Доручили акад. О. І. Лейпунському скласти лист-подяку директорові заводу № 26 Баландіну за надану Академії допомогу.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 206–215. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 26**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 13 серпня 1943 р.  
м. Уфа

1. Заслухавши доповідь голови Планової комісії акад. А. О. Сапегіна про методи і напрями планування наукової роботи та складання тематичного плану Академії на 1944 р., вирішили зобов'язати вчені ради інститутів почати складання планів роботи, в яких зазначити не тільки проблеми, що інститут передбачає опрацьовувати, але й обґрунтувати план і підстави, на яких його складено, а також дати прогноз наукового та практичного значення результатів роботи.

Вказати можливості дальшого розвитку структури із зазначенням, в яких галузях даної спеціальності інститут потребує поповнення висококваліфікованими кадрами. Відділи формувати, виходячи з наукових завдань і забезпечення провідних проблем.

Інститути, що на період евакуації були об'єднані, у випадку потреби, поновити як самостійні одиниці; зокрема, Інститут зообіології – на три інститути, з яких він зараз складається, а саме: Інститут зоології, Інститут мікробіології та Інститут гідробіології; Інститут фізики та математики – на Інститут фізики та Інститут математичних наук; Інститут мови та літератури – на Інститут мови та Інститут літератури.

При складанні плану зазначити потреби інститутів у додатковому науковому обладнанні.

Запропонували РВР та Видавництву АН у видавничих планах на 1944 р. обґрунтувати всі потреби Видавництва для забезпечення своєчасного друку наукових робіт.

2. Доручили розпорядчому засіданню Президії АН розв'язати питання про забезпечення необхідних умов для охорони рукописів та книжкових фондів, що залишаються в м. Уфа.

3. Погодились з пропозицією Комітету в справах мистецтв СРСР про недоцільність перевезення до Уфи фондів Картинної галереї та Державного літературно-художнього музею ім. Т. Г. Шевченка з м. Новосибірськ, де вони знаходяться в задовільних умовах зберігання.

4. Затвердили проект пам'ятника на могилі проф. М. О. Грінченка; дозволили асигнувати 25 тис. крб. на встановлення пам'ятників на могилах співробітників Академії.

5. Заслухали лист акад. АН СРСР І. П. Бардіна про незатвердження пропозицій щодо відрядження акад. Г. В. Курдюмова до Москви та зміни структури Інституту чорної металургії. Вирішили повідомити акад. АН СРСР І. П. Бардіна про те, що Президія АН УРСР вважає зміну структури Інституту чорної металургії необхідною в зв'язку з утворенням в ньому відділу металознавства.

6. Погодилися з думкою акад. Є. О. Патона про доцільність залишення Інституту електрозварювання в м. Нижній Тагіл, де проводиться важлива робота оборонного значення.

7. Вирішили клопотатись перед Наркомсобезом УРСР про призначення пенсії дружини померлого співробітника Інституту електрозварювання О. М. Сидоренка.

8. Затвердили лист чл.-кор. Б. Д. Грозіна з подякою директору заводу № 26 за допомогу у виконанні замовлень АН УРСР.

9. Взяли до відома лист Челябінського обкому ВКП(б) з подякою проф. І. Т. Швецю за проведену ним роботу в м. Копейськ та наукову допомогу заводам.

10. Заслухали лист Всесоюзного комітету в справах вищої школи з відмовою звільнити чл.-кор. Д. Л. Фердмана від завідування кафедрою біохімії І-го Харківського медінституту.

11. Підтвердили попереднє рішення Президії про відмову в переїзді до Москви с.н.с. Інституту економіки Б. М. Гарцман-Брука та м.н.с. Інституту геології О. Д. Колесник .

12.\*5

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 216–222. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 27\*3**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 21 серпня 1943 р.  
м. Уфа

**Протокол № 28**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 10 вересня 1943 р.  
м. Уфа

1–4.\*5

5.\*4

6. Прийняли в дар від художника С. Тюлькіна його картину «Цветущие окна», яка буде служити науковим співробітникам АН УРСР спогадом про корисну спільну працю з науковою та мистецькою громадськістю м. Уфа.

7. Вирішили передати заводу № 26 в тимчасове користування спектрограф «Цейса».

8. Задовольнили клопотання директора Інституту фізики та математики акад. Г. В. Пфейффера про тимчасове звільнення його від обов'язків директора Інституту, доручивши виконання обов'язків директора акад. О. І. Лейпунському.

9. Вирішили тимчасово відкомандирувати с.н.с. Інституту електрозварювання В. І. Дятлова на Уралмашзавод.

10. Підтвердили попереднє рішення Президії про переїзд до Москви співробітників Інституту енергетики А. Л. Вайнера та М. Й. Цейтліна.

---

\*3 Див. док. № 91.

11. Вирішили від імені Президії АН УРСР надіслати привітальну телеграму акад. М. М. Крилову з нагоди його 80-річчя. Текст привітання доручили скласти акад. Б. І. Чернишову.

12. Вирішили надіслати телеграму директору Фізико-технічного інституту О. Й. Шпетному такого змісту: «Президія Академії наук УРСР звертає Вашу увагу на неприпустимість складання Інститутом договорів без попереднього затвердження їх Президією. Договір Інституту з ССВІ Президія затверджує, проте зобов'язує Вас раніш, ніж відправити устаткування, подати на затвердження Президії детальний список апаратури Інституту, що передається в тимчасове користування».

13. Дозволили відрядження проф. Г. М. Савіну та с.н.с. І. Я. Айзенштоку до міст Москва та Харків в справах Інституту гірничої механіки.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 224–228. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 29 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 6 жовтня 1943 р.  
м. Москва

1. На доповідь віце-президента АН УРСР акад. О. В. Палладіна про реевакуацію Академії в Україну вирішили: а) розпочати підготовчу роботу з реевакуації Академії; б) для складання загального плану реевакуації утворити комісію в складі: Президент АН акад. О. О. Богомолець (голова), академіки – О. В. Палладін (заступник голови), О. Н. Соколовський, Д. К. Третьяков, М. Я. Калинович, Г. Ф. Проскура, члени-кореспонденти – Л. М. Славін, Б. Д. Грозін та вчений секретар Президії З. П. Шульга; в) для з'ясування питань переведення інститутів АН в Україну відрядити до м. Харків комісію в складі: акад. Г. Ф. Проскура (голова), вчений секретар Президії З. П. Шульга (заступник голови), директор Інституту енергетики І. Т. Швець, директор Інституту гірничої механіки проф. Г. М. Савін, Г. В. Карпенко, О. Й. Шпетний, якій доручили з'ясувати питання першочергового переведення в Україну таких інститутів: Енергетики, Гірничої механіки, Чорної металургії, Фізико-технічного інституту, інститутів Відділу суспільних наук та деяких інститутів інших Відділів. Доручили комісії виїхати не пізніше 10 жовтня 1943 р.; г) для з'ясування можливості переведення до м. Полтава Полтавської гравіметричної обсерваторії надати відрядження директору Обсерваторії акад. О. Я. Орлову.

2. Заслухавши інформацію акад. О. В. Палладіна про хід виконання постанови РНК СРСР щодо переїзду АН УРСР до Москви, вирішили: а) доручити фінсектору АН УРСР розробити проект тарифної оплати за приміщення (номери в готелях «Ново-Московский» та «Балчуг»); б) утворити комісію в такому складі: акад. К. Г. Воблий (голова), чл.-кор. А. І. Кіпріанов, Г. В. Карпенко, Л. П. Терещенко та М. М. Афанасьєв і доручити їй остаточно переглянути розподіл приміщень в готелях «Ново-Московский» та «Балчуг»; в) утворити комісію в складі: акад. М. В. Птуха (голова), проф. М. М. Горєв, М. М. Граціанський, І. Н. Романенко та І. І. Радутман і доручити їй розробити пропозиції стосовно організації харчування; г) утворити комісію в складі: М. І. Супруненко (голова), члени-кореспонденти

Б. Д. Грозін, Д. Л. Фердман, проф. А. К. Бабко, якій доручити вивчити проблеми, пов'язані зі змінами у розміщенні інститутів АН у Москві.

3. Вирішили скликати особливе засідання АН, на якому заслухати доповіді, присвячені столиці України – місту Київ. Програму засідання доручили розробити виконуючому обов'язки вченого секретаря Президії М. І. Супруненко та чл.-кор. Л. М. Славину.

4. Заслухали інформацію про розгортання роботи у Москві директорів інститутів: Економіки – акад. К. Г. Воблого, Мови і літератури – акад. Л. А. Булаховського, Історії та археології – чл.-кор. Л. М. Славина, Фізичної хімії – акад. О. І. Бродського, Біохімії – акад. О. В. Палладіна, які прибули до Москви першим ешеленом.

5. Задовольнили клопотання Інституту біохімії про призначення чл.-кор. Д. Л. Фердмана заступником завідувача відділу біохімії мускульної та нервової діяльності та виконуючим обов'язки заступника директора Інституту з науки.

6. Вирішили утворити комісію для аналізу роботи Управління справами АН та розробки пропозицій щодо її вдосконалення.

7. Дозволили друкувати перший том «Російсько-українського словника» в Укрвидаві.

8. Доручили директорам інститутів терміново подати нариси про роботу інститутів, головам Відділів – про роботу Відділів.

9. Взяли до відома інформацію віце-президента АН УРСР акад. О. В. Палладіна про організацію відділу кадрів АН, через який віднині буде проходити зарахування всіх співробітників Академії на роботу.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 229–234. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 30 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 30 жовтня 1943 р.  
м. Москва

1. Констатували, що постанову РНК СРСР від 9 травня 1943 р. про переїзд до Москви установ Академії виконано. Вирішили: висловити подяку РНК СРСР за вжиті заходи щодо покращення виробничих і побутових умов співробітників Академії та повідомити РНК СРСР і Московську міську раду депутатів трудящих про те, що постанови РНК СРСР про ремонт системи опалення в службових приміщеннях, призначених для АН УРСР, по вул. Спартаківській, № 2, не виконано, чим унеможливлено розгортання роботи інститутів.

2. Затвердили план реевакуації АН УРСР в Україну.

3. Для проведення святкування 25-ї річниці Великої Жовтневої революції утворили комісію в такому складі: акад. О. В. Палладін (голова), О. Н. Соколовський, керсправами Л. С. Кобзарьов, чл.-кор. Б. Д. Грозін та заступник голови МК М. М. Граціанський.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Вирішили перевести Полтавську гравіметричну обсерваторію з м. Іркутськ до м. Полтава та просити РНК УРСР затвердити постанову Президії.

2) Заслухали телеграму Всесоюзної астрономічної наради АН СРСР з привітанням АН.

3) Затвердили І. М. Гречка вченим секретарем Планової комісії Академії.

4) Затвердили А. Я. Радченка на посаді старшого наукового співробітника та заввідділу економіки сільського господарства Інституту економіки.

5–11)<sup>\*5</sup>

12) Надали відрядження чл.-кор. О. А. Дубянському до Воронежської, Курської та Орловської областей.

13)<sup>\*5</sup>

14) Перерозподілили обов'язки між членами Президії АН: доручили віце-президенту акад. О. В. Палладіну, на період відпустки Президента акад. О. О. Богомольця, виконувати обов'язки голови Планової комісії та загальне керівництво кадрами АН; акад. Б. І. Чернишову – керівництво адміністративно-господарчими й фінансовими справами Академії; утворили комісію в складі академіків М. О. Лаврентьєва, О. І. Лейпунського, Д. К. Третьякова для обстеження стану господарчої частини Академії, вирішили об'єднати роботу зазначеної комісії з комісією з обстеження роботи Керування справами АН (під головуванням проф. І. Т. Швеця).

15) Затвердили пропозиції житлової комісії про розподіл решти житлоплощі в готелях «Ново-Московский» та «Балчуг» і переміщення співробітників з Тверського бульвару у ці готелі відповідно до розпису.

16) Вирішили не викликати на роботу в Москву співробітників Інституту енергетики В. І. Толубинського, М. О. Кичігіна та Б. П. Таранова, які працюють у м. Ташкент, до переїзду Інституту енергетики в м. Харків.

17) Затвердили пропозиції МК про користування електроенергією в готелях «Ново-Московский» та «Балчуг».

18) Затвердили проект тарифної оплати, розроблений Л. П. Терещенком, номерів в готелях «Ново-Московский» та «Балчуг».

19) Вирішили оплачувати проживання 10 співробітників в готелях «Ново-Московский» та «Балчуг» відповідно до поданого проекту.

20) Взяли до відома інформацію заввідділу побутового постачання І. І. Радутмана про організацію постачання хлібом співробітників АН на листопад 1943 р.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 235–246. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 31**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 12 листопада 1943 р.  
м. Москва

1.<sup>\*3</sup>

2. Заслухали доповіді голів Відділів: Біологічних наук (акад. Д. К. Третьякова), Технічних наук (акад. Г. Ф. Проскури) та заяву вченого секретаря Відділу суспільних наук чл.-кор. Л. М. Славіна щодо стану підготовки до святкування 25-річчя утворення АН УРСР; відзначили повільні темпи роботи.

---

<sup>\*3</sup> Див. док. № 96.

3. Взяли до відома висновки комісії з обстеження роботи Управління справами АН. Зобов'язали Управління під доглядом віце-президента Академії акад. Б. І. Чернишова вжити заходи до виконання та запровадження в життя пропозицій комісії.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Зобов'язали інститути АН подати Плановій комісії тематичні плани на 1944 р. до 20 листопада 1943 р.

2) Для ознайомлення з умовами роботи у Києві утворили бригаду співробітників АН у складі: академіки – Б. І. Чернишов, М. М. Гришко, О. І. Лейпунський, члени-кореспонденти – Б. Д. Грозін, Л. М. Славін та З. П. Шульга, професори – К. І. Маков, М. М. Горєв, І. Т. Швець, Р. Є. Кавецький, наукові співробітники – А. Я. Радченко, М. Ф. Гулий, М. М. Підплічко, А. М. Павленко, Г. С. Писаренко, С. В. Малашенко, В. П. Комісаренко, Р. В. Поляк, Л. П. Калениченко, М. М. Добровольський, В. Г. Ткаченко, Олег О. Богомолець, К. К. Зеров, В. С. Ільїн – всього 25 осіб.

3) Доручили заввідділу кадрів з'ясувати питання про дозвіл ВКВШ для Інституту народної творчості і мистецтв надавати звання старших наукових співробітників.

4) Надали І. К. Ушенку звання старшого наукового співробітника Інституту хімії і хімічної технології.

5–12)<sup>\*5</sup>

13) Затвердили П. П. Башарова на посаді вченого секретаря Полтавської гравіметричної обсерваторії.

14–15)<sup>\*5</sup>

16) За постановою Президії АН УРСР від 11 червня 1943 р. (протокол № 20) групу си-лікватів Інституту геологічних наук перевели до складу Інституту фізичної хімії.

17) Доручили проф. І. Т. Швецю подати пропозиції щодо складу харківської групи Інституту енергетики.

18–21)<sup>\*5</sup>

22)<sup>\*4</sup>

23) Задовольнили прохання акад. АН СРСР І. В. Курчатова щодо надання лабораторії № 2 в тимчасове користування радіоустановки АН.

24) Доручили заввідділу кадрів І. Н. Романенкові з'ясувати питання про можливість зрівняння в правах на забезпечення продуктами бібліотечних співробітників.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 247–258. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 32**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 2 грудня 1943 р.  
м. Москва

1. Заслухавши повідомлення голови Відділу технічних наук акад. Г. Ф. Проскури про смерть чл.-кор. АН УРСР Веніаміна Михайловича Майзеля, доручили Інституту будівельної механіки скласти мотивоване клопотання до РНК УРСР про призначення персональної пенсії матері покійного.

2. Взяли до відома інформацію віце-президента АН УРСР акад. О. В. Палладіна про результати поїздки до Києва.

3. Заслухавши доповідь голови Відділу технічних наук акад. Г. Ф. Проскури про переведення інститутів Відділу технічних наук до Харкова, вирішили: а) перевести на тимчасову роботу до Харкова співробітників інститутів Відділу технічних наук за списком; б) зобов'язати Відділ технічних наук утворити Комісію з післявоєнних проблем техніки та звернутись до РНК УРСР з проханням затвердити дану постанову, відрядивши до РНК УРСР (у м. Харків) для доповіді з цього питання акад. Г. Ф. Проскуру та виконуючого обов'язки вченого секретаря Відділу технічних наук Г. В. Карпенка; в) при Інституті енергетики утворити фінансово-господарчий відділ для обслуговування всіх інститутів Відділу технічних наук у м. Харків. Фізико-технічний інститут АН УРСР зобов'язали виділити 15 квартир (45 кімнат) для наукових співробітників інститутів Відділу технічних наук, що переводяться до м. Харків.

4. З метою розподілу приміщень у Москві для інститутів на зимовий період вирішили утворити комісію в складі акад. Б. І. Чернишова (голова), голів Відділів і керсправами АН Л. С. Кобзарьова.

5. Доручили головам Відділів доповісти на наступному засіданні Президії про складання інститутами планів наукової роботи на 1944 р.

6. Розглянули такі поточні питання:

1) Вирішили просити акад. Б. І. Чернишова домовитися з Видавництвом АН (Ф. М. Бурлакою) про те, щоб без візи академіків, про яких написано нариси, не вийшла друком жодна стаття.

2) Доручили директорам інститутів АН до 10 грудня 1943 р. розглянути на вчених радах кандидатури на Сталінську премію і подати матеріали на розгляд Президії.

3) До святкування 25-річчя АН доручили скласти історичні нариси: Відділ суспільних наук – чл.-кор. Л. М. Славіну, Відділ біологічних наук – А. І. Барбаричу, Відділ технічних наук – проф. М. Д. Жудіну, Відділ фізико-хімічних та математичних наук – акад. О. Н. Соколовському.

4) Питання про організацію центральної інвентаризаційної комісії вирішили розглянути на розпорядчому засіданні Президії.

5) Продовжили повноваження акад. Д. К. Третякова з наукового керівництва підземною палеонтологічною експедицією АН по Одеській та Миколаївській областях.

6–7) Надали відпустки: акад. К. Г. Воблomu – на грудень місяць, доручивши на цей час виконання обов'язків директора Інституту економіки акад. М. В. Птусі; акад. Л. А. Булаховському – з 23 грудня 1943 р. на один місяць, тимчасово доручивши виконання обов'язків заступника директора Інституту мови та літератури чл.-кор. С. І. Маслоу.

8) Звільнили М. Т. Русова від обов'язків вченого секретаря Інституту фізичної хімії за особистим бажанням, призначивши на цю посаду Г. С. Фоменка.

9) Зобов'язали М. М. Ткаченка, співробітника Інституту історії та археології, в триденний термін виїхати до м. Харків. Дозволили Ф. О. Ястребову поїхати до Харкова в січні 1944 р.

10–13)\*<sup>5</sup>

14) Поновили на посаді ст. н. с. Інституту клінічної фізіології члена-кореспондента М. М. Сиротиніна.

15) Поновили виплату зарплати чл.-кор. АН УРСР О. К. Котельникову.



16) На клопотання директора Інституту електрозварювання Є. О. Патона дозволили оголосити конкурс на посаду заступника директора Інституту з наукової роботи та чотирьох старших наукових співробітників.

17) Дозволили акад. М. М. Доброхотову відрядження на 20 днів на завод № 112.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 259–267. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 33**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 10 грудня 1943 р.  
м. Москва

1. Заслухали повідомлення голів Відділів про подання кандидатур на здобуття Сталінської премії:

Відділ суспільних наук: а) Інститут економіки – акад. М. В. Птуха за роботу «Нариси по історії статистики СРСР. Т. 1.»; б) Інститут народної творчості і мистецтв – проф. К. В. Квітка за роботу «Музичний фольклор слов'янських народів», композитор М. І. Вериківський за оперу «Наймичка» та художник О. О. Шовкуненко за виконані ним уфимські роботи.

Відділ фізико-хімічних і математичних наук: а) Інститут фізики та математики – акад. Г. В. Пфейффер за роботу «Уфимские этюды по интегрированию уравнений» і акад. М. О. Лаврентьев за роботу «Вариационный метод в нелинейных задачах уравнений эллиптического типа с приложением к некоторым задачам гидроаэродинамики».

Відділ біологічних наук: а) Інститут клінічної фізіології – чл.-кор. Н. Б. Медведева за роботу «Кортикалін»; б) Інститут зообіології – акад. В. П. Поспелов за сукупністю праць.

Відділ технічних наук: а) Інститут енергетики – старший науковий співробітник Л. В. Цукерник за роботу з компаундування синхронних генераторів; б) Інститут гірничої механіки – акад. М. М. Федоров за сукупністю праць та акад. О. М. Динник за сукупністю праць.

Доручити Відділам за два тижні підготувати матеріали кандидатів на здобуття Сталінської премії та подати їх до Президії для передачі Комітету по Сталінських преміях.

2. На доповідь виконуючого обов'язки вченого секретаря Президії М. І. Супруненка про стан трудової дисципліни в установах АН ухвалили: а) проводити наукові засідання та засідання наукових рад інститутів у приміщенні Академії; б) для систематичного контролю за виконанням планових робіт науковими співробітниками завести індивідуальну картку обліку роботи, де відмічати щодня характер виконаної роботи; в) на засіданнях дирекції та наукової ради інституту заслуховувати звіти наукових співробітників; встановити дні обов'язкового відвідування інститутів науковими співробітниками; надати право директорам інститутів дозволяти науковим співробітникам працювати вдома, якщо характер їх роботи не вимагає спеціального устаткування.

3. Заслухали доповідь акад. О. Я. Орлова про стан Полтавської гравіметричної обсерваторії та відзначили велику роботу Обсерваторії з ліквідації руйнувань, заподіяних окупантами; доручили планово-фінансовому відділу АН забезпечити коштами переїзд співробіт-

ників Обсерваторії з Іркутська до Полтави; голові Астрономічного комітету АН УРСР акад. Б. І. Чернишову запропонували скликати в січні 1944 р. астрономічну нараду в Харкові.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Ухвалили повідомити директорів інститутів про підготовку до 10 січня 1944 р. річних звітів про роботу інститутів у 1943 р. на розгляд бюро Відділів, Плановій комісії подати зведений звіт на розгляд Президії до 1 лютого 1944 р.

2) На доповідь вченого секретаря Планової комісії І. М. Гречка про складання інститутами тематичних планів вирішили зобов'язати директорів інститутів, що не подали плани, подати їх до Планової комісії до 15 грудня 1943 р.

3) На прохання Наркомату місцевої паливної промисловості УРСР про включення до плану робіт Академії теми з узагальнення досвіду експлуатації та використання бурого вугілля в УРСР вирішили утворити бригаду під керівництвом директора Інституту гірничої механіки проф. Г. М. Савіна, якій доручити цю роботу.

4) Дозволили Інституту історії та археології (проф. М. Н. Петровський і чл.-кор. С. І. Маслов) придбати колекцію старовинних українських і польських печаток.

5) Затвердили вчену раду Інституту геологічних наук у такому складі: академіки – Б. І. Чернишов (голова), Д. К. Третьяков, В. О. Сельський, О. Н. Соколовський, К. Г. Воблий, акад. АН СРСР Ф. П. Саваренський, чл.-кор. АН СРСР, М. С. Шатський та ін.

6) Запропонували всім інститутам АН УРСР подати заявки на необхідне імпорне обладнання до 15 грудня 1943 р.

7–12)<sup>\*5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 272–280. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 34 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 16 грудня 1943 р.  
м. Москва

1. Заслухали повідомлення акад. О. О. Богомольця про смерть дійсного члена Академії наук УРСР члена Президії О. В. Леонтовича; вирішили для організації похорону утворити комісію в складі акад. Д. К. Третьякова (голова), акад. М. В. Птухи та чл.-кор. Я. В. Ролла; витрати на похорон віднести на рахунок Академії; на вшанування пам'яті акад. О. В. Леонтовича видати збірник праць – його та його учнів.

2. Постановили: реєвакуювати Фізико-технічний інститут з м. Алма-Ата до м. Харків протягом січня 1944 р.; просити РНК УРСР затвердити цю постанову; просити РНК УРСР закріпити за Фізико-технічним інститутом територію, будівлі та майно, що належали йому до евакуації; просити НКШС про виділення Інституту 4-х пасажирських вагонів (з них один м'який), 6-ти товарних критих та 2 платформ, всього – 12; просити РНК УРСР звернутись до РНК СРСР про повернення устаткування, яке належало Інституту та було евакуйоване заводом № 135 до м. Молотов.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Заслухавши доповідну записку директора Інституту гірничої механіки, проф. Г. М. Савіна з приводу пропозицій щодо місцевих видів палива акад. Г. В. Курдюмова, поданих голові РНК УРСР Л. Р. Корнійцю, вирішили: створити у складі Інституту гірничої механіки відділ механізації торфорозробок; просити РНК УРСР збільшити штати Інституту гірничої механіки на 5 посад та запросити на них групу акад. Г. В. Курдюмова, про що повідомити голову РНК УРСР Л. Р. Корнійця.

2) Призначили уповноваженими Президії АН по Києву акад. М. В. Птуху та чл.-кор. Я. В. Ролла.

3) Дозволили РВР друкувати російською мовою «Збірник робіт Інституту чорної металургії по Уралу»;

4) Не дозволили друкувати російською мовою роботу чл.-кор. П. А. Власюка «Система питання сахарної свеклы и сопутствующих растений свекловичного севооборота», рекомендували чл.-кор. П. А. Власюку розширити в роботі резюме та надрукувати його українською мовою.

5) Відмовили акад. Б. С. Лисіну у переведенні його з Києва до Москви.

6) Тимчасово затвердили на роботі 56 співробітників Бібліотеки АН.

7) Вирішили звернутися з клопотанням до РНК УРСР про виселення приватних мешканців з території, відведеної для будівництва Центрального республіканського ботанічного саду, надавши особам, які підлягають виселенню, житлову площу в інших районах Києва.

8) Дозволили акад. П. П. Будникову відрядження до м. Іваново з 23 до 31 грудня 1943 р. за власний рахунок.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 281–285. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 35 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 31 грудня 1943 р.

м. Москва

1. Заслухавши доповіді голів Відділів та голови Планової комісії акад. О. В. Палладіна про тематичний план Академії на 1944 р., констатували завершення його складання; доручили головам Відділів і голові Планової комісії підготувати пояснювальні записки до плану кожного інституту та планів бюро Відділів; до тематичного плану додати плани конференцій інститутів та Відділів на 1944 р.

2. Вирішили: 1) скликати Загальні збори АН, присвячені 20-м роковинам з дня смерті В. І. Леніна 24 січня 1944 р.; Плановій комісії та партбюро АН обговорити план проведення конференцій в інститутах на 1944 р.; 2) на початку лютого 1944 р. провести Загальні збори, де заслухати звіт Академії про роботу в 1943 р. (бажано за весь період евакуації), а також затвердити тематичний план АН на 1944 р.; 3) на початку травня 1944 р. в Києві провести ювілейну сесію АН, присвячену 25-й річниці заснування Академії наук.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Заслухали інформацію акад. О. О. Богомольця про підготовку АН до переїзду в Україну; доручили віце-президенту акад. Б. І. Чернишову подати на наступне засідання Президії проект заходів для переїзду та склад бригади для відрядження до Києва.

2) Вирішили в січні 1944 р. скликати Загальні збори співробітників АН, присвячені 290-м роковинам «Переяславської Ради», у зв'язку з чим доручили бюро Відділу суспільних наук і директору Інституту історії та археології проф. М. Н. Петровському подати на затвердження Президії програму цих зборів.

3) Для забезпечення термінового виконання роботи «Анодна заточка надтвердих стопів та сталей» дозволили Інституту хімії і хімічної технології ввести до штатного розпису посаду молодшого наукового співробітника за рахунок недоукомплектування штатів в інших інститутах.

4) Вирішили повідомити заступника голови РНК УРСР М. П. Бажана про кандидатури від АН на Сталінську премію.

5) На пропозицію директора Інституту чорної металургії акад. М. В. Луговцова вирішили надати допомогу у відбудові Харківського тракторного заводу.

6) Заслухали лист Комітету по Сталінських преміях з повідомленням про дозвіл РНК СРСР представляти на премію кандидатури відомих учених за багаторічні праці в галузі науки і техніки; доручили інститутам АН негайно обговорити кандидатури на Сталінську премію та подати їх на розгляд Президії.

7) Дозволили друкувати монографію чл.-кор. П. А. Власюка «Система питання сахарної свеклы и сопутствующих растений свекловичного севооборота» російською мовою, з позначенням «переклад з української мови», скасувавши попередню ухвалу Президії про друкування її українською мовою.

8) Взяли до відома наказ Комітету в справах геології при РНК СРСР від 24 грудня 1943 р. за № 350 про поновлення діяльності Ради по Великому Донбасу при Комітеті в справах геології при РНК СРСР та дозволили акад. Б. І. Чернишову приймати участь в роботі Комітету.

9) Взяли до відома телеграму заступника голови РНК УРСР М. П. Бажана про дозвіл Академії використати ліміти на закупівлю закордонної літератури, що залишились невикористаними у 1943 р.

10–13) Надали відрядження: чл.-кор. П. А. Власюку – з 12 січня 1944 р. до Башкирської польової дослідної станції; акад. М. В. Птусі – до Києва; акад. О. І. Бродському – з 10 січня 1944 р. до м. Дніпропетровськ; акад. О. Я. Орлову – до міст Харків та Полтава з 10 січня до 15 лютого 1944 р.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 117, арк. 286–297. Оригінал. Машинопис.

## 1944

### Протокол № 1 засідання Президії Академії наук УРСР

від 7 січня 1944 р.  
м. Москва

1. Затвердили тематичний план АН на 1944 р. та доручили Управлінню справами надіслати його на розгляд РНК УРСР.

2. Затвердили план роботи Президії Академії на I квартал 1944 р.

3. Вирішили організувати при АН Аспірантську комісію в такому складі: акад. О. Н. Соколовський (голова), заввідділу кадрів І. Н. Романенко та представники від кожного Відділу.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома інформацію Б. Д. Грозіна про роботу бригади в Києві.

2) Вирішили надіслати до Києва бригаду співробітників (один-два представники від кожного інституту) для підготовки до переїзду Академії в Україну.

3) Надали відрядження вченому секретареві Президії З. П. Шульзі до м. Харків у справах Академії.

4) Взяли до відома інформацію голів Відділів АН про висунення додатково, за сукупністю робіт, кандидатур на Сталінську премію:

Відділ суспільних наук – акад. К. Г. Воблий; Відділ фізико-хімічних і математичних наук: академіки – Г. В. Пфейффер, Д. М. Синцов, О. Я. Орлов, проф. Г. Д. Латишев; Відділ біологічних наук: академіки – О. В. Палладін, М. Д. Стражеско, А. О. Сапегін, М. Г. Холодний; Відділ технічних наук: академіки – О. М. Динник, М. М. Федоров, М. В. Луговцов, В. М. Свєчников, О. М. Фролов.

Зобов'язали Відділи подати відповідні матеріали до 10 січня 1944 р.

5) Доручили головам Відділів подати програму наукових доповідей на лютневій сесії АН Плановій комісії.

6) Затвердили програму відзначення 20-х роковин з дня смерті В. І. Леніна; місцем проведення урочистих зборів призначили приміщення Бауманського райкому ВКП(б).

7) Підтримали клопотання директора Інституту ботаніки акад. М. М. Гришка про відновлення роботи Ботанічного саду у Києві та надали йому відрядження до міст Харків і Київ.

8) Заслухавши повідомлення віце-президента акад. О. В. Палладіна про висновки директорів інститутів АН щодо роботи в Києві колишніх співробітників Академії та тимчасово затверджених на роботі, вирішили: а) розглянути питання до 20 січня 1944 р.; б) всі призначення наукових співробітників у Києві проводити тільки після затвердження Президією Академії.

9–21)<sup>\*5</sup>

22) Зобов'язали фінсектор та РВР АН приступити до виплати гонорару за роботу над «Російсько-українським словником».

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 1–12. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 2**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 14 січня 1944 р.

м. Москва

1. Вирішили скликати конференцію з проблем Середнього Наддніпров'я восени 1944 р. та призначили оргкомітет у такому складі: академіки – О. Н. Соколовський (голова),

К. Г. Воблий, Г. Ф. Проскура, Л. М. Яснопольський, М. М. Гришко, члени-кореспонденти – Я. В. Ролл, П. А. Власюк, проф. А. К. Бабко, представники від Держплану УРСР.

2. Вирішили до 16 січня 1944 р. направити до Києва бригаду під керівництвом акад. М. В. Птухи для: а) підготовки робочих та житлових приміщень; б) вирішення питання про приміщення для інститутів, які раніше не були у Києві; в) з'ясування в РНК УРСР остаточного терміну переїзду АН до Києва; г) складання угоди з відповідними ремонтними організаціями про ремонт всіх робочих та житлових приміщень АН; д) придбання меблів для квартир співробітників; е) організації їдалень, будинку відпочинку.

Затвердили такий склад бригади: М. М. Граціанський (голова), С. В. Русаков, О. О. Вopilkin, М. Н. Данилевич, Н. О. Воронова, С. Т. Мазур, Р. П. Говорова, І. О. Дрига, М. Ф. Гулий, В. П. Комісаренко, Л. П. Калениченко, М. М. Ключников, І. О. Неймарк, В. С. Ільїн, Д. В. Гак, І. Н. Романенко, В. М. Примаєв, В. А. Дядиченко, В. Д. Мельниченко, В. П. Попов.

Вирішили клопотатися перед Держпланом СРСР та УРСР про надання 9 млн. крб. на капітальний ремонт приміщень у Києві.

3. Для керівництва роботою зі встановлення та обліку збитків, заподіяних установам АН, утворили Центральну комісію в такому складі: академіки – Б. І. Чернишов (голова), К. Г. Воблий (заступник), Л. М. Яснопольський, керсправами АН Л. С. Кобзарьов, начальник фінансово-планового відділу Л. П. Терещенко, начальник центральної бухгалтерії М. С. Мейтін, голова профорганізації М. М. Середенко.

Запропонували директорам інститутів, начальникам та керівникам установ і підприємств АН УРСР: а) визначити збитки по кожній установі у звільнених від окупації районах, а також районах, що зазнали бомбардувань, обстрілу та інших військових операцій та евакуації; б) для визначення розмірів збитків утворити комісії в установах, які постраждали від війни.

Встановили, що комісії з визначення збитків повинні керуватися інструкцією Державної надзвичайної комісії, затвердженою РНК СРСР від 7 травня 1943 р. Зобов'язали акти про збитки подати Президії АН в двох примірниках до 1 березня 1944 р.

4. Заслухавши доповіді: вченого секретаря Відділу суспільних наук чл.-кор. Л. М. Славина, голови Відділу біологічних наук акад. Д. К. Третякова, голови Відділу фізико-хімічних і математичних наук акад. О. Н. Соколовського, вченого секретаря Відділу технічних наук Г. В. Карпенка, затвердили плани роботи Відділів АН на 1944 р.

5. Затвердили такий порядок денний Загальних зборів АН УРСР: 1-е засідання: 1) план Академії на 1944 р. та звіт про роботу АН у 1943 р. (доповідає голова Планової комісії, віце-президент акад. О. В. Палладін); 2-е засідання: [...]<sup>\*7</sup>.

6.<sup>\*5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 13–22. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 3**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 4 лютого 1944 р.  
м. Москва

1. Заслухавши доповідь Президента АН акад. О. О. Богомольця про підготовку до переїзду до Києва, запропонували направити від кожного інституту співробітників для вирішення питання про забезпечення установ АН у Києві приміщеннями та обладнанням.

Для керівництва підготовчою роботою у Києві вирішили відрядити з 15 лютого 1944 р. акад. Б. І. Чернишова.

2. Заслухавши доповідь голови РВР АН акад. Б. І. Чернишова про роботу Видавництва, констатували наступне: в 1943 р. було заплановано до видання 767 друк. арк., з яких протягом року до РВР та Видавництва надійшло 623 друк. арк., по назвах – з 86 подано 66; недовиконання виробничого плану сталося внаслідок недостатньої поліграфічної бази; на 1944 р. запланували видати друком праці Академії обсягом 1477 друк. арк., крім того Президіальних – 100 друк. арк. та перехідних – 168 друк. арк., разом – 1745 друк. арк. Для виконання плану вирішили просити ЦК КП(б)У та РНК УРСР виділити для АН поліграфічну базу та друкарню у Києві.

3. На повідомлення віце-президента акад. О. В. Палладіна про стан Фізико-технічного інституту вирішили доручити: виконання обов'язків директора ФТІ чл.-кор. К. Д. Синельникову; заступника директора з наукової частини – проф. А. К. Вальтеру; відділу кадрів АН та директору ФТІ – скласти список співробітників Інституту, які повернуться до Харкова.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Погодилися з пропозицією директора Інституту енергетики проф. І. Т. Швеця про переведення всіх співробітників Інституту з Москви частково – до Харкова, частково – до Києва; доручили Відділу технічних наук і відділу кадрів АН вирішити питання про утворення філії Інституту енергетики у Харкові.

2) Взяли до відома повідомлення директора Полтавської гравіметричної обсерваторії акад. О. Я. Орлова про від'їзд її співробітників з м. Іркутськ до Полтави.

3) Заслухали лист директора заводу № 112 з подякою акад. М. М. Доброхотову за надані консультації.

4) Вирішили утворити в Інституті зообіології відділ імунології під керівництвом чл.-кор. М. М. Сиротиніна.

5) Заслухали лист командування військової частини № 25610 про загибель В. С. Кобзаренка, колишнього заступника директора Інституту органічної хімії АН.

6) Надали директору Інституту історії та археології проф. М. Н. Петровському відрядження до Києва з 15 лютого до 15 березня 1944 р.

7) На прохання вченої ради Наркомздорів'я РРФСР дозволили проф. М. І. Котову та проф. Я. А. Фіалкову взяти участь у складанні довідника-інструкції з використання мінеральних властивостей рослин.

8) Затвердили такий склад бюро Відділу технічних наук: акад. Г. Ф. Проскура (голова), чл.-кор. Б. Д. Грозін (заступник), Г. В. Карпенко (вчений секретар).

9) Звільнили А. І. Барбарича з посади вченого секретаря Інституту ботаніки, призначивши на цю посаду Г. Ф. Бачуріну.

10) Звільнили Ф. Ю. Шерстюка з посади вченого секретаря Інституту історії та археології й призначили на цю посаду Ф. С. Лося, звільнивши його від обов'язків вченого секретаря РВР.

11) Затвердили на посаді вченого секретаря РВР АН доц. І. І. Куропатову.

12–18)<sup>\*5</sup>

19)<sup>\*4</sup>

20–24)<sup>\*5</sup>

25) Дозволили групі з дослідження бурого вугілля Інституту гірничої механіки (О. Д. Рибкін, І. Я. Айзеншток, С. З. Барський та М. Ю. Шухатович) виїхати на постійну роботу до Києва.

26)<sup>\*5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 22–34. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 4 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 18 лютого 1944 р.  
м. Москва

1. Взяли до виконання постанову РНК УРСР та ЦК КП(б)У від 6 лютого 1944 р. «Про переїзд АН УРСР до Києва» та встановили черговість переїзду установ.

2. Розглянули такі поточні питання:

1)<sup>\*7</sup> Вирішили провести в Москві 9–10 березня Шевченківську сесію з приводу 130-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка та 83-х роковин з дня його смерті.

2) Затвердили вчену раду Інституту економіки у такому складі: академіки – К. Г. Воблий – директор Інституту (голова ради), М. В. Птуха, О. Н. Соколовський, Л. М. Яснопольський, чл.-кор. П. О. Хромов, кандидати економічних наук – І. Н. Романенко, А. Я. Радченко, З. П. Шульга, П. І. Пустоход, М. М. Середенко (секретар).

3) Затвердили вчену раду Інституту історії та археології у такому складі: проф. М. Н. Петровський, директор Інституту (голова Ради), к.і.н. Ф. Є. Лось (секретар), акад. М. Я. Калинович, чл.-кор. Л. М. Славін, чл.-кор. С. В. Юшков, д.і.н. М. А. Рубач, кандидати історичних наук – М. І. Супруненко, К. Г. Гуслистый, Ф. О. Ястребов, Л. Д. Дмитров, В. А. Дядиченко.

4) Затвердили вчену раду Інституту мови і літератури у такому складі: академіки – П. Г. Тичина – директор Інституту (голова ради), Л. А. Булаховській (заступник голови), М. Я. Калинович, О. І. Білецький, О. Є. Корнійчук, члени-кореспонденти – С. І. Маслов, Е. Г. Співак, письменник Ю. І. Яновський, доктор філологічних наук Д. О. Тамарченко, проф. О. К. Дорожкевич, кандидати філологічних наук – Є. П. Кирилюк, Ю. Б. Лойцкер, М. Н. Майданський, М. С. Грудницька (секретар).

5) Затвердили вчену раду Інституту народної творчості та мистецтв у такому складі: акад. М. Т. Рильський – директор Інституту (голова ради), с.н.с. Л. П. Калениченко (секретар), члени-кореспонденти – П. М. Попов, професори – В. Г. Заболотний, К. В. Квітка,



М. І. Вериківський, О. О. Шовкуненко, М. А. Шаронов, П. О. Козицький, К. Д. Трохименко, кандидат філологічних наук М. М. Плісецький.

3. Затвердили редколегію II тому «Історія української літератури» у складі: акад. О. І. Білецький, проф. О. К. Дорошкевич, доктор філологічних наук Д. О. Тмарченко та кандидат філологічних наук Є. П. Кирилюк; редколегію III тому «Історія української літератури»: академіки – П. Г. Тичина, О. І. Білецький, проф. С. М. Шаховський та драматург І. А. Кочерга.

4. Для підготовки проекту змін статуту Академії наук утворили комісію в такому складі: академіки – О. В. Палладін, (голова), О. Н. Соколовський, О. І. Лейпунський, К. Г. Воблий, чл.-кор. А. І. Кіпріанов, вчений секретар Президії З. П. Шульга.

5. Затвердили план обслуговування учасників лютневої сесії АН УРСР.

6–7. Надали відрядження: акад. В. М. Свечникову та чл.-кор. І. М. Францевичу до Тули з 17 лютого до 25 лютого 1944 р.; акад. В. М. Свечникову до Дніпропетровська на два тижні з 1 березня 1944 р.

8–9.<sup>\*5</sup>

10. Вирішили відрядити до Києва групу дружин мобілізованих співробітників АН для вирішення питання забезпечення їх житлом.

11. Заслухали лист начальника ЦІАМ та начальника Науково-випробувального інституту Військово-повітряних сил Червоної Армії з подякою за роботу акад. С. В. Серенсену.

12.<sup>\*6</sup> Для проведення урочистого засідання з нагоди Дня Червоної Армії утворили комісію у складі: академіки – О. В. Палладін (голова), М. Я. Калинович та вчений секретар Президії З. П. Шульга.

14. Від імені Президії надіслали привітальну телеграму Воронезькому сільськогосподарському інституту з нагоди 30-річчя його утворення.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 35–43. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 5 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 3 березня 1944 р.  
м. Москва

1. Заслухавши звіти голів Відділів АН та голови Планової комісії віце-президента акад. О. В. Палладіна про підсумки лютневої сесії Академії наук УРСР, визнали роботу сесії задовільною.

2. Заслухавши доповідь акад. К. Г. Воблого про підготовку до видання ювілейного збірника АН УРСР, зобов'язали: а) директорів інститутів: Біохімії, Фізико-технічний та Електрозварювання – до 10 березня подати нариси про діяльність; Інститут електрозварювання – повідомити про це Президію телеграфно; б) голів Відділів: Суспільних наук (акад. М. Я. Калиновича), Технічних (акад. Г. Ф. Проскуру) та Фізико-хімічних і математичних наук (акад. О. Н. Соколовського) – подати вступні нариси про роботу Відділів до 15 березня 1944 р.

Включили до плану Видавництва АН на III квартал 1944 р. друкування ювілейного збірника (30 друк. арк.), призначивши відповідальним редактором збірника акад. О. О. Богомольця.

3. Заслухали повідомлення Президента акад. О. О. Богомольця про нагородження акад. О. В. Палладіна орденом Леніна за видатні роботи з проблеми вітамінів.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Відрядили до м. Уфа для святкування 25-ї річниці Башкирської АРСР делегацію в складі академіків – Г. Ф. Проскура, В. О. Сельський та с. н. с. Г. В. Карпенко.

2) Заслухавши голову Відділу технічних наук акад. Г. Ф. Проскуру про організацію Лабораторії сільськогосподарської механіки при Відділі технічних наук АН, доручили директору Інституту будівельної механіки чл.-кор. М. В. Корноухову опрацювати питання про можливість організації названого відділу в структурі Інституту та подати пропозиції на розгляд Президії.

3–4)<sup>\*5</sup>

5) Підтримали пропозицію віце-президента АН СРСР акад. І. П. Бардіна та голови Секції водогосподарських проблем АН СРСР акад. Ф. П. Саваренського про участь АН УРСР в опрацюванні комплексної проблеми «Водне господарство Донбасу в період найближчих п'ятирічок у формі складання гідрологічної та гідрогеологічної характеристики Донбасу» і доручили чл.-кор. Г. Й. Сухомелу взяти участь у роботі Комісії з регулювання діяльності вільних водостоків.

6) Вирішили повідомити НК авіапромисловості СРСР про неможливість залишення акад. С. В. Серенсена на постійній роботі в ЦІАМ в зв'язку з тим, що він очолив в Інституті будівельної механіки важливий відділ.

7) Заслухавши лист заводу № 49 про організацію роботи з питань порошкової металургії, вирішили: а) поставити перед НК авіапромисловості СРСР питання про організацію експериментального цеху в Москві для дальшої розробки проблем порошкової металургії та виробництва спеціальних сплавів; б) при Інституті чорної металургії утворити лабораторію з питань порошкової металургії та спецсплавів; в) організувати бригаду для опрацювання питань розвитку методів порошкової металургії та виробництва спеціальних сплавів у складі: чл.-кор. І. М. Францевич (керівник), чл.-кор. Н. Д. Моргуліс, доктор фізико-математичних наук С. Д. Герцрікен, проф. А. К. Бабко та старші наукові співробітники – Д. П. Зосимович, М. С. Фортунатов, Г. В. Карпенко.

8–13)<sup>\*5</sup>

14. Запропонували старшому науковому співробітнику Інституту гірничої механіки С. З. Барському виїхати до Києва, в разі невиконання ним цього розпорядження доручили директору Інституту проф. Г. М. Савіну вжити відповідних заходів та повідомити Президію.

15–22)<sup>\*5</sup>

23) Затвердили штати відділу імунології Інституту зообіології: керівник відділу – чл.-кор. М. М. Сиротинін, старший науковий співробітник – 1, молодший науковий співробітник – 1, лаборант – 1, препаративник – 1.

24) Визнали за доцільне існування в м. Харків філії Інституту енергетики АН, уповноваженим від Інституту по філії призначили Г. В. Карпенка.

25) На прохання заступника Наркома охорони здоров'я РРФСР А. І. Сорокіна дозволили відрядження проф. М. А. Кондаку до м. Челябінськ на Хімзавод № 6 для консультації монтажу котла, виготовленого за його проектом.

26) Затвердили чл.-кор. М. П. Семененка керівником відділу петрографії Інституту геологічних наук.

27) Вирішили: а) організувати в складі Інституту чорної металургії відділ металофізики, в зв'язку з чим перевели проф. С. Д. Герцрікена до Інституту чорної металургії; б) передати обладнання відділу металофізики Інституту фізики до Інституту чорної металургії; в) затвердити штат відділу.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 44–57. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 6**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 10 березня 1944 р.

м. Москва

1. Розподілили приміщення, передані урядом УРСР для розміщення інститутів та інших установ Академії у Києві, а саме: 1) всі заклади Відділу суспільних наук – приміщення по вул. Чудновського, № 2 та по Бульвару Шевченка, № 14, 3-й поверх; 2) всі заклади Відділу технічних наук – приміщення по вул. Чкалова, № 55-б, крім: а) Інституту електрозварювання – приміщення по вул. Короленка, № 96, що належало йому до війни; б) відділу гідрології та гідротехніки Інституту будівельної механіки – приміщення по вул. Артема, № 45, що належало йому до війни; 3) інститути та інші заклади Відділу біологічних наук розмістити так: а) Інститут клінічної фізіології – відділ патофізіології – вул. Виноградна, № 21; відділ патологічної анатомії – вул. Короленка, № 55, 3-й поверх (4 кімнати, які належали йому до війни); б) Інститут біохімії – вул. Леонтовича, № 9; в) відділ мікробіології Інституту зообіології – вул. Горовица, № 28; г) лабораторія акад. І. І. Шмальгаузена – вул. Короленка, № 37; д) відділ гідробіології Інституту зообіології – вул. Короленка, № 44; е) відділ зоології Інституту зообіології – вул. Короленка, № 55, у приміщенні, що належало до війни; ж) Інститут ботаніки – вул. Короленка, № 55, у приміщенні, що належало до війни Геологічному музею та Інституту будівельної механіки; 4) Інститути Відділу фізико-хімічних і математичних наук розмістити так: а) Інститут хімії (відділ неорганічної хімії) – вул. Короленка, № 54-а; відділ органічної хімії – вул. Короленка, № 55, 1-й поверх, в приміщенні, де до війни було розташовано Інститут органічної хімії; б) Інститут фізики та математики – вул. Чудновського, № 3; в) Інститут геологічних наук – вул. Леніна, № 15, у приміщенні, що належало йому до війни; г) Інститут фізичної хімії – вул. Короленка, № 35 (колишнє приміщення Інституту економіки); 5) Бібліотека АН УРСР – вул. Короленка, № 58-а; 6) Президія та Керування справами – вул. Короленка, № 54. 7) Визначення приміщень для кожного з інститутів та інших закладів Відділів Суспільних та Технічних наук доручили головам бюро Відділів у погодженні з директорами інститутів. 8) Вирішили просити РНК УРСР про надання відповідного приміщення для Музею ім. Т. Г. Шевченка. 9) Питання про розміщення Видавництва АН УРСР вирішили розглянути після вирішення справи про приміщення для Друкарні АН.

2. Задовольнили клопотання директора Інституту електрозварювання акад. Є. О. Патона про організацію філії Інституту електрозварювання у м. Свердловськ та звернулися до

РНК УРСР з проханням присвоїти назву: «Урало-Сибірська філія Інституту електрозварювання Академії наук УРСР».

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Заслухали телеграму Й. В. Сталіна з подякою за збирання коштів групою київських співробітників АН на оборону країни.

2) Заслухали телеграму президента Академії наук Грузинської РСР акад. М. І. Мусхелішвілі до акад. О. О. Богомольця з нагоди повернення Академії до Києва.

3) Вирішили з від'їздом першого ешелону Академії (19 березня 1944 р.) роботу Президії перенести до Києва.

4) З приводу 25-річчя БАРСР затвердили текст привітання урядові Башкирської АРСР.

5) Взяли до відома повідомлення акад. О. Я. Орлова про те, що Полтавська гравіметрична обсерваторія приступила до роботи після реевакуації з 12 січня 1944 р. в м. Полтава.

6) Підтримали клопотання акад. О. Я. Орлова про організацію Київської астрономічної обсерваторії АН.

7) Повідомили акад. АН СРСР С. Л. Соболева про те, що акад. О. Я. Орлов візьме участь в реалізації пропозицій щодо організації служби широти в м. Комсомольськ після закінчення робіт з відновлення діяльності Гравіметричної обсерваторії у м. Полтава та організації в Україні Київської астрономічної обсерваторії АН.

8) Задовольнили клопотання Інституту будівельної механіки про організацію в Інституті відділу сільськогосподарської механіки на чолі з чл.-кор. А. О. Василенком у складі двох старших та двох молодших наукових співробітників.

9–12)<sup>\*5</sup>

13) Доручили Г. Й. Сухомелу тимчасово виконувати обов'язки директора Інституту будівельної механіки.

14–15)<sup>\*5</sup>

16)<sup>\*4</sup>

17)<sup>\*5</sup>

18) Взяли до відома інформацію начальника першого ешелону А. Я. Радченка про виїзд поїзда з Москви.

19–21)<sup>\*5</sup>

22–23) Доручили в. о. керсправами Л. П. Терещенку встановити надгробний пам'ятник акад. О. В. Леонтовичу з відповідними витратами за рахунок Академії та видати збірник, присвячений пам'яті академіка.

24) Заслухавши інформацію акад. О. О. Богомольця про одержання Академією 10-ти автомашин (8 вантажних та 2 легкових), вирішили відправити до Києва – 9 та до Харкова – 1.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 58–69. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 7**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 7 квітня 1944 р.  
м. Москва

1. Висловили подяку РНК СРСР та Московській міській раді депутатів трудящих за гостинність і турботу про Академію наук УРСР під час її перебування у Москві

2. Вирішили організувати при Президії АН Бюро науково-технічної пропаганди та призначили вченим секретарем Бюро (за сумісництвом) М. І. Супруненка.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Надіслали секретареві ЦК КП(б)У М. С. Хрущову привітання з нагоди 50-річчя від дня його народження за підписом всіх членів Президії.

2) Взяли до відома повідомлення делегації АН про участь у святкуванні 25-х роковин БАРСР.

3) Звернулися до РНК УРСР з проханням передбачити для АН при відбудові Хрещатика зведення будинків для: Музею Української РСР (20 тис. м<sup>2</sup>); Бібліотеки АН для розташування 9–10 млн. томів книг (4–5 тис. м<sup>2</sup>); інститутів Відділу суспільних наук.

4) Для придбання колекцій документів і музейних матеріалів з україніки утворили комісію в складі чл.-кор. Л. М. Славіна, М. В. Бабенчикова, М. І. Супруненка (голова комісії), Б. І. Зданевича.

5) Заслухали інформацію акад. О. В. Палладіна про підготовчі роботи до відправлення з Москви другого ешелону АН; відправлення третього ешелону призначили на 25 квітня 1944 р., четвертого – не пізніше 5 травня 1944 р.; начальником третього ешелону затвердили проф. А. К. Бабка; четвертого – вирішили призначити на черговому засіданні Президії.

6) Вирішили просити РНК УРСР призначити українському етнографу В. Г. Кравченку академічну пенсію в розмірі 600 крб. на місяць.

7) Надали відрадження акад. Г. Ф. Проскурі та с.н.с. Г. В. Карпенку до Києва на два тижні з 8 червня 1944 р.

8–9)\*<sup>5</sup>

10) Вирішили просити РНК УРСР асигнувати АН кошти на монтування в Києві установки для дослідження кисневих процесів.

11) Звернулись до РНК УРСР з проханням передати Інституту клінічної медицини Наркомздорв'я УРСР приміщення Інституту вдосконалення лікарів по вул. Саксаганського, № 75 у Києві.

12) З огляду на те, що монографія чл.-кор. М. М. Боголюбова має велике значення для математиків всього Радянського Союзу, дозволили, як виняток, друкувати її російською мовою з поміткою «переклад з української мови».

13) Звернулися до Президії АН СРСР з проханням дати вказівки Видавництву АН СРСР, щоб при друкуванні робіт співробітників АН УРСР обов'язково зазначалося, що ця робота виконувалась у відповідному інституті Академії наук УРСР.

14) Звернулися до РНК УРСР про призначення персональної пенсії вдові акад. О. В. Леонтовича та його дочці до здобуття останньою вищої освіти.

15) Заслухали інформацію акад. М. М. Давиденкова про організацію в Києві наукового центру з механіки металів та доручили бюро Відділу технічних наук подати свої пропозиції щодо цього питання на Президію АН.

16) Доручили бюро Відділу технічних наук АН УРСР клопотатися у відповідних інстанціях про повернення на роботу чл.-кор. В. Ю. Васильєва.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 74–80. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 8**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 21 квітня 1944 р.  
м. Москва

1. Заслухавши доповідь Президента АН акад. О. О. Богомольця про хід реєвакації Академії, постановили: а) переїзд до Києва є обов'язковим для всіх дійсних членів та членів-кореспондентів Академії, а тому рішуче відхилити всі клопотання про дозвіл залишитися у Москві; б) для закінчення переїзду співробітників АН та їх родин організувати додатковий четвертий ешелон; встановити остаточні терміни відправки ешелонів: третього – 5 травня, четвертого – 10 травня 1944 р.; в) доручити акад. О. І. Лейпунському забезпечити в Києві відповідне приміщення для зберігання радіо, який буде відправлено з Москви четвертим ешелonom; г) звернутися з клопотанням до НКШС про виділення одного пасажирського та одного вантажного вагонів для групи академіків та співробітників, які переїжджають на роботу з Москви до Харкова.

2. Розглянули такі поточні питання:

1) Дозволили акад. О. Н. Соколовському працювати в Харківському ордена Трудового Червоного Прапора сільськогосподарському інституті із залишенням за ним обов'язків голови Відділу фізико-хімічних і математичних наук.

2) Надали відрядження акад. О. Я. Орлову до міст Київ та Полтава з 1 травня до 1 червня 1944 р. у справах організації Астрономічної обсерваторії АН.

3) Надали відрядження акад. В. О. Сельському до міст Київ та Полтава з 2 травня до 2 червня 1944 р.

4) Вирішили в Інституті клінічної фізіології утворити лабораторію з трансплантації тканин; зав. лабораторії призначили чл.-кор. О. Д. Тимофєєвського та затвердили її штат у складі трьох осіб: старший науковий співробітник, лаборант та препаратор.

5) Заслухавши заяву проф. О. Й. Шпетного, задовольнили його прохання про звільнення з посади директора Фізико-технічного інституту.

6) Задовольнили клопотання акад. В. М. Свєчникова про проведення роботи в Науково-дослідному інституті № 48 у Москві, дозволивши йому залишитись у Москві до відправки останнього ешелону.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 84–87. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 9**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 5 травня 1944 р.  
м. Москва

1. Заслухавши інформацію М. М. Граціанського про відправку з Москви до Києва третього та четвертого ешелонів, призначили начальником четвертого ешелону М. М. Граціанського, заступниками – Й. З. Штокала та Л. І. Дятловицького; термін відправки четвертого ешелону – 20 травня 1944 р.

2. Взяли до відома інформацію голови МК Академії М. М. Середенка про підписку в Академії на 3-ю Державну військову позику.

3. Розглянули такі поточні питання:

1–2) Заслухали телеграми М. П. Бажана: а) про розгляд РНК УРСР заявок на імпордне устаткування; б) про те, що РНК УРСР дав вказівку Держплану УРСР передбачити виділення коштів у 3-му кварталі для закупівлі верстатів для установ Академії.

3) Дозволили акад. М. М. Доброхотову основний період робочого часу перебувати в Москві на металургійних заводах і тільки незначну частину часу використовувати для роботи в Києві, що викликано потребами його наукових робіт.

4) Дозволили Г. М. Френкель та К. А. Фрідлянд залишитись у Москві для закінчення роботи з проблеми раневого сепсису.

5–8) \*<sup>4</sup>

9) Доручили директору Видавництва АН В. Г. Ткаченку забезпечити робочими кімнатами Видавництво у Москві.

10) Повідомили заступника народного комісара освіти РРФСР Н. Ф. Гаврилова про те, що акад. О. І. Білецький, як один із керівників Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка, повинен переїхати до Києва.

11) Дозволили Інституту фізики придбати необхідну літературу, оформивши її через букністичну крамницю.

12) Вирішили залишити І. І. Радутмана в Москві, як уповноваженого від керсправами АН, для завершення розв'язання питань стосовно відновлення лабораторно-технічної та господарчої бази Академії.

13) \*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 88–93. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 8-а<sup>\*1</sup>**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 23 червня 1944 р.  
м. Київ

1. Взяли до відома повідомлення акад. О. О. Богомольця про закінчення реевакуації Академії до Києва та заслухали повідомлення голів Відділів і директорів інститутів про роботу установ після переїзду в Україну.

2. Встановили, що всі кандидатури співробітників (молодші, старші, завідувачі відділів та лабораторій) підбираються на роботу директором інституту та попередньо узгоджуються з відділом кадрів, після того призначаються на тимчасову роботу в установі до затвердження Президією. Лаборанти та рівні їм інші співробітники, які мають вищу освіту, призначаються директорами установ після попереднього погодження з відділом кадрів АН. Всі інші співробітники підбираються та призначаються директорами установ АН наказом з двотижневим або місячним іспитовим терміном. Персональні справи на наукових співробітників, лаборантів і інших співробітників, що дорівнюють до лаборантів та мають вищу освіту, зберігаються у відділі кадрів АН. Персональні справи всіх інших осіб зберігаються в установах Академії.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) У зв'язку зі значним обсягом робіт з капітального ремонту в будинках установ АН утворили у відділі робіт з капітального ремонту при Президії АН госпрозрахункову будівельну контору.

2) Заслухавши доповідь акад. О. І. Лейпунського про відновлення роботи відділу фізики ХФТІ, схвалили основні напрями його наукової роботи (ядерна фізика та космічні проміння, спектральні дослідження молекул та кристалів, електронні явища, вивчення напівпровідників і теоретична фізика) та вирішили просити РНК УРСР відновити будівництво Циклотронної лабораторії в 1944 р.; дозволили перевести А. Ф. Прихотька з Інституту фізичної хімії на посаду зав. спектрального відділу ФТІ.

3) Взяли до відома повідомлення головного редактора «Російсько-українського словника» акад. М. Я. Калиновича про те, що I-й том здано до друку.

4) Задовольнили прохання акад. П. Г. Тичини про звільнення його від виконання обов'язків директора Інституту мови та літератури ім. Т. Г. Шевченка; тимчасово виконання обов'язків директора доручили акад. Л. А. Булаховському.

5) Взяли до відома лист голови американського Товариства фізіологів рослин про обрання акад. М. Г. Холодного почесним членом Товариства та повідомили його про це.

6) Дозволили чл.-кор. В. Г. Дроботьку працювати в Інституті удосконалення лікарів на посаді завідувача кафедри мікробіології за сумісництвом.

7) Призначили проф. Р. Є. Кавецького на посаду заступника директора з наукової частини Інституту клінічної фізіології АН.

---

<sup>\*1</sup> Далі нумерацію протоколів порушено в діловодстві, про що свідчить помітка в архівній справі: «Протоколи засідання Президії АН УРСР після переїзду в Київ. Перший протокол – № 8-а від 23 червня 1944 р.».



8) Вирішили утворити в Інституті зообіології відділ біохімії у складі завідувача та 3-х співробітників.

9)\*\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 94–102. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 9**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 7 липня 1944 р.

м. Київ

1. Вирішили відновити аспірантуру в інститутах АН з осені 1944 р. та взяли до відома повідомлення акад. О. В. Палладіна про прийом у 1944 р. 20-ти аспірантів-докторантів і 60-ти аспірантів-кандидатів; затвердили Аспірантську комісію в такому складі: академіки – М. В. Птуха (голова), О. М. Динник, Д. К. Третьяков, О. І. Лейпунський, заввідділу кадрів І. Н. Романенко (заступник голови), якій доручили до 20 липня 1944 р. опрацювати положення про аспірантуру Академії наук УРСР.

2. Заслухали інформацію акад. О. В. Палладіна про відновлення роботи установ АН у Києві.

3. Взяли до відома інформацію акад. О. О. Богомольця про підготовку до ювілейної сесії АН; затвердили протокол редакційної комісії Ювілейного збірника від 5 червня 1944 р.; зобов'язали голову Планової комісії АН акад. О. В. Палладіна подати на затвердження Президії порядок сесійних засідань.

4. Затвердили план роботи Президії Академії на липень-вересень 1944 р.

5. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома повідомлення директора Інституту енергетики проф. І. Т. Швеця про виконання постанови РНК УРСР і ЦК КП(б)У від 29 травня 1944 р. № 608 «Про заходи по запровадженню в житлове будівництво економічних напівгазових побутових печей».

2) Вирішили просити РНК УРСР затвердити постанову Президії від 3 березня 1944 р. про організацію філії Інституту енергетики АН у м. Харків під назвою «Філія Інституту енергетики Академії наук УРСР у м. Харків» та звернутися з клопотанням до Державної штатної комісії при Наркомфіні СРСР з проханням дати розпорядження про додаткове виділення 12 штатних одиниць для філії.

3) Призначили: М. І. Супруненко заступником директора Комісії по історії Вітчизняної війни в Україні з залишенням його на роботі за сумісництвом в Інституті історії України; Д. В. Гака – вченим секретарем Комісії із залишенням його на роботі за сумісництвом в Інституті економіки АН.

4) Дозволили проф. О. П. Маркевичу роботу за сумісництвом у Київському держуніверситеті на посаді керівника кафедри зоології безхребетних та паразитології, відхиливши при цьому прохання ректора про дозвіл О. П. Маркевичу працювати ще й на посаді проректора КДУ з наукової частини.

5) Відмовили Дніпропетровському металургійному інституту у проханні дозволити академікам О. М. Диннику та В. М. Свечникову працювати в названому Інституті.

6) Доручили бюро Відділу технічних наук вжити негайних заходів для усунення недоліків у роботі інститутів.

7) Доручили директорам інститутів подати до фінвідділу АН заявки на наукове та господарче обладнання (вартість якого більше 200 крб.) для оформлення потрібного кошторису в Комунбанкові.

8) Заслухавши лист заступника голови РНК УРСР О. М. Барановського від 7 липня 1944 р. за № 30/1612 про клопотання Запорізького обкому КП(б)У та Мелітопольського міськкому КП(б)У щодо утворення при АН УРСР науково-дослідного центру для вивчення природних газів Приазовського газоносного району, доручили комісії в складі акад. Б. І. Чернишова, проф. І. Т. Швеця та З. П. Шульги опрацювати названі пропозиції.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 1–7зв. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 10**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 14 липня 1944 р.  
м. Київ

1. Вирішили просити РНК УРСР підтримати рішення Президії про утворення Історично-природничого музею в системі АН; доручили голові Відділу біологічних наук акад. Д. К. Третьякову скласти проект доповідної записки до РНК; для опрацювання питання утворили комісію у такому складі: академіки – Б. І. Чернишов (голова), Д. К. Третьяков, члени-кореспонденти – Я. В. Ролл, Л. М. Славін.

2. Затвердили таку структуру та штати установ Академії наук УРСР на 1944 р.:

І. По Відділу суспільних наук – Інститут економіки: а) відділ економіки промисловості; б) відділ економіки сільського господарства; в) відділ економічної географії; г) відділ статистики; д) відділ історії народного господарства.

Затвердили штати Інституту економіки: 40 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 29, лаборантів і препараторів – 2, адміністративного персоналу – 9.

Інститут історії України: а) відділ історії феодалізму; б) відділ історії капіталізму; в) відділ історії радянського періоду; г) відділ археології.

Затвердили штати Інституту історії України: 33 штатні одиниці, з них наукових співробітників – 23, лаборантів – 1, адміністративно-технічного персоналу – 9.

Інститут української літератури ім. Т. Г. Шевченка: а) відділ української давньої літератури; б) відділ української літератури XIX і першої половини XX століття; в) відділ Шевченкознавства; г) відділ української радянської літератури; д) відділ російської та слов'янської літератури; е) відділ рукописів; ж) відділ бібліографії; з) відділ західноєвропейської літератури.

Затвердили штати Інституту – 41 штатна одиниця.

Інститут мовознавства: а) відділ української мови та діалектології; б) відділ словників; в) відділ російської та інших слов'янських мов; г) відділ загального мовознавства романських і германських мов.

Затвердили штати Інституту: 25 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 18, адміністративно-технічного персоналу – 7.

Інститут археології: а) відділ археології первісного часу; б) відділ античної та скіфської археології; в) відділ археології слов'янської та давньої Русі.

Затвердили штати Інституту: 28 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 23, адміністративно-технічного персоналу – 5.

Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії: вирішили за потрібне скерувати всю роботу Інституту на ґрунтовне вивчення української народної творчості, зокрема, звернути особливу увагу на проблеми музичного фольклору, українського стилю в архітектурі та образотворчому мистецтві.

Доручили дирекції Інституту подати на наступне засідання Президії для затвердження остаточні назви відділів Інституту.

Затвердили штати Інституту: 34 штатні одиниці, з них наукових співробітників – 27, адміністративно-технічного персоналу – 7.

Кабінет по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору: затвердили штати Кабінету: 11 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 8, адміністративно-технічного персоналу – 3.

II. По Відділу фізико-хімічних і математичних наук – Інститут математики: а) відділ аналізу; б) відділ теорії функцій комплексних перемінних та її застосування; в) відділ алгебри та функціонального аналізу; г) відділ прикладної математики; д) відділ механіки; е) відділ геометрії.

Затвердили штати Інституту: 25 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 21, адміністративно-технічного персоналу – 4.

Інститут фізики: а) відділ ядерної фізики; б) відділ радіоактивного випромінювання; в) відділ напівпровідників; г) відділ електронних явищ; д) спектральний відділ; е) відділ теоретичної фізики.

Затвердили штати Інституту: 45 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 25, лаборантів – 3, адміністративно-технічного персоналу – 17.

Інститут хімії: а) відділ неорганічної хімії; б) відділ електрохімії; в) відділ аналітичної хімії; г) відділ органічної хімії; д) відділ харчової хімії; е) лабораторія неводних розчинів і комплексних сполук; ж) лабораторія рідкісних елементів; з) лабораторія очищення та знезараження води; і) лабораторія електродних процесів; к) лабораторія корозії; л) лабораторія цукрового виробництва; м) лабораторія технології вітамінів; н) лабораторія місцевих видів палива; о) спецлабораторія.

Затвердили штати Інституту: 71 штатна одиниця, з них наукових співробітників – 54, лаборантів – 4, адміністративно-технічного персоналу – 13.

Інститут фізичної хімії: а) відділ хімії ізотопів; б) відділ фотохімії і лабораторія спектрального аналізу; в) відділ кінетики та каталізу; г) відділ молекулярних спектрів; д) лабораторія фотоколориметрії; е) лабораторія спецробіт.

Затвердили штати Інституту: 43 штатних одиниці, з них наукових співробітників – 36, адміністративно-технічного персоналу – 7.

Інститут геологічних наук: а) відділ палеозою; б) відділ кайнозою; в) відділ тектоніки і геоморфології; г) відділ нафти та газів; д) відділ загальної петрографії; е) відділ петрографії

рудних місць; ж) відділ геохімії; з) відділ регіональної петрографії; і) відділ зсувних процесів; к) відділ геофізики; л) відділ ґрунтознавства; м) Геологічний музей.

Затвердили штати Інституту: 79 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 52, лаборантів – 13, адміністративно-технічного персоналу – 14.

Фізико-технічний інститут: а) відділ фізики кристалів і низьких температур; б) відділ електромагнітних коливань; в) відділ фізики ядра та електрики; г) відділ теоретичної фізики; д) лабораторія низьких температур; е) лабораторія кристалів; ж) лабораторія № 1; з) лабораторія № 2; і) лабораторія електростатичних генераторів; к) лабораторія молекулярних пучків; л) центральні експериментальні майстерні.

Затвердили штати Інституту – 107 штатних одиниць.

Гравіметрична обсерваторія – залишити без змін.

III. По Відділу біологічних наук – Інститут клінічної фізіології: а) відділ клінічної медицини; б) відділ патоанатомії; в) відділ патофізіології; г) відділ психіатрії; д) лабораторія трансплантації тканин; е) лабораторія для вивчення впливу атмосферного тиснення.

Затвердили штати Інституту: 74 штатні одиниці, з них наукових співробітників – 43, лаборантів – 17, адміністративно-технічного персоналу – 14.

Інститут біохімії: а) лабораторія біохімії м'язової тканини; б) лабораторія біохімії нервової тканини; в) лабораторія біологічного окислення; г) фізіологічна лабораторія; д) ферментологічна лабораторія; е) лабораторія біохімічних гормонів; ж) вітамінна лабораторія.

Затвердили штати Інституту: 58 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 25, лаборантів – 10, адміністративно-технічного персоналу – 23.

Інститут ботаніки: а) відділ систематики квіткових рослин; б) відділ геоботаніки; в) відділ мікології та фітопатології; г) відділ біології; д) відділ ліхенології та альгології; е) відділ цитології та ембріології; є) відділ фізіології обміну речовин; ж) відділ генетики та селекції; з) відділ фізіології росту та розвитку; і) відділ фізіології живлення та агрохімії.

Затвердили штати Інституту: 63 штатні одиниці, з них наукових співробітників – 41, лаборантів – 11, адміністративно-технічного персоналу – 11.

Ботанічний сад: затвердили штати Ботанічного саду – 58 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 25, адміністративно-технічного персоналу – 33.

Інститут зоології: а) відділ зоології хребетних; б) відділ зоології безхребетних; в) відділ паразитології; г) відділ еволюційної морфології; д) відділ генетики; е) відділ патології комах; ж) відділ грибкових і бактеріальних захворювань; з) відділ екології; і) лабораторія для вивчення паразитичних і хижих комах; к) Зоологічний музей.

Затвердили штати Інституту: 48 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 32, лаборантів – 8, адміністративно-технічного персоналу – 8.

Інститут мікробіології: а) відділ патогенних мікроорганізмів; б) відділ імунології; в) відділ ґрунтової мікробіології; г) відділ мікології; д) відділ бактеріозів рослин; е) відділ промислової мікробіології; ж) відділ біохімії мікроорганізмів.

Затвердили штати Інституту: 36 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 22, лаборантів – 6, адміністративно-технічного персоналу – 8.

Інститут гідробіології: а) відділ загальної гідробіології; б) відділ фізіології водних організмів; в) відділ іхтіології; г) відділ біології риб; д) лабораторія гідрохімії; е) лабораторія іхтіофауни та систематики; ж) Музей.

Затвердили штати Інституту: 34 штатні одиниці, з них наукових співробітників – 22, лаборантів – 4, адміністративно-технічного персоналу – 8.

Карадазька біологічна станція: затвердили штати Карадазької біологічної станції: 9 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 7, адміністративно-технічного персоналу – 2.

IV. По Відділу технічних наук – Інститут електрозварювання: а) відділ автозварювання; б) відділ технічного зварювання; в) відділ напаявання; г) проектне бюро.

Затвердили штати Інституту: 58 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 43, лаборантів – 5, адміністративно-технічного персоналу – 10.

Інститут енергетики: а) відділ гідромеханіки; б) відділ електростанцій та електросистем; в) відділ автоматики та електроапаратури; г) відділ теплових двигунів та установок; д) відділ палива та котельних установок; є) відділ теорії теплотехніки та теплової апаратури; ж) електростатична лабораторія; з) лабораторія стандартизації елементів автоматичної апаратури; і) лабораторія парових машин і турбін; к) лабораторія моделювання теплових процесів; л) Харківська філія.

Затвердили штати Інституту: 66 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 44, лаборантів – 5, адміністративно-технічного персоналу – 17.

Інститут будівельної механіки: а) відділ статичної конструкцій; б) відділ міцності конструкцій; в) відділ стійкості конструкцій; г) відділ оновлюючих конструкцій; д) відділ міцності та динаміки деталей машин; є) відділ віброміцності; ж) відділ ударної міцності; з) відділ контактної міцності; і) кафедра математичної фізики та математики; к) лабораторія сільськогосподарського машинобудування; л) механічна та інженерна лабораторія; м) фізико-технічна лабораторія; н) металографічна лабораторія; о) динамічна лабораторія.

Затвердили штати Інституту: 57 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 35, лаборантів – 14, адміністративно-технічного персоналу – 8.

Інститут гідрології та гідротехніки: а) відділ гідравліки; б) відділ гідротехніки; в) відділ річного стоку; г) гідравліко-гідротехнічна лабораторія; д) Богуславська гідрологічна станція.

Затвердили штати Інституту: 25 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 17, лаборантів – 2, адміністративно-технічного персоналу – 6.

Інститут гірничої механіки: а) відділ гірничих машин та механізмів; б) відділ теорії пружності; в) буровугільний відділ; г) механічна лабораторія.

Затвердили штати Інституту: 25 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 19, лаборантів – 1, адміністративно-технічного персоналу – 5.

Інститут чорної металургії: а) доменний відділ; б) сталеплавильний відділ; в) прокатний відділ; г) відділ загальної металургії; д) відділ механізації металургійних процесів; є) відділ металознавства; ж) відділ металофізики; з) відділ фізикохімії металургійних процесів; і) лабораторія прямого поновлення; к) лабораторія динаміки газопотоків; л) лабораторія шлакова; м) лабораторія кисневих процесів; н) лабораторія неметалічного включення; о) лабораторія високоякісного чавуну; п) лабораторія рентгеноспектральна; р) лабораторія дифузійних процесів; с) лабораторія кавітаційних явищ; т) лабораторія порошкової металургії; у) лабораторія контрольно-вимірювальна.

Затвердили штати Інституту: 56 штатних одиниць, з них наукових співробітників – 45, лаборантів – 3, адміністративно-технічного персоналу – 8.

V. Комісія по історії Вітчизняної війни в Україні: а) військовий і партизанський відділ; б) відділ військової економіки та окупаційного режиму; в) відділ персональних героїв; г) відділ хроніки та бібліографії; д) відділ фондів.

Затвердили штати Комісії: 22 штатні одиниці.

VI. Бібліотека АН УРСР: затвердили штати бібліотеки в кількості 101 штатна одиниця, з них наукових співробітників – 72, адміністративно-технічного персоналу – 29.

VII. Центральний апарат Президії та Управління справами: затвердили структуру центрального апарату Президії та Управління справами АН: а) Президія та її центральний апарат; б) Секретаріат Президії; в) Редакційно-видавнича рада; г) Бюро наукової пропаганди; д) Рада для вивчення виробничих сил; е) Планова комісія; є) відділ спеціальних робіт; ж) секретний відділ; з) лабораторія науково-прикладної фотографії; і) відділ кадрів; к) фінансово-плановий відділ; л) центральна бухгалтерія; м) Керування справами та його апарат; н) канцелярія-експедиція; о) друкарське бюро; п) бухгалтерія керування справами; р) відділ технічного постачання; с) лікувально-побутовий відділ; т) відділ капітального будівництва; у) господарча частина; ф) автобаза.

3. Встановили, що посади завідувачів відділів або лабораторій, як правило, можуть посідати особи, які мають вчений ступінь доктора наук або вчене звання професора. Призначення кандидатів наук на посади завідувачів відділів або лабораторій допускати в окремих випадках, як виняток, та призначати їх виконуючими обов'язки завідувачів відділів або лабораторій.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома розпорядження РНК СРСР від 6 липня 1944 р. про дозвіл РНК УРСР розпочати будівництво Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР з геодезичним відділом.

2) Дозволили акад. В. О. Сельському відрядження до м. Баку.

3) Задовольнили прохання Харківського університету про дозвіл проф. М. А. Рубачу, співробітнику Інституту історії України АН УРСР, сполучати роботу в Харківському університеті.

4)<sup>\*5</sup>

5) Задовольнили клопотання Інституту хімії щодо суміщення роботи в навчальних закладах співробітникам Інституту: чл.-кор. П. В. Головіну, проф. А. К. Бабку, Е. М. Натансону, О. К. Кудрі, Д. П. Зосимовичу, В. М. Зубаровському та Ю. К. Делімарському.

6) На прохання Комітету у справах геології при РНК СРСР вирішили, що Інститут геологічних наук надає можливість М. М. Ключникову та П. М. Каниболоцькому працювати за сумісництвом в Геологоуправлінні УРСР.

7)<sup>\*5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 8–18. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 11 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 21 липня 1944 р.  
м. Київ

1–2. Взяли до відома інформацію про виконання урядових завдань установами Відділу технічних наук Відділу фізико-хімічних і математичних наук.

3. Затвердили список питань, що підлягають розв'язанню в Раді Народних Комісарів УРСР у III кварталі 1944 р., додавши питання про гуртожиток для аспірантів Академії.

4. Затвердили порядок денний ювілейних Загальних зборів АН. [...] <sup>\*7</sup>

5. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома Постанову РНК УРСР від 17 липня 1944 р. «Про структуру Академії наук УРСР» та доручили Структурно-штатній комісії (акад. О. В. Палладін) розглянути штатні розписи та структуру новоутворених установ АН УРСР (Астрономічної обсерваторії в Києві, Ботанічного саду та Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів).

2) Взяли до відома Постанову РНК УРСР і ЦК КП(б)У «Про відзначення 25-річчя АН УРСР».

3) Затвердили розподіл асигнованих урядом коштів (24 млн. 170 тис. крб.) на 1944 р. на утримання інститутів та установ Академії та зобов'язали фінансово-плановий відділ забезпечити контроль за безперебійним фінансуванням та правильним використанням коштів.

Для виконання плану капітальних робіт АН на суму 13 млн. крб. вирішили: просити РНК УРСР виділити фонди на будівельні матеріали відповідно до затвердженого плану капітальних робіт та зобов'язати Держплан і відповідні наркомати забезпечити одержання Академією наук УРСР всіх матеріалів у III та IV кварталах 1944 р.; виділити фонди на одержання установами АН лабораторного та господарчого обладнання на суму 5 млн. 715 тис. крб.; зобов'язати Наркомат цивільного будівництва виконати для АН підрядним способом будівництво та ремонт (крім раніше прийнятих: Бібліотеки, інститутів Електрозварювання та Клінічної фізіології) таких об'єктів: відбудову двох житлових будинків – на суму 100 тис. крб.; капітальні ремонти будинку Інституту фізики – на суму 51 тис. крб.; капітальні ремонти будинків інститутів Геологічних наук, Хімії, Біохімії, Енергетики та Будівельної механіки – на суму 42 тис. крб.; частково аварійні капітальні ремонти житлових будинків: по вул. Короленка, № 61 – на суму 30 тис. крб.; по вул. Саксаганського, № 58 – на суму 12 тис. крб.; по вул. Саксаганського, № 68 – на суму 12 тис. крб.; по Троїцькому завулку – на суму 12 тис. крб.

Вирішили просити Управління трудових резервів республіки виділити АН 150 робітників різних будівельних спеціальностей для проведення частини робіт господарчими заходами.

4) Задовольнили клопотання КДУ про призначення акад. Б. І. Чернишова головою Державної іспитової комісії геологічного факультету.

5) Дозволили проф. Г. М. Савіну відрядження з 25 липня до 20 серпня 1944 р. до м. Дніпропетровськ, тимчасово виконувати обов'язки директора Інституту гірничої механіки доручили акад. О. М. Диннику.

6) Затвердили кандидата хімічних наук Ю. К. Делімарського на посаді заступника директора з наукової частини Інституту хімії; Б. Г. Савіна залишили на посаді вченого секретаря цього Інституту.

7) Затвердили доктора фізико-математичних наук Й. З. Штокала на посаді вченого секретаря Інституту математики.

8–11)<sup>5</sup>

12) На клопотання дирекції Інституту будівельної механіки дозволили працювати за сумісництвом у вузах членам-кореспондентам – Ф. П. Белянкіну, М. М. Боголюбову, Б. М. Горбунову, М. В. Корноухову, проф. М. Д. Жудіну, кандидатам технічних наук – М. В. Василенку, П. М. Варваку, М. М. Афанасьєву, А. Д. Коваленку, К. І. Коленчуку, С. В. Малашенку, Г. С. Писаренку та В. Г. Чудновському.

13) Дозволили докторам наук Г. М. Савіну та О. М. Пенькову сполучати роботу у вузах не більш 6–8 годин на тиждень при умові повного робочого дня в Інституті гірничої механіки.

14) Надіслали від імені Президії привітальну телеграму професору астрономії Харківського державного університету М. П. Барабашову з нагоди 50-річчя з дня народження та 25-річчя наукової діяльності.

15) Вирішили 3 серпня 1944 р. скликати урочисте засідання, присвячене 100-річчю з дня народження І. Ю. Рєпіна.

16) Для відзначення 60-річчя з дня народження акад. О. І. Білецького утворили комітет у такому складі: академіки – О. В. Палладін (голова), О. О. Богомолець, М. Я. Калинович, П. Г. Тичина, Л. А. Булаховський, члени-кореспонденти – С. І. Маслов, Л. М. Славін та кандидат філологічних наук М. С. Грудницька.

17) Виділили базу для розведення китайського дубового шовкопряду.

18) Надіслали привітальну телеграму акад. О. М. Фролову з приводу 50-річчя його наукової діяльності.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 19–34. Оригінал. Машинопис.

### Протокол № 12 засідання Президії Академії наук УРСР

від 28 липня 1944 р.  
м. Київ

1. Схвалили нову редакцію статуту Академії з наступним затвердженням Загальними зборами Академії та РНК УРСР.

2. Заслухавши доповідь акад. Г. Ф. Проскури «Чергові завдання інститутів Відділу технічних наук» та співповіді директорів інститутів: Будівельної механіки (чл.-кор. Ф. П. Белянкін), Чорної металургії (акад. М. В. Луговцова), Гідрології та гідротехніки (чл.-кор. Г. Й. Сухомела), схвалили пропозиції бюро Відділу технічних наук і доручили йому конкретизувати наукові завдання відповідно профілю кожного інституту.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Доручили відділу кадрів АН подати пропозиції з організації обліку та перевірки стану трудової дисципліни в установах Академії.

2) У зв'язку з відрядженням віце-президента АН акад. Б. І. Чернишова виконання його обов'язків доручили акад. Д. К. Третьякову.

3) Зобов'язали директорів інститутів АН протягом 5 днів подати до Президії звіти (3–4 стор.) про найголовніші досягнення інститутів за час їх існування та про роботу академіків, які працювали у відповідній галузі до організації інституту.

4) Надіслали листа голові Комісії шовківництва проф. В. В. Лінде з підтримкою його пропозиції щодо скликання у Києві Пленуму з питань розвитку шовківництва в Україні; доручили акад. В. П. Поспелову, кандидатам біологічних наук – К. В. Карлашу, Р. О. Зільберман, С. М. Гершензону та М. Д. Тарнавському взяти в ньому участь.

5–18) Затвердили на посадах: Ф. Є. Лося – ученого секретаря Інституту історії України; В. С. Ільїна – тимчасово виконуючого обов'язки вченого секретаря Інституту мовознавства; Ю. Б. Лойцкера – вченого секретаря Кабінету для вивчення єврейської мови, літератури та фольклору; М. Д. Тарнавського – ученого секретаря Інституту зоології; акад. Д. К. Третьякова – заввідділу іхтіології Інституту гідробіології; М. В. Товбіна – в. о.



завідувача лабораторії гідрохімії Інституту гідробіології; чл.-кор. Б. М. Горбунова – заввідділу статичної конструкцій Інституту будівельної механіки; чл.-кор. Ф. П. Белянкін – заввідділу міцності конструкцій Інституту будівельної механіки; чл.-кор. М. В. Корноухова – заввідділу стійкості конструкцій Інституту будівельної механіки; М. Д. Жудіна – в. о. заввідділу відновлення конструкцій Інституту будівельної механіки; чл.-кор. Б. Д. Грозіна – заввідділу контактної міцності Інституту будівельної механіки; чл.-кор. Л. Й. Рубенчик – заввідділу ґрунтової мікробіології Інституту мікробіології; чл.-кор. В. Г. Дроботька – заввідділу патогенних мікроорганізмів Інституту мікробіології; чл.-кор. М. М. Сиротиніна – заввідділу імунології Інституту мікробіології.

19) Призначили доктора медичних наук Б. І. Клейна на посаду старшого наукового співробітника Інституту мікробіології.

20–29)<sup>\*5</sup>

30) Затвердили Г. Д. Малашенка на посаді заступника директора Інституту гідробіології з адміністративно-господарчої частини.

31–33) Дозволили сполучати роботу у вузах не більше 6–8 годин на тиждень за умови, що вони працюватимуть повний робочий день за основним місцем роботи: чл.-кор. Ю. Д. Соколову; професорам – М. А. Кондаку, А. В. Орловському, М. І. Костроміну та доценту П. Т. Марковському; чл.-кор. Д. К. Зерову, чл.-кор. Я. С. Модилевському, доктору наук С. Ф. Морочковському, проф. А. С. Лазаренку, проф. П. Ф. Оксіюку та кандидату біологічних наук О. В. Топачевському.

34) Відхилили клопотання Фізико-технічного інституту про дозвіл надавати щомісяця 6 наукових відраджень науковим співробітникам до Москви.

35) Надіслали телеграму акад. О. Я. Орлову з проханням негайно прибути до Києва після закінчення геодезичної конференції.

36) Відмовили у відрадженні до Москви співробітнику Інституту історії України Ф. О. Ястребову у зв'язку з тим, що він нещодавно прибув з Москви після 6 місяців роботи там.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 39–52. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 13 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 11 серпня 1944 р.  
м. Київ

1. Заслухавши звіт директора Інституту електрозварювання акад. Є. О. Патона про роботу Інституту, відзначили великі досягнення колективу, за які уряд нагородив орденами 12 співробітників Інституту, а автору автоматичного електрозварювання – акад. Є. О. Патону – присвоїв звання Героя Соціалістичної Праці; констатували, що до Києва Інститут повернувся за постановою Державного Комітету Оборони від 4 квітня та 18 липня 1944 р. і виконує роботи на основних підприємствах, що відбудовуються в Україні; доручили акад. Є. О. Патону підготувати до друку книгу про роботу Інституту під час Великої Вітчизняної війни.

Зобов'язали відділ кадрів АН (акад. О. В. Палладін та І. Н. Романенко) підтримати кандидатури на посади заступника директора з адміністративно-господарчої частини та заввідділу впровадження робіт Інституту у виробничу практику, а також залучити до роботи в Інституті 12 кваліфікованих робітників для електромеханічної майстерні.

2. Заслухавши доповідь голови Відділу біологічних наук акад. Д. К. Третьякова про відновлення роботи реєстрованих інститутів Відділу та співдоповідь голови Планової комісії АН акад. О. В. Палладіна, констатували: а) інститути – Ботаніки, Біохімії, Гідробіології, Мікробіології, Зоології, Клінічної фізіології та Ботанічний сад – частково завершили організаційні роботи; приміщення інститутів і лабораторій, науково-експериментальна база, музеї, гербарії та колекції зазнали великих втрат, що гальмує роботи з наукової тематики; зовсім незадовільним є друкування наукової продукції всіх інститутів.

Зобов'язали бюро Відділу біологічних наук та директорів інститутів завершити організаційний період; приділити увагу виконанню тематичних планів; зосередитись на теоретичних дослідженнях та зміцненні трудової дисципліни; за серпень-вересень ліквідувати відставання у виконанні тематичних планів.

Доручили Інституту зоології закінчити визначення профільюючої тематики – вивчення фауни УРСР; Ботанічному саду – зібрати зауваження та відкоригувати генеральний план його будівництва; визначити зміст і напрями наукової роботи. Бюро Відділу біологічних наук – до 1 вересня 1944 р. розглянути й затвердити пропозиції щодо Ботанічного саду; Управлінню справами АН (І. І. Сільвестров) – звернутися до РНК УРСР щодо планового постачання фондових матеріалів для ремонтів та концентрованих кормів для годівлі піддослідних тварин, розмістити замовлення на реактиви та посуд у державних підприємствах.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Зобов'язали інститути – Фізики, Мистецтвознавства, фольклору та етнографії й Будівельної механіки – до 15 серпня 1944 р. подати відомості про зміни в тематичному плані; інститутам – Мистецтвознавства, фольклору та етнографії, Математики, Фізики, Фізико-технічному, Клінічної фізіології, Гідробіології, Мікробіології – подати звіти про роботу за перше півріччя 1944 р. до 16 серпня 1944 р.; Мистецтвознавства, фольклору та етнографії, Української літератури ім. Т. Г. Шевченка, Фізики, Хімії і хімічної технології, Мікробіології, Кабінету для вивчення єврейської мови, літератури та фольклору – до 15 серпня подати короткі звіти про пророблену роботу за період їх існування.

2) Звільнили акад. М. Я. Калиновича, на його прохання, від обов'язків голови Відділу суспільних наук.

3) Затвердили акад. М. В. Птуху виконуючим обов'язки голови Відділу суспільних наук до наступних Загальних зборів АН.

4) Затвердили Положення про аспірантуру АН УРСР; доручили акад. О. В. Палладіну відредагувати текст цього Положення, а Видавництву надрукувати його.

5) Вирішили до наступних Загальних зборів обрати членом Президії АН УРСР акад. О. М. Динника.

6) Затвердили члена Президії АН УРСР акад. О. М. Динника головою Аспірантської комісії АН УРСР.

7) Затвердили програму ювілейних Загальних зборів АН.

8) Для вивчення питання про відновлення роботи установ Академії у Львові створили бригаду співробітників у такому складі: чл.-кор. П. А. Власюк – уповноважений Президії АН, Л. П. Калениченко – заступник, члени бригади – І. П. Романенко, Л. П. Терещенко,

О. І. Белінська, Я. С. Лободько та А. Г. Адаменко. Питання про структуру установ АН УРСР у м. Львів вирішили розглянути після одержання висновків бригади.

Тимчасово зарахували на роботу в установах АН у м. Львів співробітників, які знаходились в окупованому місті та запропонували їм до 1 вересня 1944 р. подати плани роботи й звіти про роботу під час окупації.

9) Затвердили розподіл аспірантських вакансій для інститутів Академії.

10) Повідомили начальника Київського територіального управління лісоохорони та лісонасаджень при РНК УРСР, що питання про утворення окремого Інституту лісознавства доцільніше розв'язувати в системі установ Сільськогосподарської академії ім. В. І. Леніна.

11) На прохання чл.-кор. Л. М. Славина звільнили його від обов'язків ученого секретаря Відділу суспільних наук АН УРСР та доручили акад. М. В. Птусі подати на затвердження Президії кандидатуру секретаря Відділу.

12)\*<sup>5</sup>

13) Взяли до відома телеграму Бюро Словтрансмаша, професорсько-викладацького складу кафедри конструкцій міцності літаків та будівної механіки Військово-повітряної академії ім. М. С. Жуковського та професора, генерала Рабиновича з висловленням співчуття з приводу смерті чл.-кор. АН УРСР Б. М. Горбунова.

14) Затвердили таку структуру Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії: відділ образотворчого мистецтва, відділ музичного та театрального мистецтва, відділ словесного фольклору, відділ музичного фольклору, відділ етнографії, відділ рукописних фондів, лабораторія звукозапису, музей ім. М. О. Грінченка.

15) Надали відрядження на 2 тижні чл.-кор. А. О. Василенкові до Москви.

16) Заслухали повідомлення РНК УРСР від 9 серпня 1944 р. про те, що заповідник «Конча-Заспа» знаходиться у віданні Управління справами РНК УРСР, тому відмовлено у клопотанні АН УРСР про відведення його території під заповідник АН.

17) На лист РНК УРСР від 9 серпня 1944 р. про те, що будівництво Астрономічної обсерваторії, Циклотронної лабораторії та Республіканської наукової бібліотеки буде виконуватись Наркомжитлоцивільбудом УРСР, вирішили викликати до Києва академіків О. Я. Орлова та О. І. Лейпунського.

18) Відмовили НКО УРСР у його проханні про розробку програми з історії України для вищих шкіл НКО УРСР в зв'язку з перевантаженістю тематичних планів на 1944 р.

19) Вирішили просити РНК УРСР надати матері покійного чл.-кор. Б. М. Горбунова персональну пенсію та половину продовольчого ліміту члена-кореспондента АН УРСР, а також закріпити за родиною Б. М. Горбунова його квартиру по вул. Тимофіївській, № 11.

20. Повідомили голову Міжнародної широтної комісії, Королівського астронома Спенсера Джонса про те, що Полтавська астрономічна обсерваторія розпочала роботу зі спостереження широти на слабих і на яскравих близькозенітних зірках.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 65–81. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 14**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 18 серпня 1944 р.  
м. Київ

1. Заслухали доповідь акад. О. О. Богомольця про підготовку до Ювілейної сесії АН.
2. Заслухавши інформацію про виконання ремонтних робіт в будинках АН, вирішили: просити РНК УРСР та Держплан УРСР дати вказівки про надання у розпорядження Академії будматеріалів та 2 вантажних машини і 6 коней; зобов'язати Управління трудових резервів направити 60 випускників ФЗУ для роботи в Академії.  
Зобов'язали Управління справами прискорити організацію будівельної контори АН для виконання постанови Президії АН від 23 червня 1944 р.
3. Розглянули такі поточні питання:
  - 1) Затвердили: заступником голови Відділу суспільних наук – акад. Л. А. Булаховського, вченим секретарем – Є. П. Кирилюка.
  - 2) Наукове та науково-організаційне керівництво Бібліотекою АН УРСР доручили бюро Відділу суспільних наук.
  - 3) Надали відпустку акад. М. Т. Рильському з 15 серпня до 15 вересня 1944 р. для лікування; виконання його обов'язків доручили М. І. Вериківському.
  - 4) Вирішили організувати при Інституті української літератури ім. Т. Г. Шевченка меморіальний музей імені М. Старицького та придбати його архів для цього музею.
  - 5) Вирішили запросити проф. Є. М. Губарєва на посаду заввідділу біохімії мікроорганізмів Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного.
  - 6) Затвердили учену раду Інституту мовознавства у такому складі: академіки – Л. А. Булаховський, М. Я. Калинович, М. Т. Рильський, доктори філологічних наук – М. К. Груньський, І. В. Шаровольський, проф. Є. К. Тимченко, чл.-кор. С. І. Маслов, чл.-кор. Е. Г. Співак, с.н.с. І. М. Кириченко, вчений секретар Інституту В. С. Ільїн, представники парторганізації та профорганізації.
  - 7) Затвердили учену раду Інституту історії України у такому складі: проф. М. Н. Петровський, кандидат історичних наук Ф. Є. Лось (вчений секретар), акад. К. Г. Воблій, чл.-кор. С. В. Юшков, чл.-кор. Л. М. Славін, доктори історичних наук – М. А. Рубач, А. О. Введенський, кандидати історичних наук – К. Г. Гуслистий, Ф. О. Ястребов, В. А. Дядиченко, М. І. Супруненко, представники парторганізації та профорганізації.
  - 8) Затвердили вчену раду Інституту будівельної механіки у такому складі: голова – чл.-кор. Ф. П. Белянкін, академіки – С. В. Серенсен, М. М. Крилов, члени-кореспонденти – М. М. Боголюбов, Б. Д. Грозін, П. М. Василенко, А. О. Василенко, кандидати технічних наук – М. М. Афанасьєв, Г. С. Писаренко, С. В. Малащенко, В. Г. Чудновський, М. Д. Жудін, К. І. Коленчук, А. Д. Коваленко.
  - 9)<sup>\*5</sup>
- 10–18) Затвердили на посадах: кандидата фізичних наук А. М. Павленка – ученого секретаря Інституту фізики; кандидата технічних наук О. М. Кузнецова – ученого секретаря Інституту гірничої механіки; кандидата біологічних наук М. Д. Білого – в. о. завлабораторії біології риб Інституту гідробіології; доктора біологічних наук М. В. Єрмакова – заввідділу фізіології водних тварин Інституту гідробіології; кандидата технічних наук

М. М. Афанасьєва – в. о. заввідділу віброміцності Інституту будівельної механіки; кандидата технічних наук В. Г. Чудновського – в. о. завідувача механічної лабораторії Інституту будівельної механіки; доктора біологічних наук Г. М. Френкель – заввідділу промислової мікробіології Інституту мікробіології; кандидата хімічних наук З. М. Вайсберг – в. о. завлабораторії фотоколориметрії Інституту фізичної хімії; доктора технічних наук А. В. Огієвського – заввідділу гідрології Інституту гідрології.

19)<sup>\*5</sup>

20) Призначили доктора технічних наук М. В. Терпугова на посаду заввідділу гідротехніки Інституту гідрології.

21) Звільнили з посади вченого секретаря Інституту біохімії Е. Б. Сквирську на її прохання, призначивши О. П. Чепиногу.

22) Затвердили доктора біологічних наук В. О. Беліцера на посаді завлабораторії ферментів Інституту біохімії.

23–25)<sup>\*5</sup>

26)<sup>\*4</sup>

27) Ухвалили надати 2 вакансії кандидатської аспірантури для Харківського фізико-технічного інституту.

28) Прийняли рішення про зміни у § 41 «Положення про аспірантуру», затвердивши його в такій редакції: «Аспірантам-докторантам дозволяється проводити педагогічну роботу, але не більш 20 годин на місяць».

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 103–114. Оригінал. Машинопис.

#### **Протокол № 15 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 25 серпня 1944 р.  
м. Київ

1. Заслухавши доповідь директора Інституту економіки АН акад. К. Г. Воблого про роботу Інституту в першому півріччі 1944 р., відзначили швидке налагодження його роботи після реевакуації, виконання планових тем і налагодження зв'язків з Держпланом УРСР та іншими керівними організаціями; вказали на необхідність поновлення фахової бібліотеки Інституту, поновлення архівних матеріалів, придбання апаратури та укомплектування кадрами.

2. Заслухавши доповідь акад. О. Я. Орлова про підготовку до будівництва Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР в Києві, вирішили утворити комісію для перевірки робіт, пов'язаних з будівництвом, у складі академіків – Б. І. Чернишов (голова), О. О. Богомолець, О. І. Лейпунський, О. Я. Орлов, В. О. Сельський.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Вирішили просити РНК УРСР передати АН приміщення колишньої синагоги та Дому фізкультурника для книгосховищ Академії, а також забезпечити транспортом для перевезення книжок з приміщень Педінституту та церкви «Тепла Софія» до новоодержаних приміщень.

2) Доручили Бібліотеці АН підібрати потрібний матеріал для видання Збірника діючих законів.

3) Вирішили виділити з дублетних фондів бібліотеки Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії книжки, рукописи та картотеку для складання Словника українських архітекторів для Української філії Академії архітектури СРСР.

4) Задовольнили клопотання Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного про поновлення видання «Мікробіологічного журналу» та друкування зазначених матеріалів.

5) Дозволили Інституту геологічних наук скликати нараду 10–13 вересня 1944 р. по рудах чорних металів.

6) Зобов'язали директорів інститутів заявки на фондові матеріали подавати з достатньою обґрунтованістю дійсних потреб.

7) Доручили директорам інститутів – Електрозварювання, Будівельної механіки, Енергетики, Гірничої механіки, Чорної металургії – виділити представників для надання методичної допомоги ремісничим та залізничним навчальним закладам.

8) Надіслали привітальну телеграму Донецькому облвиконкому з приводу річниці звільнення Донбасу від фашистських окупантів.

9) Для публікації праць акад. М. М. Федорова виділили 10 тис. крб. з фондів Президії АН.

10)<sup>\*4</sup>

11) Затвердили проф. В. А. Ройтера на посаді завідувача відділу кінетики та каталізу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського.

12) Затвердили чл.-кор. М. Г. Крейна на посаді заввідділу алгебри та функціонального аналізу Інституту математики.

13) Вирішили просити ВКВШ про дозвіл на роботу в Інституті зоології доктору біологічних наук Б. Г. Новикову, який працює в Свердловському медінституті.

14–17)<sup>\*4</sup>

18) Дозволили чл.-кор. Є. Я. Ремезу, чл.-кор. Ю. Д. Соколову, доктору фізико-математичних наук Й. З. Штокалу, доктору фізико-математичних наук М. О. Кільчевському та кандидатам фізико-математичних наук С. Ф. Феценкові та П. І. Ковалю працювати за сумісництвом, при умові повного робочого дня в Інституті математики.

19) Надали відрядження чл.-кор. Я. В. Роллу до хутора Плюти з 25 серпня до 30 серпня 1944 р.

20) Затвердили учену раду Інституту математики у такому складі: академік М. О. Лаврентьєв (голова), академік Г. В. Пфейффер (заступник), члени-кореспонденти – М. М. Боголюбов, Є. Я. Ремез, Ю. Д. Соколов, В. Є. Дяченко, І. Я. Штаєрман, доктори фізико-математичних наук – Й. З. Штокало (вчений секретар), М. О. Кільчевський, кандидати фізико-математичних наук – С. Ф. Феценко, П. І. Коваль.

21) Затвердили учену раду Ботанічного саду у такому складі: академік М. М. Гришко (голова), доктор біологічних наук професор М. Г. Попов (заступник), с.н.с. О. М. Бурачинський (вчений секретар), доктор біологічних наук П. С. Погребняк, акад. А. О. Сапегін, проф. С. Ф. Морочковський, акад. М. Г. Холодний, чл.-кор. Д. К. Зеров, кандидати біологічних наук – О. Л. Липа, О. І. Лебедь, І. О. Дрига, начальник Управління держзаповідників при РНК УРСР Л. А. Мартинюк, Уповноважений Головного управління лісоохорони та лісонасаджень при РНК СРСР по УРСР С. І. Черніков, представники парторганізації та профорганізації.

22) Відрядили до заповідника «Асканія Нова» бригаду у складі проф. С. М. Гершензона та доктора біологічних наук М. І. Котова, якій доручили ознайомитись зі станом «Асканія Нова» та скласти доповідну записку до РНК УРСР про передачу заповідника у відання Ради Народних Комісарів УРСР.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 115–126. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 16**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 8 вересня 1944 р.  
м. Київ

1. Затвердили текст листа від імені українського народу до Й. В. Сталіна за підписами членів Президії.

2. Взяли до відома та керівництва постанову РНК УРСР та ЦК КП(б)У про додаткові вибори дійсних членів і членів-кореспондентів АН УРСР, у зв'язку з чим вирішили: а) оголосити в пресі про вибори дійсних членів та членів-кореспондентів Академії наук УРСР у листопаді 1944 року; б) на допомогу бюро Відділів створити експертні комісії у складі: Відділ суспільних наук – акад. М. В. Птуха (голова), члени комісії: академіки – К. Г. Воблий, Л. А. Булаховський, М. Т. Рильський, вчений секретар комісії – кандидат наук С. П. Кирилюк; Відділ фізико-хімічних і математичних наук: академіки – Б. І. Чернишов (голова), М. О. Лаврентьев, О. І. Лейпунський, О. І. Бродський, вчений секретар комісії – доктор математичних наук Й. З. Штокало; Відділ біологічних наук: академіки – Д. К. Третьяков (голова), О. В. Палладін, М. М. Гришко, М. Д. Стражеско, вчений секретар комісії – чл.-кор. П. А. Власюк; Відділ технічних наук: академіки Г. Ф. Проскура (голова), С. О. Патон, О. М. Динник, М. В. Луговцов, вчений секретар комісії – кандидат технічних наук Г. В. Карпенко; в) затвердили інструкцію про проведення виборів дійсних членів та членів-кореспондентів Академії наук УРСР; зобов'язали бюро Відділів АН та експертні комісії не знижувати статутних вимог щодо кандидатів у дійсні члени та члени-кореспонденти АН УРСР.

2. Заслухали висновки про роботу установ у Львові.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома повідомлення акад. О. І. Лейпунського про розміщення замовлення проекту будівництва Циклотронної лабораторії у Гіпрограді та звернулися до РНК УРСР і ЦК КП(б)У з проханням прискорити розв'язання питання про ділянку в Голосієві під будівництво Циклотронної лабораторії.

2) Взяли до відома заяву голови Комісії в справі будівництва віце-президента АН акад. Б. І. Чернишова про те, що РНК УРСР виділив в Голосієві ділянку для будівництва Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР в Києві.

3) Відзначили незадовільне оформлення актів про нанесення збитків установам АН фашистськими окупантами та затримку відсилення їх до Надзвичайної державної комісії та зобов'язали директорів інститутів і установ АН – Ботаніки, Мистецтвознавства, фольклору та етнографії, Археології, Чорної металургії, ФТІ, КБС, Видавництва та Друкарні

АН – подати акти про збитки до 15 вересня 1944 р., як вимагає Комісія. Центральній Комісії АН (голова – акад. Б. І. Чернишов) вжити відповідних заходів, щоб всі матеріали про збитки, заповдіані фашистами установам АН, передати до Надзвичайної державної комісії до 1 жовтня 1944 р. Облік збитків, нанесених установам АН у Львові, закінчити протягом жовтня 1944 р. і також передати до Комісії.

4) Взяли до відома повідомлення акад. Д. К. Третьякова про роботу з відкриття ювілейної виставки з нагоди 25-річчя утворення АН УРСР.

5) Вирішили в жовтні 1944 р. взяти участь у 3-й Всесоюзній вітамінній конференції в Москві.

6) Затвердили вчену раду Інституту фізіології у такому складі: академіки – Д. К. Третьяков (голова), В. П. Поспелов, І. І. Шмальгаузен, чл.-кор. Є. В. Зверезомб-Зубовський (заступник), доктори біологічних наук – О. П. Маркевич, З. С. Голов'яно, Р. С. Чоботарьов, Б. Г. Новиков, С. М. Гершензон, проф. В. М. Артоболевський, кандидати наук М. А. Теленга, В. В. Совинський, І. Д. Білановський, М. Д. Тарнавський (вчений секретар) та представники партійної та профспілкової організацій.

7) Затвердили вчену раду Інституту хімії у такому складі: чл.-кор. А. І. Кіпріанов (голова), академіки – П. П. Будников, О. І. Бродський, члени-кореспонденти – П. В. Головін, В. О. Ізбеков, доктори наук – проф. Я. А. Фіалков, проф. А. К. Бабко, О. К. Кудра, кандидати наук – Б. Г. Савінов (вчений секретар), Ю. К. Делімарський, Д. П. Зосимович, Е. М. Натансон, М. М. Граціанський, М. С. Фортунатов, Л. А. Кульський, В. І. Кузнецов, В. М. Зубаровський (представник МК).

8) Затвердили вчену раду Інституту економіки у такому складі: акад. К. Г. Воблий (голова), кандидат економічних наук М. М. Середенко (вчений секретар), акад. Л. М. Яснопольський, акад. М. В. Птуха, чл.-кор. П. О. Хромов, доктор історичних наук М. А. Рубач, кандидати економічних наук – З. П. Шульга, П. І. Пустоход, А. Я. Радченко, І. Н. Романенко та представники партійної і профспілкової організацій.

9) Затвердили вчену раду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка у такому складі: академіки – О. І. Білецький (голова), П. Г. Тичина, О. Є. Корнійчук, чл.-кор. С. І. Маслов, чл.-кор. П. М. Попов, доктор філологічних наук Д. Є. Тамарченко, проф. О. К. Дорошкевич, кандидати філологічних наук – Є. П. Кирилюк, М. С. Грудницька, представники партійної та профспілкової організацій.

10) Підтримали клопотання вдови проф. О. С. Грушевського про надання їй персональної пенсії.

11) Підтримали клопотання акад. Є. О. Патона про надання пенсії вдові співробітника О. М. Сидоренка.

12) Вирішили просити РНК УРСР передати Інституту енергетики газогенераторну установку Харківського хіміко-технологічного інституту.

13) Доручили бюро Відділу біологічних наук взяти участь у відзначенні 70-річчя акад. АН СРСР Б. О. Келлера.

14) Для обстеження роботи з питань дубового шовкопряду утворили комісію у складі: академіки – Д. К. Третьяков, В. П. Поспелов, проф. П. С. Погребняк і доручили подати висновки на розгляд Президії.



15–20)<sup>\*5</sup>

21) Надали закордонне наукове відрядження директору Інституту історії України доктору історичних наук, проф. М. Н. Петровському.

22–42)<sup>\*4</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 128–148. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 17<sup>\*1</sup>**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 22 вересня 1944 р.  
м. Київ

I. Заслухали доповіді віце-президента акад. О. В. Палладіна, акад. Д. К. Третьякова, вченого секретаря Президії З. П. Шульги та керсправами АН І. І. Сільвестрова про підготовку до Ювілейної сесії АН УРСР.

II. Взяли до відома інформацію голови Аспірантської комісії акад. О. М. Динника про її роботу.

III. Розглянули такі поточні питання:

1. погодилися з проханням Інституту енергетики про тимчасове включення Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів до складу Інституту енергетики.

2. На повідомлення завідувача книжкового відділу АН СРСР Р. К. Карахана про видання ВОКСом для закордону «Довідника по культурі в СРСР» доручили інститутам АН подати матеріали до бюро Відділів АН до 25 вересня, які після розгляду подати до Президії 26 вересня, а 27 вересня 1944 р. надіслати спецпоштою до Москви Р. К. Карахану.

3. Затвердили вчену раду Інституту фізики в такому складі: акад. О. І. Лейпунський (голова), члени-кореспонденти – Н. Д. Моргуліс, Д. І. Блохінцев, доктори фізико-математичних наук – В. Є. Лашкар'єв, Г. Д. Латишев, А. Ф. Прихотько, С. І. Пекар, кандидати фізико-математичних наук – А. М. Павленко, Д. В. Тимошук, П. Г. Борзяк, А. Ф. Мальнев, І. В. Роднікова.

4. Затвердили вчену раду Інституту гідрології та гідротехніки у такому складі: чл.-кор. Г. Й. Сухомел (голова), доктори технічних наук – проф. А. В. Огієвський, проф. М. В. Терпугов, кандидати технічних наук – В. М. Засс, В. В. Смилов, В. І. Мокляк (секретар), представники від парторганізації і профорганізації.

5. Відповідно до штатного розпису на 1944 р. вирішили з 1 жовтня 1944 р. розпочати роботу відділу історії народного господарства України в Інституті економіки, підготувавши насамперед до видання кількатомну наукову історію колективізації сільського господарства України.

---

<sup>\*1</sup> Пункти в регестах даного протоколу проставлено упорядником в зв'язку з подвійною їх нумерацією в оригіналі.

З цією метою вирішили просити Президію АН СРСР дати згоду на запрошення з Москви чл.-кор. АН СРСР проф. П. І. Лященка на посаду завідувача відділу історії народного господарства України Інституту економіки.

6. Доручили Відділам розпочати підготовку до виборів у дійсні члени та члени-кореспонденти АН УРСР.

7. Взяли до відома інформацію голови РВР акад. Б. І. Чернишова про повернення АН друкарні у м. Львів і доручили йому та головам Відділів переглянути матеріали для уточнення видавничого плану на 1944 р. і приступити до друкування наукових праць співробітників АН.

8–10. Надали відрядження академікам – О. О. Богомольцю, О. В. Палладіну та М. В. Пгусі з 8 жовтня 1944 р. до Москви на сесію Академії наук СРСР.

11. Дозволили чл.-кор. Г. Й. Сухомелу сполучати роботу в Політехнічному та Гідромеліоративному інститутах.

12. Дали дозвіл на повернення акад. П. П. Будникова на роботу в Харківський хіміко-технологічний інститут; питання про роботу таких професорів: Г. Д. Латишева – відклали до з'ясування з директором Інституту фізики акад. О. І. Лейпунським; С. Я. Брауде та І. М. Ліфшиця – до з'ясування з директором Фізико-технічного інституту чл.-кор. К. Д. Синельниковим.

13. Затвердили на посадах в Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії: 1) Л. П. Калениченка – в.о. заступника директора з науки; 2) М. К. Осипенка – тимчасово в.о. вченого секретаря; 3) Б. С. Бутник-Сіверського – тимчасово в.о. завідувача образотворчого мистецтва; 4) М. І. Вериківського – завідувача музики і театру; 5) проф. К. В. Квітку – завідувача музичного фольклору; 6) чл.-кор. П. М. Попова – завідувача словесного фольклору; 7) к.філол.н. В. Я. Ляшкевича – в. о. завідувача етнографії; 8) П. П. Барановського – завлабораторією звукозапису; 9–12)<sup>\*5</sup>; 13) звільнили чл.-кор. І. Я. Штаермана від виконання обов'язків завідувача прикладної математики Інституту математики; 14) затвердили к.біол.н. В. Н. Лобанова на посаді в. о. заступника директора Інституту фізики з наукової роботи; 15) заборонили О. В. Топачевському працювати в КДУ за сумісництвом; 16)<sup>\*5</sup>; 17) доктора хімічних наук В. Г. Бондаренка затвердили на посаді завідувача тектоніки та геоморфології Інституту геологічних наук; 18) проф. Н. П. Гришкову затвердили на посаді завідувача оптичної лабораторії Інституту гірничої механіки; 19) на зауваження директора Інституту хімії чл.-кор. А. І. Кіпріанова відмовили Д. О. Поспехову у поновленні його на роботі в Інституті хімії; 20–24)<sup>\*5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 181–191. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 18**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 6 жовтня 1944 р.  
м. Київ

І. Заслухали доповідь віце-президента АН УРСР акад. О. В. Палладіна про підсумки Ювілейної сесії АН УРСР.

ІІ.<sup>\*5</sup>

III. Затвердили видавничий план АН на 1944 р. обсягом 700 друк. арк. із застереженням, що в разі потреби він буде доведений до 1000 друк. арк.

IV. Розглянули такі поточні питання:

1. Вирішили видати збірник, присвячений 25-річчю Академії наук УРСР. Відповідальним редактором призначили академіка О. В. Палладіна.

2. Ухвалили видати спеціальний номер журналу «Вісті АН УРСР», присвячений Ювілейній сесії АН УРСР. Відповідальним за видання номера призначили голову РВР акад. Б. І. Чернишова.

3. Прийняли привітання від Верховної Ради Латвійської РСР у зв'язку з ювілеєм АН.

4. Заслухали привітання Академії наук УРСР від низки організацій у зв'язку з нагородою її працівників орденами та медалями.

5. Для участі в Загальних зборах АН СРСР, присвячених ювілею Президента АН СРСР акад. В. Л. Комарова, направили делегацію до Москви у складі Президента АН УРСР акад. О. О. Богомольця, віце-президента акад. О. В. Палладіна, академіків – М. В. Птухи та М. Д. Стражеска.

6. Взяли до відома повідомлення проф. К. О. Виноградова про стан Карадзької біологічної станції АН УРСР та погодились з його пропозицією щодо організації роботи Станції.

7. Вирішили повідомити Українську філію Академії архітектури СРСР про те, що за браком потрібних книжок бібліотека Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії не може передати потрібних їм книг.

8. Погодились організувати при Відділі суспільних наук АН Комісію філософії та права та Комісію для вивчення міст УРСР.

9. Вирішили замість «Наукових записок Інституту мови і літератури» видавати «Радянське літературознавство» та «Наукові записки Інституту мовознавства».

10. Надали відпустку для лікування вченому секретареві Відділу суспільних наук Є. П. Кирилюку терміном на 1 місяць. Виконання його обов'язків тимчасово доручили І. Н. Романенку.

11. У зв'язку з тим, що Комісія для вивчення історії Вітчизняної війни в Україні при Президії АН за напрямком своєї роботи відповідає характеру роботи Відділу суспільних наук, вирішили передати її у відання цього Відділу.

12. До остаточного вирішення справи про утворення меморіального музею ім. М. О. Грінченка вирішили надати одну кімнату в помешканні по вул. Чкалова, № 31 для музею М. Старицького.

13. Затвердили вчену раду Інституту ботаніки у такому складі: академіки – А. О. Сапегін, М. Г. Холодний, М. М. Гришко, проф. С. Ф. Морочковський, кандидат біологічних наук Г. Ф. Бачуріна, члени-кореспонденти – П. А. Власюк, Є. І. Бордзіловський, Д. К. Зеров, Я. С. Модилевський, Я. В. Ролл, доктори біологічних наук – А. М. Окснер, М. І. Котов, А. С. Лазаренко, П. С. Погребняк, М. Г. Попов, П. Ф. Оксіюк, О. І. Душечкін, кандидати біологічних наук – Д. Я. Афанасьєв, М. В. Клоков, представники парторганізації та профорганізації.

14. Затвердили вчену раду Інституту біохімії у такому складі: акад. О. В. Палладін (голова), члени-кореспонденти – Д. Л. Фердман, А. М. Утевський, доктори біологічних наук – проф. В. М. Колдаєв, проф. В. О. Беліцер, Е. Т. Сорені, М. Ф. Гулий, вчений секретар Інституту, кандидат біологічних наук О. П. Чепінога, представники парторганізації та профорганізації.

15. Затвердили вчену раду Інституту геологічних наук у такому складі: академіки – Б. І. Чернишов (голова), В. О. Сельський, О. Н. Соколовський, Д. К. Третяков, К. Г. Воблий, члени-кореспонденти – Є. С. Бурксер, О. А. Дубяньський, М. П. Семененко, начальник Укргеологоуправління В. І. Кузьменко, доктори геолого-мінералогічних наук – В. Г. Бондарчук, К. І. Маков, В. І. Лучицький, К. Й. Новік, В. Б. Порфир'єв, О. І. Спасокукоцький, М. М. Івантишин, П. К. Заморій (голова МК), І. К. Половко (вчений секретар Інституту) та с.н.с. І. Є. Слензак (парторг Інституту).

16. погодилися на організацію кавітаційної установки в лабораторії при Харківській філії Інституту енергетики АН.

17. На прохання акад. О. Н. Соколовського звільнили його від обов'язків голови Відділу фізико-хімічних і математичних наук та доручили виконання цих обов'язків чл.-кор. А. І. Кіпріанову.

18. Доручили виконуючому обов'язки директора бібліотеки АН Т. М. Марковській виділити для бібліотеки І-го Українського фронту дублети замовленої літератури.

19. Звільнили Г. В. Карпенка від обов'язків секретаря експертної комісії з виборів у дійсні члени та члени-кореспонденти АН УРСР та призначили секретарем від Відділу технічних наук О. М. Міляха.

20. Дозволили проф. В. М. Середенкові працювати за сумісництвом в Наркоматі автомобільного транспорту УРСР та в Наркомземі УРСР.

21. Доручили акад. Д. К. Третякову закрити ювілейну виставку.

22. Зобов'язали голів Відділів подати Плановій комісії АН 1 листопада 1944 р. перші варіанти тематичних планів на 1945 р.

23. Затвердили на посадах:

1–2)<sup>\*5</sup>; 3) кандидата біологічних наук Ю. М. Марковського – на посаді вченого секретаря Інституту гідробіології АН; 4–17)<sup>\*5</sup>; 18) І. І. Слинька – на посаді виконуючого обов'язки завідувача військово-партизанського відділу Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні при АН УРСР; 19–24)<sup>\*5</sup>; 25)<sup>\*4</sup>; 26–35)<sup>\*5</sup>; 36) доктора технічних наук К. І. Ващенко – на посаді завлабораторії високоякісного чавуну Інституту чорної металургії; 37–38)<sup>\*5</sup>.

24. У зв'язку із запереченням директора Інституту фізики акад. О. І. Лейпунського та директора Фізико-технічного інституту чл.-кор. К. Д. Синельникова вирішили повідомити ВКВШ про неможливість відпустити проф. Г. Д. Латишева до Харківського хіміко-технологічного інституту та професорів І. М. Ліфшиця та С. Я. Брауде – до Ленінградського ЕТІС.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 192–199. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 19**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 20 жовтня 1944 р.  
м. Київ

1. Затвердили план роботи Президії АН на IV квартал 1944 р.
2. Розглянули такі поточні питання:

1). Відповідно до постанови РНК УРСР від 1 серпня 1944 р. за № 931 про відновлення роботи Державної наукової бібліотеки при КДУ зобов'язали: Бібліотеку АН передати літературу до Бібліотеки при КДУ по 1 примірнику з фондів концентрації; Видавництву АН – надсилати систематично бібліотеці КДУ по 3 платних примірники.

2). Взяли до відома лист директора Українського науково-дослідного інституту механізації сільського господарства про бажаність наукових зв'язків з АН.

3). На лист юних натуралістів Центральної агробіостанції та її директора доручили Відділам: Біологічних наук і Фізико-хімічних та математичних наук виділити представників для допомоги Центральній агробіостанції.

4). Вирішили з 1945 р. видавати «Наукові записки Лабораторії проблем швидкісних машин та механізмів» обсягом 10 друк. арк.

5). Затвердили вчену раду Інституту гірничої механіки у такому складі: проф. Г. М. Савін (голова), академіки – О. М. Динник, М. М. Федоров, чл.-кор. П. С. Кучеров, професори – О. М. Пеньков, Н. П. Гришкова, кандидати технічних наук – С. М. Бухало, О. М. Кузнецов, О. О. Вовікін, представники парторганізації та профорганізації Інституту.

6). Затвердили вчену раду Інституту енергетики у такому складі: проф. І. Т. Швець (голова), акад. Г. Ф. Проскура, чл.-кор. О. К. Котельников, доктори технічних наук – М. А. Кондак, А. Д. Нестеренко, М. О. Кичигін, Й. І. Чорнобильський, С. І. Тетельбаум, професори – А. В. Орловський, М. І. Костромін, О. П. Соколов, А. А. Скоморохов, кандидати технічних наук – Л. В. Цукерник, В. І. Голубинський, заступник директора з наукової роботи П. Т. Марковський, Г. В. Карпенко, О. М. Мілях (вчений секретар), директор Харківської філії Інституту енергетики В. В. Карпенко, завідувач відділу електросекцій ЦК КП(б)У П. А. Мацун, головний інженер Київенерго П. Д. Швецов.

7). Затвердили вчену раду Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії у такому складі: акад. М. Т. Рильський (голова), акад. О. І. Білецький, чл.-кор. П. М. Попов, заступник директора з наукової роботи Л. П. Калениченко, вчений секретар Інституту, проф. К. В. Квітка, проф. К. Д. Трохименко, доктор наук Л. М. Ревуцький, кандидат наук В. Я. Дашкевич, чл.-кор. Академії архітектури СРСР В. Г. Заболотний, кандидат наук А. Я. Гозенпуд, чл.-кор. Л. М. Славін, кандидат історичних наук К. Г. Гуслистий, кандидат філологічних наук М. М. Плісецький та парторг Інституту.

8–9). Дозволили: чл.-кор. Л. М. Славіну зайняти кафедру археології, акад. О. М. Диннику – кафедру теорії пружності в КДУ.

10). Затвердили М. М. Середенка секретарем експертної комісії Відділу суспільних наук у зв'язку з від'їздом на лікування С. П. Кирилюка.

11).<sup>\*4</sup>

12). До остаточного з'ясування питання про відсилку співробітників АН УРСР на постійну роботу до м. Львів, відрядили до Львова на 2 місяці: Л. П. Калениченка – уповноваженим Президії АН, С. М. Данченко – заступником директора Львівської бібліотеки АН з наукової роботи та доктора наук Р. С. Чоботарьова – уповноваженим від Інституту зоології.

13–14). Надали відрядження академікам О. І. Білецькому та Г. Ф. Проскурі на 10 днів з 24 жовтня 1944 р. до м. Харків.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 200–203зв. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 20**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 17 листопада 1944 р.  
м. Київ

I. Заслухавши доповідь віце-президента акад. О. В. Палладіна про підготовку до виборів у дійсні члени та члени-кореспонденти АН УРСР, вирішили просити РНК УРСР дозволити скликати сесію Академії не в листопаді, а в січні 1945 р.

Затвердили проект постанови Президії про додаткові вакансії, а саме: для виборів у дійсні члени Академії наук: а) з агрохімії – 1; б) з селекції та насінництва – 1; у члени-кореспонденти: а) з електрозварювання – 2; б) з гідрології – 1; в) з теорії пружності – 1; г) з металознавства та виплавки чавуну – 1; д) з рослинництва – 1.

II. Заслухавши доповідь голови Планової комісії, акад. О. В. Палладіна про складання тематичних планів АН на 1945 рік, зобов'язали Відділи подати плани до 20 листопада 1944 р. Плановій комісії.

III. Заслухавши доповідь віце-президента АН УРСР акад. Б. І. Чернишова та співдоповідь керсправами АН І. І. Сільвестрова про ремонтно-будівельні роботи, констатували: а) закінчено основний ремонт 12 будинків адміністративного та наукового призначення та 7 будинків житлових; б) забезпечено квартирами 1143 родини співробітників Академії, що становить 2876 кімнат.

IV. Розглянули такі поточні питання:

1. погодилися з рішенням уряду УРСР та ЦК КП(б)У про видання Української радянської енциклопедії та зобов'язали бюро Відділів і директорів інститутів надавати всебічну допомогу у роботі редакційної колегії Української радянської енциклопедії.

2. Надали відрядження на I Всесоюзну археологічну нараду до Москви директору Інституту археології чл.-кор. Л. М. Славину, вченому секретареві М. Я. Рудинському, н.с. О. Ф. Лагодовській, – завідувачу Львівської філії Інституту археології М. Ю. Смішку.

3. Дозволили співробітникам Інституту історії України: проф. М. Н. Петровському, с.н.с. В. А. Дядиченку, с.н.с. Ф. С. Лосю, проф. П. С. Погребняку і проф. М. Г. Попову сполучати педагогічну роботу в навчальних закладах Києва.

V. 1–24)<sup>\*5</sup>

VI. 1–7)<sup>\*5</sup>

VII. Вирішили організувати при Республіканському будинку пропаганди філію Бібліотеки АН; зобов'язали вчену раду Бібліотеки разом з бюро Відділу суспільних наук розв'язати всі питання, пов'язані з організацією філії.

VIII. Затвердили вчену раду Інституту чорної металургії у такому складі: академіки – М. В. Луговцов (голова), В. М. Свечников, М. М. Доброхотов, Г. В. Курдюмов, І. П. Бардін, О. О. Байков, Б. С. Лисін, члени-кореспонденти – В. Ю. Васильєв, І. М. Францевич, доктори наук – К. І. Вашенко, С. Д. Герцрікен, І. Г. Полоцький, кандидати наук – Н. О. Воронова (вчений секретар), професор В. Д. Вознесенський, О. О. Сігов, С. Й. Вітензон, М. Д. Бори-

сов, М. П. Арбузов, К. Г. Вавилова, В. Н. Єременко, М. Т. Коростелін (представник парторганізації).

IX. Затвердили вчену раду Інституту гідрології у такому складі: чл.-кор. Я. В. Ролл (голова), акад. Д. К. Третьяков, чл.-кор. Л. Й. Рубенчик, доктор М. В. Єрмаков, кандидати біологічних наук – Хамчук, М. Д. Білий, Ю. М. Марковський (вчений секретар), М. В. Товбін, директор Інституту рибного господарства та представник МК АН.

X. Затвердили вчену раду Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору (без подання до ВКВШ) у такому складі: чл.-кор. Е. Г. Співак (голова), кандидат філологічних наук Ю. Б. Лойцкер (вчений секретар), кандидат наук М. Я. Береговський, акад. О. І. Білецький, акад. М. Я. Калинович, поет Д. Н. Гофштейн, с.н.с. М. Н. Майданський (профорт).

XI. Заслухали привітальну телеграму голови Болгаро-Радянського Комітету в Софії проф. Л. Костова з нагоди повернення АН УРСР до Києва.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 206–212. Оригінал. Машинопис.

**Протокол № 21**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 24 листопада 1944 р.  
м. Київ

1. Заслухавши доповідь директора Ботанічного саду акад. М. М. Гришка про розгортання будівництва та наукової роботи Ботанічного саду, постановили: забезпечити організацію в Саду дендрарію; підготувати генеральний план будівництва до 1 вересня 1945 р., передбачивши в ньому календарний план будівництва; включити будівництво Ботанічного саду в титульний список АН для затвердження в уряді; просити Київміськраду закінчити відселення сторонніх мешканців з території Ботанічного саду відповідно до постанови РНК УРСР від 23 березня 1944 р.; просити РНК УРСР доручити проконтролювати виконання постанови Раднаркому УРСР про передачу Київським сільськогосподарським інститутом 12 га старого саду в Голосіївському лісі для організації єдиного в Україні розплідника диких плодючих рослин.

2. Заслухавши доповідь директора Інституту енергетики проф. І. Т. Швеця про роботу Інституту в 1944 р. та висновки комісії, вирішили: звернутися до РНК УРСР та відповідних Союзних наркоматів з клопотанням про забезпечення Інституту в 1945 р. необхідною контрольно-вимірювальною апаратурою та обладнанням для лабораторій; зобов'язати Редакційно-видавничу раду АН прискорити друкування збірника наукових праць Інституту, присвяченого пам'яті акад. В. М. Хрущова, та збірника наукових праць Інституту, виконаних за роки Вітчизняної війни.

3. Заслухавши доповідь віце-президента АН УРСР акад. Б. І. Чернишова, доручили йому та завідувачу фінансово-планового відділу Л. П. Терещенкові подати до Наркомфіну УРСР додаткову заявку на асигнування коштів для планових заходів у 1945 р.: а) на придбання обладнання для АТС, радіовузла та для відновлення телефонної мережі в установах АН – 152 700 крб.; б) на відновлення заповідників та експериментальних баз додатково – 350 тис. крб.; в) на преміювання співробітників АН – 400 тис. крб.

Вирішили просити РНК УРСР підтримати клопотання АН перед РНК СРСР про звільнення від затвердження штатних розписів установ Академії в Державній штатній комісії.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Зобов'язали голів бюро Відділів АН 27 листопада 1944 р. подати до Президії АН матеріали про участь інститутів у відбудові народного господарства, культурно-освітніх закладів і наукових установ АН УРСР.

2) За систематичне невиконання постанов Президії та розпоряджень Бюро Відділу суспільних наук оголосили догану вченому секретареві Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН М. К. Осипенку.

3) Для висвітлення наукових досягнень вирішили просити РНК УРСР дозволити видавати щомісяця науково-популярний журнал під назвою «Наука і життя» на 3–4 друк. арк.

4) Підтримали клопотання Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії та акад. В. Г. Щурата перед РНК УРСР про передачу історичних пам'яток західноукраїнських земель з Історичного музею Львова до Академії.

5) Підтримали клопотання Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії перед РНК УРСР про передачу Львівського національного музею до структури Академії.

6) Вирішили асигнувати 2 тис. крб. Львівській філії Бібліотеки АН для придбання рукописів Івана Франка.

7) Затвердили такий порядок здачі до друку рукописів наукових праць: Редакційно-видавнича рада АН приймає рукописи, готові до друку, згідно планів інститутів, затверджених відповідними Відділами.

8) Дозволили друкувати роботи чл.-кор. Б. М. Горбунова та проф. М. Д. Жудіна російською мовою.

9) Підтримали клопотання дочки акад. Є. І. Орлова про закріплення за родиною покійного академіка його квартири.

10) Дозволили акад. О. І. Білецькому наукове відрядження з 27 листопада до 20 грудня 1944 р. до Москви.

11) На прохання дирекції Історичного музею УРСР дозволили Інституту археології проводити наукові консультації з окремих робіт та брати участь у виконанні науково-експедиційних робіт Музею.

12–15)<sup>\*5</sup>

16) На заяву Інституту фізики вирішили звернутися до виконкому Київміськради з проханням терміново затвердити ділянку для будівництва Циклотронної лабораторії, визначену Архітектурним управлінням Києва.

17)<sup>\*4</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 221–235. Оригінал. Машинопис.



**Протокол № 22**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 8 грудня 1944 р.  
м. Київ

1. Вирішили провести 20 грудня 1944 р. позачергову сесію Загальних зборів АН, присвячену 65-й річниці з дня народження Й. В. Сталіна.

2. За доповіддю голови бюро Відділу суспільних наук акад. М. В. Птухи про роботу інститутів Відділу констатували, що після реевакуації за короткий час розукрупнено та відновлено роботу всіх установ Відділу; зобов'язали: Відділ – поновити з 1 січня 1945 р. видання «Наукових записок»; Інститут української літератури ім. Т. Г. Шевченка – посилити зв'язки з Львівськими відділами інститутів та керівництво їх роботою, зокрема, надати наукове відрядження до м. Львів директорам інститутів або їх заступникам (для складання темпланів); до 15 січня 1945 р. проробити перспективний план видання творів класиків української літератури та подати його на розгляд Президії.

3. Заслухавши доповідь голови Відділу біологічних наук акад. Д. К. Третьякова про розгортання науково-експериментальних баз для інститутів Відділу, вирішили для постачання інститутів Клінічної фізіології та Біохімії організувати розплідник піддослідних тварин; Інституту ботаніки – добудувати двохповерховий будинок в Голосієво і перенести зі Звіринця на Голосіївську дільницю вегетаційний будинок, провести ремонт теплиці акад. А. О. Сапегіна на Звіринці, допомогти у будівництві теплиці Інституту ботаніки в Голосієво; допомогти Інституту гідробіології придбати катер та матеріали для будівництва акваріуму по вул. Короленка, № 44.

4. Затвердили проект капітального будівництва у 1945 р. на суму 9 млн. крб.

5. Розглянули такі поточні питання:

1) Утворили комітет для відзначення 150-х роковин з дня смерті Г. Сковороди у такому складі: академіки – О. В. Палладін, П. Г. Тичина, Б. І. Чернишов, Л. А. Булаховський, члени-кореспонденти – Л. М. Славін, П. М. Попов, С. І. Маслов і кандидат філологічних наук Є. П. Кирилук, якій доручили розробити програму проведення урочистого засідання.

2) Зобов'язали директорів інститутів та установ АН до 5 січня 1945 р. подати до Відділів та Планової комісії звіти про роботу за 1944 рік.

3) Доручили Відділам Фізико-хімічних і математичних наук та Біологічних наук опрацювати питання про організацію в Академії Лабораторії ґрунтознавства та подати пропозиції на наступне засідання Президії.

4) Дозволили відновити в Інституті чорної металургії роботу Аналітичної лабораторії.

5) Доручили директору Інституту чорної металургії акад. М. В. Луговцову разом з Плановою комісією розробити штати, кошторис і положення про Аналітичну лабораторію Інституту.

6) погодилися з клопотанням бюро Відділу технічних наук про виділення зі складу Інституту будівельної механіки, як окрему структурну одиницю, Лабораторії сільськогоспо-

дарської механіки під керівництвом чл.-кор. А. О. Василенка; вирішили просити РНК УРСР затвердити положення про Лабораторію.

7) Заслухавши доповідну записку директора Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка акад. О. І. Білецького, вирішили відновити академічне видання творів Т. Г. Шевченка.

8) На лист Народного комісаріата охорони здоров'я УРСР та лист Академії наук Білоруської РСР доручили виконуючому обов'язки директора Бібліотеки АН Т. М. Марковській виділити з дублетних фондів Бібліотеки потрібну літературу та повідомити про це Наркомздоров'я БАРСР і Президію АН Білоруської РСР.

9) Для участі у відзначенні 100-річчя Київського медінституту виділили делегацію від колективу Академії в складі академіків О. О. Богомольця та О. В. Палладіна.

10) Для ознайомлення з побутовим станом співробітників АН створили комісію в складі: акад. М. В. Птуха (голова), керсправами І. І. Сільвестров, вчений секретар Президії З. П. Шульга, проф. І. Т. Швець, І. Н. Романенко, представники партбюро та місцевому АН.

11) Попросили акад. О. В. Палладіна від імені Президії АН привітати 14 грудня 1944 р. в Москві учасників перших Загальних зборів Академії медичних наук.

12–18)\*<sup>5</sup>

19) Вирішили вважати за потрібне поновити Лабораторію ізотопів та надати допомогу акад. О. І. Бродському.

20) Надали відрядження на 10 днів чл.-кор. М. М. Боголюбову до Москви.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 236–244. Оригінал. Машинопис.

### **Протокол № 23 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 29 грудня 1944 р.  
м. Київ

I. Взяли до відома доповідь голови Комісії по газифікації установ АН віце-президента акад. Б. І. Чернишова та вирішили організувати комісію в складі директорів інститутів: Геологічних наук, Хімії, Енергетики, Чорної металургії, Гірничої механіки, Економіки й Ботанічного саду, наукова тематика яких пов'язана з природним газами та питаннями газифікації України.

II. Розглянули такі поточні питання:

1. З огляду на те, що АН відчуває гостру потребу в поліграфічній базі, вирішили: 1–2) звернутися до заступника голови РНК УРСР з проханням включити представників Академії – чл.-кор. П. А. Власюка та проф. І. Т. Швеця до складу спеціальної Державної комісії з розбору поверненого майна з Німеччини; просити РНК УРСР дати розпорядження про

передачу АН обладнання Львівської астрономічної обсерваторії, що надсилається з м. Бухарест до Києва, для використання його новоутвореною Київською астрономічною обсерваторією. Директора Обсерваторії акад. О. Я. Орлова призначити уповноваженим для одержання цього обладнання; 3) заслухавши повідомлення акад. М. Т. Рильського про те, що в Румунії знайдено багато вивезених нацистами стародруків, вирішили звернутися до РНК УРСР з проханням передати ці стародруки Академії; 4) заслухавши інформацію директора Ботанічного саду акад. М. М. Гришка про те, що в Румунії (м. Клуж) є посадочний матеріал для Ботанічного саду, доручили фінансовому відділу Академії фінансувати закупку цього матеріалу.

2. Вирішили у січні [1945 р.] провести урочисте засідання, присвячене 15-річчю з дня смерті засновника Інституту мікробіології акад. Д. К. Заболотного.

3. Ухвалили у травні 1945 р. провести урочисте засідання, присвячене 100-річчю з дня народження видатного вченого І. І. Мечникова.

4. погодилися з пропозицією Інституту геологічних наук щодо допомоги у відбудові народного господарства Молдавської РСР та вирішили надіслати до Молдавії комплексну експедицію, доручивши Б. І. Чернишову укомплектувати її склад.

5. До складу вченої ради Інституту мовознавства АН ввели завідуючого Львівським відділом Інституту проф. І. С. Свенціцького.

6. Для підготовки до видання етнографічних матеріалів та для рецензування роботи В. Я. Дашкевича доручили Відділу суспільних наук утворити комісію з цього питання.

7. Доручили Редакційно-видавничій раді АН встановити остаточні розцінки авторського гонорару.

8.\*<sup>5</sup>

9. Заслухали повідомлення акад. О. Я. Орлова про стан в обсерваторіях АН УРСР, а саме: а) в Карпатах – на горі «Поп Іван» – Обсерваторію повністю зруйновано в 1941 р. Рештки астрографа перевезені до Львівської обсерваторії; б) Обсерваторія Академії в м. Полтава проводить наукову роботу в складних умовах (відсутнє скло у вікнах, приміщення не відремontоване, немає світла, транспорту); в) проект будівництва Астрономічної обсерваторії АН УРСР буде поданий на розгляд Президії на початку лютого 1945 р. погодилися з пропозицією акад. О. Я. Орлова про скликання розширеного засідання Президії АН УРСР в лютому 1945 р. для розгляду проекту Київської астрономічної обсерваторії.

10. Затвердили пропозицію Відділу фізико-хімічних і математичних наук про заснування Лабораторії ґрунтознавства в м. Харків. Доручили Плановій комісії розробити проект штатного розпису.

11. Ввели до складу вченої ради Інституту будівельної механіки для прийому та захисту кандидатських дисертацій таких науковців: від Інституту гірничої механіки – акад. О. М. Динника, проф. Г. М. Савіна, проф. О. М. Пенькова; від Інституту гідрології та гідротехніки – чл.-кор. Г. Й. Сухомела, проф. А. В. Огієвського та проф. М. В. Терпугова.

12. Затвердили завдання на складання генерального плану Ботанічного саду АН.

13. Підтримали клопотання Ботанічного саду АН і Чернігівського облвиконкому перед РНК УРСР про організацію Ботанічного саду в Чернігові.

14. Ввели до складу Експертної комісії з виборів дійсних членів та членів-кореспондентів АН УРСР по Відділу суспільних наук акад. О. І. Білецького.

15. Затвердили такий розподіл асигнувань на капітальне будівництво в 1945 р.: 1) Фізико-технічний інституту – 1400 тис. крб.; 2) Ботанічний сад – 1000 тис. крб.; 3) будівництво циклотрону – 600 тис. крб.; 4) будівництво Астрономічної обсерваторії – 200 тис. крб.; 5) житловий будинок по вул. Челюскінців, № 4 – 700 тис. крб.; 6) Інститут електрозварювання – 500 тис. крб.; 7) Інститут чорної металургії – 250 тис. крб.; 8) Інститут енергетики – 150 тис. крб.; 9) Інститут будівної механіки – 70 тис. крб.; 10) Інститут фізики – 200 тис. крб.; 11) Інститут ботаніки – 200 тис. крб.; 12) ремонт житлоплощі в будинках Академії – 200 тис. крб.

Вирішили в 1945 р. розпочати будівельні роботи на названих об'єктах.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 255–250. Оригінал. Машинопис.

## 1945

### Протокол № 1 засідання Президії Академії наук УРСР

від 12 січня 1945 р.  
м. Київ

1. Затвердили такий порядок денний виборчої лютневої сесії АН: 9 лютого – Загальні збори за таким розписом: 1) робота Академії в 1944 р. та план роботи на 1945 р.; 2) повідомлення про затвердження РНК УРСР статуту Академії наук. 10 лютого – засідання Відділів: а) обговорення кандидатур на дійсних членів АН УРСР (доповіді голів експертних комісій академіків – М. В. Птухи, Б. І. Чернишова, Д. К. Третьякова, Г. Ф. Проскури); б) обговорення кандидатур на членів-кореспондентів АН УРСР (доповіді вищеназваних голів експертних комісій)

10 лютого – засідання Відділів: 1) обрання кандидатів на дійсних членів АН УРСР; 2) вибори членів-кореспондентів АН УРСР.

12 лютого – Загальні збори: 1) затвердження обраних дійсних членів; 2) затвердження обраних членів-кореспондентів; 3) доповідь акад. О. В. Палладіна про філію Академії наук УРСР у м. Львів.

13 лютого – Загальні збори: 1) звіти про роботу бюро Відділів; 2) обговорення кандидатів на голів бюро Відділів; 3) обговорення кандидатів на директорів установ Академії.

2. Затвердили план роботи АН УРСР на I квартал 1945 р.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Вирішили скликати Загальні збори Академії, присвячені 25-м роковинам з дня смерті В. І. Леніна; для опрацювання програми утворили комісію у складі акад. О. В. Палладіна (голова), чл.-кор. Л. М. Славіна та кандидата економічних наук І. Н. Романенка.

2) Для відзначення 25-ї річниці від дня смерті П. Мирного вирішили провести урочисте засідання АН спільно зі Спілкою радянських письменників України.

3) Відхилили прохання Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії і бюро Відділу технічних наук про додаткові вакансії на обрання дійсних членів АН УРСР.

4) Погодилися з рішенням Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії щодо придбання збірки фольклорних та музичних матеріалів О. Г. Шпиговського.

5) Погодилися на пропозицію Видавництва АН СРСР про спільне використання книжкової кранниці та складів «Академкнига» та затвердили відповідну угоду з застереженням, що «Академкнига» розповсюджуватиме видання АН УРСР у Москві.

6) Затвердили нові ставки авторського гонорару.

7) Задовольнили прохання місцевому та Управління справами АН про призначення головному М. С. Мейтінуну персональної пенсії республіканського значення в зв'язку з 50-літтям його трудової діяльності.

8) Вирішили просити РНК СРСР про встановлення порядку переатестації наукових співробітників АН УРСР у м. Львів та розв'язати питання про постачання їх продуктами.

9) Доручили відділу кадрів з'ясувати у ВКВШ при РНК СРСР порядок видачі атестатів на науковій ступені доктора та кандидата наук.

10) Дозволили доктору історичних наук М. А. Рубачу працювати за сумісництвом у КДУ не більше 6–8 годин на тиждень.

11)<sup>\*4</sup>

12) Доручили директорам інститутів подати до 1 лютого 1945 р. у відділ кадрів відомості про роботу за сумісництвом наукових співробітників.

13–16)<sup>\*5</sup>

17) Затвердили с.н.с. Б. І. Медовара на посаді вченого секретаря Інституту електровзаємодії.

18) Затвердили положення та структуру контрольної лабораторії Інституту чорної металургії як окремого госпрозрахункового підрозділу.

19) Затвердили в структурі Інституту енергетики відділ загальних проблем енергетики, не збільшуючи кількості штатних одиниць в інституті.

20–21)<sup>\*5</sup>

22) Утворили комісію в складі акад. Л. А. Булаховського, Є. П. Кирилюка, Н. Є. Крутікової та проф. С. М. Гершензона для підготовки висновків про видання Ювілейного збірника та всієї друкованої продукції АН УРСР.

23) На подання директора Бібліотеки АН Ю. О. Меженка затвердили заходи щодо впровадження її роботи та доручили Бібліотечній раді при Президії спільно з Відділом суспільних наук підготувати пропозиції про запровадження цих заходів в життя.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183 арк. 1–8. Незасвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № [2]  
засідання Президії Академії наук УРСР**

[між 12 січня і 16 лютого 1945 р.]<sup>\*1</sup>  
м. Київ

1. Схвалили тематичний план АН на 1945 р. і звіти за роботу у 1944 р. та вирішили винести їх на обговорення та затвердження Загальними зборами Академії; для розробки проекту резолюції утворили комісію в складі: акад. О. В. Палладін і голови Відділів: академіки – М. В. Птуха, Д. К. Третьяков, Г. Ф. Проскура, чл.-кор. А. І. Кіпріанов, вчений секретар Президії З. П. Шульга та вчений секретар Планової комісії І. Н. Романенко.

2. Розглянули такі поточні питання:

1) Вирішили при Відділі суспільних наук з 1 січня 1945 р. почати видання журналу «Сучасне і майбутнє» українською мовою.

2) Підтримали клопотання перед РНК УРСР Полтавського обласного відділу архітектури про утворення історичного заповідника «Полтавський бій» на місці Полтавської битви.

3) Підтримали клопотання Львівської філії Бібліотеки АН перед Наркомосвіти УРСР про передачу до її фондів стародруків та старих рукописів з Історичного музею м. Львів.

4) Вирішили повідомити Держплан УРСР про скликання конференції з проблем Середнього Дніпра.

5) У відповідь на лист Патріарха Сербської Патріархії вирішили надіслати на ім'я його заступника митрополита Йосифа Скопльського листа з подякою за передані АН УРСР видання Королівської Сербської академії наук (описи стародавніх архітектурних пам'яток Сербії та частини Сербської Македонії та інші видання).

6) Задовольнили клопотання Інституту геологічних наук про передачу Одеської палеонтологічної експедиції у відання Інституту зоології АН.

7) Заслухавши лист групи наукових співробітників про організацію філії Академії у м. Харків, вирішили винести пропозицію на розгляд окремої наради за участю осіб, що підписали листа.

8) Підтвердили рішення Президії про завершення прийому до аспірантури з 1 січня 1945 р., за винятком демобілізованих з Червоної Армії колишніх аспірантів.

9) На клопотання Комісаріату харчової промисловості УРСР дозволити стажування п'ятьом співробітникам тресту «Укрвітамінпром» в Інституті хімії, вирішили допустити до стажування двох осіб.

10) Доручили Відділам негайно розпочати підготовчу роботу зі збирання матеріалів для висування від АН УРСР кандидатів на Сталінську премію.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 10зв.–13. Незасвідчена копія. Машинопис.

---

<sup>\*1</sup> Дату встановлено за суміжними протоколами та змістом даного протоколу.

**Протокол № 3**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 16 лютого 1945 р.  
м. Київ

1. Затвердили розподіл обов'язків між членами Президії АН УРСР: 1) Перший віцепрезидент акад. О. В. Палладін є: а) замісником Президента в разі його відсутності; б) головою Планової комісії; в) керівником з питань кадрів. 2) Віцепрезидент акад. Є. О. Патон керує випуском імпоротної апаратури та забезпеченням репараційною апаратурою установ АН УРСР. 3) Віцепрезидент акад. М. О. Лаврент'єв керує адміністративно-господарськими та фінансовими справами, йому підпорядковується керуючий справами АН. 4) Член Президії акад. Г. В. Курдюмов – голова Редакційно-видавничої ради АН, йому також підпорядковуються Видавництво та Друкарня. 5) Член Президії акад. О. М. Динник – голова Аспірантської комісії та Комісії з наукової пропаганди. 6) Член Президії акад. М. М. Гришко відповідає за організацію й розвиток підсобного господарства в Феюфанії та будинок відпочинку. 7) Голови Відділів АН УРСР керують бюро свого Відділу та забезпечують науково-організаційне керівництво установами, що входять до складу Відділу.

Відділу суспільних наук підпорядковується Бібліотека АН.

2. Заслухали інформацію про висунення від АН УРСР кандидатів на Сталінську премію.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Підтвердили існуюче правило про те, що перший примірник книги з Бібліотеки АН УРСР додому нікому не видається.

2) Вирішили клопотатися перед РНК УРСР про забезпечення Академії транспортом для завезення будматеріалів.

3) Взяли до відома та керівництва в роботі новий статут АН УРСР.

4) Заслухавши лист ректора Чернівецького держуніверситету про допомогу в дослідженні історії та економіки Буковини, вирішили передати лист Відділам АН для ознайомлення та доручити їм подати пропозиції на засідання Президії.

5) На скаргу начальника Адміністративного управління АН у м. Львів І. С. Романченка вирішили: звернутися до РНК УРСР з проханням скасувати постанову Львівського виконкому про передачу будинку АН Комітетові фізкультури, оскільки в ньому Академія передбачала розмістити відділи інститутів суспільних наук АН та Бібліотеку, крім того на ремонт цього будинку Академією витрачено 500 тис. крб. в 1940–1941 рр.; просити РНК УРСР асигнувати додаткові кошти на відбудову цього приміщення.

6) Надали відпустку для лікування вченому секретареві Відділу суспільних наук Є. П. Кирилюку.

7) Доручили вченому секретареві Президії АН та заввідділу кадрів АН підготувати до видання «Календар-довідник АН УРСР».

8) Доручили керсправами І. І. Сільвестрову виготовити посвідчення для дійсних членів та членів-кореспондентів АН УРСР (за зразком АН СРСР).

9–11) Надали відрядження академікам О. В. Палладіну та М. В. Птусі з 24 лютого 1945 р. – до Москви; Г. Ф. Проскурі – до Харкова.

12) Доручили відділу кадрів з'ясувати питання щодо надання відпусток аспірантам Академії.

13) Доручили розпорядчому засіданню Президії вирішити питання про покращення постачання дійсних членів і членів-кореспондентів АН.

14) Зобов'язали акад. М. О. Лаврентьєва визначити склад розпорядчого засідання Президії.

15) Заслухали телеграми від академіків П. І. Ляценка, М. К. Гудзія та чл.-кор. Є. О. Шилова з подякою за обрання до складу АН УРСР.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 14–20зв. Незасвідчена копія. Машинопис.

#### **Протокол № 4 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 23 лютого 1945 р.  
м. Київ

1. Затвердили подані структурно-штатною комісією АН проекти: а) розподілу штатних посад між установами; б) бюджетних асигнувань на 1945 рік.

Вирішили звернутися до РНК УРСР з проханням збільшити асигнування Академії на 2 млн. крб.; доручили фінансово-плановому відділу подати штатні розписи інститутів АН УРСР на затвердження Штатною комісією РНК СРСР.

2. Розглянули такі поточні питання:

1) На прохання РНК УРСР надали відрядження на два місяці вченому секретареві Президії З. П. Шульзі, доручивши тимчасове виконання обов'язків вченого секретаря Президії чл.-кор. П. С. Погребняку.

2) Для відзначення 75-річчя з дня народження і 50-річчя наукової діяльності Героя Соціалістичної праці акад. Є. О. Патона утворили ювілейний комітет у такому складі: академіки – О. О. Богомолець, О. В. Палладін, М. О. Лаврентьєв, Г. Ф. Проскура, чл.-кор. Ф. П. Белянкін, проф. І. Т. Швець.

3) Визнали за недоцільне організацію в м. Харків філії Академії наук УРСР.

4) Утворили комісію в складі академіків – Є. О. Патона (голова), М. В. Птухи, М. Т. Рильського для розв'язання питання будівництва приміщення для Бібліотеки АН.

5) Для впорядкування книжкового фонду Бібліотеки АН вирішили передбачити в бюджеті Академії на 1945 р. спеціальні асигнування в розмірі 600 тис. крб.

6) Вирішили просити ВКВШ дозволити Академії приймати до захисту докторські дисертації у Відділі суспільних наук, в зв'язку з цим затвердили склад Вченої ради Відділу в кількості 26 осіб.

7) Заслухали протокол ювілейного комітету з відзначення 35-річчя наукової діяльності та 60-річчя з дня народження акад. О. І. Білецького; вирішили провести святкування 28 квітня 1945 р.

7-а) Затвердили докторанта Н. В. Бодрову відповідальним секретарем збірника, присвяченого пам'яті акад. О. В. Леонтовича.

8) Взяли до відома телеграму проф. К. В. Квітки з проханням зняти його кандидатуру на обрання академіком за станом здоров'я.



9) В зв'язку з відрядженням акад. Г. Ф. Проскури виконання обов'язків голови Відділу технічних наук доручили його заступнику – чл.-кор. Б. Д. Грозіну.

10) Вирішили клопотатися перед РНК УРСР про встановлення акад. М. М. Федорову персональної зарплатні.

11) Підтримали клопотання академіків Г. В. Пфейффера, О. І. Бродського, О. І. Лейпунського та М. О. Лаврентьєва щодо збереження вакантної посади академіка з математики з тим, щоб у найближчий час оголосити конкурс на цю вакансію.

12) В зв'язку зі зверненням різних організацій Києва утворити Комітет сприяння газифікації Києва та створення газопроводу доручили акад. Б. І. Чернишову скликати засідання Комісії по газифікації, яку він очолює, поставити питання про роботу комісії в цьому напрямку та доповісти Президії про результати роботи комісії.

13)<sup>\*4</sup>

14–19)<sup>\*5</sup>

20) Вирішили відділ фізіології водних організмів Інституту гідробіології перетворити на Лабораторію експериментальної екології та фізіології водних організмів.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 21–30. Незасвідчена копія. Машинопис.

#### **Протокол № 5 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 9 березня 1945 р.  
м. Київ

1. Взяли до відома доповідь секретаря ЦК ЛКСМУ В. С. Костенка.
2. Дозволили Інституту економіки 7–10 травня 1945 р. скликати конференцію з проблем відбудови народного господарства УРСР
3. Розглянули такі поточні питання:
  - 1) Взяли до відома постанову РНК УРСР і ЦК КП(б)У № 289 про увічнення пам'яті славетного діяча української культури, поета-філософа Г. Сковороди.
  - 2) На постанову РНК УРСР і ЦК КП(б)У № 290 про відзначення ювілею акад. В. П. Філатова доручили акад. Г. І. Маркелову скласти вітальний адрес від імені Академії та бути її представником на святкуванні.
  - 3) Взяли до відома постанову РНК УРСР і ЦК КП(б)У № 270 від 23 лютого 1945 р. про відзначення 100-річчя з дня народження І. І. Мечникова.
  - 4) Вирішили в двадцятих числах квітня 1945 р. скликати сесію, присвячену 75-річчю з дня народження В. І. Леніна.
  - 5) Ухвалили 13 березня 1945 р. скликати Загальні збори АН, присвячені шевченківським дням.
  - 6) У зв'язку з 75-річчям з дня народження та 50-річчям наукової діяльності акад. Є. О. Патона вирішили: 14 квітня 1945 р. скликати урочисті збори Академії; звернутися до Верховної Ради УРСР з проханням про присвоєння Інституту електрозварювання імені акад. Є. О. Патона та встановлення трьох стипендій його імені для студентів Київсь-

кого будівельного інституту та двох аспірантських стипендій (1000 крб. кожна): одна – для Інституту електрозварювання, одна – для Відділу технічних наук.

7) Для відзначення 50-річчя з дня народження акад. М. Т. Рильського рекомендували до складу оргкомітету Спілки радянських письменників таких академіків – О. В. Палладіна, М. В. Птуху, О. І. Білецького.

8) Для підготовки до видання праць акад. М. М. Федорова утворили редколегію в складі акад. О. М. Динника, чл.-кор. Г. М. Савіна, чл.-кор. П. С. Кучерова, проф. Г. М. Єланчика та проф. О. С. Ільчова.

9) Постановили організувати в Бучаках дослідницьку базу Інституту гідробіології АН.

10) Для проведення та розробки програми конференції з проблем Середньої Наддніпрянщини утворили оргкомітет у складі акад. О. Н. Соколовського (голова), проф. А. В. Огієвського, кандидата економічних наук І. Н. Романенка, акад. К. Г. Воблого, чл.-кор. Я. В. Ролла, проф. І. Т. Швеця, чл.-кор. Г. Й. Сухомела, проф. К. І. Макова.

11) Групу фізико-хімії силікатів Інституту фізичної хімії перевели до Інституту хімії.

12) Доручили вченій раді Відділу фізико-хімічних та математичних наук з'ясувати питання про доцільність переведення Лабораторії ґрунтознавства до його складу або до складу Відділу біологічних наук.

13) Надали відрядження чл.-кор. Я. В. Роллу на наукову конференцію з проблем гідробіології та іхтіології до Москви.

14)<sup>\*4</sup>

15) Взяли до відома подяку акад. А. В. Думанського з приводу обрання його дійсним членом АН УРСР.

16) Розглянувши проект клопотання Академії перед урядом СРСР про надання коштів на виписку іноземної літератури в 1945 р., вирішили передплачувати закордонну літературу через АН та просити РНК УРСР надати імпортерський контракт на іноземну літературу для АН у 1945 р. в розмірі 150 тис. крб.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 31–35зв. Засвідчена копія. Машинопис.

#### **Протокол № 6 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 23 березня 1945 р.  
м. Київ

1. Взяли до відома доповідь акад. Д. К. Третьякова про результати Одеської палеонтологічної експедиції.

2. Доповідь чл.-кор. Г. М. Савіна «Буре вугілля УРСР, розробка та використання (узагальнення досвіду)» взяли до відома та зобов'язали автора підготувати її до друку до 1 липня 1945 р.

У зв'язку з проханням Наркомвугілля СРСР про розробку в інститутах АН УРСР комплексної теми «Узагальнення наслідків науково-дослідницьких робіт по розробці та використанню бурого вугілля УРСР і складанню схеми промислового комбінату Олександрій-

ського буровугільного родовища» доручили бюро Відділу технічних наук результати обговорення цього питання доповісти на наступному засіданні Президії.

3. Розглянули такі поточні питання:

1–2) Взяли до відома та виконання постанову РНК УРСР і ЦК КП(б)У про відзначення ювілеїв академіків Є. О. Патона та О. І. Білецького.

3) Вирішили 23–25 квітня 1945 р. провести разом з УІМЕЛ сесію, присвячену 75-річчю з дня народження В. І. Леніна.

4) Дали дозвіл на друкування корпусу українських пісень, впорядкованого чл.-кор. В. Я. Дашкевичем, та вирішили просити РНК УРСР забезпечити це видання відповідними коштами й папером.

5) Постановили клопотатися перед ВКВШ про дозвіл Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії приймати до захисту кандидатські дисертації.

6) На пропозицію Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії щодо видання «Історії українського театру» затвердили таку редколегію: акад. О. І. Білецький, А. Я. Гозенпуд, М. К. Йосипенко та О. М. Борщагівський.

7) Взяли до відома постанову РНК УРСР № 328 про організацію Лабораторії машинобудівництва та проблем сільськогосподарської механіки АН УРСР та затвердили чл.-кор. А. О. Василенка в. о. директора цієї Лабораторії.

8) Зважаючи на те, що Інститутом фізики не розроблено в достатній мірі технологію виробництва фотоелемента «ФЕСС», вирішили: а) підтримати ініціативу В. С. Лашкарьова про організацію виробництва «ФЕСС» поза межами Інституту та просити РНК УРСР забезпечити його відповідними коштами; б) просити заступника Народного комісара чорної металургії СРСР акад. І. П. Бардіна допомогти Інституту фізики в одержанні матеріалів, необхідних для виробництва «ФЕСС».

9) Дозволили співробітникам Інституту історії України АН К. І. Стецюк, В. А. Дядиченкові та М. А. Рубачу читати лекції в Республіканській партшколі.

10) Звільнили З. П. Шульгу з 20 березня 1945 р. від обов'язків вченого секретаря Президії АН УРСР в зв'язку з переходом на іншу роботу.

11) Повідомили Виконком Білоцерківської ради про те, що Академія погоджується надати наукову допомогу у святкуванні 900-ліття Білої Церкви.

12) Інформацію акад. О. В. Палладіна про конференцію з виявлення біохімії аліментарної дистрофії взяли до відома. Відзначили, що Інститут біохімії провів надзвичайно корисну роботу в галузі вивчення біохімії аліментарної дистрофії, наслідки якої втілено в практику.

13) Доручили бюро Відділу технічних наук та бюро Відділу фізико-хімічних та математичних наук в погодженні з директорами підпорядкованих інститутів організувати для відрядження до м. Львів бригади для вивчення питання про участь в розробці проблем промисловості західних областей УРСР та допомоги науковим установам м. Львів, а також питання доцільності утворення у м. Львів філій цих інститутів.

14) На повідомлення проф. Г. В. Карпенка про виявлення у Німеччині частини Бібліотеки АН висловили подяку особам, які допомагали її зберігати та вирішили повідомити про знахідку РНК УРСР і просити сприяти поверненню бібліотеки до Києва.

15) На повідомлення проф. П. С. Погребняка та с.н.с. І. Н. Романенка про знайдені бібліотечні фонди Львівської філії Бібліотеки АН УРСР вирішили звернутись до Політуправління фронту з проханням сприяти представникам Академії у поверненні фондів.

16) Взяли до відома інформацію про проведені збори, присвячені пам'яті акад. Д. К. Заболотного.

17) Вирішили повідомити РНК Башкирської АРСР, що Академія закінчила всі роботи стосовно Башкирії і просити уряд БАРСР допомогти у друкуванні цих робіт.

18) Для нормального збереження Гербарію АН, створення умов для його використання фахівцями Інституту ботаніки та забезпечення умов роботи новообраних академіків та членів-кореспондентів вирішили розширити площу Інституту ботаніки. Розпорядчому засіданню Президії доручили вирішити питання про асигнування 20 тис. крб. на літо 1945 р. для проведення експедиційних та екскурсійних робіт з метою подальшого поповнення Гербарію.

19–21)\*<sup>5</sup>

22) На доповідь чл.-кор. П. С. Погребняка вирішили повідомити РНК УРСР про те, що з ініціативи акад. О. Н. Соколовського Президія вважає за потрібне організувати Лабораторію ґрунтознавства у складі Відділу фізико-хімічних та математичних наук.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 36–42зв. Засвідчена копія. Машинопис.

### **Протокол № 7 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 6 квітня 1945 р.  
м. Київ

Перед початком засідання віце-президент акад. О. В. Палладін повідомив, що 29 березня 1945 р. помер дійсний член АН заслужений діяч науки Михайло Михайлович Федоров.

1. Заслухавши доповідь голови Відділу технічних наук акад. Г. Ф. Проскури про лабораторну базу інститутів Відділу, констатували, що інститути Відділу зазнали великих втрат в лабораторному устаткуванні, фактично виробнича база інститутів Відділу знищена.

Вирішили: а) просити РНК УРСР розглянути питання про проектування будівництва нових приміщень для інститутів Відділу в 1945–1946 рр. та виділення для цього відповідних земельних ділянок та коштів; б) просити РНК УРСР звернутися до РНК СРСР і Держплану СРСР щодо вказівок наркоматам та главам СРСР про включення інститутів Відділу технічних наук Академії наук УРСР до планів постачання нарівні з організаціями, що входять до їхнього відання.

2. Вирішили просити РНК УРСР дозволити на базі Інституту хімії утворити два інститути: 1) Інститут загальної і неорганічної хімії та 2) Інститут органічної хімії.

3. Доручили: Вченому секретареві Президії АН УРСР та директору Інституту геологічних наук скласти проект резолюції Президії за результатами міжвідомчої наради з планування науково-дослідної роботи в галузі геології України та подати його для затвердження на наступному засіданні Президії; Плановій комісії доручили розробити питання про поновлення діяльності Ради виробничих сил УРСР.

4. Затвердили план організації Молдавсько-Ізмаїльської експедиції, розроблений чл.-кор. АН С. С. Бурксером, та доручили остаточно опрацювати план роботи експедиції в погодженні з урядом Молдавської РСР, Облвиконкомом Ізмаїльської області та відповідними організаціями.

5. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома постанову РНК СРСР про утворення при АН СРСР Ради по координації діяльності Академій наук союзних республік і про включення до її складу Президента та першого віце-президента АН УРСР.

2) Взяли до відома і керівництва Постанову РНК СРСР № 627 від 29 березня 1945 р. про встановлення академічних звань, за якою звання «академік» збережено за дійсними членами Академії наук СРСР, а для академій наук союзних республік та академій медичних та педагогічних наук встановлено звання «дійсний член» та «член-кореспондент», до яких обов'язково додається назва Академії (дійсний член Академії наук УРСР, член-кореспондент АН СРСР, член-кореспондент Академії педагогічних наук і т. ін.).

3) Доручили Комісії по сприянню газифікації Києва включити до тематики Комісії проблеми, пов'язані з будівництвом газопроводу Дашава – Київ та газифікації Києва.

Ввели до складу Комісії акад. Є. О. Патона та чл.-кор. І. М. Францевича.

4) Відклали святкування ювілею акад. Є. О. Патона у зв'язку з його хворобою.

5) Вирішили провести святкування 60-річного ювілею з дня народження та 35-річчя наукової діяльності акад. О. Н. Соколовського в м. Харків разом з Харківським ордена Трудового Червоного Прапора сільськогосподарським інститутом.

6) Постановили відзначити 60-річний ювілей акад. М. В. Луговцова та утворили ювілейний комітет в складі академіків – Г. Ф. Проскури (голова), Б. І. Чернишова, О. М. Динника та чл.-кор. І. М. Францевича.

7) Вирішили провести сесію Відділу фізико-хімічних та математичних наук та Відділу технічних наук АН, присвячену 50-річчю винаходу радіо російським ученим О. С. Поповим.

8) На доповідь акад. О. Я. Орлова доручили Відділу фізико-хімічних та математичних наук подати пропозиції щодо складу Комісії з астрономічних проблем.

9) Вирішили відрядити Д. Д. Копицю на роботу в Інститут української літератури ім. Т. Г. Шевченка на посаду заступника директора з наукової частини.

10–11) З огляду на неможливість відновлення в складі Інституту хімії діяльності Лабораторії хімічної та механічної технологій волокнистих речовин вирішили, оскільки лабораторія не відповідає профілю і перспективам розвитку Інституту хімії, за якими передбачається дослідження в галузі хімії, а не механічної технології, запропонувати організувати її в системі відповідного наркомату; устаткування Лабораторії передати в тимчасове користування Технологічному інституту легкої промисловості.

12) Задовольнили прохання М. І. Супруненка про звільнення його від обов'язків заступника голови редколегії видання з історії Вітчизняної війни.

13) Ввели кандидата технічних наук З. М. Федорову до складу редколегії з підготовки до видання збірника праць акад. М. М. Федорова.

14) Затвердили план роботи Президії АН на II квартал 1945 р.

15) Надіслали лист до Румунської академії наук з подякою за подаровані нею видання та доручили видавництву АН надіслати у відповідь видання Академії, що вийшли за час війни.

16–19)\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 43–49зв. Незасвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 8**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 20 квітня 1945 р.  
м. Київ

1. Взяли до відома інформацію директора Інституту мовознавства акад. Л. А. Булаховського про закінчення робіт над складанням Російсько-українського словника.

2. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома повідомлення акад. О. В. Палладіна про скликання АН УРСР разом з УІМЕЛ 23–24 квітня 1945 р. наукової сесії, присвяченої 75-річчю з дня народження В. І. Леніна.

2) Заслухавши лист АН СРСР з проханням виділити двох представників від АН УРСР для участі у святкуванні 25 травня 1945 р. 220-річчя Академії наук СРСР, призначили академіків О. О. Богомольця та О. В. Палладіна.

3) Взяли до відома постанову РНК УРСР від 7 квітня 1945 р. про вшанування пам'яті померлого акад. М. М. Федорова.

4) Взяли до виконання постанову РНК УРСР від 6 квітня 1945 р. про організацію Лабораторії ґрунтознавства.

5) Заслухавши доповідь проф. С. І. Тетельбаума, заступника голови Комісії з відзначення 50-річчя з дня винаходу радіо російським ученим О. С. Поповим, вирішили між 20 та 30 травня 1945 р. провести ювілейну об'єднану сесію Фізико-математичного та Технічного відділів АН УРСР

6) Вирішили відзначити 50-річчя з дня смерті М. П. Драгоманова проведенням відповідних сесій у містах Києві та Львові.

7) Надіслали привітальну телеграму РНК Азербайджану (копію – газеті «Бакинський робочий») та АН Азербайджанської РСР з нагоди 25-річчя Азербайджанської РСР та утворення АН АзРСР.

8) Вирішили: а) просити РНК УРСР дозволити відзначити 60-річний ювілей акад. М. В. Луговцова та провести урочисті збори, присвячені цій даті; б) просити Президію Верховної Ради УРСР надати М. В. Луговцову звання заслуженого діяча науки і техніки; в) клопотатися перед РНК УРСР про нагородження акад. М. В. Луговцова урядовою нагородою за видатні заслуги в реконструкції та організації підприємств металургійної промисловості СРСР за американським зразком.

9) Заслухавши пропозиції Відділів щодо проведення конференції з відбудови народного господарства, вирішили передати їх на розгляд Інституту економіки.

10) Взяли до відома інформацію акад. О. Я. Орлова про стан приладів, призначених для спостережень Головною астрономічною обсерваторією АН повного сонячного затемнення.

11) Для розгляду попереднього проекту Головної астрономічної обсерваторії АН вирішили запросити на засідання Президії Академії, яке відбудеться 11 травня 1945 р., акад. АН СРСР О. В. Щусева, проф. М. О. Соловйова, чл.-кор. АН СРСР О. О. Михайлова, проф. М. П. Барабашова та проф. К. Ф. Огородникова, надіславши їм заздалегідь запрошення, а також запросити секретаря ЦК КП(б)У з пропаганди та агітації К. З. Литвина, заступника голови РНК УРСР В. Ф. Старченка, головного архітектора чл.-кор. Академії архітектури СРСР О. В. Власова, начальника Управління в справах архітектури чл.-кор.

Української філії Академії архітектури СРСР проф. Остапенка, голову Української філії Академії архітектури СРСР чл.-кор. В. Г. Заболотного.

12) Передали подяку співробітників Гравіметричної обсерваторії акад. О. Я. Орлову за співпрацю.

13) Затвердили вчену раду Карадаської біологічної станції у такому складі: академіки – О. О. Богомолець, О. В. Палладін, Д. К. Третьяков, члени-кореспонденти – Є. С. Бурксер, Я. В. Ролл, Л. Й. Рубенчик, професори – Б. Г. Новиков, М. І. Котов, О. П. Маркевич, М. В. Єрмаков, виконуючий обов'язки директора Карадаської біологічної станції К. О. Виноградов. Обов'язки голови вченої ради доручили акад. Д. К. Третьякову; заступника голови – проф. К. О. Виноградову, вченого секретаря – проф. Б. Г. Новикову.

14) Відмовили колишньому заступнику директора з господарської роботи Карадаської біологічної станції В. С. Торопову у відновленні його на роботі.

15) Надали відрядження на два тижні в. о. директора Карадаської біологічної станції К. О. Виноградову до Москви.

16) Як виняток, дали дозвіл виконуючому обов'язки директора Карадаської біологічної станції запросити співробітників на тимчасову роботу до того часу, доки Президія не розгляне їх справи й вирішить питання про зарахування їх співробітниками Станції.

17) Ввели до складу Вченої ради Інституту гірничої механіки чл.-кор. М. В. Полякова.

18) Дозволили акад. О. М. Диннику працювати консультантом у Дніпропетровському металургійному інституті.

19) Вирішили клопотатися перед відповідними організаціями про призначення персональної пенсії вдові проф. Л. Й. Кордиша.

20) \*4

21) Утворили комісію для відзначення першотравневих свят у складі акад. О. В. Палладіна, чл.-кор. Л. М. Славина, кандидата економічних наук І. Н. Романенка та ін.

22) Вирішили доцільним проведення в Україні, зокрема, в містах Чернігів та Переяслав-Хмельницький, археологічних досліджень та доручили Інституту археології скласти доповідну записку з перерахуванням першочергових робіт з археологічних розвідок в Україні та орієнтовний кошторис цих робіт.

23) Передали запрошення Дагестанського науково-дослідного інституту історії, мови та літератури взяти участь у дослідженні творчості Р. Гамзатова на розгляд бюро Відділу суспільних наук.

24) Взяли до відома лист декана біологічного факультету Томського університету про відзначення 10-річчя з дня смерті акад. М. Ф. Кащенко.

25) \*4

26) З метою організації Відділу сільськогосподарських наук створили комісію в складі акад. О. І. Душечкіна, членів-кореспондентів – В. Ф. Старченка, П. А. Власюка, П. С. Погребняка, Я. В. Ролла, Л. Й. Рубенчика, проф. О. П. Маркевича.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 50–56. Незасвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 9**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 4 травня 1945 р.  
м. Київ

1. Заслухавши доповідь голови Комісії з організації Відділу сільськогосподарських наук, ухвалили: 1) визнати організацію Відділу сільськогосподарських наук необхідною; 2) доручити Комісії доопрацювати проект організації Відділу, структуру його установ і баз для роботи та звернутися з клопотанням до РНК УРСР про затвердження проекту.

2. Підтримали клопотання Відділу технічних наук АН про організацію розробок газової турбіни; затвердили заходи щодо розгортання науково-дослідної роботи з названої проблеми; до виконання теми вирішили залучити кафедру турбобудівництва Харківського механіко-машинобудівного інституту під керівництвом акад. Г. Ф. Проскури, інституту: Енергетики, Чорної металургії, Будівельної механіки, Лабораторію швидкісних машин та механізмів.

3. Вирішили звернутися до начальника Управління в справах поліграфії при РНК УРСР П. Є. Рудого з проханням забезпечити Друкарню АН відповідною поліграфічною базою та надати Друкарні приміщення по вул. Чудновського, № 2.

Директору Видавництва АН В. Г. Ткаченкові доручили запросити відповідних фахівців для планування та завершення всіх робіт з пристосування приміщень під друкарське обладнання до 15 червня 1945 р.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) погодились з висновками Відділу технічних наук про несвоєчасність організації філії Відділу у м. Львів, окрім групи співробітників інститутів Енергетики та Гірничої механіки, яка разом із Львівським політехнічним інститутом розроблятиме проблеми використання природних газів. Доручили директорам цих інститутів закінчити організацію роботи до 15 липня 1945 р., а Інституту чорної металургії – залучити до роботи кафедру для вивчення металокерамічних сплавів на чолі з проф. Пшебетовським.

2) визнали незадовільним керівництво Львівськими відділами інститутів Відділу суспільних наук та доручили бюро Відділу суспільних наук вжити негайних заходів щодо зміцнення керівництва.

3) для розробки методів боротьби з польовими та хатніми гризунами утворили комісію в складі членів-кореспондентів В. Г. Дроботька, П. О. Свириденка (голова), Є. В. Зверзомб-Зубовського та Я. А. Фіалкова.

4) вирішили клопотатися перед урядом СРСР про організацію видання союзного журналу з колоїдної хімії.

5)\*<sup>6</sup> На пропозицію Відділу суспільних наук включили до його темплану теми, що стосуються культурного розвитку Буковини.

11) Надали відрядження з 1 травня 1945 р. акад. О. В. Палладіну, членам-кореспондентам П. С. Погребняку та М. Н. Петровському на конференцію в м. Сан-Франциско.

12) На святкування 220-річчя Російської академії наук делегували Президента АН акад. О. О. Богомольця та віце-президента акад. М. О. Лаврентьєва.



13) Дозволили акад. А. І. Кіпріанову поїхати в Москву на ювілей Російської академії наук та доручили йому просити акад. В. Я. Юрьєва бути представником від АН СРСР на святкуванні ювілею акад. О. Н. Соколовського.

14) Надали відрядження з 10 по 20 травня 1945 р. акад. А. І. Кіпріанову до м. Львів.

15) Взяли до відома та виконання лист Весоюзного комітету в справах вищої школи при РНК СРСР про подання переліку спеціальностей до Вищої атестаційної комісії СРСР.

16) Взяли до відома привітальну телеграму Львівської філії АН УРСР з нагоди свята 1 травня.

17) Звернулися з листом до НК соцзабезпечення про призначення персональної пенсії республіканського значення непрацездатному синові померлого акад. М. М. Федорова та онукові до повноліття останнього.

18) Дозволили с.н.с. М. І. Супрунєнку за станом здоров'я відвідувати Інститут два рази на тиждень по 2 години.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 59–66. Незасвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 10**  
**розширеного засідання Президії Академії наук УРСР**

від 18 травня 1945 р.  
м. Київ

І. Вирішили: 1) подати на розгляд РНК УРСР проект утворення у м. Львів нових відділів інститутів Академії та, з метою допомоги НК Вищої школи в справі укомплектування кадрами професорів вищих навчальних закладів, перевести на роботу до м. Львів співробітників Академії – членів-кореспондентів, професорів і докторів наук, зокрема:

а) З Інституту геологічних наук: відділ нафти на чолі з доктором геологічних наук В. Б. Порфир'євим у складі: кандидатів геологічних наук – М. П. Балуховського, М. О. Косяченко та кандидата хімічних наук Й. В. Грінберга; відділ геофізики на чолі з акад. В. О. Сельським у складі кандидата наук С. І. Субботіна, с.н.с. І. А. Балабушевича та н.с. А. А. Овчаренко; відділ геохімії (за винятком спектрографічної лабораторії та лабораторії силікатів) на чолі з чл.-кор. Є. С. Бурксером у складі кандидатів геологічних наук – Т. Ю. Лапчик, О. Н. Нічкєвич, Ц. Н. Пітковської, І. Д. Царовського, наукових співробітників – Т. О. Ткаченко, В. В. Бурксер, І. К. Половка; просити РНК УРСР дозволити утворити групу з вивчення рудних родовищ на чолі з чл.-кор. М. П. Семененком у складі кандидата геологічних наук І. С. Усенка та н.с. В. Д. Степанець.

б) Доручити дійсному члену АН УРСР А. І. Кіпріанову подати пропозиції щодо утворення у м. Львів групи співробітників, яка б почала розробку питань в галузі дослідження місцевих видів палива, природних солей та організації виробництва вітамінів. Висновки та пропозиції подати до РНК УРСР.

в) Організувати у Львові групу математики на чолі з чл.-кор. Б. В. Гнеденком у складі 4–5 наукових співробітників.

г) Утворити у м. Львів групу ботаніків на чолі з фахівцем флори та систематики рослин чл.-кор. М. Г. Поповим у складі доктора біологічних наук А. С. Лазаренка (фахівець споро-

вих рослин), кандидата біологічних наук Р. А. Бейліс (ботанік-цитолог), кандидата біологічних наук Г. І. Білика (геоботанік), кандидата біологічних наук В. Г. Хржановського (ботанік-систематик), наукового співробітника Ботанічного саду Т. Є. Козинець (фахівець з анатомії рослин), кандидата біологічних наук М. І. Косця (геоботанік, вивчає букові ліси), кандидата сільськогосподарських наук В. П. Попова (агрохімік) і н.с. П. І. Гержетович (ботанік-географ).

д) Утворити групу зоологів на чолі з доктором біологічних наук Р. С. Чоботарьовим – директором Львівського ветеринарного інституту, який знаходиться у Львові.

е) Доручити акад. Б. Л. Ісаченку подати пропозиції щодо створення у м. Львів групи з вивчення нафтової бактеріології з подальшим поданням їх до РНК УРСР.

є) Тимчасово утворити у м. Львів єдиний Інститут суспільних наук на чолі з директором Інституту акад. Ф. М. Колесою, в разі або з огляду на тяжкий стан його здоров'я виконання обов'язків директора Інституту доручити чл.-кор. С. І. Маслову; заступником директора призначили Д. Д. Копицю; вченим секретарем – кандидата історичних наук П. А. Лаврова; відділ історії – дозволили зарахувати у відділі Інституту суспільних наук на роботу у м. Львів наукових співробітників – С. М. Не[чипо]ренка, В. Т. Горбатюка, І. І. Велякевича та Л. А. Коваленка; відділ економіки – перевести до м. Львів кандидата економічних наук Д. В. Гака; відділ літератури – М. М. Пархоменка, одночасно зарахувавши його на посаду заступника директора Львівської філії Бібліотеки; відділ фольклору – перевести до м. Львів кандидата філологічних наук Л. П. Калениченка.

ж) Доручити Відділу технічних наук утворити у м. Львів групу теплоенергетики в складі доктора технічних наук проф. Й. І. Чорнобильського – фахівця з питань теоретичної теплотехніки; проф. М. І. Костроміна – фахівця з питань використання палива та промислових печей; с.н.с. Ю. К. Киртбая – фахівця з питань використання палива та газифікації; с.н.с. В. П. Джуваго – фахівця з питань газифікації; с.н.с. Д. С. Селіхова – фахівця з парових котлів; с.н.с. С. Ю. Келлера – фахівця з питань теплотехніки та газифікації палива; колишнього співробітника Інституту енергетики проф. В. М. Кияницю.

З Інституту гідрології та гідротехніки перевести на роботу до м. Львів фахівців з використання водних енергоресурсів: с.н.с. В. М. Засса та с.н.с. Л. І. Дятловицького.

Повідомити РНК УРСР про пропозицію Відділу технічних наук щодо переведення до м. Львів Інституту гірничої механіки та Лабораторії машинобудівництва та проблем сільськогосподарської механіки, а також просити РНК УРСР конкретизувати галузі техніки, де потрібне утворення відповідних відділів інститутів – Енергетики, Електрозварювання, Чорної металургії, Гірничої механіки, Будівельної механіки та Лабораторії машинобудівництва та проблем сільськогосподарської механіки.

П. Заслухавши доповідь акад. Г. В. Курдюмова про стан видавничої справи в Академії, вирішили знайти кандидатуру на посаду директора Друкарні та зв'язатися з видавничих питань з Секретарем ЦК КП(б)У К. З. Литвином; подати на наступне засідання Президії проект персонального складу РВР АН.

III. Розглянули такі поточні питання:

1) Доручили дійсному члену АН УРСР М. В. Птусі скласти відповідь на лист РНК УРСР щодо організації у м. Львів Палацу культури.

2) Відповідно до доповідної записки Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії про організацію етнографічної експедиції до Західної України й Буковини, звернулися до РНК УРСР з проханням асигнувати кошти на експедицію.

3) Взяли до відома постанову РНК УРСР № 694 «Про український правопис» щодо затвердження проекту українського правопису, розробленого Інститутом мовознавства під керівництвом акад. Л. А. Булаховського.

4) Взяли до відома Постанову РНК УРСР № 554 «Про розвиток сільської електрифікації».

5) Дозволили акад. М. В. Пгусі відрядження для роботи в архівах до міст Москви та Ленінграда.

6) Надали наукове відрядження з 25 травня до 5 червня 1945 р. акад. Г. Ф. Проскурі та проф. І. Т. Швецю до Москви.

7–8)\*<sup>5</sup>

9) Ввели до складу вченої ради Інституту гідробіології кандидата біологічних наук В. С. Івлева.

10) Кооптували до складу вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка академіків – М. К. Гудзія, М. Т. Рильського, Л. А. Булаховського, доктора філологічних наук А. П. Шамрая та проф. О. А. Назаревського.

11) Дозволили сполучати роботу за сумісництвом кандидату хімічних наук М. В. Товбіну та кандидату біологічних наук К. К. Зерову.

12) На пропозицію акад. Є. О. Патона утворили при Академії наук УРСР Постійну комісію з питань виписки імпортного обладнання та забезпечення установ Академії репараційним обладнанням; затвердили такий склад Комісії: акад. Є. О. Патон (голова), голови Відділів АН, вчений секретар Президії, керуючий справами АН, платний секретар та 3 референти.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 67–76. Незасвідчена копія. Машинопис.

#### **Протокол № 11 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 1 червня 1945 р.  
м. Київ

1. Для виконання постанови РНК УРСР та ЦК КП(б)У за № 554 від 7 червня 1945 р. «Про комплексне використання малих річок УРСР» утворили постійно діючу комісію в такому складі: чл.-кор. Г. Й. Сухомел (голова), старші наукові співробітники – Д. Ф. Вірник (Інститут економіки), П. Т. Марковський (Інститут енергетики), М. В. Терпугов, професори – А. В. Огієвський та В. М. Зас (Інститут гідрології та гідротехніки), чл.-кор. Я. В. Ролл (Інститут гідробіології), проф. К. І. Маков (Інститут геологічних наук). Зобов'язали директора Інституту гідрології та гідротехніки чл.-кор. Г. Й. Сухомела розробити план робіт з проектування гідротехнічної лабораторії та зазначити місце побудови та загальної схеми її устаткування.

2. Взяли до відома інформацію акад. О. О. Богомольця про організацію Друкарні АН у Києві.

3. Розглянули такі поточні питання:

- 1) Для відзначення 10-річчя від дня смерті І. В. Мічуріна вирішили провести 7 червня 1945 р. Загальні збори АН.
- 2) З метою повернення академічного майна відрядили до Німеччини бригаду в складі чл.-кор. Б. Д. Грозіна, доктора медичних наук В. П. Комісаренка, кандидатів технічних наук – Г. С. Писаренка та М. М. Граціанського.
- 3) Розподілили основні асигнування на передплату закордонної літератури між Бібліотекою та Відділами АН таким чином: Бібліотеці АН – 45 тис. крб.; Відділу суспільних наук – 20 тис. крб.; Відділу біологічних наук – 20 тис. крб.; Відділу фізико-хімічних та математичних наук – 20 тис. крб.; Відділу технічних наук – 20 тис. крб.
- 4) Взяли до відома інформацію акад. Д. К. Третьякова про Тимірязівську сесію.
- 5) Дозволили с.н.с. Інституту клінічної фізіології Н. В. Бодровій відрядження до Москви.
- 6) Визнали за необхідне організувати загальний Архів при АН УРСР, доручивши акад. М. В. Птусі на наступне засідання Президії подати проект організації Архіву при Бібліотеці Академії.
- 7) На прохання Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка про передачу Літературно-художнього музею Т. Г. Шевченка у відання Інституту, вирішили розгляд цього питання відкласти, зважаючи на постанову РНК УРСР з цього приводу.
- 8) Повідомили Комітет у справах мистецтв при РНК УРСР, що він може на загальних підставах користуватися матеріалами Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії й музичного відділу Бібліотеки АН.
- 9) Дозволили с.н.с. Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН С. Г. Колосу відрядження до міст Москва та Ленінград.
- 10)<sup>\*4</sup>
- 11) Дозволили директору Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка, акад. О. І. Білецькому відрядження до Москви.
- 12) Доручили Відділам АН опрацювати програму експозицій на виставку у Державному історичному музеї УРСР.
- 13) Взяли до відома лист РНК УРСР про наукові та науково-технічні кінофільми.
- 14) Заслухавши лист РНК УРСР за № 1372 про порядок відкликання уповноважених різних організацій, що працюють у Союзній контрольній комісії в Румунії та Угорщині, доручили чл.-кор. П. А. Власюку скласти перелік питань по пунктах постанови, що стосуються Академії.
- 15) Запропонували інститутам Фізики та Фізико-технічному виконати постанову РНК УРСР № 782 «Про заходи щодо підготовки викладачів фізики».
- 16–17) Заборонили відрядження до Москви зав. лабораторією Інституту енергетики П. М. Зименку та інженеру А. Г. Олівінському з причини затримки затвердження їх на да-них посадах.
- 18) Затвердили текст привітальної телеграми Академії наук УРСР до Всесоюзної Академії.
- 19) Дозволили відрядження до Москви членам-кореспондентам – М. М. Боголюбову, П. А. Власюку.
- 20) Взяли до відома інформацію віце-президента М. О. Лаврентьєва про передачу Академії парку «Олександрія» у м. Біла Церква та про підготовку до проведення наукових конференцій у зв'язку з 900-річчям міста.

21) Відрядили с.н.с. Інституту гірничої механіки І. Я. Айзенштока в розпорядження НК будівництва СРСР.

22) Взяли до відома інформацію керуючого справами АН І. І. Сільвестрова про відкриття дитячого санаторію у Феюфанії з 5 червня 1945 р.

23) Звернулися до заступника голови РНК УРСР М. П. Бажана з проханням сприяти у відрядженні співробітників Академії до міст Краків, Познань та селища Грабов з метою повернення книг Академії.

24) Надали доктору медичних наук Л. К. Проскурі відрядження до Верховної Ради СРСР.

25) Дозволили с.н.с. В. О. Сіваю наукове відрядження на 10 днів до Москви. 26–30)\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 78–93. Незасвідчена копія. Машинопис.

### **Протокол № 12 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 8 червня 1945 р.  
м. Київ

1. Затвердили проект ескізу Ботанічного саду АН, розроблений архітектором О. В. Власовим та вирішили просити РНК УРСР: а) зобов'язати ГУЛІАГ НКВД СРСР взяти на себе всі роботи з будівництва Ботанічного саду; б) затвердити проект будівництва Ботанічного саду в сумі 50 млн. крб.; в) включити проект будівництва Саду до титульного списку будівництв Союзного значення; г) для будівельних робіт у 1945 р. виділити автотранспорт: 6 вантажних трьохтонних автомашин ЗИС, 1 автобус, 1 легкову автомашину; станки для допоміжних майстерень і будівельні механізми.

2. Заслухавши звіт про комплексну Молдавсько-Ізмаїльську експедицію, очолювану чл.-кор. Є. С. Бурксером, визнали, що вона провела велику роботу, внаслідок якої висунуто ряд проблем, важливих для Молдавської РСР; вирішили продовжити роботи експедиції в південно-західних областях Західної України для вивчення природних багатств цих районів: корисних копалин, гідрологічної характеристики, зокрема, питань використання р. Дністер для потреб транспорту, енергетичного та рибного господарства.

3. Доручили віце-президенту Є. О. Патону організувати та очолити комісію для розробки плану капітального будівництва Академії.

4. Розглянули такі поточні питання:

1) Доповідь акад. Г. В. Курдюмова про відбудову Друкарні Академії взяли до відома та схвалили проект постанови РНК УРСР з приводу Друкарні. Вирішили виділити приміщення (по вул. Володимирській, № 61) для гуртожитку працівників Друкарні та відремонтувати його. Затвердили тимчасовий штатний розпис (25 посад) адміністративно-господарчого персоналу АН та доручили директору будівництва В. Г. Ткаченку організувати бригадне навчання робітників; зобов'язали керсправами АН організувати харчування робітників Друкарні; Плановий відділ – виділити для Видавництва 100 тис. крб. на витрати з організації Друкарні, яку зобов'язали ввести в експлуатацію у IV кварталі 1945 р.

2) У зв'язку з відрядженнями: акад. О. О. Богомольця до Москви для святкування 220-річчя АН СРСР тимчасово виконання обов'язків Президента доручили акад. Є. О. Патону; віце-президента М. О. Лаврентьєва – акад. Д. К. Третякову; члена Президії Г. В. Курдюмова по РВР – І. Н. Романенкові; голови Відділу суспільних наук акад. М. В. Птухи – акад. М. Я. Калиновичу; голів Відділів – Фізико-хімічних та математичних наук, Біологічних наук, Технічних наук – ученим секретарям цих Відділів.

3) погодилися з пропозицією акад. А. І. Кіпріанова про утворення у м. Львів групи для дослідження нафти. Вирішили відкликати з армії с.н.с. Інституту хімії Григорьєва для налагодження робіт групи.

4)<sup>\*4</sup>

5) висловили подяку офіцерам Червоної Армії за виявлення за кордоном альбому АН УРСР «Радянські субтропіки» та надіслали редакції червоноармійської газети «За Победу» листа з проханням переслати цей альбом до Академії наук.

6) взяли до відома наказ ВКВШ за № 165-6 про дозвіл Інституту хімії приймати до захисту докторські та кандидатські дисертації.

7) доручили керсправами АН І. І. Сільвестрову врахувати прохання Відділу біологічних наук про проведення наукових експедицій і звернутися до РНК УРСР з клопотанням про виділення для цієї мети додаткових коштів.

8) вирішили клопотатися перед РНК УРСР про відрядження до Познані бригади науковців АН для повернення вивезених: Гербарію, матеріалів Зоомузею, Бібліотеки та іншого майна (співробітник Інституту геологічних наук Г. А. Крживанек, н.с. Інституту зоології А. І. Зражевський та н.с. Інституту ботаніки М. І. Косець).

9) взяли до відома лист директора Полтавської обсерваторії акад. О. Я. Орлова про стан Обсерваторії, вирішили висловити подяку першому секретареві Полтавського обкому КП(б)У К. Т. Топчію за допомогу в організації роботи Обсерваторії та відрядити співробітника відділу капітального будівництва АН для проведення відповідних будівельних робіт в Обсерваторії.

10) для продовження терміну спецпостачання наукових співробітників Львівських відділів установ АН, що мають закордонні наукові ступені та звання, вирішили просити заступника голови РНК УРСР М. П. Бажана звернутися до Наркомторгу СРСР.

11–13.<sup>\*4</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 94–107. Засвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 13**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 6 липня 1945 р.  
м. Київ

1. Заслухавши повідомлення Президента акад. О. О. Богомольця та довідку відділу кадрів про порушення директорами інститутів порядку прийому на роботу наукових співробітників, постановили: співробітників, зарахованих без погодження з Президією, не вважати на роботі в Академії та припинити їм виплату зарплати; директорам інститутів подати до

Президії кандидатури наукових співробітників, яких доцільно зарахувати на штатні посади.

2. Вирішили утворити науково-дослідну лабораторну базу для Інституту чорної металургії, розташували її поза містом біля залізниці й тих промислових підприємств Києва, близьке розташування яких потрібне для Інституту; призначили комісію з представників Відділу технічних наук під головуванням акад. О. М. Динника для розробки обґрунтованого рішення для подання РНК УРСР на затвердження та виділення на це асигнувань.

3. Взяли до відома й виконання постанову РНК УРСР за № 1023 від 2 липня 1945 р. про утворення у м. Львів відділів науково-дослідних інститутів АН та надали відрядження з 7 до 15 липня 1945 р. віце-президенту АН УРСР М. О. Лаврентьеву та Г. В. Карпенку до м. Львів для з'ясування питання забезпечення приміщеннями науково-дослідних установ та співробітників АН, які переїжджають туди працювати, а саме: Інститут геологічних наук – доктор геолого-мінералогічних наук В. Б. Порфир'єв, кандидати наук – В. Г. Ткачук, Л. Г. Ткачук, М. П. Балуховський, М. О. Косяченко, Й. В. Грінберг, С. І. Субботін, І. К. Половко, О. Н. Нічкевич, Ц. Н. Пітковська, Є. К. Лазаренко, чл.-кор. Є. С. Бурксер, м.н.с. В. В. Бурксер, кресляр О. Д. Кашкар'єва та акад. В. О. Сельський (з залишенням за ним керівництва геофізичними роботами Інституту в м. Київ); Інститут математики – чл.-кор. Б. В. Гнеденко; Інститут ботаніки та Ботанічний сад – чл.-кор. М. Г. Попов, доктор наук А. С. Лазаренко, кандидати наук – Р. А. Бейліс, В. Г. Хржановський, В. П. Попов, М. І. Косець, Т. Є. Козинець; Інститут економіки – кандидат наук Д. В. Гак; Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії – с.н.с. Л. П. Калениченко; Інститут енергетики – доктори наук Й. І. Чорнобильський, М. І. Костромін, В. М. Кияниця, кандидати наук Ю. К. Киртбая, В. П. Джуваго, Д. С. Селіхов, С. Ю. Келлер, інженер Б. П. Доценко; Інститут гідрології та гідротехніки – кандидати наук В. М. Засс та Л. І. Дятловицький.

Контроль за виконанням зазначеної постанови про переїзд наукових співробітників АН на постійну роботу до м. Львів доручили відділу кадрів АН.

4. Затвердили перелік питань, які Академія виносить на розгляд Бюро РНК УРСР у III кварталі 1945 р.:

1) Про хід будівництва Ботанічного саду (доповідає акад. М. М. Гришко) – липень. 2) Про відбудову Друкарні АН у м. Київ (доповідає віце-президент АН УРСР М. О. Лаврентьев) – 22 липня. 3) Про відбудову Інституту фізики у Києві (доповідає акад. О. І. Лейпунський та віце-президент АН УРСР М. О. Лаврентьев) – 22 липня. 4) Про перспективний план будівництва наукових закладів АН на п'ятиріччя (доповідає віце-президент АН УРСР Є. О. Патон) – 1 серпня. 5) Про створення при АН УРСР Відділу сільськогосподарських наук (доповідає акад. М. М. Гришко) – вересень. 6) Про збільшення книгосховища Бібліотеки АН (доповідають – директор Бібліотеки Ю. О. Меженко, академіки М. В. Птуха та Є. О. Патон) – 1 серпня. 7) Про академічне видання творів Т. Г. Шевченка та Івана Франка (доповідає акад. М. В. Птуха) – 1 серпня. 8) Про відбудову житлових будинків АН (доповідає віце-президент АН УРСР М. О. Лаврентьев) – серпень.

5. Розглянули такі поточні питання:

1) Заслухавши лист НК Військово-Морського флоту СРСР адмірала Галлера про участь АН у наукових роботах, пов'язаних з підводними дослідженнями (аварійно-рятувальна, суднопідіймальна та водолазна служби НК ВМФ); вирішили для з'ясування можливостей участі Академії в розробці зазначених питань утворити комісію під головуванням акад. М. О. Лаврентьева у такому складі: акад. К. К. Хренов, проф. В. Є. Лашкар'єв та чл.-кор. М. М. Сиротинін з правом відповідної кооптації інших осіб.

- 2) Звернулися до РНК УРСР з проханням про дозвіл на відрядження доктора геолого-мінералогічних наук В. Б. Порфир'єва до Румунії для ознайомлення з питаннями нафтоносності в Молдавії.
- 3) Надали відрядження І. Є. Слензаку, Л. Г. Ткачуку та М. М. Ключникову до Закарпатської України з метою збирання геологічних матеріалів.
- 4) Дозволили старшому науковому співробітнику Інституту хімії Г. Я. Слободянику наукове відрядження від Наркомбуду СРСР до Німеччини.
- 5) Вирішили поновити на роботі в Інституті хімії акад. В. О. Плотникова на посаді завідувача Лабораторії неводних розчинів, виділивши її як самостійну одиницю зі складу відділу неорганічної хімії Інституту.
- 6) Висловили подяку майору Є. І. Станишевському, майору М. К. Солохіну, капітану В. М. Іванову та майору Гоніну за повернення знайденого в Німеччині майна Інституту економіки та постановили преміювати майора Є. І. Станишевського в розмірі 3 тис. крб.
- 7) Надали співробітницю Комісії по історії Вітчизняної війни в Україні З. М. Храбровій відрядження на 10 днів до Москви для ознайомлення з організацією бібліографічної роботи з історії Вітчизняної війни.
- 8) Вирішили звернутися до РНК УРСР з клопотанням про поновлення наукового видання творів І. Франка в 25 томах та про поновлення складу редколегії видання.
- 9) Дозволили відкрити 6 посад бібліотекарів для відділів інститутів АН у м. Львів.
- 10) Надали відрядження з 7 по 23 липня 1945 р. вченому секретареві Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії В. С. Денисенку до м. Львів.
- 11) Задовольнили клопотання НК юстиції УРСР про видачу з Бібліотеки АН матеріалів, потрібних йому для роботи.
- 12) Надали чл.-кор. П. М. Попову творчу відпустку на 6 місяців.
- 13) На прохання Ізмаїльського обкому ВКП(б) погодились організувати в Ізмаїльській області пункт для вивчення водойм з наступним перетворенням його на станцію.
- 14) До складу вченої ради Інституту енергетики ввели акад. С. О. Лебедева, доктора технічних наук професора Й. І. Гребеня та кандидата технічних наук доцента Б. П. Таранова.
- 15) Вирішили звернутися до ВКВШ з проханням про надання Інституту енергетики права прийому до захисту докторських дисертацій за фахом: а) парові двигуни (турбіни й машини), б) теоретична теплотехніка, в) казанові установки, г) центральні електричні станції, д) електричні мережі та енергосистеми, е) гідродинаміка та гідравлічні машини.
- 16) Взяли до відома постанову РНК УРСР та ЦК КП(б)У про відзначення 20 липня 1945 р. ювілею акад. М. В. Луговцова.
- 17) Взяли до відома постанову РНК УРСР за № 958 від 22 червня 1945 р. про стан будівництва Республіканського ботанічного саду.
- 18) Дозволили Інституту гідрології та гідротехніки поновити експериментальну гідрологічну станцію в м. Богуслав.
- 19) Надали відпустку на 2 місяці голові Відділу технічних наук акад. Г. Ф. Проскурі.
- 20) Взяли до відома інформацію чл.-кор. Є. С. Бурксера про відрядження до Білої Церкви.
- 21) Дозволили відпустку з 16 липня до 16 вересня 1945 р. акад. М. В. Птусі.



22) Дозволили відрядження чл.-кор. А. О. Василенкові та доктору технічних наук М. М. Афанасьєву до Дніпропетровської області для виявлення причин аварій імпортованих тракторів.

23–24)\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк.108–124. Засвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 14**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 13 липня 1945 р.  
м. Київ

1. Заслухавши доповідь акад. О. В. Щусєва та співповідь Головного архітектора Києва О. В. Власова про будівництво Головної астрономічної обсерваторії АН у Києві, постановили: проект будівництва Обсерваторії АН УРСР (орієнтовно в сумі 26700 тис. крб.) затвердити та подати на затвердження РНК УРСР відповідно до п. 2 постанови РНК СРСР від 6 серпня 1944 р. № 14028-Р.

2. Заслухавши доповідь акад. С. О. Лебедева про розвиток Інституту енергетики, вирішили: а) затвердити загальний план робіт Інституту при умовах: усунення багатопроBLEMності; узгодженості запланованих тем з можливостями Інституту для їх розробки; б) просити РНК УРСР сприяти у створенні експериментальної бази Інституту та дати вказівки щодо цього відповідним Наркоматам УРСР.

3. Вирішили надіслати від імені Президії привітання газеті «Радянська Україна» з приводу її 25-річного ювілею.

4. Затвердили наказ Президії від 13 липня 1945 р. про відрядження на постійну роботу до м. Львів наукових співробітників установ АН.

5. Розглянули такі поточні питання:

1) Відповідно до постанови Президії Верховної Ради СРСР про поновлення відпусток затвердили «Порядок подання заявок на відпустки співробітникам Академії наук УРСР».

2) Дозволили директорам установ АН надавати профвідпустки аспірантам, починаючи з 22 липня до 17 вересня 1945 р.

3) Затвердили проект вакансій, поданий головою Аспірантської комісії, за яким на 1945–1946 навчальний рік передбачено 44 вакансії для аспірантів-докторантів та 119 – для аспірантів-кандидатів.

4) Постановили організувати книжкову крамницю АН УРСР в будинку по вул. Леніна, № 42.

5–6) Дозволили відрядження до Москви: з 15 липня до 1 вересня 1945 р. – акад. В. О. Сельському; з 18 до 25 липня 1945 р. – заввідділу кадрів АН І. Н. Романенкові.

7)\*<sup>5</sup>

8)\*<sup>4</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 125–141. Засвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 15**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 20 липня 1945 р.  
м. Київ

1. Схвалили п'ятирічний план розвитку капітального будівництва Академії наук УРСР, поданий акад. Є. О. Патонем, та передали його на затвердження до РНК УРСР.

2. Розглянули такі поточні питання:

1) Повідомили директорів інститутів Академії про право направляти до м. Львів співробітників тільки в межах штатного розпису.

2) погодилися з думкою бюро Відділу суспільних наук АН про передчасність організації у м. Львів Інституту з дослідження слов'янського мовознавства.

3) Вирішили 5 серпня 1945 р. скликати Загальні збори АН УРСР, присвячені 50-річчю з дня смерті Фрідріха Енгельса та заслухати доповідь акад. Д. З. Мануїльського.

4) Для ознайомлення зі станом Львівської філії Бібліотеки надали відрядження директору Бібліотеки АН Ю. О. Меженкові до м. Львів.

5)<sup>\*6</sup> Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору дозволили організувати експедицію для збирання матеріалів з пісенного єврейського фольклору у Вінницькій та Кам'янець-Подільській областях та затвердили такий склад експедиції: зав. фольклорним відділом кандидат мистецтвознавства М. Я. Береговський та с.н.с. кандидат філологічних наук Р. Я. Лернер.

9) Доручили Плановій комісії АН УРСР опрацювати питання про організацію філії АН УРСР у м. Дніпропетровськ та подати свої пропозиції на засідання Президії.

10) Дозволили відрядження з 17 липня до 1 листопада 1945 р. чл.-кор. О. А. Дубянському для проведення геологічних робіт в Курській, Ростовській, Харківській, Ворошиловградській та Саратовській областях.

11) Взяли до уваги та виконання постанову РНК УРСР та ЦК КП(б)У № 1058 про демобілізацію за віком особового складу діючої армії.

12)<sup>\*5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 142–149. Засвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 16**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 3 серпня 1945 р.  
м. Київ

1. Заслухавши доповідь зав. планово-фінансовим відділом АН Л. П. Терещенка, співдоповідь віце-президента М. О. Лаврентьева та акад. В. О. Сельського про організацію Львівських відділів інститутів АН, постановили: 1) відділи інститутів АН у м. Львів задовільно забезпечені приміщеннями для наукової роботи та житлом для наукових співробітників; 2) за рахунок коштів, відпущених РНК УРСР (280 тис. крб.) реалізувати рішення Львівського обкому КП(б)У та Облвиконкому про надання квартир співробітникам та забезпечення їх

меблями; 3) просити РНК УРСР та Львівський обком КП(б)У й Облвиконком про виділення для Львівських відділів інститутів АН 2–3 автомашини (1 – трьохтонна грузова та 2 – легкових); 4) звернутися до відповідних організацій м. Львів про забезпечення наукових співробітників промтоварами та продуктовими лімітами за існуючими нормами СРСР; 5) керсправами АН та відділу кадрів запропонувати кандидатури на керівні посади Управління справами у м. Львів та подати кандидатури на затвердження; 6) Л. П. Терещенкові протягом 2 тижнів виїхати до Львова для розв'язання організаційних питань; 7) вченому секретареві Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії В. С. Денисенкові разом з Л. П. Терещенком з'ясувати питання про переведення Львівського етнографічного музею АН УРСР в будинок Академії по вул. Ринок, 10 або до колишнього палацу Потоцького; 8–9)<sup>5</sup> Л. П. Терещенку скласти на 1946 р. кошторис витрат на організацію Львівських відділів Інститутів; 10) доручили керівництву всіма Львівськими відділами інститутів АН чл.-кор. П. С. Погребняку як уповноваженому Президії; 11) затвердити В. Г. Крижановського вченим секретарем Львівських відділів інститутів АН.

2. Заслухавши акад. М. М. Гришка про план осінніх робіт у Феофанії, доручили йому та І. І. Сільвестрову розробити план впорядкування там підсобного господарства Академії, враховуючи, що Феофанія повинна бути: а) підсобним господарством АН; б) базою для деяких експериментальних робіт біологічних інститутів; в) місцем відпочинку.

3. Заслухавши доповідь акад. М. Г. Холодного про стан заповідника «Гористе» та план його відбудови, погодилися із запропонованими заходами і доручили чл.-кор. П. С. Погребняку контроль за доглядом лісу в заповіднику; І. І. Сільвестрову – за ремонтом будинку; вирішили просити РНК УРСР дозволити витрати на відбудову заповідника за рахунок інших статей бюджету Академії.

4. Взяли до відома доповідь акад. Г. В. Курдюмова про стан Друкарні та Видавництва АН УРСР, доручили керсправами почати ремонт приміщення Друкарні; на час організаційного періоду прийняти на роботу в друкарню: директора, технічного директора, головного бухгалтера, зав. виробництвом, зав. господарчою частиною, трьох вартових.

5. Для налагодження видавничої справи в Академії вирішили утворити посаду заступника голови Редакційно-видавничої ради за рахунок вільної посади вченого секретаря Комісії по вивченню виробничих сил; призначили на цю посаду І. Н. Романенка – вченого секретаря Планової комісії АН УРСР.

6. Затвердили Редакційно-видавничу раду АН у такому складі: акад. Г. В. Курдюмов (голова), І. Н. Романенко (заступник), академіки – О. В. Палладін, М. В. Птуха, Г. Ф. Проскура, О. І. Бродський, О. І. Лейпунський, В. І. Лучицький, члени-кореспонденти – Я. В. Ролл, Л. М. Славін, П. А. Власюк, П. С. Погребняк, Н. Б. Медведєва.

7. Взяли до відома доповідь керуючого справами АН І. І. Сільвестрова про стан будівництва житлових будинків АН УРСР.

8. Розглянули такі поточні питання:

1) Задовольнили прохання акад. М. Г. Холодного про збільшення з 1 жовтня 1945 р. штатів відділу фізіології росту й розвитку рослин Інституту ботаніки на 7 посад, з них 4 – старших наукових співробітників і 3 – лаборантів.

2) Вирішили: обмежити відрядження члену Президії акад. Г. В. Курдюмову до Москви, запропонувавши йому з осені 1945 р. місцем основної роботи вважати АН УРСР (з постійним проживанням у Києві), з цією метою організувати Лабораторію металофізики АН УРСР, призначивши її директором Г. В. Курдюмова; для Лабораторії виділити відповідне приміщення в будинку Інституту фізики.

- 3) погодилися з висновком Планової комісії АН про неможливість організації в м. Дніпропетровськ філії АН.
- 4) взяли до відома повідомлення акад. К. Г. Воблого про наслідки конференції з питань відбудови народного господарства УРСР.
- 5) на подання Планової комісії АН затвердили штатний розпис до кінця 1945 р.: для Інституту неорганічної хімії – 77 посад, для Інституту органічної хімії – 48 посад.
- 6) доручили зав. фінансовим відділом АН Л. П. Терещенку погодити з Державною штатною комісією при РНК УРСР питання про заміну посади завгоспа в Інституті мовознавства на посаду заступника директора з адміністративно-господарської роботи та про відкриття додатково посади комірника в Інституті.
- 7) запропонували голові радіовиставки акад. О. І. Лейпунському закрити її та повернути експонати власникам.
- 8) доручили акад. В. Г. Щурату ознайомитися з листом і вказівками РНК УРСР від 16 червня 1945 р. про повернення польських рукописів та стародруків Польському Урядові національної єдності та дати відповідні вказівки про вилучення їх із Бібліотеки, за винятком тих, які потрібні для вивчення історії Західної України та всієї України.
- 9) підтримали клопотання Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН про повернення з Румунії рукописів С. О. Козака в розпорядження Інституту.
- 10) затвердили програму проведення в листопаді 1945 р. конференції з проблеми Середньої Наддніпрянщини, подану проф. А. В. Огієвським.
- 11) вирішили ввести до складу вченої ради Інституту хімії АН акад. В. О. Плотникова.
- 12)\*<sup>5</sup>
- 13) надали відпустку акад. А. І. Кіпріанову на 48 робочих днів з 1 серпня 1945 р.
- 14) доручили інститутам подати до 5 вересня 1945 р. фінансовому відділу Президії перший варіант кошторису витрат АН на 1946 р., складений на основі тематичних планів, а перший варіант тематичних планів – до 1 жовтня 1945 р.
- 15) повідомили Прокуратуру УРСР про те, що: а) зав. Секретаріатом АН О. Г. Крупінську, яка допустила порушення в зберіганні документів Президії, з роботи знято; б) видано накази про: інвентаризацію посвідчень на відрядження; зберігання, видачу та використання їх як документів суворої звітності; в) видано наказ керівникам установ АН про те, щоб всі, хто отримав дозвіл на відрядження, проходили за наказом директора установи, де вони працюють; г) дано вказівки про зведення до мінімуму відряджень за родинними обставинами.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 150–162. Засвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 17**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 10 серпня 1945 р.  
м. Київ

1. Заслухавши звіт акад. О. І. Лейпунського про роботу Інституту фізики та співдоповідь Г. В. Курдюмова, визначили, що О. І. Лейпунський за характером своїх науково-

дослідних робіт значну частину часу перебуває в Москві, тому доручили бюро Відділу фізико-хімічних та математичних наук запропонувати кандидатуру на посаду заступника директора Інституту з наукової роботи; вирішили звернутися до відповідних організацій з проханням про надання Інституту вимірювальної апаратури, стаціонарної акумуляторної батареї та машин достатньої потужності для отримання рідкого повітря; запропонували Інституту подати проект відбудови трансформаторної підстанції, а керсправами АН вжити негайних заходів до її відбудови.

Доручили бригаді, яка їде до Німеччини та Австрії для одержання устаткування, в першу чергу врахувати потреби Інституту фізики відповідно до заявок, поданих акад. О. І. Лейпунським.

2. Заслухавши звіт директора Інституту геологічних наук акад. Б. І. Чернишова та співдоповідь голови Відділу фізико-хімічних та математичних наук акад. А. І. Кіпріанова про виконання Інститутом тематичного плану у 1944–1945 рр., вирішили вважати роботу Інституту задовільною; відзначили своєчасне та успішне виконання тематичного плану, значну кількість дисертацій, чітке керівництво і систематичний контроль над роботою з боку дирекції.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Взяли до відома інформацію віце-президента акад. М. О. Лаврентьєва про нараду у Голови РНК УРСР М. С. Хрущова з питань п'ятирічного плану будівництва АН.

2) На період відпустки акад. С. О. Патона доручили виконання його обов'язків акад. М. О. Лаврентьєву.

3) Дозволили Відділу суспільних наук провести у вересні 1945 р. дводенну наукову сесію, присвячену 100-річчю з дня народження українського драматурга І. К. Карпенка-Карого, асигнувавши на проведення сесії 5 тис. крб.

4) У зв'язку з завершенням підготовчих робіт до видання праць акад. М. М. Федорова вирішили видати вибрані праці вченого за рахунок коштів Інституту гірничої механіки (на суму 10 тис. крб.)

5) Затвердили такий керівний склад Лабораторії машинобудівництва та проблем сільськогосподарської механіки: акад. С. В. Серенсен – заввідділу міцності; чл.-кор. П. М. Василенко – заввідділу сільськогосподарського машинобудування; кандидат технічних наук В. М. Середенко – заввідділу тракторобудівництва.

6) Надали профвідпустку з 15 серпня 1945 р. Директору Інституту мікробіології чл.-кор. В. Г. Дроботьку.

7) Надали профвідпустку з 14 серпня 1945 р. директору Інституту геологічних наук, акад. Б. І. Чернишову.

8) Взяли до відома та виконання наказ Наркомфіну СРСР від 4 липня 1945 р. за № 346 про видачу позик демобілізованим з армії співробітникам АН на житлобудівництво.

9) Дозволили Ботсаду друкувати праці померлого акад. М. Ф. Кашенка російською мовою.

10) Доручили керсправами АН виділити для Ботсаду одну кімнату в приміщенні по вул. Чудновського, № 2.

11–12)\*<sup>5</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 163–173. Засвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 18**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 24 серпня 1945 р.  
м. Київ

1. Заслухавши доповідь акад. М. М. Гришка про перспективний план розвитку експериментально-підсобного господарства Академії у Феофанії, констатували, що господарство освоїло 120 га землі та 90 га луку; забезпечено двома новими тракторами та 25 кіньми; поголів'я рогатої худоби становить 73 голови; поголів'я свиней – 90; розпочато роботу з впорядкування плодового саду; зарибнено ставок; розпочато роботу щодо створення пасіки; організовано дитячі ясла, їдальню тощо; відмітили ряд недоліків: відсутність житлових приміщень; плодівий сад та ягідники не впорядковано, не посаджено дерева замість пошкоджених під час війни; господарство не забезпечене відповідним фінансуванням для відбудовчих потреб (на житлове будівництво, впорядкування садиби тощо).

Доручили Інституту геологічних наук та Ботанічному саду прискорити розгортання наукових робіт; запропонували Л. П. Терещенку скласти детальний обрахунок потреб господарства до кінця року.

Вирішили просити РНК УРСР повернути Феофанії 130 га орної землі, що була до війни у складі господарства.

2. Заслухавши доповідь акад. М. М. Гришка про організацію Відділу сільськогосподарських наук у структурі Академії, констатували велику потребу у систематичній допомозі сільськогосподарській науці та сільськогосподарському виробництву та вирішили звернутися до РНК УРСР з проханням: 1) дозволити організувати у складі АН УРСР Відділ сільськогосподарських наук, в якому утворити у 1945 р. на базі окремих відділів та лабораторій установ АН нові науково-дослідні установи: а) Інститут фізіології сільськогосподарських рослин та агрохімії – на базі існуючого відділу сільськогосподарських рослин та агрохімії Інституту ботаніки; б) Інститут генетики і селекції – на базі існуючих відділів генетики та селекції інститутів Зоології та Ботаніки; в) Інститут ентомології та фітопатології – на базі існуючих відповідних відділів інститутів Зоології та Ботаніки; г) Інститут лісівництва – на базі відділу екології рослин Ботанічного саду та дослідного лісництва АН; 2) дозволити включити до складу Відділу сільськогосподарських наук АН УРСР, крім зазначених нових установ, також існуючі: а) Ботанічний сад АН; б) Лабораторію ґрунтознавства АН; в) Лабораторію машинобудівництва та проблем сільськогосподарської механіки АН; 3) передбачити, починаючи з 1 січня 1946 р., асигнування для вищезазначених нових установ, а витрати на організаційні роботи – на останній квартал поточного року; 4) передбачити подальше розширення приміщень для установ Відділу шляхом надання їм додаткової площі та об'єктів для відбудови й новобудов і надання їм потрібних експериментальних баз.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) У зв'язку з організацією експериментального рибоводного господарства на ставках у Феофанії затвердили в складі відділу зоології хребетних Інституту зоології посаду старшого наукового співробітника (В. А. Мовчан) та старшого лаборанта.

2) Дозволили Інституту зоології скликати в листопаді 1945 р. міську конференцію з питань вивчення фауни УРСР за участю зоологів з інших міст УРСР та паразитологічну конференцію за участю широкого кола паразитологів.

3) Взяли до відома інформацію зав. фінансового відділу Президії про те, що за роз'ясненням, одержаним від Академії наук СРСР та НКФ СРСР, вчені секретарі, що сполучають свою роботу з науковою роботою, додаткової оплати одержувати не мають права.

4)\*<sup>6</sup> Заслухали прохання директора Інституту археології, чл.-кор. Л. М. Славина про звільнення його від обов'язків директора Інституту.

5-7)\*<sup>5</sup>

8) Доручили Відділу суспільних наук закінчити проект організації Інституту слов'янознавства у м. Львів та подати його на затвердження Президії для розроблення проекту відповідної постанови РНК УРСР.

9) Встановили посади кваліфікованих лісників для Феофанії та Старосільського заповідника АН. Наукове керівництво лісом у Феофанії та Старосіллі залишили за відділом ліснознавства Ботанічного саду АН УРСР, що має бути організований, а господарче керівництво – за кесправами АН.

10) Затвердили склад бригад для поїздки: а) до Відня – проф. І. Т. Швець (бригадир), чл.-кор. І. М. Францевич, проф. В. І. Толубинський, проф. В. Д. Вознесенський; до Німеччини – доктор технічних наук М. М. Афанасьєв (бригадир), доктор фізико-математичних наук М. П. Вукс, кандидати наук – М. Є. Гуртовий, О. Я. Таранов, С. В. Малашенко та Н. Голембіовський; до Кенігсберга – кандидати біологічних наук – Д. Я. Афанасьєв (бригадир), М. І. Косець, с.н.с. А. І. Зражевський; г) до Польщі та Берліну з метою повернення бібліотек – кандидат економічних наук А. Я. Радченко (бригадир), кандидат філологічних наук С. М. Шаховський.

11) Задовольнили прохання директора Інституту археології чл.-кор. Л. М. Славина щодо звільнення його від обов'язків директора Інституту археології із залишенням на посаді заступника директора Інституту з наукової роботи та директором Ольвійського заповідника АН. Виконання обов'язків директора Інституту археології доручили акад. П. П. Єфіменку.

12) Дозволили в.о. старшого наукового співробітника Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР Я. П. Затенацькому відрядження на один місяць до міст Ленінграда та Москви для закінчення його дисертаційної роботи.

13)\*<sup>5</sup> Слухали про призначення кандидата технічних наук І. С. Григор'єва на посаду с.н.с. Лабораторії машинобудівництва та проблем сільськогосподарської механіки АН.

14) Надіслали до Москви бригаду в складі чл.-кор. Б. Д. Грозіна, проф. І. Т. Швеця, доктора медичних наук О. О. Богомольця та кандидата технічних наук С. В. Малашенка для одержання автомашин тим співробітникам Академії, які здали свої власні автомашини по мобілізації в 1941 р.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк.174 –184. Засвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 19**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 14 вересня 1945 р.  
м. Київ

1. Затвердили проект організації Інституту слов'янознавства при Академії наук УРСР, підготовлений від Відділу суспільних наук АН акад. Л. А. Булаховським та подали його на затвердження РНК УРСР.

2. Вирішили звернутися до Голови РНК УРСР М. С. Хрущова з проханням видати наказ відповідним Наркоматам та установам про забезпечення заявок фізичних і хімічних інститутів АН на репараційне та закуплене імпортомне обладнання, апаратуру та хімічні реактиви.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Постановили відзначити 60-річний ювілей віце-президента АН УРСР, акад. О. В. Палладіна; створили комісію у складі: акад. О. О. Богомолець (голова), акад. Д. К. Третяков (заст. голови), чл.-кор. Д. Л. Фердман, доктор біологічних наук М. Ф. Гулий та кандидат економічних наук І. Н. Романенко.

2) У зв'язку з великим обсягом нового капітального будівництва, передбаченого п'ятирічним планом Академії, утворили при Президії комісію з нового капітального будівництва під керівництвом С. О. Патона, якому доручили звернутися до РНК УРСР щодо закріплення за АН діляниць для капітального будівництва таких об'єктів: Бібліотеки (добудова до існуючого будинку); експериментальної бази інститутів Відділу технічних наук – діляниця в 25 га по Брест-Литовському шосе; для Президії – діляниця на розі Володимирської вулиці та бульвару Шевченка; вирішили просити РНК асигнувати 1 млн. крб. для проектування першочергових об'єктів.

3) Затвердили звіт Відділу суспільних наук АН про ювілейну сесію, присвячену 100-річчю з дня народження І. К. Карпенка-Карого.

4) Взяли до відома постанову РНК УРСР та ЦК КП(б)У про видання творів Івана Франка та доручили Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка підготувати їх до друку.

5)<sup>\*5</sup> Вирішили звернутися до РНК УРСР з проханням вжити заходів щодо повернення з Румунії рукописів славіста С. О. Козака до Академії наук УРСР, а матеріалів Ф. Є. Петруся – авторові.

7) Поновили Д. Д. Копицю з 10 вересня 1945 р. на посаді заступника директора з наукової роботи Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка.

8) Вирішили відсвяткувати 75-річний ювілей акад. О. М. Фролова.

9) Взяли шефство над 92-ю українською чоловічою школою ім. Франка та 86-ю російською чоловічою школою. Доручили директору Бібліотеки АН Ю. О. Меженкові до 1 листопада 1945 р. виділити дві бібліотеки із дублетних комплектів художньої літератури для передачі школам.

10) На прохання Президента Академії наук СРСР акад. С. І. Вавілова надіслати зауваження та пропозиції щодо роботи Ради з координації наукової діяльності АН СРСР вирішили утворити при Академії наук Комісію з координації роботи АН УРСР з АН СРСР у складі голів Відділів АН УРСР: академіки – О. В. Палладін (голова), М. В. Птуха, А. І. Кіпріанов, Д. К. Третяков, Г. Ф. Проскура. Висловили побажання, щоб при розгляді планів роботи АН СРСР були присутні представники Комісії АН УРСР.

11)<sup>\*4</sup>

12) Затвердили вчену раду Інституту геологічних наук у такому складі: академіки – Б. І. Чернишов (голова), В. О. Сельський, В. І. Лучицький, Д. К. Третяков, члени-кореспонденти – Є. С. Бурксер, М. П. Семененко, доктори геолого-мінералогічних наук – К. І. Маков (заступник голови), К. Й. Новік, В. Б. Порфир'єв, В. Г. Бондарчук, проф. В. О. Гаврусевич, кандидати наук – О. І. Спасокукоцький, П. К. Заморій, І. Є. Слензак (парторг Інституту), проф. І. К. Половко (вчений секретар), кандидат геологічних наук М. М. Ключников, кандидат геологічних наук І. С. Усенко (голова МК).



13) Надали профвідпустки: вченому секретареві Президії П. С. Погребняку – з 1 жовтня 1945 р.; заввідділу кадрів І. Н. Романенкові – з 20 вересня 1945 р.

14) Дозволили відрядження акад. В. О. Сельському до Молдавії та південних областей України.

15) Від імені Президії надіслали привітальну телеграму композитору Узіру Гаджибекову з нагоди 60-річчя.

16) Надали відрядження з 15 вересня до 1 жовтня 1945 р. акад. Г. Ф. Проскурі до Харкова для вирішення проблем, пов'язаних з газовою турбіною.

17) Взяли до відома наказ Народного комісара текстильної промисловості СРСР № 630 від 1 вересня 1945 р. про преміювання та нагородження значком відмінника соціалістичного змагання Наркомтекстилю СРСР акад. В. П. Поспелова.

18)\*<sup>5</sup>

19) Виділили для відділу лісознавства Ботсаду АН дві посади старших наукових співробітників за рахунок вільних посад інститутів Відділу біологічних наук АН.

20) Вирішили просити Центральну репараційну комісію про передачу Ботанічному саду АН актинометричної станції Ростокського університету.

21) Надали відрядження до м. Еберсвальд співробітникам Інституту ботаніки – М. С. Шалиту, Ф. О. Гриню, Костомарову, Д. М. Доброчасвій та А. І. Барбаричу – для придбання наукової літератури з лісівництва.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк.185–198. Засвідчена копія. Машинопис.

#### **Протокол № 20 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 28 вересня 1945 р.  
м. Київ

1. На подання акад. Є. О. Патона затвердили проект організації Будівельного управління АН УРСР.

2. Розглянули такі поточні питання:

1) Заслухавши лист ректора Київського держуніверситету проф. В. Г. Бондарчука про звільнення приміщення Бібліотеки АН по вул. Володимирській, № 58 та передачу його Держуніверситету, визнали за потрібне: на початку 1946 р. поширити існуючий будинок Бібліотеки АН УРСР прибудовою до нього книгосховища принаймні на 3 млн. книг; звернутися до РНК УРСР з проханням внести до п'ятирічного плану побудову окремого приміщення для Бібліотеки АН на 10 млн. книг.

2) Заслухали доповідь директора Інституту зоології акад. Д. К. Третьякова про розведення в хатніх умовах дикої птиці лисухи. Вирішили включити до тематичного плану Інституту тему «Вивчення розвитку та виховання лисухи в зв'язку з можливістю її розведення та домістикації», асигнувавши на дослідження 25–30 тис. крб.

3) Заслухали проф. К. О. Виноградова про стан Карадазької біологічної станції та доручили І. І. Сільвестрову з'ясувати потреби Станції в будівництві.

4) Підтримали клопотання директора Ботанічного саду акад. М. М. Гришка перед РНК УРСР про обмеження роботи Саду, в зв'язку з будівництвом, лише розведенням нових видів високовітамінних рослин. Роботу із закладки плантацій вітамінних рослин, згідно договору з Наркомхарчопромом УРСР, доручили Інституту ботаніки.

5) Взяли до відома лист заступника голови РНК СРСР І. Сеніна про недоцільність організації постійного представництва АН УРСР у Москві.

6) Вирішили просити РНК УРСР підтримати клопотання голови Відділу технічних наук акад. Г. Ф. Проскури про звернення до Союзного уряду щодо надання відрядження до Німеччини, Австрії та Чехословаччини бригаді наукових співробітників АН у складі проф. І. Т. Швеця (керівник бригади), старших наукових співробітників – Г. В. Карпенка, Д. Я. Алексапольського, В. О. Сівая для вивчення проблем, пов'язаних з газовою турбіною та підбору за репараціями наукового обладнання.

7) Згідно з постановою РНК УРСР від 12 червня 1945 р. про розподіл Інституту хімії АН на два інститути та в зв'язку із затвердженням Державною штатною комісією при РНК СРСР штатів цих інститутів, вирішили: а) вважати з 1 жовтня 1945 р. Інститут хімії АН розділеним на два інститути – Інститут загальної та неорганічної хімії АН УРСР та Інститут органічної хімії АН; б) призначили на керівні посади Інституту загальної та неорганічної хімії АН: в. о. директора Інституту – акад. А. В. Думанський; заступник директора з наукової роботи – с.н.с. Ю. К. Делімарський; вчений секретар – с.н.с. О. А. Шокол; в) Інституту органічної хімії АН УРСР: директор Інституту – акад. А. І. Кіпріанов; вчений секретар – с.н.с. Б. Г. Савінов.

Затвердили вчену раду Інституту загальної та неорганічної хімії АН у такому складі: акад. А. В. Думанський (голова), О. А. Шокол (вчений секретар), академіки – А. І. Кіпріанов, Б. С. Лисін, В. О. Плотников, члени-кореспонденти – В. О. Ізбеков, Я. А. Фіалков, доктори наук – А. К. Бабко, О. К. Кудра, кандидати наук – М. М. Граціанський, Ю. К. Делімарський, Л. А. Кульський, З. А. Шека.

Затвердили вчену раду Інституту органічної хімії АН у такому складі: академіки – А. І. Кіпріанов (голова), О. І. Бродський, А. В. Думанський, члени-кореспонденти – П. В. Головін, Є. О. Шілов, Я. А. Фіалков, кандидати наук – Б. Г. Савінов (вчений секретар), В. І. Кузнецов, В. М. Зубаровський.

Тимчасово, для розв'язання кваліфікаційних питань по обох інститутах, вирішили залишити попередній склад вченої ради, затверджений Всесоюзним комітетом у справах вищої школи: акад. А. І. Кіпріанов (голова), с.н.с. Б. Г. Савінов (вчений секретар), академіки – О. І. Бродський, А. В. Думанський, Б. С. Лисін, В. О. Плотников, члени-кореспонденти – П. В. Головін, В. О. Ізбеков, Я. А. Фіалков, доктори наук – А. К. Бабко, О. К. Кудра, кандидати наук – М. М. Граціанський, Ю. К. Делімарський, Д. П. Зосимович, В. М. Зубаровський, Л. А. Кульський, В. І. Кузнецов, доповнивши її академіками Б. С. Лисіним (доктор технічних наук) та В. О. Плотниковим (доктор хімічних наук).

8) Вирішили затвердження складу Астрономічної обсерваторії відкласти до приїзду акад. О. Я. Орлова, з яким з'ясувати, хто буде директором Астрономічної обсерваторії та де саме доцільно будувати приміщення Обсерваторії.

9–10)<sup>\*4</sup>

11) Для організації святкування 60-річчя з дня народження та 35-річчя науково-педагогічної діяльності акад. П. П. Будникова утворили комісію під керівництвом акад. А. І. Кіпріанова.

12) Надали профвідпустку з 1 жовтня 1945 р. віце-президенту М. О. Лаврентьеву.

13) погодилися на переїзд чл.-кор. Г. М. Савіна до Львова для керівництва групою теорії пружності у Львівському відділі Інституту математичних наук, дозволивши йому взяти з собою 3-х співробітників; затвердили чл.-кор. Г. М. Савіна заступником уповноваженого Президії Академії по Львівських академічних установах, звільнивши його з посади директора Інституту гірничої механіки.

14) Призначили члена-кореспондента П. С. Кучерова виконуючим обов'язки директора Інституту гірничої механіки.

15)<sup>\*5</sup>

16–19)<sup>\*1</sup> Дозволили такі профвідпустки: чл.-кор. Б. Д. Грозіну – з 1 жовтня до 1 грудня 1945 р.; вченому секретареві Відділу суспільних наук С. П. Кирилюку – з 5 жовтня 1945 р.; голові Відділу біологічних наук акад. Д. К. Третякову – з 1 жовтня до 1 грудня 1945 р.; директору Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка акад. О. І. Білецькому з 1 жовтня 1945 р.

22) Дозволили з 1 жовтня 1941 р. взяти участь у розробці матеріалів з розвитку металургійної промисловості УРСР групі співробітників АН: академікам – М. В. Луговцову, Г. В. Курдюмову, Б. І. Чернишову, В. М. Свечникову, М. М. Доброхотову, членам-кореспондентам – В. Є. Васильєву, П. Т. Ємельяненку, І. М. Францевичу, Г. М. Савіну, П. С. Кучерову, Г. Й. Сухомелу, М. П. Семененку, проф. К. І. Макову, проф. І. Т. Швецю, М. М. Васильєву, Н. О. Вороновій, М. М. Середенку.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 199–213. Засвідчена копія. Машинопис.

#### **Протокол № 21 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 12 жовтня 1945 р.  
м. Київ

1. Заслухавши доповідь акад. В. О. Сельського та співповідь акад. О. Я. Орлова про будівництво Геофізичної обсерваторії, ухвалили: визнати за потрібне утворення в системі АН Геофізичної обсерваторії; піднести відповідне клопотання перед РНК УРСР про її будівництво; питання про місце будівництва Обсерваторії передати на вирішення Астрономічної ради АН; проект будівництва Геофізичної обсерваторії передати на розгляд голові Будівельного управління АН віце-президенту С. О. Патону.

2. Розглянувши пропозиції щодо утворення при АН Ради з координації науково-дослідної роботи Академії наук, її основними завданнями постановили вважати: 1) ознайомлення з планами робіт АН СРСР та АН Союзних республік з метою їх погодження, виявлення близьких тем та їх розробка силами кількох Академії з усуненням паралелізму; 2) розподіл між Академіями завдань, що надходять від Союзних державних установ; з метою забезпечення найефективнішого виконання цих завдань дослідження проводити за участю фахівців АН СРСР та республіканських академії.

Вирішили повідомити про це рішення Президії Президента АН СРСР акад. С. І. Вавилова.

---

<sup>\*1</sup> Далі у архівній справі відсутні сторінки з пп. 20–21.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Надіслали акад. В. О. Кістяківському привітальну телеграму з нагоди 80-річчя з дня його народження.

2) Доручили відділу кадрів АН скласти список почесних, дійсних членів та членів-кореспондентів Академії з зазначенням їх активної участі в роботі Академії.

3) Дозволили Фізико-технічному інституту в грудні 1945 р. скликати наукову конференцію, присвячену 15-річчю заснування Інституту, та асигнувати кошти в сумі 20 тис. крб.

4)<sup>\*4</sup>

5) Заслухавши висновки голови Відділу фізико-хімічних та математичних наук акад. А. І. Кіпріанова та доповідну записку чл.-кор. І. М. Францевича щодо будівництва Українського науково-дослідного інституту метрології та приладобудування, ухвалили: вважати за бажане існування такого Інституту в Україні; звернути увагу уповноваженого Комітету в справах мір та вимірювальних приладів на те, що в м. Харків вже існує Інститут мір та вимірювальних приладів, який доцільно перетворити в Український науково-дослідний інститут метрології та приладобудування.

6) Затвердили контрольні числа бюджету та штатний розпис АН на 1946 р.

7) Вирішили відзначити 50-річчя науково-педагогічної діяльності акад. В. П. Поспелова та утворили ювілейний комітет у складі: академіки – О. В. Палладін (голова), Д. К. Третяков, чл.-кор. Є. В. Зверезомб-Зубовський.

8) Вирішили просити Київську міськраду про надання ділянки біля братської могили Ботанічного саду для забезпечення його робіт площею.

9) Вирішили передати лист АН АЗРСР Відділу суспільних наук для організації участі науковців АН в нараді орієнталістів, яка відбудеться в м. Баку в 1946 р.

10) Для участі у засіданні вченої ради Інституту гібридизації та акліматизації тварин Всесоюзної сільськогосподарської академії ім. В. І. Леніна дозволили відрядження науковому співробітнику Інституту зоології проф. С. М. Гершензону.

11)<sup>\*5</sup>

12) Взяли до відома повідомлення про від'їзд акад. М. В. Птухи до Канади у складі делегації УРСР.

13)<sup>\*2</sup>

14) Передали на висновок Планової комісії АН питання про утворення у Львові відділу агрохімії Інституту ботаніки та відділу Інституту гідробіології АН.

15) Відклали питання про будівництво Астрономічної обсерваторії до отримання висновків з цього приводу Астрономічної наради.

16)<sup>\*6</sup> Звільнили акад. С. В. Серенсена, згідно з його проханням, з посади заввідділу Інституту будівельної механіки в зв'язку з переходом його на роботу заввідділу міцності Лабораторії сільськогосподарського машинобудівництва АН.

19) Звернулися до РНК УРСР з проханням подати клопотання до РНК СРСР про нагородження акад. П. П. Будникова в зв'язку з 60-річчям з дня народження та 35-річчям науково-педагогічної діяльності.

20) На інформацію І. Н. Романенка про проведення робіт у приміщенні для Друкарні вирішили його оглянути та подати свої зауваження щодо остаточного оформлення.

21)<sup>\*1</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк.214–227. Засвідчена копія. Машинопис.

---

<sup>\*1</sup> Закінчення протоколу відсутнє в архівній справі.

**Протокол № 22**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 25 жовтня 1945 р.  
м. Київ

1. Заслухавши доповідь в. о. Президента віце-президента акад. О. В. Палладіна та лист Президента АН акад. О. О. Богомольця про підготовку наукових кадрів в Академії, утворили комісію в складі: академіків – О. М. Динника (голова), А. І. Кіпріанова, М. В. Птухи, Л. А. Булаховського, чл.-кор. Я. В. Ролла та заввідділу кадрів АН І. Н. Романенка, якій доручили опрацювати пропозиції інститутів з цього питання та підготувати проект постанови.

2. Розглянули такі поточні питання:

1) Призначили на грудень 1945 р. урочисте засідання, присвячене 60-річчю з дня народження та 40-річчю наукової і педагогічно-громадської діяльності акад. О. В. Палладіна. До складу ювілейного комітету включили Наркома освіти УРСР акад. П. Г. Тичину, Наркома охорони здоров'я І. Ф. Кононенка, ректора Київського університету проф. В. Г. Бондарчука, секретаря партбюро АН Б. Д. Грозіна та в. о. вченого секретаря Президії Г. В. Карпенка.

2) Заслухали акад. О. В. Палладіна про висновки Астрономічної наради щодо профілю робіт та вибору місця для будівництва Головної астрономічної обсерваторії АН; вирішили подати форпроект будівництва Обсерваторії, розроблений акад. О. В. Щусевим, на затвердження РНК УРСР з проханням визнати це будівництво першочерговим.

3) Вирішили просити Державну штатну комісію дозволити ввести в Інституті електрозварювання посаду заступника директора та затвердити на ній П. Г. Гребельника.

4)\*<sup>4</sup>

5) Взяли до відома лист Наркомздоров'я УРСР з висловленням подяки акад. А. І. Кіпріанову за винайдення способу синтезу піоціаніну.

6) Для участі у відзначенні 100-річчя існування Львівського політехнічного інституту делегували: від Відділу технічних наук – акад. Г. Ф. Проскуру, чл.-кор. Б. Д. Грозіна, проф. І. Т. Швеця та Г. В. Карпенка; від Відділу фізико-хімічних та математичних наук – доручили делегувати одного з академіків.

7) Надіслали листа з подякою румунському громадянину П. Крецою за подаровані для Бібліотеки АН книги.

8) Доручили Відділу суспільних наук скласти привітання від імені Президії дійсному члену Академії архітектури О. М. Вербицькому з приводу його 70-річчя та доручили акад. М. Т. Рильському взяти участь у відзначенні цього ювілею.

9) Взяли до відома та виконання постанову № 1637 РНК УРСР та ЦК КП(б)У про розукрупнення видання «Наукові записки Інституту мови та літератури АН УРСР».

10) Надали відрядження з 25 жовтня до 6 листопада 1945 р. акад. О. В. Палладіну до Москви.

11)\*<sup>5</sup>

12) Доручили І. І. Сільвєстрову до 15 жовтня 1945 р. передати для наукової читальні Бібліотеки АН 40 стільців.

13) Взяли до відома повідомлення віце-президента АН Є. О. Патона про виділення Держпланом УРСР на капітальне будівництво Академії замість передбачених 36 млн. крб. –

12 млн. крб. за таким розподілом: Ботанічний сад – 5 млн. крб.; Харківський фізико-технічний інститут – 1 млн. крб.; Астрономічна обсерваторія – 1 млн. крб.; Циклотронна лабораторія – 1200 тис. крб.; Бібліотека – 800 тис. крб.; Відділ технічних наук – 400 тис. крб.; Богуславська гідрологічна станція – 250 тис. крб.; будівництво в Феюфанії – 300 тис. крб.; житлове будівництво АН – 1 млн. крб.; різні об'єкти – 1050 тис. крб.

Констатували, що виділені ліміти не можуть задовольнити потреб Академії, тому вирішили просити акад. Є. О. Патона та голів Відділів скласти заявку на додаткове асигнування для капітального будівництва та від імені Президії відстоювати її в Держплані УРСР.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 228–237. Незасвідчена копія. Машинопис.

### **Протокол № 23 засідання Президії Академії наук УРСР**

від 4 листопада 1945 р.  
м. Київ

1. На постанову РНК УРСР та ЦК КП(б)У від 20 жовтня 1945 р. за № 1692 про організацію в Академії Відділу сільськогосподарських наук утворили комісію в складі академіків – М. М. Гришка (голова), О. І. Душечкіна, О. Н. Соколовського, членів-кореспондентів – В. Ф. Старченка, П. С. Погребняка, А. О. Василенка та Є. В. Зверезомб-Зубовського та доручили їй визначити штати та кошториси інститутів Відділу й подати Президії кандидатури на посади директорів і керівного складу інститутів.

2. Вирішили 6 грудня 1945 р. скликати чергові Загальні збори АН, на яких заслухати та обговорити тематичний план Академії на 1946 р.

3. Відмовили Всеукраїнському музичному музею у вилученні з інститутів та Бібліотеки АН музичних творів та рукописів українських композиторів, оскільки ці матеріали потрібні для наукової роботи інститутів АН.

4. На прохання Ужгородського державного університету доручили головам Відділів та директору Бібліотеки АН підібрати обладнання та літературу для потреб Ужгородського університету.

5. Взяли до відома постанову РНК УРСР за № 1716 від 8 жовтня 1945 р. про організацію видання бібліотеки «Університет на дому».

6. Доручили акад. М. М. Гришку бути представником від АН у справі будівництва Ботанічного саду у Москві та тримати тісний зв'язок з дирекцією Головного ботанічного саду АН.

7. Дозволили А. Й. Ряппо працювати за сумісництвом у відділі передплати іноземної літератури Бібліотеки АН.

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 238–240. Засвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 24**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 23 листопада 1945 р.  
м. Київ

1. Затвердили порядок денний роботи Загальних зборів АН та сесійних засідань Відділів Академії.

2. Заслухавши доповідь директора Інституту археології акад. П. П. Єфименка про роботу та перспективи розвитку Інституту, схвалили роботу над складанням корпусів-зведень археологічних пам'яток України та дозволили відповідні асигнування для відрядження до Німеччини, Австрії, Чехословаччини, Угорщини співробітника Інституту на розшуки спеціалізованої бібліотеки Інституту, а також на придбання іноземної літератури з археології.

3. Розглянули такі поточні питання:

1) Затвердили пропозицію Відділу суспільних наук АН УРСР про проведення у Львові сесії, присвяченої ювілею Етнографічного музею та про видання ювілейних матеріалів.

2) Утворили в складі Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії відділ порівняльної етнографії та фольклористики.

3) У зв'язку з рішенням Президії про відзначення 75-річчя з дня народження Лесі Українки вирішили просити РНК УРСР затвердити такий склад Ювілейного комітету: заступник голови РНК УРСР М. П. Бажан, академіки – О. О. Богомолець, П. Г. Тичина, М. В. Птуха, О. І. Білецький, О. Є. Корнійчук, М. Т. Рильський, композитор Л. М. Ревуцький, К. З. Литвин, заслужені артисти УРСР – К. П. Хохлов, Н. М. Ужвій, проф. К. В. Квітка, Д. З. Мануїльський.

4) Підтримали клопотання Бібліотеки АН перед РНК УРСР про асигнування відповідних коштів на придбання фотоапаратури для лабораторії, яка проводить зйомки книг, окремих аркушів та мап.

5) Взяли до відома інформацію зав. фінансовим відділом АН Л. П. Терещенка щодо затвердження Наркомфіном УРСР кошторису АН на 1946 р.; вирішили просити РНК УРСР виділити для Академії додаткові асигнування (1млн. крб.) для встановлення преміального фонду АН.

6) Надали відрядження до Москви з 10 листопада 1945 р. акад. В. П. Поспелову та проф. С. М. Гершензону на сесію з шовківництва.

7) Звернулися до НК соціального забезпечення РСФСР, через Наркомсобез УРСР, про збільшення пенсії вдові видатного мистецтвознавця В. І. Щавинського.

8) Доручили Відділу технічних наук подати висновки щодо дозволу чл.-кор. О. К. Котельникову працювати в Інституті 2 рази на тиждень по 2 години.

9) Дозволили проф. А. Д. Нестеренку проводити педагогічну роботу за сумісництвом не більше 8 годин на тиждень.

10–11)\*<sup>4</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 241–250. Засвідчена копія. Машинопис.

**Протокол № 25**  
**засідання Президії Академії наук УРСР**

від 21 грудня 1945 р.  
м. Київ

1. Взяли до відома доповідь акад. О. В. Палладіна про результати проведення грудневих Загальних зборів АН та констатували, що сесія пройшла задовільно, робота в Академії розгорнулася з достатньою повнотою, але є недоліки, обумовлені відсутністю сучасного обладнання та належної трудової дисципліни. Доручили Видавництву АН розглянути питання про поновлення всіх академічних журналів, що видавались до війни.

2. Розглянули такі поточні питання:

1) Доручили голові Відділу суспільних наук акад. УРСР М. В. Птусі подати на засідання Президії пропозиції щодо документальних фондів, які мають відношення до польської культури, для обміну їх на фонди, цікаві для української культури.

2) Доручили інститутам АН подати заявки на наукове обладнання: репараційне; замовлене у Німеччині, Англії та США.

3) Зобов'язали інститути АН за 2–3 дні подати пропозиції щодо проблематики роботи на п'ятирічку у бюро Відділів для їх коригування та зведення Плановою комісією АН з наступним затвердженням Президією.

4) Прийняли запрошення Міськкому КП(б)У м. Біла Церква допомогти партійному та радянському керівництву у реконструкції міста в зв'язку з святкуванням 900-річчя у 1950 р.

5) Затвердили бюро Відділу сільськогосподарських наук у такому складі: тимчасово виконуючий обов'язки голови Відділу – акад. М. М. Гришко, вчений секретар – чл.-кор. П. А. Власюк, якого звільнили від обов'язків вченого секретаря Відділу біологічних наук; вирішили: запросити на посаду заступника голови Відділу чл.-кор. В. Ф. Старченка; доручили голові Відділу акад. Д. К. Третякову підібрати кандидатуру на посаду вченого секретаря Відділу. Затвердили тимчасово виконуючих обов'язки директорів інститутів Відділу сільськогосподарських наук: Інституту агрофізіології та агрохімії – акад. О. І. Дущечкіна; Інституту ентомології та фітопатології – акад. В. П. Поспелова; Інституту генетики та селекції – акад. В. Я. Юрьєва; Інституту лісознавства – чл.-кор. П. С. Погребняка.

6) Перенесли вирішення питання про додаткові асигнування на будівництво установ Відділу сільськогосподарських наук на розгляд розпорядчого засідання Президії.

7) Затвердили комісію для відзначення 50-річчя Львівського державного етнографічного музею АН УРСР в такому складі: академіки – М. Т. Рильський (голова), Ф. М. Колесса (заступник), члени-кореспонденти – П. С. Погребняк, Г. М. Савін, вчений секретар Музею Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії Б. С. Бутник-Сіверський.

8) Затвердили проект положення про абонемент Бібліотеки АН.

9) Питання про організацію видання «Колоїдного журналу» відклали до затвердження Президією пропозицій голів Відділів АН щодо поновлення у 1946 р. довоєнних видань.

10) Затвердили комплексну бригаду з вивчення бурого вугілля УРСР у такому складі: проф. О. П. Соколов (Інститут енергетики) – голова, В. І. Кузнецов (Інститут хімії), Г. В. Карпенко (Інститут енергетики), О. С. Фідельов (Інститут гірничої механіки), В. Т. Сябряй (Інститут геологічних наук), Д. Ф. Вірник (Інститут економіки), проф. А. В. Огієвський (Інститут гідрології та гідротехніки).



11) На виконання рішення РНК УРСР від 15 листопада 1945 р. за № 1809 «Про організацію Лабораторії металофізики Академії наук УРСР» вирішили з 1 січня 1946 р. організувати у структурі АН окрему науково-дослідну установу – Лабораторію металофізики Академії наук УРСР із власним балансом. Виконуючим обов'язки директора Лабораторії затвердили акад. Г. В. Курдюмова.

12) Звільнили чл.-кор. П. С. Погребняка від обов'язків ученого секретаря Президії АН, доручивши їх виконання Г. В. Карпенкові.

13) У зв'язку з переходом чл.-кор. Г. М. Савіна на постійну роботу до Львова залишили очолюваний ним відділ механіки гірничих порід у структурі Інституту гірничої механіки, перевівши його до м. Львів у повному складі.

14) Доручили відділу кадрів вжити заходів до осіб, які прострочили термін захисту дисертацій.

15–17)\*<sup>4</sup>

Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 183, арк. 251–267. Засвідчена копія. Машинопис.

**СПИСОК ДІЙСНИХ ЧЛЕНІВ ТА ЧЛЕНІВ-КОРЕСПОНДЕНТІВ  
АН УРСР, ОБРАНИХ У 1941–1945 рр.**

*Дійсні члени АН УРСР*

*Гудзій Микола Каленикович* (03.05.1887 – 29.10.1965) – літературознавець. Академік АН УРСР (13.02.1945). З 1911 працював у вузах Києва, Сімферополя, Москви, Свердловська. У 1936–1946 – старший науковий співробітник Інституту світової літератури ім. О. М. Горького АН СРСР. Водночас з 1941 – професор, декан (1941–1944) Московського університету. З 1945 – завідувач відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР.

*Думанський Антон Володимирович* (20.06.1880 – 14.05.1967) – хімік. Академік АН УРСР (13.02.1945). Член-кореспондент АН СРСР (1933). Заслужений діяч науки і техніки Казахської РСР (1942), заслужений діяч науки УРСР (1950). З нагоди відзначення 100-річчя від дня народження А. В. Думанського його ім'я присвоєно Інституту колоїдної хімії і хімії води АН УРСР (1980). Після закінчення Київського політехнічного інституту працював в ньому (1903–1913). У 1913–1930 – професор, ректор Воронежського сільськогосподарського інституту. Був ініціатором і організатором створення Воронежського хіміко-технологічного інституту, професор (1930–1941). Одночасно – професор, декан Воронежського університету (1933–1941) та директор і організатор Воронежського державного науково-дослідного інституту колоїдної хімії (1933–1941). У 1941–1943 – професор Казахського університету в Алма-Аті, 1943–1945 – професор, завідувач лабораторії Всесоюзного науково-дослідного інституту хімії Міністерства харчової промисловості СРСР у Москві. З 1945 працював в Інституті загальної і неорганічної хімії АН УРСР – директор (1945–1960), завідувач лабораторії (1960–1965), старший науковий співробітник (1965–1967). Одночасно (1946–1952) – професор, завідувач кафедри Київського університету.

*Душечкін Олександр Іванович* (13.08.1874 – 08.04.1956) – агрохімік і фізіолог рослин. Академік АН УРСР (13.02.1945). Заслужений діяч науки УРСР (1949). Працював у Києві в Лабораторії мережі дослідних полів Всеросійського товариства цукрозаводчиків (1903–1912), Сільськогосподарській хімічній лабораторії Південноруського товариства (1912–1919), завідував відділом Київської обласної сільськогосподарської дослідної станції (1915–1930). У 1920–1921 – завідувач науково-дослідних установ Київського обласного відділу земельних справ, 1921–1923 – директор Інституту агрохімії Українського сільськогосподарського наукового комітету, 1923–1925 – уповноважений Наркомзему УСРР з сільськогосподарської дослідної справи. Був директором Київської обласної контрольно-насіenneвої станції (1925–1928) та Центральної агрохімічної

лабораторії Наркомзему УСРР (1928–1930). Водночас у 1921–1941 та з 1944 завідував кафедрою агрохімії Київського сільськогосподарського інституту. Працював у 1931–1938 в Українському науково-дослідному інституті соцземлеробства завідувачем відділу та заступником директора (1944–1946). У 1941–1944 – завідувач кафедри, професор Казахського сільськогосподарського інституту в Алма-Аті. З 1944 працював в системі АН УРСР: 1944–1946 – старший науковий співробітник, завідувач відділу Інституту ботаніки; 1946–1953 – директор, з 1953 – завідувач лабораторії Інституту фізіології рослин та агрохімії.

**Єфіменко Петро Петрович** (21.11.1884 – 18.04.1969) – археолог. Академік АН УРСР (13.02.1945). Працював завідувачем відділу Державного історичного музею у Москві (1915–1923). У 1919–1950 працював в Інституті історії матеріальної культури АН СРСР (до 1937 – Державна академія історії матеріальної культури) – керівник Московської групи Академії (1919–1923); з 1923 – в Ленінграді: науковий співробітник (1923–1937), завідувач сектору (1937–1950). Водночас у 1924–1940 – професор Ленінградського університету. У 1945–1954 – директор Інституту археології АН УРСР.

**Ісаченко Борис Лаврентійович** (14.06.1871 – 17.11.1948) – мікробіолог. Академік АН УРСР (13.02.1945), академік АН СРСР (1946). Заслужений діяч науки СРСР (1936). У 1900–1930 працював у Санкт-Петербурзькому ботанічному саду (пізніше – Ботанічний інститут АН СРСР) – завідувач відділу, директор (з 1917). Одночасно на викладацькій роботі у вузах Санкт-Петербурга: у 1900–1929 – приват-доцент, професор (з 1918) університету та у 1904–1937 – професор, декан, ректор (1920–1921) сільськогосподарського інституту. У 1929–1937 – завідувач відділу Всесоюзного інституту експериментальної медицини (Ленінград–Москва). З 1937 і до кінця життя – директор Інституту мікробіології АН СРСР у Москві (під час Великої Вітчизняної війни перебував з Інститутом у м. Фрунзе). Водночас з жовтня 1945 – завідувач відділу Інституту мікробіології АН УРСР.

**Кіпріанов Андрій Іванович** (16.07.1896 – 29.09.1972) – хімік. Академік АН УРСР (13.02.1945). Віце-президент АН УРСР (1946–1948), голова Відділу фізико-хімічних і математичних наук (1945–1947), Відділу фізико-математичних, хімічних та геологічних наук АН УРСР (1948–1957). Лауреат Державної премії СРСР (1942), заслужений діяч науки УРСР (1958). У 1919–1941 працював у Харківському університеті – асистент, доцент (1919–1930), професор (з 1930), директор Інституту хімії (1936–1941) та завідувач кафедри (1938–1941). Одночасно – завідувач лабораторії Українського науково-дослідного інституту прикладної хімії (1924–1936). З вересня 1941 в АН УРСР – заступник директора (1941–1942), директор (1942–1945) Об'єднаного інституту хімії (Уфа, Москва, Київ); у 1945–1960 – директор Інституту органічної хімії (після розділення Об'єднаного інституту) та завідувач відділу (з 1960). Викладав у Київському університеті – завідувач кафедри (1944–1959), професор (1959–1970).

**Криштофович Африкан Миколайович** (08.11.1885 – 08.11.1953) – геолог, палеоботанік. Академік АН УРСР (13.02.1945), член-кореспондент АН СРСР (1953). Лауреат Державної премії СРСР (1946). Працював у Геологічному комітеті (1914–1923), Центральному науково-дослідному геологорозвідувальному інституті (1924–1941 та з 1944) та Ботанічному інституті АН СРСР (1924–1929) в Ленінграді. Водночас професор Ленінградського університету (з 1924), Ленінградського гірничого інституту (1924–1933), Інституту підвищення кваліфікації вчителів (1937–1939). У 1941–1944 – співробітник Геологічного управління Узбецької РСР та професор Середньоазіатського університету в Ташкенті.

**Лашкар'ов Вадим Євгенович** (07.10.1903 – 01.12.1974) – фізик. Академік АН УРСР (13.02.1945). Голова Відділу фізико-математичних і хімічних наук АН УРСР (1947–1948). Лауреат Державної премії УРСР (1981 – посмертно). З нагоди відзначення 100-річчя від дня народження В. Є. Лашкар'ова його ім'я присвоєно Інституту напівпровідників НАН України (2003). У 1927–1929 працював науковим співробітником науково-дослідної кафедри фізики при Київському політехнічному інституті, у 1929–1930 – завідувачем відділу Інституту фізики ВУАН. Одночасно (1924–1930) викладав у КПІ. У 1930–1935 був завідувачем відділу Ленінградського фізико-технічного інституту Наркомважпрому СРСР (пізніше – АН СРСР) та викладав в Ленінградському індустріальному інституті (пізніше – політехнічний інститут). У 1935–1939 завідував кафедрою Архангельського медичного інституту. У 1939–1960 – завідувач відділу Інституту фізики АН УРСР, 1960–1970 – директор Інституту напівпровідників АН УРСР, з 1970 – старший науковий співробітник-консультант цього інституту. Одночасно (з 1939) – завідувач кафедри Київського університету.

**Лебедев Сергій Олексійович** (02.11.1902 – 03.07.1974) – учений в галузі електротехніки, автоматики, обчислювальної техніки. Академік АН УРСР (13.02.1945), академік АН СРСР (1953). Лауреат Державної премії СРСР (1950, 1969), Герой Соціалістичної Праці (1956), лауреат Ленінської премії (1966). У 1928–1946 працював науковим співробітником, керівником Центрального конструкторського бюро Всесоюзного електротехнічного інституту і викладав у Московському енергетичному інституті (з 1935 – професор). У 1946–1951 – директор Інституту енергетики (з 1948 – Інститут електротехніки) АН УРСР. З 1953 – директор Інституту точної механіки і обчислювальної техніки АН СРСР та професор Московського фізико-технічного інституту.

**Луцицький Володимир Іванович** (02.05.1877 – 20.10.1949) – геолог і петрограф. Академік АН УРСР (13.02.1945). Заслужений діяч науки УРСР (1947). Професор, завідувач кафедри Варшавського політехнічного інституту (1907–1914), Київського університету (1914–1924 та з 1944), Московської гірничої академії (1924–1941) та Московського політехнічного інституту ім. Плеханова (1926–1930). У 1925–1935 – науковий співробітник Інституту прикладної мінералогії в Москві, у 1935–1941 – старший науковий співробітник Інституту геологічних на-

ук АН СРСР. З 1944 працював в Інституті геологічних наук АН УРСР – старший науковий співробітник (1944), завідувач відділу (1945), директор (з 1946).

**Лященко Петро Іванович** (22.10.1876 – 24.07.1955) – економіст. Академік АН УРСР (13.02.1945), член-кореспондент АН СРСР (1944). Заслужений діяч науки РРФСР (1943), лауреат Державної премії СРСР (1948). У 1913–1935 – професор Томського і Донського університетів, Донського інституту народного господарства, ряду московських вузів. Працював старшим науковим співробітником Інституту економіки АН СРСР (1935–1941) та Інституту історії АН СРСР (1942–1944). З 1944 – завідувач відділу, старший науковий співробітник Інституту економіки АН УРСР.

**Мануїльський Дмитро Захарович** (03.10.1883 – 22.02.1959) – історик, політичний і державний діяч. Академік АН УРСР (13.02.1945). У 1920 – народний комісар землеробства України, 1921 – секретар ЦК КП(б)У, 1923–1942 – секретар Комінтерну. У 1942–1944 працював в Головному політичному управлінні Червоної Армії. З 1944 – заступник голови Ради Народних Комісарів та народний комісар закордонних справ УРСР. Одночасно з 1945 – старший науковий співробітник Інституту історії України АН УРСР.

**Протопопов Віктор Павлович** (22.10.1880 – 29.11.1957) – психіатр. Академік АН УРСР (13.02.1945). Заслужений діяч науки УСРР (1934). Професор Пермського університету (1921–1923), Харківського медичного інституту (1923–1944), Харківського університету (1924–1927), Київського інституту вдосконалення лікарів (з 1944) та одночасно директор Інституту клінічної психіатрії і соціальної психогієни Наркомату охорони здоров'я УСРР (1926–1929), завідувач (1932–1941) лабораторії Харківського психоневрологічного інституту. Працював в Інституті клінічної фізіології АН УРСР старшим науковим співробітником (1940–1944), завідувачем відділу (з 1944).

**Рильський Максим Тадейович** (19.03.1895 – 24.07.1964) – поет, літературознавець, мовознавець. Академік АН УРСР (29.06.1943), академік АН СРСР (1958). Лауреат Державної премії СРСР (1943, 1950), Ленінської премії (1960). Його ім'я у 1969 присвоєно Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (тепер – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології). У 1919–1929 – вчитель у школах Житомирщини і Київщини, 1929–1941 – займався літературною роботою. У 1942 – вчений секретар Інституту суспільних наук АН УРСР, завідувач відділу Інституту мови і літератури АН УРСР. З 1943 – директор Інституту народної творчості і мистецтва АН УРСР (з липня 1944 – Інститут мистецтвознавства, фольклору і етнографії). Водночас у 1943–1947 – голова Спілки письменників України.

**Хренов Костянтин Костянтинович** (25.02.1894 – 12.10.1984) – учений в галузі електрозварювання. Академік АН УРСР (13.02.1945). Голова Відділу технічних наук АН УРСР (1953–1961). Лауреат Державної премії СРСР (1946, 1986 – посмертно), заслужений діяч науки і техніки УРСР (1955). Професор Мос-

ковського електромеханічного інституту інженерів залізничного транспорту (1928–1947) та Московського вищого технічного училища ім. Баумана (з 1931). З 1945 працював в Інституті електрозварювання АН УРСР – заступник директора (1945–1947), завідувач лабораторії (1947–1963), завідувач відділу (1963–1973), старший науковий співробітник-консультант (з 1973). Водночас (1947–1963) – професор Київського політехнічного інституту.

**Юр'єв Василь Якович** (20.02.1879 – 08.02.1962) – вчений в галузі селекції. Академік АН УРСР (13.02.1945). Лауреат Державної премії СРСР (1947), заслужений діяч науки УРСР (1949), двічі Герой Соціалістичної Праці (1954, 1959). У 1909–1946 працював на Харківській державній селекційній станції Наркомату землеробства УРСР (з 1944 – директор). Одночасно (з 1937) професор Харківського сільськогосподарського інституту. У 1942–1943 – заступник директора Челябінської державної селекційної станції НКЗ СРСР. У 1946–1956 – директор Інституту генетики і селекції АН УРСР у Харкові, 1956–1962 – директор Українського науково-дослідного інституту рослинництва, селекції і генетики.

#### **Члени-кореспонденти АН УРСР**

**Бєлицер Володимир Олександрович** (30.09.1906 – 04.03.1988) – біохімік. Член-кореспондент (13.02.1945), академік (1957) АН УРСР. Заслужений діяч науки УРСР (1970), лауреат премії імені О. В. Палладіна (1982), лауреат Державної премії УРСР (1987). Викладав у 2-му Московському медичному інституті (1930–1934). У 1934–1943 – старший науковий співробітник Всесоюзного інституту експериментальної медицини та у 1943–1944 – старший науковий співробітник Лабораторії фізіологічної хімії АН СРСР у Москві. З 1944 працює в Інституті біохімії АН УРСР – завідувач лабораторії (1944–1964), заступник директора (1964–1969), директор (1969–1972), завідувач відділу (1972–1987), провідний науковий співробітник-консультант (з 1987). Одночасно – завідувач кафедри Київського медичного стоматологічного інституту (1948–1955) та професор Київського університету (1955–1960).

**Гнеденко Борис Володимирович** (01.01.1912 – 27.12.1995) – математик. Член-кореспондент (13.02.1945), академік (1948) АН УРСР. Голова Відділу фізико-математичних наук АН УРСР (1956–1957). З 1937 по 1945 – науковий співробітник, доцент, професор Московського університету. У 1945–1960 працював в Інституті математики АН УРСР – старший науковий співробітник (1945–1946), завідувач відділу (з 1946), директор (1955–1958). Водночас професор Львівського (1945–1950) та Київського (1950–1958) університетів. З 1960 – завідувач кафедри Московського університету.

**Данилов Віталій Іванович** (10.04.1902 – 19.03.1954) – фізик. Член-кореспондент (13.02.1945), академік (1951) АН УРСР. Лауреат Державної премії СРСР (1950). У 1931–1944 працював науковим співробітником, завідувачем лабораторії Фізико-технічного інституту. Також у 1930–1935 – завідувач кафедри Дніпропетровського хіміко-технологічного інституту та Дніпропетровського

університету (1935–1941, з 1944 – професор). У 1945–1946 був завідувачем лабораторії Центрального науково-дослідного інституту чорної металургії в Москві. З 1946 – завідувач Лабораторії металофізики АН УРСР.

**Дашкевич Всеволод Якович** (02.06.1907 – 06.01.1988) – етнограф. Член-кореспондент АН УРСР (13.02.1945). У 1930–1942 працював у газеті «Комуніст» у Харкові, Києві, Саратові. У 1942–1944 – літредактор Українського радіокомітету при РНК УРСР. У 1944–1948 – старший науковий співробітник, завідувач відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору і етнографії АН УРСР. З 1948 працював в редакціях журналів і газет.

**Иценко Іван Миколайович** (04.07.1891 – 21.11.1975) – хірург. Член-кореспондент АН УРСР (13.02.1945). Генерал-майор медичної служби (1943). Заслужений діяч науки УРСР (1942). У 1917–1942 – на різних медичних посадах у лавах Червоної Армії, у 1943–1953 – головний хірург Київського військового округу. Водночас у 1936–1941 та з 1944 – завідувач кафедри Київського медичного інституту.

**Кавецький Ростислав Євгенович** (01.12.1899 – 12.10.1978) – патофізіолог. Член-кореспондент (13.02.1945), академік (1951) АН УРСР. Голова Відділу біологічних наук АН УРСР (1952–1960 і 1963–1966). Заслужений діяч науки УРСР (1960), лауреат Премії імені О. О. Богомольця (1964), Державної премії УРСР (1972, 1981 – посмертно). У 1992 його ім'я присвоєно Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології АН України. У 1931–1941 був завідувачем відділу Інституту експериментальної біології та патології Наркомздоров'я УРСР. У 1942–1960 працював в Інституті клінічної фізіології АН УРСР – старший науковий співробітник (1942–1944), заступник директора (1944–1946), директор (з 1946). З 1960 і до кінця життя – директор Київського науково-дослідного інституту експериментальної і клінічної онкології Міністерства охорони здоров'я УРСР (у 1971 реорганізований в Інститут проблем онкології АН УРСР).

**Ларін Борис Олександрович** (17.01.1893 – 26.03.1964) – мовознавець. Член-кореспондент АН УРСР (13.02.1945), академік АН Литовської РСР (1949). У 1914–1919 вчителював у Київських гімназіях. З 1919 був викладачем, професором Петроградського педагогічного інституту ім. Герцена (1919–1941) та Ленінградського університету (1924–1941 і з 1944). У 1934–1945 – старший науковий співробітник, завідувач відділу Інституту мови і мислення АН СРСР, у 1945–1949 – старший науковий співробітник Інституту російської мови АН СРСР. Водночас у 1945–1948 – завідувач відділу, старший науковий співробітник Інституту мовознавства АН УРСР.

**Латишев Георгій Дмитрович** (04.02.1907 – 03.04.1973) – фізик. Член-кореспондент АН УРСР (13.02.1945), академік АН Казахської РСР (1958). Лауреат Державної премії СРСР (1949). У 1926–1930 викладав у Ленінградському політехнічному інституті. У 1930–1941 – старший науковий співробітник,

керівник лабораторії, завідувач відділу Харківського фізико-технічного інституту, а також завідувач кафедри Харківського хіміко-технологічного інституту. У 1941–1946 – завідувач відділу Інституту фізики АН УРСР. Одночасно завідував кафедрою Уфимського авіаційного інституту (1941–1943) та Московського інституту механізації і електрифікації сільського господарства (1943–1944). У 1944–1952 працював завідувачем лабораторії, старшим науковим співробітником Ленінградського фізико-технічного інституту АН СРСР. Був завідувачем кафедри ленінградських вузів – інституту інженерів залізничного транспорту (1944–1959) та технологічного інституту (1953–1958). У 1958–1965 – директор Інституту ядерної фізики АН Казахської РСР, 1965–1970 – завідувач відділу Інституту фізики АН УРСР, з 1970 – завідувач відділу Інституту ядерних досліджень АН УРСР.

**Петровський Микола Неонович** (26.11.1894 – 20.07.1951) – історик, археограф. Член-кореспондент АН УРСР (13.02.1945). Викладач (1924–1928), професор (1928–1933) Ніжинського інституту народної освіти. У 1934–1936 – старший науковий співробітник Всенародної бібліотеки України. З 1937 працював в Інституті історії України АН УРСР – старший науковий співробітник (1937–1942), директор (1942–1947), завідувач відділу (з 1947). Одночасно з 1944 – завідувач кафедри Київського університету.

**Погребняк Петро Степанович** (11.07.1900 – 25.07.1976) – учений в галузі лісництва, екології рослин і ґрунтознавства. Член-кореспондент (13.02.1945), академік (1948) АН УРСР. Віце-президент АН УРСР (1948–1952). У 1933–1941 – завідувач кафедри, професор, заступник директора Київського лісогосподарського інституту. У 1942–1944 – заступник начальника Головного лісогосподарського управління Наркомлісу Грузинської РСР. У 1944–1945 – завідувач відділу Ботанічного саду АН УРСР та одночасно з 1944 – професор, завідувач кафедри Київського університету. У 1945–1946 – вчений секретар АН УРСР та уповноважений Президії АН УРСР по установах Львівської філії АН. У 1946–1956 – директор Інституту лісівництва (з 1954 – Інститут лісу) АН УРСР, а також голова Ради по вивченню продуктивних сил Української РСР АН УРСР (1948–1952). Працював завідувачем відділу Центрального республіканського ботанічного саду АН УРСР (1957–1960), завідувачем кафедри Житомирського сільськогосподарського інституту (1960–1961), керівником сектору Економічного інституту Держплану УРСР (1962–1964). З 1964 – завідувач відділу ряду установ АН УРСР – Інституту геологічних наук (1964–1967), Ради по вивченню продуктивних сил УРСР (1967–1976), Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного (з 1976).

**Поляков Микола Сергійович** (18.05.1903 – 05.12.1991) – учений в галузі гірничої справи, механіки. Член-кореспондент (13.02.1945), академік (1967) АН УРСР. Заслужений діяч науки УРСР (1978). У 1926–1944 працював у Дніпропетровському гірничому інституті – асистент, доцент, завідувач кафедри, професор. У 1945–1961 – завідувач лабораторії Інституту гірничої механіки (з 1957 – Інститут гірничої справи) АН УРСР, у 1961–1962 – завідувач відділу і заступник директора Інституту чорної металургії АН УРСР, у 1962–1967 –



керівник Дніпропетровських відділень Інституту електротехніки АН УРСР (1962–1964) та Інституту механіки АН УРСР (1964–1967). Директор (1968–1975), завідувач відділу, старший науковий співробітник-консультант (з 1975) Інституту геотехнічної механіки АН УРСР.

**Попов Михайло Григорович** (18.04.1893 – 18.12.1955) – ботанік. Член-кореспондент АН УРСР (13.02.1945). У 1917–1919 – асистент Саратовського університету, 1920–1927 – Туркестанського (пізніше – Середньоазіатський) університету. У 1927–1933 – старший науковий співробітник Всесоюзного інституту рослинництва у Ленінграді. У 1933–1938 – професор Казахського університету і с.н.с. Казахського філіалу АН СРСР. У 1938–1940 – заступник директора Батумського ботанічного саду, у 1940–1944 – професор Узбецького університету та Військово-ветеринарної академії, старший науковий співробітник Всесоюзного інституту каракулівництва в Самарканді. У 1944–1945 – заступник директора Ботанічного саду АН УРСР і професор Київського університету, 1945–1947 – завідувач Львівського відділу Інституту ботаніки АН УРСР, професор Львівського університету. У 1948–1950 – завідувач сектору Сахалінського філіалу АН СРСР, з 1950 – старший науковий співробітник Східно-Сибірського філіалу АН СРСР в Іркутську.

**Савін Гурій Миколайович** (01.02.1907 – 28.10.1975) – вчений в галузі механіки. Член-кореспондент (13.02.1945), академік (1948) АН УРСР. Віцепрезидент АН УРСР (1952–1957). Лауреат Державної премії СРСР (1952), заслужений діяч науки і техніки УРСР (1966), лауреат Премії імені О. М. Динника (1973). У 1932–1941 викладав у Дніпропетровському інженерно-будівельному інституті та Українській промисловій академії (1932–1936). У 1940–1945 – директор Інституту гірничої механіки АН УРСР та одночасно завідувач кафедри Уфимського авіаційного інституту (1942–1943), Київського технологічного інституту (1944), Київського університету (1944–1945). У 1945–1948 – уповноважений Президії АН УРСР по Львівських установах АН УРСР та завідувач кафедри, професор Львівського університету. У 1948–1951 – ректор Львівського університету. У 1952–1957 – завідувач відділу Інституту математики АН УРСР і професор Київського університету (з 1952). З 1958 працював в Інституті будівельної механіки (з 1960 – Інститут механіки) АН УРСР – директор (1958–1959), завідувач відділу (1959–1972), старший науковий співробітник-консультант (з 1972).

**Свириденко Павло Олексійович** (20.03.1893 – 25.12.1971) – зоолог. Член-кореспондент (13.02.1945), академік (1948) АН УРСР. Голова Відділу біологічних наук АН УРСР (1948–1952). Організатор і директор (1923–1930) Північно-Кавказької крайової станції захисту рослин Наркомземлеробства РРФСР у Ростові-на-Дону. У 1930–1932 – керівник відділу Всесоюзного державного об'єднання по боротьбі з шкідниками сільськогосподарських рослин Наркомату сільського господарства СРСР у Москві. У 1932–1941 – професор Московського університету. У 1941–1947 – професор, завідувач лабораторії Всесоюзного дослідного інституту буряківничого рільництва Наркомату сільського господарства СРСР та Централь-

ного наукового інституту дезінфекції Наркомату охорони здоров'я СРСР. У 1947–1954 – завідувач відділу Інституту зоології АН УРСР.

**Старченко Василь Федорович** (20.03.1904 – 17.07.1948) – агрохімік. Член-кореспондент АН УРСР (13.02.1945). Заступник голови Відділу сільськогосподарських наук АН УРСР (1947). У 1934–1938 – директор Миронівської дослідно-селекційної станції Київської області, у 1938 – голова Київського облвиконкому, з грудня 1938 – заступник голови Ради Народних Комісарів УРСР.

**Фіалков Яків (Арон, Аркадій) Нафтулович (Анатолійович)** (20.11.1895 – 16.11.1958) – хімік. Член-кореспондент АН УРСР (13.02.1945). У 1930–1958 працював в Інституті хімії АН УРСР (з 1945 – Інститут загальної та неорганічної хімії) – старший науковий співробітник (1930–1938), завідувач відділу (з 1938). Одночасно вів активну викладацьку діяльність – доцент, завідувач кафедри Київського фармацевтичного інституту (1925–1935); доцент, професор Київського політехнічного інституту (1929–1941); завідувач кафедри Українського інституту підготовки та перепідготовки фармацевтичних кадрів (1935–1941); професор Київського університету (1935–1941 та з 1944).

**Філіппов Анатолій Петрович** (29.11.1899 – 23.04.1978) – вчений в галузі механіки. Член-кореспондент (13.02.1945), академік (1967) АН УРСР. Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1968), лауреат Державної премії УРСР (1984 – по-смертно). У 1920–1930 працював інженером на Харківських заводах і в трестах, у 1930–1937 – керівник групи Українського науково-дослідного інституту споруд, 1937–1940 – завідувач відділу Центрального НДІ будівельних матеріалів, 1940–1941 – керівник групи Центральної науково-дослідної лабораторії. У 1941–1943 працював на будівництві Магнітогорського металургійного комбінату, у 1943–1946 – заступник директора ЦНДІ Південбуд у Харкові. Працював у Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів АН УРСР – завідувач сектору (1946–1948), завідувач відділу (1949–1954). У 1948–1949 – керівник Харківського філіалу Інституту теплоенергетики АН УРСР та одночасно з 1948 – завідувач кафедри Харківського політехнічного інституту. У 1954–1963 – керівник Лабораторії гідравлічних машин АН УРСР, 1963–1971 – керівник Харківського філіалу Інституту механіки АН УРСР, з 1971 – завідувач відділу Інституту проблем машинобудування АН УРСР.

**Шилов Євген Олексійович** (10.08.1893 – 22.07.1970) – хімік. Член-кореспондент (13.02.1945), академік (1951) АН УРСР. Лауреат премії імені Л. В. Писаржевського (1965). У 1919–1925 викладав у Іваново-Вознесенському політехнічному інституті, 1925–1947 – завідувач кафедри, професор (з 1936) Івановського хіміко-технологічного інституту. З 1947 – завідувач лабораторії Інституту органічної хімії АН УРСР та одночасно професор Київського університету.

**СПИСОК  
НАУКОВИХ СПІВРОБІТНИКІВ  
АН УРСР (1941–1945)<sup>1\*</sup>**

Аблямітова (Виноградова) Зоре Аблякимівна (1916–1989) – біолог; науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1944), молодший науковий співробітник Карадаської біологічної станції АН (1944–1945).

Абрамова Марія Олександрівна (1918) – хімік-неорганік; старший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту хімії (1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Абрамович Юрій Михайлович (1889) – зоолог; науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941).

Авісов Борис Петрович (1895) – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гірничої справи.

Агалецький Ф. Н. – виконуючий обов'язки старшого наукового співробітника Інституту чорної металургії (1942–1943).

Адаменко Анастасія Григорівна (1914–1989) – завідувачка відділу Бібліотеки АН (червень 1941, 1944–1945).

Адельгейм Євген Георгійович (1907–1982) – літературознавець; завідувач відділу української радянської літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Адольф Михайло Петрович (1919) – фізик; молодший науковий співробітник електронної лабораторії, відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Айзман (Айзенман) Берта Юхимівна (1903–1997) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1944), старший науковий співробітник відділу патогенних мікроорганізмів Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

---

<sup>1\*</sup> До списку включені штатні співробітники, академіки та члени-кореспонденти, які займали наукові посади в академічних наукових установах, а також Бібліотеці АН УРСР у 1941–1945 рр., співробітники, які працювали в академічних установах на окупованій території. Не включені до списку адміністративно-технічний персонал (заступники директорів інститутів з адміністративно-фінансової частини, з будівництва; завідувачі господарства інститутів, лаборанти, секретарки, завідувачі канцеляріями, викладацький склад аспірантури, аспіранти, докторанти, завідувачі відділів кадрів, інженери, конструктори та технічний персонал). Датою «червень 1941» позначено перебування співробітників у штаті АН УРСР на початок Великої Вітчизняної війни.

Айзенберг (Айзенверг) Давид Єфремович (1908–1994) – геолог, палеонтолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу палеозою Інституту геологічних наук (1944–1945).

Айзенберг Олександр Абрамович (1899–1984) – терапевт, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу клінічної медицини Інституту клінічної фізіології (1943–1945).

Айзеншток Ієремія Якович (1900–1980) – літературознавець; старший науковий співробітник Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Айзеншток Ізраїль Якович (1904–1949) – механік, кандидат технічних наук; завідувач відділу гірничого машинобудування, старший науковий співробітник відділу гірничої механіки Інституту гірничої механіки (1941–1945).

Аксентьєва Зінаїда Миколаївна (1900–1969) – астроном, геофізик, кандидат фізико-математичних наук; виконуюча обов'язки директора (1941–1943), старший науковий співробітник (1943–1945), вчений секретар Полтавської гравіметричної обсерваторії АН (1944–1945).

Алейникова Тетяна Матвіївна (1917) – ботанік; старший науковий співробітник Ботанічного саду АН (1944–1945).

Александров Григорій Петрович (1905) – хімік-технолог, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу геохімії Інституту геологічних наук (1945).

Александрович Віталій Олександрович (1904) – фізико-хімік; старший науковий співробітник відділу хімії ізотопів Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941, 1943–1944).

Алексапольський Дмитро (Давид) Якович (1901–1993) – механік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів АН (1944–1945), старший науковий співробітник Інституту енергетики (1941), старший науковий співробітник Харківської філії Інституту енергетики (1945).

Алексєєв Борис Іванович (1901) – теплоенергетик; старший науковий співробітник групи автоматичної апаратури Харківської філії Інституту енергетики (1943–1945); в окупованому Харкові – співробітник Інституту енергетики.

Алфьорова Нонна Семенівна (1903–1973) – інженер-технолог, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Інституту чорної металургії (1942–1943).

Альперн Данило Овсійович (1894–1968) – патофізіолог, доктор медичних наук, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (1944).

Амбургер Володимир Павлович (1902) – геолог, петрограф, кандидат геологічних наук; старший науковий співробітник мінералого-петрографічного сектору Інституту геологічних наук (червень 1941).

Амбургер Наталія Павлівна (1905) – молодший науковий співробітник відділу археології первісного суспільства Інституту археології (1945).

Андрєєв Борис Андрійович (1902) – ливарник; старший науковий співробітник сталеплавильного відділу Інституту чорної металургії (1945).

Андрусяк Микола Григорович (1902–1985) – історик, доктор філософії; в окупованому Києві – директор Інституту історії України.

Антонович Агафія Володимирівна (1900) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Арбузов Мойсей Петрович (1908–1984) – фахівець в галузі металургії, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту чорної металургії (1944–1945).

Аргіропуло Анатолій Іванович (1906–1941) – зоолог; науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941).

Ардатаєв Максим Михайлович (1894) – ботанік; старший науковий співробітник сектору генетики і селекції Інституту ботаніки (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту ботаніки.

Аронов Самуїл Григорович (1903) – науковий співробітник Інституту чорної металургії (червень 1941).

Артемцев Віктор Петрович (1907) – старший науковий співробітник відділу теплових двигунів та установок Інституту енергетики (1944).

Артоболевський Володимир Михайлович (1874–1952) – зоолог-орнітолог, доктор біологічних наук, професор; завідувач Зоологічного музею, член вченої ради Інституту зоології (1944–1945).

Архангельський Віталій Миколайович (1897–1973) – офтальмолог, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1945).

Архимович Олександр Зіновійович (1892–1984) – ботанік, доктор біологічних наук; науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941).

Асніс Аврам (Аркадій) Юхимович (1908–1987) – кандидат технічних наук; науковий, старший науковий співробітник (1941–1944), заступник директора, керівник експериментальних майстерень, завідувач відділу технології зварювання Інституту електрозварювання (1945).

Афанасьєв Данило Якович (1902–1990) – геоботанік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник (1941–1944), завідувач відділу геоботаніки, член вченої ради Інституту ботаніки (1944–1945).

Афанасьєв Микола Григорович (Георгійович) (1913–1997) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (червень 1941, 1945).

Афанасьєв Микола Миколайович (1907–1945) – металознавець, доктор технічних наук; керівник групи пластичних деформацій (1941–1943), заступник директора з наукової роботи (1944–1945), член вченої ради (1944), виконуючий обов'язки завідувача відділу вібростійкості Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Афанасьєв Олексій Сергійович (1902–1982) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу електрохімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Афтаназі Володимир Янович (1914) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН (1944).

Ахієзер Наум Ілліч (1901–1980) – математик, доктор фізико-математичних наук, член-кореспондент (1934); науковий співробітник Інституту фізики та математики (1941–1944), старший науковий співробітник відділу аналізу Інституту математики (1944–1945).

Ахієзер Олександр Ілліч (1911–2000) – фізик, доктор фізико-математичних наук; завідувач відділу теоретичної фізики та відділу фізики ядра і елементарних процесів Фізико-технічного інституту (1941–1945).

Ашкіназі Маріам Соломонівна (1901) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу аналітичної хімії (1941–1944), завідувачка лабораторії спектрального аналізу, завідувачка відділу фотохімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1944–1945).

Бабенчиков Михайло Васильович (1890) – старший науковий співробітник Інституту народної творчості і мистецтв (1943–1944), старший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944).

Бабинєць Андрій Євтихійович (1911–1982) – гідрогеолог; старший науковий співробітник відділу регіональної гідрогеології Інституту геологічних наук (червень 1941, 1945); в лавах ЧА ([1941]–1945).

Бабишкін Олег Кіндратович (1918–1991) – літературознавець; молодший науковий співробітник військово-партизанського відділу Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945); в лавах ЧА (1941–1945).

Бабко Анатолій Кирилович (1905–1968) – хімік-аналітик, доктор хімічних наук, професор, вчений секретар Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942–1945); завідувач відділу аналітичної хімії, член вченої ради Інституту хімії (1941–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Багмет Андрій Євгенович (1887) – лексикограф; молодший науковий співробітник відділу словників Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Бадер Отто Миколайович (1903–1980) – археолог, доктор історичних наук; старший науковий співробітник Інституту археології (червень 1941).

Баженов – математик, професор; в окупованому Харкові – співробітник математичної групи Фізико-технічного інституту.

Базилевич Іван Вікторович (1899–1965) – терапевт, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник, керівник групи відділу клінічної медицини Інституту клінічної фізіології (червень 1941); в окупованому Києві – співробітник Інституту клінічної фізіології.

Байгер Іван Іванович (1867) – молодший науковий співробітник відділу зоології Науково-природничого музею АН у Львові (1944–1945).

Балабай Павло Павлович (1904–1961) – зоолог, кандидат біологічних наук; завідувач лабораторії хребетних, старший науковий співробітник відділу зоології Інституту зоології (червень 1941, 1944–1945).

Балабушевич Іларіон Аркадійович (1913–1968) – геофізик; науковий співробітник сектору геофізики (1941), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1944–1945).

Балінська Неоніла Гнатівна (1897) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Балінський Борис Іванович (1905–1997) – біолог, ембріолог, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник, завідувач відділу механіки розвитку і порівняльної морфології Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – завідувач відділу механіки розвитку тварин Інституту зоології.

Балуховський Микола Пилипович (1899–1977) – геолог-нафтовик, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1944–1945).

Банах Степан Степанович (1892–1945) – математик, професор; старший науковий співробітник, керівник сектору алгебри і функціонального аналізу Львівського відділу Інституту математики (червень 1941).

Бандрівський Володимир Карлович (1892–1949) – журналіст, юрист; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (1944–1945).

Бандрівський Дмитро Григорович (1897–1983) – мовознавець, доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (червень 1941, 1944–1945).

Бандура Владислав Феліксівич (1908) – головний бібліотекар відділу опрацювання Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – співробітник Бібліотеки Осолінських.

Барановський Полікарп Павлович (1897–1963) – музичний акустик, музикознавець, інженер-винахідник; науковий співробітник Інституту електрозварювання (1941–1944), старший науковий співробітник, завідувач лабораторії звукозапису Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Барбарич Андрій Іванович (1903–1979) – ботанік-систематик, дендролог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу систематики квіткових рослин, вчений секретар, член спецради з захисту дисертацій Інституту ботаніки (1941–1945).

Барвінський Богдан Олександрович (1880–1958) – історик, архівіст, бібліотекознавець, доктор філософії; завідувач архівного фонду рукописів Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – старший бібліотекар Державної бібліотеки.

Бариляк Олександр Матвійович (1876–1953) – юрист, фольклорист, доктор права; головний бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1945).

Бармашенко (Бормашенко) Ілля Бенціонович (1898) – електрохімік; старший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941).

Барташевський Василь Іванович (1910) – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту геології.

Барський Самуїл Зіновійович – кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, керівник лабораторії гірничої електротехніки Інституту гірничої механіки (1941–1944).

Баталін Георгій Іванович (1918–1988) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник сталеплавильного відділу Інституту чорної металургії (1942–1945).

Батюк Порфирій Кирилович (1884–1973) – композитор, фольклорист; старший науковий співробітник відділу музичного фольклору Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Бауер Надія Миколаївна (1879) – завідувачка відділу, головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1941–1945).

Бахарева Марія Василівна – хімік; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту захисту рослин.

Бачуріна Ганна Федорівна (1908–1987) – бріолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу бріології, вчений секретар, член вченої ради Інституту ботаніки (1941–1945).

Безверхий Василь Дмитрович (1919) – фізик; молодший науковий співробітник відділу фізики твердого тіла Фізико-технічного інституту (1945).

Безпалько Іван Мойсейович (1899–1942) – старший науковий співробітник сектору мінеральної сировини Інституту геологічних наук (1941–1942).

Безпалько Лариса Феодосіївна (1921) – молодший науковий співробітник відділу української літератури початку ХХ ст. та радянського періоду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Безсонов (Бессонов) Андрій Федорович (1890) – хімік; молодший науковий співробітник відділу місцевих видів палива Інституту хімії (1943–1945), молодший науковий співробітник лабораторії місцевих видів палива Інституту органічної хімії (1945); в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інститут органічної хімії і технології.

Бейліс (Бейліс-Вирова) Раїса Арефіївна (Аронівна) (1899–1982) – цитолог-ембріолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу цитології і ембріології Інституту ботаніки (червень 1941, 1945).



Белінг Дмитро Остапович (Свстахійович) (1882–1949) – біолог, іхтіолог, доктор біологічних наук, професор; завідувач відділу іхтіології Інституту гідробіології (червень 1941); в окупованому Києві – директор Інституту гідробіології.

Бельтюкова Клавдія Гнатівна (1900–1971) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; завідувачка відділу бактеріології рослин Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (червень 1941, 1944–1945).

Беневоленська Софія Вікторівна (1891) – патофізіолог, кандидат медичних наук; старший науковий співробітник відділу психіатрії Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Бенієва Тамара Яківна (1914) – молодший науковий співробітник відділу фізико-хімії металургійних процесів Інституту чорної металургії (1945).

Бергер Яніна Францівна (1900) – доктор філософських наук; головний бібліотекар-вчений спеціаліст відділу опрацювання Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – працівниця Штадтсбібліотеки.

Береговський Мойсей Якович (Мойше Арон-Янкелевич) (1892–1961) – музиконавець, фольклорист, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), завідувач відділу народної творчості, член вченої ради Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН (1944–1945).

Береза Ганна Іванівна (1913) – молодший науковий співробітник Інституту історії та археології (1942), молодший науковий співробітник Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1943–1945).

Березанцев – в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Березовська Ольга Михайлівна (1910) – етнограф; молодший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Березовська Фанні Ізраїлівна (1894–1955) – фізико-хімік, доктор хімічних наук, професор; науковий співробітник, завідувачка групи Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Беренблом Любов Самійлівна (1904) – молодший науковий співробітник Інституту хімії (1941–1943).

Берлеєв Григорій Ісайович (1908) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Берлінський Давид Юдкович (1913) – історик; старший науковий співробітник військово-партизанського відділу Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Берлянд Рахіль Аронівна (1901) – бібліограф; головний бібліотекар-вчений спеціаліст відділу наукової бібліографії Бібліотеки АН (червень 1941).

Бернардинер Мойсей Петрович (1905) – електрофізик, кандидат фізико-математичних наук, професор; вчений секретар, старший науковий співробітник відділу фізики електровакуумних процесів Інституту фізики (червень 1941).

Бернштейн Давид Йосипович (1906) – інженер-будівельник; науковий співробітник Інституту електрозварювання (червень 1941).

Бернштейн (Беренштейн) Михайло Давидович (1911–2002) – літературознавець, доктор філологічних наук; старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту суспільних наук (1941–1942), Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942); у лавах ЧА (1942–1945).

Бершова Ольга Іполітівна (1901–1972) – мікробіолог, агрохімік, кандидат біологічних наук; науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941), молодший, старший науковий співробітник відділу ґрунтової мікробіології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту рибного господарства.

Беліцер Володимир Олександрович (1906–1988) – біохімік, доктор біологічних наук, професор; завідувач лабораторії ферментів, член вченої ради Інституту біохімії (1944–1945).

Белов Сергій Юхимович – кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник Інституту гірничої механіки (1941).

Белоликова – в окупованому Києві – співробітник відділу бджолярства Інституту тваринництва.

Белоусов Сергій Миколайович (1897–1985) – історик, директор Інституту історії України (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Бельський (Більський) Борис Іванович (1887) – ентомолог, кандидат сільськогосподарських наук; старший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту захисту рослин.

Беляков Федір Олексійович (1874–1949) – інженер-будівельник, доктор технічних наук, професор; в окупованому Харкові – член будівельно-силікатної секції Ради наук.

Белякова Євгенія Павлівна (1911) – хімік; старший науковий співробітник доменного відділу Інституту чорної металургії (1945).

Белянкін (Білянкін) Федір Павлович (1892–1972) – механік, доктор технічних наук, професор, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); завідувач відділу міцності конструкцій (1941–1945), директор, голова вченої ради Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Бикова Галина Олександрівна (1909) – фізик; молодший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Бистренко Петро Пантелеймонович (1900–1980) – старший науковий співробітник Інституту історії України (червень 1941).

Бібіков Сергій Миколайович (1908–1988) – археолог, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник відділу археології первісного суспільства Інституту археології (1945).

Білай Віра Йосипівна (1908–1994) – міколог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу мікології Інституту зообіології (1941–1944), старший науковий співробітник відділу мікології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

Білановський (Белановський) Іван Дмитрович (1878–1958) – біолог-ентомолог, доктор біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії паразитології, член вченої ради Інституту зоології (червень 1941, 1944–1945).

Біленко Дорош (Дорофій) Кононович (1894–1972) – геолог, геоморфолог, доктор геологічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу геології антропогену, завідувач сектору четвертинної геології Інституту геологічних наук (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту геології.

Біленко Євгенія Абрамівна (1902) – хімік-аналітик; старший науковий співробітник Арбітражної лабораторії (1941–1943), старший науковий співробітник відділу фізико-хімії металургійних процесів Інституту чорної металургії (1944–1945).

Білецький Андрій Олександрович (1911–1995) – мовознавець, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу української мови Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944).

Білецький Олександр Іванович (1884–1961) – літературознавець, філолог, доктор філологічних наук, академік (1939); старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник відділу історії української літератури, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), директор, завідувач відділу української радянської літератури, голова вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945), член вчених рад Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії, Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН (1944–1945).

Білецький Степан Теодорович (1904–1989) – історик; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (червень 1941, 1944–1945).

Білий Микола Данилович (1900–1972) – іхтіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1943), завідувач лабораторії біології риб, член вченої ради Інституту гідробіології (1944–1945).

Білик Гаврило Іванович (1904–1985) – геоботанік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу геоботаніки Інституту ботаніки (червень 1941, 1945); в лавах ЧА (1941–1945).

Білик Микола Іванович (1909) – кандидат технічних наук; старший науковий співробітник лабораторії відділу теплових двигунів та установок Інституту енергетики (1944).

Білик Олександра Яківна (1906) – бібліограф; головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (червень 1941, 1945).

Білик Порфирій Антонович (1900–1951) – історик; старший науковий співробітник відділу археографії Інституту історії України (червень 1941, 1944); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту історії України.

Білінський Броніслав Владиславович (1913) – молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту археології (1944–1945).

Більд Йосип Айзикович (1908) – молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (червень 1941).

Білявський (Беявський) Олексій Якович (1899) – гідрогеолог, кандидат геологічних наук; старший науковий співробітник, завідувач відділу осувних процесів Інституту геологічних наук (1941–1942, 1945).

Біляшевський Микола Миколайович (1914–1980) – фахівець з гідротехніки, гідравліки; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гідрології; в лавах ЧА (1944–1945).

Бінявська Анфіса Леонтіївна (1906) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Бібліотеки Розенберга.

Благодатська Галина Гнатівна (1908) – біолог; молодший науковий співробітник відділу еволюційної морфології Інституту зоології (1945).

Блажанов Микола Андрійович (1905) – старший науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941).

Блейхман Клара Самуїлівна (1911) – молодший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту хімії (1941–1945).

Блейхман Самуїл Петрович (1877) – бактеріолог; завідувач лабораторії хімічно-чистих реактивів, старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Бліндман Софія Юліївна (1904) – геохімік; завідувачка музею Інституту геологічних наук (червень 1941).

Бліфельд Давид Ісакович (1908–1966) – археолог; кандидат історичних наук, молодший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), Інституту історії та археології (1942–1943), старший науковий співробітник відділу археології слов'янської і стародавньої Русі Інституту археології (1944–1945).

Блок Ірина (Ярина) Борисівна (1912) – біолог, імунолог; молодший, старший науковий співробітник відділу імунології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945); в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Бобкова Валентина Степанівна (1907) – фольклорист; старший науковий співробітник відділу словесного фольклору Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Бованенко Іван Васильович (1902) – інженер-економіст; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Богатирчук Федір Парфенович (1892–1984) – рентгенолог, доктор медичних наук, професор; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Богагов Володимир Іванович (1904) – молодший науковий співробітник Фізико-технічного інституту (1945).

Боголюбов Микола Миколайович (1909–1992) – математик, доктор фізико-математичних наук, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); вчений секретар, старший науковий співробітник кафедри математичної фізики (1941, 1944–1945), завідувач групи (1941–1942), завідувач відділу математичної фізики, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944–1945), завідувач відділу теорії функцій комплексної змінної та її застосування, член вченої ради Інституту математики (1944–1945).

Богомолець Зоя В'ячеславівна (1912) – молодший науковий співробітник Інституту хімії (1941–1944).

Богомолець Олег Олександрович (1911–1991) – патофізіолог, доктор медичних наук; старший науковий співробітник (1941–1945), завідувач відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1945).

Богомолець Олександр Олександрович (1881–1946) – патофізіолог, доктор медичних наук, професор, академік (1929), Президент АН (1934–1946); директор, завідувач відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Богомолів Валеріан Олександрович (1893) – фахівець в галузі електроавтоматики, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник лабораторії автоматичного регулювання, старший науковий співробітник електротехнічної групи Харківської філії Інституту енергетики (1942–1945).

Богопольський Мойсей Давидович (1895) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1944), старший науковий співробітник відділу патогенних мікроорганізмів Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

Богун Олександра Лаврентіївна (1902) – зоолог-іхтіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії біології риб Інституту гідробіології (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гідробіології.

Боднар Іван Андрійович (Антонович) (1880–1968) – педагог; завідувач відділу комплектування та газетного відділу Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – голова НТШ.

Бодрова Ніна Володимирівна (1908) – фізіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1944).

Боженко Борис Олександрович – в окупованому Києві – керівник відділу шкідників складів Інституту захисту рослин.

Бойко Іван Давидович (1899–1971) – історик; старший науковий співробітник відділу історії феодалізму Інституту історії України (1945).

Бойко Марія Федорівна (1902) – філолог; старший науковий співробітник відділу словників Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Бойко-Шевченко Любов Гаврилівна (1904–1945) – науковий співробітник групи історії літератури Інституту суспільних наук (1941), завідувач відділу бібліографії Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Болсунов Ігор Іванович (1898) – ботанік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник сектору генетики і селекції Інституту ботаніки (червень 1941); в окупованому Києві – завідувач відділу генетики і селекції рослин Інституту ботаніки, Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Болтенко Михайло Федорович (1888–1959) – археолог; науковий співробітник сектору археології скіфсько-сарматських і античних колоній Інституту археології (червень 1941).

Бондаренко Андрій Петрович (1910) – геофізик; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Бондаренко Віктор Вікторович (1907–1995) – економіст, кандидат економічних наук; старший науковий співробітник, завідувач відділу економіки сільського господарства, старший науковий співробітник відділу історії народного господарства Інституту економіки (червень 1941, 1945); в лавах ЧА (1941–1945).

Бондарев Степан Ілліч (1899) – економіст, доцент; старший науковий співробітник відділу історії народного господарства Інституту економіки (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Бондаровський Федір Павлович (1904) – конструктор; старший науковий співробітник Інституту чорної металургії (1944–1945).

Бондарчук Володимир Гаврилович (1905–1993) – геолог, геоморфолог, доктор геолого-мінералогічних наук, професор; завідувач відділу тектоніки і геоморфології, член вченої ради Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945).

Бондарчук Олександр Семенович (1907) – механік, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу теорії пружності Інституту гірничої механіки (1945).

Бондіна Олена Федорівна (1900) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Бордзиловська (Бардзіловська) Надія Петрівна (1897–1997) – зоолог; молодший науковий співробітник лабораторії паразитології Інституту зоології (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту рибного господарства.

Бордзиловський Євген Іванович (1875–1948) – ботанік-систематик, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент (1939); завідувач (червень 1941), старший науковий співробітник відділу систематики квіткових рослин, член вченої ради Інституту ботаніки (1944–1945); в окупованому Києві – виконуючий обов'язки директора, завідувач відділу систематики Інституту ботаніки, завідувач відділу систематики Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Боржковський Сергій Євгенович (1900) – біохімік, кандидат біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник, завідувач відділу зоотехнічної біохімії Інституту біохімії (червень 1941); в окупованому Києві – директор Інституту біохімії, співробітник лабораторії біохімії Інституту тваринництва.

Борзяк Петро Григорович (1903–2000) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу фізики електронних процесів, член вченої ради Інституту фізики (червень 1941, 1944–1945).

Борисковський Павло Йосипович (1911–1991) – археолог, доктор історичних наук, професор; науковий співробітник, старший науковий співробітник сектору археології докласового суспільства Інституту археології (червень 1941).

Борисов Микола Дмитрович (1901) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; завідувач рентгеноспектральної лабораторії відділу металознавства, член вченої ради Інституту чорної металургії (1941–1945).

Борисова Надія Андріївна (1921) – молодший науковий співробітник відділу економіки промисловості Інституту економіки (1945).

Борнеман Борис Андрійович (1897) – геолог, кандидат геологічних наук; завідувач сектору стратиграфії та палеонтології Інституту геологічних наук (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту геології.

Боровик Євген Станіславович (1915–1966) – фізик; старший науковий співробітник лабораторії низьких температур відділу фізики кристалів Фізико-технічного інституту (1945).

Борщ Андрій Тимофійович (1908) – мовознавець; молодший науковий співробітник Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1943), молодший науковий співробітник відділу словників Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1942).

Борщоговський Олександр Михайлович (1912) – історик театру, доцент; старший науковий співробітник відділу музики й театру Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Бочківський Феодосій Олександрович (1896) – геолог; виконуючий обов'язки завідувача відділу, науковий співробітник сектору стратиграфії і палеонтології Інституту геологічних наук (червень 1941).

Боян Василь Григорович (1885) – економіст; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Боярський Яків Іванович (1895) – генетик рослин, селекціонер; старший науковий співробітник відділу генетики і селекції рослин Інституту ботаніки (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту ботаніки, старший науковий співробітник відділу генетики і селекції рослин Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Брадїс Єлизавета Модестівна (1900–1975) – геоботанік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу геоботаніки, член спецради з захисту дисертацій Інституту ботаніки (1941–1945).

Бражнікова (Бражнікова) Ніна Євгеніївна (1908) – геолог, палеонтолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу палеозою Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту геології.

Браїловський – фізик, кандидат фізико-математичних наук; в окупованому Харкові – керівник лабораторії радіоактивного випромінювання Фізико-технічного інституту.

Брауде Семен Якович (1911–2003) – фізик, доктор технічних наук, професор; старший науковий співробітник, завідувач лабораторії відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1941–1945).

Бреус Кіндрат Артемович (1904) – математик, фізик, кандидат фізико-математичних наук; молодший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1943–1944), старший науковий співробітник відділу аналізу та відділу теорії функцій комплексної змінної та її застосування Інституту математики (1944–1945).

Бродовська Олена Захарівна (1882) – завідувачка відділу опрацювання Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Бродський Андрій Васильович (1910–1942) – літературознавець, письменник; молодший науковий співробітник Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Бродський Олександр Ілліч (1895–1969) – фізико-хімік, доктор хімічних наук, професор, академік (1939), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942), член Редакційно-видавничої ради АН (1942–1945); директор, завідувач відділу хімії ізотопів, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1945), член вчених рад Інституту хімії (1942–1944), Інституту органічної хімії (1945).

Бромберг Михайло Ізраїльович (1909) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики твердого тіла Фізико-технічного інституту (1945).

Бронштейн Калман Гершович (1895) – геофізик; завідувач відділу, старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1941–1943).



Бронштейн Лев Володимирович (1913) – інженер-електрик, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Харківської філії Інституту енергетики (1945).

Брянцев Василь Іванович (1900) – міколог; завідувач лабораторії, завідувач відділу мікології, директор Інституту ботаніки (червень 1941).

Бубнова Неоніла Гнатівна (1912) – молодший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Будников Петро Петрович (1885–1968) – хімік, академік (1939), академік АН СРСР (1939), голова Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1941–1943), член Планової комісії АН (1941); завідувач відділу мінеральної сировини, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1943), завідувач відділу фізико-хімії силікатів, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1943–1945), член вченої ради Інституту хімії (1942–1944).

Будницька Роза Мойсеївна (1906) – хімік; науковий лаборант відділу патофізіології, молодший науковий співробітник відділу патоанатомії Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Буланкін Іван Миколайович (1901–1960) – біохімік, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент (1939); науковий співробітник Інституту біохімії (1942).

Булаховський Леонід Арсенійович (1888–1961) – філолог, доктор філологічних наук, академік (1939), заступник голови Відділу суспільних наук АН (1944–1945), член Редакційно-видавничої ради АН (1942); керівник групи мови, завідувач відділу, член вченої ради Інституту суспільних наук (1941–1942), виконуючий обов'язки директора, заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу української мови, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), директор, завідувач відділів української діалектології та російської і інших слов'янських мов, член вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945), член вченої ради Інститут української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Бурачинський Олексій Михайлович (1907) – ботанік-фізіолог; молодший, старший науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941, 1944), вчений секретар, член вченої ради Ботанічного саду АН (1944–1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту ботаніки, співробітник відділу фізіології рослин Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Бурвассер Фаїна Григорівна (1900) – хімік; молодший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Бурксер Василиса Василівна (1891–1984) – хімік, радіолог; старший науковий співробітник сектору геохімії Інституту геологічних наук (1941–1944), Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Бурксер Євген Самійлович (1887–1965) – геохімік; доктор хімічних наук, професор, член-кореспондент (1925), виконуючий обов'язки голови Ради по вивчен-

ню виробничих сил АН (1941), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); старший науковий співробітник, завідувач відділу геохімії, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1945), завідувач Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945), член вченої ради Карадазької біологічної станції АН (1945).

Бурксер Людмила Євгенівна (1916) – хімік; молодший науковий співробітник відділу ланцюгових реакцій Інституту чорної металургії (1942–1943), молодший науковий співробітник відділу молекулярних спектрів Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1944–1945).

Бурсук Олександра Яківна (1904) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу аналітичної хімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Бурчак-Абрамович Микола Йосипович (1900–1993) – геолог-палеонтолог; науковий співробітник сектору стратиграфії і палеонтології Інституту геологічних наук (червень 1941).

Буслова Єфросинія Данилівна (1897) – фізіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу фізіології рослин Інституту ботаніки (1944–1945); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту ботаніки, співробітник відділу фізіології рослин Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Бутник-Сіверський Борис Степанович (1901–1983) – мистецтвознавець; старший науковий співробітник, завідувач відділу образотворчого мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Бухало Сергій Максимович (1907–1988) – механік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник буровугільного відділу, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Бухіна Розалія Анатоліївна (1895) – бібліограф, бібліотекознавець; науковий співробітник кабінету бібліотекознавства Бібліотеки АН (червень 1941).

Буцик Мусій (Мойсей) Григорович (1905) – рентгенофізик; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1944), старший науковий співробітник відділу металофізики Інституту чорної металургії (1944–1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту експериментальної медицини.

Бучковський Михайло Володимирович (1887) – хімік-технолог; в окупованому Києві – вчений секретар Інституту органічної хімії і технології.

Бушман Костянтин Олександрович (1887) – хімік-технолог, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Бушtedт Петро Петрович (1902–1955) – інженер-електрик, фахівець з електрозварювання, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник, завідувач відділу зварювальної апаратури

Інституту електрозварювання (червень 1941); в окупованому Києві – директор Інституту технічної механіки.

Вавилова (Вавілова) Катерина Григорівна (1899) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу фізико-хімії металургійних процесів, член вченої ради Інституту чорної металургії (1943–1945).

Вагнер Анастасія Адамівна (1908) – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології.

Вадимович Іван Іванович (1893) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу волокнуватих і фарбуючих речовин Інституту органічної хімії і технології (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології.

Вайнберг Давид Веніамінович (1905–1973) – механік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу міцності й динаміки деталей машин Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Вайнер Абрам Львович – кандидат технічних наук, старший науковий співробітник Інституту енергетики (1942–1943).

Вайнштейн Фаїна Мойсеївна (1910) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; молодший, старший науковий співробітник відділу кінетики каталізу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1945).

Вайсберг Зінаїда Мордухівна (Марківна) (1901) – хімік, кандидат хімічних наук; молодший, старший науковий співробітник (1941–1944), завідувач лабораторії фотоколориметрії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1944–1945).

Вакуленко Наталія Іванівна (1900) – ботанік, кандидат біологічних наук, доцент; завідувачка лабораторії Ботанічного саду АН (1944).

Вальмелі Борис Олександрович (1904) – ливарник; молодший науковий співробітник відділу загальної металургії Інституту чорної металургії (1945).

Вальтер Антон Карлович (1905–1965) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; вчений секретар (1942), заступник директора з наукової роботи, завідувач лабораторії Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Вальчук Валентина Несторівна – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Варвак Петро Маркович (1907–1979) – інженер-шляховик, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу міцності конструкцій Інституту будівельної механіки (1941–1945).

Варфоломеєва Євдокія (Явдоха) Кузьмівна (1909) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу хімії ізотопів Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941, 1944–1945).

Василенко Андрій Миронович (1897) – механік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу міцності конструкцій Інституту

будівельної механіки (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту технічної механіки.

Василенко Андрій Овер'янович (1891–1963) – механік, доктор сільськогосподарських наук, член-кореспондент (1939); завідувач лабораторії сільськогосподарського машинобудування, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944–1945), керівник Лабораторії машинобудування та проблем сільськогосподарської механіки АН (1944–1945).

Василенко Володимир Харитонович (1897–1987) – терапевт, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу клінічної медицини Інституту клінічної фізіології (1941–1942); в лавах ЧА ([1942]–1945).

Василенко Ольга Вікторівна (1899) – старший бібліотекар Бібліотеки АН (1944).

Василенко Петро Мефодійович (1900–1999) – механік, кандидат технічних наук, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник лабораторії сільськогосподарського машинобудування, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944–1945), завідувач відділу сільськогосподарського машинобудування Лабораторії машинобудування та проблем сільськогосподарської механіки АН (1945).

Васильєв Андрій Петрович (1906) – лікар-мікробіолог, кандидат біологічних наук; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту мікробіології.

Васильєв Василь Юхимович (1890–1956) – фахівець в галузі металургії, кандидат технічних наук, професор, член-кореспондент (1939), заступник голови Відділу технічних наук АН (1941); завідувач відділу загальної металургії, член вченої ради Інституту чорної металургії (1941–1945).

Вашенко Костянтин Ілліч (1900–1991) – фахівець в галузі металургії, доктор технічних наук; старший науковий співробітник, член вченої ради (1942–1944), завідувач лабораторії високоякісного чавуну відділу загальної металургії Інституту чорної металургії (1944–1945).

Вашенко Петро Георгійович (1905) – гірничий інженер, доктор технічних наук, професор; старший науковий співробітник, завідувач гірничого сектору Інституту гірничої механіки (червень 1941).

Введенський П. І. – професор; в окупованому Харкові – виконуючий обов'язки директора Науково-дослідного інституту хімічної технології, член хімічної секції Ради наук.

Веледницький Абрам Маркович (1894–1959) – літературознавець, доцент; старший науковий співробітник відділу літературознавства Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН (1944–1945).

Величківський Микола Іванович (1882–1976) – економіст, доктор економічних наук, професор; науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941); в окупованому Києві – директор Інституту економіки, статистики і географії.

Велічков Олександр Стойкович (Стойцевич) (1890–1943) – літературознавець, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник групи історії літератури Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник групи історії української літератури, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1943).

Вельтер Софія Лазарівна (1902) – лікар, кандидат медичних наук; старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (червень 1941, 1945).

Венгржановська Надія Семенівна (1894) – історик, мистецтвознавець; науковий співробітник, завідувачка кабінету образотворчого мистецтва Бібліотеки АН (червень 1941).

Венцель Наталія Олександрівна (1920) – молодший науковий співробітник відділу теорії пружності Інституту будівельної механіки (1945).

Верба Олена Лук'янівна (1914) – хімік; молодший науковий співробітник відділу осувних процесів Інституту геологічних наук (1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту геології.

Верещагін Леонід Федорович (1909–1977) – фізик; старший науковий співробітник відділу радіоактивного опромінювання Інституту фізики (1944–1945).

Вериківський Михайло Іванович (1896–1962) – композитор, диригент; старший науковий співробітник музичного відділу Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу музичного мистецтва, член вченої ради Інституту народної творчості і мистецтв (1942–1944), завідувач відділу музики і театру Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Вернер Дмитро Олексійович (1902) – хімік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу харчової хімії Інституту хімії (1944–1945), старший науковий співробітник відділу органічного синтезу Інституту органічної хімії (1945).

Вернигора Софія Родіонівна (1890) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Верьовка Григорій Гурійович (1895–1964) – композитор, диригент, доцент; старший науковий співробітник музичного відділу Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник відділу музичного мистецтва Інституту народної творчості і мистецтв (1943), Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944).

Ветухов Михайло Олексійович (1902–1959) – біолог, генетик, професор; в окупованому Харкові – член сільськогосподарської секції Ради наук, ректор Харківського університету.

Виноградов Костянтин Олександрович (1902–1989) – біолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1944), директор, старший науковий співробітник, заступник голови вченої ради Карадазької біологічної станції АН (1944–1945).

Винокуров Сергій Ісайович (1899–1955) – біохімік, доктор біологічних наук, професор; завідувач лабораторії вітамінів Інституту біохімії (1945).

Висоцька Надія Іванівна (1918) – історик; старший науковий співробітник відділу хроніки Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Висоцький Володимир Казимирович (1905) – старший науковий співробітник відділу хімії і технології місцевих видів палива Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Вишкварок Раїса Дементіївна (1910) – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології.

Вігдорчик Йосип Менделевич (1910) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (червень 1941, 1942–1945).

Візір Петро Євтихійович (1892–1977) – мікробіолог, кандидат медичних наук; вчений секретар Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1945).

Вільчинський Тадеуш Феліксович (1888–1981) – ботанік, доктор біологічних наук, професор; завідувач відділу ботаніки (1944), старший науковий співробітник відділу ботаніки Науково-природничого музею АН у Львові (1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту ботаніки (1945).

Вірник Давид Федорович (1898–1986) – економіст, кандидат економічних наук; старший науковий співробітник відділу економіки промисловості та відділу історії народного господарства Інституту економіки (1943–1945), член Постійної комісії з проблеми комплексного використання малих річок УРСР (1945); у лавах ЧА (1941–1943).

Вісюліна Олена Дмитрівна (1892–1972) – ботанік-систематик, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу систематики квіткових рослин Інституту ботаніки (червень 1941, 1944–1945).

Вітвицький Василь Васильович (1905–1999) – музикознавець, композитор, доктор мистецтвознавства; старший науковий співробітник Львівської філії Бібліотеки АН (червень 1941), науковий співробітник сектору фольклорних фондів Львівського відділу Інституту українського фольклору (червень 1941).

Вітензон Сима Йосипівна (1908) – металознавець, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу фізико-хімії металургійних процесів, член вченої ради Інституту чорної металургії (1944–1945).

Вітошинський Ярослав Львович – старший бібліотекар відділу обслуговування Львівської філії Бібліотеки АН (1945).

Власкова (Влайкова) Єлизавета Георгіївна (1900) – економіст-географ; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Власов Леонтій Йосипович (1897) – старший науковий співробітник відділу волокнуватих і фарбуючих речовин Інституту органічної хімії і технології (чер-

вень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології.

Власюк Петро Антипович (1905–1980) – фізіолог, агрохімік, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент (1939), вчений секретар Відділу біологічних наук АН (1942–1945), вчений секретар Відділу сільськогосподарських наук АН (1945), уповноважений Президії АН у Львові (1944), член Редакційно-видавничої ради АН (1945); тимчасово виконуючий обов'язки директора (1944–1945), завідувач відділу фізіології живлення та агрохімії, член спецради з захисту дисертацій, член вченої ради Інституту ботаніки (1941–1945).

Внучкова Наталія Іванівна (1904) – біолог; молодший науковий співробітник відділу біології рослин Ботанічного саду АН (1945); в окупованому Києві – співробітник відділу генетики і селекції рослин Інституту ботаніки, Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Воблий Вадим Костянтинович (1905–1956) – економіст, кандидат економічних наук; науковий співробітник групи економіки Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник відділу економічної географії Інституту економіки (1942–1945).

Воблий Костянтин Григорович (1876–1947) – економіст, доктор економічних наук, академік (1919); співробітник групи економіки, член вченої ради, завідувач відділу Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу економічної географії, голова вченої ради, директор Інституту економіки (1942–1945), член вчених рад Інституту геологічних наук (1941–1944) та Інституту історії України (1944).

Вовкогон Андрій Павлович (1908) – молодший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941).

Воеводський Михайло Вацлавович (1903–1948) – археолог; науковий співробітник сектору археології докласового суспільства Інституту археології (червень 1941).

Вознесенський Володимир Довмонтівич (1887) – хімік-аналітик, кандидат хімічних наук, професор; старший науковий співробітник, завідувач хіміко-аналітичної лабораторії, член вченої ради Інституту чорної металургії (1942–1945).

Вознесенський Олексій Ничипорович (1898) – геолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу тектоніки і геоморфології Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту геології.

Возняк Михайло Степанович (1881–1954) – філолог, літературознавець, академік (1929); завідувач Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1944–1945).

Войткевич Георгій Вітольдович (1920–1997) – молодший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1944).

Волинський Петро Костянтинович (1893–1982) – літературознавець, кандидат філологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу української літератури XIX ст. Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Волкова Олена (Олександра) Іванівна (1913) – науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941).

Волобуєва Тамара Григорівна (1893) – бібліограф; завідувачка відділу бібліографії Бібліотеки АН (червень 1941, 1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Володарська Євгенія Марківна (1910) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (червень 1941, 1944–1945).

Володимирів Сергій Дмитрович (1896) – економіст, доктор права; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Волошина Есфірь Давидівна (1892) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст відділу наукової бібліографії Бібліотеки АН (червень 1941); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Волошкевич Георгій (Юрій) Зосимович (1911–1986) – інженер-електрик; молодший, науковий, старший науковий співробітник відділу технічного автозварювання (1941–1945), старший науковий співробітник відділу електричної апаратури Інституту електрозварювання (1945).

Вольмір С. Л. – керівник групи (1941–1943), член вченої ради Інституту чорної металургії (1942–1943).

Вопілкин Олексій Олексійович (1887) – гірничий інженер, кандидат технічних наук; завідувач групи, завідувач буровугільного відділу, член вченої ради Інституту гірничої механіки (1941–1945).

Воронова Наталія Олександрівна (1909–1985) – фахівець в галузі металургії, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник доменного відділу, вчений секретар, член вченої ради Інституту чорної металургії (1941–1945).

Воронцов Данило Семенович (1886–1965) – фізіолог, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент (1939); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Врона Іван Іванович (1887–1970) – мистецтвознавець; старший науковий співробітник Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944), старший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Врублевський Болеслав Петрович (1897) – доктор права; головний бібліотекар-вчений спеціаліст Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Вукс Максим Пилипович (1903) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; старший науковий співробітник (1941–1944), завідувач лабораторії спектроскопії (1944), завідувач відділу хімії ізотопів Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1945).



Габович Марк Давидович (1914–1994) – фізик, кандидат фізико-математичних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу ядерної фізики Інституту фізики (червень 1941, 1945); у лавах ЧА (1942).

Гаврилук Катерина Федорівна (1897) – молодший науковий співробітник Полтавської гравіметричної обсерваторії АН (1944–1945).

Гаврусевич Борис Олександрович (1908–1965) – геохімік, доктор геолого-мінералогічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу загальної петрографії, член вченої ради Інституту геологічних наук (1945).

Гасвський Степан Юхимович (1876–1975) – літературознавець; в окупованому Києві – керівник відділу давньої літератури Інституту літератури та фольклору.

Гайдай Михайло Петрович (1878–1965) – музикознавець, фольклорист; виконуючий обов'язки старшого наукового співробітника, завідувач відділу музичного фольклору Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (червень 1941, 1944–1945).

Гак Дмитро Васильович (1904) – економіст, кандидат економічних наук; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу економіки, вчений секретар Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1942–1945), старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту економіки (1943–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (1945).

Галкін Олександр Олександрович (1914–1982) – фізик; науковий співробітник (червень 1941), старший науковий співробітник відділу фізики кристалів Фізико-технічного інституту (1945).

Гальперін Фрідріх Соломонович (1913) – фізик; молодший науковий співробітник відділу ядерної фізики Інституту фізики (1945).

Ганенко Віктор Омелянович (1913) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Ганжа Ніна Борисівна (1914) – філолог; молодший науковий співробітник відділу української мови та діалектології Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Ганущак Йосип Васильович (1892) – юрист, доктор юридичних наук; старший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Раншинець Ришард Ігнатович (1888) – доктор філософії, професор; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту археології (1945).

Гарасимчук (Герасимчук) Василь Іванович (1880–1944) – історик, географ; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (червень 1941, 1944).

Гарасимчук Роман Іванович (1900) – фольклорист, етнограф; старший науковий співробітник, керівник етнографічної групи, заступник директора Львівського відділу Інституту українського фольклору (червень 1941).

Гарбер Рувим Йосипович (Рувим Йосель-Гершович) (1909–2001) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; завідувач лабораторії кристалів Фізико-технічного інституту (1942–1945).

Гарф Сергій Ернестович (1908) – старший науковий співробітник, завідувач механічної лабораторії Інституту будівельної механіки (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту будівельної механіки.

Гарцман-Брук Борис Мусійович (1901) – економіст, кандидат економічних наук, вчений секретар Планової комісії АН (1941–1943); старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту економіки (1942–1943).

Гаухман Софія Самійлівна (Соломонівна) (1907) – старший науковий співробітник відділу каталізу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1943).

Гашкевич Катерина Вікторівна (1913) – геолог; молодший науковий співробітник відділу кайнозою Інституту геологічних наук (1945).

Гебултовський Казимир Серафимович (1878) – бібліограф відділу рукопису, головний бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – працівник Бібліотеки Осолінських.

Гейзер Георгій Костянтинівич (1887) – хімік; старший науковий співробітник, завідувач групи інсектицидів відділу органічного синтезу Інституту органічної хімії і технології (червень 1941), науковий співробітник групи харчової технології Інституту біохімії (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології.

Гейхман Діна Соломонівна (1906) – фізико-хімік, член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); старший науковий співробітник, завідувачка лабораторії Інституту фізики (червень 1941), старший науковий співробітник фізичного відділу, завідувачка сектору, вчений секретар Інституту фізики та математики (1941–1943).

Гелевера М. З. – в окупованому Києві – співробітник відділу вівчарства Інституту тваринництва.

Геллер Анатолій Григорович (1914) – науковий співробітник Інституту фізики (червень 1941).

Геллер Борис Олександрович (Якович) (1911–1992) – фізико-хімік; молодший, старший науковий співробітник відділу аналітичної хімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941, 1945).

Гельман Розалія Миронівна (1903) – біохімік; молодший науковий співробітник Інституту біохімії (червень 1941).

Гембарович Мячеслав Теофілович (1893) – завідувач польського сектору Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – бібліотекар Державної бібліотеки.

Генсьорський (Генсьоровський) Антон Іванович (1890–1970) – історик, філолог; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945), головний бібліотекар-вчений спеціаліст відділу стародруків Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – заступник керівника бібліотеки Народного Дому.

Геппенер Микола Володимирович (1901–1971) – книгознавець, бібліограф, археолог, архівіст, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу стародавньої української літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941); у лавах ЧА (1942).

Герасименко Володимир Якович (1895–1984) – філолог, літературознавець, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу української літератури ХІХ ст. Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Гержедович Параска Іванівна (1903) – ботанік; кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу географії вищих рослин Інституту ботаніки (1945).

Герман Веніамін Леонтійович (1914–1965) – фізик, доктор фізико-математичних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу теоретичної фізики та відділу фізики твердого тіла і математичної фізики Фізико-технічного інституту (1941–1945).

Герцікен Соломон Давидович (1901–1961) – рентгенофізик, доктор фізико-математичних наук, професор; завідувач фізичного відділу Інституту фізики та математики (1941–1943), завідувач лабораторії дифузійних процесів відділу металофізики, член вченої ради Інституту чорної металургії (1944–1945).

Гершензон Сергій Михайлович (1906–1998) – зоолог-генетик, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту зообіології (1941–1942), завідувач лабораторії генетики, завідувач відділу генетики, член вченої ради, керівник бригади для дослідів над дубовим шовкопрядом Інституту зоології (1944–1945).

Гетманчук (Гатманчук) Петро Сільвестрович (1900) – науковий співробітник Інституту мовознавства (червень 1941).

Гіжицька Ніна Костянтинівна (1890) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (червень 1941, 1943–1944); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Гіляров Сергій Олексійович (1887–1946) – мистецтвознавець, професор; старший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944), старший науковий співробітник Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944).

Гімельфарб Ганна Марківна (1906–1977) – бібліограф; науковий консультант відділу наукової бібліографії Бібліотеки АН (червень 1941).

Гінцбург (Гінзбург) Марія Борисівна (1909) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту біохімії (1941–1942).

Гіровський Іван Йосипович (1891) – завідувач картографічного бюро Інституту геологічних наук (1944–1945).

Гіршман Марія Костянтинівна (1907) – інженер-конструктор; молодший науковий співробітник Харківської філії Інституту енергетики (1944–1945); в окупованому Харкові – співробітник Інституту енергетики.

Гіршман О. О. – інженер; в окупованому Харкові – член хімічної секції Ради наук.

Гітман Євгенія Борисівна (1907) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник відділу електротехніки Інституту хімії (1941–1945), молодший науковий співробітник відділу електрохімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Глезіна Ольга Марківна (1901) – біохімік; старший науковий співробітник Інституту біохімії (червень 1941).

Глікман Тамара Соломонівна (1905) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу фотохімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1945).

Глушко М. Т. – в окупованому Києві – співробітник Астрономічної обсерваторії.

Глядківський Павло Семенович (1896–1979) – історик, етнограф; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту історії України.

Гнеденко Борис Володимирович (1912–1995) – математик, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент (1945); старший науковий співробітник відділу прикладної математики, керівник Львівського відділу Інституту математики (1945).

Гнип Павло Іванович (1902–1970) – доцент; заступник директора Львівської філії Бібліотеки АН (1945).

Говоров Микола Павлович (1902) – хімік, кандидат хімічних наук, доцент; в окупованому Києві – вчений секретар Відділу технічних наук УАН, старший науковий співробітник Інституту хімії.

Говорова Раїса Павлівна (1904–1970) – молодший науковий співробітник відділу місцевих видів палива Інституту хімії (1942–1945), Інституту органічної хімії (1945).

Гозенпуд Абрам Якимович (1908) – літературознавець, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу західноєвропейської літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1945), член вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944).

Голігер-Шапіро Натан Якубович (1900) – історик-географ; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (червень 1941).

Голійчук (Галійчук) Федір Якович (1879–1949) – історик, професор; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (червень 1941, 1944–1945).

Голобородько Тимофій Архипович (1894) – фізик; молодший, старший науковий співробітник відділу ядерної фізики Інституту фізики (1942–1945).

Голова Наталія Іванівна (1910) – гідролог; молодший науковий співробітник відділу гідраліки Інституту гідрології і гідротехніки (1945).

Головін Ігор Миколайович – кандидат фізико-математичних наук, старший науковий співробітник Фізико-технічного інституту (1942–1944).

Головін Павло Васильович (1885–1964) – хімік-технолог, доктор технічних наук, професор, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); завідувач відділу харчової хімії, керівник бригади по одержанню вітаміна «С», член вченої ради, завідувач відділу Інституту хімії (1941–1945), завідувач лабораторії цукристих речовин, член вченої ради Інституту органічної хімії (1945).

Головня Антоніна Олексіївна (1895) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Головченко Павло Сергійович (1892) – хімік, кандидат хімічних наук, професор; старший науковий співробітник, вчений секретар Інституту хімії (1944–1945), старший науковий співробітник лабораторії органічного синтезу Інституту органічної хімії (1945).

Голов'янюк Зіновій Степанович (1876–1953) – ентомолог, доктор сільськогосподарських наук; старший науковий співробітник відділу екології, член вченої ради Інституту зоології (1943–1945); в окупованому Києві – керівник відділу Інституту захисту рослин.

Голубенко Зінаїда Петрівна (1912) – молодший науковий співробітник Інституту фізики (червень 1941).

Гольдберг М. Г. – старший науковий співробітник Інституту хімії (1942–1943).

Гольдштейн Борис Ілліч (Ельович) (1902–1967) – біолог, фізіолог, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник, завідувач відділу ферментології та ензимології, керівник бригади з комплексної проблеми «Спосіб одержання очищеного бактеріофагу» Інституту біохімії (1941–1943).

Гомберг Ізраїль Григорович (1901) – доцент; старший науковий співробітник відділу політекономії Інституту економіки (1945).

Гомоляко Микола Іванович (1899) – фітопатолог; старший науковий співробітник Інституту ботаніки (1944–1945), молодший науковий співробітник відділу мікології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1945).

Гончаренко Іван Іванович (1908–1988) – літературознавець, письменник; науковий співробітник Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Гончаров Володимир Кирилович (1909–1987) – археолог; старший науковий співробітник Інституту історії та археології (1942–1944), старший науковий співробітник відділу археології слов'янської і стародавньої Русі Інституту археології (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1942).

Горбатюк Володимир Тимофійович (1912–1953) – історик, доцент; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (1945).

Горбачевська Варвара Яківна (Юрїївна) (1898) – біохімік; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту біохімії, співробітник лабораторії біохімії Інституту тваринництва.

Горбунов Борис Миколайович (1901–1944) – фахівець з будівельної механіки, доктор технічних наук, професор, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); завідувач відділу статистики конструкцій Інституту будівельної механіки (1941–1944).

Горделадзе Шалва Георгійович (1905–1973) – астрофізик, кандидат фізико-математичних наук, доцент; вчений секретар Головної астрономічної обсерваторії АН (1945).

Гордон Борис Юхимович (1910) – фізик; науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Горенбейн Юхим Якович (1901) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту хімії (червень 1941, 1944–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945); в лавах ЧА (1941–1944).

Горецький Петро Йосипович (1888–1972) – філолог, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу словників Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945); в окупованому Києві – директор Інституту мовознавства.

Горєв Микола Миколайович (1900) – патофізіолог, доктор медичних наук, професор; завідувач групи, старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Горелік Леопольд Еммануїлович (1899) – економіст, кандидат економічних наук; вчений секретар (червень 1941), старший науковий співробітник відділу економіки промисловості Інституту економіки (1944–1945).

Горлов Максим Якович (1906) – науковий співробітник Інституту електровзаємодії (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Городецький Герасим (Григорій) Мойсейович (1876–1956) – кандидат технічних наук, професор; старший науковий співробітник електротехнічного відділу, член вченої ради Інституту енергетики (1942).

Городиський Володимир Іванович (1903) – хімік, кандидат хімічних наук, доцент; науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941); в окупованому Києві – вчений секретар Інституту хімії.

Городков Микола Михайлович (1904) – завідувач відділу бібліографії Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941), науковий бібліограф, виконуючий обов'язки старшого наукового співробітника Інституту суспільних наук (1941–1942), науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942); у лавах ЧА (1942).

Гороновський Ігор Трефілович (1911) – хімік; молодший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту хімії (1941–1945), молодший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Горчаков Микола Григорович (1903) – механік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник Лабораторії швидкісних машин та механізмів АН (1944–1945).

Горюхіна Тамара Олександрівна (1911) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії біохімії нервової тканини Інституту біохімії (1944–1945).

Гофштейн Давид Наумович (1889–1952) – поет; старший науковий співробітник групи художньої літератури Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), член вченої ради Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури і фольклору АН (1942–1944).

Гошовський Станіслав Аполінарійович (1904) – завідувач газетного відділу, головний бібліотекар відділу обслуговування читачів Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Грабар Іван Григорович (1894) – юрист, економіст; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (1945).

Грагерова Раїса Борисівна (Рахіль Мордухівна) (1899) – патофізіолог, кандидат медичних наук; старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Граков Борис Миколайович (1889–1970) – археолог, доктор історичних наук; науковий співробітник сектору археографії скіфсько-сарматських і античних колоній Інституту археології (червень 1941).

Граціанський Микола Миколайович (1903–1967) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник, завідувач лабораторії корозії, член вченої ради Інституту хімії (1942–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Гребенік Лідія Андріївна (1922) – агроном; молодший науковий співробітник Лабораторії ґрунтознавства АН (1945).

Гребенік (Гребенник) Лука Йосипович (1909) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту біохімії (червень 1941).

Гребень Йосип Ілліч (1897) – доктор технічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу електростанцій та енергосистем, член вченої ради Інституту енергетики (1945).

Гребінська Зінаїда Олександрівна (1918) – молодший науковий співробітник відділу геофізики Інституту геологічних наук (1944–1945).

Грибівська Катерина Михайлівна (1907) – бібліотекознавець; завідувачка відділу комплектування, науковий співробітник Бібліотеки АН (червень 1941).

Григорьев Григорій Павлович (1907) – кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941); в лавах ЧА (1942–1945).

Григорьев Ісидор Степанович (1889) – інженер-технолог, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник Лабораторії машинобудування та проблем сільськогосподарської механіки АН (1945).

Григорьева Варвара Андріївна (1918) – біохімік; молодший науковий співробітник лабораторії біологічного окислення Інституту біохімії (1945).

Гринь Георгій Степанович (1904) – ґрунтознавець, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; старший науковий співробітник Лабораторії ґрунтознавства АН (1945).

Гринь Федір Олександрович (1902–1960) – геоботанік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу геоботаніки Інституту ботаніки (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Грицай Тимофій Григорович (1904) – начальник палеонтологічної експедиції Інституту геологічних наук (1941–1945).

Гришко Микола Миколайович (1901–1964) – генетик-селекціонер, доктор біологічних наук, професор, академік (1939), голова Відділу біологічних наук АН (1941–1943), тимчасово виконуючий обов'язки голови Відділу сільськогосподарських наук АН (1945), член Планової комісії АН (1941); директор, член спецради з захисту дисертацій, член вченої ради Інституту ботаніки (1941–1944), директор, завідувач відділу генетики та селекції, голова вченої ради Ботанічного саду АН (1944–1945).

Гришкова Надія Петрівна (1899) – механік, кандидат фізико-математичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу теорії пружності, завідувачка оптичної лабораторії, член вченої ради Інституту гірничої механіки (1944–1945).

Гриднев Віталій Ничипорович (1908–1990) – фізик, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу металознавства Інституту чорної металургії (1945).

Грінберг Йона Волькович (Вольфович) (1910) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник, завідувач лабораторії нафти і газу (1944–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Грінберг Раїса Львівна (1914) – молодший науковий співробітник відділу рукописів Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).



Грінберг Фаїна Леонтіївна (1889) – хімік-аналітик, кандидат фармацевтичних наук; старший науковий співробітник Інституту хімії (1945), старший науковий співробітник відділу органічного синтезу Інституту органічної хімії (1945).

Грінченко Микола Олексійович (1888–1942) – музичний етнограф, історик, професор; старший науковий співробітник, завідувач музичного відділу Інституту суспільних наук (1941–1942), виконуючий обов'язки директора, завідувач музичного відділу, голова вченої ради Інституту народної творчості і мистецтв (1942).

Грінченко Олександр Маркович (1904) – ґрунтознавець; старший науковий співробітник Лабораторії ґрунтознавства АН (1945).

Грозін Борис Дмитрович (1898–1962) – металознавець, механік; кандидат технічних наук, член-кореспондент (1939), вчений секретар (1941–1944), заступник голови Відділу технічних наук АН (1944–1945); завідувач відділу контактної міцності, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1941–1945), завідувач відділу Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів АН (1944).

Громова Ірина Германівна (1892) – молодший науковий співробітник Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Грудницька Марія Семенівна (1907–1971) – літературознавець, кандидат філологічних наук; науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувачка академічних бібліотечних фондів (1942), старший науковий співробітник відділу історії української літератури, вчений секретар, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), завідувачка відділу рукописів, вчений секретар, член вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Грузевич-Нечай Ірина Володимирівна – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Грунський Микола Кузьмович (1872–1951) – філолог, доктор філологічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу загального мовознавства, член вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Губарев Євгеній Михайлович – доктор медичних наук, професор; завідувач відділу біохімії мікроорганізмів Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

Губаржевський Ігор Володимирович (1905–1979) – мовознавець, кандидат філологічних наук; завідувач групи діалектології Інституту мовознавства (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту мовознавства.

Губська Лідія Іванівна (1898) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (червень 1941, 1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Медичної бібліотеки.

Гудзій Микола Каленикович (1887–1965) – літературознавець, філолог, доктор філологічних наук, академік (1945); завідувач відділу російської та інших слов'янських літератур, член вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Гудима Леонід Іванович (1911) – молодший, науковий співробітник Інституту електрозварювання (1941–1945).

Гудіна Хана Менатівна (1911) – біохімік; молодший науковий співробітник відділу біохімії нервової тканини Інституту біохімії (1945).

Гужовська Ольга Яківна (1894) – біохімік; старший науковий співробітник відділу порівняльної біохімії Інституту біохімії (червень 1941); в окупованому Києві – завідувачка відділу Інституту біохімії, співробітник лабораторії харчування Інституту тваринництва.

Гузик Флор Федорович (1914) – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту хімії.

Гулевець Антон Іванович (1919) – філолог; старший науковий співробітник відділу персональних героїв Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Гулий Максим Федотович (1905) – біохімік; доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник лабораторії біохімії м'язової тканини, член вченої ради Інституту біохімії (червень 1941, 1943–1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Гумецька Лукія Лук'янівна (1901–1988) – мовознавець, доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Гумецький Володимир Корнілович (1907) – філософ; старший бібліотекар відділу стародруків Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Гургула Ірина Володимирівна (1904–1967) – етнограф; науковий співробітник Львівського відділу Інституту українського фольклору (червень 1941), заступник директора з наукової роботи Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Гуревич Самуїл Маркович (1917) – молодший науковий співробітник Інституту електрозварювання (червень 1941).

Гурильова Марія Андріївна (Антонівна) (1909) – генетик, селекціонер, кандидат біологічних наук; молодший науковий співробітник (червень 1941), старший науковий співробітник відділу генетики і селекції рослин Інституту ботаніки (1943–1945).

Гуркевич Маріан Вінцентівич (1910) – головний бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1944).

Гурович Марко Григорович (1903) – економіст, кандидат економічних наук; старший науковий співробітник Інституту економіки (1941–1942).

Гурський Павло Іванович (1917) – молодший науковий співробітник відділу впровадження Інституту електрозварювання (1943–1945).

Гуртовий Михайло Єфремович (1912) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу ядерної фізики Інституту фізики (1945).

Гуслийтий Костянтин Григорович (1902–1973) – історик, етнолог, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник, керівник групи феодалізму, член вченої ради Інституту історії та археології (1942–1943), старший науковий співробітник та завідувач відділу історії феодалізму, член вченої ради Інституту історії України (1944–1945), член вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944).

Гутман Лія Миронівна (1913–1994) – інженер-хімік; науковий співробітник, старший науковий співробітник конструкторського відділу та відділу технології зварювання Інституту електрозварювання (1941–1945).

Давиденко Ілля Данилович (1899) – старший науковий співробітник Інституту електрозварювання (1944).

Давидець П. К. – в окупованому Києві – співробітник відділу фізіології рослин Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Давидов Олександр Лукич (1906–1941) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу аналітичної хімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Давидов Олександр Сергійович (1912–1993) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу теорії ядра Інституту фізики (1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Дайн Борис Якович (1900–1973) – хімік, доктор хімічних наук, професор; завідувач відділу фотохімії, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1945).

Дайчман (Дейчман) Борис Соломонович (1909) – теплофізик, доцент; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1941).

Данилевич Микола Наумович (1909) – конструктор; старший науковий співробітник гідромеханічного відділу Інституту енергетики (1942–1945); в лавах ЧА (1941–1942).

Данилевська – в окупованому Києві – співробітник відділу геоботаніки Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Даниленко Валентин Миколайович (1913–1982) – археолог; старший науковий співробітник відділу первісного суспільства Інституту археології (1945).

Даниленко Ганна Іванівна (1903) – завідувачка відділу обслуговування читачів, головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Публічної бібліотеки.

Данченко Єфросинія Михайлівна (1902) – бібліограф; завідувачка відділу, заступник директора з наукової роботи Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Дашкевич Всеволод Якович (1907–1988) – етнограф, кандидат філологічних наук, член-кореспондент (1945); завідувач відділу етнографії, член вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Дашкевич Ярослав Романович (1926) – старший бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Делімарський Юрій Костянтинович (1904–1990) – хімік-неорганік, кандидат хімічних наук, доцент; старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи, завідувач лабораторії неводних розчинів і комплексних сполук, член вченої ради Інституту хімії (червень 1941, 1944–1945), заступник директора з наукової роботи, завідувач лабораторії, член вченої ради Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Деляуров Костянтин Олександрович (1906) – історик; завідувач відділу хроніки Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Демиденко Савелій (Савва) Григорович (1903) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу хімії ізотопів Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941, 1945); в лавах ЧА (1942–1944).

Денисенко Василь Семенович (1896–1964) – етнограф-фольклорист; старший науковий співробітник відділу етнографії, вчений секретар Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Денчик Василь Пилипович (1908) – агроном; молодший науковий співробітник відділу генетики і селекції Ботанічного саду АН (1944–1945).

Дерегус Михайло Гордійович (1904–1997) – художник; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1942).

Деркач Марія Дем'янівна (1896–1972) – філолог, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1944–1945), завідувачка відділу рукописів (1944), керівник українського сектору Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – керівник рукописного відділу Державної бібліотеки.

Деркач Пилип Максимович (1893–1976) – мовознавець, доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Дехтяр Ілля Якович (1912) – металург, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник лабораторії порошкової металургії Інституту чорної металургії (1945).

Дженія Ольга Федорівна (1911) – фізіолог, агрохімік; науковий співробітник Інституту ботаніки (1944–1945).

Джерелюк Яків Семенович (1910) – фольклорист; молодший науковий співробітник відділу словесного фольклору Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Джиан (Джіян) Яків Григорович (1907) – фізик; молодший, старший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1941, 1945); в лавах ЧА (1941–1944).

Джуваго Василь Прокопович (1891–1987) – фахівець з теплотехніки, кандидат технічних наук; завідувач групи теплотехніки Інституту будівельної механіки

(1941), керівник групи газифікації (1942–1943), старший науковий співробітник відділу палива і котельних установок (1944–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту енергетики (1945).

Джурка Степан Михайлович (1894) – агробіолог; молодший науковий співробітник відділу екології Ботанічного саду АН (1944–1945); в лавах ЧА (1941).

Дзбановський Євген Олександрович (1892) – філолог; молодший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), молодший науковий співробітник Інституту історії та археології (1942–1944), завідувач бібліотеки і архіву Інституту археології (1944–1945).

Дзевалтовський Карл Йосипович (1898) – фахівець з електрозварювання, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник, вчений секретар (червень 1941), завідувач експериментальної майстерні, старший науковий співробітник відділу технічного автозварювання Інституту електрозварювання (1944–1945).

Дзюбенко Катерина Кузьмівна (1886) – бібліограф; завідувачка відділу комплектування Бібліотеки АН (червень 1941, 1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Дзюбенко Лариса Кузьмівна (1899) – фізіолог; молодший науковий співробітник відділу цитології та ембріології Інституту ботаніки (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту ботаніки, співробітник відділу фізіології рослин Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Дикая Марія Михайлівна (1894) – гідромеханік; старший науковий співробітник відділу гідравліки Інституту гідрології і гідротехніки (1945).

Дикман Ісак Маркович (1911) – фізик; молодший науковий співробітник відділу теорії ядра Інституту фізики (1945).

Дикова Марія Юріївна (Георгіївна) (1903) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Динник Олександр Миколайович (1876–1950) – фахівець в галузі механіки, доктор технічних наук, академік (1929), голова Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1941), голова Відділу технічних наук АН (1941–1943), голова Аспірантської комісії АН (1944–1945), член Редакційно-видавничої ради АН (1942), член Планової комісії АН (1941); завідувач відділу теорії пружності, член вченої ради Інституту гірничої механіки (1941–1945), член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944).

Дідик Йосип Прокопович (1915) – філолог; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту археології (1945).

Дідковський Валентин Якович (1914–1995) – геолог; старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Дідковський Михайло Мефодійович (1903) – енергетик; старший науковий співробітник Інституту гідрології (червень 1941).

Дінабург Ганна Давидівна (1899) – невропатолог, доктор медичних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу патології Інституту клінічної фізіології (червень 1941, 1944–1945).

Дінерштейн Маріам Борухівна (1910) – вчений бібліограф відділу бібліографії Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Длугач Лев Самійлович (1887–1957) – інженер-металург, професор; вчений секретар Інституту чорної металургії (1941).

Дмитров Леонід Дмитрович (1885–1965) – історик, археолог, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту історії та археології (1942–1943), старший науковий співробітник відділу античної та скіфської археології Інституту археології (1944–1945).

Добрещов Леонтій Миколайович (1904–1968) – фахівець в галузі радіотехніки; науковий співробітник Інституту фізики (червень 1941).

Добровольський Аркадій Вікторович (1885–1956) – історик, кандидат історичних наук; завідувач відділу (червень 1941), старший науковий співробітник відділу археології первісного суспільства Інституту археології (1945).

Добровольський Є. О. – професор; в окупованому Харкові – виконуючий обов'язки директора Науково-дослідного інституту експериментальної медицини, керівник медичної секції Ради наук.

Добровольський Сергій Павлович (1910–1942) – композитор; старший науковий співробітник музичного відділу Інституту суспільних наук (1941), співробітник Інституту народної творчості і мистецтв (1942).

Доброхотов Микола Миколайович (1889–1963) – металург, доктор технічних наук, академік (1939); завідувач сталеплавильного відділу, член вченої ради Інституту чорної металургії (1941–1945).

Доброчаєва Дарина Микитівна (1916–1995) – молодший науковий співробітник Інституту ботаніки (1944); в лавах ЧА (1942–1944).

Добрянський Калістрат Антонович (1907) – фольклорист; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945); в окупованому Львові – співробітник Бібліотеки від Дистрикту.

Довженко Валеріан Данилович (1905–1995) – музикознавець; завідувач відділу музики й театру Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Довженко Василь Йосипович (1909–1976) – археолог, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник відділу археології слов'янської і стародавньої Русі Інституту археології (червень 1941, 1945).

Домбська Ісидора Станіславівна (1904) – доктор філософії; головний бібліотекар газетного відділу Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – співробітник Державної бібліотеки.

Дондик Ісак Григорович (1920) – інженер-технолог; молодший науковий співробітник механічної лабораторії Інституту будівельної механіки (1945).

Дорошкевич Олександр Костянтинович (1889–1946) – літературознавець, професор; старший науковий співробітник відділу історії української літератури, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944), старший науковий співробітник (1944), завідувач відділу української літератури XIX ст., член вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Доценко (Даценко) Борис Петрович (1893) – механік, теплотехнік; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту енергетики (1945).

Драган Михайло Дмитрович (1899–1952) – доктор мистецтвознавства; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Драйгор Давид Абрамович (1908) – механік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу контактної міцності Інституту будівельної механіки (1945).

Драко Ольга Федорівна (1904) – хімік; старший науковий співробітник відділу аналітичної хімії Інституту хімії (1941–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Дранішніков Павло Іванович (1894) – інженер-гідрогеолог, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту геології.

Дрига Іван Омелянович (1907) – генетик-селекціонер, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу генетики і селекції, член вченої ради Ботанічного саду АН (1943–1945).

Дрінфельд Гершон Іхільович (1908) – математик, доктор математичних наук, член вченої ради Відділу фізико-хімічних та математичних наук АН (1942); старший науковий співробітник Інституту фізики і математики (1941–1943), молодший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1943).

Дроботько Віктор Григорович (1885–1966) – мікробіолог, доктор біологічних і медичних наук, професор, член-кореспондент (1939); завідувач відділу, член вченої ради Інституту зообіології (1941–1942), завідувач відділу патогенних мікроорганізмів (1941–1945), директор Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

Дроздов Сергій Вікторович (1902) – астроном, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник Полтавської гравіметричної обсерваторії АН (1941–1945).

Дубинська Марія Львівна (1923) – літературознавець; молодший науковий співробітник відділу української літератури початку XX ст. та радянського періоду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Дубовцева Л. А. – в окупованому Києві – співробітник лабораторії біохімії Інституту тваринництва.

Дубяньський Олександр Андрійович (1880–1974) – геолог, доктор геологічних наук, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник сектору стратиграфії та палеонтології, старший науковий співробітник відділу кайнозою, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1945).

Дудко Данило Андрійович (1921) – молодший науковий співробітник відділу технічного автозварювання (1944–1945), молодший науковий співробітник відділу раціоналізації зварних з'єднань Інституту електрозварювання (1945).

Дульнева Віра Борисівна (1906) – біолог; молодший науковий співробітник відділу біології рослин Ботанічного саду АН (1945).

Думанський Антон Володимирович (1880–1967) – хімік, академік (1945); директор, голова вченої ради Інституту загальної та неорганічної хімії (1945), член вченої ради Інституту органічної хімії (1945).

Думаревська Варвара Миколаївна (1898) – молодший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941).

Дунькович Василь Андрійович (1901) – інженер-механік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу контактної міцності Інституту будівельної механіки (1945).

Духіна Фаїна Савеліївна (Самійлівна) (1900) – фізико-хімік; науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Душечкін Олександр Іванович (1874–1956) – агрохімік, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік (1945); старший науковий співробітник відділу фізіології живлення та агрохімії, член вченої ради Інституту ботаніки (1944–1945), виконуючий обов'язки директора Інституту фізіології рослин та агрохімії (1945).

Дьомін Василь Іванович (1901) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії біохімії гормонів Інституту біохімії (1943–1945); в окупованому Києві – науковий співробітник лабораторії харчування Інституту тваринництва.

Дьяченко Михайло Микитович (1910) – старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Дьяченко Степан Кузьмович (1902) – механік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів АН (1944).

Дядиченко Вадим Архипович (1909–1973) – історик, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), член вченої ради, старший науковий співробітник Інституту історії та археології (1942–1944), старший науковий співробітник відділу історії феодалізму, член вченої ради Інституту історії України (1944–1945).



Дядюша Галина Федорівна (1907) – патофізіолог, кандидат медичних наук; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (червень 1941, 1943–1945).

Дятлов Володимир Іванович (1907–1969) – фахівець з електрозварювання, кандидат технічних наук; завідувач відділу технології зварювання (1941–1942), старший науковий співробітник Інституту електрозварювання (1942–1944).

Дятловицька Бася Ісаківна (1914) – теплофізик; молодший науковий співробітник фізичного відділу Інституту фізики та математики (1941).

Дятловицький Лев Ісакович (1909) – гідротехнік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки (1941–1943), старший науковий співробітник відділу гідротехніки Інституту гідрології і гідротехніки (1944–1945), Львівського відділу Інституту гідрології і гідротехніки (1945).

Дяченко Вадим Євгенович (1896–1954) – математик, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент (1934), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); старший науковий співробітник математичного відділу Інституту фізики та математики (1941–1944); старший науковий співробітник відділу теорії функцій комплексної змінної та її застосування, член вченої ради Інституту математики (1944–1945).

Епельбаум Софія Овсіївна (1900) – біохімік, доктор біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту біохімії (1941–1943).

Епштейн Віра Борисівна (1902) – молодший науковий співробітник Інституту хімії (1941–1943).

Епштейн Софія Файбишівна (1903) – біохімік, кандидат медичних наук, доцент; старший науковий співробітник лабораторії біохімії м'язової тканини Інституту біохімії (1944–1945).

Ерлер С. І. – професор; в окупованому Києві – завідувач лабораторії харчування Інституту тваринництва.

Євсєєв Сергій Васильович (1910) – геофізик; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Євтухова Марія Леонтіївна (1899) – терапевт, кандидат медичних наук; старший науковий співробітник відділу клінічної медицини Інституту клінічної фізіології (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Медінституту.

Єгоров Сергій Онуфрійович (1903) – старший науковий співробітник конструкторського відділу Інституту електрозварювання (1944–1945).

Єгорова Клавдія Олександрівна (1905) – вчений секретар Редакційно-видавничої ради АН (1945).

Єлісєєва Марія Павлівна (1913) – хімік; молодший науковий співробітник відділу регіональної гідрогеології Інституту геологічних наук (1943–1945).

Єльциць Володимир Миколайович (1910) – завідувач електромайстерні (1944), молодший науковий співробітник відділу автозварювання Інституту електрозварювання (1945).

Єльяшкевич (Єльяшкевич) Єсфірь Самсонівна (1907) – старший науковий співробітник (1941), виконуюча обов'язки вченого секретаря Інституту біохімії (1941–1943).

Ємельяненко Павло Терентійович (1905–1947) – металург, доктор технічних наук, член-кореспондент (1939), вчений секретар Відділу біологічних наук АН (1941); науковий консультант (червень 1941), завідувач прокатного відділу, член вченої ради Інституту чорної металургії (1942–1945).

Ємчук Єлизавета Миронівна (1902) – еколог, ентомолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1944), старший науковий співробітник відділу еволюційної морфології Інституту зоології (1944–1945).

Єременко Валентин Никифорович (1911–1992) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Арбітражної лабораторії (1943), старший науковий співробітник відділу фізико-хімії металургійних процесів, член вченої ради Інституту чорної металургії (1943–1945).

Єременко (Єременко-Швець) Олександра Семенівна (1902) – інженер-теплотехнік; старший науковий співробітник уфимської групи енергетики (1941), старший науковий співробітник відділу теплових двигунів та установок Інституту енергетики (1944–1945).

Єрмаков Микола Володимирович (1897) – гідрофізіолог, доктор біологічних наук, професор; завідувач відділу, член вченої ради Інституту зообіології (1941–1944), завідувач відділу гідрофізіології, член вченої ради Інституту гідробіології (1944–1945), член вченої ради Карадазької біологічної станції АН (1945).

Єрмоленко Микола Федорович (1900–1972) – хімік, доктор хімічних наук, професор, заступник голови Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (червень 1941); завідувач відділу інсектицидів Інституту хімії (червень 1941).

Єршов Володимир Миколайович (1915) – науковий співробітник Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів АН (1945).

Єршомін Ігор Петрович (1904–1963) – доктор історичних і філологічних наук; старший науковий співробітник відділу стародавньої української літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941), старший науковий співробітник Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942).

Єсельсон Борис Наумович (1917) – фізик; науковий співробітник (червень 1941), старший науковий співробітник відділу фізики кристалів Фізико-технічного інституту (1945).

Єсфименко Марія Стратонівна (1898) – кандидат біологічних наук; в окупованому Києві – завідувачка відділу прогнозу шкідників Інституту захисту рослин, старший науковий співробітник Інституту геології.

Єфіменко Петро Петрович (1884–1969) – археолог, доктор історичних наук, академік (1945); директор Інституту археології (1945).

Жебрун Михайло Максимович (1900) – літературознавець; старший науковий співробітник, завідувач секції Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Жигайло Яків Васильович (1911) – хімік; молодший науковий співробітник відділу ланцюгових реакцій Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1945).

Жилко Федот Трохимович (1908–1995) – мовознавець; науковий співробітник Інституту мовознавства (червень 1941).

Житкевич Олена Назарівна – в окупованому Києві – науковий співробітник відділу прогнозу шкідників Інституту захисту рослин.

Жовтобрюх Михайло Андрійович (1905–1995) – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту мовознавства.

Жудін Микола Дмитрович (1891–1968) – механік, кандидат технічних наук, професор; старший науковий співробітник, завідувач відділу відновлювання конструкцій (1944–1945), член вченої ради Інституту будівельної механіки (1941–1945).

Жук Андрій Іванович (1893) – агроном; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (1944–1945).

Журавель Іван (Ілля) Васильович (1895) – інженер-гідралік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник групи гідротехніки Інституту гідрології (червень 1941).

Журавська Іда Юхимівна (1911) – літературознавець; молодший науковий співробітник відділу західноєвропейської літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1941–1945).

Журбін Олексій Іванович (1899) – генетик, кандидат біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу біології рослин Ботанічного саду АН (1945).

Заболотний Володимир Гнатович (1898–1962) – архітектор, професор, академік Академії архітектури СРСР, президент Академії архітектури УРСР (1945); старший науковий співробітник художнього відділу, завідувач відділу образотворчого мистецтва Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу образотворчого мистецтва, член вченої ради Інституту народної творчості і мистецтва (1942–1944), старший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва, член вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Заболоцький Годос (Теодосій) Васильович (1903) – фізико-хімік, професор; завідувач прикладного відділу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Задорецький (Задерецький) Тадеуш Михайлович (1901) – головний бібліотекар (1944), завідувач кабінету єврейської літератури Львівської філії Бібліотеки АН (1945).

Задорожний Федір Харитонович (1882) – економіст; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Заєзная Белла Львівна (1922) – історик; молодший науковий співробітник відділу історії капіталізму Інституту історії України (1945).

Зазірний Володимир Онуфрійович (1913) – молодший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1943–1944); в лавах ЧА (1944–1945).

Зайдіс (Зайдис) Есфір Йосипівна – молодший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1941–1943).

Зайкін Яків Ісайович (1907) – директор Львівської філії Бібліотеки АН (червень 1941).

Зайцев Яків Андрійович (1897) – науковий, старший науковий співробітник групи економіки Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту економіки (1942–1943).

Зак Арон Мендельович (1900) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу каталізу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941), старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки (1941).

Заклинський Богдан Романович (1886–1946) – філолог; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Закревська Ганна Василівна (1894–1974) – геолог, палеонтолог, доктор геологічних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941); в окупованому Києві – директор музею Інституту геології.

Залеська Дарія Філаретівна (1906) – молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944).

Заливадний Степан Якович (1896) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики кристалів Фізико-технічного інституту (1945).

Заморенов Микола Павлович (1894) – механік; старший науковий співробітник буровугільного відділу Інституту гірничої механіки (1944–1945).

Заморій Катерина Василівна (1906) – геолог; молодший науковий співробітник відділу тектоніки і геоморфології Інституту геологічних наук (1943–1945).

Заморій Петро Костянтинівич (1906–1975) – геоморфолог, кандидат геологічних наук; завідувач відділу геології антропогену, старший науковий співробітник відділу тектоніки і геоморфології, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1945).

Занкевич Єлисей Хрисанфович (1894) – фітофізіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник сектору фізіології рослин Інституту ботані-

ки (червень 1941); в окупованому Києві – завідувач відділу фізіології рослин Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Занчевський Дмитро Іванович (1904) – старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (червень 1941).

Занько Анатолій Михайлович (1885–1948) – фізико-хімік, професор; завідувач відділу аналітичної хімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Занько Володимир Васильович (1879) – біолог; старший науковий співробітник відділу зоології Науково-природничого музею АН у Львові (1944–1945).

Зарецький (Зарицький) Мирон Онуфрійович (1889–1961) – математик, професор; завідувач Львівського відділу Інституту математики (1944).

Засс Віктор Мойсейович (1884) – гідротехнік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки (1941–1943), заступник директора з наукової роботи (червень 1941), старший науковий співробітник відділу гідротехніки, член вченої ради Інституту гідрології і гідротехніки (1944–1945), Львівського відділу Інституту гідрології і гідротехніки (1944–1945), член Постійної комісії з проблеми комплексного використання малих річок УРСР (1945).

Затенацький (Затеноцький) Яків Павлович (1902–1986) – мистецтвознавець; старший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Зафійовська Любов Данилівна (1901–1950) – ботанік, доцент; в окупованому Києві – науковий співробітник відділу генетики і селекції рослин Інституту ботаніки, Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Захарченко Ніна Львівна (1893) – молодший науковий співробітник (червень 1941), старший лаборант відділу біологічних методів боротьби з шкідниками сільськогосподарських культур Інституту зоології (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту зоології.

Збронцева (Шкірпан-Збронцева) Олена Романівна (1898) – доктор мистецтвознавства; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Зведенюк Петро Харитонович (1900) – економіст, доцент; старший науковий співробітник відділу економічної географії Інституту економіки (1944–1945).

Зверезомб-Зубовський Євген Васильович (1890–1967) – ентомолог, доктор сільськогосподарських наук, член-кореспондент (1939); заступник директора, член вченої ради Інституту зообіології (1941–1944), заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу екології, заступник голови вченої ради Інституту зоології (1944–1945).

Зданевич Борис Іванович (1886–1966) – тюрколог, кандидат філологічних наук; завідувач бібліотечної групи, старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), виконуючий обов'язки директора Бібліотеки АН

(1942–1944), старший науковий співробітник Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), старший науковий співробітник відділу української мови та діалектології Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Зданевич Раїса Павлівна (1898) – молодший науковий співробітник Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Зейдліц Петро Михайлович (1903) – фізик; завідувач лабораторії радіоактивних вимірювань Фізико-технічного інституту (1945).

Зеленко Ілля Наумович (1903) – бібліотекознавець; старший науковий співробітник, директор Львівської філії Бібліотеки АН (червень 1941).

Зеленко Олександр Юхимович (1894) – гідрогеолог, кандидат геолого-мінералогічних наук, професор; завідувач сектору гідрогеології Інституту гідрогеології (червень 1941), старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1944–1945); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту геології.

Зелінський Корнелій Люціанович (1896–1970) – літературознавець; науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941).

Зеров Дмитро Костянтинівич (1895–1971) – ботанік, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент (1939); завідувач відділу спорових рослин (1941–1944), завідувач відділу бріології, член вченої ради (1944–1945), заступник директора з наукової роботи Інституту ботаніки (1945), член вченої ради Ботанічного саду АН (1944–1945).

Зеров Костянтин Костянтинівич (1899) – ботанік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1943), старший науковий співробітник відділу загальної гідробіології Інституту гідробіології (1944–1945).

Зерова Марія Яківна (1902) – міколог, кандидат біологічних наук; науковий, старший науковий співробітник відділу мікології Інституту ботаніки (1941–1945).

Зинов'єва Христина Гаврилівна (1898) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу ґрунтової мікробіології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

Зільберман Ріва Олександрівна (1905) – зоолог-генетик, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1944), старший науковий співробітник відділу еволюційної морфології Інституту зоології (1944–1945).

Зінченко Микола Семенович (1913) – старший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1945).

Зінченко Опанас Андрійович (1906) – механік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів АН (1944–1945).

Зоз Іван Герасимович – геоботанік, доцент; в окупованому Києві – співробітник відділу систематики рослин Інституту ботаніки, співробітник відділу систематики Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Зозуліна – в окупованому Києві – співробітник відділу геоботаніки Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Золотар Євгенія Дем'янівна (1915) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945).

Золотарьова (Золотарева) Таїсія Степанівна (1904) – молодший науковий співробітник відділу окупаційного режиму Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1944–1945).

Зосимович Дмитро Павлович (1901–1989) – хімік-технолог, кандидат хімічних наук, доцент, член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук (1942); старший науковий співробітник, вчений секретар (1942), член вченої ради Інституту хімії (1941–1945), старший науковий співробітник відділу електрохімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Зоткіна Антоніна Михайлівна (1904) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Зражевський Андрій Іларіонович (1902) – ентомолог, доцент; старший науковий співробітник відділу екології Інституту зоології (1944–1945); в лавах ЧА (1941).

Зуб Василь Васильович (1891) – геолог; науковий співробітник Інституту геологічних наук (1945); в лавах ЧА (1943).

Зубарева Валентина Іванівна (1913) – палеозоолог; молодший науковий співробітник відділу зоології Інституту зоології (червень 1941, 1943–1945); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту зоології.

Зубаровський Віталій Михайлович (1910) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу органічного синтезу, член вченої ради Інституту хімії (1943–1945), Інституту органічної хімії (1945).

Зубцов Дмитро Матвійович (1903) – хімік-аналітик; вчений секретар Інституту геологічних наук (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1943).

Зуховицький Симон Ізраїльович (1906) – математик, кандидат математичних наук, доцент; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1943).

Іваницький Єремія Григорович (1903) – старший науковий співробітник відділу ботаніки Науково-природничого музею АН у Львові (1944–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту ботаніки (1945).

Іванов Олексій Васильович (1884) – механік; науковий співробітник Фізико-технічного інституту (червень 1941).

Іванова Антоніна Опанасівна (1902) – біолог-бактеріолог; молодший науковий співробітник відділу патології Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Іванова Ганна (Галина) Сергіївна (1901) – старший бібліотекар (1943), головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Іванова Катерина Степанівна (1880) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944); в окупованому Києві – співробітник Бібліотеки Розенберга.

Івантишин Михайло Миколайович (1896–1969) – геохімік, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу геохімії, член вченої ради Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945).

Іванцов Іван Овсійович (1904) – археолог; науковий співробітник сектору докласового суспільства Інституту археології (червень 1941).

Івахненко Олексій Григорович (1913) – інженер-електрик, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу статичної конструкцій Інституту будівельної механіки (1944–1945), старший науковий співробітник відділу теоретичної теплотехніки Інституту енергетики (1945).

Іващенко Микола Ілліч (1908) – механік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник Лабораторії швидкісних машин та механізмів АН (1945).

Івлєв Віктор Сергійович (1907) – фізіолог, еколог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу загальної гідробіології, завідувач лабораторії екології і фізіології водних організмів, член вченої ради Інституту гідробіології (1944–1945), співробітник Науково-природничого музею АН у Львові (1945).

Ізбеков Володимир Олексійович (1881–1963) – хімік, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1944), старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту хімії (1944), старший науковий співробітник-консультант відділу неорганічної хімії, член вченої ради Інституту загальної та неорганічної хімії (1945); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту хімії.

Іллінський І. І. – астроном, доцент; в окупованому Києві – співробітник Астрономічної обсерваторії.

Іловська Казиміра Шимонівна (1902) – доктор філософії; головний бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – співробітник Штадтсбібліотеки.

Ільїн Василь Семенович (1901–1963) – філолог; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1942), старший науковий співробітник відділу словників Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1943), вчений секретар, старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1942).

Ількевич Григорій (Георгій) Петрович (1903) – фізик; молодший науковий співробітник Інституту фізики (червень 1941, 1943).

Ільницька Зінаїда Миколаївна (1893) – бібліотекознавець; завідувачка відділу опрацювання Бібліотеки АН (червень 1941).



Льюшин Олексій Антонович (1911–1998) – механік, доктор технічних наук, член-кореспондент АН СРСР (1943); старший науковий співробітник відділу віброміцності Інституту будівельної механіки (1945).

Інгльот Степан Томашевич (1902) – доктор філологічних наук; завідувач відділу польських рукописів Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – співробітник Бібліотеки Оссолінських.

Іносов Віктор Леонтійович (1909) – фахівець в галузі електроавтоматики, кандидат технічних наук, доцент; завідувач лабораторії автоматичного регулювання, старший науковий співробітник відділу автоматики і електроапаратури Інституту енергетики (1944–1945).

Ісаїчев (Ісайчев) Іван Васильович (1901) – металофізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділів металознавства та металофізики Інституту чорної металургії (1944–1945).

Ісакович Володимир Миколайович (1893–1966) – економіст; заступник директора з наукової роботи Інституту економіки (червень 1941).

Ісаченко Борис Лаврентійович (1871–1948) – мікробіолог, доктор біологічних наук, академік (1945); завідувач відділу загальної мікробіології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1945).

Ітенберг Борис Зіновійович (1918) – механік; молодший науковий співробітник відділу міцності й динаміки деталей машин Інституту будівельної механіки (1945).

Ітін Самуїл Григорович (1905) – фізик; старший науковий співробітник лабораторії кристалів Фізико-технічного інституту (1945).

Іщенко Антон Маркович (1915) – геолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу палеозою Інституту геологічних наук (1945).

Іщенко Іван Миколайович (1891–1975) – хірург, член-кореспондент (1945); завідувач відділу Інституту клінічної фізіології (1945).

Іщенко Тамара Анастасіївна (1915) – геолог, палеонтолог; молодший науковий співробітник відділу палеозою Інституту геологічних наук (1944–1945).

Йосипенко Микола Кузьмович (1912) – історик театру; вчений секретар, старший науковий співробітник відділу музики й театру Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Кабалкін Анатолій Семенович (1900) – економіст, кандидат економічних наук; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941), старший науковий співробітник Інституту економіки (1942–1943).

Кавецький Ростислав Євгенович (1899–1978) – патофізіолог, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник (1941–1944), завідувач групи з вивчення діагностичного та прогностичного значення тестів на стан фізіологічної системи сполучної тканини (1941–1942), заступник директора з наукової роботи Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Каган (Коган) Бенціон Йосипович (1903) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; завідувач лабораторії Інституту мікробіології та епідеміології (червень 1941).

Каган Давид Соломонович (1903) – завідувач кабінету єврейської культури Львівської філії Бібліотеки АН (1944).

Кагановський (Когоновський) Олександр Маркович (1912) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту хімії (1943–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Каденська Варвара Сергіївна (1905) – хімік; молодший науковий співробітник відділу місцевих видів палива Інституту хімії (1941–1945), молодший науковий співробітник відділу аналітичної хімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Каденська (Коденська) Марія Сергіївна (1912) – молодший науковий співробітник відділу економіки сільського господарства Інституту економіки (1944–1945).

Казимиров Олександр Андрійович (1911–1987) – електрозварювальник, кандидат технічних наук; молодший, старший науковий співробітник відділу впровадження та відділу раціоналізації зварних конструкцій Інституту електрозварювання (червень 1941, 1943–1945).

Калачевська Клавдія Степанівна (1873) – ботанік; молодший науковий співробітник відділу інтродукції Ботанічного саду АН (1943–1945).

Каленіченко Ф. І. – в окупованому Києві – науковий співробітник відділу генетики і селекції рослин Інституту ботаніки, Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Калина Зоя Еммануїлівна (1908) – музикознавець; старший науковий співробітник відділу музичного фольклору Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Калиниченко (Каленіченко) Лука Петрович (1898–1968) – мистецтвознавець, кандидат філологічних наук, уповноважений Президії АН у Львові (1944); старший науковий співробітник, вчений секретар, член вченої ради Інституту народної творчості і мистецтв (1942–1944), заступник директора з наукової роботи (1944–1945), старший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва, член вченої ради, старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Калинович Володимир Сидорович (1884–1945) – філолог; старший науковий співробітник словникового сектору Львівського відділу Інституту мовознавства (червень 1941).

Калинович Михайло Якович (1888–1949) – філолог, академік (1939), голова Відділу суспільних наук АН (1941–1944), член Планової комісії АН (1941), член Редакційно-видавничої ради АН (1942); директор, член вченої ради Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу словників, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), завідувач відділу за-

гального мовознавства, член вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945), член вчених рад Інституту економіки (1942), Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН (1944–1945).

Калиновська Неоніла Данилівна (1901) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945).

Калиновський І. П. – кандидат технічних наук; старший науковий співробітник доменного відділу, член вченої ради Інституту чорної металургії (1942–1944).

Калюжна Парасковія Федорівна (1907) – інженер-хімік; молодший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941, 1944–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту хімії.

Каменська Марія Степанівна (1894) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Публічної бібліотеки.

Каминська Ярина Степанівна – статистик; в окупованому Києві – співробітник Інституту захисту рослин.

Кан Любов Самійлівна (1909) – фізик; молодший науковий співробітник відділу фізики кристалів Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Кан Яків Самійлович (1905) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу фізики кристалів Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Каніболоцький (Каниболоцький) Павло Михайлович (1906) – петрограф, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1944–1945).

Капілович (Копилович) Юхим Абельович – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник Фізико-технічного інституту (1942–1944).

Капран Степан Карпович (1895) – патофізіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Каптаренко (Каптаренко-Черноусова) Ольга Костянтинівна (1899–1989) – геолог, палеонтолог, доктор геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу кайнозою, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1945).

Капустін Микола Петрович (1900) – геолог; науковий співробітник сектору геохімії, завідувач лабораторії Інституту геологічних наук (червень 1941).

Карачківський Михайло Федорович (1899–1950) – історик; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту історії України.

Каргер Михайло Костянтинович (1903–1976) – археолог; старший науковий співробітник Інституту археології (червень 1941).

Карлаш Катерина Василівна (1902) – еколог, ентомолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу екології та відділу патології комах Інституту зоології (червень 1941, 1943–1945); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту зоології, співробітник відділу шовківництва Інституту тваринництва.

Карнаух Єфимія Данилівна (1901) – ботанік-систематик; молодший науковий співробітник відділу систематики квіткових рослин Інституту ботаніки (1941–1945).

Карп Меєр Львович (1895) – генетик, селекціонер, кандидат сільськогосподарських наук; старший науковий співробітник відділу генетики і селекції Інституту ботаніки (1941–1945).

Карпенко Віталій Володимирович (1905) – теплотехнік, доцент; старший науковий співробітник теплотехнічного відділу (1943–1944), керівник Харківської філії, член вченої ради Інституту енергетики (1944–1945); в окупованому Харкові – співробітник Політехнічного інституту.

Карпенко Георгій Володимирович (1910–1977) – аерогідротехнік, кандидат технічних наук, доцент, вчений секретар Відділу технічних наук АН (1943–1945), вчений секретар Президії АН (1945); вчений секретар (1942–1943), старший науковий співробітник гідромеханічного відділу, член вченої ради Інституту енергетики (1941–1945), старший науковий співробітник Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів АН (1944).

Карпинець Іван Іванович (1898–1954) – історик, доктор історичних наук; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (червень 1941, 1944–1945).

Карпухін Петро Прохорович (1902–1974) – хімік, доктор хімічних наук, професор, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник відділу органічного синтезу Інституту хімії (червень 1941, 1944).

Карханіна Неоніла Яківна (1912) – фізик; молодший науковий співробітник, науковий співробітник Інституту фізики (червень 1941).

Касасва Марія Олександрівна (1896) – дендролог; молодший, старший науковий співробітник Ботанічного саду АН (1943–1945).

Касаткін Борис Сергійович (1919–1993) – інженер-механік; молодший науковий співробітник відділу автозварювання Інституту електрозварювання (1945).

Кассюра (Кассюра-Березовська) Олена Георгіївна (1891) – гідрогеолог; молодший науковий співробітник відділу регіональної гідрогеології Інституту геологічних наук (1944–1945).

Каськун Гвидон Іванович (1903) – інженер-механік; завідувач лабораторії Інституту будівельної механіки (1945).

Касьяненко Володимир Григорович (1901–1981) – анатом, доктор біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії безхребетних Інституту зоології (1945).

Катіна Зоя Федорівна (1908) – ботанік-систематик, кандидат біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу систематики квіткових рослин, завідувачка музею Інституту ботаніки (1944–1945).

Каткова Клавдія Іванівна (1901–1968) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту біохімії (червень 1941, 1943–1944).

Катуков Григорій Никанорович (1891) – біолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту ботаніки (1944).

Кацнельсон Ісак Львович (1903–1945) – хімік, кандидат хімічних наук, доцент; старший науковий співробітник Інституту хімії (1941–1942).

Качерова Сара Абрамівна (1905) – хімік-неорганік; молодший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту хімії (1942–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Каштанова Ганна Юхимівна (1897) – фітопланктолог; молодший науковий співробітник музею Інституту гідробіології (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту гідробіології.

Квітка Климент Васильович (1880–1953) – дослідник українського фольклору, педагог, громадський діяч, професор; старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту народної творчості і мистецтв (1943–1944), завідувач, старший науковий співробітник відділу музичного фольклору, член вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Квітницька (Ремберг-Квітницька) Ірина Станіславівна (1921) – літературознавець; молодший науковий співробітник відділу російської та інших слов'янських літератур Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Келлес-Кравс Яніна Казимирівна (1899) – головний бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – співробітник Державної бібліотеки.

Кибальчич Михайло Андрійович (1891) – літературознавець; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту літератури та фольклору.

Кирдо Іван Вікторович (1917) – інженер-хімік; старший, молодший науковий співробітник відділу електроапаратури Інституту електрозварювання (червень 1941, 1945).

Кирилюк Євген Прохорович (1902–1989) – літературознавець, кандидат філологічних наук, доцент, вчений секретар Відділу суспільних наук АН (1944–1945); старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник відділу історії української літератури, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), заступник завідувача відділу української радянської літератури, завідувач відділу шевченкознавства,

член вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945); в лавах ЧА (1942–1943).

Кириченко Ілля Микитович (1889–1955) – філолог, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу словників, член вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (червень 1941, 1944–1945).

Кириченко Олена Іллівна (1909) – інженер-електрохімік; старший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту хімії.

Кирпиченко Михайло Якович (1902) – науковий співробітник Інституту гідробіології (червень 1941); в окупованому Києві – уповноважений відділу культури й освіти Київської міської управи в справах УАН, співробітник Інституту гідробіології.

Киртбая Юрій Костянтинович (1902) – кандидат сільськогосподарських наук, доцент; завідувач лабораторії відділу теплових двигунів та установок (1944–1945), співробітник групи теплотехніки Львівського відділу Інституту енергетики (1945).

Кисельов Олександр Іванович (1903–1967) – літературознавець, кандидат філологічних наук; вчений секретар Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Кисілевський Костянтин Йосипович (1890–1974) – філолог, професор; старший науковий співробітник, завідувач словникової групи Львівського відділу Інституту мовознавства (червень 1941).

Кисіль Іван Михайлович (1906) – інженер-механік; завідувач механічної та інженерної лабораторій (1941), науковий співробітник (1941–1942), старший науковий співробітник відділу стійкості конструкцій Інституту будівельної механіки (1945); в лавах ЧА (1943–1945).

Китаєвський Лазар Хацкельович (1915) – молодший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (червень 1941, 1945).

Китайгородський А. К. – кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1942–1943).

Кичигін Михайло Олександрович (1892) – теплотехнік, доктор технічних наук, професор; старший науковий співробітник теплотехнічного відділу (1943–1944), завідувач відділу теплотехніки та теплової апаратури, завідувач відділу теоретичної теплотехніки, член вченої ради Інституту енергетики (1944–1945).

Кияниця Віктор Миколайович (1887) – доктор технічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу палива і котельних установок, завідувач Львівського відділу Інституту енергетики (1945).

Кільчевський Микола Олександрович (1909–1979) – математик, фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу

прикладної математики, завідувач відділу прикладної математики, член вченої ради Інституту математики (1944–1945).

Кінель Іван Гнатович (1886) – зоолог, доктор філософії; директор, завідувач відділу зоології Науково-природничого музею АН у Львові (1944–1945); в окупованому Львові – заступник керівника Науково-природничого музею.

Кінкулькін Борис Овсійович (1886) – металург, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник прокатного відділу Інституту чорної металургії (червень 1941, 1944–1945).

Кінько Андрій Мефодійович (1913) – старший науковий співробітник відділу словесного фольклору Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Кіпріанов Андрій Іванович (1896–1972) – хімік, доктор хімічних наук, професор, академік (1945), член Редакційно-видавничої ради АН (1942), заступник голови та голова Відділу фізико-хімічних та математичних наук АН (1944–1945); заступник директора з наукової роботи (1941), директор, голова вченої ради Інституту хімії (1942–1944), директор, голова вченої ради Інституту органічної хімії (1945), член вчених рад Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1942), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Кірпічніков – в окупованому Києві – вчений секретар Президії УАН.

Кисель (Кисіль) Микола Леонтійович (1908) – інженер шляхів сполучень, гідролог; молодший, старший науковий співробітник, вчений секретар Інституту гідрології (червень 1941); в окупованому Києві – виконуючий обов'язки вченого секретаря, старший науковий співробітник Інституту гідрології.

Кістяківська Наталія Павлівна (1889) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Бібліотеки Розенберга.

Кістяківський Віктор Васильович (1875) – геолог, географ; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Кладієнко Дем'ян Павлович – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Клапач Михайло Іванович (1886) – молодший науковий співробітник Науково-природничого музею АН у Львові (1944–1945).

Клейбс Георгій Соломонович (1913) – молодший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941).

Клейбс Еміль Маркович (1903–1971) – хімік, кандидат хімічних наук; науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941).

Клейн Борис Ілліч (1874) – бактеріолог, доктор медичних наук, професор; науковий співробітник, завідувач лабораторії Інституту зообіології (1941), старший

науковий співробітник відділу патогенних мікроорганізмів, завідувач відділу бактеріофагії Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

Клейнер Костянтин Юхимович (1909–1961) – хімік-неорганік, кандидат хімічних наук; науковий співробітник (1941–1943), старший науковий співробітник відділу аналітичної хімії Інституту хімії (1944–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Клеопов Юрій Дмитрович (1902–1943) – геоботанік, кандидат біологічних наук, професор; старший науковий співробітник, завідувач лабораторії, заступник директора з наукової роботи Інституту ботаніки (червень 1941); в окупованому Києві – завідувач відділу геоботаніки Інституту ботаніки, директор Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Клименко Валентина Іванівна (1896) – літературознавець; молодший науковий співробітник відділу української давньої літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Клименко Пилип Васильович (1880–1955) – історик; науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941).

Климовицька Зінаїда Мойсеївна (1917) – фізіолог, агрохімік, кандидат біологічних наук; молодший науковий (1941), старший науковий співробітник відділу фізіології живлення та агрохімії Інституту ботаніки (1943–1945).

Клодницький Іван Іванович (1884) – професор; в окупованому Києві – директор Інституту скотарства та молочного господарства.

Клоков Всеволод Іванович (1917–2004) – історик; завідувач відділу персональних героїв Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Клоков Михайло Васильович (Доленго Михайло) (1896–1981) – поет, літературознавець, ботанік-систематик, кандидат біологічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу систематики квіткових рослин, член вченої ради Інституту ботаніки (1944–1945).

Ключарьов Олексій Павлович (1910–1997) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Клюшников (Клюшніков) Михайло Миколайович (1905–1977) – геолог; старший науковий співробітник, завідувач відділу кайнозою, член вченої ради Інституту геологічних наук (1943–1945).

Князівський П. М. (1887) – історик; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту історії України.

Кобелецький І. С. – кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу історії української радянської літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Коваленко Анатолій Дмитрович (1905–1973) – фахівець в галузі механіки, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу міцнос-



ті й динаміки деталей машин, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1941–1945).

Коваленко Вікторія Григорівна (1887–[1943]) – ботанік; науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту ботаніки, співробітник відділу фізіології рослин Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Коваленко Катерина Олефірівна (1907) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945).

Коваленко Леонід Антонович (1907–1985) – історик, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник відділу історії капіталізму Інституту історії України (1945).

Коваленко Оксана Іванівна (1903) – молодший науковий співробітник відділу загального мовознавства Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Ковалик Іван Іванович (1907–1989) – мовознавець; молодший, старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Коваль Петро Йосипович (1910) – математик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1943–1944), старший науковий співробітник відділу теорії функцій комплексної змінної та її застосування, член вченої ради Інституту математики (1944–1945).

Коваль Федір Васильович (1904–1943) – літературознавець; старший науковий співробітник, завідувач відділу рукописів Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1941–1943).

Ковальський Віктор Владиславович (1885) – біохімік, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник, завідувач відділу порівняльної біології Інституту біохімії (1941).

Коган Володимир Соломонович (1914) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики твердого тіла Фізико-технічного інституту (1945).

Кожина Зоя Федорівна (1908) – ботанік, кандидат біологічних наук; молодший науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941).

Кожич-Зеленко Марія Платонівна (1894) – геолог, палеонтолог; молодший науковий співробітник відділу палеозою Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту геології.

Козакевич Мустафа Захарович (1901) – старший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Козакевич Павло Павлович (1868) – гірничий інженер, фахівець у галузі хімії і хімічної технології, професор; науковий співробітник, керівник групи фізико-хімічних досліджень Інституту чорної металургії (червень 1941).

Козель Никанор Гаврилович (1901) – завідувач газетного відділу Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Козинець Тетяна Євгеніївна (1906) – ботанік; старший науковий співробітник відділу генетики і селекції Ботанічного саду АН (1944–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту ботаніки (1945), старший науковий співробітник відділу ботаніки Науково-природничого музею АН у Львові (1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту шкідників сільського господарства.

Козицький Пилип Омелянович (1893–1960) – композитор; старший науковий співробітник музичного відділу, виконуючий обов'язки завідувача відділу музичного мистецтва Інституту суспільних наук (1941–1942), вчений секретар, тимчасово виконуючий обов'язки директора (1942), старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту народної творчості і мистецтв (1942–1944), старший науковий співробітник відділу музичного мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944), старший науковий співробітник Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944).

Козік Михайло Якимович (1879–1947) – художник, професор; в окупованому Харкові – член Ради наук.

Козлов Володимир Сергійович (1903) – інженер-гідротехнік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник Інституту гідрології (червень 1941), старший науковий співробітник Інституту гірничої механіки (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гідрології.

Козлова-Трохименко Зінаїда Андріївна – в окупованому Києві – співробітник Інституту мовознавства.

Козловська Валерія Євгеніївна (1886–1956) – археолог; старший науковий співробітник Інституту археології (червень 1941).

Козловська Ганна Миколаївна (1895) – геолог, кандидат геолого-мінералогічних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1944); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту геології.

Колдаєв Борис Михайлович (1893) – біохімік, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник (червень 1941, 1944), завідувач лабораторії біохімії гормонів, член вченої ради Інституту біохімії (1944–1945), завідувач відділу біохімії мікроорганізмів Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1945).

Коленчук Кузьма Іванович (1916) – механік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу міцності конструкцій, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1941–1945).

Колесник Микола Юрійович (1899) – лікар-мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1942).

Колесник Ольга Данилівна (1903) – геолог; молодший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1941–1943).

Колесса Філарет Михайлович (1871–1947) – філолог, фольклорист, музикознавець, доктор філософії, академік (1929); завідувач Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945), директор Етнографічного музею АН у Львові (1945); в окупованому Львові – науковий співробітник Етнографічного музею.

Коломійченко Марія Андріївна (1909) – біохімік, кандидат біологічних наук; молодший, старший науковий співробітник лабораторії біохімії м'язової тканини Інституту біохімії (червень 1941, 1943–1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Колос Сергій Григорович (1888) – мистецтвознавець; старший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Колотті Ганна Андріївна (1917) – хімік-неорганік; молодший науковий співробітник відділу електрохімії Інституту хімії (1945), молодший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Колпаков Євген Вікторович (1902) – біолог, доктор біологічних наук; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Колтунов Микола Михайлович – старший науковий співробітник відділу ядерної фізики Інституту фізики (1945).

Коляда Юхим Федорович (1908) – етнограф, фольклорист, літературознавець; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту літератури та фольклору.

Комар Микола Петрович – кандидат хімічних наук, старший науковий співробітник, вчений секретар, член вченої ради Інституту чорної металургії (1943).

Комарова Марія Степанівна (1900) – молодший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941).

Комендант Микола Ілліч (1913) – старший науковий співробітник Інституту енергетики (1943–1944).

Комінер (Коміляр) Ханна Лішманівна (1904) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1945).

Комісаренко Василь Павлович (1907–1993) – патофізіолог, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1942–1945).

Компанєць Олександр Соломонович (1913) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу теоретичної фізики та відділу фізики ядра і елементарних процесів Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Кондак Михайло Андріанович (1895–1971) – доктор технічних наук, професор; завідувач теплотехнічного відділу, заступник директора з наукової роботи, член вченої ради (1942–1944), завідувач відділу палива і котельних установок Інституту енергетики (1944–1945).

Кондратюк А. В. – в окупованому Києві – співробітник відділу свинарства Інституту тваринництва.

Кононенко Ганна Дмитрівна (1907) – молодший науковий співробітник відділу гідрохімії Інституту гідробіології (1945).

Конопліна Ольга Руфівна (1915) – геолог, петрограф; молодший науковий співробітник відділу загальної петрографії Інституту геологічних наук (1944–1945).

Конопльова Ніна Сергіївна – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту захисту рослин.

Константиновський Михайло Григорович (1911) – молодший науковий співробітник Фізико-технічного інституту (1945).

Контни Петро Йосипович (1895) – ботанік, доктор філософії; старший науковий співробітник відділу ботаніки Науково-природничого музею АН у Львові (1944–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту ботаніки (1945).

Коншина Валентина Володимирівна (1912) – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту хімії.

Копиленко Олександр Іванович (1900–1958) – письменник; старший науковий співробітник групи художньої літератури Інституту суспільних наук (1941).

Копилов Федір Борисович (1901) – молодший науковий співробітник відділу археології первісного суспільства Інституту археології (1944–1945).

Копиця Давид Демидович (1906–1965) – літературознавець, доцент; заступник директора з наукової роботи Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1945); в лавах ЧА (1941–1945).

Копман (Капман) А. М. – науковий співробітник Арбітражної лабораторії при Інституті чорної металургії (1941–1943).

Корабельник Розалія Костянтинівна (1898) – фізико-хімік; науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Кордиш Неоніла Леонівна (1906–1996) – археолог; науковий співробітник сектору археології докласового суспільства Інституту археології (червень 1941).

Кордуба Мирон Михайлович (1876–1947) – історик, доктор філософії, професор; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (1944–1945).

Коренной Олександр Іустинович (1902) – молодший науковий (1941–1944), науковий, старший науковий співробітник відділу впровадження Інституту електродозварювання (1944–1945).

Коржинець Іван Іванович (1898) – історик; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (1944–1945).

Коритнікова Надія Миколаївна (1903) – геофізик, молодший науковий співробітник Геологічного музею (1945), молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Корицька Лідія Павлівна (1910) – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту хімії.

Корнев Костянтин Арсенійович (1908–1974) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941), старший науковий співробітник лабораторії спеціального призначення Інституту органічної хімії (1945); в лавах ЧА (1941–1945).

Корнеєв Георгій Васильович (1903) – заступник завідувача групи спецтематик, старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки (1941–1942); в лавах ЧА (1942–1945).

Корнієнко Тетяна Павлівна (1913) – хімік-органік; молодший (1941–1944), старший науковий співробітник відділу кінетики каталізу та відділу ланцюгових реакцій Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1944–1945).

Корнійчук Григорій Петрович (1913) – фізико-хімік; науковий співробітник (1941–1944), старший науковий співробітник відділу фотохімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1945).

Корнійчук Марія Василівна – молодший науковий співробітник Ботанічного саду АН (1943–1944).

Корнійчук Олександр Євдокимович (1905–1972) – письменник, драматург, академік (1939); член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), член вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944); в лавах ЧА (1941).

Корноухов Микола Васильович (1903–1958) – механік, доктор технічних наук, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); директор (1941–1944), завідувач відділів міцності конструкцій та стійкості конструкцій, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Корноухова (Карнаухова) Євгенія Василівна (1905) – фізіолог; молодший науковий співробітник відділу фізіології рослин Інституту ботаніки (1941–1945).

Коровицька Марія Ярополківна (1908) – хімік; науковий співробітник групи харчової технології Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Король Микола Степанович (1909) – економіст; завідувач відділу економіки військового часу Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Король Олексій Костянтинович (1913) – астроном; молодший науковий співробітник Головної астрономічної обсерваторії АН (1945); в окупованому Києві – співробітник Астрономічної обсерваторії.

Королькова Марія Федорівна – статистик; в окупованому Києві – співробітник Інституту захисту рослин.

Коросторенко Михайло Карпович (1910) – геофізик; заступник директора з наукової роботи Головної астрономічної обсерваторії АН (1945); в лавах ЧА (1942–1944).

Коротун Михайло Макарович (1889) – старший науковий співробітник Інституту гідробіології (червень 1941).

Корсунський Мойсей Ізраїльович (1903–1976) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; тимчасово виконуючий обов'язки директора (1941–1944), завідувач лабораторії молекулярних пучків Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Корчагін Андрій Костянтинович (1897) – гідролог, інженер шляхів сполучень, кандидат технічних наук, доцент; завідувач сектору гідрології і транспортного використання річок Інституту гідрології (червень 1941).

Корчагін Леонід Володимирович (1907) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу каталізу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Корчак-Чепурківський Овксентій Васильович (1857–1947) – епідеміолог, гігієніст, доктор медичних наук, академік (1921); старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (1941–1943).

Коршиков Олександр Аркадійович (1889–1945) – ботанік, альголог; науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941).

Косарик Дмитро (Коваленко Дмитро Михайлович) (1904–1992) – літературознавець; науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), старший науковий співробітник кабінету шевченкознавства Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945); в лавах ЧА (1942–1944).

Косач-Борисова Ісидора Петрівна – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту ботаніки.

Косач-Кривинюк Ольга Петрівна – в окупованому Києві – консультант рукописного відділу Інституту літератури та фольклору.

Косець Микола Іларіонович (1908–1966) – геоботанік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу геоботаніки (червень 1941, 1943–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту ботаніки (1945); в лавах ЧА (1941–1942).

Косоногова Оксана Михайлівна (1885) – електрофізик; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1943–1944), старший науковий співробітник відділу ядерної фізики Інституту фізики (1944–1945).

Костенець Володимир Іванович (1893) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики кристалів Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Костенко Гаврило Тимофійович (1885) – старший науковий співробітник та інженер-конструктор Харківської філії Інституту енергетики (1943–1945); в окупованому Харкові – співробітник Інституту енергетики.

Костржицький (Косторжицький) Костянтин Онуфрійович (1904) – виконуючий обов'язки наукового співробітника Інституту електрозварювання (червень 1941).

Костромін Микола Ілліч (1888) – інженер-теплотехнік, кандидат технічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу теплотехніки та теплової апаратури (1943–1944), старший науковий співробітник відділу палива і котельних установок та відділу промислової теплотехніки, член вченої ради Інституту енергетики (1944–1945), співробітник групи теплотехніки Львівського відділу Інституту енергетики (1945).

Костюк Юрій Григорович (1910–1995) – літератор, драматург, мистецтвознавець; вчений секретар, науковий співробітник Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Костюха Іван Онуфрійович (1909) – економіст-аграрник; молодший, старший науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941).

Косяченко Марія Олександрівна (1916) – геолог; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Котельников Олександр Костянтинович (1877–1964) – електроенергетик, доктор технічних наук, професор, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник відділу електростанцій і енергосистем, член вченої ради Інституту енергетики (1944–1945).

Коткова Клавдія Іванівна (1901–1968) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії ферментів, член вченої ради Інституту біохімії (червень 1941, 1943–1945).

Котов Віктор Никифорович (1912–2001) – історик, кандидат історичних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу окупаційного режиму Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945); в лавах ЧА ([1941]–1945).

Котов Михайло Іванович (1896) – ботанік-систематик, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник (1941–1944), завідувач відділу систематики квіткових рослин, член спецради з захисту дисертацій, член вченої ради Інституту ботаніки (1941–1945), член вченої ради Карадазької біологічної станції АН (1945).

Котуков Григорій Никанорович (1891) – селекціонер, кандидат біологічних наук; науковий співробітник, старший науковий співробітник сектору генетики і селекції Інституту ботаніки (червень 1941, 1944); в окупованому Києві – завідувач відділу лікарських і технічних рослин, старший науковий співробітник Інституту ботаніки.

Котуля Софія Рудольфівна (1909) – головний бібліотекар відділу обслуговування читачів Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Коцевалов Андрій Степанович (1892–1960) – археолог, доктор історичних та філологічних наук, професор; старший науковий співробітник сектору археології скіфсько-сарматських і античних колоній Інституту археології (червень 1941); науковий співробітник Інституту історії України (червень 1941).

Коцовський Броніслав Євгенович (1907) – головний бібліотекар відділу стародруків Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Коцюбинська Катерина Яківна (1891–1962) – літературознавець; молодший науковий співробітник відділу рукописів Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944), Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1944).

Коцюбинський Хома Михайлович (1870–1956) – старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), співробітник відділу історії української літератури (1942–1943), завідувач рукописного відділу Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944), Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944).

Кочерга Іван Антонович (1881–1952) – драматург; старший науковий співробітник групи художньої літератури Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник відділу художньої літератури та відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944), старший науковий співробітник відділу української літератури початку ХХ ст. та радянського періоду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Кравченко Іван Іванович (1899–1953) – історик, кандидат історичних наук, доцент; науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (червень 1941); завідувач відділу хроніки та бібліографії Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1944).

Кравченко Ніла Василівна – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Кравченко Оксана Михайлівна – в окупованому Києві – співробітник Інституту мовознавства.

Крамаренко Леонід Петрович (1881–1960) – доктор технічних наук, член-кореспондент (1939); в окупованому Харкові – голова Комітету науково-дослідних інститутів при Харківській міській управі; виконуючий обов'язки директора Науково-дослідного інституту сільського господарства, голова сільсько-господарської секції Ради наук.

Крамаренко Оксана Юріївна (1918) – механік; молодший науковий співробітник Лабораторії машинобудування та проблем сільськогосподарської механіки АН (1945).

Крамаренко Олексій Іванович (1887–1942) – хімік, доктор технічних наук, професор; в окупованому Харкові – виконуючий обов'язки директора Науково-дослідного інституту силікатів, президент, керівник енергетичної секції, член будівельно-силікатної секції Ради наук.



Крамаренко Ольга Микитівна (1920) – історик; молодший науковий співробітник відділу археології Інституту історії України (1945).

Красівський Олександр Володимирович (1884) – геолог; в окупованому Києві – вчений секретар Природничого відділу УАН, старший науковий співробітник Інституту геології.

Красовицька Марія Марківна (1901) – хімік; старший науковий співробітник доменного відділу Інституту чорної металургії (1944–1945).

Красуський Вадим Костянтинович (1908) – кандидат технічних наук, старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту енергетики (1945).

Крашенінніков Сергій Михайлович (1895) – зоолог, паразитолог, кандидат біологічних наук; науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941).

Крашеніннікова Ольга Володимирівна (1911) – петрограф, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу кайнозою Інституту геологічних наук (1944–1945).

Краюхін Борис Васильович (1901) – фізіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу гідрофізіології Інституту гідробіології (червень 1941, 1944–1945).

Крейн Марк Григорович (1907–1989) – математик, доктор фізико-математичних наук, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1943), завідувач відділу алгебри та функціонального аналізу Інституту математики (1944–1945).

Крейн Селім Гершкович (1917) – математик, кандидат фізико-математичних наук; молодший, старший науковий співробітник математичного відділу Інституту фізики та математики (1941–1944), старший науковий співробітник відділу теорії функцій комплексної змінної та її застосування Інституту математики (1944–1945).

Крживанек Георгій Антонович (1898) – картограф; науковий співробітник, старший науковий співробітник (1941–1945), завідувач картографічного бюро Інституту геологічних наук (1944–1945).

Кривенюк Михайло Васильович (1871–1941) – в окупованому Києві – заступник директора Бібліотеки АН.

Кривченко Георгій Олексійович (1883–1960) – економіст, географ, статистик, доктор економічних наук; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Кривченко (Крившенко) Яків Дмитрович (1906) – генетик, кандидат біологічних наук; науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту зоології.

Крижанівський Степан Андрійович (1910–2002) – літературознавець, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу української літератури XIX ст. Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1944–1945); у лавах ЧА (1942–1943).

Крижановський Олег Михайлович (1914) – математик; молодший науковий співробітник відділу гірничої механіки Інституту гірничої механіки (1945).

Крилов Микола Митрофанович (1879–1955) – математик, доктор математичних наук, академік (1922), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); керівник кафедри математичної фізики, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1941–1945).

Кримський Агатангел Юхимович (1871–1942) – філолог, орієнталіст, славіст, поет, письменник, академік (1918), член Ради Відділу суспільних наук АН (1941); завідувач сектору української мови Інституту мовознавства (червень 1941).

Крип'якевич Іван Петрович (1886–1967) – історик, доктор історичних наук, професор; завідувач Львівського відділу Інституту історії України (червень 1941, 1944–1945).

Криштофович Африкан Миколайович (1885–1953) – геолог, палеоботанік; науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941).

Кромбет Ольга Миколаївна (1921) – історик; молодший науковий співробітник відділу радянського періоду Інституту історії України (1945).

Круковський Степан Адамович (1890) – старший науковий співробітник (червень 1941), науковий співробітник Львівського відділу Інституту археології (1944).

Крупник Аврам Срульович (1913) – економіст; молодший науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941).

Крупський Микола Костянтинівич (1903) – ґрунтознавець, кандидат сільськогосподарських наук; старший науковий співробітник Лабораторії ґрунтознавства АН (1945).

Крутікова Ніна Євгенівна (1912) – літературознавець, кандидат філологічних наук, доцент; вчений секретар (1943), старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1943), старший науковий співробітник відділу російської та інших слов'янських літератур Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Кручакова Феодосія Абрамівна (1911) – молодший, старший науковий співробітник відділу порівняльної біохімії Інституту біохімії (червень 1941).

Крюков Георгій Володимирович (1916) – геолог; старший науковий співробітник відділу регіональної гідрогеології Інституту геологічних наук (1945).

Кубанський (Кубановський, Шіринцен) Ілля Григорович (1897) – старший науковий співробітник, завідувач сектору історії народного господарства Інституту економіки (червень 1941).

Куда Григорій Іванович (1901) – молодший науковий співробітник, науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Кудлай Дора Гаврилівна (1907) – науковий співробітник Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1942).

Кудра (Кудря) Онуфрій Кирилович (1898–1987) – хімік-технолог, доктор хімічних наук, професор; старший науковий співробітник, завідувач відділу електрохімії, член вченої ради Інституту хімії (1941–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Кудріна Лариса Володимирівна (1918) – молодший науковий співробітник відділу теплових двигунів та установок Інституту енергетики (1944–1945).

Кузнецов Мефодій Іванович (1879–1959) – хімік-технолог, доктор хімічних наук, академік (1939); в окупованому Харкові – член Комітету науково-дослідних інститутів при Харківській міській управі; виконуючий обов'язки директора Науково-дослідного інституту горючих копалин.

Кузнецова Любов Миколаївна (1918) – біохімік; молодший науковий співробітник лабораторії вітамінів Інституту біохімії (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту селекції.

Кузнецова Серафима Михайлівна (1907) – молодший науковий співробітник відділу археології слов'янської і стародавньої Русі Інституту археології (1944–1945).

Кузнецов Володимир Іванович (1886) – хімік, кандидат хімічних наук, професор; старший науковий співробітник, член вченої ради (1941–1945), завідувач відділу місцевих видів палива Інституту хімії (1944–1945), Інституту органічної хімії (1945).

Кузнецов Олексій Михайлович (1901) – фахівець в галузі механіки, кандидат технічних наук, член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); вчений секретар, член вченої ради Інституту гірничої механіки (1941–1945).

Кузьменко Андрій Архипович (1903) – фізіолог, доктор біологічних наук, професор; завідувач відділу фізіології обміну речовин Інституту ботаніки (червень 1941, 1944–1945).

Кузьменко Василь Іванович (1904–1972) – геолог; старший науковий співробітник сектору гідрогеології та інженерної геології (червень 1941), член вченої ради Інституту геологічних наук (1944).

Кузьменко Ганна Овксентіївна (1908) – хімік-неорганік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу аналітичної хімії Інституту хімії (1944–1945), старший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Кузьменко Сергій Павлович – в окупованому Києві – співробітник Інституту будівельної механіки.

Кузьмін Віталій Олександрович (1887) – хімік, кандидат хімічних наук, професор; в окупованому Києві – завідувач відділу Інституту хімії.

Кулешина Людмила Павлівна (1911) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941).

Куликовський Василь Полікарпович (1888) – механік, кандидат технічних наук, професор; старший науковий співробітник Лабораторії машинобудування та проблем сільськогосподарської механіки АН (1944–1945).

Кульська Алла Адольфівна (1905) – хімік, кандидат хімічних наук; науковий співробітник, завідувачка сектору археологічної технології Інституту археології (червень 1941).

Кульська Ольга Адольфівна (1907) – хімік-аналітик, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту хімії (1941–1945), старший науковий співробітник, виконуюча обов'язки завідувачки хімічної та спектрографічної лабораторій Інституту геологічних наук (1944–1945).

Кульський Леонід Адольфович (1903–1993) – хімік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник, член вченої ради (1942–1944), завідувач лабораторії очищення та обеззаражування води Інституту хімії (1944–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Кульчицький Юрій Володимирович (1898) – доктор філософії, старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту археології (1944–1945).

Куп'янський Йосип Якович (1904–1966) – літературознавець; молодший науковий співробітник відділу української літератури початку ХХ ст. та радянського періоду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1945).

Курашова Варвара Степанівна (1907) – літературознавець; старший науковий співробітник відділу української літератури початку ХХ ст. та радянського періоду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Курдюмов Георгій В'ячеславович (1902–1996) – металофізик, доктор фізико-математичних наук, професор, академік (1939), голова Редакційно-видавничої ради АН (1945); завідувач рентгенометалографічної групи відділу металознавства, завідувач відділу механізації торфозробок, член вченої ради (1942–1944), завідувач відділу металофізики та керівник лабораторії фазових перетворень цього відділу, член вченої ради Інституту чорної металургії (1944–1945), заступник директора з наукової роботи Фізико-технічного інституту (1942–1944), керівник Лабораторії металофізики АН (1945).

Куриленко Йосип Максимович (1905) – літературознавець, доцент; старший науковий співробітник відділу рукописів Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Куришко Аркадій Михайлович (1902–[1945]) – хімік-органік, кандидат хімічних наук, доцент; старший науковий співробітник Інституту хімії (1941).

Курінний Петро Петрович (1894–1972) – історик, археолог, етнограф, мистецтвознавець, професор; старший науковий співробітник Інституту археології (червень 1941), старший науковий співробітник Інституту історії України (червень 1941).

Куркова Євгенія Федорівна (1885) – завідувачка відділу стародруків Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – старший бібліотекар Штадтсбібліотеки.

Курковський Григорій Васильович (1898) – музикознавець, кандидат мистецтвознавства; старший науковий співробітник відділу музики і театру Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Курчаба Зіновій Іванович (1901) – старший бібліотекар кабінету мистецтва Львівської філії Бібліотеки АН (1945).

Кустенко Л. Т. – в окупованому Києві – співробітник молочної лабораторії Інституту тваринництва.

Кухтенко Інна Іванівна (1916) – хімік-технолог; молодший науковий співробітник відділу фотохімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1944–1945).

Кухтенко Олександр Іванович (1914–1994) – електромеханік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу гірничої механіки Інституту гірничої механіки (1945).

Куца (Куцая) Блюма Фішелівна (1911) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу фотохімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1945).

Куциба Олексій Макарович (1907) – геолог-нафтовик; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Кучеров Пантелеймон Степанович (1902–1973) – механік, кандидат технічних наук, доцент, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник відділу гірничої механіки, член вченої ради (1941–1945), завідувач відділу гірничих машин та механізмів, заступник директора з наукової роботи, директор Інституту гірничої механіки (1945).

Кушнарєнко Данило Олександрович (1909) – старший науковий співробітник Інституту українського фольклору (червень 1941).

Лаврентьєв Михайло Олексійович (1900–1980) – математик, механік, доктор фізико-математичних наук, академік (1939), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); завідувач математичного відділу, заступник директора Інституту фізики та математики (1941–1943), директор, завідувач відділу алгебри та функціонального аналізу, голова вченої ради Інституту математики (1944–1945).

Лаврентьєва Євгенія Всеволодівна (1893) – астроном, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник Полтавської гравіметричної обсерваторії АН (1941–1945).

Лавріненко Дмитро Данилович (1913) – лісознавець; молодший науковий співробітник відділу екології Ботанічного саду АН (1945).

Лавров Федір Іванович (1903–1980) – фольклорист; вчений секретар, заступник директора Інституту українського фольклору (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Лагодовська Олена Федорівна (1899–1958) – археолог, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник Інституту історії та археології (1942–1943), завідувачка відділу археології первісного суспільства Інституту археології (1944–1945).

Лазаренко Андрій Созонтович (1901–1979) – бріолог, ботанік, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу бріології, член вченої ради (1941–1945), завідувач відділу географії спорових рослин Львівського відділу Інституту ботаніки (1945).

Лазаренко Євген Костянтинович (1912–1979) – геолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник Науково-природничого музею АН у Львові (1945).

Лазарєв Борис Георгійович (1906–2001) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; завідувач кріогенної лабораторії Фізико-технічного інституту (1941–1945).

Лазарева Олександра Володимирівна (1902) – гідробіолог, молодший науковий співробітник Інституту гідробіології (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гідробіології.

Лазецька Ірина (Ярина) Миколаївна (1906) – старший науковий співробітник Інституту гідробіології (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гідробіології.

Лазурський Олександр Володимирович (1913) – агрохімік, кандидат сільсько-господарських наук; старший науковий співробітник відділу генетики і селекції Ботанічного саду АН (1945).

Ланге Фриц Фрицович (1899) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1941–1944), старший науковий співробітник відділу радіоактивного випромінювання Інституту фізики (1944–1945).

Лапін Антон Макійович (1893) – ливарник; старший науковий співробітник доменного відділу Інституту чорної металургії (1945).

Лапоногов Олександр Миколайович (1891) – економіст-географ, кандидат географічних наук; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Лапчик Текля Юхимівна (Фекла Єфимівна) (1904) – геолог-мінералог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу геохімії, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1945), співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Ларін Борис Олександрович (1893–1964) – філолог, кандидат філологічних наук, член-кореспондент (1945); завідувач відділу словників Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Ларіонов Дмитро Костянтинович (1878) – біолог, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник Ботанічного саду АН (1944–1945).

Ларюшкіна Ольга Миколаївна – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Ласточкіна Анастасія Якимівна (1910) – хімік-аналітик; молодший науковий співробітник доменного відділу Інституту чорної металургії (1944–1945).

Латишев Георгій Дмитрович (1907–1973) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент (1945); завідувач лабораторії гамма-променів (1941), завідувач відділу Інституту фізики та математики (1942–1944), завідувач відділу радіоактивного випромінювання, член вченої ради Інституту фізики (1944–1945).

Лауер Ніна Володимирівна (1911) – терапевт, кандидат медичних наук; старший науковий співробітник відділу психіатрії Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Лаута Семен Петрович (1915) – історик; старший науковий співробітник відділу хроніки Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Ляхно Юхим Володимирович (1897) – біохімік, кандидат біологічних наук; вчений секретар, старший науковий співробітник Інституту біохімії (червень 1941).

Лашкар'ов Вадим Євгенович (1903–1974) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор, академік (1945); завідувач відділу напівпровідників Інституту фізики та математики (1941–1944), Інституту фізики (1944–1945).

Лашкул Зінаїда Василівна (1919) – філолог; молодший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Лебедев Володимир Костянтинович (1922) – інженер-хімік; молодший науковий співробітник відділу електроапаратури Інституту електрозварювання (1945).

Лебедев Сергій Іванович (1902) – ботанік-фізіолог, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; науковий співробітник Інституту ботаніки (1943–1944), завідувач відділу біохімії та фізіології рослин, член вченої ради (1944–1945), заступник директора з наукової роботи Ботанічного саду АН (1945).

Лебедев Сергій Олексійович (1902–1974) – фахівець в галузі електротехніки, доктор технічних наук, академік (1945); завідувач відділу електростанцій та енергосистем, член вченої ради Інституту енергетики (1945).

Лебедева Ольга Павлівна (1902) – мікробіолог; старший науковий співробітник Інституту мікробіології та епідеміології (червень 1941).

Лебединцева Катерина Йосипівна (1889) – в окупованому Києві – співробітник Інституту літератури та фольклору.

Лебединцева Ольга Костянтинівна (1910) – молодший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту хімії.

Лев Василь Михайлович (1903–1991) – філолог, мовознавець, професор; старший науковий співробітник сектору української мови Львівського відділу Інституту мовознавства (червень 1941).

Левитська Олена Іванівна (1896) – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології.

Левицька Іванна Михайлівна (1888) – головний бібліотекар відділу обслуговування читачів, завідувачка кабінету марксизму-ленінізму Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Левицький Іван Федорович (1896–1952) – археолог, музеєзнавець; старший науковий співробітник Інституту археології (червень 1941).

Левкевич Ольга Дмитрівна (1886) – філолог; молодший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Левченко Сергій Пилипович (1902–1969) – філолог; старший науковий співробітник відділу української мови та діалектології Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Лезгіля (Лесгельє) Ніна Ф. – в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Лейнік Михайло Володимирович (1909–1960) – гігієніст; науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (червень 1941).

Лейпунський Олександр Ілліч (1903–1972) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор, академік (1934), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942), член Редакційно-видавничої ради АН (1942–1945), член Аспірантської комісії АН (1944); директор (червень 1941), завідувач радіоактивної лабораторії Фізико-технічного інституту (1942), завідувач відділу фізики Інституту фізики та математики (1941–1944), директор, завідувач відділу ядерної фізики, голова вченої ради Інституту фізики (1944–1945), член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1942).

Леяков – фізик, кандидат фізико-математичних наук; в окупованому Харкові – керівник лабораторії електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту.

Лемпицька Валентина Костянтинівна (1914) – агрохімік; молодший науковий співробітник відділу фізіології живлення та агрохімії Інституту ботаніки (1945).

Леонтович Галина Миколаївна – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту захисту рослин.



Леонтович Олександр Васильович (1869–1943) – фізіолог і нейрогістолог, доктор медичних наук, академік (1929), член Редакційно-видавничої ради АН (1942); завідувач відділу нормальної фізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1942), член вченої ради Інституту зообіології (1941).

Леперсон Магда Германівна (1908) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник відділу кінетики каталізу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941, 1945).

Лернер Рувим Якович (1902) – лінгвіст, кандидат філологічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу народної творчості Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору (червень 1941, 1944–1945); у лавах ЧА (1942).

Леутський Корнелій Матвійович (1901) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту біохімії (червень 1941).

Липа Олексій Лаврентійович (Лаврович) (1907) – дендролог, ботанік-систематик, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту ботаніки (1941–1945), завідувач відділу дендрології, член вченої ради Ботанічного саду АН (1944–1945).

Липський Володимир Миколайович (1908) – старший науковий співробітник відділу економічної географії Інституту економіки (1945); в лавах ЧА (1941–1944).

Лисенко Панас Силович (1912) – мовознавець; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник Інституту історії та археології (1942), виконуючий обов'язки старшого наукового співробітника Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943), старший науковий співробітник відділу словників Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Лисін Борис Савелійович (1883–1970) – хімік, доктор технічних наук, академік (1939); директор Інституту мінеральної сировини (червень 1941), старший науковий співробітник відділу фізико-хімії силікатів Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1943–1945), завідувач групи фізико-хімії силікатів Інституту хімії (1945), завідувач відділу хімії силікатів, член вченої ради Інституту загальної та неорганічної хімії (1945), член вченої ради Інституту чорної металургії (1944); в окупованому Києві – директор Інституту мінеральної сировини.

Листавничок У. І. – в окупованому Києві – співробітник лабораторії харчування Інституту тваринництва.

Литвин Костянтин Захарович (1907) – кандидат економічних наук, доцент, голова Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1944–1945).

Лифанов Юхим Васильович (1909) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Лихвар Данило Федорович (1902) – селекціонер, кандидат сільськогосподарських наук; завідувач відділу біології рослин Ботанічного саду АН (1945).

Личак Іван Лазарович (1905) – геолог, петрограф, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941, 1945).

Ліберман Лариса Абрамівна (1903) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу промислової мікробіології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (червень 1941, 1944–1945).

Лівшиць П. С. – молодший (1941), виконуючий обов'язки старшого наукового співробітника Інституту гірничої механіки (1941–1943).

Ліждвой Марія Петрівна (1900) – фольклорист; молодший науковий співробітник відділу словесного фольклору Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Лінник Пилип Опанасович (1902) – лікар-мікробіолог; старший науковий співробітник Інституту мікробіології та епідеміології (червень 1941).

Ліпшиц Віра Володимирівна (1910) – мікробіолог; молодший науковий співробітник відділу патогенних мікроорганізмів Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1945).

Лірцман Розалія Ісаківна (1898) – біохімік, кандидат біологічних наук; науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту біохімії (1941–1943).

Лісовал Петро Захарович (1902) – фізіолог, агрохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу фізіології живлення та агрохімії Інституту ботаніки (1944–1945); в окупованому Києві – старший науковий співробітник, заступник директора Інституту ботаніки.

Ліф-Шайнська Іта Менделівна (1898) – мікробіолог; старший науковий співробітник Інституту мікробіології та епідеміології (червень 1941).

Ліфшиц (Лівшиц) Ілля Михайлович (1917–1982) – фізик-теоретик, доктор фізико-математичних наук, професор; завідувач відділу фізики твердого тіла, вчений секретар Фізико-технічного інституту (червень 1941, 1944–1945).

Лобанов Василь Никифорович (1887) – заступник директора з наукової роботи Інституту фізики (1944–1945).

Лобачевська Ольга Володимирівна (1909) – біохімік; молодший науковий співробітник Інституту біохімії (червень 1941, 1943).

Лобко Антон (Андрій) Омелянович (1892) – інженер-механік; молодший науковий співробітник Інституту будівельної механіки (1941).

Лобода Яків (Віктор) Андрійович (1902) – економіст; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту економіки.

Логвиненко О. П. – в окупованому Києві – співробітник відділу генетики і селекції рослин Інституту ботаніки, Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Лозовий Іван Андріанович (1896) – інженер-механік; старший науковий співробітник Харківської філії Інституту енергетики (1944–1945).

Лойцкер Юхим Борисович (1898–1970) – літературознавець, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), старший науковий співробітник відділу літературознавства, завідувач відділу літературознавства, вчений секретар, член вченої ради Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН (1944–1945).

Лосієвський Костянтин Дмитрович (Денисович) (1905) – теплотехнік; старший науковий співробітник Харківської філії Інституту енергетики (1943–1945).

Лось Федір Євдокимович (1908–1980) – історик, кандидат історичних наук, тимчасово виконуючий обов'язки відповідального секретаря Редакційно-видавничої ради АН (1942–1944); старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник, вчений секретар, член вченої ради Інституту історії та археології (1942–1944), вчений секретар, завідувач відділу історії капіталізму, член вченої ради Інституту історії України (1944–1945).

Лотоцький Євген Гнатович (1876) – інженер-механік, доцент; керівник групи (1942–1944), старший науковий співробітник Харківської філії Інституту енергетики (1945).

Луганов Борис Костянтинович (1896) – хімік; науковий співробітник групи харчової технології, науковий співробітник відділу волокнуватих і фарбуючих речовин Інституту органічної хімії і технології (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології.

Лугова З. М. – в окупованому Києві – співробітник лабораторії харчування Інституту тваринництва.

Луговцов Максим Власович (1885–1956) – фахівець в галузі металургії, доктор технічних наук, академік (1939), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); директор, завідувач відділу металургії та доменного відділу, голова вченої ради Інституту чорної металургії (1941–1945).

Лужницький Григорій (Григій) Леонідович (1903–1990) – літературознавець, письменник, доктор слов'янської філології; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Лук'янович Лідія Михайлівна (1911) – фітопланктолог; молодший науковий співробітник відділу загальної гідробіології Інституту гідробіології (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту водного господарства.

Лунгерсгаузен Лев (Лео-Генріх) Фрідріхович (1910–1966) – інженер-геолог; науковий співробітник, старший науковий співробітник сектору стратиграфії і палеонтології Інституту геологічних наук (червень 1941).

Лур'є Олександр Юдимович (1897–1958) – акушер-гінеколог, доктор медичних наук, член-кореспондент (1939); завідувач групи з вивчення діагностичного та прогностичного значення тестів на стан фізіологічної системи сполучної тканини Інституту клінічної фізіології (1941–1942); в лавах ЧА (1942).

Луцки Роман Ярославович (1900) – головний бібліотекар (1944–1945), завідувач спецвідділу, старший бібліотекар відділу стародруків Львівської філії Бібліотеки АН (1945).

Луцицький Володимир Іванович (1877–1949) – геолог, петрограф, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, академік (1945), член Редакційно-видавничої ради АН (1945); старший науковий співробітник та завідувач відділу загальної петрографії, член вченої ради (1944–1945), виконуючий обов'язки завідувача Геологічного музею Інституту геологічних наук (1945).

Луцицький Олег Володимирович (1907) – старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1944).

Лучник Ірина Олександрівна (1919) – філолог; молодший науковий співробітник відділу рукописів Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Луцєвська Галина Мечиславівна (1911) – хімік-аналітик; молодший науковий співробітник відділу харчової хімії Інституту хімії (1944–1945), молодший науковий співробітник відділу органічного синтезу Інституту органічної хімії (1945).

Львовочкіна Ольга Андріївна (1905) – зоолог-генетик; молодший науковий співробітник відділу еволюційної морфології та відділу генетики Інституту зоології (1944–1945).

Льовшин Олександр Михайлович (1878–1945) – фізіолог, доктор біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941); в окупованому Києві – співробітник Інституту ботаніки.

Льозіна Ольга Михайлівна (1896) – бібліограф; в окупованому Києві – співробітник Інституту історії України.

Любинський Микола Архипович (1902–1979) – фізіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу фізіології рослин (1941–1945), виконуючий обов'язки завідувача відділу фізіології рослин Інституту ботаніки (1945).

Любищев Олександр Олександрович (1890) – біолог, доктор біологічних наук, доктор сільськогосподарських наук, професор; завідувач групи відділу екології, старший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941).

Людкевич Станіслав Пилипович (1879–1980) – композитор, музикознавець, доктор музикознавства, професор; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (червень 1941, 1944–1945).

Лютий Іван Григорович (1885) – літературознавець; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту літератури та фольклору.

Ляскоронська Ольга Володимирівна (1896) – в окупованому Києві – співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Ляшенко Василь Іванович (1902) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу напівпровідників Інституту фізики (червень 1941, 1944–1945).

Ляшенко Олександр Федорович (1905) – гідробіолог, кандидат біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу іхтіології Інституту гідробіології (червень 1941, 1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту рибного господарства.

Ляшенко Олена Михайлівна (1892) – завідувачка відділу каталогізації Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Публічної бібліотеки.

Ляшенко Трохим Іванович (1904) – фізик; молодший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945); в лавах ЧА (1941–1944).

Ляшенко Феня Бенціонівна (1913) – молодший науковий співробітник відділу гідрології Інституту гідрології і гідротехніки (1945).

Ляшенко Петро Іванович (1876–1955) – економіст, професор, академік (1945); завідувач відділу історії народного господарства України Інституту економіки (1944–1945).

Масевський Казимир Казимирович (1903) – доцент; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту археології (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Львові – науковий співробітник Археологічного музею.

Мазнікер Ріва Абрамівна (1918) – молодший науковий співробітник фізико-технічної лабораторії Інституту будівельної механіки (1945).

Майданов Олександр Павлович (1907) – фізик, кандидат фізико-математичних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1942–1945).

Майданський Мойсей Нойович (1899) – лінгвіст, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), старший науковий співробітник відділу мовознавства, член вченої ради Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН (1944–1945).

Майзель Веніамін Михайлович (1900–1943) – механік, професор, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); керівник групи гідромеханічного відділу Інституту будівельної механіки (1941–1942).

Майтак Григорій Павлович (1911) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу електрохімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Макара Арсеній Мартинович (1916–1975) – молодший, науковий співробітник (1943–1944), завідувач відділу автозварювання (1944), старший науковий співробітник відділу технології зварювання Інституту електрозварювання (1945).

Макаревич Марія Флоріанівна (1906) – молодший науковий співробітник Інституту ботаніки (1944–1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту ботаніки.

Макаревич Михайло Леонтійович (1901–1988) – археолог; науковий співробітник сектору археології докласового суспільства Інституту археології (червень 1941).

Макеєва Віра Климентіївна (1909) – молодший науковий співробітник відділу теорії функцій комплексної змінної та її застосування Інституту математики (1945).

Маков Костянтин Іванович (1911–1948) – гідрогеолог, доктор геолого-мінералогічних наук, професор; старший науковий співробітник сектору гідрогеології (1941–1943), вчений секретар (1941), член вченої ради (1941–1945), завідувач відділу регіональної геології, заступник директора з наукової роботи Інституту геологічних наук (1944–1945), член Постійної комісії з проблеми комплексного використання малих річок УРСР (1945).

Маковська Галина Феліксівна (1909) – математик; молодший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1943–1944), молодший науковий співробітник відділу прикладної математики Інституту математики (червень 1941, 1944–1945).

Малаховська Ївга Вікторівна (1911) – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту геології.

Малашенко Сергій Васильович (1908–1987) – металознавець, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник, завідувач фізико-технічної лабораторії, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1941–1945).

Малевицька Марія Олександрівна (1900) – зоолог; науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту зоології.

Малечинський Карл Степанович (1897) – доктор історичних наук; головний бібліотекар відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945), в окупованому Львові – працівник Штадтсбібліотеки.

Малий Пилип Опанасович (1899) – геолог, кандидат геологічних наук; науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941).

Малицька Костянтина Іванівна (Чайка Дністрова) (1872–1947) – головний бібліотекар відділу опрацювання Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Малкін Йосип Мойсейович (1900) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1943).

Малов Андрій Олексійович (1902) – ливарник; старший науковий співробітник сталеплавильного відділу Інституту чорної металургії (1945).

Мальнєв Антон Федорович (1896) – фізик-оптик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник фізичного відділу Інституту фізики та математики (1941–1944), старший науковий співробітник спектрального відділу, член вченої ради Інституту фізики (1944–1945).

Мальська Олександра Василівна (1887) – завідувачка насінневої лабораторії Ботанічного саду АН (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту селекції і насінництва.

Мамошицька Марія Іванівна – в окупованому Києві – асистент відділу систематики рослин Інституту ботаніки, співробітник відділу систематики Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Мандровська Н. Л. – в окупованому Києві – завідувачка відділу карантину Інституту захисту рослин.

Мандровська Ольга Борисівна (1901) – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту геології.

Манов Маркіян Григорович (1896) – заступник директора з наукової роботи Фізико-технічного інституту (червень 1941); в лавах ЧА ([1941]–1945).

Мануїльський Дмитро Захарович (1883–1959) – історик, доктор історичних наук, академік (1945); старший науковий співробітник відділу історії капіталізму Інституту історії України (1945).

Манусова Фаїна Абрамівна (1907) – фізико-хімік; молодший, старший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1943).

Маньковський Тадей Володимирович (1878) – завідувач кабінету мистецтва Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Маранц Іда Соломонівна (1902) – консультант, науковий співробітник Бібліотеки АН (червень 1941).

Марвін Володимир Олександрович (1907) – гідротехнік; науковий співробітник Інституту гідрології (червень 1941).

Мариниченко Варвара Гордіївна (1903) – філолог; молодший науковий співробітник відділу української мови та діалектології Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Маркевич Костянтин Якович (1908) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу кінетики і каталізу Інституту хімії (червень 1941).

Маркевич Олександр Прокопович (1905–1999) – зоолог-паразитолог, доктор біологічних наук, професор; завідувач відділу паразитології, член вченої ради Інституту зообіології (1941–1944), Інституту зоології (1944–1945), член вченої ради Карадзької біологічної станції АН (1945).

Маркелов Григорій Іванович (1880–1952) – невропатолог, доктор медичних наук, академік (1939); старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1945).

Марковська Тетяна Михайлівна (1899) – тимчасово виконуюча обов'язки директора Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – директор Публічної бібліотеки.

Марковський Михайло Миколайович (1896–1947) – літературознавець, професор; в окупованому Києві – директор Інституту літератури й фольклору.

Марковський Михайло Юхимович (1905) – історик, завідувач архіву відділу фондів Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945)

Марковський Пилип Титович (1899) – інженер-електрик, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу автоматики і електроапаратури (1941), вчений секретар (1942–1944), заступник директора з наукової роботи, член вченої ради Інституту енергетики (1944–1945), член Постійної комісії з проблемами комплексного використання малих річок УРСР (1945).

Марковський Юрій Михайлович (1904–1954) – гідробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник, вчений секретар, член вченої ради Інституту гідробіології (червень 1941, 1943–1945); в окупованому Києві – завідувач відділу Інституту гідробіології.

Мармаш Софія Володимирівна (1902) – етнограф; старший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Марусенко Петро Єфремович (1906) – директор Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1941–1942).

Марусенко (Марусенко-Котляревська) Тамара Абрамівна (1907) – мікробіолог; молодший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1944), молодший науковий співробітник відділу патогенних мікроорганізмів Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

Марченко Василь Павлович (1900) – економіст; старший науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941).

Марченко Михайло Іванович (1902–1983) – історик, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник, завідувач відділу історії України періоду феодалізму Інституту історії України (червень 1941).

Марченко Олександр Олександрович (1916) – іхтіолог; молодший науковий співробітник відділу іхтіології Інституту гідробіології (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту рибного господарства.

Марчук Павло Дорошевич (1901–1970) – лікар-імунолог, патофізіолог, доктор медичних наук; старший науковий співробітник відділу патофізіології, вчений секретар Інституту клінічної фізіології (1941–1945).



Мар'янович Олена Вікторівна (1899) – в окупованому Києві – науковий співробітник відділу генетики і селекції рослин Інституту ботаніки, Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Масальський Володимир Іванович (1896–1979) – мовознавець, професор; науковий співробітник словникового сектору Інституту мовознавства (червень 1941), науковий співробітник Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942).

Масін Марко Павлович – молодший науковий співробітник Інституту енергетики (1941–1943).

Масленікова Катерина Миколаївна (1884) – завідувачка музичного відділу (1943–1944), головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Маслов Василь Іванович (1884–1959) – літературознавець, кандидат філологічних наук, професор; завідувач відділу історії давньої української літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Маслов Сергій Іванович (1880–1957) – книгознавець, літературознавець, доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент (1939); завідувач відділу, член вченої ради Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу історії української літератури, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), завідувач відділу української стародавньої літератури, заступник директора, член вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945), член вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944).

Маталас-Сидоренко Марія Йосипівна (1895) – науковий співробітник Інституту електрозварювання (1944–1945).

Матвеев Аркадій Львович (1886) – інженер-електрик, кандидат технічних наук, професор; науковий співробітник гідромеханічного відділу (1941), старший науковий співробітник, завідувач відділу електростанцій і енергосистем, член вченої ради, старший науковий співробітник відділу теплових двигунів та установок Інституту енергетики (1942–1944), старший науковий співробітник Харківської філії Інституту енергетики (1944–1945).

Матвійчук Микола Филімонович (1904) – старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Матейко Катерина Іванівна (1910) – етнограф; старший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Махно Євгенія Володимирівна (1913) – молодший науковий співробітник відділу археології первісного суспільства та відділу археології слов'янських племен Інституту археології (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Історичного музею.

Махов Григорій Григорович (1886–1952) – ґрунтознавець, професор; в окупованому Києві – директор Інституту ґрунтознавства, живлення рослин та агротехніки.

Мацевитий Володимир Григорович (1900) – інженер-електрик, доцент; старший науковий співробітник відділу загальних проблем енергетики Інституту енергетики (1945).

Маяковський Яків Лукич (1870) – старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942).

Медведева Наталія Борисівна (1900) – зоофізіолог, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Медведева Ніна Борисівна (1899–1969) – патофізіолог, доктор медичних та біологічних наук, професор, член-кореспондент (1939), член Редакційно-видавничої ради АН (1942–1945); старший науковий співробітник, завідувач групи відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1945), член вченої ради Інституту зообіології (1941).

Медвинська Лія Юдківна (Люція Юліанівна) (1898) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1944), старший науковий співробітник відділу промислової мікробіології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

Медовар Борис Ізраїльович (1916–2000) – механік; старший науковий співробітник, вчений секретар Інституту електрозварювання (1943–1945).

Межений Яків Пилипович (1904) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Меженко (Іванов-Меженко) Юрій Олексійович (1892–1969) – бібліограф, літературознавець, колекціонер; директор Бібліотеки АН (1945).

Мейтіна Чара Мойсеївна – молодший науковий співробітник Інституту енергетики (1941–1943).

Мельник Анатолій Степанович (1903) – молодший науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту ботаніки.

Мельник Мотрина Омелянівна (1902) – геолог, кандидат геологічних наук; старший науковий співробітник сектору стратиграфії та палеонтології кайнозойських відкладень Інституту геологічних наук (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту геології.

Мельниченко Володимир Дмитрович (1902) – патофізіолог, кандидат медичних наук; молодший, старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (1941–1942); в лавах ЧА (1943–1945).

Мельниченко Ганна Василівна (1916) – молодший науковий співробітник відділу патоанатомії Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Мертенс Едуард Болеславович (1918) – науковий співробітник Інституту фізики та математики (1943–1944), технік відділу металофізики Інституту фізики (1944–1945).

Мечник Петро Іванович (1885) – філолог; старший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Миклашевська (Міклашевська) Єфросинія Іванівна (1905) – іхтіолог; молодший науковий співробітник відділу іхтіології Інституту гідробіології (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту рибного господарства.

Милованова Ольга Борисівна (1921) – молодший науковий співробітник конструкторського відділу Інституту електрозварювання (1945).

Мирвинський Володимир Миколайович – в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту геології.

Михайличенко Олександр Борисович (1877) – директор Бібліотеки АН (1941).

Михайлова Віра Василівна (1902) – біохімік; молодший науковий співробітник відділу фізіології та біохімії рослин (1944–1945), завідувачка музею Ботанічного саду АН (1945).

Михайловніна Антоніна Олександрівна (1915) – хімік-органік; молодший науковий співробітник відділу харчової хімії Інституту хімії (1944–1945), молодший науковий співробітник відділу органічного синтезу Інституту органічної хімії (1945).

Михайловська Віра Іванівна (1909) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник відділу електротехніки Інституту хімії (1941–1945), молодший науковий співробітник відділу електрохімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Михайловський С. В. – доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (1942–1943).

Миць Олександр Антонович (1905) – старший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1945).

Мишко Дмитро Іванович (1907–1970-ті) – історик; старший науковий співробітник Інституту історії та археології (1943–1944), старший науковий співробітник відділу історії феодалізму Інституту історії України (1944–1945).

Міжирицький (Міжирицький) Мойсей Юхимович (1901–1951) – літературознавець, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу літературознавства Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН (1944–1945).

Міклухін Гліб Пантелеймонович (1912–1955) – хімік; молодший, науковий співробітник відділу хімії ізотопів та відділу ланцюгових реакцій Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941, 1943–1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Мікульський Олександр Антонович (1900) – біохімік; старший науковий співробітник відділу фізіології та біохімії рослин Ботанічного саду АН (1944–1945); в

окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту біохімії, співробітник лабораторії харчування Інституту тваринництва.

Мільграм Єлизавета Юліївна (1896) – біохімік; молодший науковий співробітник Інституту біохімії (1941–1943).

Мільштейн Лев Якович (1906) – економіст; старший науковий співробітник Планової комісії АН (червень 1941).

Мілях Олександр Миколайович (1906–1985) – фахівець в галузі електродинаміки, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник електротехнічного відділу (1941–1943), старший науковий співробітник відділу електростанцій і енергосистем, вчений секретар, член вченої ради Інституту енергетики (1944–1945).

Міньківський (Міньковський) Олександр Захарович – молодший науковий співробітник (1942), науковий співробітник Інституту народної творчості і мистецтв (1943–1944).

Мірошниченко Олександра Захарівна (1902) – гідробіолог, зоопланктолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу загальної гідробіології Інституту гідробіології (1944–1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гідробіології.

Мірошниченко Рита Яківна (1901) – головний бібліотекар Бібліотеки АН (1944–1945).

Міселюк Омелян Гервасійович (1904–1989) – фізик, кандидат фізикоматематичних наук; директор (червень 1941), старший науковий співробітник відділу теорії твердих тіл Інституту фізики (1945); у лавах ЧА (1942–1945).

Міхевич Михайло Лукич (1885) – головний бібліотекар відділу обслуговування Львівської філії Бібліотеки АН (1944).

Міхньов (Міхнєв) Анатолій Львович (1909–1970) – терапевт, кандидат медичних наук; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Міщенко І. П. – доктор медицини, професор; в окупованому Харкові – виконуючий обов'язки директора Науково-дослідного рентгенологічного інституту.

Міщенко Оксана Яківна (1893) – терапевт; молодший науковий співробітник відділу клінічної медицини Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Міяковський Володимир Варламович (1888–1972) – історик, літературознавець; в окупованому Києві – завідувач відділу шевченкознавства Інституту літератури та фольклору.

Мовчан Василь Архипович (1903–1964) – зоолог, іхтіолог, вчений секретар Бюро наукової технічної пропаганди АН (1945); завідувач відділу Інституту гідробіології (червень 1941), старший науковий співробітник відділу зоології хребетних Інституту зоології (1945).

Могила Марія Терентіївна (1903) – гістолог; науковий співробітник відділу нормальної фізіології (1941–1942), старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1943–1945).

Модилевський Яків Самуїлович (1883–1968) – цитолог і ембріолог рослин, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент (1939); завідувач відділу цитології і ембріології Інституту ботаніки (1941–1945).

Мозговий Микола Ларіонович (Ларіонович) (1901) – хімік, інженер-технолог; молодший науковий співробітник сектору рафінування чавуну (червень 1941), старший науковий співробітник Інституту чорної металургії (1944).

Мойсеєва Марія Ничипірівна (1889) – ботанік, кандидат біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941, 1944); в окупованому Києві – старший науковий співробітник відділу мікробіології рослин Інституту ботаніки, Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Мойся-Ле Іраїда Терентіївна (1913) – виконуюча обов'язки молодшого наукового співробітника Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944).

Мокляк Владислав Іванович (1909) – гідролог, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки (1944), старший науковий співробітник, вчений секретар, член вченої ради Інституту гідрології і гідротехніки (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту гідрології.

Молотковський Георгій Хрисанфович (1899) – ботанік; науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941).

Мольська Олександра Васиївна (1887) – старший науковий співробітник відділу біохімії та фізіології рослин Ботанічного саду АН (1945).

Моляк Григорій Іванович (1901–1986) – геолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник сектору загальної геології і палеонтології (1941–1943), старший науковий співробітник відділу кайнозою Інституту геологічних наук (1945); в лавах ЧА (1944–1945).

Мондальський Йосип Йосипович (1902) – ботанік, доктор філософії; старший науковий співробітник відділу ботаніки Наукового природничого музею АН у Львові (1944–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту ботаніки (1945).

Моргуліс Наум Давидович (1904–1976) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); завідувач відділу фізики та відділу ізоляційних матеріалів Інституту фізики та математики (1941–1944), завідувач відділу фізики електронних процесів, член вченої ради Інституту фізики (1944–1945), член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1942).

Моргун Єлизавета Григорівна (1915) – мікробіолог; молодший науковий співробітник відділу імунології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–

1945); в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту експериментальної медицини.

Мороховський Федір Дмитрович – фізик-механік; науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1943).

Морочковський Семен Филімонович (1897–1962) – мікробіолог, фітопатолог, доктор біологічних наук, професор; заступник директора з наукової роботи (1941–1945), член спецради з захисту дисертацій (1941), завідувач відділу мікології і фітопатології, член вченої ради Інституту ботаніки (1943–1945), член вченої ради Ботанічного саду АН (1944–1945).

Москаленко Артем Амвросійович (1901–1980) – мовознавець, кандидат філологічних наук; науковий співробітник сектору української мови Інституту мовознавства (червень 1941).

Москалець Володимир Іванович (1904) – математик; молодший науковий співробітник Богуславської гідрологічної станції Інституту гідрології і гідротехніки (1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гідрології.

Москалець Семен Іванович (1899) – в окупованому Києві – завідувач лабораторії Інституту гідрології.

Москович Симон Мойсейович (1903) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник спецлабораторії, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1943).

Мощинський Костянтин Петрович (1898) – старший науковий співробітник, завідувач гідрологічної станції Інституту гідрології (червень 1941).

Музика Іван Дмитрович (1911) – молодший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Музиченко Юрій Олександрович (1905) – ентомолог; молодший, старший науковий співробітник відділу екології Інституту зоології (червень 1941).

Мурзаєв Петро Макарович (1900) – геолог, кандидат геологічних наук; старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1944).

Мустафа Іван Євстафійович (1899) – інженер-конструктор; старший науковий співробітник (1943–1944), інженер-конструктор Харківської філії Інституту енергетики (1945); в окупованому Харкові – співробітник Інституту енергетики.

Мусяця Павло Спиридонович (1901) – мовознавець; науковий співробітник Інституту мовознавства (червень 1941); заступник директора Львівського відділу Інституту мовознавства (червень 1941); в лавах ЧА (1941).

Мялковський Михайло Васильович (1908–1941) – гідролог, інженер-меліоратор, кандидат технічних наук, доцент; завідувач сектору Інституту гідрології (червень 1941).

Назаревич Катерина Семенівна (1918) – хімік; молодший науковий співробітник відділу геохімії Інституту геологічних наук (1942–1945).

Назаревич Семен Іванович (1887–1943) – геолог, доктор геологічних наук, професор; старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1943).

Назаревський Олександр Андріанович (1887–1977) – літературознавець, кандидат філологічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944), старший науковий співробітник відділу шевченкознавства, член вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – завідувач рукописного відділу Інституту літератури та фольклору.

Натансон (Натанзон) Еміль Маркович (Шмуль Мордкович) (1903–1971) – хімік, кандидат хімічних наук, доцент; завідувач лабораторії спеціального призначення, член вченої ради Інституту хімії (1941–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Наумов Адольф Львович (1900) – математик, професор, кандидат математичних наук; старший науковий співробітник Інституту математики (червень 1941).

Невідомський Василь Михайлович (1871) – старший науковий співробітник відділу економічної географії Інституту економіки (1945).

Невкрита Олександра Миколаївна (1900) – науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – співробітник Інституту захисту рослин.

Нейгауз Леонард Давидович (1895) – механік, член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); вчений секретар (1941), старший науковий співробітник групи міцності конструкцій (1942), завідувач експериментально-технічного відділу Інституту будівельної механіки (1942–1943).

Нейман Йосип Маркович (1899) – патофізіолог, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1943–1945).

Неймарк Ізраїль Овсійович (1907) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу молекулярних спектрів та відділу спеціальних робіт, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1945).

Непомняща Міна Лазарівна (1895–1966) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник (1944), завідувачка відділу промислової мікробіології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1945).

Нестерводський Василь Антонович (1882) – фахівець в галузі бджільництва; в окупованому Києві – завідувач відділу бджільництва Інституту тваринництва.

Нестеренко Анатолій Дмитрович (1899–1975) – фахівець в галузі електроавтоматики, доктор технічних наук, професор; завідувач відділу автоматики і електроапаратури, член вченої ради Інституту енергетики (1944–1945).

Нечипоренко Зінаїда Юріївна (1910) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії біохімії м'язової тканини Інституту біохімії (1944–1945).

Невежина Галина Петрівна (1919) – молодший науковий співробітник відділу впровадження Інституту електрозварювання (1944–1945).

Немчинов Інокентій Андрійович (1892) – завідувач відділу Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Неровная Ганна Георгіївна (1913) – механік; молодший науковий співробітник відділу відновлювання конструкцій Інституту будівельної механіки (1945).

Нижник Олександра Тихонівна (1906) – хімік-неорганік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту хімії (1941–1945), старший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Ничкевич (Нічкевич) Ольга Нилівна (1899) – геофізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник сектору та відділу геохімії, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Николаев Григорій Трохимович (1912) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Николаєва Олена Іванівна (1905) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Новик Катерина Йосипівна (1898–1984) – геолог, палеонтолог, доктор геолого-мінералогічних наук, професор; старший науковий співробітник (1941–1944), завідувачка відділу палеозою (1944–1945), член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1945).

Новиков Борис Григорович (1909–1986) – зоолог, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу еволюційної морфології (1944), завідувач лабораторії еволюційної морфології, член вченої ради Інституту зоології (1944–1945), член вченої ради Карадаської біологічної станції АН (1945).

Новиков Володимир Трохимович (1908) – старший науковий співробітник (1943–1944), завідувач лабораторії відділу теплових двигунів та установок Інституту енергетики (1944).

Новікова Ніна Самійлівна (1902) – мікробіолог, фітопатолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу бактеріозів рослин Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту рибного господарства.

Новікова Олена Дмитрівна (1889) – науковий бібліограф відділу бібліографії Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).



Новосельський Іван Семенович (1907) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941); в лавах ЧА (1941).

Носаль Панас Дмитрович (1898) – біолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту гідробіології (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гідробіології.

Носенко Дора Семенівна (1900) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Носкевич Іван Августович (1890) – біолог, доктор біологічних наук; старший науковий співробітник відділу зоології Науково-природничого музею АН у Львові (1944–1945).

Нудьга Григорій Антонович (1913) – старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Оболдуєва Тетяна Григорівна (1908) – молодший науковий співробітник відділу археології первісного суспільства та відділу археології слов'янських племен Інституту археології (1945).

Обреїмов Іван Васильович (1894–1981) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент АН СРСР (1933), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); завідувач відділу молекулярних спектрів, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1944), завідувач відділу фізики кристалів і низьких температур Фізико-технічного інституту (1945), старший науковий співробітник відділу ядерної фізики Інституту фізики (1945).

Овсієнко Євгенія Михайлівна (1894) – філолог; старший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Овчаренко Анастасія Антонівна (1911) – геофізик; молодший науковий співробітник відділу геофізики Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945).

Овчаренко Вікторія Семенівна (1906) – філолог; молодший науковий співробітник відділу словників Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944), молодший науковий співробітник відділу української мови та діалектології Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Овчаренко Марія Андріївна (1909–1998) – молодший науковий співробітник, науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945).

Огієвський Анатолій Володимирович (1894–1952) – гідролог, доктор технічних наук, професор; завідувач відділу гідрології, член вченої ради Інституту гідрології і гідротехніки (1941, 1944–1945), старший науковий співробітник відділу гідроспоруд, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944), член Постійної комісії з проблеми комплексного використання малих річок УРСР (1945).

Оглоблин Олександр Петрович (1899–1992) – історик, архівіст, історіограф, доктор історичних наук, професор; завідувач відділу історії капіталізму, завідувач

сектору історії України періоду капіталізму Інституту історії України (червень 1941); в окупованому Києві – керівник Історико-філологічного відділу УАН, директор Музею-архіву переходової доби, старший науковий співробітник Інституту історії України.

Огоновський (Огановський) Володимир Петрович (1896) – економіст-географ, доктор природничих наук; завідувач Львівського відділу Інституту економіки (1944–1945).

Одарич Тетяна Прокопівна – в окупованому Києві – співробітник Інституту захисту рослин.

Одинцова (Сибільова-Одинцова) Софія Миколаївна (1876) – молодший науковий співробітник Інституту історії та археології (1943), молодший науковий співробітник відділу археології первісного суспільства Інституту археології (1944–1945).

Ожевський Павло Григорович (1900) – економіст, кандидат економічних наук; старший науковий співробітник групи економіки Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник Інституту економіки (1943–1944).

Окиншевич Лев Олександрович (1898–1980) – історик права; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту історії України.

Оксінок Петро Федорович (1896–1960) – ботанік, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу цитології та ембріології, член вченої ради Інституту ботаніки (червень 1941, 1944–1945).

Окснер Альфред Миколайович (1898–1973) – ботанік, ліхенолог, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник (1941–1943), завідувач відділу ліхенології і альгології, член вченої ради Інституту ботаніки (1944–1945).

Олейник Олег Якович (1921) – фізик; молодший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Олексієвська Міліца Олександрівна (1915) – молодший науковий співробітник Інституту гідробіології (1945).

Олексюк Тудор (Степан) Йосипович (1892–1941) – письменник, літературознавець; керівник групи радянської української літератури Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Оліварі Галина Арсентіївна (1914) – бентолог; молодший науковий співробітник відділу загальної гідробіології Інституту гідробіології (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту рибного господарства.

Олійник Михайло Микитович (1900) – кандидат технічних наук; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гідрології.

Олійник Марія Михайлівна (1916) – молодший науковий співробітник відділу української літератури початку ХХ ст. та радянського періоду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Ольховий Лярій Климович (1896) – молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (червень 1941).

Ольшанська Марія Степанівна (1905) – хімік; молодший науковий співробітник відділу кайнозою Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту захисту рослин.

Ольшевич Вацлав Адольфович (1880) – доктор суспільних наук; завідувач відділу обслуговування Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Омельченко Іван Федорович (1903) – філолог; науковий співробітник Інституту мовознавства (червень 1941); в лавах ЧА (1941).

Онишкевич Михайло Йосипович (1906–1971) – мовознавець; молодший науковий співробітник словникової групи Львівського відділу Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Онопа Тимофій Федорович (1902) – мистецтвознавець; молодший науковий співробітник сектору музично-пісенного фольклору Інституту українського фольклору (червень 1941).

Орлик Федір Мойсейович (1910) – геолог; молодший науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941).

Орлов Єгор Іванович (1865–1944) – хімік, академік (1929); завідувач мінералого-петрографічного відділу Інституту мінеральної сировини (червень 1941).

Орлов Олександр Якович (1880–1954) – астроном, геофізик, доктор астрономії і геодезії, академік (1939); директор Полтавської гравіметричної обсерваторії АН (1941–1945), директор Головної астрономічної обсерваторії АН (1945).

Орловський Аркадій Вікторович (1901) – інженер-електрик, доцент; завідувач відділу електростанцій і енергосистем, член вченої ради (1944–1945), завідувач відділу загальних проблем енергетики Інституту енергетики (1945).

Оробієвська Тетяна Миколаївна (1907) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Оскерко Олександр Пилипович (1886) – хімік, кандидат хімічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу хімії і технології місцевих видів палива Інституту хімії (червень 1941).

Остапенко Микола Герасимович (1918) – інженер-електрик; молодший науковий співробітник відділу технічного автозварювання, старший науковий співробітник відділу електроапаратури Інституту електрозварювання (1944–1945).

Острер Григорій Давидович (1913) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Островська Алла Вікторівна (1915) – інженер-електрик; молодший науковий співробітник відділу електростанцій і енергосистем Інституту енергетики (1944–1945).

Островська Софія Аркадіївна (1915–1998) – науковий (1941–1944), старший науковий співробітник відділу автозварювання Інституту електрозварювання (1945).

Островський Ісаак Єремійович (1909) – фізик; старший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1945).

Охатрін Василь Ісайович (1913) – старший науковий співробітник відділу теоретичної фізики Інституту фізики (1944–1945).

Охріменко Галина Олександрівна (1921) – молодший науковий співробітник відділу історії народного господарства Інституту економіки (1945).

Очеретенко Дмитро Іванович (1910) – кандидат технічних наук, доцент; молодший науковий співробітник відділу загальних проблем енергетики Інституту енергетики (1945).

Павенцький Олександр Львович (1890) – доктор права; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (1945).

Павленко Аврам Маркович (1900–1950) – теплофізик, кандидат фізико-математичних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1942–1944), старший науковий співробітник (1944–1945), вчений секретар, член вченої ради, вчений секретар Інституту фізики (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1942).

Павленко Григорій Лаврентійович (1904) – механік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу теорії пружності Інституту гірничої механіки (1944–1945).

Павлівський Йосип Миколайович (1903) – старший бібліотекар відділу рукописів Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Павлій Павло Данилович (1912) – фольклорист; завідувач сектору оповідального фольклору Інституту українського фольклору (червень 1941); в лавах ЧА ([1941]–1945).

Павлов Петро Йосипович (1898–1970) – іхтіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу іхтіології Інституту гідробіології (червень 1941, 1944–1945); в лавах ЧА (1941–1942); в окупованому Києві – співробітник Інституту рибного господарства.

Павлова Варвара Василівна (1910) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1945).

Павлович Юрій Юрійович (1872–1947) – художник, етнограф, археолог; старший науковий співробітник відділу етнографії Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Археологічного музею, керівник художнього відділу Музею-архіву переходової доби.

Павлушина Ганна Яківна (1899) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу хімії ізотопів Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1944–1945).

Пазенко Зоя Микитівна (1913) – хімік; молодший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941, 1944–1945), молодший науковий співробітник відділу органічного синтезу Інституту органічної хімії (1945).

Пайончковський Франц Францович (1905) – доктор філологічних наук; головний бібліотекар відділу опрацювання Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – бібліотекар Державної бібліотеки.

Паламарчук Глафіра Петрівна (1908) – молодший науковий співробітник кабінету шевченкознавства Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Палладін Олександр Володимирович (1885–1972) – біохімік, доктор біологічних наук, професор, академік (1929), член Редакційно-видавничої ради АН (1942–1945), голова Планової комісії АН (1944–1945); директор (1941–1945), завідувач лабораторії біохімії нервової тканини, голова вченої ради Інституту біохімії (1944–1945), член вченої ради Карадаської біологічної станції АН (1945).

Палладіна Лідія Ісаківна (1896) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії біохімії гормонів Інституту біохімії (1941–1945).

Панасенко Василь Трохимович (1896) – міколог, ботанік, фітопатолог; в окупованому Києві – керівник відділу Інституту захисту рослин.

Панащенко Іван Петрович (1903) – старший науковий співробітник, завідувач сектору промисловості Інституту економіки (червень 1941).

Панч Петро Йосипович (1891–1978) – письменник, старший науковий співробітник групи художньої літератури Інституту суспільних наук (1941).

Парамонов Олексій Якович (1903–1968) – лісознавець; науковий співробітник, старший науковий співробітник Зоологічного музею Інституту зоології (червень 1941).

Парамонов Сергій Якович (1894–1967) – ентомолог, доктор біологічних наук; старший науковий співробітник, керівник групи по вивченню безхребетних тварин, завідувач Зоологічного музею Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – керівник музею Інституту захисту рослин, науковий співробітник Інституту зоології.

Паргаманік Лев Ілізарович (1902) – фізик; старший науковий співробітник відділу теоретичної фізики Фізико-технічного інституту (1945).

Парнас Якуб Оскарівич (1884–1949) – біолог, професор, академік АН СРСР (1942); завідувач відділу, старший науковий співробітник Інституту біохімії (1941–1943).

Парташніков Михайло Борисович (1897–1952) – терапевт, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Пархоменко Володимир Юстинович (1903) – ентомолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник, виконуючий обов'язки заступника директора Інституту зоології (1941); в окупованому Києві – заступник директора Інституту захисту рослин, науковий співробітник Інституту зоології.

Пархоменко Михайло Микитович (1910) – філолог, кандидат філологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу російської та інших слов'янських мов (1944), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945), заступник директора з наукової роботи Львівської філії Бібліотеки АН (1945).

Пасічник (Пасечник) Митрофан Васильович (1912–1996) – фізик, кандидат фізико-математичних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу металофізики Інституту чорної металургії (червень 1941); в лавах ЧА ([1941]–1945).

Пастернак Северин Іванович (1899) – інженер-геолог; старший науковий співробітник геолого-мінералогічного відділу Науково-природничого музею АН у Львові (1944–1945).

Пастернак Ярослав Іванович (1892–1969) – історик, археолог, професор; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту археології (червень 1941, 1944).

Пастушик Василь Юрійович (1889) – філолог, доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Патон Борис Євгенович (1918) – фахівець в галузі електрозварювання, кандидат технічних наук; молодший, науковий співробітник, завідувач відділу технічного автозварювання та відділу електроапаратури Інституту електрозварювання (1943–1945).

Патон Володимир Євгенович (1917) – фахівець в галузі електрозварювання; старший науковий співробітник конструкторського відділу Інституту електрозварювання (1944–1945).

Патон Євген Оскарович (1870–1953) – фахівець в галузі мостобудування та електрозварювання, доктор технічних наук, академік (1929); директор Інституту електрозварювання (1941–1945).

Пауфер Марк Володимирович (1910) – науковий співробітник Інституту електрозварювання (червень 1941).

Пашкевич Степанида Омелянівна (1889) – біолог; молодший науковий співробітник Науково-природничого музею АН у Львові (1945).

Пашковський Андрій Михайлович (1906) – молодший науковий співробітник відділу екології Інституту зоології (1945).

Певзнер Циля Володимирівна (1915) – хімік; молодший науковий співробітник Інституту хімії (1945), молодший науковий співробітник відділу електрохімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Пекар Соломон Ісакович (1917–1985) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; завідувач сектору (1941–1942), завідувач відділу Інституту фізики та математики (1943–1944), завідувач відділу теоретичної фізики, член вченої ради Інституту фізики (1944–1945).

Пекарський Саул Йосипович (1894) – старший науковий співробітник фізико-хімічної та аналітичної лабораторії Інституту мінеральної сировини (червень 1941), Інституту геологічних наук (червень 1941).

Пеленський Йосип Гаврилович (1879–1957) – історик, доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту археології (1944–1945).

Пелех Петро Михайлович (1887) – історик, літературознавець; в окупованому Києві – заступник директора Інституту літератури та фольклору.

Пелькіс Перец Соломонович (1908–1985) – хімік, кандидат хімічних наук, доцент; старший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941); в лавах ЧА (1942–1945).

Пеньков Олександр Михайлович (1906–1968) – механік, доктор технічних наук, професор; завідувач групи стійкості конструкцій (1941–1942), завідувач групи стійкості стрижневих систем (1943–1944), завідувач механічної лабораторії, член вченої ради Інституту гірничої механіки (1944–1945), член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Пермякова Євгенія Яківна (1889) – молодший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941); в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології.

Персидський Дмитро Якович (1889) – цитолог, кандидат біологічних наук, професор; старший науковий співробітник сектору фізіології рослин Інституту ботаніки (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту захисту рослин, старший науковий співробітник Інституту ботаніки.

Петренко О. І. – в окупованому Києві – співробітник лабораторії біохімії Інституту тваринництва.

Петренко Степан Ілліч (1895) – доцент; старший науковий співробітник відділу автоматики і електроапаратури Інституту енергетики (1945).

Петров Віктор Платонович (1894–1969) – історик, археолог, етнограф, фольклорист, літературознавець, доктор історичних наук, професор; директор Інституту українського фольклору (червень 1941), вчений секретар, завідувач відділу, член вченої ради Інституту суспільних наук (1941–1942); в лавах ЧА (1942).

Петровська Лідія Іванівна (1898) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Петровський Микола Неонович (1894–1951) – історик, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент (1945); завідувач відділу, член вченої ради Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу історії України (1942–1943), директор, голова вченої ради Інституту історії та археології (1942–1944), директор, завідувач відділу археології, голова вченої ради Інституту історії України (1944–1945).

Петрушевська Вікторія Миколаївна (1899) – старший бібліотекар Бібліотеки АН (1943).

Петухов Валентин Панасович (1907) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки (1942–1945), завідувач електронної лабораторії Фізико-технічного інституту (1945).

Пивовар Лев Йосипович (1910) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Пивоваров Микола Пилипович (1910–1986) – літературознавець; старший науковий співробітник Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Пиковський Олександр Олександрович – доктор технічних наук, професор; в окупованому Києві – вчений секретар Інституту будівельної механіки

Пилинський (Пілінський) Микола Станіславович (1901) – науковий співробітник відділу української мови Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944), молодший науковий співробітник Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Пилипенко Анатолій Терентійович (1914–1993) – старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941), старший науковий співробітник Інституту хімії (1944).

Пілющенко Ніна Миколаївна (1916) – гідротехнік; молодший науковий співробітник відділу гідрології Інституту гідрології і гідротехніки (1945).

Писаренко Георгій Степанович (1910–2001) – механік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу міцності й динаміки деталей машин (1941–1945), вчений секретар, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Пігальська Катерина Іванівна (1890) – хімік; в окупованому Києві – старший лаборант відділу мікробіології рослин Інституту ботаніки, старший лаборант відділу фізіології рослин Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Підгаєцький Володимир Володимирович (1914) – інженер-механік; молодший науковий співробітник відділу технології зварювання Інституту електрозварювання (1945).

Підгайний Леонід Єрофійович (1899) – літературознавець; в окупованому Києві – завідувач відділу нової літератури Інституту літератури та фольклору.



Піддубний Іван Павлович (1906) – геолог; старший науковий співробітник сектору геохімії Інституту геологічних наук (червень 1941).

Підоплічко Іван Григорович (1905–1975) – зоолог, палеонтолог, кандидат біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941, 1945), старший науковий співробітник відділу археології первісного суспільства Інституту археології (1945); в лавах ЧА (1941–1945).

Підоплічко Микола Макарович (1904–1975) – міколог, мікробіолог, кандидат біологічних наук, завідувач відділу мікології, член вченої ради Інституту зообіології (1941–1944), завідувач відділу мікології, вчений секретар Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

Пільгук Іван Іванович (1899–1984) – літературознавець, кандидат філологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1941–1944), старший науковий співробітник відділу української літератури XIX ст. Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Пименова Ніна Василівна (1888–1941) – геолог, фахівець з біостратиграфії, кандидат геологічних наук; старший науковий співробітник сектору стратиграфії та палеонтології кайнозойських відкладень Інституту геологічних наук (червень 1941).

Пінес Борис Якович (1905) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; завідувач лабораторії рентгенофізики Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Пінська Ціва (Зінаїда) Борисівна (1912) – молодший науковий співробітник Інституту будівельної механіки (1941–1944), молодший науковий співробітник відділу теорії пружності Інституту гірничої механіки (1944–1945).

Піонтковський Аполінарій Адамович (1881) – ботанік, генетик, селекціонер, кандидат біологічних наук, професор; завідувач відділу, старший науковий співробітник сектору генетики і селекції Інституту ботаніки (червень 1941); в окупованому Києві – завідувач відділу плодово-ягідних культур Інституту ботаніки, директор Інституту садівництва та городництва.

Пітковська Цецилія Наумівна (1904) – геолог, петрограф, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу кайнозою (1942–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Плескач Єфросинія Тимофіївна (1898) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Плещинський Іларіон Миколайович (1892–1961) – художник-графік; виконуючий обов'язки наукового співробітника Інституту народної творчості і мистецтв (1943).

Плисецький (Плісецький) Марк Мойсейович (1909) – фольклорист, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу фольклору Інституту суспільних наук (1942), член вченої ради Інституту народної творчості і мистецтв (1944), старший науковий співробітник відділу словесного фольклору, член вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Плотников Володимир Олександрович (1873–1947) – фізико-хімік, доктор хімічних наук, професор, академік (1920); директор (червень 1941), завідувач лабораторії неводних розчинів, член вченої ради Інституту хімії (1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945); в окупованому Києві – президент УАН, керівник Технічного відділу УАН, директор Інституту хімії.

Погорелий Олексій Іванович (1908) – зоолог, кандидат ветеринарних наук; старший науковий співробітник Зоологічного музею Інституту зоології (1945).

Погребинський Дмитро Веніамінович (Мордох Беніамінович) (1922–1989) – історик; молодший науковий співробітник відділу хроніки Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Погребняк Петро Степанович (1900–1976) – ботанік-еколог, доктор сільсько-господарських наук, професор, член-кореспондент (1945), тимчасово виконуючий обов'язки вченого секретаря Президії АН (1945), уповноважений Президії АН у Львові (1945), член Редакційно-видавничої ради АН (1945); старший науковий співробітник (1944), член вченої ради, завідувач відділу екології Ботанічного саду АН (1944–1945), член вченої ради Інституту ботаніки (1944–1945), виконуючий обов'язки директора Інституту лісівництва (1945).

Подкантор М. А. – молодший науковий співробітник Інституту чорної металургії (1942–1943).

Подорван Іларіон Михайлович (1905) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941).

Подчасов Павло Гаврилович (1908) – інженер-механік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу контактної міцності Інституту будівельної механіки (червень 1941, 1944–1945); в лавах ЧА (1941–1944).

Позднякова Таїсія Дмитрівна (1908) – фізико-хімік; науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941).

Покровська Олександра Олександрівна (1885) – старший бібліотекар Бібліотеки АН (1943–1945).

Покровська Євгенія Федорівна (1904–1995) – молодший науковий співробітник Інституту історії та археології (1944), молодший науковий співробітник відділу античної та скіфської археології Інституту археології (1944–1945).

Поліщук Ганна Борисівна (1904) – молодший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Поліщук Йосип Адамович (1907) – психіатр, кандидат медичних наук; старший науковий співробітник відділу патоанатомії та відділу психіатрії Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Половко Іван Кирилович (1887–1967) – геофізик, кандидат геолого-мінералогічних наук, член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); старший науковий співробітник сектору геофізики, вчений секретар (1943–1945), член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1945), науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Полонська-Василенко Наталія Дмитрівна (1882–1973) – історик, археолог, архівіст, доктор історичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу феодалізму сектору історії України періоду феодалізму Інституту історії України (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту історії України, директор Інституту археології, директор Центрального архіву давніх актів.

Полонський Шая Гедалійович (1909) – теплофізик; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1941).

Полоцький Ісаак Григорович (1908) – фізико-хімік, доктор хімічних наук, професор; старший науковий співробітник (1942–1944), завідувач лабораторії кавітаційних явищ, член вченої ради Інституту чорної металургії (1944–1945).

Полулях Олександр Іванович (1890) – в окупованому Києві – директор Бібліотеки АН.

Поляк Роман Володимирович (Рувим Вульфівич) (1909) – конструктор; виконуючий обов'язки завідувача відділу проектного будівництва циклотрона Інституту фізики (1944), завідувач конструкторського відділу Інституту клінічної фізіології (1945).

Поляков Микола Сергійович (1903–1991) – фахівець в галузі механіки, професор, член-кореспондент (1945); завідувач лабораторії транспортних машин Інституту гірничої механіки (1945).

Поляков Михайло Володимирович (Міхель Вольфович) (1893–1966) – хімік, доктор хімічних наук, професор; завідувач відділу кінетики каталізу, член вченої ради (1941–1944), завідувач відділу ланцюгових реакцій, заступник директора з наукової роботи Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1944–1945), член вченої ради Інституту гірничої механіки (1945).

Помазанов М. Ю. – професор; в окупованому Харкові – член Ради наук.

Понько Костянтин Васильович (1894) – гірничий інженер, доктор технічних наук, професор; в окупованому Києві – директор Інституту гірничої справи.

Попков Віктор Григорович (1908) – старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки (1941–1944).

Попов Валентин Петрович (1894–1976) – гідрогеолог, кандидат геологічних наук; старший науковий співробітник відділу регіональної гідрогеології Інституту геологічних наук (1944–1945).

Попов Віктор Павлович (1904) – фізіолог, агрохімік, кандидат сільськогосподарських наук; старший науковий співробітник відділу фізіології живлення та

агрохімії Інституту ботаніки (1944–1945), Львівського відділу Інституту ботаніки (1945).

Попов Микола Андрійович (1910) – фізик; науковий співробітник (червень 1941), молодший науковий співробітник Полтавської гравіметричної обсерваторії АН (1945).

Попов Михайло Григорович (1893–1955) – ботанік, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент (1945); старший науковий співробітник, член вченої ради (1944), завідувач відділу географії вищих рослин Інституту ботаніки (1945), завідувач відділу інтродукції, заступник директора з наукової роботи Ботанічного саду АН (1944–1945).

Попов Павло Миколайович (1890–1971) – літературознавець, фольклорист, професор, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник групи історії літератури, завідувач відділу фольклору, член вченої ради Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу народної творчості, член вченої ради Інституту народної творчості і мистецтв (1942–1944), завідувач відділу словесного фольклору, член вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945), член вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944).

Попова Ганна Яківна (1914) – молодший науковий співробітник Полтавської гравіметричної обсерваторії АН (1941–1945).

Поповкіна Акуліна Євгенівна (1885) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Портнов – в окупованому Києві – директор Інституту бджільництва та шовківництва.

Порфир'єв Володимир Борисович (1899–1982) – геолог-нафтовик, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, старший науковий співробітник, завідувач відділу нафти і газу, член вченої ради Інституту геологічних наук (1944–1945), завідувач Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Поспелов Володимир Петрович (1872–1949) – зоолог, доктор біологічних наук, академік (1939); старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту зообіології (1942), завідувач відділу біологічних методів боротьби з шкідниками сільськогосподарських культур, керівник бригади для дослідів над дубовим шовкопрядом, член вченої ради Інституту зоології (1944–1945), виконуючий обов'язки директора Інституту ентомології і фітопатології (1945).

Потієвська Поліна Давидівна (1913) – геолог; молодший науковий співробітник відділу палеозою Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945).

Правдіна Лідія Іванівна (1895) – молодший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Примаков В. А. – в окупованому Києві – співробітник відділу великої рогатої худоби Інституту тваринництва.

Примаць Віра Михайлівна (1896) – терапевт; молодший науковий співробітник відділу клінічної медицини Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Примаць Федір Якович (1899–1981) – терапевт, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу клінічної медицини Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Приступа Докія Харитонівна (1905) – літературознавець; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Приступа Павло Іванович (1906) – молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Приходченко Віра Гаврилівна (1915) – молодший науковий співробітник Інституту електрострумування (1941–1943).

Приходько Петро Григорович (1908) – літературознавець, кандидат педагогічних наук; старший науковий співробітник відділу шевченкознавства Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту літератури та фольклору.

Прихотько Антоніна Федорівна (1906–1995) – фізик, доктор фізико-математичних наук; науковий керівник електрогрупи, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1944), завідувач відділу металофізики, член вченої ради Інституту фізики (1944–1945).

Пріцак Омелян Йосипович (1919–2006) – історик, мовознавець, тюрколог-сходознавець; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (червень 1941).

Проскура Георгій Федорович (1876–1958) – фахівець в галузі гідродинаміки та гідромашинобудування, доктор технічних наук, професор, академік (1929), член вченої ради, голова Відділу технічних наук АН (1942–1945), член Редакційно-видавничої ради АН (1945); завідувач відділу теплотехніки та гідромеханіки (червень 1941), науковий співробітник уфимської групи, член вченої ради (1941–1944), завідувач гідромеханічного відділу Інституту енергетики (1942–1945), керівник Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів АН (1944–1945).

Протопопов Віктор Павлович (1880–1957) – психіатр, доктор медичних наук, академік (1945); науковий співробітник (1942), старший науковий співробітник відділу патофізіології (1944–1945), завідувач відділу психіатрії Інституту клінічної фізіології (1945).

Прядченко Андрій Іванович (1903) – гідролог, інженер-меліоратор; старший науковий співробітник відділу річного стоку Інституту гідрології (червень 1941); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту гідрології.

Птуха Михайло Васильович (1884–1961) – демограф-статистик, економіст, доктор економічних наук, академік (1920), член Аспірантської комісії АН (1944), голова Відділу суспільних наук АН (1944–1945), член Редакційно-видавничої ради АН (1945); співробітник групи економіки, завідувач відділу, член вченої ради

Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу статистики, член вченої ради Інституту економіки (1942–1945).

Пузенкін Євген Сергійович (1907) – фізико-хімік; науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Пуліковський В. О. – кандидат технічних наук; в окупованому Києві – виконуючий обов'язки вченого секретаря, науковий співробітник Інституту гірничої справи.

Пуліян (Пуліан) Галина Антонівна (1884) – завідувачка відділу Бібліотеки АН (1944–1945).

Пупко Людмила Семенівна (1912) – молодший науковий співробітник відділу місцевих видів палива Інституту хімії (1941–1945), Інституту органічної хімії (1945).

Пустовіт (Пустовойт) Гаврило Михайлович (1900–1947) – художник, старший науковий співробітник художнього відділу Інституту суспільних наук (1941–1942).

Пустоход Петро Іванович (1893–1992) – статистик, економіст, кандидат економічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу статистики (червень 1941, 1943–1945), член вченої ради Інституту економіки (1944–1945).

Пучківська Надія Олександрівна (1908–2001) – офтальмолог; науковий співробітник лабораторії відділу експериментальної і клінічної офтальмології Інституту клінічної фізіології (червень 1941).

Пуфайффер Георгій Васильович (1872–1946) – математик, доктор фізико-математичних наук, академік (1920), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); директор Інституту фізики та математики (1941–1944), завідувач відділу аналізу, заступник голови вченої ради Інституту математики (1944–1945).

П'ятигорський Леонід Мойсейович (1908) – вчений секретар Фізико-технічного інституту (1945).

Рабкін Данило Маркович (1912) – інженер-хімік; науковий, старший науковий співробітник відділу впровадження Інституту електрозварювання (червень 1941, 1944–1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Рабчинська Олена Вікентіївна (1899) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Радде-Фоміна Ольга Густавівна (1876) – ботанік; в окупованому Києві – науковий співробітник, вчений секретар Інституту ботаніки.

Радзикевич Володимир Петрович (1886–1966) – літературознавець; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Радзимовський Дмитро Олександрович (1903–1985) – гідробіолог, фітопланктолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1943), старший науковий співробітник відділу загальної гідробіології Інституту гідробіології (1944–1945).

Радзимовський Євген Іванович (1905) – науковий співробітник, керівник проектного бюро Інституту будівельної механіки (червень 1941).

Раднюк Аркадій Павлович (1911) – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гірничої справи.

Радченко Андрій Якович (Якимович) (1900–1983) – економіст, кандидат економічних наук, доцент; старший науковий співробітник, завідувач відділу економіки сільського господарства, член вченої ради Інституту економіки (1943–1945).

Радченко Володимир Олександрович (1906–1991) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Радченко Ніна Павлівна (1907) – хімік; молодший науковий співробітник відділу кінетики каталізу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941, 1943–1945).

Расвський Георгій Володимирович (1909–1975) – інженер-мостобудівник, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник конструкторського відділу та відділу раціоналізації зварних з'єднань Інституту електрозварювання (1942–1945).

Разумов (Розумов) Віктор Костянтинович (1899) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу місцевих видів палива Інституту хімії (1942–1945), старший науковий співробітник відділу хімії силікатів Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Рапп Лідія Борисівна (1908) – хімік; науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Рапп Наталія Володимирівна (1915) – молодший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Рашба Олена Яківна (1910) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу біохімії нервової тканини Інституту біохімії (червень 1941, 1945).

Рашковський Лазар Соломонович (1903) – старший науковий співробітник Планової комісії АН (червень 1941).

Ревуцький Левко Миколайович (1889–1977) – композитор, член вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944).

Рейтблат Гершон Маркович (1886) – молодшої науковий співробітник відділу квітникарства і оранжерейних культур Ботанічного саду АН (1945).

Ремез Євген Якович (1896–1975) – математик, доктор математичних наук, професор, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і

математичних наук АН (1942); старший науковий співробітник математичного відділу Інституту фізики та математики (1941–1943), старший науковий співробітник відділу аналізу, член вченої ради Інституту математики (1944–1945).

Решетняк (Решетник) Євдокія Григорівна (1903) – зоолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу зоології Інституту зоології (червень 1941, 1943–1945); в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту зоології, Інституту захисту рослин.

Резніков Ісай Йосипович (1901) – старший науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941).

Резнікова Шейндель Ельвіна (1919) – історик; молодший науковий співробітник відділу фондів Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Рибак Натан Самійлович (1913–1978) – письменник; старший науковий співробітник відділу української радянської літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941), старший науковий співробітник групи художньої літератури Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник відділу художньої літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944).

Рибалкін Олександр Якимович (1900) – економіст, кандидат економічних наук; завідувач відділу політекономії Інституту економіки (червень 1941, 1945).

Рибкін Олександр Данилович (1901) – гірничий інженер; старший науковий співробітник буровугільного відділу Інституту гірничої механіки (1941–1945).

Рибницький Андрій Тадейович (1897) – головний бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1944); в окупованому Львові – працівник Штадтсбібліотеки.

Рижков Віталій Леонідович (1896) – зоолог, доктор біологічних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту зообіології (1941–1944).

Рильський Максим Тадейович (1895–1964) – поет, літературознавець, фольклорист, академік (1943), член Редакційно-видавничої ради АН (1942); старший науковий співробітник групи художньої літератури, член вченої ради, вчений секретар Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу художньої літератури, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1943), директор, голова вченої ради Інституту народної творчості і мистецтв (1943–1944), Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945), член вчених рад Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні та Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Ричкова Тамара Миколаївна (1920) – хімік-аналітик; молодший науковий співробітник відділу аналітичної хімії Інституту хімії (1944–1945), молодший науковий співробітник відділу хімії силікатів Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Родіна Марія Савівна (1901) – історик, філолог; старший науковий співробітник (1944), завідувачка відділу рукописних фондів Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).



Родіонов Сергій Петрович (1898–1961) – геолог, петрограф; заступник директора з наукової роботи Інституту геологічних наук (червень 1941).

Роднікова (Родникова) Ірина Вікторівна (1915) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1942–1944), старший науковий співробітник спектрального відділу, член вченої ради Інституту фізики (1944–1945).

Роздольська-Потурняк Марія Йосипівна (1900) – філолог, доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Роздольський Йосип Іванович (1872–1945) – етнограф, перекладач; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Розенберг Клара Аронівна (1899) – молодший науковий співробітник, завідувачка відділу рукопису Бібліотеки АН (1943–1945).

Розенберг Мальвіна Асирівна (1880–1965) – фізико-хімік, доктор хімічних наук, професор; завідувачка відділу фотоколориметричного аналізу, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1942–1944).

Розенберг Оскар (Овсія) Йосипович (1905) – кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу впровадження Інституту електрозварювання (1945).

Розенцвейг Липа Натанович (1916) – молодший науковий співробітник відділу фізики твердого тіла і математичної фізики Фізико-технічного інституту (1945).

Розова Наталія Сергіївна (1897) – молодший науковий співробітник відділу рукописів Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту літератури та фольклору.

Розовський Ізраїль Львович (1908) – старший науковий співробітник відділу гідротехнічних споруд Інституту будівельної механіки (1941–1942); в лавах ЧА (1942–1945).

Розум Юрій Степанович (1902) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу органічного синтезу Інституту хімії (1945), Інституту органічної хімії (1945).

Ройтер Володимир Андрійович (1903–1973) – фізико-хімік, професор; завідувач відділу кінетики каталізу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941, 1944–1945); в окупованому Дніпропетровську – завідувач хімічного сектору Науково-дослідного інституту фізики, хімії та математики.

Ролл Яків Володимирович (1887–1961) – гідробіолог, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент (1939), заступник голови Відділу біологічних наук АН (1941), член Редакційно-видавничої ради АН (1942–1945); директор, голова вченої ради Інституту зообіології (1941–1944), директор, завідувач відділу загальної гідробіології, голова вченої ради Інституту гідробіології (1944–1945), член

Постійної комісії з проблеми комплексного використання малих річок УРСР (1945), член вченої ради Карадаської біологічної станції АН (1945).

Романенко Ілля Никанорович (1909–1982) – економіст, кандидат економічних наук, заступник голови Аспірантської комісії АН (1944), заступник голови Редакційно-видавничої ради АН (1945); старший науковий співробітник відділу економіки сільського господарства (1943–1945), завідувач відділу історії народного господарства (1945), член вченої ради Інституту економіки (1944–1945).

Романіка Андрій Андрійович (1877) – ботанік, професор; старший науковий співробітник Ботанічного саду АН (1944–1945).

Романкевич Михайло Якович (1902) – хімік; старший науковий співробітник відділу хімії і технології місцевих видів палива Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Романова Ольга Іванівна (1901) – ботанік-систематик; молодший науковий співробітник відділу систематики квіткових рослин Інституту ботаніки (1944–1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту ботаніки, співробітник відділу систематики Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Романченко Іван Савич (1894–1977) – філолог, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1944–1945).

Романюк Леонід Іванович (1899–[1953]) – старший науковий співробітник відділу палива і котельних установок (1942–1944), старший науковий співробітник відділу промислової теплотехніки Інституту енергетики (1945).

Ромінський Іван Родіонович (1898) – хімік, професор; старший науковий співробітник відділу хімії і технології місцевих видів палива Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Ромоданова Ада Петрівна (1913) – геолог; молодший науковий співробітник відділу нафти і газу Інституту геологічних наук (1944–1945).

Ромс Григорій Федотович (1895) – хімік; заступник директора Інституту мінеральної сировини (червень 1941), старший науковий співробітник сектору мінеральної сировини Інституту геологічних наук (1941–1942).

Роскошний Георгій Кузьмович (1907) – кандидат технічних наук, старший науковий співробітник відділу гірничої механіки Інституту гірничої механіки (1945).

Рубаник Михайло Якович (1904) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1942); в лавах ЧА (1942).

Рубач Михайло Абрамович (1899–1980) – історик, доктор історичних наук, професор; старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту історії та археології (1942–1944), завідувач відділу радянського періоду, член вченої ради Інституту історії України (1944–1945), член вченої ради Інституту економіки (1944).

Рубенчик Лев Йосипович (1896–1988) – мікробіолог, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту зообіології (1941–1942), завідувач відділу ґрунтової мікробіології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945), член вчених рад Інституту гідробіології (1944–1945) та Карадаської біологічної станції АН (1945).

Рудинський Михайло Якович (1887–1958) – археолог, вчений секретар Інституту археології (1944–1945).

Рудич С. І. – інженер, кандидат технічних наук; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту торфу.

Рудковський Григорій Павлович (1907) – ботанік, кандидат сільськогосподарських наук; старший науковий співробітник відділу декоративного садівництва Ботанічного саду АН (1945).

Руднев Валентин Васильович (1890–1967) – історик, кандидат історичних наук; завідувач відділу фондів Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Руднев Дмитро Федорович (1902) – зоолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу екології Інституту зоології (1944–1945).

Рудницький Василь Васильович (1902) – економіст, заступник голови Відділу суспільних наук АН (червень 1941); директор Інституту економіки (червень 1941); у лавах ЧА (1941–1945).

Русаков Сергій Васильович (1894) – інженер-будівельник, гідротехнік; старший науковий співробітник відділу гідроспоруд Інституту будівельної механіки (1942–1944), старший науковий співробітник відділу гідравліки Інституту гідрології і гідротехніки (1944–1945).

Русанівський Макар Олексійович (1904–1941) – літературознавець; старший науковий співробітник відділу нової української літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Русов Михайло Терентійович (1905) – хімік, кандидат хімічних наук, член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); вчений секретар (1941–1943), старший науковий співробітник відділу кінетики каталізу, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1943–1945).

Рябов Михайло Олексійович (1890) – зоолог, кандидат біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник Зоологічного музею Інституту зоології (1944–1945).

Рябоконт Віра Дмитрівна (1920) – хімік-неорганік; молодший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Ряппо Анфіса Йосипівна (1889) – літературознавець, перекладач, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник групи історії літератури Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–

1944), старший науковий співробітник відділу української літератури початку ХХ ст. і радянського періоду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945), старший науковий співробітник відділу передплати іноземної літератури Бібліотеки АН (1945).

Сабанєєв Петро Петрович (1893) – гідробіолог, кандидат біологічних наук; завідувач відділу санітарної гідробіології Інституту гідробіології (червень 1941); в окупованому Києві – завідувач відділу Інституту гідробіології.

Саввіна В. М. – молодший науковий співробітник Інституту хімії (1941–1943).

Савельєв Ігор Володимирович (1913–1999) – фізик; науковий співробітник лабораторії низьких температур Фізико-технічного інституту (червень 1941).

Савенко Сергій Степанович (1911) – молодший науковий співробітник відділу автозварювання Інституту електрозварювання (1945).

Савинський (Совинський) Вадим Васильович (1881–1957) – зоолог, кандидат біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу зоології (червень 1941, 1944), завідувач лабораторії безхребетних, член вченої ради Інституту зоології (1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту зоології.

Савицька Зоя Миколаївна (1907) – ентомолог; в окупованому Києві – співробітник Інституту зоології.

Савицька Марія Іллівна (1887) – головний бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1944).

Савицька Меланія Митрофанівна (1906) – літературознавець; молодший науковий співробітник відділу української літератури ХІХ ст. Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1944–1945).

Савицький – в окупованому Києві – директор Інституту селекції.

Савін Гурій Миколайович (1907–1975) – механік, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент (1945), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942), заступник уповноваженого Президії АН у Львові (1945); директор (1941–1945), голова вченої ради, завідувач відділу механіки гірських порід Інституту гірничої механіки (1945), член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944).

Савіна Лідія Климентіївна (1906) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945).

Савінов Борис Григорович (1903) – хімік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник (1941–1942), вчений секретар, заступник директора з наукової роботи, член вченої ради (1943–1944), завідувач лабораторії технології вітамінів Інституту хімії (1944–1945), заступник директора з наукової роботи, завідувач лабораторії вітамінів, член вченої ради Інституту органічної хімії (1945).

Савостін Петро Васильович (1901) – доктор біологічних наук професор; в окупованому Києві – завідувач відділу мікробіології рослин Інституту ботаніки, Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Саврасова Ганна Іванівна (1901) – молодший науковий співробітник відділу словників Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944).

Саврон М. С. – професор; в окупованому Харкові – член навчально-методичної секції Ради наук.

Савцова Марія Павлівна (1905) – металознавець; молодший науковий співробітник відділу загальної металургії та відділу металознавства Інституту чорної металургії (1944–1945).

Савченко Євген Миколайович – в окупованому Києві – заступник директора, завідувач відділу хімметода Інституту захисту рослин.

Савчук Юхим Іванович (1904) – економіст; старший науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Сайковський Михайло Іллєч (1913) – старший науковий співробітник відділу палива та котельних установок (1943–1944), старший науковий співробітник відділу теплових двигунів та установок, інженер-експериментатор лабораторії відділу теплових двигунів та установок Інституту енергетики (1944–1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту енергетики.

Салахова Аріадна Олександрівна (1909) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу біологічних методів боротьби з шкідниками сільськогосподарських культур Інституту зоології (1945).

Салунська Наталія Іванівна – в окупованому Києві – завідувач лабораторії Інституту захисту рослин.

Самойловський Ілля Михайлович (1881–1973) – археолог, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник відділу античної та скіфської археології Інституту археології (червень 1941, 1944–1945).

Самчевська Нонна Сергіївна (1916) – селекціонер; молодший науковий співробітник відділу генетики і селекції Ботанічного саду АН (1945); в окупованому Києві – співробітник відділу генетики і селекції рослин Інституту ботаніки, Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Сапегін Андрій Опанасович (1883–1946) – ботанік, доктор біологічних наук, професор, академік (1929), голова Планової комісії АН (1941–1943); завідувач відділу генетики і селекції (1941–1945), директор, член вченої ради Інституту ботаніки (1944–1945), член вченої ради Ботанічного саду АН (1944–1945).

Сапозников Семен Григорович (1912) – головний інженер будівництва циклотрона (1944), старший науковий співробітник відділу теоретичної фізики Інституту фізики (1945).

Сафронова (Сафонова) Єлизавета Василівна (1918) – молодший науковий співробітник Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1944–1945).

Сахаров Іван Іванович (1899) – електрофізик, кандидат фізичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу металофізики Інституту фізики (червень 1941).

Сахненко Володимир Львович (1903) – механік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу ударної міцності та відділу відновлення конструкцій Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Свенціцька Віра Іларіонівна (1918) – головний бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1944), молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945); в окупованому Львові – співробітник Українського національного музею.

Свенціцький (Свенціцький) Іларіон Семенович (1876–1956) – філолог, мистецтвознавець, доктор філологічних наук, професор; старший науковий співробітник (червень 1941), завідувач Львівського відділу, член вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945); в окупованому Львові – директор Українського національного музею.

Свеченовський Костянтин Арсенович (1905) – старший науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941).

Свечников Василь Миколайович (1891–1981) – фахівець в галузі металознавства, доктор технічних наук, професор, академік (1939); науковий співробітник (1941), завідувач відділу металознавства, член вченої ради Інституту чорної металургії (1942–1945).

Свечников Євген Олександрович (1906) – інженер-механік; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки.

Свиренко Дмитро Онисифорович (1888–1944) – ботанік, гідробіолог, доктор біологічних наук, член-кореспондент (1934); старший науковий співробітник Інституту зообіології (1942–1944), старший науковий співробітник Інституту гідробіології (1944).

Свириденко Павло Олексійович (1893–1971) – зоолог, доктор сільськогосподарських наук, член-кореспондент (1945); завідувач лабораторії хребетних Інституту зоології (1945).

Свіда Володимир Сергійович (1903) – інженер-шляхобудівник, кандидат технічних наук, доцент; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки.

Святоха О. П. – в окупованому Києві – співробітник Астрономічної обсерваторії.

Севбо Платон Іванович (1900–2001) – кандидат технічних наук; старший науковий співробітник (1941–1944), керівник конструкторського бюро (1942–1945), завідувач відділу проектування, виготовлення і випробування моделей нової апаратури Інституту електрозварювання (1945).

Сегаль Ф. І. – молодший науковий співробітник Інституту хімії та хімічної технології (1941–1943).

Селецька Ірина Цезарівна (1920) – геолог; молодший науковий співробітник відділу тектоніки і геоморфології Інституту геологічних наук (1944–1945).

Селицька Зінаїда Михайлівна (1905) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945).

Селіванов Микола Прохорович (1911) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Селіхов Дмитро Сергійович (1887) – кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Харківської філії Інституту енергетики (1944–1945), Львівського відділу Інституту енергетики (1945); в окупованому Харкові – член Комітету науково-дослідних інститутів при Харківській міській управі, науковий співробітник Інституту енергетики.

Сельський Володимир Олександрович (1883–1951) – геофізик, академік (1939), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); завідувач відділу геофізики, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1945), завідувач Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Семененко Микола Пантелеймонович (1905–1996) – геолог, доктор геолого-мінералогічних наук, член-кореспондент (1939); співробітник за індивідуальною тематикою (1941–1943), завідувач відділу петрографії рудних покладів, член вченої ради Інституту геологічних наук (1944–1945).

Сенченко Онисій (Онисим) Сильвестрович (1905) – історик, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник Інституту історії України (червень 1941, 1944).

Сергєєв Олександр Дмитрович (1906) – геолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу тектоніки і геоморфології Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945); в лавах ЧА (1941–1944).

Сергієнко Филімон Омелянович (1897) – лікар-мікробіолог, кандидат біологічних наук; завідувач лабораторії бактеріофагу Інституту мікробіології та епідеміології (червень 1941).

Середа Єлизавета Омелянівна (1907) – бібліограф, літературознавець; молодший науковий співробітник кабінету шевченкознавства (червень 1941), тимчасово виконуюча обов'язки директора музею Т. Г. Шевченка Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944).

Середенко Борис Миколайович (1911) – інженер-механік, кандидат технічних наук, професор; старший науковий співробітник лабораторії сільськогосподарського машинобудування Інституту будівельної механіки (1944–1945), завідувач відділу тракторобудування Лабораторії машинобудування та проблем сільськогосподарської механіки АН (1945).

Середенко Михайло Миколайович (1906) – економіст, кандидат економічних наук; науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), вчений секретар (1942–1945), старший науковий співробітник, завідувач відділу економіки промисловості Інституту економіки (1944–1945).

Серейський О. С. (1907–1943) – ботанік, доцент; старший науковий співробітник сектору фізіології рослин Інституту ботаніки (червень 1941).

Серенсен Сергій Володимирович (1905–1977) – механік, доктор технічних наук, академік (1939), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); завідувач відділу міцності й динаміки деталей машин, член вченої ради (1944) Інституту будівельної механіки (1941–1945), завідувач відділу міцності Лабораторії машинобудування та проблем сільськогосподарської механіки АН (1945).

Сибільов Микола Вікентійович (1873–1943) – археолог; науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник Інституту історії та археології (1943).

Сидельникова (Седельникова) Емілія Лонгінівна (1883) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945).

Сидоренко Наталія Степанівна (1902) – історик; молодший науковий співробітник відділу історії капіталізму Інституту історії України (1945).

Сидоренко Олександр Михайлович (1902–1943) – кандидат технічних наук, професор; завідувач відділу автоматизації (1941–1942), старший науковий співробітник Інституту електрозварювання (1942–1943).

Сидорович Савина Ісарівна (1895) – старший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Сикиринський Терентій Герасимович (1887) – лексикограф; молодший науковий співробітник відділу загального мовознавства Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1945).

Симоненко Іван Федорович (1907) – етнограф; старший науковий співробітник відділу етнографії Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Сингаєвська Катерина Іванівна (1902) – біолог; молодший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941).

Синельников Кирило Дмитрович (1901–1966) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1941), заступник директора з наукової роботи (1942–1943), директор (1944–1945), завідувач відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Синицький Микола Миколайович (1905) – зоолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу еволюційної морфології Інституту зоології (1944–1945).

Синцов Дмитро Матвійович (1867–1946) – математик, академік (1939); завідувач відділу Інституту фізики та математики (1941–1943), завідувач відділу геометрії Інституту математики (1944–1945).

Синьов Микола Васильович (1873) – економіст; молодший, старший науковий співробітник відділу економічної географії Інституту економіки (1944–1945).

Сиротинін Микола Миколайович (1896–1977) – патофізіолог, мікробіолог, імунолог, доктор біологічних та медичних наук, професор, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник відділу патофізіології (1943–1945), завідувач відділу (червень 1941, 1943–1944), завідувач лабораторії з вивчення впливу



зниженого атмосферного тиску Інституту клінічної фізіології (1945), завідувач відділу імунології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту експериментальної медицини.

Сиротіна Марія Іванівна (1901) – біолог-цитолог, зоолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу біологічних методів боротьби з шкідниками сільськогосподарських культур та відділу патології комах Інституту зоології (червень 1941, 1944–1945).

Ситько Пантелеймон (Панас) Онуфрійович (1906) – зоолог-генетик, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу еволюційної морфології та відділу генетики Інституту зоології (червень 1941, 1944–1945).

Сич Катерина Дмитрівна (1907) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу органічного синтезу Інституту хімії (1945), Інституту органічної хімії (1945).

Сівай Олексій Володимирович (1885) – доцент; старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки (1944), старший науковий співробітник, вчений секретар Лабораторії швидкісних машин та механізмів АН (1944–1945).

Сігаловський Ківа Кельманович (1900) – хімік; старший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Сігов (Сигов) Олексій Олексійович (1903–1983) – металург, кандидат технічних наук; завідувач лабораторії прямого відновлення доменного відділу, член вченої ради Інституту чорної металургії (1944–1945).

Сільванський Микола Ананійович (1893) – музеєзнавець; молодший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Сімович Василь Іванович (1878–1944) – літературознавець, мовознавець, професор; старший науковий співробітник, керівник групи української мови Львівського відділу Інституту мовознавства (червень 1941).

Сіроченко Іван Андрійович (1898) – фізіолог, агрохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу фізіології живлення та агрохімії Інституту ботаніки (1944–1945).

Сітницька Уляна Іванівна (1909) – старший бібліотекар відділу обслуговування читачів Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Скарбан Марія Кіндратівна (1901) – генетик; молодший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту зоології.

Скарре Оскар Карлович (1906) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу хімії ізотопів Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941, 1944).

Скятенко Ксенія Леонтіївна (1885) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Сквирська Етель Берківна (Етя Борисівна) (1906) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії біохімії нервової тканини (1943–1945), виконуюча обов'язки вченого секретаря Інституту біохімії (1943–1944); в лавах ЧА (1941–1943).

Скобець Євген Мусійович (1908–1980) – хімік-неорганік, кандидат хімічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту хімії (1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Скорик Марія Володимирівна (1900) – молодший науковий співробітник геолого-мінералогічного відділу Науково-природничого музею АН у Львові (1944).

Скорик Михайло Михайлович (1895) – історик, філолог, доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Скородинська Варвара Василівна (1896) – окуліст; молодший науковий співробітник відділу експериментальної офтальмології Інституту клінічної фізіології (1945).

Скрипка Н. Д. – співробітник Полтавської гравіметричної обсерваторії АН (1941–1942).

Славін Лазар Мойсейович (1906–1971) – археолог, кандидат історичних наук, член-кореспондент (1939), вчений секретар Відділу суспільних наук АН (1941–1944), член Редакційно-видавничої ради АН (1942–1945); заступник директора, голова вченої ради Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу археології, член вченої ради Інституту історії та археології (1942–1944), директор (1944–1945), заступник директора з наукової роботи Інституту археології (1945), директор Ольвійського заповідника АН (1945), член вчених рад Інституту історії України (1944), Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944), керівник бригади з комплексної проблеми «Історія Києва» (1943).

Слензак Ігор Євгенович (1910) – геолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу кайнозою, член вченої ради Інституту геологічних наук (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Слинько Іван Іванович (1902–1994) – інженер; завідувач військово-партизанським відділом Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1944).

Слободян Роман Тихонович (1906) – інженер-гідротехнік, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник, виконуючий обов'язки заступника директора з наукової роботи Інституту геологічних наук (червень 1941, 1945), старший науковий співробітник Інституту гідрології і гідротехніки (1945).

Слободяник Гнат Якович (1902) – кандидат геологічних наук, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1943), старший науковий співробітник відділу фізико-хімії силікатів Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1944–1945), старший науковий співробітник Інституту хімії (1945).

Слободянюк Михайло Васильович (1914) – етнограф; старший науковий співробітник відділу етнографії Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Слуцкін Абрам Олександрович (1891–1950) – фізик, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент (1939); завідувач відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1941–1945).

Слуцька Тамара Марківна (1907–1987) – інженер-мостобудівник, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу технічного автозварювання та відділу технології зварювання Інституту електрозварювання (1942–1945).

Слуцький Олександр Борисович (1915–1967) – історик; старший науковий співробітник Інституту історії України (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Слюсаренко І. Т. – молодший науковий співробітник Інституту біохімії (1941–1943).

Смалиус Галина Микитівна (1922) – історик; молодший науковий співробітник відділу фондів Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Смалій Василь Трохимович (1904) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу загальної мікробіології Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1945).

Смирнов Григорій (Георгій) Дмитрович (1903) – археолог; старший науковий співробітник Інституту археології (червень 1941).

Смирнов-Замков Іван Васильович (1913) – хімік; молодший науковий співробітник відділу органічного синтезу Інституту органічної хімії (1945).

Смирнова-Замкова Олександра Іванівна (1880–1962) – патологоанатом, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент (1939); завідувачка відділу патологічної анатомії Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Смирнова Іраїда Іванівна (1909–1965) – хімік; старший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941).

Смислов Віктор Вікторович (1909) – гідротехнік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу гідравліки, член вченої ради Інституту гідрології і гідротехніки (1944–1945).

Смілянський Леонід Іванович (1904–1966) – письменник; старший науковий співробітник відділу художньої літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944), старший науковий співробітник відділу української радянської літератури Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944).

Смішко Маркіян Юліанович (1900–1981) – археолог, доцент; завідувач Львівського відділу Інституту археології (червень 1941, 1944–1945).

Смолкіна С. Х. – молодший науковий співробітник Інституту будівельної механіки (1942–1943).

Сморшко Федір Митрофанович (1901) – економіст, доцент; старший науковий співробітник відділу економіки промисловості Інституту економіки (червень 1941, 1945).

Снігуровська Юлія Олександрівна (1905) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник відділу молекулярних спектрів та відділу каталізу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1945).

Сніжко Іван Тимофійович (1907) – економіст, доцент; старший науковий співробітник відділу історії народного господарства Інституту економіки (1945).

Сно Олена Євгенівна (1900) – геолог; в окупованому Києві – співробітник Інституту геології.

Соболев Дмитро Миколайович (1872–1949) – геолог, палеонтолог, професор; в окупованому Харкові – директор Інституту геології, член гірничо-геологічної секції Ради наук.

Соболев Б. Г. – професор; в окупованому Харкові – виконуючий обов'язки директора Науково-дослідного інституту гігієни.

Соболев Олександр Олексійович (1903) – письменник; старший науковий співробітник військово-партизанського відділу Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Сойко Іван Павлович (1912) – історик; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (1945).

Сокирко Лука Григорович (1895) – літературознавець, доцент; старший науковий співробітник відділу української літератури XIX ст. Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Сокол Микола Єлисейович (1899) – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту гідробіології.

Соколов Іван Георгійович (1903) – математик, кандидат фізико-математичних наук, доцент; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту математики (1945).

Соколов Олексій Петрович (1881) – інженер-механік, кандидат технічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу палива і котельних установок, член вченої ради Інституту енергетики (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту металотехніки.

Соколов Юрій Дмитрович (1896–1971) – математик, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1943–1944), член вченої ради, завідувач відділу механіки Інституту математики (1944–1945); в окупованому Києві – директор Астрономічної обсерваторії.

Соколова Ніна Костянтинівна (1910) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945).

Соколовська Тетяна Іванівна (1918) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Соколовський Олександр Іванович (1892–1975) – ботанік; старший науковий співробітник відділу генетики і селекції Ботанічного саду АН (1945).

Соколовський Олексій Никанорович (1884–1959) – ґрунтознавець, доктор геологічних та сільськогосподарських наук, академік (1929), член вченої ради (1942), голова Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1944–1945), голова Аспірантської комісії АН (1944); співробітник за індивідуальною тематикою (1941–1943), член вченої ради (1941–1944), завідувач відділу ґрунтознавства Інституту геологічних наук (1943–1945), завідувач Лабораторії ґрунтознавства АН (1945), член вченої ради Інституту економіки (1943–1944).

Солодченко Яків Пантелеймонович (1902) – молодший науковий співробітник Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Солодюк Надія Філімонівна (1911) – молодший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (червень 1941, 1944–1945).

Сольський Віктор Аполінарійович (1896) – старший науковий співробітник Інституту гідрології (червень 1941).

Сольський Тадей Маріанович (1884) – старший бібліотекар відділу рукописів Львівської філії Бібліотеки АН (1945).

Соневицький Михайло Климентович (1892) – філософ, доктор філософії; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Сорені Ерні (Емеріх) Теодорович (1905–1959) – біохімік, доктор біологічних наук; завідувач групи (1941–1943), завідувач лабораторії біологічного окислення, член вченої ради Інституту біохімії (1944–1945).

Сороковський (Сороківський) Федір Юхимович (1903–1952) – інженер-електрик, кандидат технічних наук; заступник директора з наукової роботи (1943), старший науковий співробітник відділу автозварювання та відділу технології зварювання Інституту електрозварювання (1941–1945).

Сорочан Олена Андріївна (1919) – геолог; молодший науковий співробітник відділу тектоніки і геоморфології Інституту геологічних наук (1944–1945).

Сосін Павло Євграфович (1895) – міколог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу мікології Інституту ботаніки (1944–1945).

Сосюра Володимир Миколайович (1898–1965) – поет; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник відділу художньої літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944).

Сотченко Олександр Миколайович (1908) – інженер-меліоратор, гідролог, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу річного стоку Інституту гідрології (червень 1941).

Спасокукоцький Олександр Іванович (1878–1972) – гідрогеолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник (1941–1944), завідувач відділу осувних процесів, член вченої ради Інституту геологічних наук (1941–1945).

Спасокукоцький Юрій Олександрович (1906) – патофізіолог, доктор медичних наук; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Співак Ель Гершович (1890–1950) – мовознавець, доктор філологічних наук, член-кореспондент (1939); керівник групи єврейської мови, літератури та фольклору (1941), завідувач відділу, член вченої ради Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), директор, завідувач відділу мовознавства, голова вченої ради Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН (1944–1945), член вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944).

Співаковський Олександр Онисійович (1898) – фахівець з гірничої справи; науковий співробітник Інституту чорної металургії (червень 1941).

Стадниченко Микола Васильович (1893) – лікар-мікробіолог, кандидат біологічних наук; завідувач лабораторії Інституту мікробіології та епідеміології (червень 1941).

Старинкевич Єлизавета Іванівна (1890–1966) – літературознавець, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу української радянської літератури (червень 1941), старший науковий співробітник відділу української літератури початку ХХ ст. та радянського періоду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Староверова Віра Олексіївна (1911) – молодший науковий співробітник відділу теорії пружності Інституту гірничої механіки (1944–1945).

Старцев Валеріан Іванович (1914) – фізик; науковий співробітник лабораторії кристалів Фізико-технічного інституту (червень 1941).

Старчук Іван Данилович (1894–1950) – археолог, мистецтвознавець, кандидат історичних наук, доцент; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту археології (червень 1941, 1944–1945).

Стебловський А. М. (1897) – науковий співробітник Інституту електрозварювання (червень 1941).

Стебун Ілля Ісакович (1911) – літературознавець, філолог, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1943), старший науковий співробітник (1944–1945), завідувач відділу української літератури початку ХХ ст. та радянського періоду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945); у лавах ЧА (1941–1942).

Стельмах Михайло Панасович (1912–1983) – письменник; старший науковий співробітник музею Т. Г. Шевченка Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943), старший науковий співробітник відділу словесного фольклору Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Степанець Вікторія Данилівна (1915) – геолог; молодший науковий співробітник відділу петрографії рудних покладів Інституту геологічних наук (1944–1945).

Степанишина Оксана Михайлівна (1895) – історик; в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту історії України.

Степанів Олена Іванівна (1892) – доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (1944–1945).

Степунін Георгій Олексійович (1881) – ботанік, кандидат сільськогосподарських наук; науковий співробітник відділу дендрології Ботанічного саду АН (1945).

Стеренбоген Юрій Олександрович (1919) – інженер-механік; молодший науковий співробітник відділу технології зварювання Інституту електрозварювання (1945).

Стефановський Володимир Федорович (1902) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу аналітичної хімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Стеценко Микола Тимофійович (1905) – економіст, кандидат економічних наук; старший науковий співробітник відділу економіки сільського господарства Інституту економіки (червень 1941, 1943–1945); у лавах ЧА (1941).

Стецюк Катерина Ісаківна (1905–2002) – історик, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник відділу історії феодалізму (1942–1943), виконуюча обов'язки вченого секретаря Інституту історії та археології (1943), істарший науковий співробітник відділу історії феодалізму Інституту історії України (1944–1945).

Столяр Г. С. – доцент; в окупованому Києві – директор Інституту сільськогосподарського машинобудування.

Столяров Яків Васильович (1878–1945) – фахівець в галузі прикладної механіки та залізобетонних конструкцій, доктор технічних наук, професор; в окупованому Харкові – голова будівельно-силікатної секції, член секції металургії та машинобудування Ради наук.

Стоян Пилип (Филип) Кузьмович (1904–1995) – історик, доцент; старший науковий співробітник Інституту історії та археології (1943), старший науковий співробітник відділу радянського періоду Інституту історії України (1944–1945).

Стражеско Дмитро Миколайович (1913–1978) – кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (1943).

Стражеско Микола Дмитрович (1876–1952) – терапевт, доктор медичних наук, професор, академік (1934); завідувач відділу клінічної медицини Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Страшников Іларіон Борисович (1899) – металург; старший науковий співробітник доменного відділу Інституту чорної металургії (1943–1945).

Стрельбицька Олександра Іванівна (1905–1980) – фахівець з будівельної механіки, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу відновлення конструкцій Інституту будівельної механіки (1941–1945).

Стрельцов Олег Анатолійович (1921) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник відділу фотохімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1945).

Стрижиус Олексій Макарович (1903) – молодший науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941).

Стругацький Геннадій Зіновійович (1903) – консультант кабінету технічної інформації, науковий співробітник Бібліотеки АН (червень 1941).

Струтинська Антоніна Казимирівна (1907) – філолог; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Студинський Кирило Йосипович (1868–1941) – літературознавець, академік (1929); керівник групи по вивченню історії української літератури ХІХ та початку ХХ ст., директор Львівського відділу Інституту мовознавства (червень 1941).

Стукановська (Стуканівська) Ніна Олександрівна (1918) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник Інституту чорної металургії (1944–1945).

Субботін Серафим Іванович (1906–1976) – геофізик, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу геофізики Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Судовцов Олександр Йосипович (1915) – молодший науковий співробітник відділу фізики кристалів Фізико-технічного інституту (1945).

Сулима Лідія Варфоломіївна (1896) – хімік; молодший науковий співробітник відділу хімії ізотопів Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1945).

Сунцова Ірина Петрівна (1904–1995) – мовознавець; науковий співробітник Інституту мовознавства (червень 1941).

Супрун Олександр Антонович (1909) – науковий співробітник (червень 1941), старший науковий співробітник конструкторського бюро Інституту електрозварювання (1944–1945).

Супруненко Микола Іванович (1900–1984) – історик, кандидат історичних наук, виконуючий обов'язки вченого секретаря Президії АН (1943–1944), виконуючий обов'язки вченого секретаря Відділу суспільних наук АН (1943–1945), голова Бюро науково-технічної пропаганди АН (1944); старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник, керівник групи радянського періоду і вітчизняної війни (1942–1943), член вченої ради Інституту історії та археології (1942–1944), старший науковий співробітник відді-



лу радянського періоду, член вченої ради Інституту історії України (1944–1945), заступник голови Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1942–1945).

Супруненко Олександр Ілліч (1884) – агроном, професор; в окупованому Харкові – директор Інституту рослинництва, член сільськогосподарської секції Ради наук.

Сурова Ніна Василівна – в окупованому Києві – співробітник Інституту мовознавства.

Суслопаров Микола Захарович (1901) – завідувач відділу Бібліотеки АН (1944–1945); в лавах ЧА (1941); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Суша Любов Михайлівна (1910) – етнограф; старший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Сухобрус Галина Семенівна (1912) – фольклорист; старший науковий співробітник відділу словесного фольклору Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Сухомел Георгій Йосипович (1888–1966) – гідромеханік, кандидат технічних наук, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); директор (1941–1945), завідувач відділу гідравліки, голова вченої ради Інституту гідрології і гідротехніки (1944–1945), керівник відділу гідромеханічних споруд (1941), член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944), голова Постійної комісії з проблеми комплексного використання малих річок УРСР (1945).

Сухомел Катерина Георгіївна (1916) – механік, конструктор; молодший науковий співробітник відділу віброміцності Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Сушицький Павло Йосипович (1890) – геолог; старший науковий співробітник відділу геохімії (1944–1945), завідувач Геологічного музею Інституту геологічних наук (1945).

Сушкевич Антон Казимирович (1889–1961) – математик, доктор фізико-математичних наук, професор; в окупованому Харкові – співробітник математичної групи Фізико-технічного інституту.

Сушко Давнікія Петрівна – в окупованому Києві – співробітник Інституту захисту рослин.

Сушкова Антоніна Степанівна (1910) – хімік; молодший науковий співробітник відділу харчової хімії Інституту хімії (1944–1945), молодший науковий співробітник лабораторії цукристих речовин Інституту органічної хімії (1945).

Таїрова Тамара Карпівна (1908) – хімік; молодший науковий співробітник відділу харчової хімії Інституту хімії (1944–1945), молодший науковий співробітник лабораторії цукристих речовин Інституту органічної хімії (1945).

Тамарченко Давид Овсійович (1907) – літературознавець, доктор філологічних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–

1942), старший науковий співробітник відділу історії української літератури, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), заступник завідувача відділу російської та інших слов'янських літератур, член вченої ради (1944–1945), старший науковий співробітник відділу російської літератури та народів СРСР Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Тамм Євген Федорович (1867) – старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941, 1944).

Тананаєв Микола Володимирович (1902) – агрохімік, професор; завідувач хімічної лабораторії Інституту геологічних наук (червень 1941).

Таранов (Тарапов) Борис Павлович (1904) – кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник теплотехнічного відділу та відділу теплових двигунів та установок (1943–1945), член вченої ради Інституту енергетики (1945).

Таранов Олександр Якович (1906) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики ядра й електроніки, завідувач лабораторії електростатичних генераторів Фізико-технічного інституту (1945); в лавах ЧА (1941–1944).

Тарануха Максим Данилович (1902) – ентомолог; молодший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – співробітник Інституту захисту рослин.

Тарасенко С. С. – старший науковий співробітник Інституту енергетики (1941–1943).

Таращанський Мирон Мусійович – кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник електротехнічного відділу Інституту енергетики (1942–1943).

Таращанський Мусій Савелійович – кандидат хімічних наук; науковий співробітник Арбітражної лабораторії, науковий співробітник, член вченої ради Інституту чорної металургії (1941–1942).

Тарнавський Вадим Петрович (1905) – бібліотекознавець; старший науковий співробітник бібліографічної групи Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Тарнавський Микола Дмитрович (1906) – біолог-генетик, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник (1941), вчений секретар Інституту зообіології (1941–1944), вчений секретар, член вченої ради Інституту зоології (1944–1945).

Татаринов Євген Олександрович (1892–1950) – патофізіолог, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент (1939); завідувач групи (1941), старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1942–1945).

Татарко Костянтин Іларіонович (1903) – зоолог, морфолог, кандидат біологічних наук; науковий співробітник Карадазької біологічної станції АН (червень 1941).

Татомир Костянтин Іванович (1900–1979) – фахівець в галузі гірничої справи, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник, заступник директора Інституту гірничої механіки (червень 1941, 1944).

Тацька Дора Петрівна (1905) – заступник директора з наукової роботи Бібліотеки АН (1945).

Теленга Микола Абрамович (1905–1956) – ентомолог, кандидат біологічних наук; науковий співробітник (червень 1941), завідувач лабораторії паразитології, член вченої ради Інституту зоології (1943–1945); в окупованому Києві – завідувач відділу біометоду Інституту захисту рослин.

Теленга Тетяна Іванівна (1902) – біолог; молодший науковий співробітник Інституту зоології (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту захисту рослин.

Телетов Іван Сергійович (1878–1947) – хімік, доктор хімічних наук, професор; в окупованому Харкові – член хімічної секції Ради наук.

Тенета Мстислав Федорович (1886) – старший науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941).

Теплицький Василь Пахомович (1902–1993) – економіст, доктор економічних наук; старший науковий співробітник відділу історії народного господарства Інституту економіки (червень 1941, 1945); в лавах ЧА (1941–1945).

Терентьев І. Б. – в окупованому Києві – співробітник Інституту зоології.

Терещенко Андрій Андрійович (1901) – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту літератури та фольклору, директор будинку-музею Т. Г. Шевченка.

Терлецький В. А. – професор; в окупованому Києві – директор Інституту фізики.

Терлецький Омелян Антонович (1873–1958) – історик, професор; науковий співробітник (червень 1941, 1944), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України (1945).

Терпило Анатолій Федорович (1909) – старший лаборант, молодший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Терпугов Микола Васильович (1877) – гідротехнік, доктор технічних наук, професор; старший науковий співробітник (червень 1941), завідувач відділу гідротехніки, член вченої ради Інституту гідрології і гідротехніки (1944–1945), член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944), член Постійної комісії з проблеми комплексного використання малих річок УРСР (1945); в окупованому Києві – директор Інституту гідрології.

Тершаковець Михайло Іванович (1883–1978) – літературознавець, доцент; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Тетельбаум Ілля Маркович – кандидат технічних наук, старший науковий співробітник (1941–1942), член вченої ради Інституту будівельної механіки (1942).

Тетельбаум Семен Ісакович (1910–1958) – доктор технічних наук, професор; член вченої ради, старший науковий співробітник відділу електростанцій та енергосистем Інституту енергетики (1945).

Тидельська Ірина Львівна (1911) – молодший науковий співробітник Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944).

Тимофєєв Костянтин Іванович (1877) – старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1944).

Тимофєєвський Олександр Дмитрович (1887–1985) – патофізіолог, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент (1939); завідувач групи (1941), старший науковий співробітник відділу патофізіології (1942–1945), завідувач лабораторії експлантації тканин Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Тимошенко Яків Васильович (1898) – гідротехнік; молодший науковий співробітник відділу гідроспоруд Інституту будівельної механіки (1944), старший науковий співробітник відділу гідротехніки (1944–1945), тимчасово виконуючий обов'язки завідувача Богуславської гідробіологічної станції Інституту гідрології і гідротехніки (1945); в лавах ЧА (1941–1944).

Тимошук (Тимошук) Дмитро Володимирович (1912) – кандидат фізико-математичних наук, старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1942–1943), старший науковий співробітник відділу ядерної фізики, член вченої ради Інституту фізики (1944–1945).

Тимракевич Володимир Лаврентійович (1898) – ботанік, доктор філософії; старший науковий співробітник відділу ботаніки Науково-природничого музею АН у Львові (1944–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту ботаніки (1945).

Тимченко Євген Костянтинович (1866–1948) – філолог, професор; старший науковий співробітник Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943), старший науковий співробітник відділу української мови та діалектології, член вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Тимченко Євген Миколайович (1911) – інженер-суднобудівельник; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки.

Тисовський Олександр Степанович (1881) – філолог; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944).

Тихвинська Віра Дмитрівна (1899) – фізіолог; молодший науковий співробітник відділу фізіології обміну речовин Інституту ботаніки (1944–1945); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту ботаніки, співробітник відділу фізіології рослин Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Тичина Павло Григорович (1891–1967) – поет, літературознавець, доктор філологічних наук, академік (1929); завідувач групи художньої літератури, член

вченої ради, завідувач відділу Інституту суспільних наук (1941–1942), директор, голова вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944).

Тишківська Марія Зигмундівна (1903) – завідувачка картосховища Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945).

Тищенко М. К. – в окупованому Києві – співробітник відділу птахівництва Інституту тваринництва.

Тітенко Ганна Петрівна (1898) – вчений секретар Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Ткаченко Віра Олександрівна (1914) – гідротехнік; молодший науковий співробітник відділу гідротехніки Інституту гідрології і гідротехніки (1944–1945).

Ткаченко Микола Михайлович (1892–1965) – історик, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), Інституту історії та археології (1942–1944), старший науковий співробітник відділу історії феодалізму та відділу археографії Інституту історії України (1944–1945).

Ткаченко Ольга Михайлівна (1896) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945).

Ткаченко Тетяна Олександрівна (1909) – геолог; молодший науковий співробітник відділу геохімії (1944–1945), науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Ткачук Валентина Георгіївна (1902) – гідрогеолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник сектору гідрогеології та відділу регіональної гідрогеології Інституту геологічних наук (1941–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945).

Ткачук Лук'ян Григорович (1903–1981) – геолог, петрограф, кандидат геолого-мінералогічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу загальної петрографії Інституту геологічних наук (1944–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945); в лавах ЧА (1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту геології.

Товбін Мойсей Володимирович (1913) – хімік, кандидат хімічних наук, доцент; завідувач відділу гідрохімії, член вченої ради Інституту гідробіології (1944–1945).

Толубинський Всеволод Іванович (1904–1988) – теплофізик, кандидат технічних наук, доцент, професор; старший науковий співробітник теплотехнічного відділу (1943–1944), завідувач лабораторії відділу палива і котельних установок, член вченої ради (1944–1945), завідувач відділу промислової теплотехніки Інституту енергетики (1945).

Топачевський Олександр Вікторович (1897–1975) – біолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу ліхенології і альгології Інституту ботаніки (червень 1941, 1944–1945).

Тополянський Давид Борисович (1901) – математик, доцент; науковий співробітник Інституту математики (червень 1941).

Торштейн Ганна Абрамівна (1903) – бібліограф; завідувачка відділу обслуговування читачів Бібліотеки АН (1944–1945).

Тоцький Юрій Андрійович (1914) – старший науковий співробітник відділу економіки сільського господарства Інституту економіки (1945); в лавах ЧА (1941–1945).

Трахтенберг Орест Володимирович – доктор філософських наук, професор; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1942), старший науковий співробітник Інституту історії та археології (1942–1943).

Трахтенберг Фаїна Ісаївна (1904) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Трейтман Фаїна Соломонівна (1902) – ентомолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941).

Третьяков Дмитро Костянтинович (1878–1950) – зоолог, доктор біологічних наук, академік (1929), голова Відділу біологічних наук АН (1944–1945), член Аспірантської комісії АН (1944); завідувач відділу іхтіології, член вченої ради Інституту зообіології (1941–1944), директор, завідувач відділу зоології, голова вченої ради Інституту зоології (1944–1945), завідувач відділу іхтіології, член вченої ради Інституту гідробіології (1944–1945), член вченої ради Інституту геологічних наук (1943–1945), голова вченої ради Карадазької біологічної станції АН (1945).

Трефільєв Іполит Олексійович (1879) – хімік-органік, доктор хімічних наук, професор; в окупованому Харкові – директор Науково-дослідного вуглекислого інституту, член хімічної секції Ради наук.

Троїцька Варвара Іванівна (1894) – молодший науковий співробітник Інституту зоології (1944); в окупованому Києві – співробітник Інституту захисту рослин.

Трохименко (Трофименко) Карпо Дем'янович (1885–1979) – професор; старший науковий співробітник художнього відділу Інституту суспільних наук (1941–1942), старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту народної творчості і мистецтв (1943–1944), старший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва, член вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Трутень Іван Дмитрович (1909) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Тугаєв – професор; в окупованому Харкові – виконуючий обов'язки директора Науково-дослідного інституту ендокринології і органотерапії.

Туркевич Наталя Михайлівна – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Туровець Ісак Маркович (1894) – лікар-терапевт, кандидат медичних наук; старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (червень 1941).

Турчин Микола Іванович (1908) – юрист; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (1944–1945).

Уварова Варвара Микитівна (1896) – педагог; молодший науковий співробітник відділу персональних героїв Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Уласик Василь Лаврентійович (1898) – електроенергетик, доцент; молодший науковий співробітник відділу палива і котельних установок Інституту енергетики (1944–1945).

Улезко (Улезько) Дмитро Миколайович (1905) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Уманський Віктор Борисович (1905–1947) – фахівець в галузі гірничої механіки, доктор технічних наук, професор; завідувач відділу Інституту гірничої механіки (червень 1941).

Уразовський Сергій Степанович (1903–1961) – фізико-хімік, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1942).

Усенко Іван Степанович (1906–1987) – геолог, петрограф, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу петрографії рудних покладів, член вченої ради Інституту геологічних наук (червень 1941, 1945); в лавах ЧА (1941–1943).

Усиков Олександр Якович (1904–1995) – фізик, кандидат фізико-математичних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1941–1945).

Устьянова Поліна Василівна (1902) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Утевський Арон Михайлович (1904–1988) – біохімік, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник лабораторії біохімії нервової тканини (1942–1945), член вченої ради Інституту біохімії (1944–1945).

Ушенко Іван Калістратович (1913) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу органічного синтезу Інституту хімії (1943–1945), Інституту органічної хімії (1945).

Фабриціус Ірина Василівна (1882–1966) – історик, археолог, кандидат історичних наук; завідувачка відділу античної та скіфської археології, старший науковий співробітник Інституту археології (червень 1941, 1945).

Фадєєв (Фаддєєв) Григорій Ничипорович (1896) – фахівець в галузі теплоавтоматики; старший науковий співробітник групи автоматичної апаратури Харків-

ської філії Інституту енергетики (1943–1945); в окупованому Харкові – співробітник Інституту енергетики.

Файдиш Олександр Миколайович (1914) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; молодший науковий співробітник (1941), старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1943–1944), старший науковий співробітник відділу теоретичної фізики Інституту фізики (1944–1945).

Файнгольд Матвій Аронович (1913) – науковий співробітник Інституту фізики (червень 1941).

Файншмідт Ольга Ісаївна (1902–1951) – біохімік; науковий співробітник Інституту біохімії (червень 1941).

Фалькевич Л. К. – в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Фанін Олександр Васильович (1917) – археолог; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту археології (1945).

Фарафонов Є. Є. – професор; в окупованому Харкові – виконуючий обов'язки директора Науково-дослідного інституту металів, член секції металургії та машинобудування Ради наук.

Федоров Євген Павлович (1909–1986) – молодший науковий співробітник Полтавської гравіметричної обсерваторії АН (1945).

Федоров Михайло Михайлович (1867–1945) – механік, доктор технічних наук, академік (1929), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); завідувач відділу гірничої механіки, член вченої ради Інституту гірничої механіки (1941–1945).

Федорова Ніна Михайлівна (1899) – геолог; в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту геології.

Федорус Григорій Абрамович (1909) – електрофізик; старший науковий співробітник Інституту фізики та математики (1941); в лавах ЧА (1942–1945).

Федосєєва Клавдія Василівна (1919) – фізик; молодший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Федукович Вацлав Станіславович (1897) – професор; в окупованому Києві – завідувач відділу Інституту геології.

Федусевич Юліан Юліанович (1875) – юрист; молодший науковий співробітник Етнографічного музею АН у Львові (1945).

Фейгін Яків Григорович (1903–1973) – економіст, член-кореспондент (1939); науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941); в лавах ЧА (1941–1945).

Фельвашникова (Федорус-Фельвашникова) Зінаїда Петрівна (1913) – молодший науковий співробітник фізичного відділу Інституту фізики та математики (1941–1944), молодший науковий співробітник відділу фізики електронних процесів Інституту фізики (1944–1945).



Фельдман Марія Бенціонівна (1914) – гідрохімік; молодший науковий співробітник відділу гідрофізіології Інституту гідробіології (1945).

Фердман Давид Лазарович (1903–1970) – біохімік, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент (1939); співробітник за індивідуальною тематикою (1942), завідувач лабораторії біохімії мязової тканини (1943–1945), заступник директора з наукової роботи, член вченої ради Інституту біохімії (1944–1945).

Фертік (Фертик) Саул Маркович (1901) – кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник, керівник групи електротехнічного відділу Інституту енергетики (1942–1943).

Фещенко Іван Михайлович (1900) – археолог; науковий співробітник сектору археології скіфсько-сарматських і античних колоній Інституту археології (червень 1941).

Фещенко Степан Федорович (1903) – математик, фізик, кандидат фізико-математичних наук, доцент; старший науковий співробітник математичного відділу, член вченої ради Інституту фізики та математики (1941–1944), старший науковий співробітник відділу механіки, член вченої ради Інституту математики (1944–1945).

Фіалков Яків Анатолійович (Нафтулович) (1895–1958) – хімік-неорганік, фармацевт, доктор фармацевтичних наук, професор, член-кореспондент (1945), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); завідувач відділу (1941), старший науковий співробітник (1942–1944), завідувач відділу неорганічної хімії, член вченої ради Інституту хімії (1944–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945), член вчених рад Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1942) та Інституту органічної хімії (1945).

Фіголь Ярослава Василівна (1909) – молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Фідельов Олександр Савелійович (1909) – гірничий інженер, кандидат технічних наук; старший науковий співробітник відділу механіки гірських порід Інституту гірничої механіки (1944–1945); в лавах ЧА (1942).

Філатов Володимир Петрович (1875–1956) – офтальмолог, доктор медичних наук, професор, академік (1939); співробітник за індивідуальною тематикою (1942–1944), завідувач відділу експериментальної офтальмології Інституту клінічної фізіології (1945).

Фільчаков Павло Феодосійович (1916–1978) – механік; молодший науковий співробітник відділу аналізу Інституту математики (1945).

Фінкельштейн Сергій Олександрович (1897) – кандидат технічних наук, професор; старший науковий співробітник прокатної групи, член вченої ради Інституту чорної металургії (1942–1944).

Фінн Володимир Васильович (1878–1957) – ботанік, морфолог, систематик рослин, ембріолог, доктор біологічних наук, професор; завідувач лабораторії Інституту ботаніки (червень 1941).

Флорек Леонтина Едвардівна (1897) – головний бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1944).

Фогель Яків Михайлович (1909) – фізик, кандидат фізико-математичних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1943–1945), старший науковий співробітник відділу металознавства Інституту чорної металургії (1945).

Фольборт Георгій Володимирович (1885–1960) – фізіолог, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент (1934); старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (1942).

Фоменко Василь Іванович (1895) – палеогеограф; науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941).

Фоменко Ганна Савівна (1911) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу хімії ізотопів (1941–1945), вчений секретар Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1943–1945).

Фортунатов Микола Сергійович (1898) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; завідувач групи (1941), старший науковий співробітник відділу електрохімії, член вченої ради Інституту хімії (1942–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Фраймович Йосип Львович (1908) – хімік, вчений секретар Президії АН (червень 1941), старший науковий співробітник Фізико-технічного інституту (1942–1944).

Францевич Іван Микитович (1905–1985) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук, професор, член-кореспондент (1934), член вченої ради Відділу технічних наук АН (1942); завідувач групи металознавства відділу металургії (1941), завідувач відділу гарячої обробки та корозії (1942), заступник директора з наукової роботи (1942–1945), завідувач відділу фізико-хімії металургійних процесів, член вченої ради Інституту чорної металургії (1944–1945), член вченої ради Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941).

Францевич Тамара Фаддеївна (1912) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник відділу фізико-хімії металургійних процесів Інституту чорної металургії (1944–1945).

Френкель Гута Марківна (1896–1959) – мікробіолог, доктор біологічних наук; старший науковий співробітник, завідувач групи, член вченої ради Інституту зообіології (1941–1942), завідувач відділу патогенних мікроорганізмів Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (1944–1945).

Френкель Яків Ілліч (1894–1952) – фізик, член-кореспондент АН СРСР (1929); завідувач відділу теоретичної фізики Фізико-технічного інституту (1945).

Фрідлянд-Бабікова (Фридлянд) Катерина Анатоліївна (1902) – терапевт; молодший науковий співробітник відділу клінічної медицини Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Фрідман Пилип Лазарович (1901) – економіст, доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту економіки (1944).

Фрідман Сара (Сура-Лея) Гедалівна (1906) – хімік, фармацевт, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу місцевих видів палива Інституту хімії (1942–1945), Інституту органічної хімії (1945).

Фрумін Ісидор (Сидір) Ілліч (1912) – інженер-хімік; старший науковий співробітник відділу проектування, виготовлення і випробування моделей нової апаратури Інституту електрозварювання (червень 1941, 1945); в лавах ЧА (1941–1945).

Фрумкін Яків Павлович (1902–1978) – психіатр, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (1941).

Хайкіна Белла Йосипівна (1906) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії біохімії нервової тканини Інституту біохімії (1941–1945).

Халаджи Галина Пилипівна (1907) – молодший (1942), старший науковий співробітник відділу фізико-хімії металургійних процесів Інституту чорної металургії (1944–1945).

Халепо Трохим Іванович (1903) – історик, доцент; старший науковий співробітник відділу окупаційного режиму Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Харькова Ольга Йосипівна (1901) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945).

Хацет Фріда Ісаківна (1912) – фізико-хімік; молодший науковий співробітник відділу ланцюгових реакцій Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1944–1945).

Хитрик Спиридон (Свирид) Йосипович (1895) – фахівець в галузі металургії; старший науковий співробітник Інституту чорної металургії (1942–1943).

Хінкулов Леонід Федорович (1912–1986) – літературознавець, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу української літератури початку ХХ ст. та радянського періоду, завідувач відділу бібліографії Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Хінчин Лія Яківна (1914) – музикознавець, кандидат мистецтвознавства; старший науковий співробітник відділу музики й театру Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Хмельовська (Хмілевська) Марія Ігнатівна (1895) – головний бібліотекар відділу рукописів Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – працівник Штадтсбібліотеки.

Ходуліна Поліна Вікторівна (1919) – молодший науковий співробітник Інституту хімії (1945), молодший науковий співробітник відділу хімії силікатів Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Холодний Микола Григорович (1882–1953) – фізіолог, доктор біологічних наук, професор, академік (1929); старший науковий співробітник (1941–1943), завідувач відділу фізіології рослин (1944–1945), член вчених рад Інституту ботаніки (1944), Ботанічного саду АН (1944).

Хоменко Олексій Максимович (1908) – молодший науковий співробітник Інституту енергетики (1944).

Хоткевич Володимир Гнатович (1913–1982) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; старший науковий співробітник відділу фізики кристалів Фізико-технічного інституту (1942–1945).

Хотяїнцев Микола Павлович (1913) – інженер-електрик; старший науковий співробітник фізико-технічної лабораторії Інституту будівельної механіки (1941–1945).

Хохол Параска Григорівна (1896) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Хренов Костянтин Костянтинович (1894–1984) – фахівець в галузі електрозварювання, доктор технічних наук, академік (1945); завідувач відділу раціоналізації зварних з'єднань Інституту електрозварювання (1945).

Хржановський (Хржанівський) Володимир Геннадійович (1912–1985) – ботанік-систематик, кандидат біологічних наук, доцент, вчений секретар при уповноваженому представникові Президії АН у Львові (1945); науковий співробітник (1941), старший науковий співробітник відділу систематики квіткових рослин Інституту ботаніки (1944–1945), старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту ботаніки (1945).

Хризман Е. Г. – молодший науковий співробітник Інституту чорної металургії (1942), науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1943).

Хризман Ілля Онисимович (1901) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; завідувач лабораторії, заступник директора з наукової роботи Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1943).

Хромов Павло Олексійович (1907–1987) – економіст, доктор економічних наук, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник, завідувач групи з вивчення районів Башкирської АРСР, член вченої ради Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу (1942–1943), старший науковий співробітник відділу економіки промисловості, член вченої ради Інституту економіки (1944–1945).

Хрущов Василь Михайлович (1882–1941) – фахівець в галузі електротехніки, професор, академік (1939); директор, завідувач електротехнічного відділу, керівник уфимської групи Інституту енергетики (1941).

Хрущова Наталія Василівна (1905) – інженер-електрик; молодший науковий співробітник відділу автоматики і електроапаратури та гідромеханічного відділу Інституту енергетики (1942–1945).

Хрущова-Карпенко Катерина Василівна (1909) – молодший науковий співробітник уфимської групи (1941), старший науковий співробітник електротехнічного відділу та відділу автоматики і електроапаратури (1942–1944), старший науковий співробітник відділу електростанцій і енергосистем Інституту енергетики (1945).

Цапенко Іраїда Іванівна (1909) – гідрогеолог; молодший науковий співробітник відділу регіональної гідрогеології Інституту геологічних наук (1943–1945).

Царовський Ізраїль Давидович (1903) – кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник (червень 1941), співробітник Львівського відділу Інституту геологічних наук (1945); в лавах ЧА (1942–1945).

Цвеліх Тамара Іванівна (1903) – філолог; старший науковий співробітник відділу персональних героїв Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Цветков Василь Трохимович (1887) – механік, доктор технічних наук; в окупованому Харкові – виконуючий обов'язки директора Науково-дослідного інституту енергетики.

Цейтлін Марк Йосипович – кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник (1942), вчений секретар, член вченої ради Інституту енергетики (1942–1943).

Циммерман Герман Карлович (1896) – астроном, кандидат фізичних наук; старший науковий співробітник Полтавської гравіметричної обсерваторії АН (1945).

Ципа Олексій Лаврентійович (1907) – ботанік, кандидат біологічних наук; науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941).

Циперович Олександр Соломонович (1910–1976) – біохімік, кандидат біологічних наук; завідувач відділу (червень 1941), старший науковий співробітник лабораторії вітамінів Інституту біохімії (1945).

Цирлін Юрій Аронович (1917) – фізик; молодший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Цитович Георгій (Юрій) Вадимович (1913) – іхтіолог; молодший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту захисту рослин.

Цюпкало Василь Лаврентійович (1902) – ентомолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – співробітник Інституту зоології.

Цукерник Лев Веніамінович (1907–1988) – електротехнік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник електротехнічного відділу (1941–1943), завідувач лабораторії відділу електростанцій і енергосистем, член вченої ради Інституту енергетики (1944–1945).

Чабан Павло Сергійович (1903) – лісознавець; завідувач відділу декоративного садівництва Ботанічного саду АН (1945).

Чаговець Ростислав Всеволодович (1904–1982) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту біохімії (червень 1941).

Чайка Євген Іванович (1902–1976) – патологоанатом, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (червень 1941).

Чайкіна Зінаїда Микитівна (1906) – завідувачка відділу Бібліотеки АН (1945).

Чалий Дмитро Васильович (1904–1985) – літературознавець, кандидат філологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), старший науковий співробітник відділу російської та інших слов'янських літератур (1944–1945), старший науковий співробітник відділу російської літератури та народів СРСР Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945).

Чаталбашьян Михайло Іванович (1896) – фахівець в галузі електрозварювання; старший науковий співробітник Інституту електрозварювання (червень 1941).

Чеботарьов (Чоботарьов) Роман Семенович (1905) – паразитолог, доктор ветеринарних наук; старший науковий співробітник відділу паразитології, член вченої ради Інституту зоології (1944–1945), керівник Львівського відділу Інституту зоології (1945).

Чекалов Федір Максимович (1893) – головний бібліотекар, науковий співробітник відділу стародруків Бібліотеки АН (червень 1941).

Чекмарьов Олександр Петрович (1902–1975) – фахівець в галузі обробки металів, професор; науковий співробітник Інституту чорної металургії (червень 1941).

Челомей Володимир Миколайович (1914–1984) – старший науковий співробітник сектору прикладної математики Інституту математики (червень 1941).

Чепінога Ольга Петрівна (1907) – біохімік, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник лабораторії біологічного окислення (червень 1941, 1944–1945), вчений секретар, член вченої ради Інституту біохімії (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1944).

Чередниченко Федір Провлійович (1900) – інженер-механік, кандидат технічних наук, доцент; в окупованому Києві – виконуючий обов'язки директора Інституту будівельної механіки.

Черкаська Євгенія Михайлівна (Миколаївна) (1909) – історик; молодший науковий співробітник сектору історії України періоду капіталізму Інституту історії України (червень 1941).

Чернецова Софія Леонтіївна (1898) – головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1943–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Чернишов Борис Ісидорович (1888–1950) – геолог, палеонтолог, стратиграф, доктор геологічних наук, професор, академік (1939), голова Редакційно-видавничої ради АН (1942–1945), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942), голова Бібліотечної ради АН (1942–1943); директор, завідувач сектору загальної геології і палеонтології, голова вченої ради, Інституту геологічних наук (1941–1945).

Чернишов Олег Борисович (1916–1994) – зоолог; молодший науковий співробітник відділу екології Інституту зоології (1945).

Чернобильський (Чорнобильський) Йосип Ілліч (1897–1973) – доктор технічних наук, професор; завідувач відділу теплотехніки та теплової апаратури, член вченої ради, старший науковий співробітник відділу теплотехніки та теплової апаратури Інституту енергетики (1942–1945), науковий співробітник Львівського відділу Інституту енергетики (1945).

Черновол (Чорновол) Олександра Михайлівна (1908) – молодший науковий співробітник відділу економіки промисловості Інституту економіки (1943–1945).

Чернявський Василь Васильович (1878) – професор; старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1944).

Черняєва Ольга Олександрівна – в окупованому Києві – молодший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Черняк Микола Ілліч (1907) – інженер-механік, кандидат технічних наук; заступник директора з наукової роботи Інституту будівельної механіки (1941); в лавах ЧА (1942–1945).

Чеусов Федір Іванович (1886) – історик; в окупованому Києві – співробітник Інституту історії України, завідувач фондів, молодший науковий співробітник Музею-архіву переходної доби.

Чирвінський Володимир Миколайович (1883–1942) – геолог, доктор геологічних наук, професор; науковий співробітник, керівник комісії по вивченню місцевих видів палива Інституту геологічних наук (червень 1941).

Чіппінг (Чипінг) Галина Олександрівна (1906) – гідролог; завідувачка Богуславської гідрологічної станції (1944–1945), старший науковий співробітник відділу гідрології Інституту гідрології і гідротехніки (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту гідрології.

Чорнобаєв Дмитро Олександрович (1873) – інженер-технолог, кандидат хімічних наук, професор; старший науковий співробітник Інституту мінеральної сировини (червень 1941).

Чорноголовко – в окупованому Києві – співробітник відділу геоботаніки Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Чрелашвілі Софія Миколаївна (1900) – хімік; науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Чубаков Олексій Олексійович (1912) – фізик; науковий співробітник Фізико-технічного інституту (1943–1944), науковий співробітник відділу фізики Інститу-

ту фізики та математики (1944), старший науковий співробітник відділу ядерної фізики Інституту фізики (1944–1945).

Чудінов Володимир Степанович (1898) – математик, професор; в окупованому Києві – керівник Фізико-математичного відділу УАН, директор Інституту математики.

Чудновський Вольф Григорович (1908) – механік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник (1941–1944), вчений секретар (1942), завідувач механічної лабораторії, член вченої ради Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Чума Ярослав Лонгинович (1905) – філософ; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Шавло Степан Трохимович (1899) – фізик; старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Шайкіс Іда Мойсеївна (1916) – музикознавець; молодший науковий співробітник відділу народної творчості Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН (1945).

Шаїнська Іта Менделівна (1898) – мікробіолог; старший науковий співробітник Інституту мікробіології та епідеміології (червень 1941).

Шалит Михайло Соломонович (1904–1968) – ботанік, кандидат біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу екології Ботанічного саду АН (1945).

Шалит Симон Соломонович (1911) – фізик, кандидат фізико-математичних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу фізики кристалів Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Шамека Іван Титович (1903) – інженер-геолог, кандидат геологічних наук; старший науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941).

Шамрай Агапій Пилипович (1896–1952) – літературознавець, доктор філологічних наук, професор; завідувач відділу західноєвропейської літератури, член вченої ради Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945).

Шамрай Веніамін Якович (1916) – молодший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Шамфаров Яків Львович (1916) – молодший науковий співробітник відділу електромагнітних коливань Фізико-технічного інституту (1945).

Шапа Павло Корнілович (1906) – історик; завідувач відділу окупаційного режиму Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Шапіро Єва Мойсеївна (1902) – науковий співробітник Арбітражної лабораторії Інституту чорної металургії (1941–1943).



Шапіро Мойсей Альтерович (1898) – лінгвіст, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу мовознавства Кабінету по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН (червень 1941, 1944–1945).

Шапочник Іван Прохорович – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту захисту рослин.

Шапошников Володимир Георгійович (1870–1952) – хімік, академік (1922); старший науковий співробітник, завідувач відділу волокнуватих та фарбуючих речовин Інституту органічної хімії і технології (червень 1941); в окупованому Києві – директор Інституту органічної хімії і технології.

Шаравський Сергій Миколайович (1884) – невропатолог, доктор медичних наук, професор; старший науковий співробітник відділу клінічної медицини Інституту клінічної фізіології (червень 1941, 1945).

Шаргей Ніна Гнатівна (1910) – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту хімії.

Шаргородський Семен Данилович (1902) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941), старший науковий співробітник відділу хімії силікатів Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Шарлемань Микола Васильович (1877–1970) – біолог, орнітолог, доктор біологічних наук, професор; завідувач Зоологічного музею Інституту зоології (червень 1941); в окупованому Києві – директор Інституту зоології та Інституту захисту рослин.

Шаровольський Іван Васильович (1876–1954) – філолог, доктор філологічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу загального мовознавства, член вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945).

Шаронов Михайло Андрійович (1881–1957) – художник, професор; старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1942), старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту народної творчості і мистецтв (1943–1944).

Шаховський Семен Михайлович (1909–1984) – літературознавець, кандидат філологічних наук, доцент; науковий співробітник за індивідуальною тематикою (1942), старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944), старший науковий співробітник відділу української літератури початку ХХ ст. та радянського періоду Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1944–1945).

Швайгер Марія Оскарівна (1907) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу патогенних мікроорганізмів Інституту мікробіології ім. Д. К. Заболотного (червень 1941, 1944–1945).

Шварц Ганна Самійлівна (Савеліївна) (1902) – фізико-хімік; науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1942).

Шварцман Ушер Пятельович (Йонтельович) (1905) – хімік, кандидат хімічних наук; завідувач лабораторії фізико-хімічного аналізу Інституту хімії (червень 1941).

Шварцман Шифра Аронівна (1915) – молодший науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Шведкова-Роше Тетяна Семенівна (1893) – патологоанатом, кандидат медичних наук; старший науковий співробітник відділу патоанатомії Інституту клінічної фізіології (червень 1941, 1943–1945); в окупованому Києві – завідувачка гістологічної лабораторії Інституту експериментальної медицини.

Швець Іван Трохимович (1901–1983) – фахівець в галузі теплоенергетики, кандидат технічних наук, професор, вчений секретар Президії АН (1941–1942); директор Київської філії (червень 1941), заступник директора з наукової роботи (1941), директор (1942–1945), завідувач відділу теплових двигунів та установок, голова вченої ради Інституту енергетики (1944–1945).

Шеврницький В'ячеслав Вікторович (1895–1964) – фахівець в галузі електрозварювання, кандидат технічних наук; заступник директора (червень 1941), старший науковий співробітник відділу автозварювання та відділу раціоналізації зварних з'єднань Інституту електрозварювання (1944–1945); в окупованому Києві – виконуючий обов'язки директора Інституту електрозварювання, виконуючий обов'язки вченого секретаря, старший науковий співробітник Інституту будівельної механіки.

Шевлягін Марк Миколайович (1902) – зоолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник Інституту гідробіології (червень 1941).

Шевченко Антон Юхимович (1902) – економіст, кандидат економічних наук; завідувач групи економіки промисловості, заступник директора (червень 1941), старший науковий співробітник відділу економіки промисловості Інституту економіки (1945); в лавах ЧА (1941–1945).

Шевченко Марина Олександрівна (1914) – молодший науковий співробітник Інституту органічної хімії і технології (червень 1941), молодший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту хімії (1943–1945), Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Шевченко Федір Павлович (1914–1995) – історик-архівіст; кандидат історичних наук, заступник голови Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Шевченко Яків Олександрович (1904) – економіст; старший науковий співробітник Інституту економіки (червень 1941).

Шейко Іван Миколайович (1906) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу хімії силікатів Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Шека Іван Арсенович (1907–1999) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941, 1945); в лавах ЧА (1942–1945).

Шека (Шека-Янкелевич) Зінаїда Абрамівна (1903) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту хімії (червень 1941, 1943–1945), старший науковий співробітник відділу хімії силікатів, член вченої ради Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Шелест Сергій Макарович (1907) – гірничий інженер, електромеханік; науковий співробітник Інституту гірничої механіки (червень 1941).

Шелехова Ніна Митрофанівна (1905) – історик; головний бібліотекар-вчений спеціаліст Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Крайової бібліотеки.

Шельменко Ніл Несторович (1913) – конструктор-теплотехнік; молодший науковий співробітник теплотехнічного відділу та відділу палива і котельних установок Інституту енергетики (1942–1945).

Шелюжок Лев Андрійович (1890–1960) – ентомолог; в окупованому Києві співробітник Інституту зоології.

Шенберг Г. І. – інженер; завідувач Арбітражної лабораторії (1941), старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту чорної металургії (1942–1943).

Шер Н. І. – молодший науковий співробітник фізичного відділу Інституту фізики та математики (1941–1943).

Шереметьєв Михайло Петрович (1905) – кандидат технічних наук; старший науковий співробітник Богуславської гідрологічної станції Інституту гідрології і гідротехніки (1945).

Шереметьєва Леоніла Олексіївна (1909) – іхтіолог; старший лаборант (1944–1945), молодший науковий співробітник відділу іхтіології Інституту гідробіології (1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту рибного господарства.

Шеретієв Михайло Петрович (1905) – кандидат фізико-математичних наук, доцент; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту математики (1945).

Шерстюк Федір Юхимович (1904) – старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (1941–1942), вчений секретар, член вченої ради Інституту історії та археології (1942–1944), старший науковий співробітник відділу історії капіталізму Інституту історії України (1944–1945).

Шершевер Жанна Макарівна (1901) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу каталізу Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941).

Шефер Тамара Василівна (1909 – [1990-ті]) – фольклорист; завідувач відділу Бібліотеки АН (червень 1941, 1944–1945).

Шиліна Лариса Степанівна (1902–1988) – молодший науковий співробітник відділу археології первісного суспільства Інституту археології (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту прадавньої історії.

Шило Гаврило Федорович (1910–1988) – мовознавець; головний бібліотекар Львівської філії Бібліотеки АН (1944).

Шилов Євген Олексійович (1893–1970) – хімік, член-кореспондент (1945); член вченої ради Інституту органічної хімії (1945).

Шилов Сергій Васильович (1901) – молодший науковий співробітник Інституту хімії (червень 1941, 1943–1945), молодший науковий співробітник відділу місцевих видів палива Інституту органічної хімії (1945).

Шкабара Михайло Миколайович (1914–1962) – мінералог; науковий співробітник Інституту чорної металургії (червень 1941).

Шкаровська Ірина (Есфірь) Ісаївна (1916–1986) – молодший науковий співробітник Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943).

Шмальгаузен Іван Іванович (1884–1963) – зоолог, доктор біологічних наук, академік (1922); старший науковий співробітник Інституту зообіології (1942–1944), завідувач відділу еволюційної морфології, член вченої ради Інституту зоології (1944–1945).

Шматько Михайло Капітонович (1875–1951) – геолог, гірничий інженер, професор; старший науковий співробітник сектору мінералогії і петрографії Інституту геологічних наук (червень 1941), старший науковий співробітник Інституту ботаніки (червень 1941); в окупованому Києві – керівник Природничого відділу УАН, директор Інституту геології.

Шмиговський Андрій Дмитрович (1870) – молодший науковий співробітник відділу музичного фольклору Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944–1945).

Шмугляков Лазар Соломонович (1895) – гідротехнік, кандидат технічних наук, доцент; старший науковий співробітник гідромеханічного відділу (1941–1945), старший науковий співробітник Харківської філії Інституту енергетики (1944–1945).

Шнайдер Сара Мойсеївна (1910) – молодший науковий співробітник фольклорної секції Кабінету по вивченню єврейської радянської літератури, мови і фольклору (червень 1941).

Шовкуненко Олексій Олексійович (1884–1974) – художник, професор; старший науковий співробітник художнього відділу Інституту суспільних наук (1941–1942), член вченої ради, старший науковий співробітник Інституту народної творчості і мистецтв (1942–1944).

Шокол Олександр Абрамович (1905) – хімік-неорганік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник Інституту хімії (1941–1945), старший науковий співробітник, вчений секретар, член вченої ради Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Шостенко Наталія Олексіївна (1899) – ботанік, професор; в окупованому Києві – співробітник відділу систематики рослин Інституту ботаніки, співробітник відділу систематики Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки.

Шпетний Олександр Йосипович (1906) – фізик, кандидат фізико-математичних наук; директор (1941–1944), старший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1944–1945).

Шпіро Етель Геннадіївна (1901) – фізико-хімік; старший науковий співробітник Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (1941–1943).

Штаерман Ілля Якович (1891–1962) – математик, доктор математичних наук, професор, член-кореспондент (1939), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); завідувач математичного відділу (1941–1944) Інституту фізики та математики, завідувач відділу прикладної математики, член вченої ради Інституту математики (1944), старший науковий співробітник відділу теорії пружності Інституту гірничої механіки (1945).

Штеліга Марія Мартинівна (1903) – головний бібліотекар відділу рукописів Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – співробітник Бібліотеки Оссолінських.

Штепа Костянтин Тодосович (1896–1970) – історик; в окупованому Києві – завідувач відділу культури та освіти Київської міської управи; старший науковий співробітник Інституту історії України.

Штепанек (Штепаник) Станіслав Іванович (1902) – гідралік; старший науковий співробітник відділу гідрології Інституту будівельної механіки (1941–1942), старший науковий співробітник (1944), завідувач гідраліко-гідротехнічної лабораторії Інституту гідрології і гідротехніки (1944–1945); в лавах ЧА (1942–1944).

Штігельман Фаня Мойсеївна (1914) – молодший науковий співробітник відділу античної та скіфської археології Інституту археології (1945).

Штокало Йосип Захарович (1897–1987) – математик, доктор фізико-математичних наук, керуючий справами АН в Уфі (1941–1943), виконуючий обов'язки вченого секретаря Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1945); старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту фізики та математики (1942–1943), старший науковий співробітник (1944), вчений секретар, член вченої ради Інституту математики (1944–1945).

Шубников Лев Васильович (1901–1995) – фізик; науковий співробітник Інституту фізики (червень 1941).

Шугаєвський Валентин Андрійович (1884–1966) – історик, археолог; виконуючий обов'язки старшого наукового співробітника Інституту археології (червень 1941); в окупованому Києві – завідувач відділу Інституту прадавньої історії, директор Центрального історичного музею.

Шульга Захар Петрович (1899) – економіст, кандидат економічних наук, вчений секретар Президії АН (1942–1945), член Редакційно-видавничої ради АН (1942); старший науковий співробітник економічного відділу Інституту суспіль-

них наук (1941–1942), завідувач відділу сільського господарства (червень 1941), старший науковий співробітник відділу економіки сільського господарства, член вченої ради Інституту економіки (1942–1945).

Шульга Іван Миколайович (1889–1956) – художник; науковий співробітник художнього відділу Інституту суспільних наук (1942).

Шульга Поліна (Пелагея) Луківна (1899–1986) – геолог, палеонтолог, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник відділу палеозою Інституту геологічних наук (1941–1945).

Шульц (Шур-Шульц) Валентина Миколаївна (1891) – мікробіолог, кандидат біологічних наук; старший науковий співробітник відділу патогенних мікроорганізмів Інституту мікробіології та епідеміології (червень 1941, 1944–1945).

Шустер Зінаїда Абрамівна (1919) – історик; молодший науковий співробітник відділу хроніки Комісії з історії Вітчизняної війни на Україні АН (1945).

Шухатович Мойсей Юдович (1911) – електромеханік, кандидат технічних наук; молодший науковий (1941), науковий (1942), старший науковий співробітник відділу гірничої механіки Інституту гірничої механіки (1943–1945).

Щаснев І. Л. (1879) – науковий співробітник Інституту електрозварювання (червень 1941).

Щербаков Микола Михайлович (1898) – кандидат медичних наук, доцент; старший науковий співробітник (червень 1941), завідувач відділу нормальної фізіології Інституту клінічної фізіології (1943); в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту клінічної фізіології.

Щоголева Ірина Валентинівна (1914) – фізіолог; молодший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Щур А. І. – в окупованому Києві – співробітник відділу шовківництва Інституту тваринництва.

Щурат Василь Григорович (1871–1948) – філолог, академік (1929); старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944–1945), директор Львівської філії Бібліотеки АН (червень 1941, 1944–1945).

Щурат Степан Васильович (1909–1990) – літературознавець; молодший науковий співробітник (1944–1945), вчений секретар Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1945), керівник Фотолабораторії АН у Львові (1944–1945).

Юдіна Надія Дмитрівна (1890–1964) – патофізіолог, доктор медичних наук, доктор біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1941–1945).

Юза Валерія Августівна (1903) – фізико-хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник відділу електрохімії Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (червень 1941, 1944).

Юрк Юрій Юрійович (1906–1976) – геолог, петрограф, кандидат геолого-мінералогічних наук; старший науковий співробітник сектору геохімії (1941), старший науковий співробітник відділу кайнозою Інституту геологічних наук (1945); в лавах ЧА (1942–1945).

Юркевич В. Д. – в окупованому Києві – співробітник відділу конярства Інституту тваринництва.

Юрченко Петро Григорович (1900–1972) – мистецтвознавець, архітектор, доцент; науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1945).

Юр'єв Василь Якович (1879–1962) – селекціонер, академік (1945); виконуючий обов'язки директора Інституту генетики і селекції (1945).

Юшков Серафим Володимирович (1888–1952) – історик, правознавець, доктор історичних наук, член-кореспондент (1939); старший науковий співробітник, член вченої ради Інституту історії та археології (1942–1944), старший науковий співробітник відділу історії феодалізму, член вченої ради Інституту історії України (1944–1945).

Яворський Володимир Полікарпович (1876–1942) – хімік-органік, доктор хімічних наук, академік (1934), член вченої ради Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН (1942); директор, голова вченої ради Інституту хімії (1941–1942).

Яворський Іван Порфирівич (1891) – економіст, кандидат географічних наук; в окупованому Києві – старший науковий співробітник Інституту економіки, статистики і географії.

Яворчак Олександр Павлович (1908) – старший бібліотекар (1945), завідувач кабінету мистецтва Львівської філії Бібліотеки АН (1945).

Якимович Сергій Тодосович (1887) – фольклорист; в окупованому Києві – завідувач відділу фольклору Інституту літератури та фольклору.

Яковенко Марія Яківна (1900) – фізіолог; молодший науковий співробітник відділу фізіології обміну речовин Інституту ботаніки (1944–1945).

Яковлева Броніслава Вацлавівна (1919) – фізик; молодший науковий співробітник відділу фізики ядра і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Якубець Марія Іванівна (1910) – головний бібліотекар відділу опрацювання Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – співробітник Державної бібліотеки.

Якубсон Софія Йосипівна (1891) – хімік, кандидат хімічних наук; старший науковий співробітник (1941–1944), завідувач лабораторії неводних розчинів і комплексних сполук Інституту хімії (1944–1945), старший науковий співробітник відділу неорганічної хімії Інституту загальної та неорганічної хімії (1945).

Якубський Борис Володимирович (1889–1944) – літературознавець, професор; науковий співробітник кабінету шевченкознавства Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941).

Якушко Іван Сидорович – в окупованому Києві – науковий співробітник Інституту захисту рослин.

Ялинський Анатолій Северинович (1908) – лісознавець; молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту ботаніки (1945).

Ямницький Арон Наумович (1911) – фізик, кандидат фізико-технічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу фізики ядра й електроніки (1944–1945), завідувач лабораторії вакуумної техніки і електроніки Фізико-технічного інституту (1945).

Ямниченко Іван Мойсейович (1909) – молодший науковий співробітник Інституту геологічних наук (червень 1941).

Ямпольський Ісак Григорович (1902) – літературознавець, кандидат філологічних наук; старший науковий співробітник відділу історії української літератури Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1942–1943).

Ямпольський Лемель Срульович (1904) – механік; кандидат технічних наук, старший науковий співробітник відділу віброміцності Інституту будівельної механіки (1942–1945); в лавах ЧА (1941–1942).

Янковський Всеволод Дмитрович (1893) – патофізіолог, доктор медичних наук; старший науковий співробітник відділу патофізіології Інституту клінічної фізіології (1944–1945).

Янов (Янів) Іван Семенович (1888–1952) – доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (1944–1945), бібліограф відділу рукописів Львівської філії Бібліотеки АН (1944); в окупованому Львові – співробітник Державної бібліотеки.

Яновський Дмитро (Давид) Наумович (1901) – терапевт; старший науковий співробітник Інституту клінічної фізіології (червень 1941).

Яновський Юрій Іванович (1902–1954) – письменник; старший науковий співробітник групи художньої літератури Інституту суспільних наук (1941–1942), завідувач відділу художньої літератури, член вченої ради Інституту мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка (1943–1944), старший науковий співробітник Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (1944).

Янчак Ярослав Васильович (1906–1980) – головний бібліотекар відділу опрацювання (1944–1945), завідувач відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН (1945); в окупованому Львові – співробітник Державної бібліотеки.

Янчев Костянтин Трофимович (1905) – доцент; старший науковий співробітник відділу історії народного господарства Інституту економіки (1945).

Янчук Іван Омелянович (1901) – старший науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944).

Ярема Яким Якимович (1884–1964) – психолог, філософ, літературознавець, доктор філософії; старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка (червень 1941, 1944–1945).



Ярін В'ячеслав Миколайович (1883–1968) – механік, кандидат технічних наук, професор; старший науковий співробітник відділу відновлювання конструкцій Інституту будівельної механіки (1944–1945).

Ярошевич Януш Гнатович (1894) – молодший науковий співробітник відділу зоології Науково-природничого музею АН у Львові (1944–1945); в окупованому Львові – співробітник Науково-природничого музею.

Ярошенко Михайло Федорович (1900) – гідробіолог, зоолог, кандидат біологічних наук, доцент; старший науковий співробітник відділу загальної гідробіології Інституту гідробіології (1945).

Ярунін Ісидор Ілліч (1912) – науковий співробітник Інституту електрозварювання (червень 1941).

Ярцева Марія Вікторівна (1909) – геолог; молодший науковий співробітник Інституту геологічних наук (1944).

Яснопольський Леонід Миколайович (1873–1957) – економіст, доктор економічних наук, академік (1925); виконуючий обов'язки старшого наукового співробітника, член вченої ради Інституту суспільних наук (1941), старший науковий співробітник відділу економіки промисловості, член вченої ради Інституту економіки (1942–1945).

Ястребов Федір Олександрович (1903–1973) – історик, кандидат історичних наук; старший науковий співробітник, керівник групи капіталізму, член вченої ради Інституту історії та археології (1942–1944), старший науковий співробітник, завідувач відділу історії капіталізму, член вченої ради Інституту історії України (1944–1945); в лавах ЧА (1941–1942).

Ястремський Герасим Сергійович (1880) – молодший науковий співробітник відділу екології Інституту зоології (1944–1945); в окупованому Києві – співробітник Інституту захисту рослин.

Ятель Прокіп Данилович (1897) – мікробіолог; науковий співробітник Інституту мікробіології та епідеміології (1942).

Яценко Надія Олексіївна (1910) – науковий співробітник Інституту електрозварювання (червень 1941).

Яцків Михайло Юрійович (1873–1961) – письменник; головний бібліотекар відділу опрацювання Львівської філії Бібліотеки АН (1944–1945); в окупованому Львові – співробітник Бібліотеки Осолінських.

**СПИСОК  
ВИДАНЬ І НАУКОВИХ ПРАЦЬ СПІВРОБІТНИКІВ АН УРСР  
(1941–1945)**

**1941**

1. Автоматичне керування режимом контактного зварювання: Зб. Вип. 76 / Ін-т електрозварювання АН УРСР; Відп. ред. Є. О. Патон. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 49 с.: ілюстр., сх., граф.
2. Адрианова-Перетц В. П. Введение // История русской литературы: Учеб. для вузов. Т. 1, ч. 1. – М.; Л., 1941. – С. 7–13.
3. Адрианова-Перетц В. П. Литература второй половины XVII в. Введение // Там само. – С. 253–257.
4. Адрианова-Перетц В. П. Литература второй половины XVII в. Заключение // Там само. – С. 313–315.
5. Адрианова-Перетц В. П. Литература второй половины XVII в. § 8. Искусство XVII в. // Там само. – С. 307–313.
6. Адрианова-Перетц В. П. Литература второй половины XVII в. § 5. Пародийно-сатирическая литература // Там само. – С. 289–296.
7. Адрианова-Перетц В. П. Литература второй половины XVII в. § 1. Переводная повествовательная литература XVII в. // Там само. – С. 257–264.
8. Адрианова-Перетц В. П. Литература второй половины XVII в. § 6. Старообрядческая литература XVII в. // Там само. – С. 297–305.
9. Адрианова-Перетц В. П. Литература второй половины XVII в. § 7. Фольклор // Там само. – С. 305–307.
10. Адрианова-Перетц В. П. Литература периода первой крестьянской войны и борьбы с польско-шведской интервенцией. Введение // Там само. – С. 225–230.
11. Адрианова-Перетц В. П. Литература периода первой крестьянской войны и борьбы с польско-шведской интервенцией. § 2. Литературные воспоминания о «Смуте» // Там само. – С. 236–242.
12. Адрианова-Перетц В. П. Литература периода первой крестьянской войны и борьбы с польско-шведской интервенцией. § 3. Областные повести первой половины XVII в. // Там само. – С. 243–252.
13. Адрианова-Перетц В. П. Областные летописные своды XI в. – начала XIII в. // История русской литературы. Т. 1. – М.; Л., 1941. – С. 301–314.

14. Адрианова-Перетц В. П. Пародийно-сатирическая литература // История русской литературы: Учеб. для вузов. Т. 1, ч. 1. – М.; Л., 1941. – С. 77–81.
15. Адрианова-Перетц В. П. Переводная литература XI в. – начала XIII в. Гл. 3. Апокрифы // История русской литературы. Т. 1. – М.; Л., 1941. – С. 71–86.
16. Адрианова-Перетц В. П. Переводная литература XI в. – начала XIII в. Гл. 2. Библейские сказания // Там само. – С. 60–70.
17. Адрианова-Перетц В. П. Повесть временных лет // Там само. – С. 257–258, 261–267, 270–279, 284–288.
18. Адрианова-Перетц В. П. Путешествия // Там само. – С. 365–374.
19. Адрианова-Перетц В. П. Русская литература XI в. – начала XIII в. Гл. 6. Жития // Там само. – С. 337–338.
20. Адрианова-Перетц В. П. Русская литература XI в. – первой четверти XIII в. § 6. Литература Владимиро-Суздальской области XII в. – первой четверти XIII в. // История русской литературы: Учеб. для вузов. Т. 1, ч. 1. – М.; Л., 1941. – С. 81–87.
21. Адрианова-Перетц В. П. Русская литература XI в. – первой четверти XIII в. § 3. Литература времени Владимира Мономаха (1100-е – 1120-е годы) // Там само. – С. 46–59.
22. Адрианова-Перетц В. П. Русская литература XI в. – первой четверти XIII в. § 1. Литература времени Ярослава I. (1030-е–1050-е годы) // Там само. – С. 31–40.
23. Адрианова-Перетц В. П. Русская литература XI в. – первой четверти XIII в. § 4. Литература Киевской Руси второй половины XII в. // Там само. – С. 59–77.
24. Адрианова-Перетц В. П. Русская литература XI в. – первой четверти XIII в. § 2. Литература 1060-х – 1090-х годов // Там само. – С. 40–46.
25. Адрианова-Перетц В. П. Русская литература XI в. – первой четверти XIII в. § 5. Новгородская литература XII – начала XIII в. // Там само. – С. 77–81.
26. Адрианова-Перетц В. П. Сборники морально-философских изречений // История русской литературы. Т. 1. – М.; Л., 1941. – С. 170–176.
27. Адрианова-Перетц В. П. Христианская гимнография // Там само. – С. 177–182.
28. Адрианова-Перетц В. П., Орлов А. С., Скрипиль М. О. Литература периода создания единого национального Русского государства (1469–1534). § 2. Московская литература // История русской литературы: Учеб. для вузов. Т. 1, ч. 1. – М.; Л., 1941. – С. 156–169.
29. Айзенберг Д. Е., Бражникова Н. Е., Новик Е. И., Шульга П. Л. О возрасте каменноугольных отложений района Исачковского поднятия // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 31, № 2. – С. 141–142.

30. Академія наук УРСР у 1941 році / Редкол.: А. О. Сапегін (відп. ред.), Б. М. Гарцман; Уклад: С. Є. Боржковський, Т. О. Времєва. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 202 с.
31. Арбузов М. П., Курдюмов Г. В. Der Russland des Kontenstoffs in angefassnem Stahl // Journ. of Physics. – 1941. – Vol. 5, № 2/3. – P. 101–108.
32. Альперн Д. Е. Химические факторы нервного возбуждения в патологии человека // Сборник трудов, посвященный 50-летию научно-педагогической деятельности В. В. Воронина. 1890–1940. – Тбилиси, 1941. – С. 17–23.
33. Афанасьев Д. Я. Заплавні луки ріки Десни / Відп. ред. Ю. Д. Клеопов; Ін-т ботаніки АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 155 с.
34. Ахиезер Н. И. Бесконечные матрицы Якоби и проблемы моментов // Успехи мат. наук. – 1941. – Т. 9. – С. 125–156.
35. Ашкіназі М. С., Трипольська Р. С. Спектральний аналіз бронз. 1. Визначення заліза, цинку, мангану. 2. Визначення алюмінію // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 149–169.
36. Ашкинази М. С., Трипольская Р. С. Спектральный анализ бронз. Упрощенный метод трёх этапов // Завод. лаборатория. – 1941. – Т. 10, № 6. – С. 624–626.
37. Бабко А. К., Поліщук Г. Б., Волкова О. І. До методики кількісного визначення індію в концентратах // Зап. Ін-ту хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 7, № 4. – С. 505–519.
38. Балабушевич И. А. Результаты геофизических работ по поискам и разведке соляных структур в Днепровско-Донецкой впадине // Материалы по нефтеносности Днепровско-Донецкой впадины. Вып. 1. Итоги работы за 1938 – 1939 гг. / Ин-т геол. наук АН УССР; Отв. ред. Б. И. Чернышов. – К., 1941 – С. 99–112.
39. Балуховский Н. Ф. Метаформизм углей Донбасса и правило Уайта: Результаты работ за 1925–1939 гг. // Большой Донбасс. – М.; Л.: Госгеолгиздат, 1941. – С. 197–202.
40. Барановський П. П. Комографічний метод дослідження слуху / Відп. ред. М. О. Грінченко; Ін-т укр. фольклору АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 31 с.: ілюстр.
41. Барбарич А. І. Наукова сесія Інституту ботаніки АН УРСР, присвячена XVIII конференції ВКП (б) // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 44–46.
42. Беленко Д. К. О кувальницком возрасте богдановской эррозионной ступени левобережья Среднего Днепра // Советская геология. – 1941. – № 1. – С. 126–128.
43. Белецкий А. И. На рубеже новой литературной эпохи // История русской литературы. Т. 1. – М.; Л., 1941. – С. 3–24.

44. Белецкий А. И. Предисловие: [К публикации: Гуцин М. П. Материалы к биографии Н. Е. Петропавловского-Коронина] // Наук. зап. / Харк. пед. ін-т. – 1941. – Т. 7: Праці філол. ф-ту. – С. 193–194.
45. Белецкий А. И., Габель М. О. Русская литература XIX столетия. 1. От начала века до 30-х годов // Энциклопед. словарь Гранат. – 7-е изд. – М., 1941. – Т. 36, ч. 7. – Стб. 214–241.
46. Білецький О. І. Західноєвропейська література: Хрестоматія для 8–10 кл. серед. школи. – 5-е вид. – К.: Радян. школа, 1941. – 424 с.
47. Білецький О. І. Спроба вивчення Шатобріана // Наук. зап. / Харк. держ. пед. ін-т іноземних мов. – 1941. – Т. 2. – С. 7–27.
48. Білецький О. І. Творчий шлях О. М. Горького // Більшовик України. – 1941. – № 1. – С. 61–75.
49. Білецький О. І., Мамонтов Я. А. Український театр: Хрестоматія. Ч. 2: Український новий театр: (Від початку XIX до перших років XX ст.) – К.: Мистецтво, 1941. – 356 с.
50. Белінг Д. О. Рибне населення водойм заповідника Гористе // Природа заповідника Гористе. Вип. I. – 1941. – С. 41–59.
51. \* Белоусов С. Н. Великая Отечественная война 1812 г. – К., 1941.
52. \*Белоусов С. Н. М. В. Фрунзе – большевик и выдающийся полководец Красной Армии. – К., 1941.
53. Белоусов С. М. Короткий курс історії ВКП(б) і основні проблеми історії України: Доп. на сесії Відділу сусп. наук АН УРСР // Комуніст. освіта. – 1941. – № 5. – С. 3–10.
54. Белоусов С. М. Національно-культурне будівництво на Україні // Історія України: Короткий курс. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – С. 350–352.
55. Белоусов С. М. Перша п'ятирічка розвитку народного господарства // Там само. – С. 345–350.
56. Белоусов С. М. Україна в період завершення побудови безкласового суспільства (1935–1940) // Там само. – С. 365–394.
57. Березовська Ф. І., Варфоломєєва Є. К. Вплив каталітичних добавок на розпад органічних пероксидів. 1. Розпад етил-пероксиду і бензоїл-пероксиду // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 3–10.
58. Бернштейн С. Н. Доказательство теоремы Гильберта об аналитическом характере решений эллиптических уравнений без использования нормальных рядов // Успехи мат. наук. – 1941. – Т. 8, № 1. – С. 82–99.

---

\* Тут і далі позиції, позначені астериском, не перевірені de visu.

59. Бернштейн С. Н. О приближении непрерывной функции линейным дифференциальным оператором от многочлена // Изв. АН СССР. Сер. мат. – 1941. – Т. 5, № 1. – С. 15–42.
60. Бернштейн С. Н. О суммах зависимых величин, имеющих взаимно почти нулевую регрессию // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 32, № 5. – С. 303–307.
61. Бернштейн С. Н. Об одной геометрической теореме Гильберта об аналитическом характере решений эллиптических уравнений без использования нормальных рядов // Успехи мат. наук. – 1941. – Т. 8. – С. 75–81.
62. Бернштейн С. Н. Об одном свойстве, характеризующем закон Гаусса // Труды / Ленинград. политехн. ин-т. – 1941. – № 3. – С. 3–20.
63. Бернштейн С. Н. Об уравнениях вариационного исчисления // Успехи мат. наук. – 1941. – Т. 8. – С. 32–74.
64. Бернштейн С. Н., Петровский И. Г. О первой краевой задаче (задача Дирихле) для уравнений эллиптического типа и о свойствах функций, удовлетворяющих этим уравнениям // Там само. – С. 8–31.
65. Бельський Б. І. Листові мінерали з двокрилих (Piptera) заповідника Гористе // Природа заповідника Гористе. Вип. I. – К., 1941. – С. 119–135.
66. Белянкін Ф. П. Енергетична границя тікучості металів / Ін-т буд. механіки АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 49 с. – (Моногр. сер.; № 44).
67. Білай В. Й. До питання про значення фізіологічних ознак в систематизації роду *Fusarium* // Мікробіол. журн. – 1941. – Т. 8, № 1. – С. 171–193.
68. Білай В. Й. Про неоднакове відношення до калію різних видів з роду *Fusarium* // Там само. – С. 195–224.
69. Біохімічний журнал. Т. 17, № 1 / Ін-т біохімії АН УРСР; Ред. О. В. Палладін. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 227 с.
70. Те саме. – Т. 17, № 2. – 200 с.
71. Блохинцев Д. И. Современное состояние теории флюоресценции // Изв. АН СССР. Сер. физ. – 1941. – Т. 5, № 4/5. – С. 532–535.
72. Боболев В. К., Лейпунский А. И. Мутаротация глюкозы под давлением // Журн. физ. химии. – 1941. – Т. 15., вып. 10. – С. 1104–1107.
73. Боголюбов М. М. Про лінеаризацію транзитивних компактних груп перетворень // Наук. зап. мех.-мат. ф-ту КДУ. – 1941. – Т. 5. – С. 17–24.
74. Боголюбов Н. Н., Крылов Н. Н. Об асимптотических неравенствах, приложимых к некоторым вопросам статистической динамики систем с весьма большим числом степеней свободы // Там само. – С. 49–68.
75. Богомолец А. А. О происхождении и физиологическом значении давления крови в сосудах // Сборник трудов, посвященный 50-летию научно-педагогической деятельности В. В. Воронина. 1890–1940. – Тбилиси, 1941. – С. 79–83.

76. Богомолец А. А. Проблема долголетия: Лекция, прочит. в лекцион. зале МГК ВКП(б) 31 января 1941 г. // Пропагандист. – 1941. – № 3. – С. 17–24.
77. Богомолец А. А. Физиологическая система соединительной ткани и влияние на ее функции антиретикулярной цитотоксической сыворотки // Физиологическая система соединительной ткани: Труды конференции, 1–4 декабря 1940 г. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – С. 23–43.
78. Богомолец О. О. Дужче наш удар по ворогу // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 72–73.
79. Богомолец О. О. Погляд у майбутнє // Україна. – 1941. – № 3. – С. 16–17.
80. Богомолец О. О. Про завдання АН УРСР в 1941 році // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 1. – С. 53–59.
81. Бодрова Н. В. До спостереження про вплив постійного струму на водних тварин // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 3. – С. 67–71. – Рез. рос., нім.
82. Бондарчук В. Г. Тектоника Каневских «гор» // Советская геология. – 1941. – № 1. – С. 138.
83. Боржковский С. Е. Итоги работы Института биохимии АН УССР по зоотехнической биохимии // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 1. – С. 57–78.
84. Боржковський С. Є., Карпенко М. К., Палладіна Л. І. та ін. Обмін речовин у коней, хворих на трихорексис. 2. Стабільність, лужні резерви і вміст плазми, сухої речовини, цукру, глікогену і молочної кислоти в крові здорових і уражених тварин в умовах спокою і після втомної роботи // Там само. – Т. 17, № 2. – С. 315–340. – Рез. рос., англ.
85. Борзяк П. Г. Некоторые свойства катодов типа сурьяно-цезиевых // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 2. – С. 173–179.
86. Ботаничний журнал. Т. 2, № 1 / Ін-т ботаніки АН УРСР; Відп. ред. М. Г. Холодний. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 165 с.
87. Те саме. – Т. 2, № 2. – С. 171–343.
88. Брадїс Є. М. Про класифікацію видів торфу // Бот. журн. – 1941. – Т. 2, № 2. – С. 217–269. – Рез. рос., англ.
89. Бродский А. И., Миклухин Г. П. Изучение механизма бекмановской перегруппировки изотопным методом // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 32, № 8. – С. 558–559.
90. Бродський О. І. Про різні методи добування важкої води // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 55–67.
91. Бродський О. І. Проблеми ізоотопії // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 42–43.
92. Бродський О. І. Теорія фракціонування сумішей і її застосування до термодифузійного методу // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 39–54.

93. Будников П. П. Новый материал для скоростного строительства // Местная промышленность. – 1941. – № 14. – С. 6–7.
94. Будников П. П., Гулінова Л. Г. Кінетика дегідратації гіпсу в суспендованому стані // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 2. – С. 11–21. – Рез. рос., нім.
95. Будников П. П., Долкарт Ф. З. О взаимодействии каолина с углём при высоких температурах // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 32, № 1. – С. 53–56.
96. Будников П. П., Креч Э. И. Сульфат кальция, как источник получения хлородериватов серы // Журн. прикл. химии. – 1941. – Т. 14, № 6. – С. 747–754.
97. Будников П. П., Креч Э. И. Хлорирование CaSOH в оптимальных условиях // Там само. – С. 755–765.
98. Будников П. П., Ривлін І. І. До проблеми глинозему з української сировини // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 94–99.
99. Будников П. П., Орлов Є. І., Ривлін І. І. Використати природні багатства Сиваша // Там само. – С. 100–102.
100. Буланкин И. Н., Блюмина М. А. Возрастные изменения тканевых белков // Труды Н.-и. зоол.-биол. ин-та / Харьк. гос. ун-т. – 1941. – Т. 10/11. – С. 47–58.
101. Буланкин И. Н., Каплан В. А. О возрастных физико-химических изменениях коллагеновых производных кожи // Коллоид. журн. – 1941. – Т. 7, вып. 2. – С. 117–127.
102. Буланкин И. Н., Силин С. П. О глобулярной и мицеллярной структуре белковых веществ // Биохимия. – 1941. – Т. 6, вып. 4/5. – С. 487–496.
103. Буланкин И. Н., Зельцер С. И., Слабоспицкий Д. Г. Возраст и различные виды фосфора в животном организме // Труды Н.-и. зоол.-биол. ин-та / Харьк. гос. ун-т. – 1941. – Т. 10/11. – С. 17–21.
104. Буланкін І. М. Боротьба матеріалізму з ідеалізмом в питанні про походження життя // Більшовик України. – 1941. – № 4. – С. 65–81.
105. Булаховский Л. А. Введение в синтаксис русского литературного языка первой половины XIX века: Из лекций по истории русского литературного языка // Наук. зап. / Харк. пед. ін-т. – 1941. – Т. 7: Праці філол. ф-ту. – С. 3–38.
106. Булаховский Л. А. Звуковые и грамматические особенности заимствованных слов в практике литературного русского языка первой половины XIX века: Из лекций по истории лит. рус. языка // Науч. зап. / Харьк. гос. пед. ин-т иностр. языков. – 1941. – Т. 2. – С. 29–45.
107. Булаховский Л. А. Русский литературный язык первой половины XIX века. Т. 1. Лексика и общие замечания о слоге: Пособие для студентов филол. ф-тов и ф-тов языка и литературы педагогических и учительских институтов УССР. – К.: Радян. школа, 1941. – 452 с.



108. Булаховский Л. А. Русское литературное ударение первой половины XIX века. Имена прилагательные: Ст. 2 // Русский язык в школе. – 1941. – № 1. – С. 19–25.
109. Булаховский Л. А. Язык и раса. – К.; Х.: Изд-во АН УССР, 1941. – 40 с.
110. Булаховський Л. А. Виникнення і розвиток літературних мов. Ч. 1 // Наук. зап. / Ін-т мовознавства АН УРСР. – 1941. – Т. 1. – С. 91–113.
111. Булаховський Л. А. [Вступна стаття] // Житецький П. Нарис літературної історії української мови в XVII віці. – Львів, 1941. – С. III–XXXV.
112. Булаховський Л. А. Мова і раса. – К.; Х.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 40 с.
113. Булаховський Л. А. Мовознавець-мислитель: До 50-річчя з дня смерті О. О. Потебні // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 186 – 192.
114. Булаховський Л. А. Порівняльно-історичні розвідки в ділянці слов'янського наголосу // Наук. зап. / Ін-т мовознавства АН УРСР. – 1941. – Т. 1. – С. 53–77.
115. Бурксер Є. С. Деякі підсумки наради по проблемі кольорових і рідкісних металів // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 47.
116. Бурксер Є. С. Пам'яті Марка Абрамовича Аганіна (1876–1940): Некролог // Там само. – С. 67–69.
117. Бурчак-Абрамович М. Й. Матеріали до вивчення пікормійської фауни півдня України. 3. *Sus egyptianus* Roht et Wag з меотичних відкладів с. Гребінників (Молдавська РСР) // Геол. журн. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 13–31. – Рез. рос., англ.
118. Буслова Є. Д. Досліди по ізольованому живленню рослин азотом // Бот. журн. – 1941. – Т. 2, № 1. – С. 191–198. – Рез. рос., англ.
119. Бухіна Р. А. Бібліотекознавство: Бібліографічний покажчик / Б-ка АН УРСР; Відп. ред. О. Б. Михайличенко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 175 с.
120. \*Буштедт П. П. Автоматическая сварочная головка: Устройство, принцип работы и схемы управления / Отв. ред. Е. О. Патон; Ин-т электросварки АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 58 с.: ил., сх., граф.
121. \*Буштедт П. П. Технология автоматической дуговой сварки / Отв. ред. Е. О. Патон; Ин-т электросварки АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 40 с.: ил., сх., граф.
122. Вадимович І. І. Вплив вологості повітря і віскозного волокна на процеси в'язання на круглій трикотаажній машині МТ-І // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 2. – С. 51–57. – Рез. рос., нім.
123. Вайнштейн Ф. М., Поляков М. В. До питання про механізм каталітичної окисації амоніаку // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 11–24.
124. Вайнштейн Ф. М., Поляков М. В. К вопросу о механизме каталитического окисления аммиака // Журн. физ. химии. – 1941. – Т. 15, вып. 2. – С. 164–173.

125. Василенко В. Х. Азотистий обмін при хронічній недостатності кровообігу / Відп. ред. О. О. Богомолець; Ін-т клініч. фізіології АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 96 с.
126. Вернадский В. И. Несколько соображений о проблемах метеоритики // Метеоритика: Сб. статей – 1941. – Вып. 2. – С. 1–22.
127. Вернадский В. И. О необходимости выделения и сохранения чистых тяжелых изотопов природных радиоактивных процессов // Природа. – 1941. – № 1. – С. 63–66.
128. Вернадский В. И. О необходимости организованной научной работы по космической пыли: Докл. // Проблемы Арктики. – 1941. – № 5. – С. 55–64.
129. Вернадский В. И., Виноградов А. П., Тейс Р. В. Определение изотопного состава вод метаморфических пород и материалов // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 31, № 6. – С. 574–577.
130. Вернадський В. І., Виноградов О. П., Тейс Р. В. Determination of the isotopic composition of waters in metamorphic rocks and minerals // C. R. Acad. Sci de l'URSS. – 1941. – Vol. 31, № 6. – P. 573–576.
131. Вісті АН УРСР. № 1 / Відп. ред. Б. І. Чернишов. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 79 с.
132. Те саме. № 2/3. – 132 с.
133. Те саме. № 4. – 73 с.
134. Вісті Інституту фізичної хімії. Т. 13 / АН УРСР; Ред. О. І. Бродський. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 216 с.: ілюстр.
135. Власов Л. І. Впровадження льняного лубу в виробництво тарних тканин замість основної вітчизняної сировини // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 2. – С. 37–40. – Рез. рос., нім.
136. Власов Л. І. Залежність числових характеристик вироблюваних на Стеблівській фабриці ковдр від введення в сумішки низьких сортів української бавовни // Зб. Ін-ту орган. хімії і технології. – 1941. – № 12. – С. 53–76. – Рез. рос., англ.
137. Власов Л. І. Застосування короткого конопляного волокна в мішковому виробництві замість тіпаного льону і валовини // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 2. – С. 47–50. – Рез. рос., нім.
138. Власов Л. І. Методика дослідження пружних властивостей вовняної пряжі // Там само. – С. 41–45. – Рез. рос., нім.
139. Власов Л. І. Результати дослідження фізико-механічних властивостей української бавовни врожаю 1937 р. // Зб. Ін-ту орган. хімії і технології. – 1941. – № 12. – С. 3–16. – Рез. рос., англ.
140. Власюк П. А. Нові марганцеві добрива: Марганець і інші мікроелементи в живленні сільськогосподарських рослин / Ін-т ботаніки АН УРСР; Ін-т цукр. пром-сті НКХП СРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 268 с.: ілюстр.

141. Воблий К. Г. Природні багатства УРСР // Комсомольський пропагандист. – 1941. – № 4. – С. 33–39.
142. Воблий К. Г. Схеми економічного районування України в дореволюційний період // Наукова сесія геолого-географічного факультету КДУ. – К., 1941. – С. 20–24.
143. Возняк М. С. До джерел Франкового «похорону» // Радян. література. – 1941. – № 3. – С. 209–220.
144. Вопросы сварного вагостроения: Сб. статей / Ин-т электросварки АН УССР; Отв. ред. Е. О. Патон. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 228 с.: ил., диагр., сх.
145. Всесоюзное совещание по автоматизации гидроэлектрических и насосных станций: Тез. докл. / Ин-т энергетики АН УССР; Отв. ред. В. А. Богомолов. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 64 с.
146. Габович М. Д. Обратное зажигание и вторичная эмиссия на графитовом аноде при разряде в ртутных парах // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 2. – С. 245–247.
147. Гарбер Р. І. Двійникування натрієвої селітри при пластичній деформації // Там само. – Т. 11, вип. 3. – С. 333–336.
148. Гарцман Б. М. Розвиток стаханівського руху і ріст продуктивності праці у взуттєвій промисловості УРСР / Ін-т економіки АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 104 с.: ілюстр.
149. Гейзер Г. К., Коровицька М. Я., Смирнов-Замков І. В. Дослідження складових частин емульгатора ГКС-5 // Зб. Ін-ту орган. хімії і технології АН УРСР. – 1941. – № 12. – С. 77–90. – Рез. рос., англ.
150. Гейзер Г. К., Коровицька М. Я., Смирнов-Замков І. В. Одержання нових видів емульгаторів з кам'яно-вугільної смоли // Там само. – С. 91–112. – Рез. рос., англ.
151. Геллер Б. Я. Микромакробюретка // Завод. лаборатория. – 1941. – Т. 10, № 4. – С. 434–435.
152. Геллер Б. Я., Занько А. М. Полярографічне визначення цинку в магнійових стопах // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 123–126.
153. Гельман Р. М. Вплив великих доз інсуліну на оксидативні процеси в мозку // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 1. – С. 145–171. – Рез. рос., англ.
154. Геологічний журнал. Т. 8, вип. 1 / Ін-т геологічних наук АН УРСР; Відп. ред. Б. І. Чернишов. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 231 с.
155. Герцрікен С. Д. Рентгенофотометричний метод дослідження дифузії в рідких металах // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 1. – С. 47–54. – Рез. рос., нім.
156. Герцрікен С., Ількевич Г., Сахаров І. та ін. Про визначення коефіцієнта дифузії металів за методом випаровування // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 3. – С. 257–269.

157. Гершензон С. М. Вибір на елімінація особин в мутантній популяції *Drosophila virilis* // Зб. праць з генетики / Ін-т зоології АН УРСР. – 1941. – № 4/5. – С. 197–203.
158. Гершензон С. М. Дополнительные данные о системе скрещиваний в природных популяциях хомяка (*Cricetus cricetus* L.) // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 31, № 2. – С. 155–156.
159. Гершензон С. М. «Мобилизационный резерв» внутривидовой изменчивости // Журн. общей биологии. – 1941. – Т. 2, № 1. – С. 85–107.
160. Гершензон С. М. Нові дані про генетику природних популяцій *Drosophila fasciata* // Зб. праць з генетики / Ін-т зоології АН УРСР. – 1941. – № 4/5. – С. 3–39.
161. Гершензон С. М. Экспериментальное исследование естественного отбора в мутантной популяции *Drosophila virilis* // Журн. общей биологии. – 1941. – Т. 2, № 3. – С. 395–416.
162. Гершензон С., Полевой В. Система скрещиваний в природной популяции хомяка (*Cricetus cricetus* L.) // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 30, № 1. – С. 64–65.
163. Гінцбург М. Б., Качерова С. А. До питання про механізм регуляції активування тканинних протеїназ. 3. Вплив двовалентного заліза на катепсин екстрактів і тканини печінки нормальних і гіпертиреозних кроликів // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 2. – С. 233–254. – Рез. рос., англ.
164. Глейberman О. Я. Новый раковый кролячий штам // Мед. журн. – 1941. – Т. 11, вип. 1. – С. 69–76.
165. Гликман Т. С., Дайн Б. Я. К вопросу о механике разложения гипохлорита натрия // Журн. прикл. химии. – 1941. – Т. 14, № 2. – С. 190–196.
166. Гликман Т. С., Циома Н. А. Опыт применения грязей для лечения воспалений придаточных полостей носа // Здравоохранение Казахстана. – 1941. – № 7. – С. 43–48.
167. Гозенпуд А. Я. Україна в західноєвропейській художній літературі // Радян. Україна. – 1941. – № 1. – С. 107–112.
168. Гольдштейн Б. И. Исследования Института биохимии Академии наук УССР в области биохимии ферментов // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 1. – С. 49–55. – Рез. англ.
169. Гольдштейн Б. И., Волькензон Д. В. Методика определения дегидроаскорбиновой кислоты и Fe-аскорбиновой кислоты в тканях // Там само. – С. 219–223. – Рез. англ.
170. Гольдштейн Б. И., Волькензон Д. В., Качерова С. А. О формах аскорбиновой кислоты в тканях // Там само. – С. 201–217. – Рез. англ.
171. Гольдштейн Б. И. Внутрішньоклітинна регуляція дії і хімічна природа активної групи катепсину / Ін-т біохімії АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 42 с.

172. Горбунов Б. Н. Вопросы сварного вагостроения / Отв. ред. Е. О. Патон; Ин-т электросварки АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 228 с.: ил.
173. Горбунов Б. Н. Сплошные сварные балки и мосты [Переработка пособия, составленного в Институте электросварки АН УССР] / Ред. Е. О. Патон. – М.; Л.: Стройиздат Наркомстроя, 1941. – 140 с.: ил.
174. Гордон Б. С., Шишловський О. А. Фотолюмінісценція розчинів солей талію // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 3. – С. 285–299.
175. Горелік Л. Е. Продуктивність праці і організація заробітної плати в швейній промисловості УРСР / Відп. ред. А. Ю. Шевченко; Ін-т економіки АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 160 с.: ілюстр.
176. Горенбейн Е. Я. Физико-химическое исследование комплекса  $SbBr_3-AlBr_3$  в нитробензоле. Изотермы электропроводности, вязкости и удельных весов // Журн. общей химии. – 1941. – Т. 11, вып. 11. – С. 925–933.
177. Горенбейн Е. Я., Ридлер Г. Л. Физико-химическое исследование системы  $CuBr_6-Al_2Br_6$  – толуол в нитробензоле. Изотермы электропроводности, вязкости и удельных весов // Там само. – Т. 11, вып. 13/14. – С. 1069–1075. – Рез. англ.
178. Горенбейн Ю. Я. Фізико-хімічне дослідження  $SbBr_3-AlBr_3$  в нітробензолі // Зап. Ін-ту хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 7, вип. 4. – С. 551–567.
179. Грабовський П. А. Вибрані поезії / Ред. О. І. Білецький. – К.: Радян. письменник, 1941. – 420 с.
180. Гришко М. М. Мої головні завдання в 1941 р. // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 36–37.
181. Грінченко М. О. Шевченко і музика. – Х.: Мистецтво, 1941. – 112 с.
182. Гурса Е. Ф. Интегривання рівнянь з частинними похідними першого порядку / Пер. з фр. за ред. Г. І. Дрінфельда, Й. Б. Погребиського з допов. Г. В. Пфейффера. – К.: Радян. школа, 1941. – 415 с.
183. Гуслистий К. Г. Визвольна боротьба українського народу проти шляхетської Польщі в другій половині XVI і в першій половині XVII ст.: (60-ті роки XVI – 30-ті роки XVII ст.): Нариси з історії України. Вип. 3. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 187 с.: ілюстр.
184. Гуслистий К. Г. Коліївщина і повстання Пугачова // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 129–133.
185. Гуслистий К. Г. Коліївщина: Істор. нарис // Радян. література. – 1941. – № 4/5. – С. 262–278.
186. Гуслистий К. Г. Розгром угорських загарбників на Україні в XIII столітті // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 110–115.
187. Давыдов А. Л., Девекки В. С. Количественный флуоресцентный метод определения алюминия // Завод. лаборатория. – 1941. – Т. 10, № 2. – С. 134–138.

188. Дайн Б. Я., Либерзон Э. А. Спектральный анализ бронз. Упрощенный метод трех этапов // Там само. – Т. 10, № 6. – С. 624–626.
189. Делимарский Ю. К. Равновесие между некоторыми расплавленными металлами и их бромидами в бромистом алюминии – бромистом калии как растворителя // Журн. общей химии. – 1941. – Т. 11, вып. 13/14. – С. 1081–1091.
190. Делімарський Ю. К., Мірошніченко К. С. Дослідження рівноваги  $Zn + ZnBr_2 + Zn$  в чистих солях і в  $AlBr_3 - KBr$  як розчиннику // Зап. Ін-ту хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 31–38.
191. Демиденко С. Г. Изотопный состав атмосферных осадков // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 69–74.
192. Дикі кормові рослини УРСР / Відп. ред. М. М. Гришко, редкол.: М. І. Котов та ін. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 239 с.: ілюстр.
193. Динник О. М. Липнева сесія відділу технічних наук АН УРСР в Уфі, 1941 р. // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 37–40.
194. Дніпровське водосховище: Гідробіологічні дослідження. Т. 3 / Ред. Д. О. Свіренко. – Дніпропетровськ: Б. в., 1941. – 286 с.: мал., сх.
195. Доповіді Академії наук УРСР. № 1 / Відп. ред. Б. І. Чернишов. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 64 с.
196. Те саме. № 2. – 65 с.
197. Те саме. № 3. – 72 с.
198. Дрінфельд Г. І. Про відшукання груп  $Lie$  з наперед даними інтегральними інваріантами // Наук. зап. / Київ. держ. ун-т. – 1941. – Т. 5: Мат. зб. – С. 81–88.
199. Думи та історичні пісні / Ред. М. М. Плісецький. – К.: Радян. письменник, 1941. – 298 с.
200. Дядиченко В. А. Боротьба українського народу проти шведських окупантів (1708–1709 рр.) // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 116–123.
201. Дядиченко В. А. Преса Парижської комуни: До 70-річчя з дня проголошення Парижської комуни // Робселькор. – 1941. – № 5/6. – С. 39–40.
202. Дядиченко В. А. Северин Наливайко // Комсомольський пропагандист. – 1941. – № 6. – С. 39–42.
203. Дядиченко В. А. Семен Палій // Там само. – № 5. – С. 34–38.
204. Дятлов В. И., Фрумин И. И., Слуцкая Т. М. Электроды Института электросварки Академии наук УССР / Отв. ред. Е. О. Патон; Ин-т электросварки АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 136 с.: ил. – (Моногр. сер.; Вып. 73).
205. Емельяненко П. Т. Освоение станков холодной прокатки труб // Сталь. – 1941. – № 1. – С. 59–61.
206. Ермаков Н. В. О биохимическом направлении в изучении водоёмов // Тезиси доповідей на Конференції по хімії прісних водойм, Київ, 1941. – К., 1941. – С. 86–88.

207. \*Ермаков Н. В. Химические градиенты костного мозга и костной ткани костей конечностей млекопитающих и их экспериментальное изменение // Физиологическая система соединительной ткани: Труды конференции, 1–4 декабря 1940 г. – К.: Изд-во АН УССР, 1941.
208. Єльшкєвич Є. С. Про співвідношення між гідролітичною і синтетичною активністю печінкової ліпази // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 2. – С. 271–282. – Рез. рос., англ.
209. Жудин Н. Д. Испытание моделей колонны Дворца Советов СССР / Отв. ред. С. В. Серенсен; Ин-т строит. механики АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 84 с.: ил. – (Моногр. сер.; № 42).
210. Журавель І. В. Критерій затопленості при гідравлічних розрахунках споруд / Відп. ред. Г. Й. Сухомел; Ін-т гідрології АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 60 с.: ілюстр.
211. Зак А. М. Электролитическое окисление аммиака на железном аноде // Труды Днепропетр. хим.-технол. ин-та им. Ф. Дзержинского. – 1941. – Т. 2, вып. 2. – С. 115–120.
212. Заморій П. К. До питання про народногосподарське використання соляних водойм причорноморської западини // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 103–107.
213. Заморій П. К., Молявко Г. І. Геологічна історія Молочного лиману // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 3. – С. 3–8. – Рез. рос., англ.
214. Занько А. М., Авруніна Г. М. Визначення цинку в магнійових стопах // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 135–137.
215. Занько А. М., Авруніна Г. М. Дослід полярометричного титрування // Там само. – С. 127–134.
216. Занько А. М., Геллер Б. А. О величине коэффициента диффузии в уравнении Ильковича // Журн. физ. химии. – 1941. – Т. 15, вып. 6. – С. 797–805.
217. Занько А. М., Манусова Ф. А. Дослід застосування неводних розчинів у полярографії // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 139–148.
218. Занько А. М., Геллер Б. А., Манусова Ф. А. Расчетный полярографический анализ // Завод. лаборатория. – 1941. – Т. 10, № 5. – С. 458–461.
219. Занько А. М., Геллер Б. О., Нікітін О. Д. Полярографічне визначення титану // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 115–122.
220. Занько О. А. Ізотопний ефект в спектрах вбирання // Там само. – С. 75–96.
221. Записки Інституту хімії. Т. 7, вип. 4 / АН УРСР; Відп. ред. В. О. Плотников. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – С. 443–602: ілюстр.
222. Те саме. Т. 8, вип. 1. – 135 с.: ілюстр.
223. Зафійовська Л. Д. До питання про утворення целюлозних оболонок у рослин // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 2. – С. 31–35. – Рез. рос., англ.

224. Збірник Інституту органічної хімії і технології. № 12 / АН УРСР; Ред. В. Г. Шапошников. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 132 с.: ілюстр.
225. Збірник праць з генетики. № 4/5 / Ін-т зоології АН УРСР; Відп. ред. І. І. Шмальгаузен. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 290 с.
226. Збірник праць Зоологічного музею. № 24 / Ін-т зоології АН УРСР; Відп. ред. І. І. Шмальгаузен. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 144 с.: ілюстр.
227. Збірник праць Інституту математики. № 6 / АН УРСР; Редкол.: Н. І. Ахієзер, С. Н. Бернштейн (відп. ред.), Г. В. Пфейффер та ін. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 106 с.
228. Те саме. № 7 / Редкол.: М. О. Лаврентьев (відп. ред.) та ін. – 82 с.
229. Зданевич Б. І. *Provinciale Romanum*. Невідоме видання Йоганна Гутенберга / Б-ка АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 58 с.
230. Зеров К. К. Вища водяна рослинність заплавних водойм Верхнього і Середнього Дніпра // Труды Ін-ту гідробіології АН УРСР. – 1941. – № 20. – С. 83–112. – Рез. рос., нім.
231. Зеров К. К. Вища водяна рослинність заплавних водойм р. Дніпра в околицях заповідника АН УРСР «Гористе». Водойми Прямий Глядин та Кривий Глядин // Там само. – С. 113–128. – Рез. рос., нім.
232. Зерова М. Я. До циклу розвитку грибів *Pleonectria ribis* Karsten (*Pl. Berolinensis* Sacc.), *Nectria cinnabarina* Fries та *Cucurbitaria naucosa* (Fr.) Fuck. // Бот. журн. – 1941. – Т. 2, № 2. – С. 309–326. – Рез. рос., нім.
233. Зерова М. Я. Новий зморщок з цілинного степу (*Morchella steppicola* Zerova sp. nov.) // Там само. – Т. 2, № 1. – С. 155–159. – Рез. рос., англ.
234. Исаченко Б. Л. Задачи изучения вирусных болезней растений // Вирусные болезни растений и меры борьбы с ними: Труды Совещания по вирусным болезням растений. – М.; Л., 1941. – С. 7–9.
235. Исаченко Б. Л. Отдел общей микробиологии // Материалы к истории Всесоюзного института экспериментальной медицины. Т. 1. – М., 1941. – С. 87–103.
236. Исаченко Б. Л. Предисловие к восьмому изданию // Омелянский В. Л. Основы микробиологии. – 9-е изд., пересм. и доп. – М., 1941. – С. 4.
237. Исаченко Б. Л. Предисловие к девятому изданию // Там само. – С. 5.
238. Исаченко Б. Л. Предисловие редактора к седьмому изданию // Там само. – С. 3.
239. Исаченко Б. Л. Развитие пурпурных серобактерий в темноте // Рефераты работ учрежд. Отд-ния биол. наук АН СССР за 1940 г. – М.; Л., 1941. – С. 91.
240. История русской литературы. Т. 1. Русская литература XI века – начала XIII века. / Редкол.: В. П. Адрианова-Перетц, А. С. Орлов, Н. К. Гудзий. – М.; Л.: АН СССР, 1941. – 404 с.



241. История русской литературы: Учеб. для вузов. Т. 1. Ч. 1. Русская литература XI–XVII вв. / Редкол.: В. П. Адрианова-Перетц, А. С. Орлов. – М.; Л.: Учпедгиз, 1941. – 319 с.
242. Історія України в документах і матеріалах. Т. 3. Визвольна боротьба українського народу проти гніту шляхетської Польщі і приєднання України до Росії (1569–1654 рр.) / Ін-т історії України АН УРСР; Упоряд.: М. Н. Петровський, В. К. Пугілов. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 291 с.
243. Історія України. Короткий курс / Ін-т історії України АН УРСР; Редкол.: С. М. Белоусов, К. Г. Гуслистий, О. П. Оглоблин та ін. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 412 с.: портр.
244. Іщенко А. М. Зміни петрографічних ознак сапропелітового вугілля в процесі вуглефікації // Геол. журн. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 97–103. – Рез. рос., англ.
245. Іщенко А. М. Склад і будова верстви  $m_3$  на Курахівській дільниці Донецького басейну // Там само. – С. 85–95: табл. – Рез. рос., англ.
246. Index seminum et sporarum anno 1940 collectorum, quae hortus botanicus Academiae scientiarum Ucr. RSS promutua commutatione offert. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 10 с.
247. Кавецький Р. Є. 10 років Інституту експериментальної біології і патології Наркомздоров'я УРСР // Мед. журн. – 1941. – Т. 11, вип. 1. – С. 5–22.
248. Кагановський О. М. Про швидкість абсорбції хлору водою, тетрахлорметаном і бензолом // Зап. Ін-ту хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 7, № 4. – С. 581–601.
249. Календар-довідник на 1941 р. / АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 211с.
250. Калиниченко Л. П. Художня різьба гуцулів // Народна творчість. – 1941. – № 1. – С. 60–68.
251. Карпенко Г.В. К вопросу о расчете червячных передач на нагрев // Тяжелое машиностроение. – 1941. – № 4. – С. 5–7.
252. Киприанов А. И., Маковская Н. К. К вопросу об изменении окраски соединений под влиянием растворителей // Бюл. Всесоюз. хим. о-ва им. Д. И. Менделеева. – 1941. – № 5. – С. 22–23.
253. Кирилюк Є. П. Передмова // Нечуй-Левицький І. Чорні хмари: Повість. – К.: Держлітвидав УРСР, 1941. – С. 3–26.
254. Кирилюк Є. П. Сторіччя поеми: Шевченко Т. Г. «Гайдамаки» // Радян. Україна. – 1941. – № 1. – С. 96–101.
255. \*Кирилюк Є. П. Українська література на Буковині // Там само. – 1941. – № 3.
256. Кирилюк Є. П. Франків «Борислав» // Радян. література. – 1941. – № 4/5. – С. 243–261.

257. Кільчевський М. О. Основні рівняння теорії оболонки і деякі методи їх інтегрування. 3. Інтегрування рівнянь теорії оболонки // Зб. праць Ін-ту математики АН УРСР. – 1941. – № 6. – С. 51–105.
258. Ковальський В. В. Нова модель фульгуратора // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 3. – С. 63–65. – Рез. рос., англ.
259. Ковальський В. В. Первые итоги работы отдела сравнительной биохимии Института биохимии Академії наук УРСР // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 2. – С. 373–417.
260. Козицький П. О. Українська музична культура // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 152–157.
261. Колесса Ф. М. Народно-пісенна ритміка в поезіях Ів. Франка // Народна творчість. – 1941. – № 1. – С. 29–46.
262. Коломійченко М. А. Вплив кислого і лужного годування на адреналін органів і крові: До питання про механізм підвищення оксидативних процесів у тканинах тварин в умовах кислого годування // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 2. – С. 283–295. – Рез. рос., англ.
263. Коломійченко М. А. Вплив різних кількостей кислот і лугів у раціоні на вміст адреналіну в надниркових залозах і крові: До питання про механізм підвищення оксидативних процесів у тканинах тварин в умовах кислого годування // Там само. – С. 297–314. – Рез. рос., англ.
264. Комарова М. С. До пізнання гелмінтофауни окуневих риб Дніпра // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 1. – С. 29–40. – Рез. рос., нім.
265. Комісаренко В. П. Вплив великих доз інсуліну на серцево-судинну систему // Мед. журн. – 1941. – Т. 11, вип. 1. – С. 77–86.
266. Кондратьєв М. С. До учення про інервацію шлунково-кишкового тракту у людини. Повідомл. 2. Інтрамуральна нервова ситема кишкової трубки у людини // Там само. – С. 227–238.
267. Кондратьєв М. С. Нервова система червоподібного паростка і сліпої кишки у людини. Повідомл. 1 // Там само. – С. 215–226.
268. Конференция по биохимии биокатализаторов, 24–26 января 1941 г.: Программа; Тез. докл. / Ин-т биохимии АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 76 с.
269. Конференция по катодным явлениям в вакууме и разреженных газах при Институте физики Академии наук УССР, 4–8 июня 1940 г., Киев // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 2. – С. 121–251.
270. Корнейчук А. Е. Грозная расплата неминуема. – Уфа: Башгосиздат, 1941. – 13 с.
271. Корнійчук О. Є. Гітлер – лютий ворог українського народу. – К.: Політ-видав, 1941. – 8 с.

272. Корнійчук О. Є. День Перемоги близький // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 70–71.
273. Корсунский М. И., Гнатенко В. Е., Цыпкин С. И. Возбуждение изомерии в  $\text{In}^{115}$  электронным ударом // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 30, № 5. – С. 401–402.
274. Косець М. І. Систематика, географічне поширення і історія *Sorbus Borminalis* (L) Crantz на фоні загального розвитку роду *Sorbus* // Бот. журн. – 1941. – Т. 2, № 1. – С. 3–50. – Рез. рос., англ.
275. Котов М. И., Васильев В. Ф. Интродукция новых поступлений на меловые отложения Воронежской области // Советская ботаника. – 1941. – № 4. – С. 140.
276. Котов М. І. Рослинність і флора заповідника Гористе і його околиць // Природа заповідника Гористе. Вип. I. – 1941. – С. 95–117. – Рез. рос., нім.
277. Коцюбинський М. Твори в 4-х т. Т. 1. 1884–1902 рр. / Ред. А. Ю. Кримський та ін.; Ін-т укр. літератури АН УРСР. – К.: Держлітвидав України, 1941. – 571 с.: портр.
278. Кочерга І. А. Український театр // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 163–174.
279. Крамаренко Л. П. Сельскохозяйственные машины: Теория, конструкция и расчет. Ч. 2. Уборочные машины. – М.; Л.: Машгосиздат, 1941. – 424 с.
280. Красильников Н. А. Определитель лучистых грибков / Ред. Б. Л. Исаченко. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1941. – 148 с.
281. Краюхин Б. В. К вопросу о механизме действия симпатической нервной системы на функции скелетных мышц // Бюл. эксперим. биологии и медицины. – 1941. – Т. 12, вып. 5/6. – С. 241–243.
282. Краюхин Б. В. Об индуктивном отведении биотоков действия. Сообщ. 1 // Там само. – С. 218–221.
283. Краюхін Б. В. За нові успіхи в розвитку медичної науки // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 116–120.
284. Крейн М. Г. К теории почти периодических функций на топологической группе // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 30, № 1. – С. 5–8.
285. Крейн М. Г. О положительных функционалах на почти периодических функциях // Там само. – Т. 30, № 2. – С. 9–12.
286. \*Крейн М. Г. Об одном новом свойстве оператора Штурма-Лиувилля // Труды Одес. гос. ун-та. – 1941. – Т. 3. – С. 15–22.
287. Крейн М. Г. Об одном обобщении теоремы Планшереля на случай интегралов Фурье на коммутативной топологической группе // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 30, № 6. – С. 482–486.
288. Кржижановский Г. М. Академик Клавдий Ипполитович Шенфер // Электричество. – 1941. – № 2. – С. 8.

289. Кржижановский Г. М. Двадцатилетие плана ГОЭЛРО // Советская наука. – 1941. – № 1. – С. 3–15.
290. Кржижановский Г. М. Те саме // Наука и жизнь. – 1941. – № 3. – С. 1–6.
291. Крившенко Я. Д. Безкрилість у свійських гусей // Зб. праць з генетики / Ін-т зоології АН УРСР. – 1941. – № 4/5. – С. 277–286.
292. Крившенко Я. Д. Вивчення первинного і вторинного нерозходження статевих хромосом у *Drosophila buscki* // Там само. – С. 217–244.
293. Крившенко Я. Д. До питання про роль V-хромосоми у самців *Drosophila buscki* // Там само. – С. 245–258.
294. Криштофович А. Н. Палеоботаника: Учеб. пособие. – Изд. 3-е, доп. – М.; Л.: Госгеоліздат, 1941. – 495 с.
295. Криштофович А. Н. Палеонтология СССР: Приложение к тому 12: Каталог растений ископаемой флоры СССР. – М.; Л.: Изд-во АН СССР. – 1941. – 566 с.
296. Крип'якевич І. П. З минулого м. Львова // Література і мистецтво. – 1941. – № 3. – С. 41–43.
297. Крип'якевич І. П. Історія України. – Львів: Укр. вид-во, 1941. – 70 с.
298. Крип'якевич І. П. Мала історія України. – Львів: Укр. вид-во, 1941. – 32 с.
299. Крип'якевич І. П., Терлецький О. А., Петренко І. Історія України від найдавнішого до теперешніх часів. Минуле і сучасне. Ч. 4. – Краків: Укр. вид-во, 1941. – 168 с.
300. Крылов Н. М., Боголюбов Н. Н. Об асимптотических неравенствах, применимых к некоторым вопросам статистической динамики систем с весьма большим числом степеней свободы // Наук. зап. мех.-мат. ф-ту КДУ. – 1941. – Т. 5. – С. 49–68. – Рез. рос., англ.
301. Кудра О. К. До теорії перенапруги водню // Зап. Ін-ту хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 7, вип. 4. – С. 483–505.
302. Кудра О. К. Исследование катодных процессов / Ин-т химии АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 120 с.: ил.
303. Кульский Л. А., Гороновский И. Т., Розанова А. И. Импрегнирование воды солями алюминия и железа // Водоснабжение и сан. техника. – 1941. – № 4. – С. 35–37.
304. Кульский Л. А., Гороновский И. Т., Шевченко М. А. Получение белильных щелоков в смесителе типа «ЛК» // Хим. промышленность. – 1941. – № 23. – С. 5–10.
305. Кульський Л. А., Лебединцева О. К., Бершова О. І. До вивчення процесу знешкодження води електрокатодним сріблом // Зап. Ін-ту хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 103–121.

306. Кульський Л. А., Шевченко М. О., Гороновський І. Т. Про швидкість витікання деяких газів через капіляри // Там само. – Т. 7, вип. 4. – С. 567–580.
307. Кульчицький Л. О. Енергетичний баланс дуги при зварюванні металічними електродами / Відп. ред. Є. О. Патон; Ін-т електрозварювання АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 86 с.: ілюстр.
308. Курдюмов Г. В. Физические основы термической обработки стали // Труды 2-й конференции по стахановским методам термической обработки чёрных металлов. – Л.: Б. и., 1941. – С. 1–3.
309. Курдюмов Г. В., Арбузов М. П. Ориентировка кристаллов  $Fe_3C$  в отпущенной стали // Журн. техн. физики. – 1941. – Т. 11, вып. 5. – С. 412–416.
310. Курдюмов Г. В., Арбузов М. П. Состояние углерода в отпущенной стали // Зап. Днепропетр. ун-та. – 1941. – № 26. – С. 412–416.
311. Курдюмов Г. В., Абрамович Р. А., Грузин П. Л. Тепловые эффекты при высоком отпуске закалённой стали // Журн. техн. физики. – 1941. – Т. 11, вып. 12. – С. 1083–1086.
312. Курдюмов Г. В., Каминский Э., Лейвиков Д. О состоянии железа в троостите и сорбите отпуска // Там само. – С. 1089–1097.
313. Курдюмов Г. В., Кикоин А. К., Лазарев Б. Г. Некоторые свойства плёнок  $He II$  // Там само. – Т. 11, вып. 5. – С. 573.
314. Курдюмов Г. В., Лазарев Б. Г., Галкин А. А. Исследование сверхпроводимости на высоких частотах // Там само. – С. 575.
315. Курдюмов Г. В., Лазарев Б. Г., Есельсон Б. Н. Получение температуры ниже 0,8 путём откачки паров гелия // Там само. – С. 577.
316. Курдюмов Г. В., Арбузов М. П. Study of cementite crystals orientation in tempered steel // Journ. of Physics. – 1941. – Vol. 5, № 2/3. – P. 1093–1099.
317. Курдюмов Г. В., Грузин П. Л. Transformations in eutectoid Cu–Al alloys. 6. Determining the  $\beta_1 \rightarrow \beta'$  transformation energy // Там само. – P. 109–114.
318. Курдюмов Г. В., Мирецкий В. П. Transformations in eutectoid Cu–Al alloys. 7. Investigation of the  $\beta_1 \rightarrow \beta'$  transformation by the X-ray high-speed surveying // Там само. – P. 114–118.
319. Кушнарченко Д. О. Казки про червоних богатирів // Народна творчість. – 1941. – № 1. – С. 15–22.
320. \*Лаврентьев М. А., Келдыш М. В. Оценка для относительной гармонической меры // Р. Неванлинна. Однозначные аналитические функции. – М.: ГТТИ, 1941. – С. 365–379.
321. Лавров Ф. І. Кобзар Федір Кушнерик: До 65-річчя з дня народження і 30-річчя кобзарської діяльності // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 121–125.
322. Лавров Ф. І. Кобзарський заспів // Україна. – 1941. – № 3. – С. 12.

323. Лавров Ф. І. Маршал Ворошилов: До 60-річчя з дня народження // Народна творчість. – 1941. – № 1. – С. 11–14.
324. Лавров Ф. І. Як збирати фольклор. – К.: УДНТ, 1941. – 8 с.
325. Лазаренко А. С. Листяні мохи Радянського Далекого Сходу // Бот. журн. – 1941. – Т. 2, № 1. – С. 51–95. – Рез. рос., англ.
326. Лазаренко А. С. Листяні мохи Радянського Далекого Сходу. 3. Thuidiaceae-brachithe-ciaseae // Там само. – С. 271–308. – Рез. рос., англ.
327. Лазаренко Е. К. Серебросодержащий тетраэтрид из Нагольной Тарасовки в Донецком бассейне // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 31, № 5. – С. 475–477.
328. Лашкарёв В. Е. Исследование запорного слоя методом термозонда // Изв. АН СССР. Сер. физ. – 1941. – Т. 5, № 4/5. – С. 442–446.
329. Лашкарёв В. Е., Косоногова К. М. Влияние примесей на вентильный фотоэффект в закиси меди // Там само. – С. 478–493.
330. Лейнік М. В. До питання про природу процесів, що обумовлюють тривалий струм при вольовому скороченні м'язів у людини // Мед. журн. – 1941. – Т. 11, вип. 1. – С. 325–333.
331. Лейнік М. В. Про тривалий струм, що виникає при вольовому скороченні м'язів людини // Там само. – С. 315–324.
332. Лейпунский А. И., Франк П. Э. Поведение тиксотропических коллоидов под давлением. I. Застуднение гидрата окиси железа // Журн. физ. химии. – 1941. – Т. 15, вып. 4. – С. 504–506.
333. Лейпунський О. І. Поділ урану // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 1. – С. 61–66.
334. Лейпунський О. І., Маслов В. А. До питання про поділ ядер урану при захопленні повільних нейтронів // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 3. – С. 311–313.
335. Лейпунський О. І., Браїловський В. П. The scattering of Fast electrons in argon // Journ. of Physics. – 1941. – Vol. 5, № 6. – P. 485–491.
336. Леонтович О. В., Гіндце Б. К. Анатомія і фізіологія сільськогосподарських тварин / Пер. з рос., випр. і допов. – К.; Х.: Держ. вид-во колгосп. і радгосп. л-ри. УРСР, 1941. – 140 с.: ілюстр.
337. Липа О. Л. Поширення і перспективи культури в УРСР тюльпанового дерева (*Liriodendron tulipifera* L.) // Бот. журн. – 1941. – Т. 2, № 1. – С. 131–139. – Рез. рос., англ.
338. Лыпа А. Л. Тюльпановое дерево на Украине // Природа. – 1941. – № 6. – С. 71–74.
339. Лифшиц И. М. Оптическое поведение неидеальных кристаллических решёток в инфракрасной области // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 32, № 1. – С. 37–39.

340. Луганов Б. К. Вологість української бавовни перших зборів урожаю 1938 р. // Зб. Ін-ту орган. хімії і технології АН УРСР. – 1941. – № 12. – С. 17–28. – Рез. рос., англ.
341. Луговцов М. В. Наші роботи в галузі металургії // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 39–42.
342. Луговцов М. В. Проблема металлургического сырья в работах доменной группы Украинского института металлов // Работы по доменному производству: Сб. статей – Х.: Б. и., 1941. – С. 3–7.
343. Луговцов М. В., Коваль Б. А. Уход чугуна в доменной печи через лещады и фундамент // Сталь. – 1941. – № 4. – С. 11–18.
344. Лунгерсгаузен Л. Ф. Геологічна еволюція Поділля і південного Наддністров'я // Труды молодых ученых АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – С. 10–90.
345. Лунгерсгаузен Л. Ф. К вопросу о тектонике Украины // Материалы по нефтеносности Днепровско-Донецкой впадины. Вып. 1. Итоги работы за 1938 – 1939 гг. – К., 1941. – С. 59–87: ил., сх., карты.
346. Лунгерсгаузен Л. Ф. Некоторые черты палеографии Днепровско-Донецкой геосинклинали в верхнепалеозойское и мезозойское время // Там само. – С. 139–184.
347. Лурье А. Ю. Симптомы ранней диагностики рака яичника, рака шейки матки, а также ранней стадии общего перитонита // Акушерство и гинекология. – 1941. – № 5. – С. 17–18.
348. Лысенко Т. Д. Больше заготовить семенного картофеля. – Березинки, 1941. – 12 с.
349. Лысенко Т. Д. Добрыя усходы кок-сагыза – залог высокого урдажа. – Менск: ДВБ, БССР, 1941. – 28 с.
350. Лысенко Т. Д. Еще раз о получении хороших всходов кок-сагыза // Докл. ВАСХНИЛ. – 1941. – Вып. 9. – С. 3–6.
351. Лысенко Т. Д. Исползовать для посадки верхушки клубней продовольственного картофеля. – Алма-Ата: КазОГИЗ, 1941. – 16 с.
352. Лысенко Т. Д. Новые достижения в управлении природой растений. – Баку: Азерпетр, 1941. – 18 с.
353. Лысенко Т. Д. Те саме. – Бирск: Бирский РК ВКП (б), 1941. – 15 с.
354. Лысенко Т. Д. Те саме. – Ижевск: Удмурт. гос. изд-во, 1941. – 24 с.
355. Лысенко Т. Д. Те саме. – Магнитогорск: ВАСХНИЛ, 1941. – 13 с.
356. Лысенко Т. Д. Те саме. – Молотов: ВАСХНИЛ, 1941. – 16 с.
357. Лысенко Т. Д. Те саме. – Омск: Гос. изд-во, 1941. – 16 с.
358. Лысенко Т. Д. О борьбе с вредной черепашкой // Вестник защиты растений. – 1941. – № 2. – С. 5–10.

359. Лысенко Т. Д. Те саме // Остапец А. П. Вредная черепашка. – Воронеж: Б. и., 1941. – С. 3–12.
360. Лысенко Т. Д. О борьбе с долгоносиком // Докл. ВАСХНИЛ. – 1941. – Вып. 5. – С. 3–10.
361. Лысенко Т. Д. Те саме // Социалист. сельское хоз-во. – 1941. – № 3. – С. 32–38.
362. Лысенко Т. Д. О путях управления растительными организмами. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1941. – 32 с.
363. Лысенко Т. Д. Хорошие всходы кок-сагыза – залог высокого урожая // Докл. ВАСХНИЛ. – 1941. – Вып. 8. – С. 3–7.
364. Лысенко Т. Д. Те саме // Опыт борьбы за высокий урожай. – Тамбов: Тамбовская правда, 1941. – С. 105–112.
365. Лысенко Т. Д. Те саме // Яровизация. – 1941. – № 3. – С. 3–11.
366. Лысенко Т. Д. Энгельс и некоторые вопросы дарвинизма // Вестник АН СССР. – 1941. – № 1. – С. 1–11.
367. Лысенко Т. Д. Те саме // Докл. ВАСХНИЛ. – 1941. – Вып. 3. – С. 3–10.
368. Лысенко Т. Д. Те саме // Социалист. сельское хоз-во. – 1941. – № 2. – С. 11–18.
369. Лысенко Т. Д. Энгельс и некоторые вопросы дарвинизма: Новые достижения в управлении природой растений. – М.: Соцэргиз, 1941. – 44 с.
370. Лысенко Т. Д., Ермолаев П. Кок-сагыз в Сибири. – Красноярск: Краснояр. рабочий, 1941. – 8 с.
371. Ляшенко В. И., Федорус Г. А., Фельвашникова З. П. Экспериментальное изучение контакта металл–полупроводник // Изв. АН СССР. Сер. физ. – 1941. – Т. 5, № 4/5. – С. 434–441.
372. Майергойз Д. М., Ремез С. Я. Логарифмічні обчислення та їх теоретичні основи в школі. – К.: Радян. школа, 1941. – 128 с.
373. Майзель В. М. Визначення реакцій опор в статично невизначених системах при наявності температурного поля // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 3. – С. 47–51. – Рез. рос., англ.
374. Майзель В. М. Деякі приклади визначення термічних реакцій в пружних системах // Там само. – С. 53–62. – Рез. рос., англ.
375. Майзель В. М. Обобщение теоремы Бетти-Максвелла на случай термического напряжённого состояния и некоторые его приложения // Докл. АН СССР. – Т. 30, № 2. – С. 115–118.
376. Майтак Г. П. Перенапряга водню на різних осадах електролітичної міді // Зап. Ін-ту хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 7, вип. 4. – С. 537–551.



377. Майтак Г. П. Рентгенографічне дослідження осадів міді // Там само. – С. 527–537.
378. Макаревич-Гальперіна Л. М. Вплив деяких факторів на пуриновмісні сполуки серцевого м'язу // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 1. – С. 115–126. – Рез. рос., англ.
379. \*Маков К. И. Подземные воды Днепровско-Донецкой впадины. – К.: Геолог. управл. УССР, 1941.
380. Маколкин И. А. Применение изотопного метода к изучению механизмов химических реакций. Реакция ксантогенирования, реакция мерсеризации целлюлозы и строение алкалицеллюлозы // Журн. общей химии. – 1941. – Т. 12, вып. 18. – С. 365–369.
381. Малкін Й. М. Вплив поверхнево-активних речовин на катодне виділення цинку // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 203–213.
382. Маркевич А. П., Арнольд И. Н., Мосевич Н. А. и др. Проблема зимовки карпа в северных районах СССР // Изв. Всесоюз. НИИ озерн. и речн. рыбн. хоз-ва. – 1941. – Т. 24. – С. 139–184.
383. Маркелов Г. И. Церебральная сосудистая гипотония // Врачебное дело. – 1941. – № 1. – С. 5–10.
384. Марковський Ю. М. Морфологія водойм заплавної р. Дніпра // Труды Ін-ту гідробіології АН УРСР. – 1941. – № 20. – С. 5–38. – Рез. рос., нім.
385. Марковський Ю. М. Термічні особливості заплавної водойми р. Дніпра // Там само. – С. 39–65. – Рез. рос., нім.
386. Марченко М. І. Борьба России и Польши за Украину (1654–1664 гг.) / Відп. ред. М. І. Супруненко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 116 с.
387. Марчук П. Д. Конференція з проблеми фізіологічної системи сполучної тканини, 1–4 грудня 1940 р., Київ // Мед. журн. – 1941. – Т. 11, вип. 1. – С. 345–352.
388. Марчук П. Д. Про десенсибілізуючу дію ізгемотрансфузії. – К.: Вид-во АН УРСР. – 112 с.
389. Материалы по нефтеносности Днепровско-Донецкой впадины. Вып. 1. Итоги работы за 1938–1939 гг. / Ин-т геол. наук АН УССР; Отв. ред. Б. И. Чернышов. – К., 1941. – 278 с.: ил., сх., карты.
390. Медведева Н. Б. К проблеме белковой совместимости при гемотрансфузиях // Сборник трудов, посвященный 50-летию научно-педагогической деятельности В. В. Воронина. 1890–1940. – Тбилиси, 1941. – С. 160–166.
391. Медведева Н. Б. Дія антиретиккулярної цитотоксичної сироватки на метаморфоз аксолотлів // Мед. журн. – 1941. – Т. 11, вип. 1. – С. 239–252.
392. Медведева Н. Б. Про аутокаталітичну регуляцію функції фізіологічної системи сполучної тканини: Повідомл. 2, 3 // Там само. – С. 23–30. – Рез. рос., нім.

393. Медичний журнал. Т. 11, вип. 1 / Ін-т клініч. фізіології АН УРСР; Відп. ред. О. О. Богомолець. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 352 с.
394. Милях А. Н. К теории активного четырёхполосника // Сб. науч.-техн. статей Харьк. электротехн. ин-та. – 1941. – Вып. 6. – С. 28–33.
395. Милях А. Н. Некоторые топологические свойства электрических цепей // Там само. – С. 15–20.
396. Милях А. Н. Расчёт распределения токов и потоков мощностей при помощи матриц // Там само. – С. 21–27.
397. Мікробіологічний журнал. Т. 8, № 1 / Ін-т мікробіології і епідеміології АН УРСР; Відп. ред. П. С. Марусенко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 226 с.
398. Мовчан В. А. Выращивание столового карпа за одно лето в прудах и на рисовых полях УССР // Рыбное хозяйство. – 1941. – № 5. – С. 17–18.
399. Модилевський Я. С. Цитогенетичне дослідження роду *Nicotiana*. 11. Цитологія і ембріологія амфідиплоїда *Nicotiana rustica* L. х. n. *glauca* Ehrh (*Nicotiana dirugla*) // Бот. журн. – 1941. – Т. 2, № 2. – С. 171–190. – Рез. рос., англ.
400. Молотковський Г. Х., Поручький І. В. Яровизація тютюну в гормональному концентраті сечі // Там само. – Т. 2, № 1. – С. 151–154.
401. Молякко Г. І., Пухтінський М. Н., Сергеев А. Д. До питання про тектоніку неогенових відкладів лівобережжя низу р. Дніпра // Геол. журн. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 158–165. – Рез. рос., англ.
402. Моргулис Н. Д. Некоторые факторы, влияющие на вторичную эмиссию сложных катодов // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 2. – С. 183–185.
403. Моргулис Н. Д. Электронная эмиссия активных полупроводниковых катодов // Изв. АН СССР. Сер. физ. – 1941. – Т. 5, № 4/5. – С. 536–545.
404. Моргулис Н. Д., Дятловицкая Б. И. Эмиссионные свойства сурьмяноцезиевых катодов // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 2. – С. 162–163.
405. Моргулис Н. Д., Любарский Я. Л. Порог распыления оксидных катодов: Предварит. сообщ. // Там само. – С. 233–235.
406. Народа з проблеми промислової нафтоносності УРСР: Програма / Ін-т геол. наук АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 8 с.
407. Народна творчість. № 1 / Ін-т укр. фольклору АН УРСР; Упр. в справах мистецтв при Раднаркомі УРСР; В. о. ред. І. Корнієнко. – К.: Мистецтво, 1941. – 88 с.
408. Те саме. № 2 – 88 с.
409. Наукові записки. Т. 1 / Ін-т мовознавства АН УРСР. Редкол.: Л. А. Булаховський (відп. ред.), В. С. Ільїн, М. Я. Калинович, М. М. Пилинський (відп. секр.). – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 195 с.

410. Наумов А. Л. Про максимальне значення обертального моменту трифазних безколекторних двигунів // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 2. – С. 59–64. – Рез. рос., англ.
411. Новик Е. И. К вопросу о стратиграфии и литологии каменноугольных отложений Роменского района // Материалы по нефтеносности Днепроовско-Донецкой впадины. Вып. 1. Итоги работы за 1938 – 1939 гг. – К., 1941. – С. 201–217: ил., сх., карты.
412. Новик Е. И. Сопоставление по флоре каменноугольных отложений Днепроовско-Донецкой впадины и соседних структур // Там само. – С. 185–200.
413. Новик Е. И. Стратиграфическое сопоставление каменноугольных отложений в пределах Курской области, Большого Донбасса и Днепроовско-Донецкой впадины // Большой Донбасс: Результаты работ за 1925–1939 гг. – М.; Л.: Геоліздат, 1941. – С. 174–178.
414. Новиченко Л. М. Павло Тичина: Провідні ідеї творчості. – К.: Радян. письменник, 1941. – 58 с.
415. Новиченко Л. М. Павло Тичина // Радян. література. – 1941. – № 1. – С. 204–228.
416. Новиченко Л. М. Повість про поета: Лірика М. Рильського. – К.: Радян. письменник, 1941. – 68 с.
417. Новосельський І. С. Дослідження електрохімічних властивостей заліза в присутності інгібіторів // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 193–202.
418. Нудьга Г. А. Пісні і романи українських поетів / Ред. О. І. Білецький. – К.: Радян. письменник, 1941. – 288 с.
419. Огиевский А. В. Гидрология суши (общая и инженерная). – 2-е изд. – М.; Л.: Госэнергоиздат, 1941. – 368 с.: ил., черт., карты.
420. \*Оглоблин А. П. Домны Правобережной Украины в XIX ст. // Труды / Историч. ф-т КГУ. – 1941. – Т. 2. – С. 155–206.
421. Оглоблин А. П. К вопросу об измене Мазепы // Историк-марксист. – 1941. – Кн. 5 (93). – С. 47–60.
422. Оглоблин О. Україна в кінці XVII – в першій чверті XVIII ст.: Нариси з історії України. Вип. 4. – К.: Б. в., 1941. – 281 с.
423. Омелянский В. Л. Основы микробиологии / Отв. ред. Б. Л. Исаченко. – М.: Учпедгиз, 1941. – 416 с.
424. Орлов А. Я. Движение земного полюса по наблюдениям широты в Пулкове, Гринвиче, Вашингтоне и на трех международных станциях с 1915,8 по 1928,0. – М.: Редиздат, 1941. – 26 с.
425. Орлов А. Я. Движение мгновенного полюса относительно среднего полюса за 46 лет с 1892 по 1938 г. – М.: Редиздат, 1941. – 34 с.

426. Орлов А. Я. Полтавская обсерватория / АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 40 с.: ил.
427. Павленко А. М. Нагрівання тіл при пластичній деформації стискуючим ударом // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 3. – С. 301–309.
428. Палладин А. В. 15 лет работы Института биохимии Академии наук УССР над проблемой биохимии мышечной деятельности // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 1. – С. 7–31.
429. Палладин А. В. Химическая природа витаминов. – 3-е изд., перераб. и дополн. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 69 с.
430. Палладін О. В. Нові проблеми біохімії // Україна. – 1941. – № 1. – С. 17.
431. Палладін О. В. Основні проблеми біохімії // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 32–34.
432. Памяти академика А. Н. Северцова (1866–1936): Сб. статей. – В 2-х т. Т. 2, ч. 2 / Отв. ред. И. И. Шмальгаузен. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1941. – 491 с.
433. Панчешніков Р. С. Природні гази УРСР і їх використання // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 48–52.
434. Парамонов С. Я. В. О. Караваев: 9 березня 1864 – 7 січня 1939: [Ентомолог] // Зб. праць Зоол. музею / Ін-т зоології АН УРСР. – 1941. – № 24. – С. 3–8.
435. Парамонов С. Я. До пізнання родини Nemopteridae (Neuroptera) СРСР // Там само. – С. 9–14.
436. Пассек Т. С. Трипільська культура: Наук.-попул. нарис / Відп. ред. Л. М. Славін; Ін-т археології АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 84 с.: ілюстр.
437. Патон Е. О. Предисловие // Вопросы сварного вагоностроения. – К., 1941. – С. 3–6.
438. Патон Е. О. Скоростная автоматическая дуговая электросварка под слоем флюса // Автогенное дело. – 1941. – № 6. – С. 8–12.
439. Патон Е. О. Те саме // Тяжелое машиностроение. – 1941. – № 2. – С. 21–26.
440. Патон Е. О. Скоростная автоматическая сварка под слоем флюса // Журн. общей химии. – 1941. – Т. 11, вып. 12. – С. 146–149.
441. Патон Е. О. Те саме. – 2-е изд. – Л.: Машгосиздат, 1941. – 112 с.
442. Патон Е. О. Установки для автоматической сварки балок. – Х.: Харьк. дом техники, 1941. – 51 с.: ил.
443. Патон Е. О. До історії розвитку автоматичного електродугового зварювання // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 28–37.
444. Пекар С. И. Контакт полупроводника с металлом и приэлектродные скачки потенциала // Изв. АН СССР. Сер. физ. – 1941. – Т. 5, № 4/5. – С. 422–433.

445. Пекар С. И. Теория эффекта Пельтье на контакте полупроводника с металлом // Журн. эксперим. и теорет. физики. – 1941. – Т. 11, вып. 2/3. – С. 282–285.
446. Пекар С. И. Электропроводность тонких пластинок полупроводника и эффект Пуля // Там само. – Т. 11, вып. 6. – С. 708–716.
447. Пермякова С. Я., Окунський І. П. Результати дослідження фізико-хімічних властивостей української бавовни врожаю 1938 р. // Зб. Ін-ту орган. хімії і технології. – 1941. – № 12. – С. 113–129.
448. Петров В. П. Вчення Фрідріха Енгельса про рід і основні питання фольклору первісно-общинного періоду // Народна творчість. – 1941. – № 2. – С. 7–22.
449. Петровский М. Н. Предисловие // Качура Я. Иван Богун: Историческая повесть. – М.: Воениздат, 1941. – С. 3–6.
450. Петровський М. Н. Визвольна війна українського народу проти гніту шляхетської Польщі і приєднання України до Росії: (1648–1654 рр.). – К.: Політвидав ЦК КП(б)У, 1941. – 32 с.
451. Петровський М. Н. Коліївщина 1768 року // Укр. література. – № 1/2. – С. 123–129.
452. Пидопличко И. Г. Кремниевые «гигантолиты» из Новгород–Сиверска // Материалы и исследования по археологии СССР. – 1941. – № 2. – С. 26–36. – Рез. франц.
453. Пилинський М. С. До проекту словника мови Коцюбинського // Наук. зап. / Ін-т мовознавства АН УРСР. – 1941. – Т. 1. – С. 157–161.
454. Пименова Н. В. К вопросу об изученности полтавского яруса // Материалы по нефтеносности Днепровско-Донецкой впадины. Вып. 1. Итоги работы за 1938 – 1939 гг. – К., 1941. – С. 113–119.
455. Пименова Н. В. Полтавские пески и полтавский ярус Днепровско-Донецкой мульды // Советская геология. – 1941. – № 1. – С. 118–125.
456. Пименова Н. В. Флора буровугільних покладів с. Шестеринців // Геол. журн. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 33–56: табл. – Рез. рос., англ.
457. Плісецький М. М. Народна лірика / Ред. О. І. Білецький. – К.: Радян. письменник, 1941. – 279 с.
458. Плотников В. О., Бармашенко І. Б. Електрохімічне дослідження системи амоній-галогенід – алюміній-бромід – нітробензол // Зап. Ін-ту хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 7, вип. 4. – С. 443–454.
459. Плотников В. О., Городиський В. І. Електрохімічне дослідження ефірних розчинів // Там само. – Т. 8, вип. 1. – С. 3–23.
460. Погребиський Й. Б. Про деякі питання теорії струмин // Наук. зап. мех.-мат. ф-ту КДУ. – 1941. – Т. 5. – С. 89–102.

461. Полонская-Василенко Н. Д. Из истории Южной Украины в XVIII в.: Заселение Новороссийской губернии (1764–1775) // Историч. зап. / Ин-т истории АН СССР. – 1941. – Т. 13. – С. 130–174.
462. Поляков М. В., Кулешина Л. П. К вопросу о механизме воспламенения газовых смесей // Журн. физ. химии. – 1941. – Т. 15, вып. 4. – С. 470–474.
463. Попов Б. М. Матеріали до фауни ссавців (Mammalia) заповідника Гористе і його околиць // Природа заповідника Гористе. Вип. 1. – 1941. – С. 27–40.
464. Порфирьев В. Б. К вопросу о нефтеносности Днепровско-Донецкой впадины // Материалы по нефтеносности Днепровско-Донецкой впадины. Вип. 1. Итоги работы за 1938 – 1939 гг. – К., 1941 – С. 5–40.
465. Порфирьев В. Б. Проблема нефтеобразования в свете современных данных. – Л.; М.: Гостоптехиздат, 1941. – 112 с.
466. Порфирьев В. Б. Условия образования нефти и нефтяных месторождений в республиках Средней Азии. – Ташкент: Изд-во УзФАН СССР; Изд-во АН УССР, 1941. – 221 с.
467. Поспелов В. П. Над чим я працюю // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 38.
468. Природа заповідника Гористе: Зб. статей. Вип. 1 / Відп. ред. М. Г. Холодний. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 152 с.: ілюстр.
469. Про вчені ступені і звання: Довідник на допомогу особам, які бажають добути вчений ступінь кандидата економічних наук / Ін-т економіки АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 46 с.
470. Проскура Г.Ф. Исследование работы гребных судовых винтов на режиме начальной кавитации: Ст. 1 // Науч. зап. / Харьк. мех.-машиностроит. ин-т. – 1941. – Т. 8, вып. 2. – С. 119–136.
471. Пухтинський М. Н. Геологія і газонасність західної частини Українського Приазов'я // Геол. журн. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 167–215. – Рез. рос., англ.
472. \* Пфейффер Г. В. Деякі задачі на повноту інтегралів рівнянь з частинними похідними 1-го порядку // Доп. АН УРСР. – 1941. – С. 73–78.
473. Пфейффер Г. В. Лінійні в Яcobian'ах рівняння, що задовольняють умови М. Hamburger'а, системи лінійних в Яcobian'ах рівнянь, що задовольняють узагальнені умови М. Hamburger'а та особливий спосіб інтегрування // Зб. праць Ін-ту математики АН УРСР. – 1941. – № 7. – С. 61–80.
474. Пфейффер Г. В. Перспективи розвитку особливого способу інтегрування // Наук. зап. мех.-мат. ф-ту КДУ. – 1941. – Т. 5. – С. 25–30. – Рез. рос., англ.
475. Пфейффер Г. В. Про лінійні в Яcobian'ах рівняння, які задовольняють умови М. Hamburger'а, системи лінійних в Яcobian'ах рівнянь, які задовольняють узагальнені умови М. Hamburger'а і в яких відповідні системи лінійних однорідних рівнянь – неповні // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 2. – С. 3–11. – Рез. рос., нім.

476. Пфейффер Г. В. Про спрощення загального способу Якобі інтегрування повних систем нелінійних рівнянь // Зб. праць Ін-ту математики АН УРСР. – 1941. – № 7. – С. 37–60.
477. Пфейффер Г. В. Умови повноти інтегралів рівнянь з частинними похідними першого порядку однієї невідомої функції: Побудування різних типів інтегралів Lagrang'e, їх взаємне відношення // Там само. – С. 3–33.
478. Рабкин Д. М. Методика учёта коррозии сварных швов // Завод. лаборатория. – 1941. – Т. 10, № 2. – С. 179–182.
479. Раевский Г. В. Вибрационная нагрузка вагонов и вибрационные испытания сварных узлов вагонного типа // Вопросы сварного вагоностроения: Сб. статей. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – С. 21–52: рис., табл.
480. Раевский Г. В. Облегчённая сварная конструкция рамы и кузова крытого товарного вагона из стали // Там само. – С. 141–179: рис., табл.
481. Раевский Г. В. Проблема прочности и веса сварных вагонных конструкций // Там само. – С. 7–20: рис., табл.
482. Рашба О. Я. Конференція по біохімії біокатализаторів // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 2. – С. 419–423.
483. Ремез Е. Я. О средних степенных приближениях и приближениях по принципу наименьших квадратов // Мат. сборник. – 1941. – Т. 9 (51), вып. 2. – С. 437–450. – Рез. франц.
484. Ремез Е. Я. Про одну інтегральну властивість функцій обмеженої варіації // Наук. зап. / Київ. держ. пед. ін-т. Сер. фіз.-мат. – 1941. – Т. 2. – С. 3–7.
485. Решетняк Є. Г. Матеріали до вивчення систематики, географічного поширення та екології сліпаків (Spalacinae) УРСР // Зб. праць Зоол. музею / Ін-т зоології АН УРСР. – 1941. – № 24. – С. 23–97.
486. Рильський М. Т. Вечірня зоря // Україна. – 1941. – № 1. – С. 13.
487. Рильський М. Т. Микола Лисенко (клаптики споминів) // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 157–163.
488. Рильський М. Т. Слово про рідну матір [У промові М. Т. Рильського «Сонце встає на сході» на Мітингу представників українського народу 26 листопада 1941 р.] // Там само. – С. 7–9.
489. Родіонов С. П. Нікопольсько-Чортомлицька смуга залізистих порід // Геол. журн. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 133–155. – Рез. рос., англ.
490. \*Ролл Я. В. Перспективы использования оз. Молочного в рыбохозяйственном отношении // Отчёт НК рыбной промышл. УССР. – 1941.
491. Рубенчик Л. Й. Взаємовідношення між азотобактером і нітрифікаційними бактеріями // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 1. – С. 13–15. – Рез. рос., нім.

492. Руководство по патологической физиологии. Т. 2, ч. 1. Углеводный обмен, физиология и патология эпирного и липоидного обмена, обмен белков / Ред. А. А. Богомолец. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 626 с.: ил.
493. Русско-еврейский правовой и административный словарь / Кабинет еврейск. совет. литературы, языка и фольклора АН УРСР, Лингвист. секция; Отв. ред. Э. Г. Спивак. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 279 с.
494. Сабанєєв П. П. Зоопланктон заплавної водойми заповідника Гористе // Природа заповідника Гористе. Вип. 1. – 1941. – С. 59–95.
495. Сапегин А. А. Органообразование при переходе в световую стадию у пшеницы и ячменя // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 30, № 8. – С. 749–751.
496. Сапегін А. О. Вивчаємо органотворення у культурних рослин // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 35–36.
497. Сапегін А. О. Підсумки роботи Академії наук за 1940 р.: Доповідь на сесії АН УРСР 21 травня 1941 р. // Там само. – С. 3–31.
498. Сапегін А. О. Тематичний план АН УРСР в 1941 р.: Доповідь на Загальних зборах АН УРСР 18 грудня 1940 р. // Там само. – № 1. – С. 19–52.
499. Сахаров І. І. Пружинні терези для зважування у вакуумі при дослідженні дифузії металів методом випаровування // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 3. – С. 271–274.
500. Севбо П. І. Верстати для електродугового автоматичного зварювання // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 74–79.
501. Сельский В. А. Очерк геологического строения нефтеносной полосы западных областей Украины. – М.; Л.: Гостехиздат, 1941. – 82 с.: карты.
502. Семененко М. П. Фази формування тектонічних структур Кривого Рога // Геол. журн. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 105–131. – Рез. рос., англ.
503. Семененко М. П. Те саме. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 187 с.
504. Семененко Н. П. Петрографические исследования хребта Хамар–Дабан / Совет по изуч. производит. сил АН СССР. – М.: Изд-во АН СССР, 1941. – 454 с.
505. Семененко Н. П. Трещиноватости и кливаж в горных породах Кривого Рога // Науч. зап.: Сб. работ геол.-геогр. ф-та и НИИ геологии / Днепропетр. гос. ун-т. – 1941. – Т. 27, вып. 2. – С. 47–76.
506. Сергеев А. Д. К вопросу о строении Днепровско-Донецкой впадины // Разведка недр. – 1941. – № 1. – С. 9–11.
507. Сергеев А. Д., Ямниченко И. М. Геологическое строение Днепровско-Донецкой впадины по данным бурения и геологических исследований // Материалы по нефтеносности Днепровско-Донецкой впадины. Вып. 1. Итоги работы за 1938 – 1939 гг. – К., 1941 – С. 41–57.
508. Середенко М. М. Вплив передпосівної обробки насіння махорки на врожай сировини // Бот. журн. – 1941. – Т. 2, № 1. – С. 141–149. – Рез. рос., англ.



509. Серейский А. С. Экспериментальное воспроизведение явлений партена карпии и образование клубеньков у бобовых // *Успехи соврем. биологии.* – 1941. – Т. 7, № 1. – С. 151–153.
510. Серейський О. С. Досліди з ізольованими зав'язями in vitro // *Бот. журн.* – 1941. – Т. 2, № 2. – С. 199–216. – Рез. рос., англ.
511. Серенсен С. В. Об условиях прочности при переменных нагрузках для плоского и объемного напряженного состояния // *Инж. сборник.* – 1941. – Т. 1, вып. 1. – С. 3–12.
512. Сидоренко О. М. Перерывник для точкового зварювання з тривалістю дії більше 0,5 секунди // *Автоматичне керування режимом контактного зварювання: Зб. Вип. 76.* – К.: Вид-во УРСР, 1941. – С. 39–47. – Рез. рос., англ.
513. Сидоренко О. М. Перерывник для точкового зварювання з тривалістю дії менше 0,5 секунди (дугувий перерывник) // *Там само.* – С. 31–38. – Рез. рос., англ.
514. Сидоренко О. М. Процесс утворення зварної точки // *Там само.* – С. 3–16. – Рез. рос., англ.
515. Сидоренко О. М. Схеми керування ігнайтронними перерывниками // *Там само.* – С. 17–30. – Рез. рос.
516. Сидоренко О. М. Швидкісні методи контактного зварювання у вагонобудуванні // *Вісті АН УРСР.* – 1941. – № 2/3. – С. 61–71.
517. Синельников К. Д., Вальтер А. К., Улезко Д. Н. и др. Фракционирующие вакуумные насосы // *Журн. техн. физики.* – 1941. – Т. 11, вып. 10. – С. 879–892.
518. Синельников К. Д., Иванов А. В., Вальтер А. К. и др. Исследование радиационного торможения электронов колориметрическим методом // *Журн. эксперим. и теорет. физики.* – 1941. – Т. 11, вып. 1. – С. 43–59.
519. Синельников К. Д., Иванов А. В., Вальтер А. К. и др. An investigation of the radiation Losses of electrons by the method // *Journ. of Physics.* – 1941. – Vol. 4, № 4. – P. 319–334.
520. Синцов Д. М. Конфигурации, определяемые пересечением 2, 3 и более билинейных коннексов: Предварит. замеч. // *Зб. праць Ін-ту математики АН УРСР.* – 1941. – № 6. – С. 3–32.
521. Сиротинин Н. Н. О гиперергическом воспалении // *Сборник трудов, посвященных 50-летию научно-педагогической деятельности В. В. Воронина. 1890–1940.* – Тбилиси, 1941. – С. 242–253.
522. Сиротинин Н. Н. Об аноксической аноксемии // *Клинич. медицина.* – 1941. – Т. 19, № 3. – С. 17–25.
523. Сиротинин Н. Н. Об одном из путей этиопатогенетической терапии туберкулеза // *Науч. материалы Центр. укр. туберкулезного ин-та.* – К., 1941. – С. 92–95.

524. Сиротинин Н. Н., Кавецкий Р. Е. Александр Александрович Богомолец: Шестидесятилетие выдающегося деятеля советской биологии и медицины // Успехи соврем. биологии. – 1941. – Т. 14, вып. 3. – С. 537–547.
525. Сиротина М. І. Цитологічне вивчення деяких видів *Drosophila* // Зб. праць з генетики / Ін-т зоології АН УРСР. – 1941. – № 4/5. – С. 151–164.
526. Сиротина М. І. Цитологічне вивчення деяких видів *Drosophila melanogaster* з Китаєва // Там само. – С. 137–149.
527. Ситько П. О. Варіювання мутабільності у природної популяції *Drosophila melanogaster* // Там само. – С. 71–97.
528. Ситько П. О. Генетичний аналіз варіацій кількості щетинок у природної популяції *Drosophila melanogaster* // Там само. – С. 99–124.
529. Ситько П. О. Інтродукція в природу мутантних форм *Drosophila melanogaster* // Там само. – С. 165–195.
530. Ситько П. О., Ткач П. К., Пустовойт Т. А. Експериментальне вивчення розльоту мух *Drosophila melanogaster* // Там само. – С. 205–215.
531. Скарбан М. К. Генетичне дослідження плодючості і стерильності в природних популяціях *Drosophila fasciata* // Там само. – С. 41–69.
532. Славин Л. М. Ольвийские городские кварталы северо-восточной части верхнего города // Советская археология. – 1941. – № 7. – С. 292–307: рис.
533. Славин Л. М. Результаты археологических экспедиций Академии наук УРСР в 1940 р. // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 108–115.
534. Слущкий О. Б. Вірний соратник Леніна і Сталіна: До 60-річчя з дня народження К. Є. Ворошилова // Блокнот агітатора. – 1941. – № 2. – С. 17–29.
535. Совещание о путях развития научно-исследовательских работ институтов Академии наук УССР в области химии: Тез. докл. / АН УССР. Отд-ние физ.-хим. и мат. наук; Отв. ред. Е. С. Бурксер. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 25 с.
536. Соколов Ю. Д. О траекториях общего соударения трех материальных точек, взаимодействующих с силами, зависящими от взаимных расстояний // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 33, № 2. – С. 112–115.
537. Соколов Ю. Д. Про полюси координат в симетричному русі системи матеріальних точок, які взаємодіють з силами, що залежать від взаємних віддалень // Зб. праць Ін-ту математики АН УРСР. – 1941. – № 6. – С. 33–50.
538. Соколов Ю. М. Русский фольклор. – М.: Учпедгиз, 1941. – 557 с.
539. Соколовский А. Н. Засоленные почвы как одно из солепроявлений в земной коре // Почвоведение. – 1941. – № 7/8. – С. 3–30.
540. Соколовский А. Н. Новый метод борьбы с фильтрацией почв при постройке водоемов и других сооружений. – М.: Сельхозгиз, 1941. – 56 с.
541. Соколовський О. Н. Галогенні ґрунти, їх роль і місце в геохімічних процесах // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 1. – С. 3–11. – Рез. рос., англ.

542. Сорені Е. Т. «Реакція Баха» і її значення при вивченні механізму реакції Пастера. Попереднє повідомл. // Там само. – С. 21–28. – Рез. рос., нім.
543. Сороковський Ф. Ю. Роботи Інституту електрозварювання в галузі контролю якості зварювання // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 54–60.
544. Список видань, випущених Видавництвом АН УРСР в 1940 році // Там само. – № 1. – С. 70–72.
545. Співак Е. Г. До проблеми лексичного складу мови: На матеріалах єврейської мови // Наук. зап. / Ін-т мовознавства АН УРСР. – 1941. – Т. 1. – С. 79–89.
546. Старинкевич Є. І. Українська радянська драматургія. – К.: Політвидав УРСР, 1941. – 29 с.
547. Старцев В. І. Дослідження поворотів кристалічної решітки при пластичній деформації // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 3. – С. 337–343.
548. Стебун І. І. П. Котляревський: Крит.-біогр. нарис. – 2-е вид., випр. / Ін-т укр. літератури АН УРСР. – К.: Держлітвидав України, 1941. – 91 с.
549. Стефановський В. Ф. Кинетика реакции окисления арсенита церием // Журн. общей химии. – 1941. – Т. 11, вып. 12. – С. 970–979.
550. Стефановський В. Ф. Кинетика реакции окисления ферроцианида бихроматом (метод струи) // Там само. – С. 963–970.
551. Стефановський В. Ф. Про кінетику і механізм оксидційно-відновних реакцій. 5. Кінетика реакції оксидації фероіона біхроматом: (метод струмин) // Вісті Ін-ту фіз. хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 13. – С. 171–192.
552. Стеценко М. Т., Костюха І. О. Механізація рільництва в колгоспах Радянської України / Ін-т економіки АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 116 с.
553. Стецюра А. Т. До питання про оксидційно-відновні процеси при гострому запаленні // Мед. журн. – 1941. – Т. 11, вип. 1. – С. 203–214.
554. Стражеско Н. Д. О закономерности течения хронических инфекций и о лечении их цитотоксической сывороткой // Физиологическая система соединительной ткани: Труды конференции, 1–4 декабря 1940 г., г. Киев. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – С. 873–880.
555. Стражеско Н. Д. О принципах лечения хронической недостаточности кровообращения в связи с ее патогенезом // Клинич. медицина. – 1941. – Т. 19, № 1. – С. 3–21.
556. Стражеско Н. Д. Общая патология и общая симптоматология паренхиматозных заболеваний печени // Тезисы докладов 5-го Украинского съезда терапевтов. – Х.: Б. и., 1941. – С. 24–26.
557. Стражеско Н. Д. [Речь на закрытии конференции] // Физиологическая система соединительной ткани: Труды конференции, 1–4 декабря 1940 г., г. Киев. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – С. 1017–1018.

558. Стражеско Н. Д., Евтухова М. Л. Задачи и возможности функционального исследования печени // Клинич. медицина. – 1941. – Т. 19, № 5. – С. 3–20.
559. Субботин С. И., Завистовский В. С. Краткие итоги региональных геофизических исследований Днепровско-Донецкой впадины // Материалы по нефтеносности Днепровско-Донецкой впадины. Вып. 1. Итоги работы за 1938 – 1939 гг. – К., 1941 – С. 89–97.
560. Супруненко М. І. Боротьба українських партизан проти Денікіна // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 133–147.
561. Сушицький П. Й. Колекція метеоритів Академії наук УРСР // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 58–64.
562. Тарнавський М. Д. Вивчення впливу різних доз тимонуклеїнової кислоти на процес кон'югації хромосом // Зб. праць з генетики / Ін-т зоології АН УРСР. – 1941. – № 4/5. – С. 259–267.
563. Татомир К. И. О выражении суммарной длины кварцлаггов при аналитическом решении задач горного дела // Сб. трудов Днепропетр. горного ин-та. – 1941. – Вып. 3. – С. 32–37.
564. Тезиси доповідей на Конференції по хімії прісних водойм, Київ, 1941 / Ін-т гідробіології АН УРСР; Відп. ред. Я. В. Ролл. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 130 с.
565. Теленга М. А. Про паразитизм їздців родини Braconidae (Himenoptera) на клопах (Hemiptera) // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 1. – С. 41–45. – Рез. рос., нім.
566. Тимошенко С. П. The forcead vibrations of tie-roads // Theodore von Kazman anniversary volume, Contributions in applied and related subjects by the friends of Theodore von Kazman on his sixtieth birthday. – Pasadena, 1941. – P. 226–230.
567. Тимошенко С. П. Vibration // Mechanical engenering handbook. – New-Jork; London, 1941. – P. 509–527.
568. Тичина П. Г. Иван Франко // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 148–152.
569. Тичина П. Г. Магістралями життя: Статті та промови. – К.: Радян. письменник, 1941. – 160 с.
570. Тичина П. Г. На ювілеї кобзаря // Народна творчість. – 1941. – № 1. – С. 23–28.
571. Тичина П. Г. Помсти катам, помсти! // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 73–75.
572. Ткачук Л. Г., Родіонов С. П. Порфирій Петрович П'ятницький // Геол. журн. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 5–7.
573. Товбин М. В. Гидрохимические особенности пресных водоёмов Днепра // Тезиси доповідей на Конференції по хімії прісних водойм, Київ, 1941. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – С. 66–67.

574. Товбин М. В., Фельдман М. П., Алмазов А. М. Влияние некоторых биохимических процессов на электропроводность природных пресных водоёмов // Там само. – С. 97–98.
575. Товбин М. В., Фельдман М. Б., Хаин М. И. О некоторых новых методах в гидробиологическом анализе // Там само. – С. 78–79.
576. Товбін М. В. Гідрохімічні особливості водойм заплави р. Дніпра // Труды Ин-ту гідробіології АН УРСР. – 1941. – № 20. – С. 129–153. – Рез. рос., нім.
577. Топачевський О. В. Діатомові планктони Дніпра // Бот. журн. – 1941. – Т. 2, № 1. – С. 97–129. – Рез. рос., англ.
578. Третьяков Д. Анатомия сейсмочувствительных каналов скорпенообразных // Зоол. журн. / АН СССР. – 1941. – Т. 20, вып. 3. – С. 456–470.
579. Третьяков Д. К. Морфологическое сходство меновых и спаровых рыб // Докл. АН СССР. – 1941. – Т. 33, № 2. – С. 159–161.
580. Третьяков Д. К. Родовые отличия щуки и умбры // Там само. – Т. 30, № 1. – С. 86–89.
581. Третьяков Д. К. Сейсмочувствительная система макрелевых // Там само. – Т. 30, № 3. – С. 270–273.
582. Третьяков Д. К. Третичная фауна Одесских катакомб // Советская наука. – 1941. – № 1. – С. 94–106.
583. Тридцятиріччя з дня смерті Л. М. Толстого. 1910 – 20 вересня 1940 / Львівська філія Б-ки АН УРСР. – Львів, 1941. – 8 с.
584. Трохименко К. Д. Українське малярство. Дожовтневий період // Укр. література. – 1941. – № 1/2. – С. 175–185.
585. Труды Института гідробіології. № 20 / АН УРСР; Відп. ред. Я. В. Ролл. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 161 с.
586. Труды молодых ученых / Відп. ред. С. М. Белоусов; АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 419 с.: ілюстр., мапи, сх., граф., діагр., портр.
587. Труды Полтавской широтной конференции. 15–18 октября 1939 г. / Полтав. гравиметрич. обсерватория АН УРСР; Отв. ред. И. А. Дюков. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 43 с.
588. Туркевич Н. М. До питання про механізм канцеролізу: Повідомл. 1 // Мед. журн. – 1941. – Т. 11, вип. 1. – С. 137–144.
589. Усиков А. Я., Счастливая П. И. Генератор импульсных токов, управляемых по частоте, форме и продолжительности // Физиол. журн. / АН СССР. – 1941. – Т. 30, вып. 5. – С. 661–662.
590. Утевский А. М., Бутом М. Л. Влияние аскорбиновой кислоты на восстановление продуктов окисления адреналина // Бюл. эксперим. биологии и медицины. – 1941. – Т. 12, вып. 5/6. – С. 302–304.

591. Утевський А. М. Деякі питання внутрішньоклітинного вуглеводного обміну в мускульній і печінковій тканині // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 1. – С. 79–93. – Рез. рос., англ.
592. Файнгольд М. А. Дифузія в суміші порошків // Фіз. зап. / Ін-т фізики АН УРСР. – 1941. – Т. 9, вип. 3. – С. 271–274.
593. Файншмідт О. І. Про перетворення енергетичних речовин у мускулах при різному їх функціональному стані // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 1. – С. 127–138. – Рез. рос., англ.
594. Фармацевтичний довідник / Ред. Я. А. Фіалков. – К.: Б. в., 1941. – 456 с.
595. Фейгин Я. Г. Размещение производительных сил СССР. – М.: Политиздат, 1941. – 126 с.
596. Фердман Д. Л. Про біологічну роль амідів: (Аміноген амідного типу в організмі тварин) // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 1. – С. 95–104. – Рез. рос., англ.
597. Фещенко С. Ф. До питання аналітичної теорії прямолінійного руху системи трьох матеріальних точок // Наук. зап. / Київ. держ. пед. ін-т. Сер. фіз.-мат. – 1941. – Т. 5, вип. 2. – С. 93–104.
598. \*Фещенко С. Ф. Про точки лібрації в задачі про рух матеріальної точки, що притягається нерухомим центром і підлягає діянню сталої пертурбаційної сили // IV наукова сесія Київ. держ. пед. ін-ту: Тези доповідей. – 1941.
599. Фіалков Я. А. Физико-химическое изучение систем: хлористый йод – галогениды металлов и бромистый йод – галогениды металлов // Журн. общей химии. – 1941. – Т. 11, вып. 11. – С. 910–924.
600. Фіалков Я. А., Генгринович А. И. Действие смеси спиртовых растворов йода и нитрата серебра на фенолы // Там само. – Т. 11, вып. 8. – С. 596–605.
601. Фіалков Я. А., Клейнер К. Е. К химии свободного родана. Электропроводность систем: родан-органический растворитель // Там само. – Т. 7, вып. 9. – С. 671–682.
602. Фіалков Я. А. Проблема кольорових і рідкісних металів // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 80–93.
603. Фіалков Я. А., Клейнер К. Е. До хімії вільного родану // Зап. Ін-ту хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 7, вип. 4. – С. 455–483.
604. Фіделев О. С., Айзеншток І. Я. Дослідження транспортування вскриші при багаточерпакових екскаваторах: Транспортні відвалоутворювачі і рухомі склади / Ін-т гірн. механіки АН УРСР; Відп. ред. Г. М. Савін. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 122 с.: ілюстр.
605. Физиологическая система соединительной ткани: Труды конференции, 1–4 декабря 1940 г., Киев / Ин-т клинич. физиологии АН УССР; Отв. ред. А. А. Богомолец. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 1050 с.

606. Филатов В. П. Пересадка роговицы и лечебная пересадка тканей // Сборник трудов, посвященный 50-летию научно-педагогической деятельности В. В. Воронина. 1890–1940. – Тбилиси, 1941. – С. 300–332.

607. \*Філатов В. П. [Терапевтична цінність консервованих тканин: Додаткові відомості] // Arquivos brasileiros de oftalmologia. – 1941. – № 4. – Р. 59–66. – Англ.

608. Фізичні записки. Т. 9, вип. 2 / Ін-т фізики АН УРСР; Відп. ред. Н. Д. Моргуліс і О. І. Лейпунський. – 1941. – 254 с.

609. Те саме. Т. 9, вип. 3. – 344 с.

610. Флора і рослинність УРСР: Бібліографія: Покаж. кн. і журн. ст.: 1747–1938 рр.: Допов. 1 / Ін-т ботаніки АН УРСР; Відп. ред. М. І. Котов. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 42 с.

611. Фоменко В. И. О порфиринах в связи с генезисом роменских нефтей // Материалы по нефтеносности Днепровско-Донецкой впадины. Вып. 1. Итоги работы за 1938 – 1939 гг. – К., 1941. – С. 259–271.

612. Фоменко В. И. До вивчення українських нафт // Геол. журн. – 1941. – Т. 8, вип. 1. – С. 217–228. – Рез. рос., англ.

613. Фраймович Й. Л. Досліди по добуванню солей Сиваша, збагачених на магній, для добрив при природному випаровуванні // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 4. – С. 53–57.

614. Франко І. Твори: В 25-ти тт. Т. 2. Оповідання / Редкол.: О. І. Білецький та ін.; Ін-т української літератури АН УРСР. – К.: Держлітвидав України, 1941. – 506 с.: портр. – (До 85-річчя з дня народження та 25-річчя з дня смерті).

615. Те саме. Т. 12. – 423 с.: портр.

616. Фрумін І. І. Над чим працює відділ технології зварювання // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 50–53.

617. Хайкіна Б. Й. До механізму гліколізу в головному мозку тварин на різних етапах онтогенезу. 4. Гальмування гліколітичної здатності мозку гліцериним альдегідом // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 2. – С. 359–372. – Рез. рос., англ.

618. Холодный Н. Г. Итоги исследований над ростом и движением растительного организма // Сборник работ по физиологии растений, посвященный памяти К. А. Тимирязева. – М.; Л., 1941. – С. 235–252.

619. Холодный Н. Г. О правильных и неправильных путях в исследовании железобактерий // Микробиология. – 1941. – Т. 10, вып. 4. – С. 415–418. – Рез. англ.

620. Холодный Н. Г. О расселении дуба в естественных условиях // Бот. журн. – 1941. – Т. 26, № 2/3. – С. 139–148.

621. Холодный Н. Г. Чарльз Дарвин и учение о движениях растительного организма // Дарвин Ч. Сочинения. Т. 8. – М.; Л.: Б. и., 1941. – С. 536 – 537.

622. Хризман И. А., Корнейчук Г. П. Определение азота в азотированном железе методом гидрирования // Завод. лаборатория. – 1941. – Т. 10, № 6. – С. 576–577.
623. Хризман И. О., Корнейчук Г. П. Азотування металів і феросплавів: Повідомл. 1. Про швидкість азотування відновленого амоніакового каталізатора типу  $\text{Fe} - \text{Al}_2\text{O}_3 - \text{K}_2\text{O}$  // Вісті Ін-ту фіз. хімії. – 1941. – Т. 13. – С. 25–31.
624. Хризман И. О., Корнейчук Г. П. Визначення азоту в азотованому залізі методом гідрування // Там само. – С. 33–37.
625. Хрущов В. М. Дополнительная реактивная мощность трансформаторов сети // Сб. науч.-техн. статей Харьк. электротехн. ин-та. – 1941. – Вып. 6. – С. 12–14.
626. Хрущов В. М. Об определении уравнительных токов в контурах с электромагнитными связями // Там само. – С. 9–11.
627. Хрущов В. М. Об экономически наивыгоднейшем сроке службы электрического провода без переустройства // Там само. – С. 3–8.
628. Циперович О. С. Синтетична дія протеїназ // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 1. – С. 173–200.
629. Цукерник Л. В. Повышение устойчивости электрических систем посредством компаундирования синхронных машин // Электростанции. – 1941. – № 23/24. – С. 9–10.
630. Цукерник Л. В. Повышение устойчивости электропередачи 400 квт. при помощи сириесных синхронных компенсаторов // Сб. науч.-техн. статей Харьк. электротехн. ин-та. – 1941. – Вып. 6. – С. 67–82.
631. Чаталбашьян М. И. Полуавтоматическая электродуговая сварка угольным электродом / Отв. ред. Е. О. Патон; Ин-т электросварки АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 42 с.: ил., черт., сх.
632. Чернышев Б. И. *Phyllocarida* Главного девонского поля // Фауна Главного девонского поля. Т. 1. – М., 1941. – С. 315–318.
633. Чернышев Б. И. Тип *Arthropoda*. Членистоногие. Класс *Crustacea*, ракообразные // Атлас-руководство форм ископаемых фаун СССР. Т. 4. – М., 1941. – С. 154–157.
634. Чернышев Б. И. Тип *Mollusca*. Мягкотелые. Класс *Lamellibranchiata*, пластинчатожаберные // Там само. – С. 118–127.
635. Черняева О. О. Вплив безклітинного фільтрату метилхолантренової ретикулярної саркоми миші на ретикулярну тканину реципієнта: До теорії аутокаталітичної регуляції організму // Мед. журн. – 1941. – Т. 11. – С. 87–96.



636. Шапека І. Т. Сіль і нафта на Україні. – 2-е вид., випр. і допов. / Ін-т геол. наук АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 61 с.
637. Шапіро М. А. Про граматичний рід в єврейській мові // Наук. зап. / Ін-т мовознавства АН УРСР. – 1941. – Т. 1. – С. 167–180.
638. Шапошников В. Г., Холмагоров Ф. С., Власов Л. І. Українська бавовна в англійському прядінні // Зб. Ін-ту орган. хімії і технології АН УРСР. – 1941. – № 12. – С. 29–51. – Рез. рос., англ.
639. Шарлемань М. В. До вивчення орніто-фауни заповідника Гористе // Природа заповідника Гористе. Вип. 1. – 1941. – С. 9–26.
640. Шарлемань М. В. Заповідники України: Хомутовський степ. Кам'яні могили. Білосарайська коса // Україна. – 1941. – № 1. – С. 20.
641. Шарлемань М. В. Значення хижака в природному доборі // Природа заповідника Гористе. Вип. 1. – 1941. – С. 135–140.
642. Шаховський С. М. Хрестоматія з української літератури: Для 10 кл. серед. школи. – 4-е вид. – К.: Радян. школа, 1941. – 504 с.
643. Швець І. Т. К вопросу о переводе конденсационных машин на работу противодавлением // Труды / Киев. технол. ин-т пищевой пром-сти. – 1941. – № 4. – С. 103–110.
644. Швець І. Т. Метод аналитического расчета машин // Там само. – С. 97–102.
645. Шевчицький В. В. Опір змінному навантаженню різних типів сполучних ґрат // Вісті АН УРСР. – 1941. – № 2/3. – С. 38–49.
646. Шевчицький В. В. Плоскі днища зварних циліндричних резервуарів діаметром до 3-х метрів / Відп. ред. Є. О. Патон; Ін-т електрозварювання АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 28 с.: ілюстр.
647. Шевлягін М. М. Донне тваринне населення заплавної водойми Прямий Глядин. Ч. 2 // Труды Ін-ту гідробіології АН УРСР. – 1941. – № 20. – С. 67–82. – Рез. рос., нім.
648. Шевченко Т. Г. Кобзар: Повна збірка поезій: В 8 кн. Кн. 3 / Ін-т укр. літератури АН УРСР. – К.: Радян. школа, 1941. – 111 с.
649. Шекспір В. Король Лір: Трагедія на 5 актів / Пер. М. Т. Рильського; Післямова А. Я. Гозенпуда. – К.: Мистецтво, 1941. – 239 с.
650. Шиманський М. Максим Кривоніс / Ред. Ф. О. Ястребов. – К.: Молодий більшовик, 1941. – 131 с.
651. Шмальгаузен І. І. Регуляція в ембріології // БСЭ. – М., 1941. – Т. 48. – Стб. 478–481.
652. Шмальгаузен І. І. Редукція: у животних и человека // Там само. – Стб. 488–489.
653. Шмальгаузен І. І. Рекапитуляція // Там само. – Стб. 451–452.

654. Шмальгаузен И. И. Рост // Там само. – Т. 49. – Стб. 450–453.
655. Шмальгаузен И. И. Стабилизирующий отбор и его место среди факторов эволюции. 1. Стабилизация форм и механизм стабилизирующего отбора // Журн. общей биологии. – 1941. – Т. 2, № 3. – С. 307–330.
656. Шмальгаузен И. И. Стабилизирующий отбор и его место среди факторов эволюции. 2. Значение стабилизирующего отбора в процессе эволюции // Там само. – С. 331–350.
657. Штаерман И. Я. Закон всеобщего тяготения. – К.: Політвидав УРСР, 1941. – 21 с.
658. Щербаков М. М. Фаза втоми і парабіозу за зрушеннями крові: Повідомл. 5 // Мед. журн. – 1941. – Т. 11, вип. 1. – С. 287–303.
659. Щурат В. Г. Иван Франко в боротьбі за український правопис // Література і мистецтво. – 1941. – № 5. – С. 44.
660. Электроды Института электросварки Академии наук УССР / Ин-т электросварки АН УССР; Отв. ред. Е. О. Патон. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 136 с.: ил.
661. Эпельбаум С. Е. Исследования Института биохимии Академии наук УССР в области биохимии нервной системы // Біохім. журн. – 1941. – Т. 17, № 1. – С. 33–47.
662. Юдіна Н. Д. Вплив пресового соку селезінки на процеси еритроуруйнування і еритротворення в фізіологічних і патологічних умовах // Мед. журн. – 1941. – Т. 11, вип. 1. – С. 37–48.
663. Юрк Ю. Ю. Гранітні пегматити Приазов'я та їх рідкі елементи / Ін-т геол. наук АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1941. – 81 с.
664. Юрк Ю. Ю. Приазовіт – новий мінерал // Доп. АН УРСР. – 1941. – № 3. – С. 15–22. – Рез. рос., англ.
665. Юшков С. В. До питання про походження Русі // Наук. зап. / Ін-т мовознавства АН УРСР. – 1941. – Т. 1. – С. 137–156.
666. Юшков С. В. История права в отдельных юридических дисциплинах // Научная конференция по вопросам государства и права в работах Ф. Энгельса. 28 января – 4 февраля 1941 г. / Всесоюзный ин-т юрид. наук НКЮ СССР. – М., 1941. – С. 14–17.
667. Юшков С. В. Об академическом издании «Правды русской» // Историк-марксист. – 1941. – Кн. 2 (90). – С. 95–102.
668. Юшков С. В. Ответ на рецензию М. Н. Покровского // Советское государство. – 1941. – № 2. – С. 146–154.
669. Якубсон С. И. Электролитные неводные растворы. – К.: Изд-во АН УССР, 1941. – 258 с.

670. Якубсон С. Й., Думаревська В. М. Потенціали розкладу розчинів алюміній-броміду з натрій-галогенідами в стил-броміді // Зап. Ін-ту хімії АН УРСР. – 1941. – Т. 7, вип. 4. – С. 519–527.

671. Ястребов Ф. Київська Русь: Лекція-брошура. – Б. м.: Б. в. – 1941. – 31 с.

## 1942

672. Бернштейн С. Н. Усиление теоремы о поверхностях отрицательной кривизны // Изв. АН СССР. Сер. мат. – 1942. – Т. 6, № 6. – С. 285–290.

673. Білий М. Д. Порівняння зростання риб з різних водойм // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 3/4. – С. 23–41.

674. Богомолец А. А. Антитрикулярная цитотоксическая сыворотка как средство патогенетической терапии // О лечебном действии антитрикулярной цитотоксической сыворотки «АЦС»: Сб. тез. докл., заслушанных на конф. 12–14 июля 1942 г. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1942. – С. 44–45.

675. Богомолец А. А. Конференция о лечебном значении антитрикулярной цитотоксической сыворотки. 12–14 июля 1942 г.: Вступ. статья // Там само. – С. 5–6.

676. Богомолец А. А. Некоторые итоги лечебного применения антитрикулярной цитотоксической сыворотки: Докл. на сессии АН УССР, 13 января 1942 года. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1942. – 16 с.

677. Богомолец А. А. Обращение украинской интеллигенции к украинскому народу // Под знаменем марксизма. – 1942. – № 2/3. – С. 122–127.

678. Богомолец А. А. Украинская интеллигенция в дни Великой Отечественной войны // Там само – № 4. – С. 108–116.

679. Богомолец А. А. Украинская Академия наук в дни войны // Славяне. – 1942. – № 2. – С. 11–13.

680. Богомолец А. А. Украинская Академия наук в первое полугодие Великой Отечественной войны // Природа. – 1942. – № 7/8. – С. 120–123.

681. Богомолец А. А. Украинская Академия наук ко дню 25-летия Великой Октябрьской социалистической революции // Там само. – С. 32–37.

682. Богомолец О. О. В перше півріччя Великої Вітчизняної війни: Вступне слово на відкритті січневої сесії АН УРСР 12 січня 1942 р. // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 9–15.

683. Богомолец О. О. Великий поет українського народу: Вступне слово на відкритті Шевченківської сесії Академії наук УРСР 9 березня 1942 р. // Там само. – С. 70–73.

684. Богомолец О. О. До 100-ліття з дня народження М. В. Лисенка: Вступне слово // Там само. – № 3/4. – С. 60–61.

685. Богомолец О. О. Завдання науки в боротьбі проти німецького фашизму і Українська Академія наук: Вступне слово на відкритті Загальних зборів Академії наук УРСР 8 серпня 1942 р. // Там само. – С. 3–6.
686. Богомолец О. О. Українська Академія наук до дня 25-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції // Укр. література. – 1942. – № 12/14. – С. 324–330.
687. Богомолец О. О. Учені України в дні Вітчизняної війни. – Уфа: Спілка радян. письменників України, 1942. – 23 с. – (Сер.: Фронт і тил. Б-ка СРПУ).
688. Боротьба українського народу проти німецьких загарбників: Зб. статей / Редкол.: К. Г. Гуслистий, Л. М. Славін. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – 48 с.
689. Бродский А. И. О вычислении состава равновесных газовых смесей при высоких давлениях // Докл. АН СССР. – 1942. – Т. 36, № 8. – С. 253–254.
690. Бродский А. И. Условия термодиффузионного обогащения урана его легким изотопом. Частичное определение легкого изотопа урана термодиффузией // Acta Physicochim. URSS. – 1942. – Vol. 17, № 3/4. – P. 224–227.
691. Бродский А. И. Химические элементы и изотопия // Науч.-техн. бюл. Всесоюз. хим. о-ва им. Д. И. Менделеева. – 1942. – № 4. – С. 6.
692. Бродский А. И., Дедусенко Н. И. Применение изотопного метода к изучению механизмов химических реакций. 1. Механизм бекмановской перегруппировки // Acta Physicochim. URSS. – 1942. – Vol. 17, № 5/6. – С. 314–318.
693. Бродский А. И., Дедусенко Н. И. Применение изотопного метода к изучению механизмов химических реакций. 3. Механизмы реакций ангидридов кислот со спиртами // Журн. общей химии. – 1942. – Т. 12, вып. 7/8. – С. 361–365.
694. Бродский А. И., Миклухин Г. П. Применение изотопного метода к изучению механизмов химических реакций. 1. Механизм бекмановской перегруппировки // Там само. – С. 351–355.
695. Бродський О. І. Про обчислення складу рівновагових газових сумішей при високих тисках // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 39–43.
696. Бродский А. И., Миклухин Г. П. Erforschung der Mechanismen chemischer Reaktionen mit Hilfe von Sauerstoffisotopen. 2. Mechanismus der Bekmannschen Umgruppierung // Acta Physicochim. URSS. – 1942. – Vol. 16, № 1/2. – P. 63–70.
697. Бродський О. І. Letters to the Editor. On the Calculation of the Composition of Equilibrium gas Mixture at High Pressures // Там само. – Vol. 17, № 3/4. – P. 248–249.
698. Бродський О. І. Partial Separation of Uranium Light Isotope by Termodiffusion // Там само. – P. 224–227.
699. Будников П. П. Высокопрочный гипс для скоростного строительства // Науч.-техн. бюл. Всесоюз. хим. о-ва им. Д. И. Менделеева. – 1942. – № 5/6. – С. 28.

700. Будников П. П. Засідання Відділу фізико-хімічних і математичних наук // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 42–50.
701. Будников П. П. Минеральные богатства Башкирской АССР // Науч.-техн. бюл. Всесоюз. хим. о-ва им. Д. И. Менделеева. – 1942. – № ½. – С. 16–22.
702. Будников П. П. Підсумки липневої сесії Відділу фізико-хімічних і математичних наук АН УРСР // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 3/4. – С. 45–54.
703. Будников П. П., Гольденберг І. Г. Поліпшення будівних властивостей глиноземистого цементу // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 3/4. – С. 73–89.
704. Будников П. П., Зорин С. П. Ангидритовый цемент. – М.: Гизместпром, 1942. – 68 с.
705. Булаховський Л. А. Лінгвістична спадщина О. О. Потебні (1835–1891) // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 102–112.
706. Булаховський Л. А. Мовні засоби інтимізації в поезії Тараса Шевченка. Інтимізуючі займенники // Там само. – № 3/4. – С. 75–88.
707. Булаховський Л. А. Мовні засоби інтимізації в поезії Шевченка. 2. Звертання // Укр. література. – 1942. – № 3/4. – С. 143–153.
708. Булаховський Л. А. Українська мова серед інших слов'янських народів // Там само. – № 5/6. – С. 241–256.
709. Вернадский В. И. О геологических оболочках земли как планеты // Изв. АН СССР. Сер. геогр. и геофиз. – 1942. – № 6. – С. 251–262.
710. Вісті АН УРСР. № 1/2 / Відп. ред. Б. І. Чернишов. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – 124 с.
711. Те саме. № 3/4. – 98 с.
712. Власюк П. А. Сахарная свекла в Башкирии: Руководство для свекловодов Башкирии. – Уфа: Башгосиздат, 1942. – 128 с.
713. Власюк П. А. Физиологическое значение микроэлементов марганца и бора для роста и продуктивности свекловичных высадков // Докл. ВАСХНИЛ. – 1942. – Вып. 9/10. – С. 11–14.
714. Воблий К. Г. Фізико-географічна характеристика України // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 5–14.
715. Головин П. В. О ликвидации сезонности в свеклосахарном производстве // Пищевая пром-сть СССР. – 1942. – Вып. 12. – С. 17–19.
716. Горбунов Б. М. Новий тип сортаменту для поясів наскрізних мостів // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 3/4. – С. 67–71.
717. Гринберг Й. В. Радиоактивный распад ядра посредством захвата орбитального электрона // Успехи химии. – 1942. – Т. 11, вып. 2/3. – С. 141–164.
718. Грінченко М. О. Микола Віталійович Лисенко (1842–1912): До 100-річчя з дня народження // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 3/4. – С. 62–74.

719. Грінь Г. С. Про джерела засолення ґрунтів Середньої Наддніпрянщини // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 3/4. – С. 61–65. – Рез. рос., англ.
720. Гуслистий К. Г. Боротьба українського народу проти німецьких загарбників у XIII–XV ст. // Боротьба українського народу проти німецьких загарбників: 36 статей. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 5–11.
721. Гуслистий К. Г. Галицько-Волинське князівство. Розд. 3 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 40–48.
722. Гуслистий К. Г. Данило Галицький. – [Саратов]: Укрвидав при ЦК КП(б)У, 1942. – 12 с. – (Сер.: Наші великі предки).
723. Гуслистий К. Г. Те саме // Славяне. – 1942. – № 2. – С. 43–45.
724. Гуслистий К. Г. Те саме // Укр. література. – 1942. – № 3/4. – С. 158–174.
725. Гуслистий К. Г. Київська Русь і феодальні князівства. Розд. 2 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 28–39.
726. Гуслистий К. Г. Культурний рух на Україні в другій половині XVI і в першій половині XVII ст. Підрозд. 5 розд. // Там само. – С. 72–75.
727. Гуслистий К. Г. Петро Конашевич-Сагайдачний. – [Саратов]: Укрвидав при ЦК КП(б)У, 1942. – 16 с. – (Сер.: Наші великі предки).
728. Гуслистий К. Г. Те саме // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 212–222.
729. Гуслистий К. Г. Україна під литовським пануванням і загарбання її Польщею. Розд. 4 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 49–60.
730. Дайн Б. Я., Куця Б. Ф., Ліберзон Є. А. Про спектри електронної спорідненості розчинених позитивних іонів // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 43–44.
731. Динник О. М. Січнева сесія Відділу технічних наук в Уфі 1942 р. // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 51–54.
732. Доповіді АН УРСР. № 1/2 / Гол. ред. Б. І. Чернишов. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – 94 с.
733. Те саме. № 3/4. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – 99 с.
734. Дядиченко В. А. Семен Палій. – Саратов: Укрдержвидав, 1942. – 12 с.
735. Дядиченко В. А. Те саме // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 227–235.
736. Дядиченко В. А. Україна в другій половині XVII і в XVIII столітті. Розд. 6 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 76–97.
737. Заболотний В. Г. Український архітектор XVII століття Григорович-Барський // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 235–240.
738. Исаченко Б. Л. Конференция по химии пресных водоёмов // Природа. – 1942. – № 5/6. – С. 117–118.

739. Исаченко Б. Л. Микробиология в СССР за 25 лет. 1917–1942 // Микробиология. – 1942. – Т. 11, вып. 5/6. – С. 1–16.
740. Исаченко Б. Л., Егорова А. А. О причине появления в водоёмах землистого запаха и привкуса // Докл. АН СССР. – 1942. – Т. 36, № 6. – С. 202–204.
741. Кавецкий Н. Е., Кавецкий Р. Е. Применение антиретиккулярной цитотоксической сыворотки при некоторых внутренних заболеваниях и болевых травмах // О лечебном действии антиретиккулярной цитотоксической сыворотки «АЦС»: Сб. тез. докл., заслушанных на конф. 12–14 июля 1942 г. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1942. – С. 80–81.
742. Кавецкий Р. Е., Кавецкий Н. Е. Сравнительная оценка тестов функционального состояния физиологической системы соединительной ткани // Там само. – С. 34–36.
743. Калинович М. Я., Маслов С. И., Попов П. М. Слов'яни в їх боротьбі з німецьким фашизмом і його попередниками / Ред. Л. А. Булаховський. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – 32 с.
744. Калинович М. Я., Богомолец О. О., Палладін О. В. та ін. Відповідь на клепникам // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 126–127.
745. Калинович М. Я., Богомолец О. О., Палладін О. В. та ін. До слов'янських народів: Відозва Академії наук УРСР // Там само. – С. 124–126.
746. \* Карпенко Г. В. По Відділу технічних наук: Бібліогр. покажч. // Там само. – 1942. – С. 74–76.
747. Карпенко Г. В. Розрахунок черв'ячних передач на нагрів // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 3/4. – С. 89–95.
748. Кацнельсон И. Л. Производство поташа из золы растений. – М.: Гизместпром, 1942. – 48 с.: ил.
749. Кацнельсон И. Л., Гитман Е. Б. Производство сухих земляных красок. – М.: Гизместпром, 1942. – 60 с.: ил., сх.
750. Киприанов А. И. Цианиновые красители // Науч.-техн. бюл. Всесоюз. хим. о-ва им. Д. И. Менделеева. – 1942. – № 4. – С. 7–9.
751. Кирилюк Є. П. Иван Франко. 1856–1916. / Ред. Д. Гнатюк. – Саратов: Укр. видав при ЦК КП(б)У, 1942. – 12 с. – (Сер.: Наші великі предки).
752. Кирилюк Є. П. Патріотичні мотиви в творчості Івана Франка // Праці січневої сесії АН УРСР. Т. 1. Доповіді Відділу суспільних наук. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 58–80.
753. Кирилюк Є. П. Те саме // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 256–277.
754. Козицький П. О. Тарас Шевченко і українська музична культура // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 91–101.
755. Корнейчук А. Е. На могиле Тараса. – М.: Гослитиздат, 1942. – 8 с.

756. Корнейчук А. Е. Партизаны в степях Украины. – М.: Воениздат, 1942. – 62 с.
757. Корнійчук О. Є. Грізна розплата неминуча. – Б. м.: Спілка радян. письменників України, 1942. – 32 с.
758. Корнійчук О. Є. Партизани в степах України: П'єса на 3 д. // Україна в огні: Альманах. Кн. 1. – Уфа: Б. в., 1942. – С. 21–63.
759. Корнійчук О. Є. Фронт: П'єса // Там само. Кн. 2. – С. 36–96.
760. Корнійчук О. Є. Те саме // Укр. література. – 1942. – № 9/11. – С. 10–53.
761. Котов М. И., Алисова Е. Н., Морочковский С. Ф. Дикорастущие лекарственные растения Башкирской АССР: Краткое руководство по сбору лекарств. растений / Ред. Я. А. Фиалков –Уфа: Башгосиздат, 1942. – 55 с.: рис.
762. Кочерга І. А. Нічна тривога: Драма // Україна в огні: Альманах. Кн. 2. – Уфа: Б. в., 1942. – С. 279–298.
763. Кочерга І. А. Основні лінії розвитку українського театру // Праці січневої сесії АН УРСР. Т. 1. Доповіді Відділу суспільних наук. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 101–113.
764. Кочерга І. А. Чаща: Уривок з 4-го акту драми // Україна в огні: Альманах. Кн. 1. – Уфа: Б. в., 1942. – С. 154–161.
765. Лаврентьев М. О. Про деякі наближені формули в задачі Діріхле // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 3–9. – Рез. рос., англ.
766. Лазарев Б. Г., Галкин А. А. Об изменении сверхпроводимости олова под влиянием неоднородного растяжения // Докл. АН СССР. – 1942. – Т. 37, № 3. – С. 107–108.
767. Лазарев Б. Г., Есельсон Б. Н. Прибор для получения температур ниже 0,8 К // Журн. эксперим. и теорет. физики. – 1942. – Т. 12, вып. 11/12. – С. 549–552.
768. Лазарев Б. Г., Нахутин И. Е. Магнитное поведение сверхпроводящих сплавов Sn–Zn // Там само. – Т. 12, вып. 1/2. – С. 43–46.
769. Лазаревський Г. О. Шевченко і Лазаревські // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 154–162.
770. Леонтович А. В. Как поборошь сыпной тиф и его передатчиков – платяную и головную вошь. – Уфа: Башгосиздат, 1942. – 20 с.
771. Липнева сесія АН УРСР: Програма. – [Уфа, 1942]. – 24 с.
772. Лось Ф. Є. Відгук Ленських подій на Україні: До 30-річчя Ленського розстрілу // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 278–281.
773. Лось Ф. Є. Панас Матюшенко: Керівник повстання на панцернику «Князь Потёмкин Таврический» // Там само. – № 9/11. – С. 230–240.
774. Лось Ф. Є. «Правда» на Україні // Там само. – № 7/8. – С. 236–239.



775. Лось Ф. Є. Столипінська реакція на Україні (1907–1912 рр.). Розд. 10 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 141–146.
776. Лось Ф. Є. Україна в період першої світової імперіалістичної війни і другої російської буржуазно-демократичної революції (1914–1917 рр.) Розд. 12 // Там само. – С. 154–159.
777. Лось Ф. Є. Україна в першій буржуазно-демократичній революції (1905–1907 рр.). Розд. 9 // Там само. – С. 131–140.
778. Лось Ф. Є. Україна в роки нового революційного піднесення (1912–1914 рр.). Розд. 11 // Там само. – С. 147–153.
779. Лось Ф. Є. Участь українців у боротьбі Росії проти Прусії за Семирічній війни (1756–1762) // Боротьба українського народу проти німецьких загарбників: Зб. статей. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 12–18.
780. Лунгерсгаузен Л. Ф. Байосские и батские отложения Донецкого кряжа // Докл. АН СССР. – 1942. – Т. 34, № 6. – С. 186–189.
781. Лунгерсгаузен Л. Ф. Стратиграфия Донецкого лейаса // Там само. – Т. 34, № 4/5. – С. 150–153.
782. Лунгерсгаузен Л. Ф., Никифорова О. О стратиграфическом отношении силурийских слоёв Подолии к аналогичным слоям некоторых других мест Западной Европы // Там само. – Т. 34, № 2. – С. 69–74.
783. Лысенко Т. Д. Агробиологическую науку – на службу колхозам и совхозам: Переработанная и сокращённая стенограмма доклада на сессии Академии наук СССР 6 июня 1942 г. // Вестник АН СССР. – 1942. – Вып. 5/6. – С. 49–58.
784. Лысенко Т. Д. Те саме // Докл. ВАСХНИЛ. – 1942. – Вып. 5/6. – С. 3–12.
785. Лысенко Т. Д. Те саме // Под знаменем марксизма. – 1942. – № 5/6. – С. 81–89.
786. Лысенко Т. Д. Больше заготовить вершук клубней продовольственного картофеля для посадки / ВАСХНИЛ. – М.: Сельхозгиз, 1942. – 12 с.
787. Лысенко Т. Д. Те саме. – Казань: Татгосиздат, 1942. – 16 с.
788. Лысенко Т. Д. Те саме // Крестьянка. – 1942. – № 1/2. – С. 27–28.
789. \* Лысенко Т. Д. Больше картофеля и овощей // Развитие огородничества – важнейшая хозяйственно-политическая задача: Сб. статей. – М.: Профиздат, 1942.
790. Лысенко Т. Д. Весеннее хранение и подготовка к посадке срезанных вершук клубней картофеля // Докл. ВАСХНИЛ. – 1942. – Вып. 1/2. – С. 3–7.
791. Лысенко Т. Д. Те саме. – Киров: Б. и., 1942. – 8 с.
792. Лысенко Т. Д. Те саме. – М.: Профиздат, 1942. – 8 с.
793. Лысенко Т. Д. Те саме // Социалист. сельское хоз-во. – 1942. – № 4. – С. 47–50.

794. Лысенко Т. Д. Те саме. – Хабаровск: Дальгиз, 1942. – 15 с.
795. Лысенко Т. Д. Всем колхозникам, сажившим картофель верхушками клубней // Колхоз. пр-во. – 1942. – № 11. – С. 38.
796. Лысенко Т. Д. За высокий урожай зерновых в Сибири // Там само. – № 2. – С. 21–24.
797. Лысенко Т. Д. Те саме. – Омск: Омгиз, 1942. – 8 с.
798. Лысенко Т. Д. Те саме // Сельское хозяйство на службу Отечественной войне. – Красноярск, 1942. – С. 13–27.
799. Лысенко Т. Д. Заготовить больше верхушек клубней картофеля // В помощь фабрично-заводским местным комитетам. – 1942. – № 22/24. – С. 22–27.
800. Лысенко Т. Д. Закончить в срок разработку вопроса посевов озимой пшеницы в Сибири // Докл. ВАСХНИЛ. – 1942. – Вып. 7/8. – С. 7–12.
801. Лысенко Т. Д. Те саме // Социалист. сельское хоз-во. – 1942. – № 9. – С. 19–23.
802. Лысенко Т. Д. Использовать для посадки верхушки клубней продовольственного картофеля. – М.: Сельхозгиз, 1942. – 15 с.
803. Лысенко Т. Д. Те саме. – Уфа: Башгосиздат, 1942. – 16 с.
804. Лысенко Т. Д. Те саме. – Чебоксары: Чувашгосиздат, 1942. – 32 с.
805. Лысенко Т. Д. Культура картофеля и сахарной свёклы в Узбекистане // Колхоз. пр-во. – 1942. – № 1. – С. 11–17.
806. Лысенко Т. Д. О некоторых особенностях уборки зерновых хлебов в восточных районах СССР // Там само. – № 5/6. – С. 21–22.
807. Лысенко Т. Д. Расширить летние посадки картофеля // Докл. ВАСХНИЛ. – 1942. – Вып. 7/8. – С. 36–39.
808. Лысенко Т. Д. Расширить площади, увеличить урожай картофеля // Там само. – Вып. 9/10. – С. 13–16.
809. Лысенко Т. Д. Те саме // Колхоз. пр-во. – 1942. – № 12. – С. 15–16.
810. Лысенко Т. Д. Сущность наследственности // Докл. ВАСХНИЛ. – 1942. – Вып. 11/12. – С. 3–5.
811. Лысенко Т. Д. Убрать урожай хлебов своевременно и без потерь // Там само. – Вып. 7/8. – С. 3–6.
812. Лысенко Т. Д. Увеличить продовольственные ресурсы советского государства: Сб. – Омск: Изд-во НКЗ СССР, 1942. – 80 с.
813. Майзель В. М. Визначення реакцій підпор в статично невизначених системах при наявності температурного поля // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 27–37; № 3/4. – С. 45–47. – Рез. рос., англ.

814. Майзель В. М. Деякі приклади визначення температурних реакцій в пружних системах // Там само. – № 3/4. – С. 3–14. – Рез. рос., англ.
815. Майзель В. М. Мінімальні принципи для температурного напруженого стану пружного тіла // Там само. – № 1/2. – С. 15–25. – Рез. рос., нім.
816. Майзель В. М. Переміщення в пружному тілі, викликані впливом нестационарного температурного поля // Там само. – № 3/4. – С. 15–21. – Рез. рос., англ.
817. Маколкин И. А. Определение термодинамических констант сульфидов ртути и серебра из электродвижущихся сил // Журн. физ. химии. – 1942. – Т. 16, вып. 1/2. – С. 18–22.
818. Маколкин И. А. Применение изотопного метода к изучению механизмов химических реакций. 2. Механизм реакции щелочного плавления // Журн. общей химии. – 1942. – Т. 12, № 7/8. – С. 356–360. – Рез. англ.
819. Маколкин И. А. Применение изотопного метода к изучению механизмов химических реакций. 4. Реакция ксантогенирования, реакция мерсеризации целлюлозы в строении алкалицеллюлозы // Там само. – С. 365–368. – Рез. англ.
820. Маколкин И. А. Электрохимическое определение термодинамических констант окислов некоторых металлов // Журн. физ. химии. – 1942. – Т. 16, вып. 1/2. – С. 13–18.
821. Маколкин И. А. Die Unterschichtung des Mechanismus der Alkalischmelzungsreaktionen mit Hilfe des Schweren Sauerstoffisotope // Acta Physicochim. URSS. – 1942. – Vol. 16, № 1/2. – P. 88–96.
822. Маколкин И. А. The Application of the Isotopic Method to the Investigation of the Mechanism of Chemical . 4. Reactions of Xantation, Reactions of Cellulose Mercerization and the Structure of Alkalicellulose // Там само. – Vol. 17, № 5/6. – P. 319–322.
823. Маслов С. І. Вірші Кассіана Саковича «На жалосний погреб П. К. Сагайдачного» // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 222–226.
824. Матвеев А. Л. Наладить контроль расходования электроэнергии в цехах // Электрические станции. – 1942. – № 8. – С. 16–17.
825. Модилевский Я. С. Гаплоидия у покрытосеменных растений // Успехи соврем. биологии. – 1942. – Т. 15, вып. 2. – С. 129–153.
826. Морозовский Н. С., Львович Г. А. Искусственный пневмоторакс / Ин-т клинич. физиологии АН УССР. – Уфа: Башгосиздат, 1942. – 160 с.: ил.
827. Нарис історії України / Ін-т історії і археології України АН УРСР; Редкол: К. Г. Гуслистий, Л. М. Славін, Ф. О. Ястребов. – Уфа.: Вид-во АН УРСР, 1942. – 212 с.
828. О лечебном действии антиретикулярной цитотоксической сыворотки «АЦС»: Сборник тезисов докладов, заслушанных на конференции 12–14 июля 1942. / Ред. А. А. Богомолец. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1942. – 168 с.

829. Палладин А. В. Антигеморрагический витамин К // *Стоматология*. – 1942. – № 3. – С. 3–7.
830. Палладин А. В. Витамины и их значение для здоровья // *Наука и жизнь*. – 1942. – № 9. – С. 13–16.
831. Палладин А. В. Учебник биологической химии. – 12-е изд. – М.: Медгиз, 1942. – 499 с.
832. Палладін О. В. Вітамін К та його використання для боротьби з кровотечами // *Вісті АН УРСР*. – 1942. – № 3/4. – С. 89–92.
833. Палладін О. В. Всі сили на розгром німецько-фашистських загарбників // *Там само*. – № 1/2. – С. 3–8.
834. Патон Б. Е. Электрооборудование станков для автоматической сварки. § 15 // *Скоростная автоматическая сварка под слоем флюса*. – 3-е изд. – М.; Свердловск: Машгиз, 1942. – С. 121–137.
835. Патон Е. О. Скоростная автоматическая сварка под слоем флюса. – 3-е изд. – М.; Свердловск: Машгиз, 1942. – 208 с.: ил.
836. Патон Е. О., Севбо П. И. Аппарат скоростной сварки, разработанный в проектно бюро Института электросварки в IV квартале 1941 года. – Н. Тагил: Б. и., 1942. – 20 с.
837. Петровський М. Н. Богдан Хмельницький. – Саратов: Укрвидав при ЦК КП(б)У, 1942. – 16 с.
838. Петровський М. Н. Боротьба України і Росії проти наступу шляхетської Польщі і султанської Туреччини (1654–1686). Підрозд. 6 розд. // *Нарис історії України*. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 76–79.
839. Петровський М. Н. Визвольна боротьба українського народу проти шляхетської Польщі. Приєднання України до Росії. Розд. 5 // *Там само*. – С. 61–72.
840. Петровський М. Н. З героїчного минулого Києва // *Укр. література*. – 1942. – Т. 30, № 1/2. – С. 76–77.
841. Петровський М. Н. Іван Богун. – Саратов: Укрвидав при ЦК КП(б)У, 1942. – 16 с. – (Сер.: Наші великі предки).
842. Петровський М. Н. Київська Русь – спільний початковий період історії російського, українського і білоруського народів // *Праці січневої сесії АН УРСР*. Т. 1. Доповіді Відділу суспільних наук. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 5–22.
843. Петровський М. Н. Князь Святослав // *Укр. література*. – 1942. – № 12/14. – С. 348–351.
844. Попов П. М. Погляди Т. Шевченка на народну творчість // *Там само*. – № 5/6. – С. 162–176.
845. *Праці січневої сесії Академії наук УРСР*. Т.1. Доповіді Відділу суспільних наук / Гол. ред. Б. І. Чернишов; відп. ред. М. Я. Калинович. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – 113 с.

846. Прихотько А. Ф. Absorption Spektra of Halogen Solutions at Low Temperatures // Acta Physicochim. URSS. – 1942. – Vol. 16, № 3/4. – P. 125–131.
847. Програма робіт липневої сесії 1942 року Академії наук УРСР в м. Уфі. – Уфа: Б. в., 1942. – 24 с.
848. \*Проскура Г. Ф. Исследование работы гребных судовых винтов на режиме начальной кавитации. Ст. 1 // Науч. зап. АН УССР. – 1942. – С. 5–25.
849. Проскура Г. Ф., Швець І. Т., Карпенко Г. В. Академік Василь Михайлович Хрущов: Некролог // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 113–116.
850. Рибак Н. С. Зброя з нами: Роман // Україна в огні: Альманах. Кн. 1. – Уфа, 1942. – С. 135–256.
851. Рибак Н. С. Те саме // Укр. література. – 1942. – № 9/11. – С. 88–171; № 12/14. – С. 203–255.
852. Рибак Н. С. Марія: Новела // Там само. – № 3/4. – С. 31–34.
853. Рибак Н. С. Останній день лікаря Онипки: Оповідання // Там само. – № 5/6. – С. 42–48.
854. Рибак Н. С. Прапор. Останній день лікаря Онипки: Новели // Україна в огні: Альманах. Кн. 1. – Уфа, 1942. – С. 141–153.
855. Рильський М. Т. Жага: Поема-видіння. Присвячується 25-ій річниці Радянської влади на нашій славній Україні. 7 листопада 1942 р. Уфа // Там само. Кн. 2. – С. 19–35.
856. Рильський М. Т. Те саме // Укр. література. – 1942. – № 12/14. – С. 40–53.
857. Рильський М. Т. Слово про рідну матір: Поезії (липень–грудень 1941 року). – [Уфа]: Спілка радян. письменників України, 1942. – 28 с.
858. Рильський М. Т. Слово про рідну матір. [У промові М. Т. Рильського «Сонце встає на сході»] // Україна була і буде радянською: Мітинг представн. укр. народу, який відбувся 26 листопада 1941 р. – [Уфа]: Укрвидав, 1942. – С. 39–41.
859. Рильський М. Т. Тема батьківщини в творчості Пушкіна, Міцкевича і Шевченка // Праці січневої сесії АН УРСР. Т. 1. Доповіді Відділу суспільних наук. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 39–57.
860. Рильський М. Т. Те саме // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 125–142.
861. Рильський М. Т. Народ бессмертен. – Уфа: Союз совет. писателей Украины, 1942. – 41 с.
862. Рубач М. А. Ленінський декрет про землю // Укр. література. – 1942. – № 12/14. – С. 315–324.
863. Рубач М. А. Розгром німецьких армій у великій битві за Москву // Там само. – № 3/4. – С. 211–235.
864. Сапегін А. О. Віковий стан і кількість колосків у колосі // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 67–73.

865. Сапегін А. О. Нижня межа спорогенної стадії у пшениці і ячменю // Там само. – С. 61–67.
866. Сапегін А. О. Підсумки роботи за час Вітчизняної війни і основні напрями робіт АН УРСР на 1942 рік: Доповідь на липневій сесії Академії наук УРСР // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 3/4. – С. 7–44.
867. Сапегін А. О., Гарцман Б. М. Академія наук УРСР в дні Великої Вітчизняної війни // Там само. – № 1/2. – С. 16–41.
868. Свечников В. Н., Стародубов К. Ф. Отливка изложниц из доменного чугуна // Сталь. – 1942. – № 7/8. – С. 20–23.
869. Свиренко Д. О. Дадим стране больше лекарственного сырья. – Чкалов: Б. и., 1942. – 44 с.
870. Синцов Д. М. Про одну властивість інтегральних кривих рівнянь виду  $y'' = f(x, y) (1 + y'^2)^m$  // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 9–15.
871. Славін Л. М. Інститут суспільних наук Академії наук УРСР // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 55–66.
872. Славін Л. М. Населення території України з найдавніших часів до утворення Київської держави. Розд. 1 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 15–27.
873. Славін Л. М. Стародавні пам'ятки України // Укр. література. – 1942. – № 3/4. – С. 175–182.
874. Славін Л. М. Шевченківські дні 1942 року // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 67–69.
875. Соколовский А. Н. О химических методах улучшения грунтов как строительных материалов // Науч.-тех. бюл. Всесоюз. хим. о-ва им. Д. И. Менделеева. – 1942. – № 1. – С. 23–26.
876. Соколовський О. Н. Колоїдні покриття для сховищ горючого // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 3/4. – С. 47–55.
877. Соколовський О. Н. Нові дані щодо генезису галогенних ґрунтів // Там само. – С. 41–47.
878. Стражеско Н. Д. Заключительное слово председателя заседания // О лечебном действии антиретиккулярной цитотоксической сыворотки «АЦС»: Сб. тез. докл., заслушанных на конф. 12–14 июля 1942 г. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1942. – С. 100–103; 156–159.
879. Стражеско Н. Д. О направлении и достижениях советской внутренней медицины // Клинич. медицина. – 1942. – Т. 20, № 11/12. – С. 3–14.
880. Стражеско Н. Д. О происхождении дистрофических процессов в организме при хронической недостаточности кровообращения // Природа. – 1942. – № 3/4. – С. 87–89.

881. Супруненко М. І. Боротьба українських партизан проти Денікіна // Укр. література. – 1942. – № 1/2. – С. 133–147.
882. Супруненко М. І. Відбудова народного господарства України. Розд. 15 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 184–187.
883. Супруненко М. І. Жовтень на Україні / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – 48 с.
884. Супруненко М. І. Індустріалізація народного господарства України. Розд. 16 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 188–191.
885. Супруненко М. І. Іноземна воєнна інтервенція і громадянська війна на Україні. Розд. 14 // Там само. – С. 167–183.
886. Супруненко М. І. Колективізація сільського господарства України. Розд. 17 // Там само. – С. 192–197.
887. Супруненко М. І. Крах німецької окупації на Україні в 1918 році // Боротьба українського народу проти німецьких загарбників: Зб. статей. – Уфа: Вид-во АН УРСР. – 1942. – С. 19–28.
888. Супруненко М. І. Ленін і боротьба українського народу за соціальне і національне визволення // Укр. література. – 1942. – № 3/4. – С. 139–148.
889. Супруненко М. І. Перемога Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні. Розд. 13 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 160–166.
890. Супруненко М. І. Перемога Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні // Укр. література. – 1942. – № 12/14. – С. 305–315.
891. Супруненко М. І. Україна в Вітчизняній війні проти німецько-фашистських загарбників. Розд. 19 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 208–211.
892. Супруненко М. І. Україна в період боротьби за завершення будівництва соціалістичного суспільства і проведення Сталінської Конституції. Розд. 18 // Там само. – С. 198–207.
893. Супруненко М. І. Україна напередодні і у Вітчизняній війні проти німецько-фашистських загарбників // Боротьба українського народу проти німецьких загарбників: Зб. статей. – Уфа: Вид-во АН УРСР. – 1942. – С. 29–36.
894. Супруненко Н. Й. Борьба украинских партизан против деникинщины // Историч. журн. – 1942. – № 5. – С. 26–37.
895. Тичина П. Г. Г. Сковорода: Із промови, присвяченої 220-ій річниці з дня народження Г. Сковороди // Укр. література. – 1942. – № 12/14. – С. 342–347.
896. Тичина П. Г. Гнів Тараса Шевченка // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 74–80.
897. Тичина П. Г. Те саме // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 119–125.

898. Тичина П. Г. Розвиток української радянської культури за 25 років: Доповідь на сесії Академії наук УРСР 30 грудня 1942 р. // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 36–51.
899. Тычина П. Г. Патриотизм в творчестве Мажита Гафури: Доклад. – Уфа, 1942. – 44 с.
900. Ткаченко М. М. Київ у творчості Шевченка // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 197–212.
901. Ткаченко М. М. Шевченко – мандрівник // Праці січневої сесії АН УРСР. Т. 1. Доповіді Відділу суспільних наук. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 81–100.
902. Ткаченко М. М. Шевченкові місця на Україні // Укр. література. – 1942. – № 3/4. – С. 192–204.
903. Третьяков Д. К. Передносоевый орган костистых рыб // Доп. АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 73–82.
904. Третьяков Д. К. Філогенетична система костистих рыб // Там само. – С. 83–94.
905. Трохименко К. Д. Т. Г. Шевченко – художник (Формування творчого світогляду у Шевченка як художника): Доповідь, зачитана на Шевченківській сесії Академії наук УРСР в Уфі 10 березня 1942 р. // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 1/2. – С. 81–90.
906. Трохименко К. Д. Те саме // Укр. література. – 1942. – № 5/6. – С. 176–185.
907. Фердман Д. Л., Френкель С. Р., Силакова А. И. Глютамин в тканях животного организма // Биохимия. – 1942. – Вып. 1/2. – С. 43–58.
908. Фиалков Я. А. Производство медикаментов из местного сырья // Науч.-техн. бюл. Всесоюз. хим. о-ва им. Д. И. Менделеева. – 1942. – № 2. – С. 11–14.
909. Фиалков Я. А., Вайсман Г., Коростышевская Л. Получение медицинского сульфатоалюминия из украинских каолинов // Фармация. – 1942. – Вып. 1/2. – С. 21–23.
910. Фиалков Я. А., Вайсман Г., Коростишевська Л. Вивчення українських каолінів з метою використання їх у медицині // Праці Укр. ін-ту експерим. медицини. – 1942. – Т. 1, № 57. – С. 107–113.
911. Филатов В. П. О лечебном применении консервированных тканей // Анналы Ин-та Склифосовского. – 1942. – Т. 3, кн. 1. – С. 33–50.
912. Холодный Н. Г. Возникновение жизни и первичные организмы // Изв. Армян. филиала АН СССР. – 1942. – № 9/10. – С. 89–107.
913. Холодный Н. Г. Новый пример симбиоза между насекомыми и бактериями // Докл. АН Арм.ССР. – 1942. – № 7. – С. 47–52.



914. Шека И. А. Дипольные моменты некоторых комплексных соединений бромистого алюминия // Журн. физ. химии. – 1942. – Т. 16, вып. 3/4. – С. 99–105.
915. Шерстюк Ф. Ю. Україна в другій половині XIX століття. Розд. 8 // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 115–130.
916. Шерстюк Ф. Ю. Україна в першій половині XIX століття. Розд. 7 // Там само. – С. 98–114.
917. Шмальгаузен И. И. Организм как целое в индивидуальном и историческом развитии. – 2-е изд., доп. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1942. – 211 с.
918. Шульга З. П. Боротьба українського селянства проти німецько-фашистських окупантів // Боротьба українського народу проти німецьких загарбників: Зб. статей. – Уфа, 1942. – С. 37–48.
919. Шульга З. П. Те саме // Нарис історії України. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1942. – С. 5–11.
920. Шульга З. П. Українське селянство не буде у фашистській неволі. – Уфа: Б. в., 1942. – 36 с.
921. Яновський Ю. И. Коваль: Рассказы / Пер. с укр. – [Уфа]: Союз совет. писателей Украины, 1942. – 32 с.
922. Яновський Ю. І. Американський кум. – Б. м.: Спілка радян. письменників України, 1942. – 30 с.
923. Яновський Ю. І. Дід Данило із «Соціалізму»: Новела // Укр. література. – 1942. – № 3/4. – С. 44–47.
924. Яновський Ю. І. Генерал Макадзьоба: Новели. – [Уфа]: Спілка радян. письменників України, 1942. – 84 с.
925. Яновський Ю. І. Коваль. Дівчинка у вінку: Новели. Американський кум: Лист братам українцям в Америку. Дід Данило із «Соціалізму»: Новела // Україна в огні: Альманах. Кн. 1. – Уфа, 1942. – С. 97–111.
926. Яновський Ю. І. Комісар: Новела // Укр. література. – 1942. – № 3/4. – С. 40–44.
927. Яновський Ю. І. Новели. – Б. м.: Укрвидав, 1942. – 40 с.
928. Яновський Ю. І. Син династії: Драма // Укр. література. – 1942. – № 9/11. – С. 174–206.
929. Яновський Ю. І. Танки в лісі. Четвертий – сержант: Оповідання // Україна в огні: Альманах. Кн. 2. – Уфа, 1942. – С. 116–126.
930. Яновський Ю. І. Українка. Четвертий – сержант: Новели // Укр. література. – 1942. – № 12/14. – С. 125–142.
931. Яновський Ю. І. Школяр: Новела // Там само. – № 5/6. – С. 31–34.
932. Ястребов Ф. О. Михайло Драгоманов // Там само. – № 12/14. – С. 351–378.

933. Альперн Д. Е. Патогенез пептической язвы в свете химической теории нервного возбуждения // Клинич. медицина. – 1942. – № 3. – С. 32–34.
934. Арбузов М. П., Курдюмов Г. В. Die orientierung der  $Fe_3C$ -Kristalle in ange-lassenem Stahle // Journ. of Physics. – 1943. – Vol. 6, № 3/4. – P. 163–166.
935. Аснис А. Е. Новая конструкция четырёхосных цистерн // Железнодорож-ный транспорт. – 1943. – № 12. – С. 76–77.
936. Ахиезер А. И. О влиянии внутрикристаллического поля на магнитную восприимчивость // Уч. зап. Куйбышев. пед. ин-та. – 1943. – Вып. 7. – С. 82–88.
937. Бернштейн С. Н. Возврат к вопросу о точности формулы Лапласа // Изв. АН СССР. Сер. мат. – 1943. – Т. 7, № 1. – С. 3–16.
938. Бернштейн С. Н. Дополнение к моей статье «Усиление теоремы о по-верхностях отрицательной кривизны» // Там само. – Т. 7, № 6. – С. 297–298.
939. Бернштейн С. Н. О сходимости многочленов  $\sum_n C_n^m f(\frac{m}{n}) x^m (1-x)^{n-m}$  в комплексной области // Там само. – Т. 7, № 2. – С. 49–88.
940. Бернштейн С. Н. Усиление теоремы о поверхностях отрицательной кри-визны // Уч. зап. Ленингр. гос. ун-та. Сер. мат. – 1943. – Вып. 15. – С. 75–81.
941. Білай В. Й. Запліснявіння кормів та боротьба з ним / Відп. ред. Я. В. Ролл; Ін-т зоології АН УРСР. – М.: Вид-во АН УРСР, 1943. – 24 с.: ілюстр.
942. Білецький О. І. Наша культурна старовина і фашистське варварство // Наук. зап. / Ін-т мови і літератури АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 36–55.
943. Білецький О. І. Українська література: Підруч. для серед. школи. 8 кл. – М.: Радян. школа, 1943. – 302 с.
944. Бліфельд Д. І. З археологічних досліджень у Києві в останні роки // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 100–116.
945. Блохинцев Д. И. Затухание собственных колебаний рупора // Журн. техн. физики. – 1943. – Вып. 11/12. – С. 710–712.
946. Богомолец А. А. О лечебном действии антиретиккулярной цитотоксиче-ской сыворотки // Госпитальное дело. – 1943. – № 5/6. – С. 3–8.
947. Богомолец А. А. Те саме // Советская медицина. – 1943. – № 1. – С. 1–4.
948. Богомолец А. А. Предисловие // Медведева Н. Б. Кортикалин: К учению о внутренней секреции коры надпочечников. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1943. – С. 7–8.
949. Богомолец А. А. Советская Украина и украинско-немецкие националисты в Канаде. – М.: Укргосиздат, 1943. – 16 с.
950. Богомолец А. А. Украинская Академия наук в годы Отечественной войны // Вестник АН СССР. – 1943. – № 7/8. – С. 9–16.

951. Богомолец А. А., Комисаренко В. П. О патогенезе «инсулинового шока»: Материалы к вопросу о механизме действия инсулина. – Б. м.: Б. и., 1943. – 139 с.
952. Богомолец О. О. Відродження народного господарства України // Україна. – 1943. – № 1/2. – С. 9.
953. Богомолец О. О. Вступна промова на урочистих Загальних зборах Академії наук УРСР 30 грудня 1942 р., присвячених 25-літтю проголошення радянської влади на Україні // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 19–20.
954. Богомолец О. О. Радянська Україна і українсько-німецькі націоналісти в Канаді. – М.: Укрдержвидав, 1943. – 16 с.
955. Богомолец О. О. Українська Академія наук до 25-ліття Великої Жовтневої соціалістичної революції: Промова 2 листопада 1942 р. на урочистих Загальних зборах АН УРСР // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 93–100.
956. Богомолец О. О. Anti-reticular citotoxic serum as means of pathogenetic therapy // Amer. Rev. Sov. Med. – 1943. – Vol. 1, № 2. – P. 101–112.
957. Богомолец Олег А. О влиянии антиретикулярной цитотоксической сыворотки на гистогенез костной мозоли // Госпитальное дело. – 1943. – № 1. – С. 12–18.
958. Богопольский М. Д. Определение колиндекса системической элективной средой. Другие методы исследования кишечных бактерий: с указанием состава сред и реактивов. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1943. – 33 с.
959. Брауде С. Я. К вопросу о воздействии внешней ЭДС на магнетрон с разрезанным анодом. Ч. 2 // Журн. теорет. физики. – 1943. – Т. 13. – С. 431–449.
960. Бродский А. И., Дедусенко Н. И., Маколкин И. А., Миклухин Г. П. The Investigation of the mechanism of chemical reactions with heavy oxygen // Journ. Chem. Physics. – 1943. – Vol. 11, № 7. – P. 342.
961. Будников П. П. К проблеме использования доломитов // Природа. – 1943. – № 5. – С. 44–50.
962. Будников П. П. Минеральные богатства Башкирии и их использование // Там само. – № 1. – С. 49–59.
963. Будников П. П. Получение сернокислого аммония и портланд-цемента из смеси гипса (ангидрита) и доменного шлака // Журн. прикл. химии. – 1943. – Т. 16, вып. 1/2. – С. 7–10. – Рез. англ.
964. Будников П. П. Фізико-хімічні і математичні науки на Україні перед 25-ю річницею соціалістичної революції в СРСР: Доповідь на сесії АН УРСР, присвяченій 25-літтю Жовтневої соціалістичної революції // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 31–154.
965. Будников П. П. Ювілейна сесія Відділу фізико-хімічних і математичних наук Академії наук УРСР // Там само. – С. 72–79.
966. Будников П. П., Горский П. З. К получению высокопрочного гипса: Конструкция и применение запарника // Строит. пром-сть. – 1943. – № 6. – С. 17–18.

967. Будников П. П., Ривлин И. И. Выделение серы из смеси доменного шлака и ангидрита и получение цемента // Журн. прикл. химии. – 1943. – Т. 16, вып. 1/2. – С. 11–14. – Рез. англ.
968. Будников П. П., Ривлин И. И. Получение окиси магния из доломита и использование её для производства огнеупоров // Докл. АН СССР. – 1943. – Т. 41, № 5. – С. 222–224.
969. Булаховський Л. А. Мовні засоби інтимізації в поезії Тараса Шевченка. 2. Звертання // Укр. література. – 1943. – № 3/4. – С. 131–156.
970. Булаховський Л. А. Українська пунктуація. Розділові знаки / Ред. Е. Г. Співак; Ін-т мови і літератури АН УРСР. – Уфа: Б. в., 1943. – 64 с.
971. Булаховський Л. А. Український літературний наголос. Характеристика норми / Ін-т мови і літератури АН УРСР. – Уфа: Б. в., 1943. – 44 с.
972. Величков О. С. Боротьба болгарського народу проти німецької агресії / Ред. Л. А. Булаховський; Ін-т мови і літератури АН УРСР. – Уфа: Б. в., 1943. – 44 с.
973. Величков О. С. Жовтнева революція в поезії болгарського пролетарського поета Христо Слечеренського // Наук. зап. / Ін-т мови і літератури АН УРСР. – 1943. – № 1. – С. 125–137.
974. Вернадский В. И. Памяти профессора Петра Андреевича Земятченского, члена-корреспондента Академии наук СССР (1856–1942) // Изв. АН СССР. Сер. геол. – 1943. – № 1. – С. 105–111.
975. Вісті АН УРСР. № 1/2 / Гол. ред. Б. І. Чернишов. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – 191 с.
976. Власюк П. А. Производственно-агрофизиологическая оценка эффективности марганцевых удобрений / Ин-т ботаники АН УССР; Всесоюзн. н.-и. ин-т сахарной пром-сти. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1943. – 128 с.: табл.
977. Воблий В. К. Транспорт УРСР // Народне господарство Радянської України: До 25-ліття Великої Жовтневої соціалістичної революції: Зб. статей. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – С. 74–83.
978. Воблий К. Г. Відбудова української цукрової промисловості // Україна. – 1943. – № 7. – С. 28.
979. Воблий К. Г. Розвиток народного господарства УРСР // Народне господарство Радянської України: До 25-ліття Великої Жовтневої соціалістичної революції: Зб. статей. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – С. 3–16.
980. Воблий К. Г. Киев – святыня и гордость советского народа // Славяне. – 1943. – № 11. – С. 12–13: ил.
981. Воблий К. Г. Организация труда научного работника: Методика и техника / Ред. А. Леонтович. – Уфа: Изд-во АН УРСР, 1943. – 160 с.

982. Гарцман-Брук Б. М. Праця в УРСР // Народне господарство Радянської України: До 25-ліття Великої Жовтневої соціалістичної революції: Зб. статей. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – С. 84–97.
983. Гершензон С. М. Исследование естественного отбора в природных популяциях животных // Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 5–7.
984. Гершензон С. М. Система схрещувань у природній популяції *Drosophila Fasciata* // Доп. АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 65–74. – Рез. рос., англ.
985. Горбунов Б. Н. Расчет пространственных рам из тонкостенных стержней // Прикл. математика и механика / АН СССР. – 1943. – Т. 7, вып. 1. – С. 65–70.
986. Гришко М. М. Біологічні науки на Україні до 25-ліття Жовтневої революції: Доповідь на сесії Академії наук УРСР 3 листопада 1942 р. // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 155–169.
987. Гришко М. М. Ювілейна сесія Відділу біологічних наук Академії наук УРСР // Там само. – С. 80–84.
988. Гришко Н. Н. Полиморфизм и эволюция половых форм цветковых растений // Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 17–20.
989. Грудницька М. С. Образ Щорса в поезії // Наук. зап. / Ін-т мови і літератури АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 86–98.
990. Гуслистий К. Г. До історії Брацлавського повстання в 90-х рр. XVI століття // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 157–161.
991. Гуслистий К. Г. Розгром німецьких псів-рицарів під Дорогочином: До 705-ліття з дня розгрому // Україна. – 1943. – № 1/2. – С. 40–41.
992. Гуслистий К. Г. Великий сын украинского народа Богдан Хмельницкий // Спутник агитатора. – 1943. – № 22. – С. 40–42.
993. Гуслистий К. Г. Подлинная история Украины и украинской культуры // Славяне. – 1943. – № 3. – С. 37–38.
994. Давыдов А. Л., Вайсберг З. М. Фотоэлектрические методы анализа черных, цветных металлов и руд: Руководство к пользованию прибором А. Л. Давыдова и инструкции к определению кремния, фосфора, молибдена, ванадия, никеля, хрома и углерода / Ред. А. И. Бродский; Ин-т физ. химии АН УССР. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1943. – 32 с.: ил.
995. Дайн Б. Я., Куцая Б. Ф., Либерзон Э. А. Реакции в спектрах электронного средства ионов дивалентного хрома и железа // Журн. физ. химии. – 1943. – Т. 17, вып. 4. – С. 226–235.
996. Динник О. М. Технічні науки на Україні // Україна. – 1943. – № 4. – С. 28–29.

997. Динник О. М. Технічні науки на Україні при радянській владі: Доповідь на сесії АН УРСР, присвяченій 25-літтю Жовтневої соціалістичної революції // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 185–191.
998. Динник О. М. Ювілейна сесія Відділу технічних наук УРСР // Там само. – С. 85–89.
999. Дмитров Л. Д. До питання про загадкові сфероконічні сосуди, як запальвальні бомби XII ст. н. е. // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 117–139.
1000. Доповіді АН УРСР. № 1/2 / Відп. ред. Б. І. Чернишов. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – 99 с.
1001. Дорошкевич О. К. На берегах Неви: До 240-ліття з дня заснування Петербурга–Ленінграда // Україна. – 1943. – № 3. – С. 29–33.
1002. Дроботько В. Г. Жизненные циклы и морфологическая изменчивость бактерий // Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 23.
1003. Дядиченко В. А. З історії боротьби українського народу на Правобережжі проти шляхетської Польщі в кінці XVII ст. // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 151–196.
1004. Дятлов В. И. Новый принцип построения сварочных автоматов для автоматической сварки под слоем флюса // Вестник машиностроения. – 1943. – № 9/10. – С. 47–54: ил., табл.
1005. Ермаков Н. В. О некоторых общих вопросах эволюционной физиологии // Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 8–9.
1006. Зверезомб-Зубовский Е. В., Морочковский С. Ф. Вредители и болезни сахарной свеклы в Башкирии и меры борьбы с ними / АН УССР: Ин-т зообиологии; Ин-т ботаники. – Уфа: Башгосиздат, 1943. – 40 с.: ил.
1007. Зеров Д. К. Проблема происхождения высших растений // Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 24–25.
1008. Исаченко Б. Л. Растительные организмы пещер, шахт и тому подобных образований // Природа. – 1943. – № 1. – С. 38–44.
1009. Ищенко А. М. Петрографические признаки углефикационной гаммы сапропелитов // Сообщ. АН ГрузССР. – 1943. – Т. 4, № 1. – С. 53–55.
1010. Калинович М. Я. Суспільні науки на Україні за 25 років Жовтня // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 110–129.
1011. Кирилук Є. П. Гуля Корольова: Нарис // Укр. література. – 1943. – № 8/9. – С. 73–85.
1012. Кирилук Є. П. Иван Франко. 1856–1916. – Саратов: Укрдержвидав, 1943. – 12 с.

1013. Кирилюк Є. П. Марко Лукич Кропивницький. 1840–1910: Біограф.-критич. нарис / Ред. Ю. Кобилецький. – М.: Укрвидав ЦК КП(б)У, 1943. – 12 с.
1014. Кирилюк Є. П. Поет великого народу: М. Рильський // Укр. література. – 1943. – № 7. – С. 71–97.
1015. Кирилюк Є. П. «Райдуга» [В. Василевської] // Україна. – 1943. – № 1/2. – С. 39.
1016. Кирилюк Є. П. Реалізм Івана Франка // Укр. література. – 1943. – № 12. – С. 83–99.
1017. Кирилюк Є. П. «Слово про рідну матір» // Україна. – 1943. – № 1/2. – С. 40.
1018. Клейнер К. Е. К вопросу об усовершенствовании производства кремнефтористого натрия // Журн. прикл. химии. – 1943. – Т. 16, вып. 5/6. – С. 184–195. – Рез. рос., англ.
1019. Коваленко А. Д. До теорії обертованих дисків експоненціального профілю // Доп. АН УРСР. – 1943. – № 1/2 – С. 61–64. – Рез. рос., англ.
1020. Ковальський В. В. Вопросы биохимического изучения факторов эволюции // Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 12–14.
1021. Ковальський В. В. Нова модель фульгуратора // Доп. АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 61–64.
1022. Козицький П. О. Перемога над смертю: Про твір П. Тичини «Похорон друга» // Україна. – 1943. – № 5. – С. 25–26.
1023. Комиссаренко В. П. О патогенезе «инсулинового шока»: Материалы к вопросу о механизме действия инсулина / Ред. А. А. Богомолец; Ин-т клинич. физиологии АН УССР. – Уфа: Б. и., 1943. – 143 с.
1024. Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов / АН УССР. Отд-ние биол. наук. – Уфа: Б. и., 1943. – 31 с.
1025. Корнійчук О. Є. Возз'єднання українського народу в надрах своєї держави // Укр. література. – 1943. – № 1/2. – С. 127–131.
1026. Косарик Д. Войовниче життя Тараса Шевченка. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – 61с.
1027. Косарик Д. М. Коцюбинський – на фронті і в партизанських таборах: До тридцятиріччя з дня смерті // Україна. – 1943. – № 1/2. – С. 22.
1028. Косарик Д. Німецькі вандали на Лівобережжі // Там само. – № 8/9. – С. 27–28.
1029. Косарик Д. Понад Дніпром // Там само. – № 7. – С. 20–23.
1030. Косарик Д. Ювілей поетеси в Москві // Там само. – № 4. – С. 38.
1031. Косарик Д. Яків Щоголів – патріот Слобожанщини // Там само. – № 6. – С. 35.

1032. Котов М. И. Лекарственные растения Башкирской АССР // Фармация. – 1943. – № 5. – С. 13–16.
1033. Котов М. И. Новые материалы к флоре Башкирской АССР и прилегающих к ней частей областей Чкаловской и Челябинской. Ч. 1 // Бот. журн. СССР. – 1943. – Т. 28, № 3. – С. 117–122. – Рез. франц.
1034. Котов М. И., Фиалков Я. А. Собирайте лекарственные растения в Башкирии. – Уфа: Башгосиздат, 1943. – 38 с.: рис.
1035. Кочерга І. А. Нічна тривога: Драма // Укр. література. – 1943. – № 1/2. – С. 11–46.
1036. Кочерга І. А. Тема патріотизму і боротьби за свободу Батьківщини в драматургії // Наук. зап. / Ін-т мови і літератури АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 3–35.
1037. Крейн М. Г. О представлении функций интегралами Фурье–Стилтьеса // Уч. зап. Куйбышевск. гос. пед. ин-та и Учит. ин-та им. В. Куйбышева. – 1943. – Вып. 7. – С. 149–159.
1038. Крейн М. Г. Об эрмитовых операторах с дефект-индексами, равными единице. Ч. 1 // Докл. АН СССР. – 1943. – Т. 43, № 8. – С. 323–326.
1039. Крейн М. Г., Крейн С. Г. Sur l'espace des fonction continues definies sur un bicomact de Hausdorff et semiordonnes // Мат. сборник. – 1943. – Т. 13, вып. 1. – С. 1–35.
1040. Крилов М. М., Боголюбов М. М. Introduction to non-linearen mechanics by N. Kryloff and N. Bogoluboff. A free translation by S. Lefschetz of excerpts from two Russian monographs. – London: Princeton Univ. Press., 1943. – 106 p.
1041. Кульский Л. А. Руководство к установкам для электролитического хлорирования воды. – [М.]: Изд-во Нар. ком-та коммун. хоз-ва СССР, 1943. – 36 с.
1042. Курдюмов Г. В., Каминский Э. З., Энтин Р. И. К вопросу о старении технического железа // Журн. теорет. физики. – 1943. – Т. 8, вып. 9/10. – С. 561–565.
1043. Лаврентьев М. А. К теории длинных волн // Докл. АН СССР. – 1943. – Т. 41, № 7. – С. 289–291.
1044. Лаврентьев М. О. A contribution to the theory of long waves // С. R. Acad. Sci. de l'URSS. – 1943. – Vol. 41, № 7. – P. 275–277.
1045. Лагодовська О. Ф. Проблеми усатовської культури // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 53–66.
1046. Лось Ф. Є. Иван Гонты: 3 історії України XVII ст. // Укр. література. – 1943. – № 1/2. – С. 72–82.
1047. Лось Ф. Є. Селянські рухи на Україні в роки столипінської реакції // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 194–214.



1048. Лось Ф. Є. Слобідське козацтво в поході на Берлін // Україна. – 1943. – № 7. – С. 17.
1049. Лысенко Т. Д. Агробиологическая наука в сельском хозяйстве военного времени: Сборник / Ин-т генетики АН СССР. – Фрунзе: Киргизгосиздат, 1943. – 96 с.
1050. Лысенко Т. Д. Агробиология: Сборник работ по вопросам генетики, селекции и семеноводства. 1-е изд. – М.: Сельхозгиз, 1943. – 352 с.
1051. Лысенко Т. Д. Ближайшие задачи советской сельскохозяйственной науки: Исправленная стенограмма доклада на сессии ВАСХНИЛ 13 декабря 1942 г. // Докл. ВАСХНИЛ. – 1943. – Вып. 1. – С. 3–18.
1052. Лысенко Т. Д. Те саме. – Воронеж: Воронеж. обл. книгоизд-во, 1943. – 23 с.
1053. Лысенко Т. Д. Те саме. – Иваново: Ивановск. обл. изд-во, 1943. – 28 с.
1054. Лысенко Т. Д. Те саме. – Йошкар-Ола: Маргосиздат, 1943. – 30 с.
1055. Лысенко Т. Д. Те саме. – Куйбышев: Облгосиздат, 1943. – 48 с.
1056. Лысенко Т. Д. Те саме. – М.: Сельхозгиз, 1943. – 36 с.
1057. Лысенко Т. Д. Те саме // Совхоз. пр-во. – 1943. – №. 1/2. – С. 2–13.
1058. Лысенко Т. Д. Те саме. – Улан-Уде: Бургиз, 1943. – 24 с.
1059. Лысенко Т. Д. Те саме. – Хабаровск: Дальгиз, 1943. – 48 с.
1060. Лысенко Т. Д. Те саме. – Чебоксары: Чувашгосиздат, 1943. – 46 с.
1061. Лысенко Т. Д. Те саме. – Челябинск: Челябингиз, 1943. – 24 с.
1062. Лысенко Т. Д. Больше заготовить для посадки верхушек клубней продовольственного картофеля. – Воронеж: Воронежск. обл. книгоизд-во, 1943. – 12 с.
1063. Лысенко Т. Д. Те саме. – Иваново: Ивановск. обл. изд-во, 1943. – 10 с.
1064. Лысенко Т. Д. Те саме. – Куйбышев: Облгосиздат, 1943. – 20 с.
1065. Лысенко Т. Д. Те саме. – Уфа: Башгосиздат, 1943. – 16 с.
1066. Лысенко Т. Д. Те саме. – Фрунзе: Киргизгосиздат, 1943. – 32 с.
1067. Лысенко Т. Д. К вопросу заготовки верхушек клубней картофеля // Докл. ВАСХНИЛ. – 1943. – Вып. 4. – С. 15–16.
1068. Лысенко Т. Д. К. А. Тимирязев и задачи нашей агробиологии // Там само. – С. 3–14.
1069. Лысенко Т. Д. Те саме // Под знаменем марксизма. – 1943. – № 6. – С. 53–63.
1070. Лысенко Т. Д. О весенней агротехнике в засушливых и полузасушливых районах // Колхоз. пр-во. – 1943. – № 4. – С. 10–12.

1071. Лысенко Т. Д. О заготовке верхушек картофеля // Совхоз. пр-во. – 1943. – № 3/4. – С. 25–27.
1072. Лысенко Т. Д. О культуре проса // Колхоз. пр-во. – 1943. – № 2/3. – С. 15.
1073. Лысенко Т. Д. О наследственности и её изменчивости. – М.: Изд-во НКЗ СССР. – 1943. – 76 с.
1074. Лысенко Т. Д. Те саме. – М.: Сельхозгиз. – 1943. – 78 с.
1075. Лысенко Т. Д. Те саме // Социалист. сельское хоз-во. – 1943. – № 1/2. – С. 47–69; № 3/4. – С. 36–51.
1076. Лысенко Т. Д. Повысить полевую всхожесть семян зерновых // Докл. ВАСХНИЛ. – 1943. – Вып. 2. – С. 3–6.
1077. Лысенко Т. Д. Повысить урожай на индивидуальных и коллективных огородах. – М.: Трансжелдориздат, 1943. – 14 с.
1078. Лысенко Т. Д. Повысить урожайность огородов // В помощь фабрично-заводским и местным комитетам. – 1943. – № 3/4. – С. 6–9.
1079. Лысенко Т. Д. Пути борьбы с зимней гибелью озимых в Сибири // Социалист. сельское хоз-во. – 1943. – №. 10/11. – С. 44–49.
1080. Лысенко Т. Д. Работы в дни Великой Отечественной войны: Статьи и речи. – М.: Сельхозгиз, 1943. – 248 с.
1081. Лысенко Т. Д. Ручной гнездовой посев кок-сагыза // Докл. ВАСХНИЛ. – 1943. – Вып. 2. – С. 18–20.
1082. Лысенко Т. Д. Сущность изменчивости: Гл. 2 из кн. «О наследственности и её изменчивости» // Там само. – Вып. 1. – С. 19–22.
1083. Лысенко Т. Д., Презент И. И. Климент Аркадьевич Тимирязев: К 100-летию со дня рождения // Красноармеец. – 1943. – № 11. – С. 21–22.
1084. Лысенко Т. Д. и др. Советы сельской молодёжи к весеннему севу. – М.: Б. и., 1943. – 47 с.
1085. Майданський М. Н. Поезія Шевченка в єврейських перекладах // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Зб. доповідей. – 1943. – 93–102.
1086. Маков К. І. Про порівняльну оцінку багатководності водоносних горизонтів // Доп. АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 85–91. – Рез. рос., англ.
1087. Мануильский Д. З. Славные победы Красной Армии // Агитатор и пропагандист Красной Армии. – 1943. – № 17/18. – С. 5–10.
1088. Маркевич А. П. Влияние среды на распространение паразитов и частоту паразитарных заболеваний // Труды Башкир. н.-и. вет. станции. – 1943. – Т. 4. – С. 123–132.
1089. Маркевич А. П. Материалы по фауне наружных паразитов домашних животных Башкирии // Там само. – С. 133–148.

1090. Маркевич А. П. Наружные паразиты сельскохозяйственных животных, их вредоносное значение и меры борьбы. – Уфа: Башгосиздат, 1943. – 56 с.
1091. Маркевич А. П. Происхождение и эволюция паразитизма // Труды Башкирск. н.-и. вет. станции. – 1943. – Т.4. – С. 3–68.
1092. Маркевич А. П. Происхождение паразитофауны домашних животных и человека // Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 15–16.
1093. Маркевич А. П. Эпизотия триенофороза окуней в озере Кандры-Куль (Башкирская АССР) // Труды Башкир. н.-и. вет. станции. – 1943. – Т. 4. – С. 119–122.
1094. Медведева Н. Б. Кортикалин. К учению о внутренней секреции коры надпочечника / Ин-т клинич. физиологии АН УССР. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1943. – 196 с.: ил., сх., табл.
1095. Михайло Коцюбинський і Західна Україна. Зб. 3 / Ред. П. Г. Тичина; впоряд. Х. М. Коцюбинський. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – 172 с.
1096. Мовчан В. А. Выращивание карпа на Урале. – Свердловск: Б. и., 1943. – 47 с.
1097. Модилевский Я. С. Принципы современной цитогенетики // Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 21–22.
1098. Народне господарство Радянської України: До 25-ліття Великої Жовтневої соціалістичної революції: Зб. статей. / Ін-т економіки АН УРСР; Ред. К. Г. Воблій. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – 100 с.
1099. Наукові записки. Т. 1 / Ін-т історії і археології України АН УРСР; Редкол.: К. Г. Гуслистий, М. Н. Петровський та ін. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – 231с.
1100. Наукові записки. Т. 1 / Ін-т мови і літератури АН УРСР; Редкол.: П. Г. Тичина (відп. ред.), Л. А. Булаховський, С. І. Маслов та ін. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – 151с.
1101. \*Новик Е. И. Развитие верхнепалеозойской флоры Донецкого бассейна // Тезисы докладов АН УССР. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 28–30.
1102. Обреїмов І. В. Визначення абсолютного показника заломлення плоско-паралельної пластинки // Доп. АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 33–36.
1103. Обреїмов І. В., Шабалдас І. Г. Fluorescence of naphthalene Crystals // Journ. of Physics. – 1943. – Vol. 7, № 4. – P. 168–178.
1104. Окснер А. Н. Эволюция флоры Голарктики и распространение биполярных лишайников // Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 26–27.

1105. Орлов О. Я. Про добові зміни широти за спостереженнями δ Cassiopejae в Пулкові // Доп. АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 25–31. – Рез. рос., англ.
1106. Орлов О. Я. Рух полюса землі за період 1935.0 – 1940.0 // Там само. – С. 3–24. – Рез. рос., англ.
1107. Палладин А. В. Витамин К<sub>3</sub> в борьбе с кровоточивостью и при лечении ран // Советская медицина. – 1943. – № 2/3. – С. 1–6.
1108. Палладин А. В. Инструкция по применению витамина К<sub>3</sub> (метилнафтохинона) для борьбы с кровотечениями. – Уфа: Б. и., 1943. – 2 с.
1109. Палладин А. В. Новый водорастворимый аналог витамина К // Докл. АН СССР. – 1943. – Т. 41, № 6. – С. 258–261.
1110. Палладин А. В. Применение метилнафтохинона (витамин К<sub>3</sub>) для борьбы с кровотечениями и для лечения ран // Там само. – Т. 41, № 2. – С. 85–87.
1111. Палладін О. В. 25-та річниця Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР: Доповідь 2 листопада 1942 р. на урочистих Загальних зборах Академії наук УРСР // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 101–109.
1112. Палладін О. В. A new water soluble analogue of vitamin K<sub>3</sub> // С. r. Acad. Sci de l'URSS. – Vol. 41, № 6. – P. 241–244.
1113. Палладін О. В. Methyl-naphthaquinone (vitamin K<sub>3</sub>) as used for arresting haemorrhages and for wound treatment // Там само. – 1943. – Vol. 41, № 2. – P. 81–83.
1114. Парнас Я. О. О некоторых успехах и итогах изучения витаминов / Ин-т биохимии АН УССР. – Уфа: Б. и., 1943. – 32 с.
1115. Патон Є. О. Науковий інститут на оборонному заводі // Україна. – 1943. – № 1/2. – С. 54–55.
1116. Петровский Н. Н. Украинские националисты на службе у немецких захватчиков в 1918 году // Историч. журн. – 1943. – Кн. 7, № 119. – С. 20–27.
1117. Петровський М. Н. Богдан Хмельницький: Доповідь на урочистому засіданні АН УРСР, Спілки радянських письменників України, Спілки радянських художників України, Спілки радянських архітекторів України 8 серпня 1942 р. // Укр. література. – 1943. – № 10/11. – С. 97–107.
1118. Петровський М. Н. Буковина: Історична довідка. – М.: Укрдержвидав, 1943. – 12 с.
1119. Петровський М. Н. З українсько-російського листування 1649 року // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – Т. 1. – С. 162–164.
1120. Петровський М. Н. Незламний дух великого українського народу. – Х.: Укрдержвидав, 1943. – 24 с.
1121. Петровський М. Н. Першодрукар Іван Федоров // Україна. – 1943. – № 8/9. – С. 38–39.

1122. Петровський М. Н. Юрій Крижанич на Україні 1659 року // Там само. – № 4. – С. 33–34.
1123. Пільгук І. І. Будеш, батьку, панувати // Там само. – № 8/9. – С. 40.
1124. Пільгук І. І. Іван Котляревський. 1769–1838: Біогр.-критич. нарис. – М.: Укрдержвидав, 1943. – 12 с.
1125. Пільгук І. І. Іван Манджура – сербський волонтер // Україна. – 1943. – № 1/2. – С. 59.
1126. Пільгук І. І. Народний співець Буковини Юрій Федькович. 1834–1888: Біогр.-критич. нарис. – М.: Укрдержвидав, 1943. – 27 с.
1127. Пільгук І. І. Століття «Молодика» (з історії української журналістики) // Україна. – 1943. – № 7. – С. 38.
1128. Попов П. М., Тичина П. Г., Трахтенберг О. В. Г. С. Скворода: Збірник доповідей з нагоди 220-річчя з дня народження. 1722–1942 / Гол. ред. Б. І. Чернишов – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – 44 с.
1129. Пригара М. А. Ярославна: Поема // Укр. література. – 1943. – № 1/2. – С. 57–60.
1130. Пфейффер Г. В. Линейные в якобианах уравнения, на которых расположены обобщенно-якобиевы системы линейных уравнений многих функций и связанные с ними символические формы канонического вида // Докл. АН СССР. – 1943. – Т. 41, № 9. – С. 378–379.
1131. Пфейффер Г. В. О практическом применении признаков выделения символическими формами линейных множителей // Там само. – Т. 38, № 9. – С. 301–304.
1132. Пфейффер Г. В. Упрощенный признак существования линейных множителей // Там само. – С. 255–256.
1133. Пфейффер Г. В. Equations, linear in jacobians, on which are distributed generalized-Jacobi, the Jacobi systems of linear equations many functions and the symbolic forme of the canonical type with them // Там само. – Т. 41, № 9. – С. 364–366.
1134. Пфейффер Г. В. Un critère d'existence de forme symbolique // Там само. – Т. 38, № 8. – С. 227–228.
1135. Рильський М. Т. Вибрані поезії. 1918–1943. – Б. м.: Укрдержвидав, 1943. – 204 с.
1136. Рильський М. Т. Жага: Поема-видіння. – М.: Укрдержвидав, 1943. – 22 с.
1137. Рильський М. Т. Київські вірші // Україна. – 1943. – № 11/12. – С. 32–34.
1138. Рильський М. Т. Мандрівки в молодість. Поема. 1941–1944 // Укр. література. – 1943. – № 1/2. – С. 46–54; № 3/4. – С. 21–39; № 8/9. – С. 19–26; № 10/11. – С. 36–44.

1139. Рильський М. Т. Панас Саксаганський // Україна. – 1943. – № 7. – С. 32–34.
1140. Рильський М. Т. Пісня // Там само. – № 4. – С. 4.
1141. Рильський М. Т. Українка // Там само. – С. 2.
1142. Рильський М. Т. Український воїн // Там само. – № 5. – С. 6.
1143. Рильський М. Т. Український народ в дні Вітчизняної війни // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 52–60.
1144. Ройтер В. А., Русов М. Т. Кинетика каталитического окисления ацетилена на активной двуокиси марганца // Журн. физ. химии. – 1943. – Т. 16, вып. 2. – С. 87–96.
1145. Рубач М. А. Класове розшарування селянства України напередодні пролетарської соціалістичної революції // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 215–230.
1146. Руководство по автоматической сварке бронеконструкций / Ин-т электросварки АН УРСР; Завод им. Коминтерна; Ред. Е. О. Патон. – Н. Тагил: Б. и., 1943. – 139 с.: табл.
1147. Рыжков В. Л. Гератология семян сложнцветных // Докл. АН СССР. – 1943. – Т. 41, № 9. – С. 413–415.
1148. Рыжков В. Л. Желтуха кок-сагыза // Там само. – Т. 41, № 2. – С. 94–96.
1149. Ряппо А. Й. Героїчна боротьба естонського народу з німецькими загарбниками за епосом «Калевіпоег» (Син Калева) // Наук. зап. / Ін-т мови і літератури АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 99–124.
1150. Савинов Б. Г. Поливитаминные экстракты из шиповника / Ред. П. В. Головин; Ин-т химии и химтехнологии АН УССР. – Уфа: Изд-во АН УССР, 1943. – 30 с.: сх.
1151. Савинов Б. Г. Інститут хімії та хімічної технології Академії наук // Україна. – 1943. – № 4. – С. 28–29.
1152. Сапегін А. О. Тематичний план Академії наук УРСР на 1943 рік. Доповідь віце-президента і голови Планової комісії на сесії АН УРСР 4-го січня 1943 р. – Уфа: Б. и., 1943. – 30 с.
1153. Середенко М. М. Розвиток чорної металургії УРСР // Народне господарство Радянської України: До 25-ліття Великої Жовтневої соціалістичної революції: Зб. статей – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – С. 44–54.
1154. Серенсен С. В. Определение запаса прочности при расчете деталей машин // Вестник машиностроения. – 1943. – № 6. – С. 6–14.
1155. \*Синцов Д. М. Дослідження за теорією Пфаффових рівнянь // Журн. Ін-ту математики і фізики АН УРСР. – 1943. – С. 209–224.
1156. Славін Л. М. На порозі історії українського народу: Древні слов'яни на території України // Укр. література. – 1943. – № 7. – С. 50–71.

1157. Славін Л. М. Основні підсумки вивчення Ольвії за радянський період // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 67–99.
1158. Славін Л. М. Ювілейна сесія Відділу суспільних наук Академії наук УРСР // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 63–71.
1159. Слущкін А. О., Майданов О. П. Factors Determining the intensity of Oscillations in the Plasma of gaseous Discharge // Journ. of Physics. – 1943. – Vol. 6, № 1/2. – P. 7–14.
1160. Смілянський Л. І. Передмова // М. Коцюбинський і Західна Україна. Зб. 3. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – С. 5–9.
1161. Сосюра В. М. Олег Кошовий: Поема // Укр. література. – 1943. – № 10/11. – С. 51–69.
1162. Співак Е. Г. Мовний дурман фашизму // Наук. зап. / Ін-т мови і літератури АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 138–149.
1163. Старинкевич Є. І. Нові книги // Україна. – 1943. – № 7. – С. 39.
1164. Стельмах М. П. Березовий сік. Пісня про сорочку: Новели // Укр. література. – 1943. – № 7. – С. 10–25.
1165. Стельмах М. П. За один стіл. Добрий вечір, мамо!: Новели // Там само. – № 5/6. – С. 65–79.
1166. Стецюк К. І. Козацько-селянське повстання на Слобідській Україні 1670 р. в зв'язку з повстанням Степана Разіна // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 165–180.
1167. Стражеско Н. Д. Алиментарная дистрофия и авитаминоз: Заключительное слово // Труды 1-ой терапевтической конференции (эвакогоспиталей РСФСР). – Горький: Б. и., 1943. – С. 510–519.
1168. Стражеско Н. Д. Гематопаренхиматозный барьер во внутренней патологии // Советская медицина. – 1943. – № 5/6. – С. 1–16.
1169. Стражеско Н. Д. О патогенезе, диагностике и лечении острого нефрита: Выступление в прениях // Труды 1-ой терапевтической конференции (эвакогоспиталей РСФСР). – Горький: Б. и., 1943. – С. 391–394.
1170. Стражеско Н. Д. О патогенезе и лечении язвенной болезни: Выступление в прениях // Там само. – С. 310–318.
1171. Стражеско Н. Д. О причинах опасных реакций на переливание крови: Выступление в прениях // Там само. – С. 351–354.
1172. Стражеско М. Д. Про напрям і досягнення радянської медицини на Україні: Доповідь на сесії АН УРСР, присвяченій 25-літтю Жовтневої соціалістичної революції // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 170–184.
1173. Субботин С. И. Ориентир-автомат гравитационного вариометра // Обмен опытом нефтяной промышленности. Сер. геология и разведка. – 1943. – № 1. – С. 1–2.

1174. Супруненко М. І. XXVI річниця Великого Жовтня // Укр. література. – 1943. – № 10/11. – С. 74–78.
1175. Супруненко М. І. Жовтень на Україні / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – Уфа: Б. в., 1943. – 47 с.
1176. Супруненко М. І. З досвіду піврічної боротьби радянських партизан проти німецьких окупантів // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 32–52.
1177. Супруненко М. І. Звенигородсько-Таращанське повстання проти німецьких окупантів 1918 року // Україна. – 1943. – № 5. – С. 28–29.
1178. Супруненко М. І. Щорс // Укр. література. – 1943. – № 3/4. – С. 116–130.
1179. Тарнавський М. Д. Вивчення впливу на процес кон'югації Х-хромосом ароматичних вуглеводів та інших хімічних речовин // Доп. АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 75–84. – Рез. рос., англ.
1180. Тичина П. Г. Патріотизм у творчості Мажита Гафурі // Наук. зап. / Ін-т мови і літератури АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 56–85.
1181. Тичина П. Г. Перші кавалери ордена Богдана Хмельницького // Україна. – 1943. – № 7. – С. 4–5.
1182. Тичина П. Г. Розвиток української радянської культури за 25 років // Вісті АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 36–51.
1183. Тичина П. Г. Розвиток української радянської культури за 25 років: Доповідь на сесії АН УРСР 30 грудня 1942 р. // Укр. література. – 1943. – № 1/2. – С. 146–162.
1184. Тичина П. Г. Творча сила народу: Статті. – Уфа: Спілка радян. письменників України, 1943. – 184 с.
1185. Ткаченко М. М. Іван Сірко // Укр. література. – 1943. – № 1/2. – С. 194–210.
1186. Ткаченко М. М. Повстання в Києві в 1068–1069 рр. // Наук. зап. / Ін-т історії і археології України АН УРСР. – 1943. – Т. 1. – С. 140–152.
1187. Ткаченко М. М. Харків: Історія міста // Укр. література. – 1943. – № 10/11. – С. 80–84.
1188. Ткаченко М. М. Чернігів: Нарис історії міста // Там само. – № 8/9. – С. 86–104.
1189. Третьяков Д. К. Внешние признаки порчи рыб // Зоол. журн. – 1943. – Т. 5, вып. 5. – С. 263–266. – Рез. англ.
1190. Третьяков Д. К. Дарвинизм и филогенетика // Конференция по проблемам органической эволюции: Тезисы докладов. – Уфа: Б. и., 1943. – С. 5–7.
1191. Третьяков Д. К. Методы современной филогенетики // Журн. общей биологии. – 1943. – Т. 4, № 2. – С. 116–128.



1192. Фиалков Я. А., Аксельруд Н. В. Электропроводность иодных растворов. 3. Электропроводность системы: йод – тетраметиламмоний – йодид // Журн. общей химии. – 1943. – Т. 13, вып. 11/12. – С. 753–762.
1193. Фиалков Я. А., Езерская В. А. Упрощённый метод переработки серой ваты в белую гигроскопическую // Фармация. – 1943. – № 2. – С. 14–16.
1194. Фиалков Я. А., Сольц Л. М. Упрощённый метод получения бромистого натрия и бромистого калия из бромистобромного железа // Там само. – № 1. – С. 11–14.
1195. Фиалков Я. А., Киприанов А. И., Сольц Л. М. Отчёт о работе по получению эфира для наркоза // Там само. – С. 14–17.
1196. Фиалков Я. А., Френкель Г. М., Качерова С. А. Дезинфекционный препарат из соснового дёгтя // Там само. – № 3. – С. 16–19.
1197. Филатов В. П. Круглый стебель в офтальмологии. – М.: Медгиз, 1943. – 32 с.
1198. Филатов В. П. Тканевая терапия при некоторых заболеваниях // Советская медицина. – 1943. – № 10. – С. 1–3.
1199. Филатов В. П. Тканевое лечение в условиях военного времени // Вестник офтальмологии. – 1943. – № 5. – С. 6–11.
1200. Филатов В. П., Кальфа С. Профессор К. И. Никуленко (1889–1942). Офтальмолог: Некролог // Там само. – № 4. – С. 39–40.
1201. Францевич И. М. До статистичної теорії адсорбційного шару. Попередне повідомл. // Доп. АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 93–94. – Рез. рос., англ.
1202. Фридман С. Г. Организация и боевое использование самоходной артиллерии // Журн. бронетанковых войск. – 1943. – № 11/12. – С. 43–45.
1203. Холодный Н. Г. Дарвинизм и эволюционная физиология. – Ереван: Изд-во Армян. фил-ла АН СССР. – 1943. – 52с.
1204. Холодный Н. Г. О выделении летучих органических соединений живыми организмами и об усвоении их микробами почвы // Докл. АН СССР. – 1943. – Т. 41, № 9. – С. 416–418.
1205. Хрестоматія з української літератури: Для 5-го кл. серед. школи / Ред. Є. П. Кирилук. – М.: Радян. школа, 1943. – 287 с.
1206. Хрізман І. О., Корнійчук Г. П. Kinetic of ammonis decomposition on iron catalysis // Acta Physicochim. URSS. – 1943. – Vol. 18, № 5. – P. 420–429.
1207. Хромов П. О. Промисловість УРСР // Народне господарство Радянської України: До 25-ліття Великої Жовтневої соціалістичної революції: Зб. статей – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – С. 17–31.
1208. Цукерник Л. В. Установившийся режим и условия устойчивости компандированного синхронного генератора // Вестн. электропром-сти. – 1943. – № 9. – С. 5–10.

1209. Чернишов Б. І. До систематики верхньопалеозойських Taxodonta / Ін-т геол. наук АН УРСР. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1943. – 40 с.
1210. Шаховський С. М. Михайло Коцюбинський. 1864–1913. Біогр.-критич. нарис. – М.: Укрдержвидав, 1943. – 16 с.
1211. Шмальгаузен И. И. Темп эволюции и факторы, его определяющие // Журн. общей биологии. – 1943. – Т. 4, № 5. – С. 253–286.
1212. Шульга З. П. В Академії наук УРСР // Україна. – 1943. – № 1/2. – С. 54–56.
1213. Шульга З. П. Сільське господарство Радянської України напередодні Вітчизняної війни // Народне господарство Радянської України: До 25-ліття Великої Жовтневої соціалістичної революції: Зб. статей – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – С. 55–73.
1214. Шухатович М. Ю. Критерії для визначення оптимальних параметрів електроприводу з асинхронним двигуном з перемінним навантаженням // Доп. АН УРСР. – 1943. – № 1/2. – С. 37–50. – Рез. англ.
1215. Юшков С. В., Славін Л. М., Петровський М. Н., Гуслистий К. Г. Історія України. Т. 1: Підруч. для вищих учбових закладів / Ред. М. Н. Петровський; Ін-т історії і археології України АН УРСР. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – 330 с.
1216. Яновський Ю. І. Заповіт. – Уфа: Спілка радян. письменників України, 1943. – 32 с.
1217. Яновський Ю. І. Петрусь і Гапочка. Промені ласкавого сонця. Мій генерал: Новели // Укр. література. – 1943. – № 5/6. – С. 42–57.
1218. Яновський Ю. І. Промені ласкавого сонця. – Уфа: Спілка радян. письменників України, 1943. – 40 с.
1219. Яновський Ю. І. Син династії: Драма // Укр. література. – 1943. – № 1/2. – С. 101–103.
1220. Яновський Ю. І. Українка. – М.: Укрвидав при ЦК КП(б)У, 1943. – 10 с.
1221. Яснопольський Л. М. Досягнення кам'яновугільної промисловості УРСР // Народне господарство Радянської України: До 25-ліття Великої Жовтневої соціалістичної революції: Зб. статей – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1943. – С. 32–43.
1222. Ястребов Ф. О. Т. Г. Шевченко: Життя і творчість // Укр. література. – 1943. – № 3/4. – С. 156–173.

## 1944

1223. Айзенберг О. А. До питання про клініку і патогенез так званої некротичної (агранулоцитарної) ангіни // Мед. журн. – 1944. – Т. 13. – С. 135–142.

1224. Александров Г. П. Влияние сульфата натрия на разложение сподумена при спекании его с сульфатом калия // Журн. прикл. химии. – 1944. – Т. 17, № 3. – С. 183–187.
1225. Афанасьев Н. Н. Микроструктурная картина возникновения трещин усталости // Журн. техн. физики. – 1944. – Т. 14, вып. 10/11. – С. 638–645.
1226. Афанасьев Н. Н. Обоснование усталостной кривой (Велера) с точки зрения статистической теории усталости // Там само. – С. 646–651.
1227. Ахиезер А. И., Померанчук И. Я. О тепловом равновесии между спином и решеткой // Журн. эксперим. и теорет. физики. – 1944. – Т. 14, вып. 9. – С. 342–352.
1228. Ахієзер О. І., Померанчук І. Я. On the heat conductivity of salts used in the magnetic cooling method // Journ. of Physics. – 1944. – Vol. 8, № 4. – P. 216–218.
1229. Бабко А. К. Відділ фізико-математичних та хімічних наук // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 69–72.
1230. Бабко А. К. Діаграми рівноваги комплексних сполук у розчині // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 136–152.
1231. Березовская Ф. И., Варфоломеева Е. К., Стефановская В. Г. Действие каталитических добавок на распад и образование органических перекисей // Журн. физ. химии. – 1944. – Т. 18, вып. 7/8. – С. 321–328.
1232. Бернштейн С. Н. Новые обобщения теоремы Лиувилля и ее распространение на уравнения параболического типа // Докл. АН СССР. – 1944. – Т. 42, № 3. – С. 107–112.
1233. Бернштейн С. Н. Распространение предельной теоремы теории вероятностей на суммы зависимых величин // Успехи мат. наук. – 1944. – Т. 10. – С. 65–114.
1234. Белянкін Ф. П., Корноухов М. В., Уманський О. А. та ін. Член-кореспондент АН УРСР Борис Миколайович Горбунов. 1901–1944: Некролог // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 90–91.
1235. Блохинцев Д. И. Введение в квантовую механику. – М.; Л.: Гостехиздат, 1944. – 484 с.
1236. Блохинцев Д. И. Распространение звука в неоднородной и движущейся среде // Докл. АН СССР. – 1944. – Т. 45, № 8. – С. 343–346.
1237. Богомолец А. А. Антиретикулярная цитотоксическая сыворотка (АЦС) // Наука и жизнь. – 1944. – № 4/5. – С. 4–9.
1238. Богомолец А. А. Антиретикулярная цитотоксическая сыворотка (АЦС) и её лечебное действие // Достижения советской медицины в годы Отечественной войны. Сб. 2. – М.: Медгиз, 1944. – С. 5–15.

1239. Богомолец А. А. Влияние антиретиккулярной цитотоксической сыворотки (АЦС) на заживление переломов / Ин-т клинич. физиологии АН УССР. – К.: Б. и., 1944. – 196 с.: ил.
1240. Богомолец А. А. На славном посту: Акад. В. Л. Комарову – 75 лет // Вестник АН СССР. – 1944. – № 10. – С. 41–45.
1241. Богомолец А. А. Новые пути в лечебной и профилактической борьбе против рака // Советская медицина. – 1944. – № 9. – С. 3–6.
1242. Богомолец А. А. О лечебном действии антиретиккулярной цитотоксической сыворотки (АЦС) // Вестник АН СССР. – 1944. – № 3. – С. 74–86.
1243. Богомолец А. А. Те саме // Врачебное дело. – 1944. – № 12. – С. 11–20.
1244. Богомолец А. А. Те саме // Общее собрание АН СССР 14–17 февраля 1944 г. – М.; Л.: Б. и., 1944. – С. 95–109.
1245. Богомолец А. А. О применении АЦС в хирургии // Хирургия. – 1944. – № 12. – С. 3–7.
1246. Богомолец А. А. Переливание крови как метод патогенетической терапии // Современные проблемы гематологии и переливания крови. – 1944. – Вып. 19. – С. 18–23.
1247. Богомолець О. О. Вступне слово на загальних зборах Академії наук УРСР, присвячених пам'яті Т. Г. Шевченка // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – М: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 3–4.
1248. Богомолець О. О. 25 років Академії наук УРСР: Доповідь на ювілейній сесії Академії наук УРСР 26 вересня 1944 р. // Укр. література. – 1944. – № 9/10. – С. 125–135.
1249. Богомолець О. О. Найближчі завдання наукової медицини // Мед. журн. – 1944. – Т. 13. – С. 5–9.
1250. Богомолець О. О. Нові шляхи в терапевтичній і профілактичній боротьбі проти рака // Там само. – С. 19–27. – Рез. рос., англ.
1251. Богомолець О. О. Переливання крові як метод патогенетичної терапії // Там само. – Т. 12. – С. 7–11.
1252. Богомолець О. О. Про вплив антиретиккулярної цитотоксичної сироватки на гістогенез кісткової мозолі // Там само. – С. 283–293. – Рез. рос., англ.
1253. Богомолець О. О. Про лікувальну дію антиретиккулярної цитотоксичної сироватки (АЦС) // Там само. – Т. 13. – С. 29–48. – Рез. рос., англ.
1254. Богомолець О. О. Фізіологічна система сполучної тканини і вплив на її функції антиретиккулярної цитотоксичної сироватки // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 305–325.

1255. Богомолец О. О. Шок як утома: До патогенезу травматичних шоків станів // Мед. журн. – 1944. – Т. 13. – С. 11–17. – Рез. рос., англ.
1256. Богомолец О. О. Ukrainian academy of sciences in wartime // VOKS. – 1944. – № 2/3. – Р. 52–56.
1257. Бодрова Н. В. Світлої пам'яті дорогого вчителя академіка Олександра Васильовича Леонтовича: Некролог // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 87–89.
1258. Борисов М. Д., Фогель Я. М. До питання про застосування лічильника Тайгера-Мюллера для хімічного аналізу невеликих концентрацій елементів у різних об'єктах // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 153–175.
1259. Брауде С. Я. К вопросу о воздействии внешней ЭДС на магнетрон с разрезанным анодом. Ч. 3 // Журн. техн. физики. – 1944. – Т. 14, вып. 6. – С. 328–336.
1260. Брауде С. Я., Иванченко Л. М. Магнетрон с сеточным управлением и некоторые методы его применения в области средних, коротких и дециметровых волн // Там само. – Т. 14, вып. 10/11. – С. 611–622.
1261. Бродский А. И. 25 лет теории электролитов в СССР // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УССР, 1944. – С. 143.
1262. Бродский А. И. Физическая химия: Учеб. для хим. вузов. Т. 1. – 5-е изд., перераб. и допол. – М.: Госхимтехиздат, 1944. – 449 с.
1263. Бродский А. И. Те саме. Т. 2. – 597 с.
1264. Бродський О. І. Роботи в області ізотопів // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УССР, 1944. – С. 139–164.
1265. Бродський О. І., Дідусенко Н. І. Застосування ізотопного методу до вивчення механізмів хімічних реакцій. 3. Механізм реакції ангідритів кислот зі спиртами // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 109–114. – Рез. рос., англ.
1266. Бродський О. І., Міклухін Г. П. Застосування ізотопного методу до вивчення механізмів хімічних реакцій. 1. Механізм Бекманівського перегрупування // Там само. – С. 95–101. – Рез. рос., англ.
1267. Будников П. П. Ангидритовый цемент из гипсов та ангидриту Башкирії і його використання у промисловості й комунальному будівництві БАРСР // Там само. – С. 18–33. – Рез. рос., англ.
1268. Будников П. П. Комплексне використання гіпсу й ангидриту в будівельній і хімічній промисловості // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й

річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 164–178.

1269. Будников П. П. Сесія Відділу фізико-хімічних і математичних наук // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 1/2. – С. 41–43.

1270. Будников П. П., Гольденберг И. Г. Синтез высокопрочного зубного силикат-цемента // Журн. прикл. химии. – 1944. – Т. 17, № 7/8. – С. 417–422.

1271. Будников П. П., Жуковская С. С. Быстрый метод определения фосфора в известняках путём титрования избыточного о-оксихинолина // Там само. – Т. 17, № 3. – С. 165–169. – Рез. англ.

1272. Булаховський Л. А. З робіт в ділянці слов'янського мовознавства в УРСР // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 5–19.

1273. Булаховський Л. А. Російські поеми Т. Шевченка та їх місце в системі поетичної мови першої половини XIX століття // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – М: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 63–81.

1274. Бурксер Є. С., Бурксер В. В. Гідрохімічні дослідження озер Кандри-куль і Асли-куль // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Б. в., 1944. – С. 47–55. – Рез. рос., англ.

1275. Бутник-Сіверський Б. С. Нотатки до біографії Т. Г. Шевченка // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 54–55.

1276. Бух Ф. Л. Про резистентність новонароджених до вуглекислого газу // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 183–191.

1277. Вайнер А. Л. Харьковский электротехнический институт // Учёные Харькова к годовщине освобождения родного города. – Х.: Соц. Харьковщина, 1944. – С. 15–19.

1278. Вайнштейн Ф. М. Рентгенографические методы исследования в аналитической химии // Успехи химии. – 1944. – Т. 13, вып. 1. – С. 64–80.

1279. Вальтер А. К. Физико-технический институт Академии наук УССР // Учёные Харькова к годовщине освобождения родного города. – Х.: Соц. Харьковщина, 1944. – С. 51–55.

1280. Вашенко К. І. Високоякісний модифікований чавун // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 273–281.

1281. Вернадский В. И. Несколько слов о ноосфере // Успехи соврем. биологии. – 1944. – Т. 18, вып. 2. – С. 113–121.

1282. Вернадский В. И. О значении почвенной атмосферы и ее биогенной структуры // Почвоведение. – 1944. – № 4/5. – С. 137–143.

1283. Вернадський В. І. Problems of biogeochemistry. 2. The fundamental matter – energy difference between the living and inert natural bodies of the biosphere // Trans. Conn. Acad. Arts Sci. – 1944. – Т. 35. – Р. 483–517.

1284. Витамин К: Труды конференции по витамину К, созванной Академией наук УССР и Наркомздоровья БАССР в Уфе 15–17 мая 1943 г. / Ред. А. В. Палладин. – М.: Изд-во АН УССР, 1944. – 120 с.: ил.

1285. Вісті АН УРСР. № 1/2 / Відп. ред. Б. І. Чернишов. – К.: Вид-во АН УРСР, 1944. – 95 с.

1286. Те саме. № 3/4. – 96 с.

1287. Власюк П. А. Відділ біологічних наук Академії наук УРСР за роки Вітчизняної війни // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 56–62.

1288. Власюк П. А. Система питания растений свекловичного севооборота / Отв. ред. Н. Н. Гришко; Ин-т ботаники АН УССР. – [К.]: Б. и., 1944. – 355 с.

1289. Власюк П. А. Фізіологічне значення мікроелементу марганцю для росту врожаю і підвищення продуктивності сільськогосподарських рослин // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 413–442.

1290. Воблий К. Г. Інститут економіки // План науково-дослідних робіт Академії наук Української Радянської Соціалістичної республіки на 1944 рік. – К.: Б. в., 1944. – С. 8–10.

1291. Воблий К. Г. Київ – серце України. – К.; Львів: Укрдержвидав, 1944. – 32 с.

1292. Воблий К. Г. Основні принципи складання посібника «Економгеографія УРСР» // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 20–30.

1293. Воблий К. Г. Фізико-географічна характеристика України // Нарис історії України. – Торонто: Укр. життя, 1944. – С. 5–14.

1294. Воблий К. Г. Перспективы размещения промышленности УССР в послевоенный период: Доклад на общем собрании Отделения общественных наук АН УССР. Москва, 24–26 февраля 1944 г. // Вестник АН СССР. – 1944. – № 4/5. – С. 69–70.

1295. Герасименко В. П. Історична битва за Україну // Україна. – 1944. – № 5/6. – С. 6–7.

1296. Голобородько Т. А. Anomalions Scattering of photoneutrons by nuclei of heavy elements // Journ. of Physics. – 1944. – Vol. 8, № 2. – Р. 106–109.

1297. Голобородько Т. А. Scattering of neutrons by photons // Там само. – Vol. 8, № 1. – С. 13–16.

1298. Головін П. В., Савінов Б. Г., Епштейн В. Б. Одержання полівітамінних екстрактів із плодів шипшини // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 176–184. – Рез. рос., англ.

1299. Гольдштейн Б. И. К вопросу о механизме действия витамина К и перспективах его применения в медицинской практике // Витамин К: Труды конференции по витамину К, созванной Академией наук УССР и Наркомздоровья БАСССР в Уфе 15–17 мая 1943 г. – М.: Изд-во АН УССР, 1944. – С. 96–106.

1300. Горбунов Б. М. Теорія розрахунку просторових стрижневих систем // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 539–553.

1301. Горбунов Б. Н. Приближенный расчет вагонных рам из тонкостенных стержней // Вестник машиностроения. – 1944. – № 6. – С. 3–13.

1302. Горенбейн Е. Я. Физико-химическое исследование концентрированных растворов. Система  $SbBr_3 + AlBr_3 - C_2H_4 + Br_2$  // Журн. физ. химии. – 1944. – Т. 18, вып. 11/12. – С. 518–526.

1303. Горев М. М., Будницька Р. М. Про експериментальну артеріальну гіпертонію. Повідомл. 3 // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 99–104. – Рез. рос., англ.

1304. Городецький О. О., Спасокукоцький Ю. О. Рентгенотерапія вогнестрільних остеомиелітів під контролем шкірної спроби з трипановою синькою // Там само. – Т. 13. – С. 73–80. – Рез. рос., англ.

1305. Грагерова Р. Б. Групповый антиген О // Там само. – Т. 12. – С. 143–150. – Рез. рос., англ.

1306. Гребельник П. Г. Скоростная автоматическая сварка на N-ском заводе // Автогенное дело. – 1944. – № 4. – С. 20–24: рис.

1307. Гришко Н. Н. Селекция растений в СССР // БСЭ. – 1944. – Т. 50. – Стб. 672–681.

1308. Грінченко М. О. Микола Лисенко (1842–1942) // Укр. література. – 1944. – № 2. – С. 111–121.

1309. Грудницька М. С. До історії драматичної і повістєвої рукописної спадщини Т. Г. Шевченка // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Зб. доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – М.: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 53–62.

1310. Грудницька М. С. До історії тексту автобіографії Т. Г. Шевченка // Вісті АН УРСР. – 1944. – №1/2. – С. 10–19.

1311. Грудницька М. С. Українська література і Велика Вітчизняна війна // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої



соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 18–42.

1312. Гудзий Н. К. История древней русской литературы: Учеб. для вузов. – М.: Учпедгиз, 1944. – 488 с.

1313. Гудзий Н. К. Лев Николаевич Толстой. – М.: Мол. гвардия, 1944. – 80 с. – (Сер.: Великие русские люди).

1314. Гудзий Н. К. Лев Толстой. – 2-е изд., доп. – М.: Б. и., 1944. – 120 с.

1315. Гудзий Н. К. Мировое значение русской литературы: Стеногр. публ. лекции, прочит. 18 августа 1944 г. в Октябр. зале Дома союзов в г. Москве. – М.: Б. и., 1944. – 25 с.

1316. Гуслистый К. Г. Галицько-Волинське князівство. Українські землі під владою монгольських завойовників. Розд. 3 // Нарис історії України. – Торонто: Укр. життя, 1944. – С. 40–48.

1317. Гуслистый К. Г. 3 історії боротьби українського народу проти угорської агресії // Дніпро. – 1944. – № 2/3. – С. 116–121.

1318. Гуслистый К. Г. Київська Русь і феодальні князівства. Розд. 2 // Нарис історії України. – Торонто: Укр. життя, 1944. – С. 28–39.

1319. Гуслистый К. Г. Культурний рух на Україні в другій половині XVI і в першій половині XVII ст. Підрозд. 5 розд. // Там само. – С. 72–75.

1320. Гуслистый К. Г. Україна під литовським пануванням і загарбання її Польщею. Розд. 4 // Там само. – С. 49–60.

1321. Давиденков Н. Н. Изучение пластической деформации посредством рентгеноанализа // Журн. техн. физики. – 1944. – Т. 14, вып. 9. – С. 507–514.

1322. Давиденков Н. Н. О чувствительности высокопрочных сталей к надрезу // Техника воздушного флота. – 1944. – № 11/12. – С. 1–6.

1323. Давиденков Н. Н., Терминасов Ю. С. Рентгенографическое исследование деформации при статическом и динамическом сжатии // Журн. техн. физики. – 1944. – Т. 14, вып. 7/8. – С. 409–419.

1324. Дайн Б. Я. Елементарні процеси окислення іонів у розчині // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 114–119.

1325. Дайн Б. Я., Ліберзон Е. А. Electron affinity spectrum of chromos ions // Acta Physicochim. URSS. – 1944. – Vol. 19, № 5. – P. 410–420.

1326. Джухаго В. П. Будівання економічних побутових півгазових печей / Ін-т енергетики АН УРСР. – К.; Х.: Укрдержвидав, 1944. – 79 с.

1327. Динник А. Н. Член-корреспондент Академії наук УССР, доктор технічних наук, проф. Б. Н. Горбунов: Некролог // Вестник машиностроения. – 1944. – № 11. – С. 77.

1328. Динник О. М. Липнева сесія Відділу технічних наук Академії наук УРСР в Уфі, 1942 року // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 1/2. – С. 37–40.
1329. Динник О. М. Новий метод розрахунку вагонних рам і раціоналізація їх конструкцій // Там само. – № 3/4. – С. 80–81.
1330. Динник О. М. Про стійкість арок // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 501–514.
1331. Дорошкевич О. К. Літературна спадщина А. П. Чехова на Україні: Доповідь, прочитана на Зборах АН УРСР 15 липня 1944 р., присвячених 40-річчю з дня смерті А. П. Чехова // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 21–38.
1332. Дорошкевич О. К. Цитадель української науки: 70 років з дня заснування Наукового товариства ім. Шевченка у Львові // Україна. – 1944. – № 6. – С. 33.
1333. Дядиченко В. А. Розгром шведів під Полтавою // Дніпро. – 1944. – № 1. – С. 110–116.
1334. Дядиченко В. А. Україна в другій половині XVII і в XVIII столітті. Розд. 6 // Нарис історії України. – Торонто: Укр. життя, 1944. – С. 76–98.
1335. Дятлов В. И., Князьков Г. Н. Флюсодуговая автоматическая сварка // Автогенное дело. – 1944. – № 2/3. – С. 7–9.
1336. Єрмаков М. В. Принцип градієнта в біології // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 193–208. – Рез. рос., англ.
1337. Єрьомін І. П. Іван Вишенський: Життя і творчість. – К.; Х.: Держвидав УРСР, 1944. – 16 с.
1338. Заболотний В. Г. Будуймо нову хату! // Україна. – 1944. – № 6. – С. 8–9.
1339. Засенко О. Є. Гряде розплата. – К.; Х.: Укрдержвидав, 1944. – 20 с.
1340. Исаченко Б. Л., Егорова А. А. Актиномицеты водоёмов как одна из причин землистого запаха воды // Микробиология. – 1944. – Т. 3, вып. 5. – С. 216–225.
1341. Ищенко А. М. Ткибульское месторождение смоляных липтобиолитов // Сообщ. АН ГрузССР. – 1944. – Т. 1, № 7. – С. 680–684.
1342. Ільїн В. С. Порівняння у Шевченка // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – К.: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 37–52.
1343. Кавецкий Р. Е. О тестах функционального состояния физиологической системы соединительной ткани и их практическое значение // Врачебное дело. – 1944. – № 1. – С. 21–26.
1344. Кавецкий М. С., Кавецкий Р. С. Застосування антиретиккулярної цитотоксичної сироватки при деяких внутрішніх захворюваннях // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 273–282. – Рез. рос., англ.

1345. Кавецький Р. Є. Про тести функціонального стану фізіологічної системи сполучної тканини і їх практичне значення // Там само. – Т. 13. – С. 49–72.
1346. Кавецький Р. Є., Кавецький М. Є. Порівняльна оцінка деяких тестів функціонального стану фізіологічної системи сполучної тканини // Там само. – Т. 12. – С. 265–272. – Рез. рос., англ.
1347. Калинович М. Я. Наука про мову в СРСР і українська мова // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 31–54.
1348. Карпенко В. В. Інститут енергетики Академії наук УРСР // Учёные Харькова к годовщине освобождения родного города. – Х.: Соц. Харьковщина, 1944. – С. 48–50.
1349. Карпенко Г. В. Відділ технічних наук // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 76–77.
1350. Карпенко Г. В. До організації Лабораторії проблем швидкісних машин і механізмів // Там само. – С. 78–79.
1351. Киприанов А. И., Ушенко И. К., Гершун А. Л. Производные 2-фенилбензола – производные цианиновых красителей // Журн. общей химии. – 1944. – Т. 14, вып. 8. – С. 865–880. – Рез. англ.
1352. Кіпріанов А. І. Ціанінові забарвники // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 257–267.
1353. Кирилюк Є. П. Куліш – фольклорист: До 125-х роковин з дня народження // Україна. – 1944. – № 10. – С. 37–39.
1354. Кирилюк Є. П. О. Куліш і його значення в історії української культури // Укр. література. – 1944. – № 9/10. – С. 151–167.
1355. Кирилюк Є. П. Панас Мирний: Попул. нарис. – К.; Х.: Держвидав УРСР, 1944. – 24 с.
1356. Кирилюк Є. П. Шевченко і Кирило-Мефодієвське братство: Скорочена доповідь на Шевченківській сесії АН УРСР в Москві 9 березня 1944 р. // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 39–53.
1357. Клейнер К. Е. Усовершенствование производства кремнефтористого натрия // Журн. прикл. химии. – 1944. – Т. 17, № 7/8. – С. 409–417.
1358. Коваль Ф. В. Рукописна спадщина Т. Г. Шевченка // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – М.: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 103–120.
1359. Коган И. С. Метилнафтохинон, его гемостатическое и регенеративное значение // Витамин К: Труды конференции по витамину К, созванной Академией наук УССР и Наркомздоровья БАССР в Уфе 15–17 мая 1943 г. – М.: Изд-во АН УССР, 1944. – С. 35–42.

1360. Колдаев Б. М. Некоторые данные о лечебном применении витамина  $K_3$  // Там само. – С. 83–88.
1361. Колпаков С. В. Про реакцію Mauthner'a і Pick'a з погляду порівняльної патології. Повідомл. 3. Досліди на мавпах // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 111–118. – Рез. рос., англ.
1362. Колпаков С. В. Про шлюзовий механізм у печінці в собак // Там само. – С. 119–128. – Рез. рос., англ.
1363. Комісаренко В. П. Патогенез інсулінової інтоксикації // Там само. – С. 129–141.
1364. Корнейчук Г. П., Хризман И. А. Кинетика разложения аммиака на железных катализаторах // Журн. физ. химии. – 1944. – Т. 18, вып. 9. – С. 389–394.
1365. Корнійчук О. Є. Партизани в степах України. – М.; К.: Укрвидав, 1944. – 69 с.
1366. Корнійчук О. Є. Perejaslav–Poltava // VOKS: Bull. – 1944. – № 2/3. – Р. 37.
1367. Корноухов М. В. Стійкість стрижневих систем // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 554–579.
1368. Корсунский М. И. О четырёхполюсном  $\beta$ -спектрографе // Журн. эксперим. и теорет. физики. – 1945. – Т. 14, вып. 12. – С. 459–462.
1369. Корсунский М. И., Кельман В. К., Петров Б.  $\beta$ -спектрограф с неоднородным магнитным полем // Там само. – Т. 14, вып. 10/11. – С. 394–401.
1370. Котов М. И. Работа отдела систематики и геоботаники Института ботаники АН УРСР с сентября 1941 г. по 31 декабря 1943 г. // Советская ботаника. – 1944. – № 2. – С. 56–57.
1371. Кочерга І. А. Чаша: Драма // Україна визволяється: Зб. – Х.: Б. в., 1944. – С. 104–145.
1372. Кочерга І. А. Ярослав Мудрий: Драм. поема // Укр. література. – 1944. – № 12. – С. 20–84.
1373. Краюхін Б. В. Про новий метод відведення нервових струмів (індуктивним шляхом). Повідомл. 2 // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 245–253.
1374. Краюхін Б. В., Щербаков М. М. Рухова хронаксія у стариків при генералізованому артеріосклерозі // Там само. – С. 255–264. – Рез. рос., англ.
1375. Крейн М. Г. О логарифме безгранично разложимой эрмитово-положительной функции // Докл. АН СССР. – 1944. – Т. 45, № 3. – С. 99–102.
1376. Крейн М. Г. О проблеме продолжения винтовых дуг в гильбертовом пространстве // Там само. – Т. 45, № 4. – С. 147–150.
1377. Крейн М. Г. Об обобщенной проблеме моментов // Там само. – Т. 44, № 6. – С. 233–243.

1378. Крейн М. Г. Об одном замечательном классе эрмитовых операторов // Там само. – Т. 44, № 5. – С. 191–195.
1379. Крейн М. Г. Об эрмитовых операторах с дефект-индексами, равными единице. Ч. 2 // Там само. – Т. 44, № 4. – С. 131–134.
1380. Крижанівський С. А. Балада про гвардійця // Дніпро. – 1944. – № 1. – С. 94.
1381. Крижанівський С. А. Мужнє слово: Про поетичну майстерність М. Бажана // Там само. – № 4. – С. 116–120.
1382. Крижанівський С. А. Невольницькі плачі: Молодь на німецькій каторзі // Україна. – 1944. – № 1. – С. 20–22.
1383. Крижанівський С. А. Удав і слон. Мухи і мед: Байки // Дніпро. – 1944. – № 5/6. – С. 99–100.
1384. Крип'якевич І. П. Галицька держава // Календар-альманах на 1944 рік. – С. 99–107.
1385. Кульський Л. А., Гороновский И. Т. Новые установки для обезвреживания воды электролизом // Сообщ. о науч. работах чл. Всесоюз. хим. о-ва им. Д. И. Менделеева. – 1944. – Вып. 2. – С. 12–13.
1386. Кульський Л. А., Когановский А. М. Адсорбция коллоидов из воды гелями гидроокиси алюминия и железа. 1. Влияние дегидратации феррогеля на адсорбцию конго-красного // Журн. прикл. химии. – 1944. – Т. 17, № 11/12. – С. 599–605.
1387. Курдюмов Г. В., Энтин Р. И. Получение стали, склонной к отпускной хрупкости в улучшенном состоянии без напряжений // Сталь. – 1944. – № 1/2. – С. 24–25.
1388. Лазарев Б. Г., Галкин А. А. Об изменении сверхпроводимости олова под влиянием неоднородной деформации // Журн. эксперим. и теорет. физики. – 1944. – Т. 14, вып. 12. – С. 474–480.
1389. Лазарев Б. Г., Кан Л. С. Измерения при низких температурах при высоких давлениях. 1. Разработка метода создания высоких давлений при низких температурах // Там само. – Т. 14, вып. 10/11. – С. 439–447.
1390. Лазарев Б. Г., Кан Л. С. Измерения при низких температурах при высоких давлениях. 2. Сверхпроводимость олова и индия при всестороннем сжатии давлением  $1750 \text{ кг/см}^2$  // Там само. – Т. 14, вып. 12. – С. 463–473.
1391. Лазарев Б. Г., Галкин О. О. On the variation of super conductivity of tin under the influence of inhomogeneous strain // Journ. of Physics. – 1944. – Vol. 8, № 6. – P. 371–376.
1392. Лазарев Б. Г., Кан Л. С. Measurements at low Temperatures and high pressures. 1. Method for Obtaining High Pressures at low temperatures // Там само. – P. 193–200.

1393. Лазарев Б. Г., Кан Л. С. Measurements at low temperatures and high pressures. 2. Superconductivity of and Zn subjected to all-sided Pressure of  $1750 \text{ kg/cm}^3$  // Там само. – Р. 361–370.
1394. Латишев Г. Д. Взаємодія жорстких фотонів і електронів з матерією і спектроскопія радіоактивних випромінювань // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 87–113.
1395. Латишев Г. Д. Взаємодія жорсткого випромінювання з речовиною і  $\gamma$ -спектроскопія ядер // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев, 1944. – С. 226–241. – Рез. рос., англ.
1396. Леонтович О. В. Структура перицелюлярів як показник імовірної проблеми «нейрон як апарат коливального струму» // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – С. 339–358.
1397. Лисенко П. С. Из спостережень над мовою українців Башкирії // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 1/2. – С. 33–36.
1398. Лось Ф. Є. Столипінська реакція на Україні. (1907–1912 рр.). Розд. 10 // Нарис історії України. – Торонто: Укр. життя, 1944. – С. 143–148.
1399. Лось Ф. Є. Україна в період першої світової імперіалістичної війни і другої російської буржуазно-демократичної революції (1914–1917 рр.). Розд. 12 // Там само. – С. 156–161.
1400. Лось Ф. Є. Україна в першій буржуазно-демократичній революції (1905–1907 рр.). Розд. 9 // Там само. – С. 133–142.
1401. Лось Ф. Є. Україна в роки нового революційного піднесення. (1912–1914 рр.). Розд. 11 // Там само. – С. 149–155.
1402. Луговцов М. В. Витоплення високоглиноземних шлаків у великих доменних печах // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев, 1944. – С. 185–194. – Рез. рос., англ.
1403. Лыпа А. Л. Тундро-высокогорная форма сибирской ели на Южном Урале // Природа. – 1944. – № 2. – С. 65.
1404. Лысенко Т. Д. Больше заготовить для посадки верхушек клубней продовольственного картофеля. – Улан-Уде: Бурмонгиз, 1944. – 15 с.
1405. Лысенко Т. Д. В чём сущность нашего предложения о посеве в степи Сибири озимых по стерне. – Омск: Омгиз, 1944. – 28 с.
1406. Лысенко Т. Д. Те саме // Совхоз. пр-во. – 1944. – № 4. – С. 16–23.
1407. Лысенко Т. Д. Те саме // Социалист. сельское хоз-во. – 1944. – № 5/6. – С. 26–33.

1408. Лысенко Т. Д. Использовать для посадки верхушки клубней продовольственного картофеля. – Ижевск: Удмуртгосиздат, 1944. – 24 с.
1409. Лысенко Т. Д. Культура озимых в степи Сибири // Плановое хоз-во. – 1944. – № 2. – С. 51–68.
1410. Лысенко Т. Д. Те саме // Совхоз. пр-во. – 1944. – № 10/11. – С. 10–27.
1411. Лысенко Т. Д. Те саме // Социалист. сельское хоз-во. – 1944. – № 11/12. – С. 43–55.
1412. Лысенко Т. Д. Некоторые вопросы агротехники весеннего сева. – М.: Сельхозгиз, 1944. – 28 с.
1413. Лысенко Т. Д. О выращивании кукурузы на подмосковных огородах // Сорокин С., Чабан В. Огороды железнодорожникам. – М.: Центр. комитет профсоюза центр. железных дорог, 1944. – С. 14–17.
1414. Лысенко Т. Д. О наследственности и её изменчивости. – М.: Сельхозгиз, 1944. – 79 с.
1415. Лысенко Т. Д. Повысить урожайность индивидуальных и коллективных огородов // Сорокин С., Чабан В. Огороды железнодорожникам. – М.: Центр. комитет профсоюза центр. железных дорог, 1944. – С. 8–14.
1416. Лысенко Т. Д. Посеять так и в такие сроки, чтобы собрать высокий урожай // Докл. ВАСХНИЛ. – 1944. – Вып. 2/3. – С. 3–8.
1417. Лысенко Т. Д. Те саме. – Красноярск: Красноярский рабочий, 1944. – 20 с.
1418. Майданський М. Н. Шевченкова поезія в єврейських перекладах // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – М.: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 93–102.
1419. \*Маков К. И. К вопросу о путях формирования подземных вод Днепровско-Донецкой впадины // Докл. АН СССР. – 1944. – Т. 42, № 7.
1420. Маков К. И. О сравнительной оценке водообильности водоносных горизонтов // Там само. – 1944. – Т. 43, № 3. – С. 116–119.
1421. Маков К. И. До питання про геологічну історію підземних вод Дніпровсько-Донецької западини // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 218–226.
1422. Маколкін І. А. Застосування ізотопного методу до вивчення механізмів хімічних реакцій. 2. Механізм реакції лужного топлення // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Изд-во АН УРСР, 1944. – С. 102–108. – Рез. рос., англ.
1423. Маколкін І. А. Застосування ізотопного методу до вивчення механізмів хімічних реакцій. 4. Реакція ксантогенування, реакція мерсеризації целюлози і будова алкаліцелюлози // Там само. – С. 115–121. – Рез. рос., англ.
1424. Мануильский Д. З. Великие победы советского народа // Пропагандист. – 1944. – № 9. – С. 5–13.

1425. Мануильский Д. З. Дух великого Ленина вдохновляет нас в борьбе с немецко-фашистскими захватчиками // *Большевик*. – 1944. – № 1. – С. 20–30.
1426. Мануильский Д. З. Народ-герой, народ-воин. – М.: Госполитиздат, 1944. – 15 с.
1427. Мануильский Д. З. Советский народ в боях за окончательную победу // *Блокнот агитатора*. – 1944. – № 13. – С. 1–30.
1428. Маркевич А. П. Происхождение и формирование паразитофауны домашних животных и человека // *Успехи соврем. биологии*. – 1944. – Т. 18, вып. 2. – С. 247–262.
1429. Маркевич О. П. Вплив середовища на поширення паразитів // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 227–236.
1430. Маркевич О. П. Пам'яті Михайла Михайловича Воскобойникова (1873–1942): Некролог // *Вісті АН УРСР*. – 1944. – № 3/4. – С. 92–95.
1431. Марчук П. Д. Застосування антиретиккулярної цитотоксичної сироватки (АЦС) як специфічного стимулятора для підвищення титрів протидифтерійних сироваток // *Мед. журн.* – 1944. – Т. 13. – С. 111–114.
1432. Медведева Н. Б. Институт клінічної фізіології Академії наук УРСР // *Там само*. – С. 263–298.
1433. Медведева Н. Б. Клітинна реакція комахи (*Bombux mori*) на чужерідне тіло // *Там само*. – Т. 12. – С. 209–238. – Рез. рос., англ.
1434. Медведева Н. Б. Клітинні елементи фізіологічної системи сполучної тканини у комах // *Там само*. – Т. 13. – С. 225–233.
1435. Медведева Н. Б. Про вплив кортикаліну і кортину на хімічний склад тканини // *Там само*. – Т. 12. – С. 63–72. – Рез. рос., англ.
1436. Медведева Н. Б. Про деякі зміни в складі тканин старих тварин і про вплив на ці зміни сироваткової стимуляції фізіологічної системи сполучної тканини // *Там само*. – С. 73–81.
1437. Медведева Н. Б. Про зміни в складі тканин, спричинені епінефректомією, і про вплив на ці зміни кортикаліну // *Там само*. – С. 83–98. – Рез. рос., англ.
1438. Медведева Н. Б. Про роль кортикаліну при мускульній роботі // *Там само*. – Т. 13. – С. 175–179.
1439. Медведева Н. Б. Реактивність комах на введення чужорідного тіла: Літературний огляд // *Там само*. – Т. 12. – С. 235–246.
1440. Медведева Н. Б. Утворення мезенхімних клітин у шовковичного шовкопряда (*Bombux mori*) при метаморфозі // *Там само*. – Т. 13. – С. 209–224.



1441. Медичний журнал. Т. 12 / Ін-т клінічної фізіології АН УРСР; Відп. ред. О. О. Богомолець. – М.: Вид-во АН УРСР, 1944. – 345 с.

1442. Те саме. Т. 13. – 298 с.

1443. Михайловский С. В. Применение аналогов витамина К в отоларингологии // Витамин К: Труды конференции по витамину К, созванной Академией наук УССР и Наркомздоровья БАССР в Уфе 15–17 мая 1943 г. – М.: Изд-во АН УССР, 1944. – С. 46–53.

1444. Моргуліс Н. Д. Оптичні і фото-електричні властивості сурм'яноцезієвих катодів // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 215–225. – Рез. рос., англ.

1445. Морозовский Н. С. Применение метилнафтохинона (витамина К<sub>3</sub>) в терапевтической практике // Витамин К: Труды конференции по витамину К, созванной Академией наук УССР и Наркомздоровья БАССР в Уфе 15–17 мая 1943 г. – М.: Изд-во АН УССР, 1944. – С. 66.

1446. Назаревич С. І. Якісна характеристика первинних каолінів Домбаровського родовища // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 85–94. – Рез. рос., англ.

1447. Нарис історії України. / Інститут історії і археології України АН УРСР; Редкол.: К. Г. Гуслистий, Л. М. Славін, Ф. О. Ястребов. – Торонто: Укр. життя, 1944. – 215 с.

1448. Нейман И. М. Конференция по лечебному действию антиретиккулярной цитотоксической сыворотки акад. А. А. Богомольца (Москва, 18–20 октября 1944 г.): Краткое изложение докладов // Хирургия. – 1944. – № 12. – С. 86–89.

1449. Нейман И. М., Винцентини К. М. Лечение длительно не заживающих ран гранулотоксином // Там само. – С. 33–35.

1450. Неймарк Б. Е., Хризман И. А. Объемное азотирование фурудита // Сообщ. о науч. работах чл. Всесоюз. хим. о-ва им. Д. И. Менделеева. – 1944. – Вып. 2. – С. 11.

1451. Нічкєвич О. Н., Половко І. К. Радій в нафтосупровідних водах Ішимбаєвського і Туймазинського родовищ // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 78–84. – Рез. рос., англ.

1452. Новик К. Й. Підрозділ по флорі кам'яновугільних відкладів західної частини Донбасу (Кальміус-Торецької улоговини) // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 193–217.

1453. Обреїмов І. В. Вимірювання показників заломлення за допомогою френелевої дифракції // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. До-

повіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 122–145. – Рез. рос., англ.

1454. Окснер А. Н. О происхождении ареала биополярных лишайников // Бот. журн. СССР. – 1944. – Т. 29, № 6. – С. 243–256.

1455. Орлов А. Я. Об изменениях средней широты Гринвича // Докл. АН СССР. – 1944. – Т. 42, № 9. – С. 391–395.

1456. Орлов А. Я. Скорость света // Природа. – 1944. – № 1. – С. 12–26.

1457. Палладин А. В. Витамин К и его аналоги, их свойства, роль и клиническое применение // Витамин К: Труды конференции по витамину К, созванной Академией наук УССР и Наркомздоровья БАСССР в Уфе 15–17 мая 1943 г. – М.: Изд-во АН УССР, 1944. – С. 5–17.

1458. Палладин А. В. 25 лет Академии наук УССР // Вестник АН СССР. – 1944. – № 11/12. – С. 53–58.

1459. Палладин А. В. Синтетические аналоги витамина К и их применение в хирургии и терапии // Достижения советской медицины в годы Отечественной войны. Сб. 2. – М.: Медгиз, 1944. – С. 72–81.

1460. Палладин А. В., Надлер И. М., Хайкина Б. Й. Применение витамина К<sub>3</sub> (метилнафтохинона) в хирургии // Хирургия. – 1944. – № 3. – С. 9–12.

1461. Палладин А. В., Сорени Э. Т., Хайкина Б. И. О некоторых особенностях обмена веществ при эпилепсии // Бюл. эксперим. биологии и медицины. – 1944. – Т. 17, № 1/2. – С. 31–34.

1462. Палладин О. В. Академія наук Української Радянської Соціалістичної Республіки. 1919–1944 / Відп. ред. О. О. Богомолець. – К.: Вид-во АН УРСР. – 1944. – 109 с.: ілюстр., портр.

1463. Палладин О. В. Біохімія нервової системи // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Уфа: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 326–338.

1464. Палладин О. В. Работа Академії наук УРСР в 1943 р. і план науково-дослідних робіт Академії на 1944 р. // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 9–20.

1465. Пам'яті Т. Г. Шевченка: Збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. / За ред.: Б. І. Чернишова, П. Г. Тичини, Л. М. Славіна. – М.: Вид-во АН УРСР, 1944. – 120 с.

1466. Патон Б. Е., Макара А. М. Экспериментальное исследование процесса автоматической сварки под слоем флюса / Ин-т электросварки АН УССР. – К.: Б. и., 1944. – 92 с.: ил.

1467. Патон Б. Е., Патон Е. О., Севбо П. И., Раевский Г. В. Автоматическая сварка под флюсом строительных металлоконструкций. – М.: Стройиздат Наркомстроя, 1944. – 60 с.: рис., табл.

1468. Патон Е. О. Автоматическая сварка в судостроении. – М.: Оборонгиз, 1944. – 40 с.: ил.

1469. Патон Е. О., Островская С. А. Скоростная автоматическая сварка под слоем флюса: Достижения за последние три года. – М.; Свердловск: Машгиз, 1944. – 47 с.: ил.
1470. Патон Е. О. Scientific Institutes at a Munitions Plant // VOKS: Bull. – 1944. – № 2/3. – P. 57–58.
1471. Пекар С. И., Шер Л. И. Применение метода подобию к искровому разряду по поверхности диэлектрика // Журн. техн. физики. – 1944. – Т. 14, вып. 10/11. – С. 623–629.
1472. Петровский Н. Н. Богдан Хмельницкий. – М.: Воениздат, 1944. – 47 с.
1473. Петровский Н. Н. Те саме. – М.: Госполитиздат, 1944. – 51 с.
1474. Петровский Н. Н. Воссоединение украинского народа в одном Украинском советском государстве // Большевик. – 1944. – № 2. – С. 42–55.
1475. Петровский Н. Н. Те саме. – М.: Госполитиздат, 1944. – 88 с.
1476. Петровский Н. Н. Западная Украина // Славяне. – 1944. – № 3. – С. 34–36.
1477. Петровский Н. Н. Присоединение Украины к России в 1654 году // Историч. журн. – 1944. – Т. 1, № 125. – С. 47–54.
1478. Петровський М. Н. Богдан Хмельницький. – Х.: Укрдержвидав, 1944. – 29 с.
1479. Петровський М. Н. Богдан Хмельницький: Доповідь, прочитана 8 серпня 1942 р. на урочистому засіданні АН УРСР, Спілки радянських письменників, Спілки радянських архітекторів, Спілки художників України // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 1/2. – С. 20–29.
1480. Петровський М. Н. Боротьба України і Росії проти наступу шляхетської Польщі і султанської Туреччини (1654–1686). Підрозд. 6 розд. // Нарис історії України. – Торонто: Укр. життя, 1944. – С. 76–79.
1481. Петровський М. Н. Визвольна боротьба українського народу проти шляхетської Польщі. Приєднання України до Росії. Розд. 5 // Там само. – С. 61–75.
1482. Петровський М. Н. Возз'єднання українського народу в єдиній українській радянській державі // Дніпро. – 1944. – № 2/3. – С. 101–121.
1483. Петровський М. Н. Те саме. – К.; Х.: Укрдержвидав, 1944. – 44 с.
1484. Петровський М. Н. Російський воїн на захисті України // Україна. – 1944. – № 1. – С. 3–5.
1485. Пільгук І. І. Вплив Шевченка на культурно-громадське життя Західної України // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – М.: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 14–24.

1486. План науково-дослідних робіт Академії наук Української Радянської соціалістичної республіки на 1944 рік / Відп. ред. О. В. Палладін. – К.: Б. в., 1944. – 112 с.
1487. Плісецький М. М. Основні лінії розвитку українського радянського фольклору // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 43–62.
1488. Плісецький М. М. Патріотизм в поезії Т. Г. Шевченка // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – М.: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 25–36.
1489. Погребняк П. С. Основы лесной типологии. – К.: Укргостехпромиздат, 1944. – 311 с.
1490. Поляков М. В. Дослідження в області гетерогенноомогенних реакцій // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 176–192.
1491. Поляков М. В., Костюченко Л. А., Носенко Д. С. К вопросу о механизме взрыва горючих смесей. 3 // Журн. физ. химии. – 1944. – Т. 18, вып. 3/4. – С. 115–120.
1492. Попов П. М. Григорій Сковорода і українська література // Укр. література. – 1944. – № 11. – С. 136–137.
1493. Поспелов В. П. Микробиологический метод борьбы с вредителями сельского хозяйства // Докл. ВАСХНИЛ. – 1944. – Вып. 7. – С. 3–8.
1494. Праці січневої сесії Академії наук УРСР. (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук / Голов. ред. Б. І. Чернишов; відп. ред. П. П. Будников. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – 243 с.
1495. Примак Ф. Я. Зміни нирок під час раневої інфекції // Мед. журн. – 1944. – Т. 13. – С. 157–168.
1496. Примак Ф. Я. Значення гематопаренхіматозного бар'єру в клініці серцево-судинних захворювань воєнного часу // Там само. – С. 169–174.
1497. Примак Ф. Я. Клінічні форми хронічної раневої інфекції в зв'язку з її терапією // Там само. – С. 143–155.
1498. Примак Ф. Я. Особенности почечных заболеваний при раневой инфекции // Там само. – С. 165–168.
1499. Прихотько А. Ф. Absorption-spectra of crystals at low temperatures. 4. Absorption spectrum of naphtaleme at 4<sup>0</sup>K // Journ. of Physics. – 1944. – Vol. 8, № 5. – P. 257–275.
1500. Проскура Г. Ф. Роботи по розвитку теорії і методів розрахунку турбомашин за період 1922–1942 рр. // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й

річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 515–524.

1501. Протопопов В. П. Применение антиретиккулярной цитотоксической сыворотки Богомольца при душевных заболеваниях // Врачебное дело. – 1944. – № 1. – С. 43–46.

1502. Птуха М. В. М. В. Ломоносов як статистик і економіст // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 54–89. – Рез. англ.

1503. Пфейффер Г. В. Нові шляхи досліджень у задачі Pfaff'a і інтегруванні рівнянь з частинними похідними // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 202–206. – Рез. рос., англ.

1504. Пфейффер Г. В. Символические формы канонического вида, выделяющие один или ряд линейных множителей и связанные с ними линейные в якобианах уравнения // Докл. АН СССР. – 1944. – Т. 42, № 7. – С. 299–302.

1505. Пфейффер Г. В., Дрінфельд Г. І. Про дослідження з інтегрування рівнянь з частинними похідними // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 179–187.

1506. Раевский Г. В. Метод определения склонности стали к образованию трещин при сварке и резке // Автогенное дело. – 1944. – № 5/6. – С. 8–19.

1507. Разумов В. К. Моно- и диалкоксилорфосфины // Журн. общей химии. – 1944. – Т. 14, № 6. – С. 461–472.

1508. Ремез Є. Я. Про визначення функцій, що мають найменший середньостепеневий відхил від нуля // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 268–291.

1509. Ремез Є. Я. Про побудування середнь-степеневих наближень в комплексній області // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 207–214. – Рез. рос., англ.

1510. Рильський М. Т. Антон Чехов // Україна. – 1944. – № 7. – С. 37–38.

1511. Рильський М. Т. Зенітниця // Дніпро. – 1944. – № 1. – С. 30.

1512. Рильський М. Т. Із циклу «Свято матері» // Там само. – № 5/6. – С. 44.

1513. Рильський М. Т. Мандрівки в молодість: Поема. – К.; Х.: Укрдержвидав, 1944. – 120 с.

1514. Рильський М. Т. Те саме: Поема 1941–1944 // Укр. література. – 1944. – № 1. – С. 4–9; № 3/4. – С. 47–53.

1515. Рильський М. Т. Марина: Віршована повість. – 2-е вид. – К.: Спілка радян. письменників України. – 1944. – 114 с.
1516. Рильський М. Т. Неопалима купина: Поезії 1942–1944. – К.: Спілка радян. письменників України. – 1944. – 64 с.
1517. Рильський М. Т. Шевченківські дні як велика традиція // Пам'яті Т. Г. Шевченка: збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – М.: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 9–13.
1518. Рильський М. Т., Бажан М. П. та ін. Слово великому Сталіну від українського народу // Україна. – 1944. – № 11/12. – С. 10–16.
1519. Рильський М. Т. The People Immortal // VOKS: Bull. – 1944. – № 2/3. – Р. 29–31.
1520. Ролл Я. В. Інститут гідробіології Академії наук УРСР // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 1/2. – С. 30–32.
1521. Ролл Я. В. Фітопланктон як показник забруднення ріки // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 443–454.
1522. Рубач М. А. Велика Сталінградська битва: Стенограма доповідей, зачитаних у березні 1943 р. комскладові Уфимського гарнізону // Укр. література. – 1944. – № 2. – С. 80–110.
1523. Савін Г. М. Деякі статистичні задачі плоскої теорії пружності анізотропного середовища // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 282–304.
1524. Савін Г. М. Михайло Михайлович Федоров: До 75-річчя з дня народження // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 1/2. – С. 75–82.
1525. Самойловський І. М. Кисво-Печерськ // Дніпро. – 1944. – № 4. – С. 114–115.
1526. Сапегін А. О. «Критика теорії зростової циклічності» // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 359–364.
1527. Свечников В. Н. Потенциометрическое исследование реакции взаимодействия известняка с хлорным железом // Защитные плёнки на слоях. – М.; Л.: Б. и., 1944. – С. 61–62.
1528. Сельський В. О. Значення розвідкових робіт у виявленні нафтоносних структур у БАРСР // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 5–17. – Рез. рос., англ.

1529. Сельський В. О. Тектонічні побудовання в зв'язку з даними геофізики // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 188–208.
1530. Серенсен С. В. Міцність при змінних напругах в зв'язку з розрахунком деталей машин // Там само. – С. 525–538.
1531. Серенсен С. В. Об оценке долговечности при изменяющейся амплитуде переменных напряжений // Вестник машиностроения. – 1944. – № 7/8. – С. 1–7.
1532. Серенсен С. В. Прочность валов и осей в связи с напрессовкой деталей // Исследования в области машиноведения. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1944. – С. 58–69.
1533. Серенсен С. В. Conditions tailureand factor of safety in members subject toalternating stresses // Philos. Mag. J. Sci. – 1944. – Vol. 35, № 246. – P. 470–477.
1534. Синцов Д. М. Дослідження за теорією Пфаффових рівнянь // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 209–224.
1535. Сиротинин Н. Н. И. И. Мечников – основатель фагоцитарной теории. (Борьба за установление фагоцитарной теории) // Успехи соврем. биологии. – 1944. – Т. 18, № 3 – С. 340–351.
1536. Сиротинін М. М. Про анафілаксію у новонароджених // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 13–28.
1537. Славін Л. М. Відділ суспільних наук // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 63–68.
1538. Славін Л. М. Населення території України з найдавніших часів до утворення Київської держави // Нарис історії України. – Торонто: Укр. життя, 1944. – С. 15–27.
1539. Славін Л. М. Ольвія, як міське поселення // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 90–113.
1540. Славін Л. М. Шевченківські дні 1943 року // Там само. – С. 5–9.
1541. Смирнова-Замкова О. І. Аргірофільна основна речовина і гіпертонічна хвороба // Мед. журн. – 1944. – Т. 13. – С. 247–256.
1542. Смирнова-Замкова О. І. Будова гемато-паренхіматозного бар'єру за нормальних і патологічних умов // Там само. – Т. 12. – С. 37–51. – Рез. рос., англ.
1543. Смирнова-Замкова О. І. Основна аргірофільна речовина та її значення в патології // Там само. – Т. 13. – С. 235–246.
1544. Смирнова-Замкова О. І. Патогенез гіпертонії за даними людського і експериментального (кролики) матеріалу // Ювілейний збірник АН УРСР, присвя-

чений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 456–470. – Рез. рос., англ.

1545. Смирнова-Замкова О. І. Фактичний матеріал до доповіді: «Патогенез гіпертонії в освітленні експерименту» // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 54–61. – Рез. рос., англ.

1546. Смілянський Л. І. Виступали Бенедиктов, Полонський, Майков, Пісецький, Достоевський, Шевченко: Сторінка з біографії Т. Г. Шевченка // Україна. – 1944. – № 5/6. – С. 32.

1547. Соколовський О. Н. До перегляду деяких основних положень інженерної геології та ґрунтознавства // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 34–46. – Рез. рос., англ.

1548. Соколовський О. Н. До проблеми Середньої Наддніпрянщини // Україна. – 1944. – № 8/9. – С. 17–19.

1549. Соколовський О. Н. Нові факти і висновки щодо проблеми ЛЕСУ // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 225–256.

1550. Солодюк Н. Ф. До питання про аутокатализ при мускульному обміні. Повідомл. 2 // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 127–132.

1551. Солодюк Н. Ф. Повідомл. 3 // Там само. – С. 133–136.

1552. Сорені Е. Т. Гальмування фосфоролізу глікогену клітинним диханням // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 254–272.

1553. Спасокукоцький О. І. Гідрогеологічне дослідження озер Кандри-Куль та Асли-Куль з метою виявлення лікувальних грязей та їх випробування // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 56–77. – Рез. рос., англ.

1554. Спасокукоцький Ю. О. Вплив алергічного запалення (феномену Артюса) на опірність організму до злоякісного росту // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 307–318. – Рез. рос., англ.

1555. Спасокукоцький Ю. О. Функціональний стан фізіологічної системи сполучної тканини при захворюваннях алергічного характеру // Там само. – С. 293–306. – Рез. рос., англ.

1556. Спасокукоцький Ю. О. Цитотоксична стимуляція фізіологічної системи сполучної тканини як метод патогенетичної терапії алергічних захворювань // Там само. – С. 319–330. – Рез. рос., англ.



1557. Співак Е. Г. Батальний лексикон в дні Вітчизняної війни: З доповіді на липневій сесії АН УРСР 1942 р. // Вісті АН УРСР. – 1944. – №1/2. – С. 61–74.
1558. Співак Е. Г. Із спостережень над літературною мовою в дні Вітчизняної війни // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 114–138.
1559. Стельмах М. П. Березовий сік: Новели. – Уфа: Спілка радян. письменників України, 1944. – 72 с.
1560. Стельмах М. П. Україне вольной жить! [Нат. Кончаловская. Стихи.] – М.: Гослитиздат, 1944. – 104 с.
1561. Стражеско М. Д. Гематопаренхіматозний бар'єр у внутрішній патології // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 365–384.
1562. Стражеско М. Д. Про раневий сепсис // Мед. журн. – 1944. – Т. 13. – С. 115–133.
1563. Стражеско М. Д., Примак Ф. Я. До історії організації та діяльності клінічного відділу Інституту клінічної фізіології Академії наук Української РСР // Там само. – С. 257–262.
1564. Стражеско Н. Д. К патогенезу язвенной болезни // Сборник трудов 4-го пленума Больничного Совета НКЗ СССР и НКЗ РСФСР. – Горький: Б. и., 1944. – С. 187–196.
1565. Стражеско Н. Д. О показаниях и противопоказаниях к переливанию крови. – К.: Сан. отд. Киевск. воен. округа, 1944. – 11 с.
1566. Стражеско Н. Д. О раневом истощении как форме сепсиса: Выступл. в прениях // Труды 3-го пленума госпитального совета. – Свердловск: Б. и., 1944. – С. 214–216.
1567. Стражеско Н. Д. О раневом сепсисе // Советская медицина. – 1944. – № 1/2. – С. 8–12.
1568. Супруненко М. І. Відбудова народного господарства України. Розд. 15 // Нарис історії України. – Торонто: Укр. життя, 1944. – С. 186–189.
1569. Супруненко М. І. Індустріалізація народного господарства України. Розд. 16 // Там само. – С. 190–193.
1570. Супруненко М. І. Іноземна воєнна інтервенція і громадянська війна на Україні. Розд. 14 // Там само. – С. 169–185.
1571. Супруненко М. І. Колективізація народного господарства України. Розд. 17 // Там само. – С. 194–199.
1572. Супруненко М. І. Перемога Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні. Розд. 13 // Там само. – С. 162–168.

1573. Супруненко М. І. Перемога Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 5–17.

1574. Супруненко М. І. Україна в період боротьби за завершення будівництва соціалістичного суспільства і проведення Сталінської Конституції. Розд. 18 // Нарис історії України. – Торонто: Укр. життя, 1944. – С. 200–209.

1575. Супруненко М. І. Україна у Вітчизняній війні проти німецько-фашистських загарбників. Розд. 19 // Там само. – С. 210–213.

1576. Сухомел Г. Й. Другий закон термодинаміки в застосуванні до питань гідраліки відкритих русел і питання про опір рухові суден по каналах та річках // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 580–592.

1577. Тамарченко Д. О. Сатира в прозі Т. Г. Шевченка і російська революційно-демократична література // Там само. Т. 2. – С. 63–86.

1578. Тамарченко Д. О. Творчість Т. Шевченка і російська революційно-демократична література / Відп. ред. С. І. Маслов; Ін-т мови і літератури АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1944. – 146 с.

1579. Татаринов Є. О., Глузман Ф. А. До питання про цитотоксичні сироватки. Вплив антиретиккулярної і антисаркомної сироваток на ріст ієнсенівської саркоми // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 29–39. – Рез. рос., англ.

1580. Тимофеевський О. Д. До питання про здатність до диференціації опухових клітин в тканинних культурах // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 471–484.

1581. Тичина П. Г. Ти грими, наша славо, по світу! // Дніпро. – 1944. – № 1. – С. 26–27.

1582. Тичина П. Г. Тремтїть, супостати! // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – М.: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 5–8.

1583. Ткаченко М. М. Львів: Історична довідка // Укр. література. – 1944. – № 9/10. – С. 137–146.

1584. Ткаченко М. М. Холмщина, Грубенів, Ярослав – одвічні українські землі // Там само. – № 5/6. – С. 122–129.

1585. Ткаченко М. М. Шевченко в Москві // Пам'яті Т. Г. Шевченка: Збірник доповідей, читаних на ювілейній шевченківській сесії Академії наук УРСР 9 і 10 березня 1943 р. – М.: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 82–92.

1586. Ткачук В. П. Метод глибинної мікрофотографії // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 331–345.
1587. Третьяков Д. К. Відділ біологічних наук // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3/4. – С. 73–75.
1588. Третьяков Д. К. Відродження філогенетики // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 385–399.
1589. Третьяков Д. К. Очерки по филогении рыб / Пер. с укр. – К.: Изд-во АН УССР, 1944. – 177 с.: ил.
1590. Трохименко К. Д. Художня виставка V пленуму Спілки художників Радянської України // Укр. література. – 1944. – № 5/6. – С. 130–137.
1591. Українські перекази / Зібрав М. С. Возняк. – Краків; Львів, 1944. – 111 с.
1592. Уразовский С. С. Харьковский химико-технологический институт им. С. М. Кирова // Учёные Харькова к годовщине освобождения родного города. – Х.: Соц. Харьковщина, 1944. – С. 20–25.
1593. Уразовський С. С. Про топохімічну природу процесів формоутворення // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 292–304.
1594. Уразовський С. С., Полоцький І. Г. Новий метод збудження ультразвукових коливань і його практичне застосування // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 146–161. – Рез. рос., англ.
1595. Утєвський А. М. Дослідження продуктів окислення адреналіну // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 485–500.
1596. Учёные Харькова к годовщине освобождения родного города. Краткий обзор работы учебных и научных институтов за годы Отечественной войны / Отв. ред. С. С. Уразовский. – Х.: Соц. Харьковщина, 1944. – 83 с.
1597. Фердман Д. Л. О лечебном применении витамина К<sub>3</sub> (метилнафтохинона) // Витамин К: Труды конференции по витамину К, созванной Академией наук УССР и Наркомздоровья БАССР в Уфе 15–17 мая 1943 г. – М.: Изд-во АН УССР, 1944. – С. 89.
1598. Фиалков Я. А. О некоторых свойствах сфагнового мха // Фармация. – 1944. – № 3. – С. 13–15.
1599. Фиалков Я. А. Растительные источники витамина К // Витамин К: Труды конференции по витамину К, созванной Академией наук УССР и Наркомздоровья БАССР в Уфе 15–17 мая 1943 г. – М.: Изд-во АН УССР, 1944. – С. 107–116.

1600. Фиалков Я. А., Каганская К. Я. Электрохимическое изучение спиртовых растворов нитрата йода // Журн. общей химии. – 1944. – Т. 14, № 1/2. – С. 3–12.
1601. Фиалков Я. А., Сольц Л. М. Применение отходов ишимбаевской нефти в качестве основы для масел и для получения вазелина для масел. Сообщ. 1 // Фармация. – 1944. – № 1. – С. 9–19.
1602. Фиалков Я. А., Сольц Л. М. Упрощенный метод получения бромистого натрия и бромистого железа. Сообщ. 2 // Там само. – № 2. – С. 11–14.
1603. Фиалков Я. А., Толстихина К. И. Получение земляных красок из бокситов и цветных глин Вязовского и Юрюзанского месторождений // Сообщ. о науч. работах чл. Всесоюз. хим. о-ва им. Д. И. Менделеева. – 1944. – Вып. 2. – С. 15.
1604. Фиалков Я. А., Киприанов А. И., Сольц Л. М. Отчет о работе по получению эфира для наркоза // Фармация. – 1944. – № 1. – С. 14–17.
1605. Фиалков Я. А., Френкель Г. М., Качерова С. А. Дезинфекционный препарат из соснового дёгтя // Там само. – № 2. – С. 16–19.
1606. Фиалков Я. А. Про полігалогени // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 120–135.
1607. Фиалков Я. А., Блейхман К. С. Про промислове використання бокситів родовищ БАРСР і Південного Уралу // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 162–175. – Рез. рос., англ.
1608. Філатов В. П. Робоча гіпотеза тканинного лікування // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 400–412.
1609. Францевич І. М. До статистичної теорії адсорбційного шару // Там само. – С. 593–603.
1610. Францевич І. М. Термічна обробка сталі «Е-16» і рекристалізація сталі Е-16 і судносталі // Праці січневої сесії АН УРСР (12–14 січня 1942 р.). Т. 2. Доповіді Відділу фізико-хімічних і математичних наук. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 195–201. – Рез. рос., англ.
1611. Френкель Г. М. Дисоціація мікробів // Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 2. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – С. 237–253.
1612. Холодный Н. Г. Атмосфера как возможный источник витаминов // Докл. АН СССР. – 1944. – Т. 43, № 6. – С. 272–275.
1613. Холодный Н. Г. Летучие выделения цветов и листьев как источник питания микроорганизмов // Там само. – Т. 43, № 2. – С. 75–78.
1614. Холодный Н. Г. Мысли дарвиниста о природе и человеке. – Ереван: Изд-во АН АрмССР, 1944. – 59 с.

1615. Холодный Н. Г. Органические вещества атмосферы и их роль в живой природе // Изв. АН АрмССР. Естеств. науки. – 1944. – № 3. – С. 31–42. – Рез. вірм., англ.
1616. Холодный Н. Г. Физиологическое действие яда осы на растения // Докл. АН АрмССР. – Т. 1, № 4. – С. 19–21.
1617. Холодный Н. Г., Ярошенко Г. Д., Тахтаджян А. Л. К экспериментальной морфологии и тератологии листа // Бот. журн. СССР. – 1944. – Т. 29, № 4. – С. 99–106.
1618. Хрестоматія з української літератури: Для 5 кл. серед. школи / Ред. Є. П. Кирилук. – 2-е вид. – К.; Х.: Радян. школа, 1944. – 287 с.: ілюстр., сх.
1619. Швець І. Т. Робота і наукові досягнення Інституту енергетики Академії наук УРСР // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 1/2. – С. 44–51.
1620. Швець І. Т. Універсальна овочесушарня колгоспного типу // Там само. – С. 58–60.
1621. Шерстюк Ф. Ю. Олександр Пархоменко. [Біогр. нарис]. – К.; Х.: Укрдержвидав, 1944. – 28 с.
1622. Шерстюк Ф. Ю. Україна в другій половині XIX століття. Розд. 8 // Нарис історії України. – Торонто: Укр. життя, 1944. – С. 116–132.
1623. Шерстюк Ф. Ю. Україна в першій половині XIX століття. Розд. 7 // Там само. – С. 99–115.
1624. Шмидт О. Ю. О происхождении визуально-двойных звёзд и особенности их орбит // Докл. АН СССР. – 1944. – Т. 44, № 1. – С. 8–12.
1625. Ювілейний збірник АН УРСР, присвячений 25-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1917–1942). Т. 1 / Відп. ред. Б. І. Чернишов. – Куйбишев: Вид-во АН УРСР, 1944. – 604 с.: ілюстр.
1626. Те саме. Т. 2. – 305 с.
1627. Юдіна Н. Д. Вплив насіння бур'яну роду Brassica на розвиток аліментарного тиреотоксикозу у кроликів // Мед. журн. – 1944. – Т. 12. – С. 105–109. – Рез. рос., англ.
1628. Юшков С. В. Учебное пособие по истории государства и права СССР. Вып. 1, 2. Общественно-политический строй и право Киевского государства. – М.: Юрид. изд-во НКЮ СССР, 1944. – 64 с.
1629. Яновский Ю. И. Земля отцов / Пер. с укр. – М.: Гослитиздат, 1944. – 152 с.
1630. Яновський Ю. І. Земля батьків: Зб. оповідань. – К.; Х.: Укрдержвидав, 1944. – 253 с.
1631. Яновський Ю. І. Син династії: Драма на 3 дії. (Літ. варіант твору). – К.; Х.: Укрдержвидав, 1944. – 102 с.

1632. Адрианова-Перетц В. П., Орлов А. С. Литературоведение русского средневековья // Изв. АН СССР / Отд-ние лит. и языка. – 1945. – Вып. 6. – С. 245–250.
1633. Альперн Д. Е. Значение химических факторов нервного возбуждения при трофических язвах // Госпит. дело. – 1945. – № 1/2. – С. 29–31.
1634. Альперн Д. Е. Нейрогуморальные факторы в воспалительном процессе // Врачеб. дело. – 1945. – № 5/6. – С. 237–240.
1635. Альперн Д. Е., Цейтлин А. З. Патогенетическое лечение трофических язв // Там само. – № 3/4. – С. 123–126.
1636. Альперн Д. Е. Про патогенез і експериментальну терапію трофічних виразок // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 255–263.
1637. Аснис А. Е. Влияние порядка газовой резки на образование трещин в деталях из специальной стали // Автогенное дело. – 1945. – № 10. – С. 20.
1638. Аснис А. Е. Электроды с покрытием АНР для дуговой резки металлов // Там само. – № 1. – С. 3.
1639. Ахиезер А. И. О некоторых формулах обращения сингулярных интегралов // Изв. АН СССР. Сер. мат. – 1945. – Т. 9, № 4. – С. 275–290.
1640. Ахиезер А. И., Померанчук И. Я. О теплопроводности висмута // Журн. эксперим. и теорет. физики. – 1945. – Т. 15, вып. 10. – С. 587–591.
1641. Ахієзер О. І., Померанчук І. Я. On the elastic scattering of fast charged particles by nucle // Journ. of Physics. – 1945. – Vol. 9, № 6. – P. 471–476.
1642. Ахієзер О. І., Померанчук І. Я. On the scattering of low energy neutrons in Helium II // Там само. – P. 461–464.
1643. Ахієзер О. І., Померанчук І. Я. On the thermal conductivity of Bismuth // Там само. – Vol. 9, № 2. – P. 93–96.
1644. Бабко А. К. Відділ фізико-хімічних та математичних наук АН УРСР // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 102–106.
1645. Бабко А. К. Железо-салицилатные комплексы // Журн. общей химии. – 1945. – Т. 15, вып. № 9/10. – С. 745–757. – Рез. англ.
1646. Бабко А. К. Комплексные соединения в аналитической химии // Завод. лаборатория. – 1945. – Т. 11, № 11/12. – С. 999–1010.
1647. Бабко А. К. Равновесие в растворе: салицилат железа – ацетат железа. К образованию комплексов металлов со слабыми кислотами // Журн. общей химии. – 1945. – Т. 15, вып. 9/10. – С. 758–765. – Рез. англ.
1648. Бабко А. К. Реакция иона железа с фенолом // Там само. – Т. 15, вып. № 11/12. – С. 874–883. – Рез. рос., англ.

1649. Бабко А. К., Коротун М. В. Прямое титрование никеля раствором диметилглиоксима // Завод. лаборатория. – 1945. – Т. 11, № 10. – С. 896–899.
1650. \* Белецкий А. И. Творческий путь М. Рыльского // Рыльский М. Ф. Стихотворения, поэмы. – М.: Госполитиздат, 1945.
1651. Белозерский А. Н. О химической природе волютина // Микробиология. – 1945. – Т. 14, вып. 1. – С. 29–35.
1652. Бернштейн С. Н. Академик П. Л. Чебышев: К 50-летней годовщине его кончины 8 декабря 1894 г. // Природа. – 1945. – № 3. – С. 78–86.
1653. Бернштейн С. Н. Конструктивная теория функций как развитие идей Чебышева // Изв. АН СССР. Сер. мат. – 1945. – Т. 9, № 5. – С. 145–158. – Рез. англ.
1654. Бернштейн С. Н. О работах П. Л. Чебышева по теории вероятностей // Научное наследие П. Л. Чебышева. Вып. 1. Математика. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1945. – С. 43–68.
1655. Білецький О. І. Шевченкові роковини 1945 року // Дніпро. – 1945. – № 3. – С. 105–111.
1656. Білецький О., Волинський П., Волков Р., Устенко М. Українська література: Підруч. для 8 кл. серед. школи. – М., 1945. – 300 с.
1657. Білий М. Д. Залежність між швидкістю росту і віком риби // Доп. АН УРСР. – № 3/4. – С. 133–138. – Рез. рос., англ.
1658. Білий М. Д. Залежність між швидкістю росту і розміром риби // Там само. – 1945. – № 1/2. – С. 27–39. – Рез. рос., англ.
1659. Блохинцев Д. И. Движущийся приемник звука // Докл. АН СССР. – 1945. – Т. 47, № 1. – С. 22-25.
1660. Блохинцев Д. И. Распространение звука в турбулентном потоке // Там само. – Т. 46, № 4. – С. 150-153.
1661. Блохинцев Д. И. Релятивистски-инвариантное обобщение законов взаимодействия элементарных частиц // Уч. зап. МГУ. Сер. физика. – 1945. – Кн. 3, вып. 77. – С. 101-111.
1662. Блохинцев Д. И. Современное состояние теории фосфоресценции // Изв. АН СССР. Сер. физич. – 1945. – Т. 9, № 4/5. – С. 391-402.
1663. Боголюбов Н. Н. О влиянии случайной силы на гармонический вибратор // Уч. зап. МГУ. Сер. физика. – 1945. – Кн. 3, вып. 77. – С. 51–73.
1664. Боголюбов Н. Н. О некоторых предельных распределениях для сумм, зависящих от произвольных фаз // Там само. – С. 43–50.
1665. Боголюбов Н. Н. О некоторых статистических методах в математической физике. – К.: Изд-во АН УССР, 1945. – 137 с.

1666. Боголюбов Н. Н. Основные даты жизни и научной деятельности акад. Н. М. Крылова // Исаков О. В. Н. М. Крылов. – Б. м.: Всесоюз. книжн. палата, 1945. – С. 4–8.
1667. Боголюбов Н. Н. Статистическая теория возмущения // Уч. зап. МГУ. Сер. физика. – 1945. – Кн. 3, вып. 77. – С. 74–100.
1668. Богомолец А. А. Ближайшие задачи научной медицины // Врачеб. дело. – 1945. – № 11/12. – С. 492–515.
1669. Богомолец А. А. Значение победы для славянских народов // Славяне. – 1945. – № 5. – С. 25–26.
1670. Богомолец А. А. Новые пути в лечебной и профилактической борьбе против рака // Врачеб. дело. – 1945. – № 9/10. – С. 385–392.
1671. Богомолец О. О. Вступна промова на урочистих зборах, присвячених 75-річчю з дня народження та 50-річчю наукової діяльності Героя Соціалістичної праці, дійсного члена АН УРСР Є. О. Патона. 12 травня 1945 // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 4/5. – С. 28–29.
1672. Богомолец О. О. До 25-річчя Академії наук УРСР: Доповідь на урочистому засіданні 26 вересня 1944 р. // Там само. – 1945. – № 1. – С. 17–30.
1673. Богомолец О. О. Найближчі завдання наукової медицини // Врачеб. дело. – 1945. – № 11/12. – С. 491–500. – Рез. нім.
1674. Богомолец О. О. Погляд у майбутнє // Україна. – 1945. – № 12. – С. 16–17.
1675. Богомолец О. О. Показання та протипоказання для терапевтичного застосування АЦС // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 5–9.
1676. Богомолец О. О. Рік роботи Академії наук звільненої радянської України // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 6. – С. 14–19.
1677. Богомолец О. О. Anti-reticular cytotoxic serum as means of pathogenic therapy // Can. M. A. J. – 1945. – № 52. – P. 76–77.
1678. Богомолец О. О. Blut transfusion in tretment of internal dissase // Amer. Sov. Med. – 1945. – № 2. – P. 196–198.
1679. Бодрова Н. В., Краюхин Б. В. Творческий путь Александра Васильевича Леонтовича // Физиол. журн. – 1945. – № 5/6. – С. 229–235.
1680. Бойко І. Д. Возз'єднання українського народу в єдиній Українській радянській державі. – Х.: Кн.-журн.-газет. вид-во, 1945. – 24 с.
1681. Бондарчук В. Г. Вулкани і землетруси. – К.: Радян. Україна, 1945. – 24 с.
1682. Ботанічний журнал. Т. 2, № 3/4 / АН УРСР; Відп. ред. М. Г. Холодний, А. О. Сапегін – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – 247 с.
1683. Брауде С. Я. К вопросу о действии магнитного поля на пространственный заряд в плоском и цилиндрическом диодах. Ч. 2. Цилиндрический диод в магнитном поле // Журн. теорет. физики. – 1945. – Т. 15. – С. 107–128.



1684. Бродський О. І. Раман-спектри рідких сумішей // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 3–7. – Рез. рос.
1685. Будников П. П. Гідравлічний безклінкерний і малоклінкерний цемент з доменних шлаків // Там само. – С. 9–13. – Рез. рос.
1686. Будников П. П. Дійсний член Академії наук УРСР Єгор Іванович Орлов: Некролог // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 77.
1687. Будников П. П. Мулітовий вогнетрив на базі каоліну і глинозему // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 15–17. – Рез. рос.
1688. Будников П. П., Гольденберг И. Г. Роль сульфоалюміната кальція в екзотермії твердження глиноземистого цементу // Журн. прикл. хімії. – 1945. – Т. 18, № 1/2. – С. 15–19. – Рез. англ.
1689. Будников П. П., Гузев В. К. Коррозія бетону шахтними і моючими уголь водами і підбір більш стійкого цементу // Там само. – Т. 18, № 9/10. – С. 474–482. – Рез. англ.
1690. Булаховський Л. А. Академік Олександр Іванович Білецький: До 60-річчя життя і 35-річчя наукової діяльності // Україна. – 1945. – № 4/5. – С. 25.
1691. Булаховський Л. А. Нове видання «Українського правопису» // Радян. школа. – 1945. – № 4. – С. 20–24.
1692. Булаховський Л. А. Шлях ученого: До 60-річчя Олександра Івановича Білецького // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 4/5. – С. 37–43.
1693. \* Бурксер Е. С. Фізико-хімічні дослідження лікувальних грязей озера Кондры-Куль в Башкирії // Доп. АН УРСР. – 1945. – С. 17–24.
1694. Бурксер Е. С. Причини метаморфізації деяких соляних водойм УРСР // Там само. – № 3/4. – С. 19–26. – Рез. рос.
1695. Вайнштейн Ф. М., Костюченко Л. О., Поляков М. В. Вплив водень-сульфіду на каталітичну окисацію амоніаку // Там само. – С. 51–55. – Рез. рос.
1696. Вайнштейн Ф. М., Поляков М. В. К вопросу о механизме каталитического окисления аммиака // Журн. физ. химии. – 1945. – Т. 15, вып. 2. – С. 164–173.
1697. Василенко А. О. До чергових питань механізації сільського господарства // Сільське госп-во України. – 1945. – № 1. – С. 49–51.
1698. Василенко А. О. Проблеми механізації збирання цукрового буряку // Там само. – № 9. – С. 36–41.
1699. Василенко П. М. Исследование работы сошников и пути их усовершенствования. – К.: КСХИ, 1945. – 222 с.
1700. Введенский А. А. Иван Грозный. – К.: Б. и., 1945. – 26 с.
1701. Вернадський В. І. La biogéochimie // Scientia. – Ser. 5. – 1945. – Ann 39. – P. 77–84.

1702. Вернадський В. І. The biosphere and noosphere // Amer. Sci. – 1945. – Vol. 33, № 1. – P. 1–2.
1703. Визволення Львівщина: Збірник, присвячений першим роковинам визволення Львівської області від німецько-фашистських загарбників / Редкол.: М. С. Возняк, Я. О. Галан та ін. – Львів: Вільна Україна, 1945. – 159 с.: ілюстр., портр.
1704. Вірник Д. Ф. Допоможемо швидше загоїти тяжкі рани, заподіяні війною: До підсумків наукової конференції Інституту економіки АН УРСР з питань відбудови народного господарства // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 4/5. – С. 59–68.
1705. Вісті АН УРСР. № 1 / Відп. ред. Б. І. Чернишов. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – 63 с.
1706. Те саме. № 2/3. – 110 с.
1707. Те саме. № 4/5 / Відп. ред. Г. В. Курдюмов. – 81 с.
1708. Те саме. № 6. – 87 с.
1709. Витман Ф. Ф., Давиденков Н. Н. О методике изучения механических свойств хромовых покрытий // Завод. лаборатория. – 1945. – Т. 11, № 9. – С. 843–852.
1710. Власюк П. А. Василь Робертович Вільямс – основоположник сучасної агрономії: До 6-річчя з дня смерті // Сільське госп-во України. – 1945. – № 10/11. – С. 61–65.
1711. Власюк П. А. Використання покладів фосфоритів на добриво // Там само. – № 4. – С. 30–33.
1712. Власюк П. А. Відділ біологічних наук АН УРСР: Хроніка // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 98–102.
1713. Власюк П. А. Вплив марганцевих і борних мікродобрив на ріст і продуктивність багаторічних трав на першому році їх життя // Бот. журн. – 1945. – Т. 2, № 3/4. – С. 93–121. – Рез. рос., англ.
1714. Власюк П. А. Вчення академіка В. Р. Вільямса на службі соціалістичного землеробства: До 6-х роковин з дня смерті В. Р. Вільямса // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 6. – С. 38–48.
1715. Власюк П. А. Значення марганцю в поліпшенні азотистого живлення рослин // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 109–121. – Рез. рос.
1716. Власюк П. А. Клімент Аркадійович Тімірязєв – основоположник сучасної агробіології: До 25-річчя з дня смерті // Сільське госп-во України. – 1945. – № 4. – С. 62–63.
1717. Власюк П. А. Місцеві добрива. – К.; Х.: Держсільгоспвидав, 1945. – 63 с.: мал.
1718. Власюк П. А. Підвищення ефективності добрив мікроелементом марганцем // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 103–108. – Рез. рос.

1719. Власюк П. А. Система питания растений свекловичного севооборота / Отв. ред. Н. Н. Гришко; Ин-т ботаники АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1945. – 355 с.: ил., табл. – Рез. рус., англ.
1720. Власюк П. А. Сполучення органічних і мінеральних добрив для цукрових буряків // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 89–102. – Рез. рос.
1721. Власюк П. А. У Відділі біологічних наук АН УРСР: Хроніка // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 6. – С. 65–68.
1722. Воблий В. К. Транспорт УРСР // Народне господарство Радянської України: Зб. наук. статей / Ін-т економіки АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – С. 201–220.
1723. Воблий К. Г. Великі ленінські ідеї електрифікації країни: До 25-річчя плану ГОЕЛРО // Пропагандист і агітатор. – 1945. – № 1. – С. 32–37.
1724. Воблий К. Г. Вступ // Економічна географія Радянської України. Ч. 1. Фізико-географ. огляд. – К.: Б. в., 1945. – С. 5–11.
1725. Воблий К. Г. На Третій сесії Ради ЮНРРА // Сучасне і майбутнє. – 1945. – № 7. – С. 13–17.
1726. Воблий К. Г. Передмова // План науково-дослідних робіт Академії наук Української Радянської Соціалістичної республіки на 1945 рік / Інститут економіки АН УРСР. – К.: Б. в., 1945. – С. 7–8.
1727. Воблий К. Г. Розвиток народного господарства УРСР // Народне господарство Радянської України: Зб. наук. статей / Ін-т економіки АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – С. 5–28.
1728. Воблий К. Г. Фізико-географічний нарис УРСР // Календар-довідник на 1945 рік. – К.: Б. в., 1945. – С. 194–196: ілюстр.
1729. Воблий К. Г. Фізико-географічні зони і райони УРСР. Розд. 10 // Економічна географія Радянської України. Ч. 1. Фізико-географічний огляд. – К.: Б. в., 1945. – С. 107–118.
1730. Вовкогон А. П., Фиалков Я. А. Физико-химическое изучение систем хлорид индия – хлориды других металлов. 1. Термический анализ // Журн. общей химии. – 1945. – Т. 15, вып. 11/12. – С. 903–910. – Рез. англ.
1731. Возняк М. С. До історії тексту «Украдене щастя» Франка // Радян. Львів. – 1945. – № 2/3. – С. 46–57.
1732. Возняк М. С. Я став соціалістом. Іван Франко та класики марксизму // Україна. – 1945. – № 9. – С. 8–9.
1733. Воронцов Д. С. О природе медленной части тока действия скелетной мышцы // Бюл. эксперим. биологии и медицины. – 1945. – Т. 19, № 4/5. – С. 8–11.
1734. Воронцов Д. С. О токе действия старториуса лягушки // Там само. – С. 20–22.

1735. Гак Д. В. Машинобудівельна і металообробна промисловість України // Народне господарство Радянської України: Зб. наук. статей. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – С. 123–150.
1736. Гак Д. В. Україна – чорноморська держава // Сучасне і майбутнє. – 1945. – № 7. – С. 20–24.
1737. Гершензон С. М. Распространение черных хомяков в СССР // Докл. АН СССР. – 1945. – Т. 47, № 8. – С. 622–625.
1738. Гершензон С. М. Роль природного добору в поширенні й динаміці меланізму у хом'яка // Наукова конференція, присвячена розвиткові науки й культури на Україні 22–28 лютого 1945: Матеріали до доповідей. Ч.1. – К.: Вид-во КДУ, 1945. – С. 50–51.
1739. Гершензон С. М. Сезонные изменения частоты черных хомяков // Докл. АН СССР. – 1945. – Т. 48, № 9. – С. 709–712.
1740. Гинзбург М. Б. Антропологический отдел Музея антропологии и этнографии Академии наук УССР // Природа. – 1945. – № 3. – С. 87–89.
1741. Горенбейн Е. Я. Физико-химическое исследование концентрированных растворов (электропроводность, вязкость и удельные веса систем  $\text{SbBr}_3 - \text{AlBr}_2$ ,  $\text{ZnBr}_2 - \text{AlBr}_3$  и  $\text{KBr} - \text{AlBr}_3$  в расплавленном состоянии // Журн. общей химии. – 1945. – Т. 15, вып. 9/10. – С. 729–744. – Рез. англ.
1742. Горделадзе Ш. Г. Минуле й майбутнє Сонця // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 6. – С. 49–56.
1743. Горев М. М. До характеристики мозкового кровообігу при експериментальному шоку: Поперед. повідомл. // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 139–149.
1744. Гринберг И. В. Итоги и перспективы теории Вернера // Успехи химии. – 1945. – Т. 14, вып. 3. – С. 213–221.
1745. Гудзий Н. К. История древней русской литературы: Учеб. для высш. учеб. заведений. – 3-е изд., перераб. – М.: Учпедгиз, 1945. – 511 с.
1746. Гудзий Н. К. Культура Руси XI–XV вв.: Стенограмма лекции, прочитан. 27 ноября 1944 года в лектории Объединения гос. изд-ств при СНК РСФСР. – М.: Б. и., 1945. – 21с.
1747. Гудзий Н. К. Лев Толстой: Стенограмма публичной лекции, прочитанной 15 декабря 1944 года в Колонном зале Дома Союзов в Москве. – М.: Б. и., 1945. – 28 с.
1748. Гудзий Н. К. Методика преподавания курса истории литературы в университете // Московский ордена Ленина государственный университет им. М. В. Ломоносова: Учебно-методическая конференция 7–12 июня 1945 г.: Тезисы докладов – М.: Б. и., 1945. – С. 84–86.
1749. Гудзий Н. К. «Слово о полку Игореве» // БСЭ. – Т. 15. – М.: Б. и., 1945. – Стб. 406–411.

1750. Гудзій М. К. Sobre el «Cantar de las huestes le Igor»// La literatura internacional. – 1945. – № 9. – С. 40–45, 55–56.
1751. Гулий М. Ф. Академік О. В. Палладін: До 60-річчя з дня народження та 40-ліття наукової і педагогічної діяльності // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 6. – С. 21–25.
1752. Гуслистий К. Г. Героїчне минуле Києва: Стенограма публічної лекції, що прочитана 29 березня 1945 р. в залі Держ. філармонії в Києві / Лекц. бюро Упр. в справах вищої школи при РНК УРСР. – К.: Б. в., 1945. – 28 с.
1753. Давиденков Н. Н., Беляєв С. Е. Замена призматических ударных образцов цилиндрическими с круговой выточкой // Завод. лаборатория. – 1945. – Т. 11, № 1. – С. 78–84.
1754. Давиденков Н. Н., Беляєв С. Е., Марковец М. П. Получение основных механических характеристик стали с помощью измерения твёрдости // Там само. – Т. 11, № 10. – С. 966–973.
1755. Давиденков Н. Н., Витман Ф. Ф. О методике изучения механических свойств хромовых покрытий // Там само. – Т. 11, № 9. – С. 843–852.
1756. Давиденков Н. Н., Спиридонова Н. И. Анализ напряжённого состояния в шейке растянутого образца // Там само. – Т. 11, № 6. – С. 583–593.
1757. Давыдов О. С. Волновое управление частицы, имеющей спин  $3/2$  в отсутствие поля // Журн. эксперим. и теорет. физики. – 1945. – Т. 13, вып. 9/10. – С. 313.
1758. Данилов В. И., Зубко А. М. Локальный спектральный анализ при решении некоторых металлургических задач // Завод. лаборатория. – 1945. – Т. 11, № 7/8. – С. 672–680.
1759. Делимарский Ю. К. Гальванические цепи Даниеля в расплавленных бромидах // Журн. физ. химии. – 1945. – Т. 19, вып. 9. – С. 465–468.
1760. Делимарский Ю. К., Бызго В. С. Получение квасцов из алунитов Акташа по бескислотному методу // Журн. прикл. химии. – 1945. – Т. 18, № 6. – С. 342–353. – Рез. англ.
1761. Деркач М. Д. Недрукована поема Лесі Українки // Радян. Львів. – 1945. – № 5/6. – С. 30.
1762. Доповіді АН УРСР. № 1/2 / Відп. ред. Б. І. Чернишов. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – 66 с.
1763. Те саме. № 3/4. – 148 с.
1764. Дорошкевич О. К. Українська культура в двох столицях Росії: Іст.-літ. нарис. – К.: Держвидав УРСР, 1945. – 37 с.
1765. Душечкін О. І. Поліпшити родючість ґрунтів українського Полісся // Сільське госп-во України. – 1945. – № 1. – С. 24–29.

1766. Душечкін О. І. Про районування способів виготовлення і зберігання гною // Там само. – № 4. – С. 25–29.
1767. Дядиченко В. А. Семен Палій // Дніпро. – 1945. – № 4. – С. 104–111.
1768. Економічна географія Радянської України. Ч. 1. Фізико-географічний огляд / Ін-т економіки АН УРСР; Ред. К. Г. Воблий. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – 119 с.: мапи.
1769. Ермоленко Н. Ф., Коденская В. С. Влияние коллоидных стабилизаторов на смачивание гидрофобной поверхности водной суспензией кремнефтористого натрия и его смываемости // Журн. прикл. химии. – 1945. – Т. 18, № 11/12. – С. 680–685.
1770. Євлахова А. О. Використання грибків у боротьбі з шкідливою черепашкою // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 139–141.
1771. Єрмаков М. В. Про проблему еволюції вегетативної нервової системи // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 305–322.
1772. Єрмаков М. В. Розподіл води в кістковому мозку кісток кінцівки котів у нормі і під час шоку // Там само. – С. 129–137.
1773. Засенко О. Є. Заспів до поеми: Вірші // Укр. література. – 1945. – № 3. – С. 74.
1774. Засенко О. Є. Сонце встає над землею моєю: Вірші // Там само. – № 7/8. – С. 96.
1775. Зеров Д. К. Проблема происхождения архегониатных растений // Советская ботаника. – 1945. – Т. 13, № 6. – С. 7–13.
1776. Зеров Д. К. Роботи українських ботаніків і розвиток ботанічних наук на Україні // Наукова конференція, присвячена розвитку науки і культури на Україні 22–28 лютого 1945. Ч. 1. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1945. – С. 55–56.
1777. Зражевський А. І. Новий паразит бурякового довгоносика тахіна // Сільське госп-во України. – 1945. – № 9. – С. 55–56.
1778. Ивлев В. С. Плотность и распределение пищи как факторы, определяющие размеры рациона рыб // Зоол. журн. – 1945. – Т. 14, вып. 2. – С. 112–126.
1779. Исаченко Б. Л. Из истории развития микробиологии в СССР: К 220-летию АН СССР // Природа. – 1945. – № 3. – С. 66–70.
1780. Исаченко Б. Л. Луи Пастер: К 50-летию со дня смерти // Вестн. АН СССР. – 1945. – № 9. – С. 37–44.
1781. Исаченко Б. Л. Микробиология // Биол. науки. – М.; Л.: АН СССР, 1945. – С. 60–64.
1782. Исаченко Б. Л. Микробиология в Академии наук СССР // Микробиология. – 1945. – Т. 14, вып. 3. – С. 137–145.

1783. Исаченко Б. Л. О биолитогенезе травертинов // Рефераты работ учреждений Отд-ния биол. наук АН СССР за 1941–1943 гг. – М.; Л.: АН СССР, 1945. – С. 116–117.
1784. Исаченко Б. Л. О прорастании семян дикорастущих растений // Советская ботаника. – 1945. – Т. 13, № 3. – С. 53–57.
1785. Исаченко Б. Л. Об очередных задачах микробиологического изучения воды и грунтов морей. – М.; Л.: Главсевморпуть, 1945. – 13 с.
1786. Исаченко Б. Л. Очерки из истории микробиологии в России // Изв. АН СССР. Сер. биол. – 1945. – № 2. – С. 229–246.
1787. Исаченко Б. Л. Развитие микробиологии // Успехи биол. наук. – М.; Л.: АН СССР, 1945. – С. 299–314.
1788. Йосипенко М. К. Театральні ідеї І. К. Карпенка-Карого (Тобілевича): Доповідь на сесії АН УРСР, присвяченій сторіччю з дня народження І. К. Тобілевича, 11 вересня 1945 р. // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 6. – С. 26–37.
1789. Кавецкий Р. Е. О лечебном действии антиретиккулярной цитотоксической сыворотки // Сб. науч. трудов врачей эвакогоспиталей Башкирии. – 1945. – Т. 1, вып. 1. – С. 109–116.
1790. Кавецкий Р. Е. Актуальні питання етіології і патогенезу злоякісного росту і шляхи лікування та профілактики рака // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 11–25.
1791. Кавецкий Р. Е., Дядюша Г. Ф. До питання про співвідношення між функціональним станом фізіологічної тканини і картиною запального вогнища // Там само. – С. 27–36.
1792. Каган С. С., Климов К. М. Основные формы и методы диспансеризации инвалидов Великой отечественной войны // Врачеб. дело. – 1945. – № 11/12. – С. 596–602.
1793. Калиниченко Л. П. Гуцульський різьблений візерунок // Україна. – 1945. – № 2. – С. 32–33.
1794. Калиниченко Л. П. Давнє українське скло // Там само. – № 4/5. – С. 32–33.
1795. Калиниченко Л. П. Українська вишивка // Там само. – № 9. – С. 28.
1796. Калинович М. Я. Новий російсько-український словник Академії наук УРСР // Наукова конференція, присвячена розвитку науки і культури на Україні 22–28 лютого 1945. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1945. – С. 14–17.
1797. Калинович М. Я. Як виникла людська мова // Пропагандист і агітатор. – 1945. – № 7/8. – С. 90–95.
1798. Каптаренко-Черноусова О. К. Про вік так званих олігоценових покладів УРСР (за форамініферами) // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 57–61. – Рез. рос.

1799. Карпенко Г. В. Відділ технічних наук АН УРСР // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 95–98.
1800. Карпенко Г. В. До питання про відбудову вітряних млинів на селі // Сільське госп-во України. – 1945. – № 12. – С. 36–38.
1801. Карпенко Г. В. Підсумки лютневої сесії Академії наук УРСР: 1945 р. // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 17–23.
1802. Карпенко Г. В. По Відділу технічних наук: Хроніка // Там само. – № 4/5. – С. 74–76.
1803. Карпенко Г. В. Робота Відділу технічних наук АН УРСР (за час від липневої сесії АН УРСР 1943 р. до лютневої сесії АН УРСР 1945 року) // Там само. – № 2/3. – С. 37–49.
1804. Катина З. Ф. Чистотел большой (*Chelidonium majus* L.) как лекарственное растение // Врачеб. дело. – 1945. – № 3/4. – С. 164–165.
1805. Киприанов А. И., Ушенко И. К. Окраска и строение цианиновых красителей. 2. Тиакарбоцианины с электроотрицательными заместителями // Журн. общей химии. – 1945. – Т. 15, вып. 3. – С. 207–214. – Рез. англ.
1806. Киприанов А. И., Ушенко И. К. Окраска и строение цианиновых красителей. 3. Замещённые тиакарбоцианины несимметрического строения // Там само. – Т. 15, вып. 7/8. – С. 684–689. – Рез. англ.
1807. Киприанов А. И., Ушенко И. К., Сыч Е. Д. Окраска и строение цианиновых красителей. 1. Тиакарбоцианины с электроположительными заместителями // Там само. – Т. 15, вып. 3. – С. 200–206. – Рез. англ.
1808. Кирилюк Є. П. Відділ суспільних наук АН УРСР [у 1944 році] // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 84–95.
1809. Кирилюк Є. П. Иван Білик // Укр. література. – 1945. – № 12. – С. 131–146.
1810. Кирилюк Є. П. Иван Франко проти німців // Радян. школа. – 1945. – № 1/2. – С. 59–61.
1811. Кирилюк Є. П. Крилов і українська література: До 100-ліття від дня смерті І. А. Крилова // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 70–76.
1812. Кирилюк Є. П. Панас Мирний // Україна. – 1945. – № 2. – С. 28–29.
1813. Кирилюк Є. П. Панас Мирний – визначний народний письменник // Укр. література. – 1945. – № 3. – С. 112–123.
1814. Кирилюк Є. П. По Відділу суспільних наук АН УРСР: Хроніка // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 4/5. – С. 69–74.
1815. Кирилюк Є. П. У Відділі суспільних наук АН УРСР // Там само. – № 6. – С. 57–64.
1816. Клейн Б. И. Понятие о виде в общей и медицинской микробиологии // Микробиология. – 1945. – Вып. 1. – С. 35–44.



1817. Коваленко А. Д. Растяжение и изгиб дисков симметричного и несимметричного профиля // Сообщ. о н.-и. работе Киев. политехн. ин-та. – 1945. – Т. 4. – С. 55–56.
1818. Ковальський В. В., Глезіна О. М. Дегідрування у функціонально різних м'язах птахів на різних стадіях онтогенезу // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 143–148. – Рез. рос.
1819. Ковальський В. В., Палладіна Л. І., Епельбаум С. Є., Ролл А. І. Вплив водних екстрактів з консервованої шкіри на заживання ран // Там само. – № 1/2. – С. 17–25. – Рез. рос., англ.
1820. Колесса Ф. М. Фольклор Вітчизняної війни, зібраний в західних областях України. – Львів, 1945. – 64 с.
1821. Корнійчук Г. П., Хрізман І. О. Кінетика азотування заліза і його стопів амоніаком // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 47–49. – Рез. рос.
1822. Корнійчук О. Є. Місія містера Перкінса в країну більшовиків. – К.: Держвидав УРСР, 1945. – 72 с.
1823. Корсунський М. І. Focussing properties of the Axial Field  $E_{\theta} = -ar$  // Journ. of Physics. – 1945. – Vol. 9, № 6. – P. 501–504.
1824. Котов М. И. О нахождении в Киеве адвентивного карантинного сорняка *Amaranthus blitoides* S. Watson // Ботан. журн. СССР. – 1945. – Т. 30, № 4. – С. 187–188.
1825. Котов М. И., Карнаух Е. Д. О нахождении в СССР нового адвентивного растения – *Collomia linarus* Nutt // Там само. – С. 185–186.
1826. Кочерга І. А. «Ярослав Мудрий»: Як я працював над поемою // Україна. – 1945. – № 1. – С. 27.
1827. Крейн М. Г. О проблеме продолжения винтовых дуг в гильбертовом пространстве // Докл. АН СССР. – 1945. – Т. 45, № 4. – С. 139–142.
1828. Крейн М. Г. О самосопряженных расширениях ограниченных и полуограниченных эрмитовых операторов // Там само. – Т. 48, № 5. – С. 323–326.
1829. Крейн М. Г. Об одной экстраполяционной проблеме А. Н. Колмогорова // Там само. – Т. 46, № 8. – С. 339–342.
1830. Крейн М. Г. Об одном обобщении исследований G. Szego, В. И. Смирнова и А. Н. Колмогорова // Там само. – Т. 41, № 3. – С. 95–98.
1831. Крижанівський С. А. Весна перемоги. Невтішний. У травні. Ода солдатові: Вірші // Дніпро. – 1945. – № 5/6. – С. 72–74.
1832. Крижанівський С. А. Сучасна білоруська поезія // Там само. – № 11/12. – С. 122–123.
1833. Криштофович А. Н. Палеоботаника // Успехи биол. наук в СССР за 25 лет (1917–1942): Сб. статей. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1945. – С. 199–217.

1834. Криштофович А. Н. Унификация геологической терминологии и новая система региональной стратиграфии // *Материалы Всесоюз. геол. ин-та (ВСЕГЕИ). Сб. 4. Палеонтология и стратиграфия.* – Б. м.: Б. и., 1945. – С. 46–73. – Рез. англ.
1835. Криштофович А. Н. Форма сохранения растительных остатков и ее значение для решения проблем углеобразования // *Изв. АН СССР. Сер. геол.* – 1945. – № 2. – С. 136–150. – Рез. англ.
1836. Крупський М. К. Олексій Никанорович Соколовський: До 60-річчя з дня народження // *Вісті АН УРСР.* – 1945. – № 4/6. – С. 49–51.
1837. Кузнецов В. И. Применение антрохинон-а-арсоновой кислоты при определении малых количеств олова // *Завод. лаборатория.* – 1945. – Т. 11, № 4. – С. 263–266.
1838. Купала Янка. Білоруським партизанам / Пер. С. Крижанівський // *Дніпро.* – 1945. – № 11/12. – С. 124.
1839. Курдюмов Г. В., Энтин Р. И. Отпускная хрупкость конструкционных сталей. – М.: Металлургиздат, 1945. – 135 с.
1840. Лаврентьев М. О. Герой Соціалістичної Праці Євген Оскарівич Патон: До 75-річчя з дня народження // *Вісті АН УРСР.* – 1945. – № 1. – С. 30–36.
1841. Лавров Ф. І. Кобзарський заспів // *Україна.* – 1945. – № 12. – С. 12.
1842. Лейпунський О. І. П'ятдесят років радіо // *Вісті АН УРСР.* – 1945. – № 4/5. – С. 52–58.
1843. Липа О. Л. Сади і парки // *Україна.* – 1945. – № 12. – С. 30–31.
1844. Лисенко Т. Д. Добрий засіб боротьби з цукровим довгоносом // *Агротехнічні поради.* – К.: Б. в., 1945. – С. 12–22.
1845. Лысенко Т. Д. Больше заготовить для посадки верхушек клубней продовольственного картофеля. – Ульяновск, 1945. – 12 с.
1846. Лысенко Т. Д. За развитие учения Мичурина // *Докл. ВАСХНИЛ.* – 1945. – Вып. 6. – С. 3–5.
1847. Лысенко Т. Д. Культура озимых в степи Сибири: Сб. статей. – М.: Сельхозгиз, 1945. – 84 с.
1848. Лысенко Т. Д. О наследственности и её изменчивости. – К.; Х.: Госиздат с-х лит-ры. УССР, 1945. – 132 с.
1849. Лысенко Т. Д. Те саме / Пер. А. Сакс. – Рига: Кн-во ВАПП, 1945. – 75 с.
1850. Лысенко Т. Д. Предисловие // *Лепешинская О. Б. Происхождение клеток из живого организма и роль живого вещества в организме.* – М.; Л.: Б. и., 1945. – С. 3.
1851. Лось Ф. Е. Работа Института истории Украины АН УССР за годы Отечественной войны // *Вопросы истории.* – 1945. – № 1. – С. 152–154.

1852. Лось Ф. Є. Українське військо в поході на Прусію за семирічної війни (1756–1762) // Дніпро. – 1945. – № 5/6. – С. 106–116.
1853. Луговцов М. В. До питання про вилучення арсену з керченських руд при агломерації // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 1/2. – С. 63–66. – Рез. рос., англ.
1854. Лур'є О. Ю. До питання про лікування рака шийки матки // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 171–177.
1855. Лур'є О. Ю. Клініка і терапія післяродового і післяабортного сепсису // Там само. – С. 161–170.
1856. Лучицкий В. И. К вопросу о диалектике кордиерита в метаморфических и магматических породах // Труды Ин-та геол. наук АН СССР. – 1945. – Вып. 40. – С. 21–33.
1857. Лучицкий В. И., Ожегова М. И. Генетические взаимоотношения глубинных и интрузивно-эффузивных пород северо-запада Украинского кристаллического массива // Там само. – Вып. 57. – С. 1–24.: табл.
1858. Лященко П. И. Крепостное сельское хозяйство России в XVIII веке // Историч. записки. – 1945. – Т. 15. – С. 97–127.
1859. Макара А. М. Вопросник по техминимуму автосварщика / Отв. ред. Е. О. Патон; Ин-т электросварки АН УССР. – К.: Б. и., 1945. – 31 с.
1860. Маков К. І. Елементи теорії формування підземних вод // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 27–33. – Рез. рос.
1861. Мануильский Д. З. Украинско-немецкие националисты на службе у фашистской Германии // Пограничник. – 1945. – № 7/8. – С. 29–39.
1862. Маркевич О. П. Походження й шляхи формування паразитофауни домашніх тварин і людини // Наукова конференція, присвячена розвиткові науки і культури на Україні 22–28 лютого 1945: Матеріали доповідей. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1945. – С. 61–63.
1863. Марчук П. Д. Десятиріччя Інституту клінічної фізіології Академії наук УРСР // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 50–55.
1864. Марчук П. Д. Про методикку виготовлення і застосування антиретиккулярної цитотоксичної сироватки (АЦС) в умовах Вітчизняної війни // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 265–275.
1865. Маслов С. І. З давніх україно-сербських літературних відносин // Україна. – 1945. – № 6. – С. 37.
1866. Маслов С. І. Могилянська Академія // Там само. – № 2. – С. 39.
1867. Маслов С. І. Олександр Іванович Білецький // Дніпро. – 1945. – № 4. – С. 112–114.
1868. Маслов С. І. Транквіліон-Ставровецький (письменник-друкар) XVI–XVII ст. // Україна. – 1945. – № 1. – С. 34–35.

1869. Медведєва Н. Б. До проблеми філогенезу фізіологічної системи сполучної тканини // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 323–330.
1870. Медичний журнал. Т. 14 / Ін-т клініч. фізіології АН УРСР; Відп. ред. О. О. Богомолець. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – 330 с.
1871. Медовар Б. И. Об образовании зоны несплавления при автосварке под флюсом на больших скоростях // Автогенное дело. – 1945. – № 2/3. – С. 9–10.
1872. Медовар Б. И., Рабкин Д. М. Автоматическая сварка кольцевых швов // Там само. – № 1. – С. 4–5.
1873. Медовар Б. И., Рабкин Д. М., Патон Б. Е. Повышение скорости сварки под флюсом // Там само. – № 7. – С. 1–7.
1874. Меженко Ю. А. И. А. Крылов: Указатель его произведений и лит-ра о нём: К 100-летию со дня смерти, 1844–1944 / Под ред. Б. М. Эйхенбаума, Ю. А. Меженко. – Л.; М.: Искусство, 1945. – 100 с.
1875. Модилевський Я. С. Цитогенетичне дослідження роду *Nicotiana*. 12. До динаміки розвитку зародка і ендосперму при віддаленій гібридизації в зв'язку з гаплодією у *Nicotiana glauca* L. // Бот. журн. – 1945. – Т. 2, № 3/4. – С. 3–18. – Рез. рос., англ.
1876. Модилевський Я. С., Бейліс-Вирова Р. А. До ембріології і цитології пшениці. 4. Спостереження над пшеницею, пророщеною з нестиглих зернівок // Там само. – С. 19–37. – Рез. рос., англ.
1877. Моисеева М. Н. О хлоропластах и сосудистом пучке наземной части гипокоты тыквы и в стебле *Cucurbitaceae* // Докл. АН СССР. – Т. 46, № 3. – С. 127–129.
1878. Морочковський С. Ф. Нова хвороба цукрового буряка – альтернативіоз // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 123–124. – Рез. рос.
1879. Назаревич С. І., Цветков А. І. Мінеральний склад третинних вогнетривких глин Башкирії // Там само. – С. 63–69. – Рез. рос.
1880. Нарис історії української літератури / Редкол.: С. І. Маслов, Є. П. Кирилюк; Ін-т мови і літератури АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – 280 с.
1881. Народне господарство Радянської України: Зб. наук. статей / Ін-т економіки АН УРСР; Ред. К. Г. Воблій, М. М. Середенко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – 220 с.
1882. Николаев Г. А. Методы борьбы с собственными напряжениями в сварных конструкциях // Автогенное дело. – 1945. – № 10. – С. 7–9.
1883. Нічкєвич О. Н. Радіоактивність нафгосупроводжующих вод Бориславського родовища нафти // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 1/2. – С. 9–15. – Рез. рос., англ.
1884. Орлов О. Я. Про будівництво нової обсерваторії // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 107–108.

1885. Орлов О. Я. Про рух полюса в 1940 р. // Там само. – С. 106–107.
1886. Островська С. А. Герой Соціалістичної Праці, дійсний член АН УРСР Є. О. Патон: До 75-річчя з дня народження / Відп. ред. І. Н. Романенко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – 27 с.
1887. Палладин А. В. Биохимическая проблематика в Институтах Академии медицинских наук СССР // Учредительная сессия Академии медицинских наук СССР, 20–22 декабря 1944 г. – М.: Медгиз, 1945. – С. 115–119.
1888. Палладин А. В. Биохимия тренировки мышц // Успехи соврем. биологии. – 1945. – № 19, вып. 3. – С. 316–323.
1889. Палладин А. В. Синтетические аналоги витамина К и их применение для борьбы с кровотечениями и для лечения ран // Врачеб. дело. – 1945. – № 1/2. – С. 9–12.
1890. Палладин А. В., Палладина Л. И., Горюхина Т. А. Биохимия алиментарной дистрофии // Там само. – № 11/12. – С. 541–547.
1891. Палладін О. В. Вступне слово на сесії Академії наук УРСР 9 лютого 1945 р. // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 3–4.
1892. Палладін О. В. Звіт про роботу Академії наук УРСР за 1944 рік і тематичний план Академії наук УРСР на 1945 рік // Там само. – С. 5–16.
1893. Палладін О. В., Сорені Е. Т., Хайкіна Б. І. Азотистий обмін при епілепсії // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 71–77. – Рез. рос.
1894. Палладін О. В. The biochemistry of muscle training // Science. – 1945. – Vol. 102. – № 2658. – P. 576–578.
1895. Парташников М. Б. Антиретиккулярна цитотоксична сироватка як метод патогенетичної терапії ряду інфекційних захворювань. Повідомл. 1 // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 185–192.
1896. Парташников М. Б. Антиретиккулярна цитотоксична сироватка як метод патогенетичної терапії ряду інфекційних захворювань. Повідомл. 2. Абсцеси легенів і затяжні хронічні пневмонії // Там само. – С. 193–202.
1897. Патон Б. Е. Новейшая электросварочная аппаратура для сварки под флюсом // Автогенное дело. – 1945. – № 4. – С. 1–4: рис.
1898. Патон Б. Е. О рациональном выборе электрических схем управления автосварочными установками // Там само. – № 11/12. – С. 14–15.
1899. Патон Б. Е. Развитие автоматической электросварки под флюсом за годы войны // Электричество. – 1945. – № 3. – С. 4–6.
1900. Патон Б. Е. Сварка длинным гибким электродом под флюсом // Автогенное дело. – 1945. – № 1. – С. 1–2: рис., табл.
1901. Патон Б. Е., Макара А. М. Экспериментальное исследование процесса автосварки под флюсом при различных способах питания дуги // Там само. – № 5/6. – С. 1–8.

1902. Патон Б. Е., Медовар Б. И., Рабкин Д. М. Повышение скорости сварки под флюсом // Там само. – № 7. – С. 1–8: рис., табл.
1903. Патон Е. О., Островская С. А. Перспективы развития скоростной автоматической сварки // Плановое хоз-во. – 1945. – № 2. – С. 68–77.
1904. Патон Е. О., Стеренбоген Ю. А. Проект полевого конвейера для сварки газопровода диаметром 300 мм // Автогенное дело. – 1945. – № 8/9. – С. 1–5.
1905. \* Патон Е. О., Карпенко Г. В. До 220-річного ювілею Академії наук СРСР // Вісті АН УРСР. – 1945. – С. 18–27.
1906. Петровський М. Н. Буковина: Істор. довідка. – К.: Держвидав УРСР, 1945. – 12 с.
1907. Петровський М. Н. Західна Україна: Істор. довідка. – К.: Держвидав УРСР, 1945. – 34 с.
1908. Петровський М. Н. Непорушна дружба українського і російського народів // Пропагандист і агітатор. – 1945. – № 10. – С. 31–37.
1909. Петровський М. Н. Польща на новому шляху // Сучасне і майбутнє. – 1945. – № 1. – С. 21–24.
1910. Писаренко Г. С. Исследование затуханий колебаний изгиба стали для турбинных лопаток // Журн. техн. физики. – 1945. – Т.15, вып. 9. – С. 663–671.
1911. Писаренко Г. С. Исследование статического изгиба многоопорного колчатого вала // Вестник машиностроения. – 1945. – № 6/7. – С. 9–16.
1912. Писаренко Г. С. К вопросу о напряжениях и деформациях кривошипа колчатого вала // Сообщ. о н.-и. работе Киев. политехн. ин-та. – 1945. – № 4. – С. 56–59.
1913. Пільгук І. І. Його слово пісню стало: Поезія Я. Щоголева // Укр. література. – 1945. – № 6. – С. 148–155.
1914. План науково-дослідних робіт Академії наук Української Радянської соціалістичної республіки на 1945 рік / Відп. ред. О. В. Палладін – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – 210 с.
1915. Плотников В. А., Грацианский Н. Н. Соединение бромистого алюминия с р- и т-ксинолом // Журн. общей химии. – 1945. – Т. 15, № 7/8. – С. 596–660. – Рез. англ.
1916. Попов Н. Г., Хржановский В. Г. Систематический анализ видов, объединяемых под названием *Asperula cynanchica* на Украине. К вопросу об эндемизме украинской флоры // Бюл. Моск. о-ва испытателей природы: Отд-ние биологии. – 1945. – Т. 5/6. – С. 91–99.
1917. Попов О. С. Україна – одна з найбільших держав // Україна. – 1945. – № 9. – С. 38.
1918. Попов П. М. Значення Г. С. Сковороди в історії української літератури: Доповідь на урочистому засіданні Академії наук УРСР 22 грудня 1944 р. з нагоди

150-річчя від дня смерті Г. С. Сковороди // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 59–69.

1919. Порфирьев В. Б. Пути метаморфических изменений органического вещества в течение геологических периодов времени // Юбилейная научно-техническая конференция: Тезисы и планы докладов. – Львов, 1945. – С. 36–37.

1920. Порфирьев В. Б. Условия образования нефтяных месторождений в республиках Средней Азии // Труды первой Среднеазиатской нефтяной конференции, 1944. – Ташкент: Изд-во АН УзбССР, 1945. – С. 5–16.

1921. Проскура Г. Ф. Гидравлические муфты: Теория и метод расчета // Вестн. машиностроения. – 1945. – № 3/4. – С. 1–7.

1922. Птуха М. В. Очерки по истории статистики XVII–XVIII вв. / Под общ. ред. В. С. Немчинова. – М.: Госполитиздат, 1945. – 352 с.

1923. Пустоход П. І. Населення УРСР // Народне господарство Радянської України: Зб. наук. статей. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – С. 29–54.

1924. Раевский Г. В. Борьба с разрушениями сварных конструкций в американском судостроении // Автогенное дело. – 1945. – № 10. – С. 29–32.

1925. Раевский Г. В. Сварные трубопроводы на службе фронта: Опыт снабжения горючим союзнических войск при вторжении в Северную Францию // Там само. – № 1. – С. 30.

1926. Раевский Г. В. Термический метод исправления деформированных металлических конструкций // Там само. – С. 25.

1927. Раевский Г. В., Шеверницкий В. В. Указания по проектированию конструкций, выполняемых автоматической сваркой под флюсом / Ред. Е. О. Патон; Ин-т электросварки АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1945. – 47 с.: ил.

1928. Рейтблат Г. М. Біологічний метод боротьби з павутинним кліщом // Сільське госп-во України. – 1945. – № 10/11. – С. 34–37.

1929. Рильський М. Т. День Перемоги: Вірші // Україна. – 1945. – № 4/5. – С. 1.

1930. Рильський М. Т. Дім Прешерна: Вірші // Радян. Львів. – 1945. – № 5/6. – С. 33.

1931. Рильський М. Т. Київські октави. Люблю...: Вірші // Дніпро. – 1945. – № 11/12. – С. 18–21.

1932. Рильський М. Т. Ой, червона калинонько...: Вірші // Україна. – 1945. – № 6. – С. 21.

1933. Рильський М. Т. Остання весна: Дев'ять поезій // Укр. література. – 1945. – № 10/11. – С. 125–127.

1934. Рильський М. Т. Перемозі // Там само. – № 4/5. – С. 26–27.

1935. Рильський М. Ф. Стихотворения, поэмы. – М.: Госполитиздат, 1945. – 604 с.

1936. Ройтер В. А., Гаухман С. С., Тудоровская М. А. Каталитическое окисление сероводорода в присутствии водорода // Журн. прикл. химии. – 1945. – Т. 18, №. 7/8. – С. 459–468. – Рез. англ.
1937. Ройтер В. А., Гаухман С. С., Писаржевская Н. П., Гвалия Т. М. О кинетике и механизме каталитической конверсии окиси углерода // Там само – С. 439–449. – Рез. англ.
1938. Ройтер В. А., Рубаник М. Я., Снигуровская Ю. А., Садовникова Е. Л. Исследование возможности очистки воздуха от примесей ацетилена каталитическим окислением последнего // Там само. – С. 450–458. – Рез. англ.
1939. Ролл Я. В. Член-корреспондент АН УРСР Дмитро Онисифорович Свіренко: Некролог // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 81–83.
1940. Романенко І. Н. Блискуча перемога Червоної Армії // Там само. – № 4/5. – С. 7–17.
1941. Романенко І. Н. Вогнище війни на Сході ліквідовано // Там само. – № 6. – С. 6–13.
1942. Романенко І. Н. Тваринництво Радянської України і шляхи його відновлення // Народне господарство Радянської України: Зб. наук. статей. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – С. 180–206.
1943. Рубенчик Л. Й. Використання мікробів для підвищення врожайності сільськогосподарських рослин / Відп. ред. В. Г. Дроботько; Ін-т мікробіології ім. Д. К. Заболотного АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – 102 с.
1944. Савін Г. М. Дійсний член Академії наук УРСР Михайло Михайлович Федоров: Некролог // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 78–80.
1945. Самойловський І. М. Відкриття саркофага Ярослава Мудрого // Україна. – 1945. – № 9. – С. 38.
1946. Самойловський І. М. Древній Коростень // Там само. – № 12. – С. 35.
1947. Самойловський І. М. Могила Ігоря // Там само. – С. 34.
1948. Середенко М. М. Металургійна промисловість України та її відбудова // Народне господарство Радянської України: Зб. наук. статей. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – С. 91–122.
1949. Середенко М. М. П'ятиріччя відбудови і дальшого розвитку народного господарства // Пропагандист і агітатор. – 1945. – № 10. – С. 45–53.
1950. Серейський О. С. Из спостережень над тладіантой // Бот. журн. – 1945. – Т. 2, № 3/4. – С. 123–130. – Рез. рос., англ.
1951. Серенсен С. В. О прочности коленчатых валов в связи с их конструкцией и технологией изготовления // Вестник машиностроения. – 1945. – № 6/7. – С. 1–9.
1952. Серенсен С. В., Тетельбаум И. М., Пригоровский Н. И. Динамическая прочность в машиностроении. – М.: Машгиз, 1945. – 328 с.



1953. \*Синцов Д. М. О стрикционной линии семейства интегральных кривых дифференциального уравнения первого порядка // Науч. хроника Харьк. гос. ун-та – 1945. – Т. 2.
1954. Синцов Д. М. Über eine Funktional-Gleichung // Archiv Math. und Physics. – 1945. – Bd. 6, № 3/4. – S. 216–217.
1955. Славін Л. М. П'ять років роботи Бюро Відділу суспільних наук АН УРСР. 1939–1944 рр. // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 24–36.
1956. Слинко І. І. Партизани України – могутня сила в розгромі німецько-фашистських загарбників // Пропагандист і агітатор. – 1945. – № 10. – С. 38–44.
1957. Слуцкая Т. М. К вопросу о легировании металла шва марганцем и кремнием при сварке под слоем флюса // Автогенное дело. – 1945. – № 5/6. – С. 22–25.
1958. Соколов Ю. Д. О новом случае интегрируемости в прямолинейной задаче трёх тел // Докл. АН СССР. – 1945. – Т. 46, № 3. – С. 99–102.
1959. Соколовский А. Н. Бурение ложкой в гравелисто-песчанистых отложениях // Горный журнал. – 1945. – № 2/3. – С. 36.
1960. Соколовский А. Н. Производственное обучение в сельскохозяйственных вузах // Вестник высшей школы. – 1945. – № 3. – С. 17–20.
1961. Сотченко О. М. Моря і внутрішні води // Економічна географія Радянської України. Ч. 1. Фізико-географічний огляд. Розд. 4. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – С. 36–48.
1962. Старинкевич Є. І. Джон Бонтон Прістлі: Його творчість // Укр. література. – 1945. – № 4/5. – С. 142–152.
1963. Стельмах М. П. Росії: Вірші // Дніпро. – 1945. – № 10. – С. 75.
1964. Стельмах М. П. Сапери: Вірші // Укр. література – 1945. – № 4/5. – С. 31.
1965. Стеценко М. Т. Відродження Кагарлицької ордену Леніна МТС // Сільське госп-во України. – 1945. – № 1. – С. 21–23.
1966. Стецюк К. І. Закарпатська Україна: Довідка // Пропагандист і агітатор. – 1945. – № 6. – С. 61–64.
1967. Стражеско Н. Д. О циркуляторной дистрофии // Клинич. медицина. – 1945. – Т. 23, № 12. – С. 31–52.
1968. Стражеско Н. Д. Патогенез раневого сепсиса и принципы его лечения // Врачеб. дело. – 1945. – № 11/12. – С. 562–575.
1969. Стражеско Н. Д. Показания и противопоказания к переливанию крови // Сб. науч. трудов врачей эвакогоспиталей Башкирии. – 1945. – Т. 1, вып. 2. – С. 120–128.
1970. Супруненко М. І. Микола Щорс. – К.; Х.: Укрдержвидав, 1945. – 46 с.
1971. Тамарченко Д. О. Маяковский: До 15-річчя від дня смерті // Пропагандист і агітатор. – 1945. – № 4. – С. 48–52.

1972. Тарнавський М. Д. Вплив складових частин тимонуклеїнової кислоти на процес кон'югації X – хромосом // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 125–131. – Рез. рос.
1973. Татаринов Є. О. Матеріали до вчення про фактори резистентності організму до росту пухлин // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 37–55. – Рез. рос.
1974. Татаринов Є. О., Зільберман Ф. О. До питання про моноцитарну реакцію при дії антиретиккулярної цитотоксичної сироватки // Там само. – С. 57–72.
1975. Татаринов Є. О., Зільберман Ф. О. До питання про шкірну пробу з трипановою синькою // Там само. – С. 73–82.
1976. \*Тетельбаум С. И. Исследование отражения электромагнитных волн от проводящих тел // Сообщ. о н.-и. работе Киев. политехн. ин-та. – 1945. – Т. 4.
1977. \*Тетельбаум С. И. К проблеме эффективной передачи электроэнергии без проводов // Там само.
1978. Тетельбаум С. И. О беспроводной передаче электроэнергии на большие расстояния с помощью радиоволн // Электричество. – 1945. – № 5. – С. 43–46.
1979. Тетельбаум С. И. On the problem of efficient Long-Distance wireless power transmission // Journ. of Physics. – 1945. – Vol. 9, № 6. – P. 505–514.
1980. Тимофеевский А. Д. Современное состояние онкологии // Врачеб. дело. – 1945. – № 9/10. – С. 392–400.
1981. Тимофеевський О. Д., Беневоленська С. В. Незерністі лейкоцити нормальної і лейкоемічної крові, їх генез і перетворення. 2. Лімфоцит лейкоемічної крові в експлантатах // Мед. журн. – С. 121–128.
1982. Тимофеевський О. Д., Беневоленська С. В. Те саме. 1. Лімфоцит нормальної крові людини в експлантатах // Там само. – 1945. – Т. 14. – С. 107–119.
1983. Тимошенко С. П. Сопротивление материалов. Т. 1 / Пер. с англ. Н. А. Шошина. – 4-е изд. – М.; Л.: Гостехиздат, 1945. – 320 с.
1984. Тичина П. Г. Будь здорова, Закарпатська Україно // Україна. – 1945. – № 7/8. – С. 4.
1985. Тичина П. Г. Григорій Сковорода: Із вступного слова на урочистому ювілейному засіданні Академії наук УРСР 22 грудня 1944 р. з нагоди 150-річчя від дня смерті Г. С. Сковороди // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 56–58.
1986. Тичина П. Г. Закарпатська Україна // Дніпро. – 1945. – № 7. – С. 9.
1987. Тичина П. Г. Молоді – дорогу: Вступне слово на вечорі молодих письменників 18 липня 1945 р. // Там само. – С. 99–103.
1988. Тичина П. Г. Пісня про Хрещатик // Україна. – 1945. – № 2. – С. 8.
1989. Толубинский В. И. Испарители с усиленной циркуляцией // Сообщ. о н.-и. работе Киев. политехн. ин-та. – 1945. – Т. 4. – С. 10–12.

1990. Толубинский В. И. Об относительной скорости пара при движении двухфазной системы пар–жидкость // Там само. – С. 12–16.
1991. Толубинский В. И. Опыт слоевого сжигания лигнита Закарпатской Украины // Там само. – С. 1–6.
1992. Толубинский В. И. Пылевидное сжигание ленгеровского угля // Там само. – С. 6–9.
1993. Третьяков Д. К. Классификация примитивных костистых рыб // Изв. АН СССР. Сер. биол. – 1945. – № 1. – С. 49–55.
1994. Третьяков Д. К. Повіковий діоптричний апарат лососевих // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 3/4. – С. 79–87. – Рез. рос.
1995. Третьяков Д. К. Ювілейна виставка АН УРСР // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 1. – С. 55–58.
1996. Тростянецький О. І. Українська поезія в дні Вітчизняної війни // Радян. Львів. – 1945. – № 1. – С. 52–58.
1997. Уразовский С. С. Об изменении удельного веса осадков и новом методе его определения // Труды Харьк. хим.-технол. ин-та им. С. М. Кирова. – 1945. – Вып. 5. – С. 40–43.
1998. Утевский А. М. Третья Всесоюзная витаминная конференция. Москва, 12–18 декабря 1944 г.: Обзор работы // Врачеб. дело. – 1945. – № 1/2. – С. 89–92.
1999. Фиалков Я. А. О химической части новой фармакологии // Фармация. – 1945. – № 3. – С. 38–43.
2000. Фиалков Я. А. Об адсорбционных свойствах каолинов // Журн. прикл. химии. – 1945. – Т. 18, № 4/5. – С. 221–229.
2001. \* Фиалков Я. А., Лерман И. А., Сольц Л. М. Применение лекарственных и витаминных растений Башкирской АССР: Краткое справ. рук. / Ред. Я. А. Фиалков. – Уфа: Башгосиздат, 1945. – 71 с.
2002. Филатов В. П. Оптическая пересадка роговицы и тканевая терапия. – М.: Медгиз, 1945. – 232 с.
2003. Фольборг Г. В. Комплексный анализ явлений, наблюдаемых при травмах нервной системы // Врачеб. дело. – 1945. – № 3/4. – С. 105–114.
2004. Францевич И. М. Видатний металург: До 60-річчя Максима Власовича Луговцова // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 4/5. – С. 44–48.
2005. Францевич И. Н., Нікітіна О. І. Порівняльні дослідження сталей, виплавлених на основі руд Камиш-Бурунського родовища // Доп. АН УРСР. – 1945. – № 1/2. – С. 57–62. – Рез. рос., англ.
2006. Френкель Г. М. До питання про дію пеніциліну на стрептококи і стафілококи з крові септичнохворих поранених // Мед. журн. – 1945. – Т. 14. – С. 151–159.

2007. Фрумін І. І. Над чим працює відділ технології зварювання // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 2/3. – С. 50–53.
2008. Хінкулов Л. Ф. С. Грибоедов і його твір: До 150-х роковин з дня народження // Дніпро. – 1945. – № 1/2. – С. 117–123.
2009. Холодный Н. Г. Двадцать пять лет физиологии растений на Украине: К 25-летию Украинской академии наук // Бот. журн. СССР. – 1945. – Т. 30, № 1. – С. 3–13.
2010. Холодный Н. Г. Из воспоминаний о В. И. Вернадском // Почвоведение. – 1945. – № 7. – С. 325–327.
2011. Холодный Н. Г. Итоги исследований над ростом и движениями растительного организма // Сборник работ по физиологии растений, посвященный памяти К. А. Тимирязева. – М.; Л.: Изд-во АН СССР. – С. 235–252.
2012. Холодный Н. Г. К проблеме возникновения и развития жизни на Земле // Успехи соврем. биологии. – 1945. – Т. 19, № 1. – С. 65–78.
2013. Холодный Н. Г. О воздушном питании почвенных микроорганизмов // Микробиология. – 1945. – Т. 14, вып. 4. – С. 215–220.
2014. Холодный Н. Г. Чарльз Дарвин и учение о движениях растительного организма // Дарвин Ч. Сочинения. Т. 8. – М.; Л.: Изд-во АН СССР. – С. 536–537.
2015. Холодный Н. Г., Рождественский В. С., Кильчевская А. А. Усвоение летучих органических веществ почвенными бактериями // Почвоведение. – 1945. – № 7. – С. 355–369.
2016. Хренов К. К. Николай Николаевич Клебанов // Автогенное дело. – 1945. – № 8/9. – С. 9.
2017. Хренов К. К. Результаты работ кафедры сварки МВТУ по изучению сварочной дуги: Тезисы докладов на науч.-техн. конф. МВТУ им. Н. Баумана. Москва, май 1945 г. – М.: Б. и., 1945. – 21 с.
2018. Хренов К. К. Электрическая дуговая сварка под водой // Сборник аварийно-спасательной службы ВМФ. – 1945. – № 9/10. – С. 51–62.
2019. Хренов К. К. Электрическая сварка и резка под водой // Автогенное дело. – 1945. – № 10. – С. 1–6.
2020. Хренов К. К., Николаев Г. А. Академик Е. О. Патон (специалист в области мостостроения): К 75-летию со дня рождения // Там само. – № 2/3. – С. 1.
2021. Хромов П. О. Промисловість України перед Вітчизняною війною: Нариси з економіки української промисловості / Ред. К. Г. Воблий. – К.: Укрдержвидав, 1945. – 84 с.
2022. Хромов П. О. Промисловість УРСР напередодні Великої Вітчизняної війни // Народне господарство Радянської України: Зб. наук. статей. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – С. 55–76.

2023. Чернышов Б. И. Об *Obrutschevia Tschern* и др. *Arthropoda* с р. Ангары в Сибири // Ежегодник Всесоюзн. палеонтол. о-ва. – 1945. – Т. 12. – С. 60–69.
2024. Шамрай А. П. Степан Васильченко // Укр. література. – 1945. – № 9. – С. 135–149.
2025. Шаховський С. М. Видатний народний письменник: До 25-річчя з дня смерті П. Мирного // Пропагандист і агітатор. – 1945. – № 1. – С. 53–55.
2026. Шеверницкий В. В., Раевский Г. В. Особенности конструирования при применении автоматической сварки // Автогенное дело. – 1945. – № 5/6. – С. 9–11.
2027. Шилов Е. А. Каталитическое воспламенение смесей хлора и этилена // Докл. АН СССР. – 1945. – Т. 46, № 2. – С. 69–70.
2028. Шилов Е. А. Новая модель пневматического регулятора и вопрос о внедрении пневматического титрования // Завод. лаборатория. – 1945. – Т. 11, № 1. – С. 102–103.
2029. Шилов Е. А. О каталитическом воспламенении хлора с этиленом и с другими горючими газами // Журн. общей химии. – 1945. – Т. 15, вып. 3. – С. 135–141.
2030. Шилов Е. А. Приспособление водопровода к работе с газоаналитическими аппаратами // Завод. лаборатория. – 1945. – Т. 11, № 6. – С. 618–619.
2031. Шилов Е. А. Способ получения тимочевины из кальций-циамида // Журн. прикл. химии. – 1945. – Т. 8, № 4/5. – С. 230–235. – Рез. англ.
2032. Шилов Е. А., Каняев Н. П., Солодушенков С. С. Исследования по синтезу 2-хлорэтана. 1. О мнимом каталитическом действии медных солей при получении 2-хлорэтана по способу Гомберга // Журн. общей химии. – 1945. – Вып. 9/10. – С. 791–795. – Рез. англ.
2033. Шмальгаузен И. И. Возникновение и эволюция приспособленности в основном отборе // Новиков С. А., Парамонов А. А. Хрестоматия по дарвинизму. – М.: Госиздат, 1945. – С. 405–406.
2034. Шмальгаузен И. И. Дарвинизм сейчас стоит на более прочном основании, чем когда бы то ни было раньше // Там само. – С. 452–453.
2035. Шмальгаузен И. И. Закономерности в эволюции формообразовательных процессов и законы классической физиологии // Природа. – 1945. – № 4. – С. 34–46.
2036. Шмальгаузен И. И. Изменчивость и наследственность // Новиков С. А., Парамонов А. А. Хрестоматия по дарвинизму. – М.: Госиздат, 1945. – С. 316–322.
2037. Шмальгаузен И. И. Проблема устойчивости органических форм (онтогенезов) в их историческом развитии // Журн. общей биологии. – 1945. – Т. 6, вып. 4. – С. 3–26.
2038. Шмальгаузен И. И. Стабилизирующий отбор и проблема передачи половых признаков с одного пола на другой // Там само. – Т. 6, вып. 6. – С. 363–381.

2039. Шмальгаузен И. И. Факторы эволюции: Теория стабилизирующего отбора и проблема передачи половых признаков с одного пола на другой // Реф. работ учреждений Отд-ния биол. наук АН СССР за 1941–1943 гг. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1945. – С. 176–178.

2040. Штокало И. З. Асимптотический метод в решении некоторых классов линейных дифференциальных уравнений с переменными коэффициентами // Докл. АН СССР. – 1945. – Т. 46, № 2. – С. 55–56.

2041. Штокало И. З. Обобщение основной формулы символического метода на случай линейных дифференциальных уравнений с переменными коэффициентами // Там само. – Т. 47, № 1. – С. 9–10.

2042. Шульга З. П. Сільське господарство Радянської України // Народне господарство Радянської України: Зб. наук. статей. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – С. 151–179.

2043. Шульга З. П. Ювілейна сесія Академії наук УРСР. 26–30 вересня 1944 р. // Вісті АН УРСР. – 1945. – № 1. – С. 48–54.

2044. Юшков С. В. Общественно-политический строй и право Литовского государства, Кавказских государств и государств Средней и Центральной Азии: Учебное пособие по истории государства и права СССР. Вып. 4. – М.: Б. и., 1945. – 54 с.

2045. Юшков С. В. Общественно-политический строй и право феодальных княжеств (XI–XV вв.) и Русского государства в период превращения его в централизованное государство (до серед. XVI в.): Учебное пособие по истории государства и права СССР. Вып. 3. – М.: Б. и., 1945. – 55 с.

2046. Яснопольський Л. М. Досягнення кам'яновугільної промисловості УРСР // Народне господарство Радянської України: Зб. наук. статей. – К.: Вид-во АН УРСР, 1945. – С. 77–90.

**ПЕРЕЛІК ДОПОВІДЕЙ  
СПІВРОБІТНИКІВ УСТАНОВ АН УРСР  
(1941–1945)**

1. *Айзеншток І. Я., Барський С. З., Лівшиць П. С., Шухатович М. Ю.* Втілення нової техніки при відновленні вугільного Донбасу (1942).
2. *Айзеншток І. Я.* Наукове обґрунтування стахановського досвіду в галузі ленточного транспорту (1942).
3. *Алексєєв О. К.* Епімахайродус з одеського пліоцену (1945).
4. *Альперн Д. О.* Про патогенез і експериментальну терапію трофічних виразок (1944).
5. *Андріанов А. М.* Автоматическое регулирование напряжения на малых и специально-колхозных гидростанциях (1941).
6. *Афанасьєв Д. Я.* Стан і перспективи геоботанічних досліджень УРСР (1941).
7. *Афанасьєв Д. Я.* Підсумки геоботанічних та ботаніко-географічних досліджень на Україні (1944).
8. *Афанасьєв Д. Я.* Естественные кормовые угодья Среднего Приднепровья и их использование (1945).
9. *Афанасьєв М. М.* До питання про виникнення та розповсюдження тріщин втоми (1942).
10. *Афанасьєв М. М.* Втомна міцність простих валів (1943).
11. *Ахієзер О. І.* Теорія магнітного способу охолодження (1943).
12. *Ашкіназі М. С.* Спектральний аналіз цветных металлов и сплавов (1941).
13. *Ашкіназі М. С.* До питання про зменшення числа еталонів у практиці спектрального аналізу (1944).
14. *Бабенчиков М. В.* Ленін в українському мистецтві (1944).
15. *Бабенчиков М. В.* Рєпін і Україна (1944).
16. *Бабенчиков М. В.* Українська тематика в творчості Рєпіна (1944).
17. *Бабенчиков М. В.* Шевченко і його роль у розвитку російського мистецтва (1944).
18. *Бабко А. К., Полищук Г. Б., Волкова О. І.* Количественное определение индия (1941).
19. *Бабко А. К., Шаргородський С. Д.* К определению германия в отходах цинкового производства (1941).
20. *Бабко А. К.* Дослідження Учалінського поліметалічного родовища (1943).
21. *Бабко А. К.* Діаграми властивостей і діаграми рівноваги розчинів комплексних сполук (1944).
22. *Бабко А. К.* Комплексні сполуки заліза з деякими органічними кислотами і фенолами (1944).
23. *Бажан М. П.* Кров'ю відплатимо за кров (1941).
24. *Балуховський М. П.* Теорія контракції і розширення Землі і принцип релятивності (1945).

25. *Барабаиов М. П.* Организация наблюдений Солнца на Украине (1944).
26. *Барон М. А.* Гістофізіологія серозно-гемолімфатичного бар'єру (1942).
27. *Барський С. З., Ліфшиць П. С.* Досвід раціоналізації енергогосподарства рудників треста «Башзолото» (1942).
28. *Барський С. З.* Про температурний режим електродвигунів (1943).
29. *Барський С. З.* Температурний режим електродвигунів міцної піднімальної машини (1943).
30. *Береговський М. Я.* Розквіт башкирського інструментального фольклору в радянську епоху (1942).
31. *Береговський М. Я.* Мелодії народних пісень в українських селах Башкирії (1943).
32. *Бельський Б. І.* Про фауну листових мінералів із двокрильців УРСР (1941).
33. *Белянкін Ф. П.* Прочность и деформативность деревянных стержней при кручении (1942).
34. *Белянкін Ф. П.* Роботи по міцності дерева та дерев'яних конструкцій в Інституті будівельної механіки (1942).
35. *Белянкін Ф. П.* Роботи Інституту будівельної механіки з питань міцності сировини (1944).
36. *Белянкін Ф. П.* Розвиток розробки проблеми міцності конструкцій в Інституті будівельної механіки АН УРСР (1944).
37. *Білецький О. І.* 25 років розвитку українського літературознавства (1944).
38. *Білецький О. І.* Українсько-російське літературне єднання протягом століть (1944).
39. *Білецький О. І.* Шевченко і російська культура (1944).
40. *Білецький С. Т.* Північні і західні кордони Галицько-Волинської держави XII–XIV ст. (1944).
41. *Білецький С. Т.* Територіальний поділ Галицько-Волинської держави XIII–XIV ст. (1945).
42. *Білий М. Д.* Порівняння зростання риб з різних водойм (1942).
43. *Білий М. Д.* Залежність між швидкістю росту і віком риби (1945).
44. *Білий М. Д.* Залежність між швидкістю росту і розміром риби (1945).
45. *Блохінцев Д. І.* Акустика неоднорідного і рухомого середовища (1944).
46. *Блохінцев Д. І.* Збудження звуку струмом повітря (1944).
47. *Боголюбов М. М., Крилов М. М.* Питання розрахунку нелінійних коливань (1942).
48. *Боголюбов М. М.* Енергетичні методи нелінійної механіки (1943).
49. *Боголюбов М. М.* Метод функціональних похідних в статистичній механіці (1944).
50. *Боголюбов М. М.* Проблема динамічної теорії в статистичній фізиці (1944).
51. *Боголюбов М. М.* Теорія збурень в нелінійній механіці (1944).
52. *Боголюбов М. М.* Про означення міри в функціональних просторах і теорію стохастичних процесів (1945).
53. *Боголюбов М. М.* Проблеми теорії пертурбацій в квантовій механіці (1945).
54. *Боголюбов М. М.* Робота Академії наук УРСР в галузі нелінійної радіотехніки (1945).
55. *Богомолець О. О.* Дужче наш удар по ворогу (1941).



56. *Богомолець О. О.* Анतिретиккулярна цитотоксична сироватка, як метод патогенетичної терапії (1942).
57. *Богомолець О. О.* Деякі підсумки лікувального застосування анतिретиккулярної цитотоксичної сироватки (1942).
58. *Богомолець О. О.* Завдання науки в боротьбі проти німецького фашизму та Українська Академія наук (1942).
59. *Богомолець О. О.* О лечебном значении анतिретиккулярной цитотоксической сыворотки (1942).
60. *Богомолець О. О.* Практичне вживання анतिретиккулярної цитотоксичної сироватки (1942).
61. *Богомолець О. О.* Про вплив анतिретиккулярної цитотоксичної сироватки на гістогенез кісткової мозолі (1942).
62. *Богомолець О. О.* Українська Академія наук до 25 річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1942).
63. *Богомолець О. О.* Вопросы иммунологии при сепсисе (1943).
64. *Богомолець О. О.* Основні напрями роботи інститутів Академії наук в справі відбудови народного господарства УРСР (1943).
65. *Богомолець О. О.* Академія наук УРСР за 25 років її існування (1944).
66. *Богомолець О. О.* До 65-річчя з дня народження Й. В. Сталіна (1944).
67. *Богомолець О. О.* До 100-річчя з дня народження І. І. Мечникова (1945).
68. *Богомолець Олег О.* Вплив анतिретиккулярної цитотоксичної сироватки на гістогенез кісткової мозолі (1942).
69. *Богомолов В. О.* Автоматическое регулирование мощности гидростанций по водотоку (1941).
70. *Богомолов В. О.* Регулятор скорости маломощных гидротурбин (1941).
71. *Бодрова Н. В.* До спостережень про вплив постійного струму на водних тварин (1941).
72. *Бондарчук В. Г.* Ескіз геотектоніки УРСР (1944).
73. *Бондарчук В. Г.* Сучасні проблеми геотектоніки (1945).
74. *Бондарчук В. Г.* Теорії тектогенеза (1945).
75. *Брадїс Є. М.* Рослиність Західного Полісся (1941).
76. *Брадїс Є. М.* Торфові болота Західної Башкирії і можливість їх використання (1942).
77. *Брадїс Є. М.* Торфові болота Північно-західної і Західної Башкирії (1943).
78. *Бродський О. І., Дідусенко Н. І.* Застосування ізотопного методу до вивчення механізмів хімічних реакцій. Механізм реакції ангідритів кислот зі спиртами (1941).
79. *Бродський О. І., Міклухін Г. П.* Застосування ізотопного методу до вивчення механізмів хімічних реакцій. I. Механізм Бекманівського перегрупування (1941).
80. *Бродський О. І., Дідусенко Н. І., Маколкіна І. А., Міклухіна Г. Д.* Изучение механизма некоторых реакций органической химии (1941).
81. *Бродський О. І.* Современное развитие изотопии (1941).
82. *Бродський О. І.* Обчислення складу рівновагових газових сумішей при високих тисненнях (1942).
83. *Бродський О. І.* Механізм деяких реакцій органічної хімії (1942).
84. *Бродський О. І.* Раман-спектри рідких сумішей (1942).

85. *Бродський О. І.* Умови термодифузійного поділу ізотопів урану (1942).
86. *Бродський О. І., Дайн Б. Я.* Роботи Інституту фізичної хімії в галузі оптичних методів контролю (1943).
87. *Бродський О. І.* Застосування ізотопів до розв'язання хімічних проблем (1944).
88. *Бродський О. І.* Роботи в галузі хімії ізотопів (1944).
89. *Бронштейн К. Г.* Деякі випадки виняткового власного магнетизму роговиків (1942).
90. *Будников П. П.* Виробництво в'язучих речовин з місцевої сировини (1941).
91. *Будников П. П.* Кінетика дегідратації гіпсу в суспендованому стані (1941).
92. *Будников П. П.* Ангідритовий цемент з гіпсів і ангідриту Башкирії та його використання в промисловому і комунальному будівництві (1942).
93. *Будников П. П.* Гідралічний цемент з кислих доменних шлаків (1942).
94. *Будников П. П.* Одержання високоякісного гідралічного цементу з кислих доменних шлаків (1942).
95. *Будников П. П.* Одержання сульфату амонію і портланд-цементу із суміші гіпсу і доменного шлаку (1942).
96. *Будников П. П., Гольденберг І. Г.* Поліпшення будівних властивостей глиноземистого цементу (1942).
97. *Будников П. П.* Фізико-хімічні та математичні науки на Україні до 25-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1942).
98. *Будников П. П.* Високовогнетривкі і будівельні матеріали з доломітів УРСР (1943).
99. *Будников П. П.* Високотривкий гіпс і вивчення його властивостей (1943).
100. *Будников П. П.* Науково-технічна допомога інститутів Відділу підприємствам Башкирії (1943).
101. *Будников П. П.* Ангідритовий цемент із гіпсів та ангідриту Башкирії і його використання у промисловості й комунальному будівництві БАРСР (1944).
102. *Будников П. П.* Комплексне використання каолінів УРСР (1944).
103. *Будников П. П.* Гідралічний безклінкерний і малоклінкерний цементи з доменних шлаків (1945).
104. *Будников П. П.* Использование минерального сырья Среднего Приднестровья для получения строительных материалов (1945).
105. *Будников П. П.* Мулітовий вогнетрив на базі каоліну і глинозему (1945).
106. *Булаховський Л. А.* Лінгвістична спадщина О. О. Потебні (1942).
107. *Булаховський Л. А.* Про новий український правопис (1942).
108. *Булаховський Л. А.* Мовні засоби інтимізації в поезії Т. Г. Шевченка (1943).
109. *Булаховський Л. А.* Російські поеми Т. Шевченка і їх місце в системі поетичної мови першої половини ХІХ ст. (1943).
110. *Булаховський Л. А.* Наукова робота Інституту мовознавства за час його існування (1944).
111. *Булаховський Л. А.* Слов'янська акцентологія і проблеми загального мовознавства (1944).
112. *Булаховський Л. А.* О. І. Білецький і його наукова діяльність (1945).

113. *Бурксер В. В.* Визначення в водах малих кількостей бору, бромю і йоду (1941).
114. *Бурксер Є. С.* Окислительно-восстановительные потенциалы в применении их к поискам нефти (1941).
115. *Бурксер Є. С., Нічкєвич О. Н.* Радий и радон в природных водах УССР (1941).
116. *Бурксер Є. С., Бурксер В. В.* Гідрохімічні дослідження озер Кандри-Куль і Асли-Куль (1942).
117. *Бурксер Є. С., Бурксер В. В.* Красноуольські грязі з бальнеологічного погляду (1942).
118. *Бурксер Є. С., Бурксер В. В.* Фізико-хімічна характеристика лікувальних торфів та грязей Башкирії (1942).
119. *Бурксер Є. С.* Перспективи використання в народному господарстві соляних водоймищ УРСР (1943).
120. *Бурксер Є. С.* Причини метаморфізації деяких соляних водойм УРСР (1944).
121. *Бурксер Є. С.* Проблеми геохімічних досліджень на Україні (1944).
122. *Бурксер Є. С.* Огляд методів визначення абсолютного віку гірських порід і мінералів (1945).
123. *Бурксер Є. С.* Попередні підсумки робіт Ізмаїльсько-Молдавської комплексної експедиції (1945).
124. *Бурксер Є. С.* Природные лечебные ресурсы Среднего Приднепровья (1945).
125. *Бурчак-Абрамович М. Й.* Миоценовые отложения Прикарпатья (1941).
126. *Вайнштейн Ф. М., Костюченко Л. О., Поляков М. В.* Вплив водень-сульфіду на каталітичну оксидацию амоніаку (1941).
127. *Вальтер А. К.* О работе Физико-технического института Академии наук УССР (1944).
128. *Варвак П. М.* Коливання мембран та платівок (1942).
129. *Варвак П. М.* Стійкість квадратних платівок (1942).
130. *Варга Є. С.* Про репарації після Вітчизняної війни (1944).
131. *Василенко А. О.* Розвиток сільськогосподарського машинобудівництва на Україні (1944).
132. *Василенко В. Х.* До питання про клінічні форми кисневого голодування та його лікування (1942).
133. *Василенко В. Х.* Зміни газового обміну при недостатності кровообігу (1942).
134. *Василенко В. Х.* Патогенез кисневого голодування при недостатньому кровообігу (1943).
135. *Васильєв В. Ю.* Організація металургійної бази Узбекистану (1943).
136. *Вебер В. В.* О некоторых новых данных в связи с проблемой нефтеносности северной окраины Донецкого бассейна (1941).
137. *Велічков О. С.* Жовтнева революція в поезії болгарського поета Христо Смірненського (1898–1923) (1943).
138. *Вернадський В. І.* О необходимости организованной научной работы по космической пыли (1941).

139. *Верьовка Г. Г.* Народна музична творчість періоду Великої Вітчизняної війни (1943).
140. *Виноградов К. О.* Питання розмноження масових морських організмів (1942).
141. *Вірник Д. Ф.* До побудови паливного балансу УРСР (1945).
142. *Вірник Д. Ф.* Стан і перспективи відбудови і розвитку вугільного Донбасу (1945).
143. *Вісюліна О. Д.* Аналіз флори околиць Києва (1941).
144. *Власюк П. А.* Вплив марганцевих добрив на підвищення врожаю і якості сільськогосподарської продукції (1941).
145. *Власюк П. А.* Агробіологічні шляхи підвищення врожаю цукрових буряків і бурякових висадків у Приураллі та Башкирії (1942).
146. *Власюк П. А.* Значення марганцю в поліпшенні азотого живлення сільськогосподарських рослин (1942).
147. *Власюк П. А.* Зона бурякосіяння Башкирії (1942).
148. *Власюк П. А.* Система калійного підживлення для підвищення врожаю і синтезу каучука в кок-сагізі (1942).
149. *Власюк П. А.* Місце Башкирії в утворенні бази цукробурякового насінництва СРСР (1943).
150. *Власюк П. А.* Основні напрямки в побудові системи живлення цукрових буряків на Україні (1944).
151. *Власюк П. А.* Фізіологія живлення рослин та агрохімія на Україні за 25 років (1944).
152. *Власюк П. А.* Значення марганцю в поліпшенні азотистого живлення рослин (1945).
153. *Власюк П. А.* Підвищення ефективності добрив мікроелементом марганцем (1945).
154. *Власюк П. А.* Сполучення органічних і мінеральних добрив для цукрових буряків (1945).
155. *Воблій К. Г.* Економіко-географічне положення м. Уфи (1942).
156. *Воблій К. Г.* О предварительных результатах исследования Учалинского региона БАССР (1942).
157. *Воблій К. Г.* Основні питання відбудови народного господарства в зруйнованих областях УРСР (1942).
158. *Воблій К. Г.* Уфа, її минуле та перспективи розвитку (1942).
159. *Воблій К. Г.* До історії розвитку економічної думки на Україні (1943).
160. *Воблій К. Г.* Народне господарство Башкирії і завдання мобілізації її ресурсів (1943).
161. *Воблій К. Г.* Об основных принципах восстановления сахарной промышленности (1943).
162. *Воблій К. Г.* Розвиток економічної думки на Україні (1943).
163. *Воблій К. Г.* Розвиток економічної науки в Академії наук УРСР (1943).
164. *Воблій К. Г.* Економічна наука на Україні за 25 років (1944).
165. *Воблій К. Г.* Перспективи розміщення промисловості УРСР у післявоєнний період (1944).
166. *Воблій К. Г.* Кондитерская промышленность (1945).

167. *Воблий К. Г.* О международном значении р. Дуная (1945).
168. *Воблий К. Г.* Організація та планування розумової праці (1945).
169. *Воблий К. Г.* Основні шляхи розвитку народного господарства УРСР після Великої Вітчизняної війни (1945).
170. *Воблий К. Г.* Пищевая промышленность (1945).
171. *Воблий К. Г.* Экономическое значение Среднего Приднепровья и размещение производительных сил в Среднем Приднепровье (1945).
172. *Воблий К. Г.* Сталін, як організатор економічної перемоги над ворогом (1945).
173. *Вознесенський О. Н.* Геоморфологія і четвертинна серія Донбасу (1945).
174. *Вознесенський О. Н.* Геохронологія четвертинного періоду в Європі і абсолютний вік четвертинних відкладів і елементів рельєфу УРСР (1945).
175. *Возняк М. С.* До Франкових характеристик М. Драгоманова (1944).
176. *Возняк М. С.* Епілог наймів Франка у сусідів (1944).
177. *Возняк М. С.* Франко – дослідник і історик української літератури (1944).
178. *Волобуєва Т. Г.* Розподіл функцій роботи поміж бібліотеками Києва та Львова (1945).
179. *Воплкін О. О.* Буре вугілля БАРСР і перспективи його використання (1943).
180. *Всехсвятський С. К.* О работах Киевской обсерватории (1942).
181. *Всехсвятський С. К.* Вивчення магнітних бур (1945).
182. *Вукс М. Ф.* Вивчення структури лінії розсіяного світла методом резонансного вбирання (1942).
183. *Вукс М. Ф.* Вивчення розсіяного світла методом резонансного фільтра (1944).
184. *Вукс М. Ф.* Експериментальне вивчення розсіювання світла у розчинах методом резонансного фільтра (1944).
185. *Вукс М. Ф.* Прості співвідношення у раман-спектрах подібних кристалів і обертові коливання молекул (1944).
186. *Гаврусевич В. О.* Проблеми мінералогії України (1945).
187. *Галабуцька С. А.* Визначення електрокінетичного потенціалу каолінових часток (1941).
188. *Гарасимчук В. І.* Початки державного життя на західно-українських землях (1941).
189. *Гарцман-Брук Б. М.* Закономірності відбудовчого процесу промисловості (1942).
190. *Гарцман-Брук Б. М.* Праця в УРСР за 25 років радянської влади (1942).
191. *Гарцман-Брук Б. М.* Про основні методологічні засади в справі наміток відбудовчого процесу народного господарства України в галузі легкої та харчової промисловості (1943).
192. *Гарцман-Брук Б. М.* Розвиток соціалістичних форм праці на Україні (1943).
193. *Гербильський Г. Ю.* Шевченко і Вітчизняна війна 1812 року (1945).
194. *Герман В. Л.* Деякі питання теорії анізотропних середовищ (1944).
195. *Геронімус Я. Л.* Про деякі нерівності в теорії псевдододатних та обмежених функцій (1945).

196. *Геронімус Я. Л.* Про застосування методів найлучшого наближення Чебишева до деяких задач зрівноважування двигунів (1945).
197. *Гершензон С. М., Тарнавський М. Д.* Наслідки і перспективи сименсалізації великої рогатої худоби (1942).
198. *Гершензон С. М.* Система схрещувань у природній популяції *Drosophila Fasciata* (1942).
199. *Гершензон С. М.* Исследование естественного отбора в природных популяциях животных (1943).
200. *Гершензон С. М.* Одержання моновольтинної форми китайського дубового шовкопряда шляхом селекції (1943).
201. *Гершензон С. М.* Дослідження природного добору в популяціях тварин (1944).
202. *Гіляров М. С., Стівичек Л. Н.* Хімічний метод боротьби з внутрікошковими шкідниками насіння кок-сагізу (*Taraxacum kok-saghyz* Rod.) (1945).
203. *Гіляров М. С.* Новий небезпечний шкідник насіння кок-сагізу і крим-сагізу (1945).
204. *Гозенгуд А. А.* Пушкін і Леся Українка (1945).
205. *Гозенгуд А. А.* Франко і Міцкевич (1945).
206. *Голійчук Т. Я.* Плян виданих регестів західно-українських документів XIV ст. (1944).
207. *Голійчук Т. Я.* Політика Австрії супроти галицьких українців в 1860–1870 рр. (1945).
208. *Голобородько Г. А.* Аномальні явища при розсіюванні електронів протонами (1942).
209. *Головін П. В.* Использование отходов растительного сырья (1941).
210. *Головін П. В.* Технологическая схема производства поливитаминных концентратов из свежих плодов шиповника (1941).
211. *Головін П. В., Савінов Б. Г., Епштейн В. Б.* Одержання полівітамінних екстрактів із плодів шипшини (1942).
212. *Головін П. В.* Екстракція цукру з бурякової стружки при постійних умовах (1942).
213. *Головін П. В.* Технологічна схема одержання полівітамінного концентрату з плодів шипшини Башкирії (1942).
214. *Гольдберг Л. С.* Витамин «К» в челюстно-лицевой хирургии (1943).
215. *Гольдштейн Б. І.* Внутрішньоклітинна регуляція дії і хімічна природа активної групи катепсину (1941).
216. *Гольдштейн Б. І., Френкель Г. М., Гінзбург М. Б.* Здібності сухого дизентерійного препарату бактеріофага (1942).
217. *Гольдштейн Б. І.* Одержання очищеного препарату катепсину (1942).
218. *Гольдштейн Б. І., Френкель Г. М., Гінзбург М. Б.* Сухий препарат дизентерійного бактеріофага (1942).
219. *Гольдштейн Б. І.* [Аутоксидабільні] комплекси заліза, як чинник терапії при злоякісних новоутвореннях (1943).
220. *Гольдштейн Б. І.* К вопросу о механизме действия витамина «К» и перспективах его применения в медицинской практике (1943).

221. *Горбатюк В. Т.* Ленінська «Іскра» і боротьба за соціал-демократичну робітничу партію на Україні (1945).
222. *Горбунов Б. М.* Новий тип сортаменту для поясів наскрізних мостів (1942).
223. *Горбунов Б. М., Стрельбицька О. І.* Розрахунок просторових вагонних рам з тонкостінних профілів за методом деформацій (1942).
224. *Горбунов Б. М., Стрельбицька О. І.* Розрахунок просторових вагонних рам з тонкостінних профілів за методом сил (1942).
225. *Горбунов Б. М.* Розрахунок загальної стійкості сталевих наскрізних балок (1942).
226. *Горбунов Б. М., Стрельбицька О. І.* Розрахунок просторових рам з тонкостінних стрижнів (1943).
227. *Горєв М. М.* Про експериментальну артеріальну гіпертонію (1942).
228. *Горелік Л. Е.* Завдання відбудови та розвитку легкої промисловості (1945).
229. *Горелік Л. Е.* Легка промисловість у четвертій п'ятирічці (1945).
230. *Горелік Л. Е.* Проблеми Донбасу в роботах Інституту економіки АН УРСР (1945).
231. *Горелік Л. Е.* Шляхи розвитку легкої промисловості УРСР (1945).
232. *Григор'єв Г. П.* Фізико-хімічна характеристика роменської нафти і перспективи її промислового використання (1941).
233. *Гринь Ф. О.* Про самобутність флори грабових лісів УРСР (1941).
234. *Гринь Ф. О.* Рослинисть Західного Поділля (1941).
235. *Гришко М. М.* Біологічні науки на Україні до 25 річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1942).
236. *Гришко М. М.* Видатний представник творчого дарвінізму акад. М. Ф. Кащенко (з нагоди 7 роковин з дня смерті) (1942).
237. *Гришко М. М.* Підсумки роботи Відділу біологічних наук АН УРСР в Башкирії (1943).
238. *Гришко М. М.* Погляди Тімірязєва на мінливість і спадковість (1943).
239. *Гришко М. М.* Поліморфізм и еволюция половых форм цветковых растений (1943).
240. *Гришко М. М.* Ботанічний сад Академії наук УРСР (1944).
241. *Гришко М. М.* 20 років без Леніна по ленінському шляху (1944).
242. *Гришко М. М.* День 1-го травня – день праці і боротьби (1944).
243. *Гришко М. М.* Про перспективний план з розвитку експериментального та підсобного господарства Академії наук УРСР у Феофанії (1945).
244. *Гришкова Н. П.* Оптичний метод в теорії пружності (1942).
245. *Гришкова Н. П.* Решение пространственной задачи оптическим методом (1942).
246. *Гришкова Н. П., Штаєрман І. Я.* Розрахунок бетонного та залізобетонного диска підйомника Ільгнера (1942).
247. *Грінь Г. С.* Про джерела засолення ґрунтів Середньої Наддніпрянщини (1942).
248. *Грозін Б. Д.* Руйнування шліфованих зубчастих коліс внаслідок пітинга (1942).

249. *Грозін Б. Д.* Методика випробовувань матеріалів редукторів на знос (1943).
250. *Грудницька М. С.* До історії двох текстів автобіографії Т. Г. Шевченка (1942).
251. *Грудницька М. С.* Українська література і Велика Вітчизняна війна (1942).
252. *Грудницька М. С.* До історії драматичної і повістєвої спадщини Шевченка (1943).
253. *Грудницька М. С.* Образ легендарного Щорса в радянській поезії (1943).
254. *Губарев Є. М.* Структурні компоненти полісахаридів дифтерійних бактерій (1942).
255. *Губарев Є. М.* Химическая характеристика бактериальных токсинов (1942).
256. *Губіна Т. П.* Функціональний стан серцево-судинної системи при гіпертонічній хворобі (1945).
257. *Гудзій М. К.* Літературна спадщина Л. Толстого (1945).
258. *Гулий М. Ф.* Аэробное расщепление углеводов (1944).
259. *Гулий М. Ф.* Огляд досліджень про перетворення глюкози в молочну кислоту в м'язах (1944).
260. *Гурільова М. А.* Порівняльне вивчення розвитку колоса в різних формах ячменю (1941).
261. *Гурович Я. І.* Одержання топлених базальтових виробів і їх використання (1941).
262. *Гуслистий К. Г.* Коліївщина в творах Т. Г. Шевченка (1942).
263. *Давиденко Н. Н.* Механічні характеристики, зв'язані з твердістю дряпання (1943).
264. *Дайн Б. Я.* Елементарні процеси фотоокислення іонів у розчині (1942).
265. *Дайн Б. Я., Куца Б. Ф., Ліберзон С. А.* Про спектри електронної спорідненості розчинених позитивних іонів (1942).
266. *Дайн Б. Я.* Фотохімічні обґрунтування природи абсорбційних спектрів розчинів електролітів (1942).
267. *Дашкевич В. Я.* Образ Леніна в українській народній творчості (1945).
268. *Дашкевич Я. Р.* Мовні проблеми бібліографії української книги 1798–1914 р. в Галичині, Буковині та на Закарпатті (1945).
269. *Дашкевич Я. Р.* Питання про залучення до бібліографії літератури московфілів (язичіє) Закарпатської України тощо (1945).
270. *Дашкевич Я. Р.* Рукописне докінчення української бібліографії Левицького І. О. (1945).
271. *Дашкевич Я. Р.* Словник псевдонімів, криптонімів та криптограм (спроба системи) (1945).
272. *Делімарський Ю. К.* Електродні потенціали металів у розтоплених бромідах (1944).
273. *Деркач М. Д.* Літературні взаємини Лесі Українки і Івана Франка (1944).
274. *Джусваго В. П.* Визначення ККД теплового апарату методом вимірювання абсолютних температур (1942).
275. *Джусваго В. П.* Переведення малих силових установок Башкирії на місцеве газифіковане паливо (1942).



276. *Диннік О. М.* Кільце при силах більших за критичну (1942).
277. *Диннік О. М.* Стійкість пологих арок (1942).
278. *Диннік О. М.* Технічні науки на Україні до 25 річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1942).
279. *Диннік О. М.* Роботи Інституту гірничої механіки з питань міцності в гірничій промисловості (1943).
280. *Диннік О. М.* Технічна допомога промисловості Башкирії інститутами [АН УРСР] (1943).
281. *Диннік О. М.* Розвиток теорії пружності на Україні (1944).
282. *Диннік О. М.* Розвиток теорії пружності на Україні за роки радянської влади (1945).
283. *Дінабург Г. Д.* До патоморфології гострих травм мозку (1945).
284. *Дмитров Л. Д.* Стародавня металургія Башкирії (1943).
285. *Доброхотов М. М.* Нова теорія розкислення сталі (1943).
286. *Доброхотов М. М.* Розробка нової технології виплавки сталі (1944).
287. *Дорошкевич О. К.* Українські літературно-критичні теорії 40 та 50-х років XIX ст. (1944).
288. *Дорошкевич О. К.* А. П. Чехов і українська література (1944).
289. *Дорошкевич О. К.* Роль Москви у створенні української культури (1944).
290. *Дорошкевич О. К.* Шевченко – організатор українського літературного руху (1944).
291. *Драгоманов С. М.* Гербы городов Западной Европы (1942).
292. *Дроботько В. Г.* Стахіботріотоксикоз (Нове захворювання коней та людей) (1942).
293. *Дроботько В. Г.* Жизненные циклы и морфологическая изменчивость бактерий (1943).
294. *Дроботько В. Г., Айзенман Б. С.* Гіпотеза про механізм дії хіміотерапевтичних речовин (1944).
295. *Дроботько В. Г.* Вопросы химиотерапии туберкулеза (1945).
296. *Дроботько В. Г.* Диссоциация бактерий, как патологический процесс (1945).
297. *Дубянський О. А.* Разведочная съемка с гравиметрами и перспектива ее развития в Башкирии (1942).
298. *Дьяченко В. Є.* Гидродинамический удар в цилиндрических сосудах (1942).
299. *Дьяченко В. Є.* До теорії лінійних диференційних рівнянь з алгебраїчними коефіцієнтами (1944).
300. *Дьяченко В. Є., Мальнев А. Ф.* До теорії стаціонарних і нестаціонарних процесів у термoeлементі (1944).
301. *Дьяченко В. Є.* Метод електричних аналогій та його застосування в електроінтеграторі (1944).
302. *Дьяченко В. Є.* Потенціальне поле відкритого скінченного циліндру (1944).
303. *Дьяченко В. Є.* Застосування теорії гідродинамічного удару до задачі про крешер (1945).
304. *Дядиченко В. А.* Народные ополчения в борьбе против иноземных захватчиков в XVII–XIX вв. (1941).

305. *Дядиченко В. А.* 235 річниця Полтавської битви (1944).
306. *Дядиченко В. А.* Культурні зв'язки українського і російського народів в XVII–XVIII ст. (1945).
307. *Дядюша Г. Ф.* До питання про механізм антибластної функції тимуса (1945).
308. *Євлахова А. О.* Використання грибків у боротьбі з шкідливою черепашкою (1945).
309. *Єлцький Ю. А.* Про систематику і філогенію верхньо-крейдових елементів (1941).
310. *Ємельяненко П. Т.* Розрахунок діаграми роботи пільчерування в умовах безмаховикового привода (1943).
311. *Єневич Ф. Ф.* До історії філософської думки на Україні (1943).
312. *Єневич Ф. Ф.* Джерела ленінізму на Україні (1945).
313. *Єрмаков М. В., Епштейн В. Б., Калітаєва Л. С.* Деякі закономірності у річному циклі змін хімічного складу планктону і бентосу Дніпра (1941).
314. *Єрмаков М. В.* Про біохімічний напрям у вивченні водойм (1941).
315. *Єрмаков М. В.* Закономірності в сезонних змінах хімічного складу планктону і бентосу р. Дніпра (1942).
316. *Єрмаков М. В.* Про застосування гірчичної макухи для підгодовування коропів (1942).
317. *Єрмаков М. В.* О некоторых общих вопросах эволюционной физиологии (1943).
318. *Єрмаков М. В.* Про нові ларвицидні засоби (1943).
319. *Єрмаков М. В.* Еволюція вегетативної нервової системи (1944).
320. *Єрмаков М. В.* Учення Мечникова про дисгармонію людської природи (1945).
321. *Заболотний В. Г.* Українська радянська архітектура за 25 років Жовтня (1942).
322. *Заболотний В. Г.* Досвід будівництва з демпферного гіпсу в Башкирії (архітектура і конструкція) (1943).
323. *Заморій П. К., Моляко Г. І.* Геологічна історія Молочного лиману (1941).
324. *Заморій П. К.* Геоморфологія Середнього Придніпров'я (1945).
325. *Заморій П. К.* Корисні копалини четвертинних відкладів (1945).
326. *Занько А. М., Манусова Ф. А.* Полярографическое окисление двухвалентного хрома (1941).
327. *Занько А. М., Манусова Ф. А., Геллер Б. Я.* Расчетный метод полярографического анализа (1941).
328. *Занько А. М.* Электрометрические методы химического анализа (1941).
329. *Засс В. М.* Розрахунок швидкості руху і основних розмірів суден для малих річок (застосування до малих річок Башкирії – Ай, Сім і ін.) (1943).
330. *Зведенюк П. Х.* Характеристика новообразованной Херсонской области (1945).
331. *Зверезомб-Зубовський Є. В.* Стан і перспективи вивчення фауни безхребетних УРСР (1941).
332. *Зверезомб-Зубовський Є. В.* Вредители сахарной свеклы Башкирии (1942).

333. *Зверезомб-Зубовський Є. В.* До питання про походження ентомофауни бурякових плантацій (1942).
334. *Зверезомб-Зубовський Є. В.* Комахи, що шкодять цукровим бурякам в БАРСР (1942).
335. *Зверезомб-Зубовський Є. В.* Походження шкідливої ентомофауни культурних рослин (1943).
336. *Зеров Д. К.* Застосування мікропалеоботанічного методу до дослідження мінеральних четвертинних відкладів (1941).
337. *Зеров Д.К.* Історія флори УРСР (1941).
338. *Зеров Д. К.* Основні моменти четвертинної історії рослинності БАРСР (1942).
339. *Зеров Д. К.* Проблема походження вищих рослин (1943).
340. *Зеров Д. К.* Підсумки вивчення спорових рослин УРСР за 25 років (1944).
341. *Зеров Д. К., Котов М. І.* Підсумки вивчення флори УРСР за 25 років (1944).
342. *Зеров Д. К.* Торф'яники Средного Придніпровья (1945).
343. *Зеров К. К.* Заростание р. Днепра в среднем течении и вопросы борьбы с малярийным комаром (1945).
344. *Зерова М. Я.* До питання про морфологічну мінливість грибів (1941).
345. *Зерова М. Я.* До циклу розвитку деяких аскоміцетів (1942).
346. *Зосимович В. П.* Наслідки гібридизації дикого буряка з культурним (1941).
347. *Зосимович Д. П.* Рафинирование кадмия (1941).
348. *Зосимович Д. П.* Одержання кобальту з відходів надтвердих стопів (1943).
349. *Зосимович Д. П.* Анодні процеси на металах та утворення пасивних плівок (1944).
350. *Івантишин М. М.* Молибденовые рудопроявления на территории УССР (1941).
351. *Івантишин М. М.* Схема топогеохимии на территории УССР (1941).
352. *Івантишин М. М.* До питання про первинну регіональну зональність рудних родовищ (1945).
353. *Ільїн В. С.* Порівняння у Шевченка (1943).
354. *Йосипенко М. К.* Театральні ідеї І. К. Карпенка-Карого (Тобілевича) (1945).
355. *Кавецький Р. Є., Кавецький М. Є.* Застосування антиретікулярної цитотоксичної сироватки при деяких внутрішніх захворюваннях (1942).
356. *Кавецький Р. Є., Кавецький М. Є.* Порівняльне цінування тестів функціонального стану фізіологічної системи сполучної тканини (1942).
357. *Кавецький Р. Є.* Про деякі тести функціонального стану фізіологічної системи сполучної тканини (1943).
358. *Кавецький Р. Є.* Підсумки порівняльного вивчення тестів фізіологічної системи сполучної тканини (1944).
359. *Кавецький Р. Є.* Учення про цитотоксини (1945).
360. *Кадиров І. Г.* Опыт применения антиретікулярной цитотоксической сыворотки академика А. А. Богомольца для лечения ран в условиях тылового эвакуационного госпиталя (1942).

361. *Калинович М. Я.* Вступ до української лексики (1942).
362. *Калинович М. Я.* Суспільнознавчі науки на Україні до 25 річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1942).
363. *Калинович М. Я.* Підсумки роботи інститутів Відділу суспільних наук в Башкирії (1943).
364. *Каніболоцький П. Н.* Геохімія та генезис залізних руд Криворіжжя (1944).
365. *Капран С. К.* Вплив гіпофізектомії на реактивність організму (1945).
366. *Каптаренко-Черноусова О. К.* Підсумки палеонтологічних робіт Інституту геологічних наук по палеогену УРСР (1944).
367. *Каптаренко-Черноусова О. К.* Про вік так званих олігоценових покладів УРСР (1945).
368. *Карп М. Л.* Практика використання інцухту в селекції рослин (1942).
369. *Карпенко Г. В.* Розрахунок червячних передач на нагрів (1941).
370. *Карпенко Г. В.* Охолодження червячних редукторів (1942).
371. *Карпинець І. І.* Український народ Австро-Угорщини в часи імперіалістичної війни (1941).
372. *Карпинець І. І.* Захоплення Галичини Австрією в 1772 р. (1944).
373. *Кватер С. І., Бартельс А. Б., Спасокукоцький Ю. О.* Профілактика й лікування антиретиккулярною цитотоксичною сироваткою септичних захворювань після пологів і абортів (1942).
374. *Квітка К. В.* Виявлення спільності в музикальному фольклорі слов'янських народів (1944).
375. *Кирилюк С. П.* Патріотичні мотиви в творчості Івана Франка (1942).
376. *Кирилюк С. П.* Шевченко і слов'янський світ (1942).
377. *Кирилюк С. П.* Шевченко і Кирило-Мефодієвське братство (1944).
378. *Кириченко І. М.* Принципи укладання загальномовного українсько-російського словника (1944).
379. *Кириченко О. І.* Получение алюминия предельной чистоты методом рафинирования в расплавленных солях  $AlCl_3 - NaCl$  (1941).
380. *Кільчевський М. О.* О розподілі напружень в рельсі, що лежить на пружно-податливих опорах та знаходиться під дією рухомого колеса (1944).
381. *Кільчевський М. О.* Визначення продовжних та поперечних напружень в канаті шахтної клітки (1945).
382. *Кільчевський М. О.* Математична теорія розподілу подовжних та поперечних напружень канатів шахтної клітки (1945).
383. *Кільчевський М. О.* Про динамічні взаємодії двох пружних тіл (узагальнена контактна задача) (1945).
384. *Кільчевський М. О.* Про співудар пружних тіл (1945).
385. *Кільчевський М. О.* Теорія тривкості дротяних канатів (1945).
386. *Кіпріанов А. І.* Аналоги ціанінових барвників (1942).
387. *Кіпріанов А. І.* Забарвлення та будова тіоціанінових барвників (1944).
388. *Кіпріанов А. І.* Дослідження в галузі ціанінових барвників (1944).
389. *Клейн Б. І.* Проблема виду в мікробіології (1941).
390. *Клейн Б. І. І. І.* Мечников у боротьбі з інфекційними хворобами (1945).
391. *Клепов Ю. Д.* Історико-географічний аналіз флори УРСР (1941).
392. *Клепов Ю. Д.* Карта рослинності УРСР (1941).

393. *Клепов Ю. Д.* Рослинність Карпат і Прикарпаття (1941).
394. *Клюшніков М. М.* Геологічна будова буровугільних родовищ західних областей УРСР (1941).
395. *Клюшніков М. М.* Неметаллические ископаемые Среднего Приднепровья (1945).
396. *Коваленко А. Д.* До теорії обертових дисків експоненціального профіля (1942).
397. *Коваленко А. Д.* Исследование напряженного состояния консольно заделанных лопаток турбоагрегатов, изогнутых по цилиндрической поверхности (1942).
398. *Коваленко А. Д.* Про згин та розтяг дисків змінної товщини (1942).
399. *Коваль П. Й.* Обчислення потенціала швидкостей методом сіток в задачі гідродинамічного удару платівки о поверхню води (1945).
400. *Коваль Ф. В.* Про стан рукописних фондів Інституту мови та літератури (1943).
401. *Коваль Ф. В.* Рукописна спадщина Т. Г. Шевченка (1943).
402. *Ковальський В. В.* Вопросы биохимического изучения факторов эволюции (1943).
403. *Ковальський В. В.* Нова модель фульгуратора (1941).
404. *Ковальський В. В.* Вплив водних екстрактів з консервованої шкіри на загоювання ран (1942).
405. *Ковальський В. В.* Періодична мінливість біохімічних властивостей організмів (1942).
406. *Ковальський В. В.* Вплив екстрактів консервованої тканини на регенеративні процеси (1943).
407. *Ковальський В. В.* Проблема хімічної мінливості організмів і її еволюційне значення (1943).
408. *Ковальський В. В.* Про періодичну мінливість організмів і її еволюційне значення (1945).
409. *Ковальський В. В., Палладіна Л. І., Епельбаум С. Є., Ролл А. І.* Вплив водних екстрактів з консервованої шкіри на заживання ран (1945).
410. *Ковальський В. В., Глезіна О. М.* Дегідрування у функціонально різних м'язах птахів на різних стадіях онтогенезу (1945).
411. *Коган І. С.* Антитрикулярная цитотоксическая сыворотка академика А. А. Богомольца и ее значение в терапии гнойных септических заболеваний и при военных травмах (1942).
412. *Коган І. С.* Гемостатическое и регенеративное значение витамина «К» (1943).
413. *Козицький П. О.* Вокальная музыка башкирского народа (до и после октябрьского периода) (1942).
414. *Козицький П. О.* Розквіт башкирського вокального фольклору в радянську епоху (1942).
415. *Козицький П. О.* Шевченко в музиці (1942).
416. *Колдаєв Б. М.* Некоторые данные о лечебном применении витамина «К» (1943).

417. *Коленчук К. І.* Вплив вологості на міцність і формозмінність деревини (1942).
418. *Коленчук К. І.* Якісний метод контролю поліпшеної деревини (1942).
419. *Колесса Ф. М.* Українські і польські націоналісти на німецьких послугах (1945).
420. *Комісаренко В. П.* Про патогенез так званого інсулінного шока (1943).
421. *Кондак М. А.* Модернізація малих парових котлів та використання місцевих палив (1943).
422. *Кордуба М. М.* Справа приєднання Сянїччини до Польщі перед 1349 р. (1944).
423. *Кордуба М. М.* Про роботу над бібліографією історії України (1945).
424. *Кордуба М. М.* Становище Галицько-Волинської держави у східній Європі в XIV ст. (1945).
425. *Корнійчук О. С.* День Перемоги близький (1941).
426. *Корнійчук Г. П., Хризман І. О.* Кінетика азотування заліза і його стопів амоніаком (1945).
427. *Корноухов М. В.* Работы Института строительной механики АН УССР в области устойчивости стержней (1941).
428. *Корноухов М. В., Варвак П. М., Чудновський В. Г.* Матеріали для встановлення несної здатності сталевих ексцентрично-стиснених стрижнів (1942).
429. *Корноухов М. В.* Інтерполяційно-квадратурний метод наближеного інтегрування диференціальних рівнянь та його застосування до задач стійкості (1942).
430. *Корноухов М. В.* Роботи по стійкості стрижневих систем в Інституті будівельної механіки (1942).
431. *Корноухов М. В.* Стійкість арок з пружно-заправленими кінцями (1942).
432. *Короткевич О. П.* Розвиток волоті у вівса (1941).
433. *Корсунський М. І.* Ядерна ізометрія та її роль у вивченні атомних ядер (1942).
434. *Корсунський М. І.* Спектрограф з використання магнітних моментів (1944).
435. *Косарик Д. М.* Україна в житті А. П. Чехова (1944).
436. *Косарик Д. М.* Перша подорож Шевченка на Україну (1945).
437. *Косарик Д. М.* Шевченко в 1884 році (1945).
438. *Косарик Д. М.* Місце художньої літератури і зокрема Шевченківської творчості у вихованні «Молодої Гвардії» (1945).
439. *Косець М. І.* Рослинність Львівської області (1941).
440. *Котов М. І.* Стан і перспективи вивчення флори вищих рослин УРСР (1941).
441. *Котов М. І.* Лікарські рослини флори БАРСР (1942).
442. *Котов М. І.* Підсумки вивчення флори УРСР за 25 років (1942).
443. *Котов М. І.* Порівняльна характеристика широколистяних лісів Башкирії і України (1942).
444. *Котов М. І.* Природні рослинні ресурси Башкирського державного заповідника (1942).
445. *Котов М. І.* Рослинні ресурси Башкирії і шляхи їх використання (1943).

446. *Котов М. І.* Систематика и ботаническая география в УССР за 25 лет существования АН УССР (1944).
447. *Кочерга І. А.* Основні лінії розвитку українського театру (1942).
448. *Краюхін О. О., Шейко І. М.* Забруднення р. Дніпра каналізаційними стоками м. Київ (1941).
449. *Крейн М. Г.* Про нові дослідження з теорії ермітових операторів (1944).
450. *Крейн М. Г.* Про одну екстраполяційну проблему акад. А. М. Колмогорова (1944).
451. *Крейн М. Г.* Диференціальні оператори та їх застосування до розв'язання рівнянь математичної фізики (1945).
452. *Крилов М. М., Боголюбов М. М.* Питання розрахунку нелінійних крутильних коливань (1942).
453. *Крилов М. М., Боголюбов М. М.* Построение расчетной резонансной кривой для крутильных колебаний коленчатых валов (1942).
454. *Крилов М. М., Боголюбов М. М.* Про один новий метод розрахунку резонансної кривої для нелінійних крутильних коливань (1942).
455. *Крип'якевич І. П.* Боротьба селянства і міст проти польської шляхти в початку XVII ст. (1941).
456. *Крип'якевич І. П.* Західна границя України (1944).
457. *Крип'якевич І. П.* Богдан Хмельницький і Західна Україна (1945).
458. *Крип'якевич І. П.* Листи і універсали Б. Хмельницького (1945).
459. *Криштофович А. М.* Історія флори СРСР (1941).
460. *Кудра О. К., Клейбс Г. С.* Получение меди из руд УССР (1941).
461. *Кудряшов К. В.* Похід Ігоря Сіверського 1185 року в історично-географічному освітленні (1943).
462. *Кузнецов В. І.* Хімічна характеристика бурого вугілля головних родовищ БАРСР (1943).
463. *Кузнецов М. І.* Пути глубокой переработки ископаемых углей (1941).
464. *Кузнецов О. М.* Нові методи застосування врубових машин на крутопадаючих пластах (1942).
465. *Кузнецов О. М.* Применение врубовых машин на крутопадающих пластах (1942).
466. *Кузнецов О. М.* Про класифікації гірничих порід (1942).
467. *Кульський Л. А.* Очистка і знешкодження води в умовах воєнного часу (1942).
468. *Кульський Л. А.* Електролітичне знешкодження і очистка води (1943).
469. *Курдюмов Г. В.* Теорія бездифузних перетворень (1943).
470. *Курдюмов Г. В.* Відпускна крихкість конструкційних сталей (1944).
471. *Курдюмов Г. В., Свєчніков В. М.* Перетворення в сталях та стопах при їх нагріві (1944).
472. *Кухаренко Л.* Відновлення філіалу Музею ім. В. І. Леніна (1945).
473. *Лаврентьєв М. О.* Ньютон как основоположник современной математики (1942).
474. *Лаврентьєв М. О.* До теорії довгих хвиль (1943).
475. *Лаврентьєв М. О.* Про деякі наближені формули в задачі Діріхле (1942).
476. *Лаврентьєв М. О.* Математика в Академії наук УРСР (1944).

477. *Лаврентьев М. О.* До теорії квазі-конформних відображень (1944).
478. *Лаврентьев М. О.* Про життя та діяльність акад. Є. О. Патона (1945).
479. *Лагодовська О. Ф.* Обзор археологических памятников Башкирской ССР (1941).
480. *Лагодовська О. Ф.* Башкирия в эпоху палеолита и неолита (1942).
481. *Лагодовська О. Ф.* Пам'ятники Башкирії епохи каменю і бронзи (1943).
482. *Лагодовська О. Ф., Бліфельд Д. І.* Підсумки археологічного вивчення Башкирії (1943).
483. *Лазарев Б. Г.* Вплив високого тиснення на зверхпровідність (1943).
484. *Лазарев Б. Г.* Вплив неоднорідних напружень на зверхпровідність олова (1943).
485. *Лазарев Б. Г.* Підсумки досліджень надпровідності (1944).
486. *Лазарев Б. Г.* Про вплив неоднорідних деформацій на надпровідність (1944).
487. *Лазаревський Г. О.* Шевченко в житті (1945).
488. *Лазаренко А. С.* До історії аридного елементу бріюфлори УРСР (1941).
489. *Лазаренко А. С.* Історико-географічний аналіз бріюфлори УРСР (1941).
490. *Лазаренко А. С.* Перспективи радянської бріології (1944).
491. *Лазаренко А. С.* Проблема елемента у флористичній географії рослин (1944).
492. *Ланге Ф. Ф.* До питання електродегідратації нафтової емульсії (1942).
493. *Лапчик Т. Ю.* Месторождения меди УССР (1941).
494. *Латишев Г. Д.* Взаємодія жорсткого гамма-випромінювання з речовиною та гамма-спектрів радіоактивних речовин (1942).
495. *Латишев Г. Д.* Про спектр позитронів активного осаду торія (1942).
496. *Латишев Г. Д.* Розсіяння швидких електронів (1942).
497. *Латишев Г. Д.* Фотоэффект і внутрішня конверсія гама-променів (1942).
498. *Лауер Н. В.* Про резистентність новороджених до гіпоксії (1945).
499. *Лашкарьов В. Є.* Твердий фотоелемент без запирающего слоя (1942).
500. *Лашкарьов В. Є.* Фотоелектрорушійна сила в закисі міді (1942).
501. *Лашкарьов В. Є.* Еквівалентна схема і структура запорного тору купроксного випростувача (1944).
502. *Лашкарьов В. Є.* Фотоелектричні властивості півпровідників (1944).
503. *Лашкарьов В. Є.* Фотоелектрозворушення в однорідних півпровідниках (1944).
504. *Лебедев В. М.* Амфігаплоїдні рослини у нащадків амфіплоїдних рослин гібрида Державіна (1941).
505. *Ле Іван* Слухай, народе мій! (1941).
506. *Лейпунський О. І.* Ядерний фотоэффект в берилії (1942).
507. *Лейпунський О. І.* Питання ядерної фізики (1944).
508. *Лейпунський О. І.* Від «грозовідмітчика» А. С. Попова до сучасної радіотехніки (1945).
509. *Леонтович О. В.* Психологічний етюд фізіолога по загальній методології математики (1942).



510. *Леонтович О. В.* Способ ферментной мойки перевязочного материала, бывшего в употреблении (для целей технических и повторных употреблений для перевязок) (1942).
511. *Липа О. Л.* Дендрофлора садів і парків УРСР (1941).
512. *Липа О. Л.* Видовий склад деревних насаджень м. Уфа і шляхи його поліпшення (1942).
513. *Лисенко П. С.* До характеристики мови українських поселенців в Башкирії (1943).
514. *Линберг Б. Е.* Застосування цитотоксичної антиретиккулярної сироватки, запропонованої академіком О. О. Богомольцем, при лікуванні ран і обморожень в тиловому госпіталі (1942).
515. *Ліфшиц І. М.* Основи динамічної теорії реальних кристалів (1943).
516. *Ліфшиц І. М.* Узагальнення теорії збурень (1944).
517. *Лобко А. О.* Діаграма розтягу металів при ударі (1942).
518. *Лось Ф. Є.* Участь українців у боротьбі Росії проти Пруссії під час Семирічної війни 1756–1762 рр. (1942).
519. *Лось Ф. Є.* Класова боротьба на селі в роки столипінської реакції (1943).
520. *Лось Ф. Є.* Про селянські рухи на Україні в роки столипінської реакції (1943).
521. *Луговцов М. В.* Выплавка высокоглиноземистых шлаков в доменных печах на бокситовых флюсах (1941).
522. *Луговцов М. В.* Интенсификация хода доменных печей (1942).
523. *Луговцов М. В.* Каталітичний вплив вапна при коксуванні та при горінні коксу в доменній печі (1943).
524. *Луговцов М. В.* Металургійна оцінка рудничої сировини Башкирії (1943).
525. *Луговцов М. В.* Головні елементи інтенсифікації ходу доменних печей в зв'язку з відбудовою доменного виробництва Півдня Союзу (1944).
526. *Луговцов М. В., Доброхотов М. М.* Роботи в галузі металургії, проведені Інститутом чорної металургії АН УРСР (1944).
527. *Луговцов М. В.* До питання про вилучення арсену з керченських руд при агломерації (1945).
528. *Лур'є О. Ю.* Декілька заключних зауважень з приводу доповідей лікарів Азадової, Мацкевич і Неронової (1942).
529. *Лур'є О. Ю.* Підсумки п'ятирічного застосування антиретиккулярної цитотоксичної сироватки при сепсисі, раку та запалювальних процесах (1944).
530. *Лутковський В. В.* Утворення фонду української колекції (1945).
531. *Лучицький В. І.* Петрогенезис Українського кристалічного масиву (1944).
532. *Лучицький В. І.* Докембрійське Московсько-Дністровське море (1945).
533. *Лучицький В. І.* Общие геологические условия бассейна среднего Днепра (1945).
534. *Лучицький В. І.* Ознаки органічного життя докембрія (1945).
535. *Лучицький В. І.* Сучасні проблеми гранітів і мігматитів (1945).
536. *Любинський М. А.* Про фізіологічну природу критичних або детермінаційних періодів в нормальному онтогенезі вищих рослин (1944).
537. *Майданський М. Н.* Поезія Шевченка в єврейських перекладах (1943).

538. *Майзель В. М.* Визначення реакцій опор в статично-невизначних системах при наявності температурного поля (1941).
539. *Майзель В. М.* Деякі приклади визначення термічних реакцій в пружних системах (1941).
540. *Майзель В. М.* Визначення реакцій підпор в статично невизначених системах при наявності температурного поля (1942).
541. *Майзель В. М.* Деякі приклади визначення температурних реакцій в пружних системах (1942).
542. *Майзель В. М.* Експериментальне дослідження температурних напруг (1942).
543. *Майзель В. М.* Метод визначення термічного напруженого стану в пружному тілі (1942).
544. *Майзель В. М.* Мінімальні принципи для температурного напруженого стану пружного тіла (1942).
545. *Майзель В. М.* Переміщення в пружному тілі, викликані впливом нестационарного температурного поля (1942).
546. *Майзель В. М.* Промисловий трьохкомпонентний тензомер і результати його випробування (1942).
547. *Майзель В. М.* Температурні напруги в плоских тілах, платівках та оболочках (1942).
548. *Маков К. І.* Методика подачі притоку підземних вод до глибоких гірничих виробок (1942).
549. *Маков К. І.* Про порівняльну оцінку багатоводності водоносних горизонтів (1942).
550. *Маков К. І.* Гідрогеологічне районування БАРСР (1943).
551. *Маков К. І.* Гідрогеологія УРСР за 25 років (1943).
552. *Маков К. І.* Гідрогеологічне районування південно-західної частини СРСР (1944).
553. *Маков К. І.* До питання про формування підземних вод УРСР (1944).
554. *Маков К. І.* Гідрогеологія Среднього Придніпров'я (1945).
555. *Маков К. І.* Елементи теорії формування підземних вод (1945).
556. *Маков К. І.* Основні принципи районування підземних вод (1945).
557. *Маков К. І.* Основні принципи теорії формування підземних вод (1945).
558. *Маковська Г. Ф.* Проходження через резонанс нелінійних коливальних систем (1945).
559. *Маковська Г. Ф.* Проходження через резонанс нелінійних та квазі-гармонічних коливальних систем (1945).
560. *Маколкін І. А.* Застосування ізотопного методу до вивчення механізмів хімічних реакцій. Механізм реакції лужного топлення (1942).
561. *Маколкін І. А.* Застосування ізотопного методу до вивчення механізмів хімічних реакцій. Реакція ксантогенування, реакція мерсеризації целюлози і будова алкаліцелюлози (1942).
562. *Максименко Ф. П.* Бібліографія української бібліографії як джерело для складання бібліографії української книги 1798–1914 рр. (1945).
563. *Малашенко С. В.* Індукційні тензометри в застосуванні до дослідження міцності (1942).

564. *Малий П. О.* Геологічна будова на нафтоносність Роменського родовища (1941).
565. *Мануїльський Д. З.* Сталін – великий вождь і полководець (1944).
566. *Маркевич О. П.* Стан і перспективи вивчення паразитофауни УРСР (1941).
567. *Маркевич О. П.* Происхождение паразитофауны домашних животных и человека (1943).
568. *Маркевич О. П.* Еволюція паразитизму (1942).
569. *Маркевич О. П.* Зовнішні паразити свійських тварин Башкирії (1943).
570. *Маркевич О. П.* Стан та перспективи розвитку науково-дослідної роботи з паразитології на Україні (1944).
571. *Маркевич О. П.* Вступна промова голови організаційного комітету Першої наукової конференції паразитологів УРСР (1945).
572. *Марківська Т. М.* Основні засади опису книжок в майбутній бібліографії (1945).
573. *Марковський П. Т.* Малые реки и ископаемые Среднего Приднепровья и использование их для строительства гидростанций (1945).
574. *Маслов С. І.* Відродження української літератури в кінці XVI і на початку XVII ст. (1942).
575. *Маслов С. І.* Некоторые черты уфимской культурной жизни по рукописям и старопечатным книгам Башкирского государственного художественного музея (1942).
576. *Маслов С. І.* Щоденники і записки Ребелинських і їх значення для дослідження історії Уфи (1943).
577. *Матвеев А. Л.* Аналітичний метод нормування електроспоживання при роботі металорізальних верстатів (1944).
578. *Махов Г. Г.* Грунти західних областей України (1941).
579. *Медведєва Н. Б.* Сравнительное действие кортикалина и кортина (1941).
580. *Медведєва Н. Б.* Зміни хімізму тканин під час старіння і вплив на ці зміни антиретикулярної цитотоксичної сироватки (1942).
581. *Медведєва Н. Б.* Про вплив кортикаліну і кортину на хімічний склад тканин (1942).
582. *Медведєва Н. Б.* Сравнительное действие кортикалина и кортина на животный организм (1942).
583. *Медведєва Н. Б.* Вплив антиретикулярної цитотоксичної сироватки на протоплазму клітин у старіючих тварин (1944).
584. *Медведєва Н. Б.* Про роль кортикаліну при мускульній роботі (1944).
585. *Медведєва Н. Б.* Порівняння впливу кортину та кортикаліну (1945).
586. *Медведєва Нат. Б.* Джерела утворення мезенхімних клітин у комах (1943).
587. *Медведєва Нат. Б.* Клеточные элементы физиологической системы соединительной ткани у насекомых (1943).
588. *Медведєва Нат. Б.* Еволюція фізіологічної системи сполучної тканини (1944).
589. *Меженко Ю. О.* Завдання, обсяг та джерела роботи (1945).

590. *Мельниченко В. Д.* Патоморфологічне дослідження коней, що загинули від «НЗ» (1942).
591. *Мечник І. П.* Гуцульський похоронний обряд і теорія оживання примітивізму (1945).
592. *Михайловський С. В., Смірнова В. А., Марчук П. Д.* Лечение озены цитотоксической антиретикулярной сывороткою (1942).
593. *Михайловський С. В., Смірнова В. А., Марчук П. Д.* Применение антиретикулярной цитотоксической сыворотки при лечении желез кольца Вальдейера (1942).
594. *Михайловський С. В.* Применение витамина «К» в отоларингологической практике (1943).
595. *Михайловський С. В., Смірнова В. А., Марчук П. Д.* Дальнейшие наблюдения над лечебным действием АЦС при ожоге, гипертрофии желез кольца Вальдейера и хронических тонзиллитах (1943).
596. *Мілях О. М.* Узагальнений метод нормальних та аварійних режимів роботи енергетичних сіток (1943).
597. *Модилевський Я. С., Мар'янович О. В.* Ембріологічні процеси під час утворення першого покоління гібридів при віддаленому схрещуванні (1941).
598. *Модилевський Я. С.* Стадії ембріонального розвитку злаков (к учению о стадийности у растений) (1942).
599. *Модилевський Я. С.* Стадії ембріонального розвитку зародка і зернівки у злаків (до питання про стадійність у рослин) (1942).
600. *Модилевський Я. С.* Принципы современной цитогенетики (1943).
601. *Модилевський Я. С.* Перспективи сучасної цитогенетики (1944).
602. *Моргуліс Н. Д.* Оптичні і фотоелектричні властивості сурм'яноцезієвих катодів (1942).
603. *Моргуліс Н. Д.* Контактний потенціал поверхонь, вкритих монометалічними плівками (1943).
604. *Моргуліс Н. Д.* Фізичні властивості напівпровідникових катодів (1944).
605. *Моргуліс Н. Д.* Електровакуумні прилади в сучасній радіотехніці (1945).
606. *Морозовський Н. С.* Застосування АЦС при ревматизмі, абсцесі легень і деяких формах туберкульозу (1942).
607. *Морозовський Н. С.* Опыт применения антиретикулярной цитотоксической сыворотки для лечения терапевтических больных (1942).
608. *Морозовський Н. С.* Опыт применения витамина «К» в терапевтической практике (1943).
609. *Морочковський С. Ф.* Хвороби цукрових буряків в Башкирії (1942).
610. *Морочковський С. Ф.* Нова хвороба цукрового буряка – альтернаріоз (1945).
611. *Мухін* Одержання циклічної сировини методом гідрування молодого вугілля (1941).
612. *Назаревич С. І.* Домбаровські первинні каоліни та можливості їх використання у промисловості (1942).
613. *Назаревич С. І.* Нерудна сировина БАРСР і першочергові завдання у вивченні її (1942).

614. *Назаревич С. І.* Про наслідки досліджень каолінів Домбаровського родовища (1942).
615. *Назаревич С. І.* Якісна характеристика первинних каолінів Домбаровського родовища (1942).
616. *Назаревич С. І.* Українські польові шпати та їх замінителі в керамічній промисловості (1943).
617. *Назаревич С. І., Цветков А. І.* Мінеральний склад третинних вогнетривких глин Башкирії (1945).
618. *Назаревський О. А.* Из спостережень над листами Шевченка (1945).
619. *Назаревський О. А.* Принципи наукового опису рукописів Шевченка (1945).
620. *Наумов А. Л.* Про максимальне значення обертального моменту трифазних безколекторних двигунів (1941).
621. *Нічкевич О. Н., Половко І. К.* Радій в нафтосупровідних водах Ішимбаєвського і Туймазинського родовищ (1942).
622. *Нічкевич О. Н., Половко І. К.* Радіоактивність нафтосупроводжувючих вод Башкирії (1942).
623. *Нічкевич О. Н.* Радіоактивність нафтосупроводжувючих вод Бориславського родовища нафти (1945).
624. *Новик К. Й.* Схема розчленування по флорі кам'яновугільних відкладів південно-західної частини Донбасу (1941).
625. *Новик К. Й.* Розвиток копальної флори західної частини Донбасу (1942).
626. *Новик К. Й.* Развитие верхне палеозойской флоры Донецкого бассейна (1943).
627. *Новик К. Й.* Стратиграфія карбона північно-західної частини Донбасу (1943).
628. *Новик К. Й.* Стратиграфічне порівняння кам'яновугільних відкладів окраїн Донбасу, Дніпровсько-Донецької западини та Середнього Поволжя (1944).
629. *Новик К. Й.* Комплексна геологічна карта Донбасу м. 1 : 200 000 (1945).
630. *Новик К. Й.* Розвиток копальної флори в Донецькому басейні (1945).
631. *Обреїмов І. В.* Визначення абсолютного показника заломлення плоскопаралельної пластинки (1942).
632. *Обреїмов І. В.* Вимірювання коефіцієнтів дифузії оптичним методом (1942).
633. *Обреїмов І. В.* Вимірювання показників заломлення за допомогою Френелевої дифракції (1942).
634. *Обреїмов І. В.* Дослідження якості матових скляних поверхней (1942).
635. *Обреїмов І. В.* Застосування Френелевої дифракції до фізичних і технічних вимірювань (1942).
636. *Обреїмов І. В.* Определение скорости света Галилеем и дальнейшее развитие этого вопроса (1942).
637. *Обреїмов І. В.* Флюоресценція кристалів нафталіну при низькій температурі (1942).
638. *Огієвський А. В.* Наукова робота по гідрології в Академії наук УРСР (1944).

639. *Огієвський А. В.* Общие характеристики поверхностных вод Среднего Приднепровья (1945).
640. *Оглоблин О. П.* Герб города Киева (1942).
641. *Огоновський В. П.* Економіка Закарпатської України (1945).
642. *Ожевський П. Г.* Размещение полезных ископаемых БАССР и пути их освоения (1942).
643. *Оксюк П. Ф.* Каріологічний метод в ботанічній географії (1941).
644. *Окснер А. М.* Стан і перспективи вивчення спорових рослин УРСР (1941).
645. *Окснер А. М.* Эволюция флор Голарктики и распространение биполярных лишайников (1943).
646. *Орлов С. І.* Склад зубних цементів та їх властивості (1943).
647. *Орлов О. Я.* Вихри Декарта и всемирное тяготение Ньютона (1942).
648. *Орлов О. Я.* Жизнь и деятельность Галилея (1942).
649. *Орлов О. Я.* О работах Полтавской обсерватории (1942).
650. *Орлов О. Я.* Про добові зміни широти за спостереженнями  $\delta$  Cassiopejae в Пулкові (1942).
651. *Орлов О. Я.* Результати міжнародної служби широти за 50 років (1942).
652. *Орлов О. Я.* Рух полюса Землі за період 1935.0 – 1940.0 (1942).
653. *Орлов О. Я.* Экспедиция Академии наук УССР в Якутию для определения силы тяжести (1942).
654. *Орлов О. Я.* Проект организации астрономических работ на Украине (1944).
655. *Орлов О. Я.* Про попереднє обчислення сонячних затемнень (1944).
656. *Орловський А. В.* 25 лет советской энергетике и ее ближайшие перспективы (1945).
657. *Палладін О. В.* Вітаміни і ферменти (1941).
658. *Палладін О. В.* 25 річниця Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1942).
659. *Палладін О. В.* Вітамін «К» та його практичне застосування (1942).
660. *Палладін О. В.* Нові дані щодо застосування вітаміну «К» для боротьби з кровотечами (1942).
661. *Палладін О. В.* Роль советской науки в борьбе с фашизмом (1942).
662. *Палладін О. В.* Фашистська фальсифікація науки і роль радянської науки в боротьбі з фашизмом (1942).
663. *Палладін О. В.* Вітамін «К» та його аналоги, їх властивості, роль у клінічному застосуванні (1943).
664. *Палладін О. В.* Досягнення біохімії на Україні за 25 років (1943).
665. *Палладін О. В.* Робота Академії наук УРСР в 1943 р. і план науково-дослідних робіт Академії на 1944 р. (1944).
666. *Палладін О. В.* Роль Академії наук УРСР в розвитку радянської біохімії (1944).
667. *Палладін О. В., Сорені Е. Т., Хайкіна Б. І.* Азотистий обмін при епілепсії (1945).
668. *Палладін О. В.* Работа Академії наук УРСР в 1944 р. і план роботи на 1945 р. (1945).
669. *Палладіна Л. І.* Лікування ран екстрактами консервованої шкіри (1943).

670. *Панч П. І.* Українські партизани у вітчизняних війнах з німецькими окупантами (1942).
671. *Парамонов С. Я.* Проблема виду в зоології (1941).
672. *Парнас Я. О.* Глікогеноліз (1941).
673. *Парнас Я. О.* Деякі досягнення науки про вітаміни і їх відношення до біохімічних досліджень (1942).
674. *Парнас Я. О.* Про один аспект коензиматичних реакцій (1943).
675. *Парташніков М. Б.* Анतिретікулярна цитотоксична сироватка, як метод лікування абсцесів легень і хронічних пневмоній (1942).
676. *Пархоменко М. М.* Життя і творчість І. А. Крилова (1944).
677. *Пархоменко М. М.* Образ товариша Сталіна в художній літературі (1944).
678. *Патон Є. О.* Про метод швидкісного зварювання металів під шаром флюсу (1941).
679. *Патон Є. О.* Про нові досягнення в галузі електрозварювання (1941).
680. *Патон Є. О.* Роль Академії наук УРСР в розвитку автоматичного електрозварювання (1944).
681. *Патон Є. О.* П'ятирічний план розвитку капітального будівництва УРСР (1945).
682. *Пекар С. І.* Выпрямление в тонких пластинках полупроводника и новый твердый выпрямитель (1942).
683. *Пекар С. І.* Контакт полупроводника с металлом и твердые выпрямители тока (1942).
684. *Пекар С. І.* О корпускулярной теории света Ньютона до современных понятий (1942).
685. *Пекар С. І.* Теорія контакту напівпровідника з металом (1942).
686. *Пекар С. І.* Застосування метода подібності до електричного розряду на поверхні діелектрика (1943).
687. *Пекар С. І.* Деякі питання фізики твердого тіла (1944).
688. *Пекар С. І.* Локальні і квантові стани електрона в ідеальному кристалі (1944).
689. *Пекар С. І.* Нова концепція в квантовій теорії поля (1944).
690. *Пекар С. І.* Ленін і фізика (1945).
691. *Пеньков А. М.* Стійкість плоских багатоярусних рам (1942).
692. *Пеньков А. М.* Стійкість сітчатого просторового каркасу (1942).
693. *Петров В. П.* До розроблення питання про українське населення Башкирської АРСР (1942).
694. *Петровський М. Н.* Богдан Хмельницький (1942).
695. *Петровський М. Н.* Київська Русь – спільний початковий період історії російського, українського і білоруського народів (1942)
696. *Петровський М. Н.* До історії краху німецьких окупантів на Україні в 1918 році (1943).
697. *Петровський М. Н.* Інститут історії України (1943).
698. *Петровський М. Н.* Вивчення історії України в Академії наук УРСР за 25 років (1944).
699. *Петровський М. Н.* Приєднання України до Росії в 1654 році (1944).

700. *Петровський М. Н.* З історії громадсько-політичної думки в західно-українських землях в XI ст. (1945).
701. *Петухов В. А.* Ядерне розсіяння електронів у тонких металічних плівках (1941).
702. *Писаренко Г. С.* Дослідження статичного згину багатоопорного колінчастого вала (1942).
703. *Підоплічко І. Г.* Історія фауни УРСР (1941).
704. *Підоплічко І. Г.* Очерк четвертичної палеографії України (1941).
705. *Підоплічко І. Г.* Позвоночные четвертичных отложений Днепровской низменности (1941).
706. *Підоплічко І. Г.* Фауна Трипольских поселений (по материалам экспедиций Института археологии АН УССР (1941).
707. *Підоплічко М. М., Білай В. І.* Мікологічні дослідження насіння зернових культур Башкирії (1943).
708. *Пильгук І. І.* Вплив Шевченка на культурно-громадське життя Західної України (1943).
709. *Плісецький М. М.* Основні лінії розвитку українського радянського фольклору (1943).
710. *Плісецький М. М.* Патріотизм в поезії Т. Г. Шевченка (1943).
711. *Плісецький М. М.* Фольклор українських поселенців у Башкирії (1943).
712. *Плигунов О. С.* Получение глинозема из каолинов УССР (1941).
713. *Плотников В. О.* Работа химической реакции (1941).
714. *Погребняк П. С.* Ліси України (1945).
715. *Половко І. К.* Радиоактивность пород и минералов Приазовской кристаллической полосы (1941).
716. *Половко І. К.* Радиоактивность нефтесопровождающих вод Башкирии (1942).
717. *Полонська-Василенко Н. Д.* Тризуб (1942).
718. *Полоцький І. Г.* Диспергуоча і хімічна дія кавітації (1942).
719. *Полукетов М. С.* Определение малых количеств золота и платины посредством цветных реакций (1941).
720. *Полукетов М. С.* Определение рения в молибденовых рудах и препаратах (1941).
721. *Поляков М. В.* Знесірчування нафтопродуктів (1942).
722. *Поляков М. В.* Про механізм вибуху (1942).
723. *Поляков М. В.* Про механізм гетерогенних реакцій (1944).
724. *Попов В. П.* Категорії води в ґрунтах (1945).
725. *Попов В. П.* Климатические зоны Приднепровья (1945).
726. *Попов П. М.* Погляди Шевченка на народну творчість (1942).
727. *Попов П. М.* Скворода і українська література (1942).
728. *Попов П. М.* Українська радянська фольклористика за 25 років (1942).
729. *Попов П. М.* Вивчення фольклору в Академії наук УРСР за 25 років її існування (1944).
730. *Порфир'єв В. Б.* Метаморфизм углей Донбасса в связи с проблемой нефтеносности его (1941).
731. *Порфир'єв В. Б.* Нефтяные месторождения Румынии (1941).



732. *Порфир'єв В. Б.* Современное состояние проблемы промышленной нефти в восточных областях УССР (1941).
733. *Порфир'єв В. Б.* Сучасний стан проблеми нафти на Україні (1944).
734. *Порфир'єв В. Б.* Зміна органічних речовин в карбонатних фаціях (1945).
735. *Посєлов В. Н.* Хвороби комах в зв'язку з екологічними умовами (1943).
736. *Примак Ф. Я.* Вплив катаральних ангін на серцево-судинну систему (1942).
737. *Примак Ф. Я.* Серцево-судинна система при запальовальних захворюваннях тонзиллярного апарату (1942)
738. *Примак Ф. Я.* Значення гематопаренхіматозного бар'єра в клініці серцево-судинних захворювань (1943).
739. *Примак Ф. Я.* Клінічні форми хронічної раневої інфекції в зв'язку з її терапією (1943).
740. *Примак Ф. Я.* Сепсис при тривалій раневій інфекції по матеріалах госпіталів тилу (1944).
741. *Прихотько А. Ф.* Спектр вбирання кристалів при низьких температурах (1942).
742. *Прихотько А. Ф.* Спектри кристалів ароматичних сполук при низьких температурах (1943).
743. *Прихотько А. Ф.* Спектри кристалів (1944).
744. *Проскура Г. Ф.* Гідромурти транспортних машин, їх конструкції і робочий процес (1942).
745. *Проскура Г. Ф.* Дослідження роботи суднових гребних гвинтів у режимі початкової кавітації (1942).
746. *Проскура Г. Ф.* Теорія і розрахунок турбомашин на основі гідродинаміки реальних рідин (1943).
747. *Проскура Г. Ф.* Підсумки роботи АН УРСР в галузі аерогідромеханіки (1944).
748. *Протопопов В. П.* Застосування антиретиккулярної цитотоксичної сироватки академіка О. О. Богомольця при психічних захворюваннях (1942).
749. *Протопопов В. П.* Роль Академії наук УРСР в розвитку медицини в СРСР (1944).
750. *Протопопов В. П.* Значення вчення акад. І. П. Павлова про вищу нервову діяльність для природознавства, філософії, психології та медицини (1945).
751. *Прохоров С. М.* Спогади про Рєпіна (1944).
752. *Птуха М. В.* Ломоносов как статистик и экономист (1942).
753. *Птуха М. В.* Населення та відбудовний процес (1942).
754. *Птуха М. В.* З історії розвитку статистичної науки на Україні (1944).
755. *Птуха М. В.* Шляхи розвитку статистики СРСР до початку XIX ст. (1944).
756. *Пфейффер Г. В.* Про лінійні в Ясові'анах рівняння, які задовольняють умови М. Намбургега, системи лінійних в Ясові'анах рівнянь, які задовольняють узагальнені умови М. Намбургега, у яких відповідні системи лінійних однорідних рівнянь – неповні (1941).
757. *Пфейффер Г. В.* Нові шляхи досліджень в задачі Пфаффа та інтегрування рівнянь з частковими похідними (1942).

758. *Пфейффер Г. В.* Про інтегрування рівнянь з частковими похідними першого порядку багатьох функцій за допомогою Якобієвих і узагальнено-Якобієвих систем (1942).
759. *Пфейффер Г. В.* Лінійні в яacobіонах рівняння, відповідні символічним формам, що виділяють один або кілька лінійних множників (1943).
760. *Пфейффер Г. В.* Про ознаки виділення символічними формами лінійних множників (1943).
761. *Пфейффер Г. В.* Уфимські етюди по інтегруванню рівнянь і задачі Пфаффа (1943).
762. *Пфейффер Г. В.* До питання про інтегрування рівнянь і задачу Пфаффа (1944).
763. *Пфейффер Г. В.* Підсумки наукової роботи за 25 років (1944).
764. *Пфейффер Г. В.* Про нові способи інтегрування (1944).
765. *Пфейффер Г. В.* Визначення довільних функцій в загальних інтегралах рівнянь, систем рівнянь з частинними похідними першого порядку однієї та багатьох невідомих функцій (1945).
766. *Пфейффер Г. В.* Двухсторонній підхід до інтегрування диференціальних рівнянь в частинних похідних (1945).
767. *Пфейффер Г. В.* Про інтегрування диференціальних рівнянь частинних похідних (1945).
768. *Пфейффер Г. В.* Простіші типи інтегровальних диференціальних рівнянь в частинних похідних першого порядку однієї та багатьох функцій (1945).
769. *Радзимовський Д. О., Ліпиць В. В.* Стафілококи віспяного детриту і бактеріофаг до них (1942).
770. *Радченко А. Я.* Про вивчення відбудови сільського господарства після окупації на прикладі Кагарлицького району Київської області (1944).
771. *Радченко А. Я.* Відбудова тяглових ресурсів в МТС і колгоспах УРСР (1945).
772. *Радченко А. Я.* Колективізація в СРСР і її економічне та воєнно-стратегічне значення (1945).
773. *Рапопорт І.* Про обернену задачу електричного потенціалу (1941).
774. *Ремез Є. Я.* Про побудову функцій, що найменше відхиляються від нуля (1942).
775. *Ремез Є. Я.* Про побудову середньо-степеневих наближень в комплексній області (1942).
776. *Ремез Є. Я.* Про побудову рішень нелінійних задач апроксимації функцій (1944).
777. *Ремез Є. Я.* Про порядок збіжності процесу Поліа-Джексона (1944).
778. *Ремез Є. Я.* Про деякі нові співвідношення між середньостепеневими та рівномірними наближеннями (1945).
779. *Рибкін О. Д.* Розрахунок основних елементів підземних виробок в породах, що не вимагають закріплення (1942).
780. *Рибкін О. Д.* Уменьшение расхода лесных материалов при разработке бурьих углей (1942).
781. *Рижков В. Л.* Еволюція ультравірусів (1942).

782. *Рижков В. Л.* Наслідки 25-річних робіт по вивченню вірусних хвороб рослин (1942).
783. *Рижков В. Л.* Природа фільтраційних вірусів та їх біологічна активність (1942).
784. *Рижков В. Л.* Тимірязєв як ботанік і фізіолог (1943).
785. *Рильський М. Т.* Антифашистська література і мистецтво (1942).
786. *Рильський М. Т.* Література в боротьбі з фашизмом (1942).
787. *Рильський М. Т.* Поетика Шевченка (1942).
788. *Рильський М. Т.* Спогади про Миколу Віталійовича Лисенка (1942).
789. *Рильський М. Т.* Тема вітчизни у творчості Пушкіна, Міцкевича та Шевченка (1942).
790. *Рильський М. Т.* Український народ в дні Вітчизняної війни (1942).
791. *Рильський М. Т.* Київ в історії України (1943).
792. *Рильський М. Т.* Український народ в дні Вітчизняної війни (1943).
793. *Рильський М. Т.* Шевченківські дні як велика традиція (1943).
794. *Ровнер О. С.* Анотація, її характер та мета в майбутній бібліографії (1945).
795. *Розов* Об использовании минерально-сырьевых ресурсов Среднего Приднепровья (1945).
796. *Розовський І. Л., Дятловицький Л. І.* Питання виправлення середніх рік (на основі досвіду виправлення р. Білої) (1942).
797. *Ройтер В. А.* Современное состояние теории гетерогенного катализа (1941).
798. *Ролл Я. В.* Районування р. Дніпра за даними його фітопланктону (1941).
799. *Ролл Я. В.* Гідробіологічне районування ріки (1942).
800. *Ролл Я. В., Френкель Г. М.* Попереднє повідомлення про наслідки санітарно-біологічного дослідження р. Білої в районі м. Уфи (1942).
801. *Ролл Я. В.* Фітопланктон як показник забруднення річок (1942).
802. *Ролл Я. В.* Гідробіологічні дослідження на Україні за 25 років (1944).
803. *Ролл Я. В.* До питання про методи біологічного аналізу води (1944).
804. *Ролл Я. В.* Вопросы организации рыбных заповедников на Среднем Приднепровье (1945).
805. *Романенко І. Н.* Економічна перемога радянського народу (1945).
806. *Романенко І. Н.* Радянська економіка напередодні четвертої п'ятирічки (1945).
807. *Романенко І. Н., Радченко А. Я., Стеценко М. Т.* Специализация сельскохозяйственных районов Среднего Приднепровья (1945).
808. *Романенко І. Н.* Тваринництво УРСР та шляхи його відновлення (1945).
809. *Романченко І. С. І. А.* Крилов і українська література (1944).
810. *Рубач М. А.* Великая битва за Москву (1942).
811. *Рубач М. А.* Класова боротьба селянства напередодні Великої Жовтневої соціалістичної революції (1943).
812. *Рубенчик Л. Й.* Напрямена зміна деяких властивостей хлібопекарських дріжджів (1942).

813. *Рудницький В. В.* Про утворення архіву рукописних фондів по історії науки, літератури і мистецтва, як самостійної установи в системі Академії наук УРСР (1941).
814. *Ряпо А. Й.* Збір матеріалів і складання бібліографічного довідника з питань відбудови УРСР (1942).
815. *Ряпо А. Й.* Твори Сайфі Кудаша в українських перекладах (1943).
816. *Савін Г. М.* Вплив підкріплюючого вставленого кільця на розподіл напружень навколо кругового отвору (1942).
817. *Савін Г. М.* Про величину підкріплюючого кільця (1942).
818. *Савін Г. М.* Про вплив кріплення на напруги навколо гірничих виробок (1943).
819. *Савін Г. М.* Динамічна теорія розрахунку шахтних підймальних та направляючих канатів (1944).
820. *Савін Г. М., Пеньков О. М.* Завдання динаміки шахтних підйомних канатів (1944).
821. *Савін Г. М.* Буре вугілля УРСР, їх розробка та використання (узагальнення досвіду) (1945).
822. *Савінов Б. Г.* Екстрагування каротину (1942).
823. *Самарін Р. М.* Шевченко і англо-американська література (1944).
824. *Сапегін А. О.* Підсумки роботи Академії наук УРСР за 1940 рік (1941).
825. *Сапегін А. О.* Про роботу Академії наук УРСР за 1940 рік і про план впровадження наукових досягнень АН УРСР в соціалістичну практику (1941).
826. *Сапегін А. О.* Віковий стан і кількість колосків у колосі (1942).
827. *Сапегін А. О.* Нижня межа спорогенної стадії у пшениці (1942).
828. *Сапегін А. О.* Органоутворення при переході в світлову стадію у пшениці та ячменю (1942).
829. *Сапегін А. О.* Підсумки роботи за час Вітчизняної війни і основні напрями робіт Академії наук УРСР в 1942 р. (1942).
830. *Сапегін А. О.* Річний звіт про роботу Академії наук УРСР та план роботи Академії на 1942 р. (1942).
831. *Сапегін А. О.* План роботи Академії наук в 1943 році (1943).
832. *Сапегін А. О.* Звіт Академії наук УРСР про роботу в 1942 р. (1943).
833. *Свечников В. М.* Исследование отдела металловедения Института черной металлургии АН УССР в области превращения в стали при нагревании (1944).
834. *Свечников В. М.* Превращение в стали при нагреве (1945).
835. *Свіренко Д. О.* Про нижній Дніпро та вплив на його фітопланктон (1941).
836. *Сельський В. О.* Значення геофізики в справі розвідки та вивченні нафтоносних структур Башкирії (1942).
837. *Сельський В. О.* Значення розвіткових робіт у виявленні нафтоносних структур у БАРСР (1942).
838. *Сельський В. О.* Об интерпретации магнитных и гравиметрических аномалий (1942).
839. *Сельський В. О.* Тектонічні будови на підставі даних геофізики (1942).
840. *Сельський В. О.* К вопросу об интерпретации магнитных наблюдений (1943).

841. *Сельський В. О.* К вопросу об интерпретации маятниковых наблюдений (1943).
842. *Сельський В. О.* Минеральные богатства заполняемой части левобережья Днепра (1943).
843. *Сельський В. О.* Перспективы развития нефтяной промышленности на Украине (1943).
844. *Сельський В. О.* Существует ли Полесский вал (1943).
845. *Сельський В. О.* Тектонические построения на основании данных геофизики (1943).
846. *Сельський В. О.* Фации и нефтеносность карбона и перми востока Русской платформы (1943).
847. *Сельський В. О.* Геофізичні методи дослідження глибинної геології України (1944).
848. *Сельський В. О.* Гама і нейтронний каротаж як метод дослідження впливу радіоактивних елементів на зміну органічних речовин до стану рідинних вуглеводнів (1945).
849. *Сельський В. О.* Нефтяные структуры Среднего Приднепровья (1945).
850. *Сельський В. О.* Про будову земної кори за даними геофізики (1945).
851. *Семененко М. П.* Геологія плутонів (1945).
852. *Семененко М. П.* Генезис Мамського слюдоносного району (1945).
853. *Семененко М. П.* Рудная база Среднего Приднепровья (1945).
854. *Середенко М. М.* Досвід відбудови народного господарства УРСР в металургії (1942).
855. *Середенко М. М.* Досягнення металургійної промисловості України за 25 років (1943).
856. *Середенко М. М.* Чорна металургія УРСР за 25 років (1943).
857. *Середенко М. М.* Відбудова народного господарства УРСР (1945).
858. *Середенко М. М.* До історії виникнення металургійної промисловості УРСР (1945).
859. *Середенко М. М.* До питання про історію народження металургійної промисловості (до 150 років існування Луганського заводу) (1945).
860. *Середенко М. М.* Металургійна промисловість УРСР та шляхи її розвитку (1945).
861. *Середенко М. М.* Перспективы развития тяжелой промышленности в районах Среднего Приднепровья (1945).
862. *Серенсен С. В.* Міцність легірованих сталей (1942).
863. *Серенсен С. В.* Про допускні навантаження на колінчастих валах поршневих двигунів при крутильних коливаннях (1942).
864. *Серенсен С. В.* Розрахунок запасів міцності в зв'язку з типом напруженого стану (1943).
865. *Серенсен С. В.* Конструктивно-технологічні шляхи підвищення міцності деталей машин (1944).
866. *Серенсен С. В.* Пути повышения прочности деталей машин при переменных напряжениях (1944).
867. *Сибільов М. В.* Феодальні поселення на Південному Донці і походи на половців Володимира Мономаха в 1111 р. і Ігоря Сіверського в 1185 (1943).

868. *Синцов Д. М.* Про одну властивість інтегральних кривих рівнянь виду  $y'' = f(x,y) (1 + y'^2)^m$  (1942).
869. *Синцов Д. М.* Програма преподавания математики в средней школе в условиях Отечественной войны (1942).
870. *Синцов Д. М.* Дослідження за теорією Пфаффових рівнянь (другий підхід через конекс з елементом – точка, площина) (1942).
871. *Синцов Д. М.* Геометрія на Україні за 25 років Радянської влади (1943).
872. *Синьов М. В.* Местная промышленность и промысловая кооперация г. Киева и Киевской области (1945).
873. *Синьов М. В.* О состоянии американского сельского хозяйства (1945).
874. *Синьов М. В.* Размещение местной промышленности Киевской области и пути ее восстановления (1945).
875. *Сиротинін М. М.* Про вплив сульфамідів на резистентність до радіаційного прискорення (1945).
876. *Сиротинін М. М.* Роль Мечникова в розвитку порівняльної патології (1945).
877. *Сиротинін М. М.* Школа І. І. Мечникова (1945).
878. *Сігаловський К. К.* Электрохимическое получение индия (1941).
879. *Синельников К. Д.* Новий метод генерації сантиметрових хвиль (1944).
880. *Синельников К. Д.* Робота Фізико-технічного інституту Академії наук УРСР (1944).
881. *Славін Л. М.* Матеріальна культура Київської Русі (1943).
882. *Славін Л. М.* Відкриття і вивчення археологічних пам'яток України Академією наук УРСР за 25 років її існування (1944).
883. *Слензак І. Є.* Бурые угли Среднего Приднепровья и перспективы их использования (1945).
884. *Слудська М. М.* Пилок як джерело ростових гормонів (1941).
885. *Слуцкін А. О.* Фактори, які визначають інтенсивність коливань, що виникають у плазмі (1941).
886. *Слуцкін А. О.* Механізм збудження коливань в багатоанодних магнетронах (1944).
887. *Слуцкін А. О.* Теорія збудження коливань магнетронних генераторів (1944).
888. *Слуцкін А. О.* Ультрокороткі хвилі та радіолокація (1945).
889. *Случевський І. Ф.* Лечение антиретиккулярной цитотоксической сывороткой шизофрении (1942).
890. *Смирнова-Замкова О. І.* Будова гемато-паренхіматозного бар'єру за нормальних і патологічних умов (1942).
891. *Смирнова-Замкова О. І.* Патоморфологія і патогенез гіпертонії в світлі експерименту (1942).
892. *Смирнова-Замкова О. І.* Основна аргентофільна речовина і її значення в патології (1944).
893. *Смирнова-Замкова О. І.* Аргентофільна система і нове в морфології і фізіологічному значенні основної аргентофільної речовини (1945).
894. *Соболев С. С.* Ерозия у Донбасі і шляхи боротьби з нею (1943).
895. *Соболев С. С.* Эрозия в Среднем Приднепровье и борьба с нею (1945).

896. *Соколинський Д. А.* Применение витамина «К» при желтухе (1943).
897. *Соколов Ю. Д.* Особливі траєкторії системи матеріальних точок, що знаходяться під дією взаємних сил (1944).
898. *Соколов Ю. Д.* Про асимптотичне рішення диференціальних рівнянь (1944).
899. *Соколов Ю. Д.* Про одну теорему узагальненої задачі трьох тіл (1945).
900. *Соколов Ю. Д.* Про полюси координат системи матеріальних точок, що знаходяться під дією взаємних сил (1945).
901. *Соколов Ю. Д.* Про траєкторії необмеженого віддалення системи матеріальних точок, що знаходяться під дією взаємних сил (1945).
902. *Соколовський О. Н.* До перегляду деяких основних положень інженерної геології та ґрунтознавства (1942).
903. *Соколовський О. Н.* До питання про структуру залізистих пісків в зв'язку з методикою їх збагачення (1942).
904. *Соколовський О. Н.* Колоїдні покриття для сховищ горючого (1942).
905. *Соколовський О. Н.* Нові дані про генезис солонців (1942).
906. *Соколовський О. Н.* Нові дані щодо генезису галогенних ґрунтів (1942).
907. *Соколовський О. Н.* До проблеми Середнього Придніпров'я (1943).
908. *Соколовський О. Н.* О задачах и путях к их разрешению, относящихся к проблеме Среднего Днепра (1943).
909. *Соколовський О. Н.* До питання про генезис лесів (1944).
910. *Соколовський О. Н., Соболев С. С.* Ерозія на Україні та шляхи боротьби з нею (1944).
911. *Соколовський О. Н.* Почвы Среднего Приднепровья и повышение их плодородия (1945).
912. *Сорені Е. Т.* Дослідження механізму реакції Пастера (1941).
913. *Спасокукоцький О. І.* Гідрогеологічна характеристика озер Башкирії Асли-Куль і Кандри-Куль (1942).
914. *Спасокукоцький О. І.* Гідрологічне дослідження озер Кандри-Куль та Асли-Куль з метою виявлення лікувальних грязей та їх випробування (1942).
915. *Спасокукоцький О. І.* Розвиток поглядів на природу зсувів Середнього Дніпра і суперечні моменти в трактовці цих явищ (1942).
916. *Спасокукоцький О. І.* Зсувні явища в долині р. Середнього Дніпра (1945).
917. *Спасокукоцький О. І.* Розвиток поняття про масові рухи (1945).
918. *Спасокукоцький Ю. О.* Цитотоксическая стимуляция физиологической системы соединительной ткани, как метод патогенетической терапии аллергических заболеваний (1942).
919. *Спасокукоцький Ю. О.* Вплив антиретиккулярної цитотоксичної сироватки на виникнення і хід алергічного запалення (феномен Артоса) (1943).
920. *Спасокукоцький Ю. О.* Функції фізіологічної системи сполучної тканини при рентгенотерапії рака (1945).
921. *Співак І. Г.* Батальний лексикон в дні Великої Вітчизняної війни (1942).
922. *Співак І. Г.* Літературна мова в дні Великої Вітчизняної війни (1942).
923. *Співак І. Г.* Мова і стиль в період Великої Вітчизняної війни (1942).
924. *Співак І. Г.* Україна в українському слові в дні Великої Вітчизняної війни (1943).

925. *Співак І. Г.* Вивчення єврейської мови, літератури і фольклору в Академії наук УРСР (1944).
926. *Стебун І. І.* Войовничий дух української літератури (1943).
927. *Степанів О. І.* Львів – великий індустріальний центр західних областей (1945).
928. *Степанів О. І.* Українсько-німецькі націоналісти – вороги українського народу (1945).
929. *Стеценко М. Т.* Сільське господарство УРСР в четвертій п'ятирічці (1945).
930. *Стражеско М. Д.* Гемато-паренхіматозний бар'єр у внутрішній патології (1942).
931. *Стражеско М. Д.* Медичні науки на Україні до 25 річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в СРСР (1942).
932. *Стражеско М. Д.* Про походження дистрофічних процесів в організмі при хронічній недостатності кровообігу (1942).
933. *Стражеско М. Д.* Понятіе сепсиса в патологии и клинике (1943).
934. *Стражеско М. Д.* Особливості патогенезу раневого сепсиса (1944).
935. *Стрижиус О. М.* Історико-географічний аналіз фауни наземних моллюсків УРСР (1941).
936. *Супруненко М. І.* Партизанський рух на Україні в 1919–1941 рр. (1941)
937. *Супруненко М. І.* Встановлення радянської влади на Україні (1942).
938. *Супруненко М. І.* Україна напередодні і в дні Великої Вітчизняної війни (1942).
939. *Супруненко М. І.* Перемога радянської влади на Україні (1943).
940. *Сухомел Г. Й.* Закони термодинаміки в пристосуванні до гідравлики відкритих русел (1942).
941. *Сухомел Г. Й., Засс В. М.* Зварна водяна турбіна Френсиса для колгоспних вітряків (1942).
942. *Сухомел Г. Й.* Про швидкість руху та про опір суден рухові по каналах (1942).
943. *Сухомел Г. Й.* Розвиток гідравліки відкритих русел та гідроспоруд (1943).
944. *Тамарченко Д. Є.* С. Т. Аксаков, как бытописатель Башкирии – критические споры вокруг С. Т. Аксакова (1942).
945. *Тамарченко Д. Є.* Сатира в прозі Т. Г. Шевченка і російська революційно-демократична сатира (1942).
946. *Тамарченко Д. Є.* Поезія Шевченка і російська революційно-демократична література (1942).
947. *Тамарченко Д. Є.* Ленін в українській художній літературі (1944).
948. *Тамарченко Д. Є.* Сатирична поезія Шевченка (1944).
949. *Тамм Є. Ф.* Методика осушення буровугільних родовищ УРСР (1941).
950. *Тарнавський М. Д.* Вивчення впливу на процес кон'югації X-хромосом ароматичних вуглеводів та інших хімічних речовин (1942).
951. *Тарнавський М. Д.* Вплив складових частин тимонуклеїнової кислоти на процес кон'югації X-хромосом (1945).
952. *Татаринів Є. О.* Матеріали до вивчення про фактори резистентності організму до росту пухлин (1944).



953. *Татаринов Є. О.* Мечников і сучасне учення про імунітет (1945).
954. *Теленга М. А.* Перспективи паразитарного методу боротьби з буряковим довгоносоком (1944).
955. *Терлецький О. А.* Політика німецького австрійського уряду в 1848–1850 рр. в Галичині (1945).
956. *Терлецький О. А.* Селянські справи і Головна Руська Рада (1945).
957. *Терлецький О. А.* Справа з'єднання українських земель в Австрію в 1848–1850 рр. (1945).
958. *Терпугов М. В., Засс В. М.* Водний транспорт на малих реках Среднего Приднепровья (1945).
959. *Терпугов М. В.* Гидротехнические работы на среднем Днепре (1945).
960. *Тетельбаум І. М.* Новий метод встановлення розрахункових зусиль у валах авіаційних та суднових рядних двигунів шляхом електромеханічного моделювання (1942).
961. *Тетельбаум С. І.* Передача енергії на віддалення вузькоспрямованим промінням (1945).
962. *Тимофєєвський О. Д., Беневоленька С. В.* Вікові зміни профілеративної і функціональної здатності клітин мезенхімного походження в дослідях експлантації (1942).
963. *Тимофєєвський О. Д.* Про явища диференціації у тканинних культурах пухлин людини (1942).
964. *Тимофєєвський О. Д.* Основные типы роста саркоматозных тканей человека в эксплантате (1943).
965. *Тимофєєвський О. Д.* Про генез пухлин та природу ракової клітини (1944).
966. *Тимофєєвський О. Д., Беневоленька С. В.* Лімфоцит крові людини в експлантатах (1945).
967. *Тимощук Д. В.* Енергія фотонейтронів з берилія (1944).
968. *Тичина П. Г.* Помсти катам, помсти! (1941).
969. *Тичина П. Г.* Гнів Шевченка (1942).
970. *Тичина П. Г.* Патріотизм в творчості башкирського класика Гафурі (1942).
971. *Тичина П. Г.* Розвиток Української радянської культури за 25 років (1942).
972. *Тичина П. Г.* Скворода і сучасність (1942).
973. *Тичина П. Г.* Українська культура за 25 років радянської влади (1942).
974. *Тичина П. Г.* Шевченко – мандрівник (1942).
975. *Тичина П. Г.* Живий Коцюбинський (1943).
976. *Тичина П. Г.* Тремтіть, супостати! (1943).
977. *Ткаченко М. М.* Вітчизняна війна українського народу проти німецько-фашистських загарбників (1942).
978. *Ткаченко М. М.* Київ у творчості Т. Г. Шевченка (1942).
979. *Ткаченко М. М.* Михайл Кутузов (1942).
980. *Ткаченко М. М.* Шевченко проти восставшого германізму (1942).
981. *Ткаченко М. М.* Шляхи і роки мандрювань Шевченка (1942).
982. *Ткаченко М. М.* Тема боротьби українського народу проти онімечення України в творах Т. Г. Шевченка (1942).
983. *Ткаченко М. М.* Шевченко – мандрівник (1942).

984. *Ткаченко М. М.* Значення праць Карла Маркса для вивчення Київської Русі (1943).
985. *Ткаченко М. М.* Шевченко у Москві (1943).
986. *Ткачук В. Г.* Інженерно-геологічна мапа Уфимського півострова (1942).
987. *Ткачук В. Г.* Гидрогеологические условия бурогольных месторождений Александрійського району УРСР в связи с их осушением (1943).
988. *Ткачук В. Г.* До питання про осушування Олександрійського буровугільного родовища Кіровоградської області УРСР (1943).
989. *Товбін М. В.* Гідрохімічні особливості заплавних водойм Дніпра (1941).
990. *Товбін М. В., Фельдман М. Б., Алмазов А. М.* Вплив деяких біохімічних процесів на електропровідність природних прісних вод (1941).
991. *Товбін М. В., Фельдман М. Б., Хайн М. І.* Про деякі нові методи в гідрохімічному аналізі (1941).
992. *Толстїхіна М. М., Ткачук В. Г.* Геологічна будова і інженерно-геологічні умови території Великої Уфи (1942).
993. *Томілін Ю. А.* Влияние некоторых цветных и редких элементов на свойства чугуна (1941).
994. *Трахтенберг О. В.* Ідеологія канібалізму і расова теорія (1942).
995. *Трахтенберг О. В.* Ньютон и его мировоззрение (1942).
996. *Трахтенберг О. В.* Фашистська ідеологія і лженаукова расова теорія (1942).
997. *Трахтенберг О. В.* Філософія Сковороди (1942).
998. *Третьяков Д. К.* Відродження філогенетики (1942).
999. *Третьяков Д. К.* Переднососвий орган костистих риб (1942).
1000. *Третьяков Д. К.* Філогенетична система костистих риб (1942).
1001. *Третьяков Д. К.* Дарвінізм и філогенетика (1943).
1002. *Третьяков Д. К.* Зовнішні ознаки псування риби (1943).
1003. *Третьяков Д. К.* Тімірязєв – вчений, патріот і громадський діяч (1943).
1004. *Третьяков Д. К.* Походження іхтіофауни на Україні (1944).
1005. *Третьяков Д. К.* Рибні ресурси і епізоотії в Башкирії (1944).
1006. *Третьяков Д. К.* Мечников як зоолог (1945).
1007. *Третьяков Д. К.* Повіковий діоптричний апарат лососєвих (1945).
1008. *Трохименко К. Д.* Образотворче мистецтво радянської України (1942).
1009. *Трохименко К. Д.* Шевченко – художник (1942).
1010. *Трохименко К. Д.* Естетичні позиції Шевченка – художника (1943).
1011. *Трохименко К. Д.* Робота Рєпіна над картиною «Запорожці» (1944).
1012. *Троїцький* Задачи морально-политического разгрома фашизма (1945).
1013. *Тюленєв Н. А.* Агромелиоративные мероприятия на осушенных землях (1945).
1014. *Удинцов Ф. А., Парташніков М. Б.* Антиретікулярна цитотоксична сироватка як метод патогенетичної терапії висипного тифу (1942).
1015. *Уразовський С. С.* Новый метод возбуждения ультразвуковых колебаний и его практическое применение (1941).
1016. *Уразовський С. С.* Про хімічну дію ультразвуку (1941).
1017. *Уразовський С. С., Полоцький І. Г.* Новый метод збудження ультразвукових коливань і його практичне застосування (1942).

1018. *Уразовський С. С.* Про механізм диспергуючої дії кавітацій (1942).
1019. *Уразовський С. С.* Про молекулярну поліморфію як джерело різної реакційної активності (1944).
1020. *Утевський А. М.* Про симпатини (1944).
1021. *Утевський А. М.* Процеси оксидації адреналіну та функції симпатико-адреналової системи (1943).
1022. *Утевський А. М.* Процеси оксидації адреналіну і будова симпатинів (1944).
1023. *Файнерман І. Д.* Последовательный процесс и его закономерности (1945).
1024. *Федукович В. С.* О некоторых физических свойствах пород западных областей УССР (1941).
1025. *Фердман Д. Л.* Глютамін у тканинах тварин (1941).
1026. *Фердман Д. Л.* О лечебном применении витамина «К» (1943).
1027. *Фердман Д. Л.* Глютамін у печінці тварин (1944).
1028. *Фердман Д. Л.* Дослідження Інституту біохімії в галузі біохімії мускульної діяльності (1944).
1029. *Ферсман О. Є.* Проблемы геохимии докембрийских щитов (1941).
1030. *Ферсман О. Є.* Про геохімію кристалічних щитів (1941).
1031. *Фещенко С. Ф.* Лінійні диференціальні рівняння другого порядку з повільно-змінними коефіцієнтами (1944).
1032. *Фіалков Я. А.* Перспективы промышленного использования бокситов БАССР (1941).
1033. *Фіалков Я. А., Нижник О. Т.* Пути комплексного использования отходов цветных металлов (1941).
1034. *Фіалков Я. А.* Перспективы використання бокситів Башкирії в алюмінієвій промисловості (1942).
1035. *Фіалков Я. А.* Про адсорбційні властивості каолінів (1942).
1036. *Фіалков Я. А.* Про промислове використання бокситів родовищ БАРСР і Південного Уралу (1942).
1037. *Фіалков Я. А., Толстіхіна К. І.* Земляні фарби з бокситів і глин Бязовського і Юрюзанського родовищ (1943).
1038. *Фіалков Я. А.* Комплексне використання нафтових вод Ішимбаєвського нафтового району (1943).
1039. *Фіалков Я. А.* Растительные источники витамина «К» (1943).
1040. *Фіалков Я. А.* Йод та галогеніди йоду як розчинники (1944).
1041. *Фіалков Я. А.* Роботи Інституту хімії АН УРСР по вивченню комплексних сполук (1944).
1042. *Фольборт Г. В.* Фізіологічні особливості комплексного аналізу явищ, що спостерігаються при пораненні нервової системи (1944).
1043. *Фоменко В. І.* Исследование бурых углей западных областей УССР (1941).
1044. *Фоменко В. І.* Сводный обзор работ по исследованию Роменских нефтей и программе дальнейшего их исследования (1941).
1045. *Фортунатов М. С.* Рафинирование алюминия (1941).

1046. *Франк-Каменецький Д. А.* Про термічний режим гетерогенних каталітичних процесів (1941).
1047. *Франк-Каменецький Д. А.* Про активацію в гетерогенних реакціях (1942).
1048. *Франк-Каменецький Д. А.* Тепловий режим гетерогенних екзотермічних реакцій (1942).
1049. *Францевич І. М.* До питання про сульфідну корозію в газопроводах (1942).
1050. *Францевич І. М.* До питання про теорію адсорбційного шару (1942).
1051. *Францевич І. М.* Порівняльне дослідження сталей, що виплавляються на основі руд Камиш-Бурунського родовища (1942).
1052. *Францевич І. М.* Термічна обробка сталі «Е-16» і рекристалізація сталі «Е-16» та судносталі (1942).
1053. *Францевич І. М.* Про редукцію оксидів атомним воднем (теоретичні основи металургічного варіанта) (1943).
1054. *Францевич І. М., Нікітіна О. І.* Порівняльні дослідження сталей, виплавлених на основі руд Камиш-Бурунського родовища (1945).
1055. *Френкель Г. М., Гольдштейн В. І., Гінзбург М. Б.* Здібності сухого дизентерійного препарату бактеріофага (1942).
1056. *Френкель Г. М.* Стафілофаг як засіб боротьби з раневими інфекціями (1942).
1057. *Френкель Г. М.* Бактеріологія крові при раневому сепсисі (1945).
1058. *Фрумкін Я. П.* О лечебном применении антиретиккулярной цитотоксической сыворотки Богомольца при шизофрении (1942).
1059. *Фукс М. Ф.* Простые соотношения в раман-спектрах подобных кристаллов и вращательные колебания молекул (1944).
1060. *Хозацький Л. І.* Знаходження представників Trionuchoidea (Testudines, Reptilia) в пліоцені України (1941).
1061. *Холодний М. Г.* 25 лет физиологии растений на Украине (1944).
1062. *Холодний М. Г.* Розвиток експериментальної ботаніки за 25 років на Україні (1944).
1063. *Холодний М. Г.* Фітогенні речовини атмосфери (1944).
1064. *Хризман І. О., Корнійчук Г. П.* Кінетика розкладу амоніаку на залізних каталізаторах (1941).
1065. *Хризман І. О.* Кінетика азотування заліза аміаком (1942).
1066. *Хромов П. О.* К вопросу комплексного изучения экономики отдельных районов (1942).
1067. *Хромов П. О.* К вопросу об изучении экономики районов и опыт характеристики экономики Давлекановского района Башкирии (1942).
1068. *Хромов П. О.* Местные ресурсы БАССР на службу Отечественной войны (1942).
1069. *Хромов П. О.* Мобілізація ресурсів Башкирії (1943).
1070. *Хромов П. О.* Стан промисловості України напередодні Вітчизняної війни (1943).
1071. *Хрущова К. В.* Теоретичні передумови роботи гріючого шунта в схемі компаундування синхронного генератора (1942).
1072. *Цейтлін М. І.* Пути развития малой энергетики в районах Среднего Приднепровья (1945).
1073. *Цукерник Л. В.* Повышение устойчивости работы электросистем при помощи компаундирования синхронных машин (1941).

1074. *Цукерник Л. В.* Підвищення стійкості робіт електричних станцій шляхом компаундування (1942).
1075. *Цукерник Л. В.* Пристосування схеми компаундування для збільшення стійкості системи (1942).
1076. *Цукерник Л. В.* Основи розрахунку компаундованих синхронних машин (теорія та експериментальна перевірка) (1943).
1077. *Цукерник Л. В.* Про компаундування синхронних машин (1943).
1078. *Цукерник Л. В.* Компаундування синхронних генераторів і компенсаторів (1944).
1079. *Чернишов Б. І.* Про користність копалин Башкирії (1942).
1080. *Чернишов Б. І.* Про систематику верхньо палеозойських Taxodonta (1942).
1081. *Чернишов Б. І.* Дальші напрямки геологічних робіт у Донбасі (1943).
1082. *Чернишов Б. І.* Проблеми палеонтології України (1944).
1083. *Чернишов Б. І.* Напрямки стратиграфії за останні роки (1945).
1084. *Чудновський В. В.* Коливання та стійкість плоских рамних систем. Метод сил (1942).
1085. *Шапошников В. Г.* Ближайшие перспективы научно-исследовательских проблем в области волокнистых веществ (1941).
1086. *Шапошников В. Г.* Про українські джерела волокнистої сировини і можливості їх розширення (1941).
1087. *Шарлемань М. В.* Зоогеографічне районування УРСР (1941).
1088. *Шарлемань М. В.* Стан і перспективи вивчення фауни хребетних (1941).
1089. *Шаховський С. М.* Розвиток української літератури за 25 років (1942).
1090. *Шаховський С. М.* Життя і творчість М. М. Коцюбинського (1943).
1091. *Швець І. Т.* До питання про пристосування газових турбін для надування авіамоторів (1943).
1092. *Швець І. Т.* Підсумки роботи Інституту енергетики до 25-річчя Академії наук УРСР (1944).
1093. *Швець І. Т.* Ленінське вчення про електрифікацію країни (1945).
1094. *Швець І. Т.* Местные топливные ресурсы в плане электрофикации Среднего Приднепровья (1945).
1095. *Швидкова-Роше Т. С.* Гістологічне виявлення канцерогена в тканинах експериментальних пухлин (1945).
1096. *Шевлягін М. М., Альбова С. О., Савченко П. С., Сокол М. Є.* Результати маршрутного хіміко-біологічного дослідження Дніпра на дільниці Київ–Запоріжжя (1941).
1097. *Шерстюк Ф. Є.* 25 років КП(б)У (1943).
1098. *Шмугляков Л. С.* Маломіцні турбіни зварного типу (1942).
1099. *Шмугляков Л. С.* Типовые малоценные гидростанции и их оборудование (1945).
1100. *Штаерман І. Я.* Про план підготовки інститутів Відділу до 25-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції (1941).
1101. *Штаерман І. Я.* Деякі спеціальні випадки контактної задачі (1942).
1102. *Штаерман І. Я.* Дія штампів на пружну основу (1942).
1103. *Штаерман І. Я., Грішкова Н. П.* Заміна металевого диска Ільгнера бетонним або залізобетонним (з проблем відновлення Донбасу) (1942).
1104. *Штаерман І. Я.* Об использовании геометрического метода Ньютона в наше время (1942).

1105. *Штаерман І. Я.* Про розповсюдження хвиль в стрижнях змінних перекроїв (1944).
1106. *Шульга З. П.* Досвід відбудови народного господарства УРСР в сільському господарстві (1942).
1107. *Шульга З. П.* Фашистське покріпачення селян на Україні (1942).
1108. *Шульга З. П.* Сільське господарство Радянської України напередодні Вітчизняної війни (1943).
1109. *Шульга З. П.* Сільське господарство УРСР за 25 років (1943).
1110. *Шульга П. Л.* Прісноводні пеліциподи кам'яновугільних відкладів Донбасу (1942).
1111. *Шульга П. Л.* Кам'яновугільні поклади Львівської мульди (1943).
1112. *Шульга П. Л.* Прісноводні пеліциподи кам'яновугільних відкладів західної частини Донбасу (1944).
1113. *Шульга П. Л.* Нарис історії розвитку прісноводних пеліципод Донбасу (1945).
1114. *Шухатович М. Ю.* Асинхронні двигуни підвищеного ковзання для приводів хитких конвеєрів (1942).
1115. *Шухатович М. Ю.* Критерії для визначення оптимальних параметрів електроприводу з асинхронним двигуном при змінному навантаженні (1942).
1116. *Щербаков Н. М.* Досвід вивчення фаз втоми на базі теорії Н. С. Введенського і змін крові (1941).
1117. *Шурат С. В.* Тимко Падуро в світлі літературної критики і історіографії та його зв'язки з декабристами (1944).
1118. *Юдіна Н. Д.* До питання про роль лімфоцитів в організмі (1945).
1119. *Юдіна Н. Д.* Rh-фактор крові людини та його практичне значення (1945).
1120. *Юрк Ю. Ю.* О редких металлах в пегматитах Западного Приазовья (1941).
1121. *Юрк Ю. Ю.* Приазовіт – новий мінерал (1941).
1122. *Ярема Я. Я.* Форма й техніка творів В. Стефаника (1944).
1123. *Яровенко А. Ф.* До питання про глибинне походження солей в солончаках Дніпровсько-Донецького басейна (1942).
1124. *Яснопольський Л. М., Кабалкін А. С.* Відбудова кам'яновугільного Донбасу (1942).
1125. *Яснопольський Л. М.* Досвід відбудови народного господарства УРСР в кам'яновугільній промисловості та енергетиці (1942).
1126. *Яснопольський Л. М.* О трудовом балансе БАССР (1942).
1127. *Яснопольський Л. М.* Основні методологічні заходи щодо постановки проблеми відбудови промисловості і транспорту УРСР (1943).
1128. *Яснопольський Л. М.* Про основні методологічні засади в справі наміток відбудовчого процесу народного господарства України в галузі відбудови української паливно-металургійної бази (1943).
1129. *Яснопольський Л. М.* Подготовка к восстановлению угольного Донбасса (1944).
1130. *Ястребов Ф. О.* До питання про ідеологію Кирило-Мефодіївського братства (1846–1847) (1944).
1131. *Ястребов Ф. О.* Кирило-Мефодіївське братство (1944).
1132. *Ястребов Ф. О.* Шевченко і Кирило-Мефодіївське братство (1944).
1133. *Ястребов Ф. О. М.* Драгоманов і «Вільне слово» (1945).
1134. *Ястребов Ф. О.* Основні ідеї української історіографії (1945).

## СПИСОК УСТАНОВ, ЩО ДІЯЛИ У СКЛАДІ АН УРСР (1941–1945)

### Установи при АН УРСР та при Президії АН УРСР

**Науково-технічний комітет сприяння обороні** утворено Президією АН у кінці червня 1941 р. під головуванням акад. О. О. Богомольця. Комітет координував роботу наукових бригад АН з частинами Червоної Армії, які обороняли Київ, з метою надання їм швидкої технічної допомоги. До складу Комітету входили такі секції – хімічна, технічна і медична. З евакуацією Академії Комітет припинив діяльність.

**Науково-технічний комітет сприяння обороні СРСР при АН УРСР** утворено за рішенням Президії АН від 17 жовтня 1941 р. під керівництвом акад. О. О. Богомольця. 5 листопада 1941 р. рішення Президії затвердив Башкирський обком ВКП(б). До складу Комітету увійшли визначні діячі української науки, представники уряду Башкирії та військових організацій. Діяльність Комітету зосереджувалась у чотирьох секціях – хімічній, суспільній, технічній та медичній. Комітет координував наукові дослідження установ АН у галузі оборонної проблематики з потребами підприємств та організацій СРСР, які працювали на оборону (на початок 1943 р. Комітет встановив зв'язки з понад 300 установами і організаціями). Комітет припинив діяльність у 1944 р.

**Комісія по мобілізації ресурсів Башкирської РСР на оборону СРСР при АН УРСР** утворена за рішенням Президії АН 7 серпня 1942 р. Комісію очолив акад. А. О. Сапегін у складі 4-х секцій – металургійної, енергетичної, сільського господарства, харчової промисловості. До складу Комісії увійшло 15 осіб, у тому числі представники Держплану БАРСР та Башгеологоуправління. Робота проводилась у взаємозв'язку з плановими, господарськими та науково-дослідними установами БАРСР. Комісія здійснювала остаточну апробацію закінчених в установах АН робіт та передачу їх після відповідних рецензій і експертиз у виробництво. Основним науковим завданням Комісії було сприяння розвитку народного господарства Башкирії й Уралу для зміцнення обороноздатності СРСР, в першу чергу таких галузей як металургія (чорна та кольорова), енергетичні ресурси, сільське господарство, харчова промисловість. Комісія припинила діяльність у 1943 р.

**Комісія по відбудові зруйнованих ворогом міст і підприємств на Україні при АН УРСР (Комісія по відбудові народного господарства УРСР)** утворена за постановою Президії АН від 20 січня 1942 р. під головуванням акад. О. О. Богомольця. 27 лютого затверджено структурну організацію Комісії та керівників секцій, а саме: 1) сировинних та енергетичних ресурсів – акад. Б. І. Чернишов; 2) еконо-

міки – к. е. н. З. П. Шульга, акад. К. Г. Воблий; 3) будівництва та будівельних матеріалів – проф. В. Г. Заболотний та акад. П. П. Будников; 4) гірничої, металургійної та хімічної промисловості – акад. М. В. Луговцов, чл.-кор. І. М. Францевич; 6) сільського господарства – чл.-кор. П. А. Власюк, чл.-кор. Є. В. Зверезомб-Зубовський. 27 березня 1942 р. утворено секції: паливно-енергетичну – керівник проф. І. Т. Швець, з відновлення пам'яток культури – проф. М. Н. Петровський, стратегічної сировини – Б. І. Чернишов. У секціях працювало понад 150 видатних учених України та спеціалістів різних галузей народного господарства БАРСР. У січні 1943 р. змінено назву Комісії на Комісію по відбудові народного господарства УРСР. У липні 1944 р. функції Комісії передано до Інституту економіки АН (основну частину) та до деяких інститутів природничого і технічного профілю, у зв'язку з чим вона припинила своє існування.

**Комісія з історії Вітчизняної війни на Україні при АН УРСР** утворена за рішенням Президії АН у січні 1942 р.; одночасно підпорядковувалась відділу агітації ЦК КП(б)У (до лютого 1944). В період становлення (1942–1944) Комісія складалася з таких відділів: військового, економічного, науки і культури. Остаточне юридичне оформлення отримала за постановою РНК УРСР «Про структуру АН УРСР» від 17 липня 1944 р. До наукових завдань Комісії належало дослідження проблем Великої Вітчизняної війни в Україні, що проводились у таких відділах: військово-партизанський; окупаційного режиму; економіки військового періоду; персоналій героїв; хроніки і бібліографії, архівних фондів. При Комісії працювала бібліотека. Роботою Комісії керували М. Н. Петровський, М. М. Ткаченко, М. І. Супруненко, К. З. Литвин, потім Герой Радянського Союзу В. І. Клоков. З 6 жовтня 1944 р. за постановою Президії АН Комісія переведена до складу установ Відділу суспільних наук, 16 червня 1950 р. – реорганізована у воєнно-історичний відділ Інституту історії України АН, у 1952 р. відділ ліквідовано.

**Антифашистський комітет при АН УРСР** утворено за рішенням Президії АН від 3 липня 1942 р. під головуванням акад. М. М. Федорова. Комітет встановлював зв'язки з громадськими та науковими організаціями СРСР і з закордоном для проведення антифашистських акцій, виступів на радіо, випуску агітаційної літератури, читання лекцій, доповідей та ін. Дата припинення діяльності Комітету відсутня.

**Бюро наукової пропаганди та впровадження винаходів і раціоналізаторських пропозицій при АН УРСР (Постійне бюро науково-технічної пропаганди)** утворено 21 серпня 1942 р. під головуванням акад. Г. Ф. Проскури з метою здійснення обліку та відбору господарсько-ефективних винаходів і рацпропозицій в установах АН, популяризації та пошуків швидкого їх впровадження у народне господарство. 7 квітня 1944 р. за рішенням Президії АН Бюро перейменовано в Постійне бюро науково-технічної пропаганди при Президії АН УРСР з виконанням вищезазначених функцій.

**Лабораторія металофізики АН УРСР** утворена відповідно до постанови РНК УРСР від 3 серпня 1945 р. з ініціативи акад. Г. В. Курдюмова. До складу Ла-



бораторії увійшли структурні підрозділи таких установ: відділ металофізики Інституту чорної металургії АН, відділ дифузійних процесів Інституту фізики АН та лабораторія кристалізації Дніпропетровського фізико-технічного інституту. Лабораторія отримала статус самостійної науково-дослідної установи і розташовувалась у приміщенні Інституту фізики АН. Лабораторія складалася з трьох відділів: фазових перетворень, кристалізації та дифузії, у яких досліджувались такі проблеми: фізичні явища при гартуванні та відпуску сталі, при дифузії і кристалізації металів і сплавів; кінетика зародження центрів кристалізації на твердій поверхні та в переохолоджених розчинах. Лабораторію очолював акад. Г. В. Курдюмов.

**Львівський науковий природничий музей АН УРСР (Науково-природничий музей АН УРСР у Львові)** створено за постановою РНК УРСР від 2 січня 1940 р. на базі приватного Природничо-етнографічного музею Дзедушицьких. Директором Музею був Ю. І. Полянський. Під час окупації Львова (1941–1942) Музей підпорядковувався Львівській міській управі. Після звільнення міста від нацистів введений до структури АН відповідно до постанови Президії від 8 вересня 1944 р. Музей складався з відділів: наукових фондів, експозицій, лабораторій зоології й ботаніки, а також спеціалізованої бібліотеки.

**Бібліотека АН УРСР (БАН)** (Всенародна бібліотека України, Бібліотека АН УРСР, Державна публічна бібліотека УРСР, Центральна наукова бібліотека АН УРСР, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського) утворена за Законом Української Держави від 25 серпня 1918 р. Під час нацистської окупації Києва частина фондів Бібліотеки була евакуйована до Уфи, частина залишилась у Києві. Бібліотека була розграбована окупантами. Після звільнення України повернулась до Києва. 18 серпня 1944 р. Президія АН доручила керівництво Бібліотекою бюро Відділу суспільних наук, директором призначила Ю. О. Меженка. Протягом 1944–1945 рр. основним завданням БАН було проведення перевіряння фондів, встановлення понесених збитків, комплектування новими надходженнями, вивчення проблем бібліотекознавства, бібліографії, книгознавства. За дорученням Президії та на замовлення установ АН складала бібліографічні покажчики і довідники. Бібліотека мала кілька філій.

**Львівська філія Бібліотеки АН УРСР** утворена за рішенням РНК УРСР від 2 січня 1940 р. на базі Бібліотеки НТШ у Львові, Бібліотеки «Народного Дому», архівно-бібліотечного зібрання «Оссолінеуму» та ін. Під час нацистської окупації найбільш постраждало зібрання «Оссолінеуму» в результаті передачі його до Єдиної державної бібліотеки, утвореної нацистами в 1941 р. Весною 1944 р. частину зібрань (середньовічні рукописи та історичні документи) було перевезено до Польщі, у Краків. Філія відновила діяльність за постановою Львівського обкому КП(б)У від 23 серпня 1944 р. та постановою Президії АН УРСР від 8 вересня 1944 р. У 1945–1946 рр. частину зібрання повернуто до Львова, а частину передано до Варшави. Загалом за період нацистської окупації Львівська філія зазнала збитків на суму понад 27 млн. крб.

**Рада по вивченню продуктивних сил УРСР при Президії АН (Рада по вивченню виробничих сил УСРР)** утворена за постановою Президії РНК УРСР від 13 лютого 1934 р. Припинила діяльність у червні 1941 р. Фактично її функції перебрав на себе Комітет сприяння обороні СРСР при АН УРСР. 6 квітня 1945 р. Президія АН прийняла рішення про відновлення діяльності Ради.

**Редакційно-видавнича рада при Президії АН** утворена в 1927 р. Рада керувала академічним Видавництвом та Друкарнею. У воєнний період Раду очолював акад. Б. І. Чернишов. У 1945 р. Рада координувала діяльність Видавництва АН з видавничими планами установ Академії та їх співробітників.

**Видавництво АН УРСР** як самостійна установа почало діяти з 1927 р. В період нацистської окупації було евакуйовано в Уфу, де відновило діяльність у 1942 р. Реевакуйовано до Києва у червні 1944 р. Протягом 1941–1945 рр. працювало під керівництвом Редакційно-видавничої ради.

**Друкарня АН УРСР** передана до відання ВУАН у листопаді 1922 р. Під час окупації Києва Друкарня була повністю зруйнована. Відновила діяльність в Уфі у 1942 р. Повернулася до Києва в червні 1944 р. Відновити роботу Друкарні на повну потужність вдалося лише наприкінці 1945 р.

**Львівська філія Друкарні АН УРСР** утворена на базі друкарень Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка та «Осололеніума» за рішенням Політбюро ЦК КП(б)У від 1 січня 1940 р. та за постановою РНК УРСР від 4 січня 1940 р. У період війни виконувала замовлення Українського видавництва у Львові. Зі звільненням Львова діяльність Друкарні була відновлена за постановою Президії АН від 8 вересня 1944 р.

#### **Відділ суспільних наук**

**Інститут суспільних наук АН УРСР** утворено за постановою Президії АН від 21 липня 1941 р. у складі 6-ти відділів, що репрезентували Інститут історії України АН УРСР, Інститут археології АН УРСР, Інститут економіки АН УРСР, Інститут мовознавства АН УРСР, Інститут української літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР, Інститут українського фольклору АН УРСР, Кабінет по вивченню єврейської радянської літератури, мови та фольклору. У зв'язку з тим, що до Академії була прикріплена група композиторів, художників, скульпторів та письменників України, в Інституті було додатково утворено три відділи: образотворчого мистецтва, художньої літератури, музичного мистецтва. Директором призначили акад. М. Я. Калиновича, заступником чл.-кор. Л. М. Славіна. За постановами Президії АН від 27 березня та 3 квітня 1942 р. Інститут поділено на чотири установи: Інститут економіки АН УРСР, Інститут історії та археології України АН УРСР, Інститут української мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР, Інститут народної творчості і мистецтв АН УРСР.

**Інститут історії та археології України АН УРСР** утворено в Уфі за рішенням Президії АН від 3 квітня 1942 р. шляхом поділу Інституту суспільних наук АН УРСР. Інститут почав роботу у складі відділів: історії (проф. М. Н. Петровський), археології (чл.-кор. Л. М. Славін), економіки (акад. К. Г. Воблий). 14 липня 1942 р. Президія АН прийняла рішення про відновлення роботи структурних підрозділів Інституту історії України – груп: феодалізму (керівник проф. К. Г. Гуслистий), капіталізму (проф. Ф. О. Ястребов), радянського періоду та Вітчизняної війни (М. І. Супруненко). Обов'язки директора виконував проф. М. Н. Петровський. В Інституті досліджувалась історія України та готувались підручники для вищих учбових закладів. Рішенням Президії АН від 12 червня 1942 р. зі складу Інституту було виокремлено економічні дослідження і перенесено їх до Інституту економіки, що відновив свою діяльність. На пропозицію Президії АН від 14 липня 1944 р. та за постановою РНК УРСР від 17 липня 1944 р. «Про структуру АН УРСР» Інститут розформовано і відновлено діяльність довоєнних установ АН – Інституту історії України АН УРСР та Інституту археології АН УРСР.

**Інститут економіки АН УРСР** під час окупації Києва евакуйований до Уфи. 21 липня 1941 р. увійшов до складу Інституту суспільних наук. В евакуації здійснював комплексне економічно-географічне дослідження районів Уралу, Казахстану, Башкирської РСР. За постановами Президії АН від 27 березня та 3 квітня 1942 р. з Інституту суспільних наук було виокремлено Інститут історії та археології України, до якого увійшов Інститут економіки окремим структурним підрозділом – група економіки (12 співробітників). У такому складі працював до 12 червня 1942 р. Відновив діяльність як самостійна установа за постановою Президії АН від 12 червня 1942 р. під керівництвом акад. К. Г. Воблого.

Після реевакуації до Києва основними науковими завданнями Інституту було проведення досліджень: а) спрямованих на відбудову народного господарства УРСР, зруйнованого за період окупації; б) вивчення історії народного господарства України та історії світової економічної думки. В липні 1944 р. до Інституту передано функції Комісії по відбудові народного господарства УРСР при АН УРСР. Відповідно до наукових завдань у структурі Інституту були такі відділи: економіки і промисловості, економіки сільського господарства, економічної географії, статистики, історії народного господарства України (утворено 1 жовтня 1944 р. за постановою Президії АН від 22 вересня 1944 р.) та Львівський відділ.

**Львівський відділ Інституту економіки АН УРСР** відновив діяльність за постановою Львівського обкому КП(б)У від 23 серпня 1944 р. та постановою Президії АН УРСР від 8 вересня 1944 р. під керівництвом В. П. Огоновського.

Відділ утворено за постановою РНК УРСР «Про організацію наукових установ в Західних областях УРСР» від 2 січня 1940 р. До початку війни Відділ очолювали проф. В. П. Огоновський та проф. Д. В. Гак. Після звільнення Львова відділ розробляв проблеми відбудови та розвитку народного господарства Західної України. 28 жовтня 1946 р. за постановою РМ УРСР Відділ ліквідовано.

**Інститут історії України АН УРСР** відновив діяльність відповідно до рішення Президії АН від 14 липня 1944 р. та постанови РНК УРСР «Про структуру АН УРСР» від 17 липня 1944 р.

Під час окупації Києва евакуйований до Уфи. 21 липня 1941 р. увійшов до складу Інституту суспільних наук АН УРСР. За постановами Президії АН від 27 березня та 3 квітня 1942 р. став діяти як окремий Інститут історії та археології України до 14 липня 1944 р.

Після відновлення діяльності як окремої наукової установи Інститут очолив проф. М. Н. Петровський. До наукових завдань Інституту в цей період належали: вивчення історії України та підготовка підручників для вищих учбових закладів. Відповідно до наукових завдань у 1944–1945 рр. Інститут складався з таких відділів: історії феодалізму, історії капіталізму, радянського періоду, археографії та Львівський відділ. При Інституті працювала наукова бібліотека, фонд якої нараховував 25 865 книг.

**Львівський відділ Інституту історії України АН УРСР** відновив діяльність у складі Інституту за постановою Львівського обкому КП(б)У від 23 серпня 1944 р. та постановою Президії АН УРСР від 8 вересня 1944 р.

Відділ утворено за постановою РНК УРСР «Про організацію наукових установ в Західних областях УРСР» від 2 січня 1940 р. Протягом всього періоду існування Відділом керував проф. І. П. Крип'якевич. Після окупації науковим завданням Відділу було дослідження історії Західної України. 28 жовтня 1946 р. за постановою РМ УРСР Відділ ліквідовано.

**Інститут археології АН УРСР** відновив діяльність відповідно до рішення Президії АН від 14 липня 1944 р. та постанови РНК УРСР «Про структуру АН УРСР» від 17 липня 1944 р.

Під час окупації Києва евакуйований до Уфи. 21 липня 1941 р. увійшов до складу Інституту суспільних наук АН УРСР. За постановами Президії АН від 27 березня та 3 квітня 1942 р. був виокремлений із Інституту суспільних наук, як окремий Інститут історії та археології України, який діяв до 14 липня 1944 р. В Інституті досліджувалися проблеми археології Башкирії, Приуралля.

Після реєвакації до Києва та відновлення діяльності як самостійної установи Інститут археології досліджував проблеми поселень на території України і мав таку структуру: відділ археології первіснообщинної епохи, відділ археології скіфо-сарматських племен, відділ слов'янських племен і міст Київської Русі, Львівський відділ Інституту археології та Ольвійський історико-археологічний заповідник. Інститут очолював чл.-кор. Л. М. Славін.

**Львівський відділ Інституту археології АН УРСР** утворено згідно з постановою РНК УРСР «Про організацію наукових установ в Західних областях УРСР» від 2 січня 1940 р. При Відділі працювала бібліотека та фотолабораторія. Відділом керував проф. М. Ю. Смішко. Після звільнення від нацистів Львова Відділ відновив діяльність відповідно до постанови Львівського обкому КП(б)У від 23 серпня 1944 р. та за постановою Президії АН УРСР від 8 вересня 1944 р. Основним нау-

ковим завданням Відділу було археологічне дослідження Галичини та складання археологічної карти Західної України.

*Ольвійський історико-археологічний заповідник* утворено в 1920 р. Колекції речових знахідок з Ольвії зберігаються в Музеї заповідника, Інституті археології АН, у Національному історичному музеї України, Одеському державному археологічному музеї, Миколаївському обласному краєзнавчому музеї, Херсонському обласному історичному музеї та музеях Росії, Західної Європи і США. До АН Заповідник було передано у 1930-х рр.

*Інститут української мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР* утворено за постановою Президії АН УРСР від 3 квітня 1942 р. у результаті розподілу Інституту суспільних наук АН УРСР. Обов'язки директора виконував акад. П. Г. Тичина, з 23 червня 1944 р. – акад. Л. А. Булаховський. У період евакуації в Інституті досліджувались проблеми зв'язків української мови з мовою башкирського народу та проблеми сучасної української літературної мови й діалектів. Інститут мав відповідну структуру: відділ української мови (акад. Л. А. Булаховський); відділ історії літератури (чл.-кор. С. І. Маслов); відділ художньої літератури (М. Т. Рильський); Кабінет по вивченню єврейської радянської літератури, мови та фольклору на правах відділу (чл.-кор. Е. Г. Співак). Інститут припинив діяльність за рішенням Президії АН від 14 липня 1944 р. та постановою РНК УРСР від 17 липня 1944 р. «Про структуру АН УРСР». На його базі відновлено діяльність Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР, Інституту мовознавства АН УРСР, Кабінету для вивчення єврейської мови, літератури та фольклору.

*Інститут української літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР* відновив діяльність відповідно до постанови РНК УРСР від 17 липня 1944 р. «Про структуру АН УРСР».

Під час окупації Києва евакуйований до Уфи. 21 липня 1941 р. увійшов до складу Інституту суспільних наук АН УРСР. За постановами Президії АН від 27 березня та 3 квітня 1942 р. виокремлений як самостійний Інститут української мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР під керівництвом акад. О. І. Білецького. В евакуації Інститут досліджував зв'язки української літератури з літературою башкирського народу; творчість Т. Г. Шевченка; друкував антифашистські твори; готував підручники для вузів. Реєвакуйований до Києва у травні-червні 1944 р.

Після відновлення діяльності в Інституті досліджувались проблеми синтетичної побудови історії української літератури, наукового видання пам'яток української літератури, вивчення творчості окремих письменників та явищ української і російської літератури, класичної спадщини Заходу. Відповідно до наукових завдань Інститут мав таку структуру: відділ старої української літератури, відділ української літератури ХІХ ст., відділ української літератури ХХ ст., відділ шевченкознавства, відділ української радянської літератури, відділ російської літератури та народів СРСР, відділ західноєвропейської літератури, відділ рукописів, відділ бібліографії, редакція наукових записок «Радянське літературознавство».

Львівський відділ та Державний літературно-художній музей ім. Т. Г. Шевченка. При Інституті працювала бібліотека.

**Львівський відділ Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР** відновив діяльність за постановою Львівського обкому КП(б)У від 23 серпня 1944 р. та постановою Президії АН УРСР від 8 вересня 1944 р. під керівництвом акад. М. С. Возняка.

Відділ досліджував: творчість І. Франка, Лесі Українки, М. Драгоманова, П. Куліша, В. Стефаніка; історію західноукраїнської преси та готував до друку академічні видання творів І. Франка (36 томів). 28 жовтня 1946 р. за постановою РМ УРСР Відділ ліквідовано.

**Державний літературно-художній музей ім. Т. Г. Шевченка** утворено в структурі АН за постановою РНК УРСР від 27 березня 1943 р. при Інституті української літератури ім. Т. Г. Шевченка. Директором було призначено Є. П. Кирилюка.

**Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР** відновив діяльність відповідно до постанови Президії АН від 14 липня 1944 р. та постанови РНК УРСР від 17 липня 1944 р. «Про структуру АН УРСР» під керівництвом акад. Л. А. Булаховського.

З 21 липня 1941 р. до 14 липня 1944 р. входив до складу Інституту суспільних наук та Інституту української мови і літератури АН УРСР. З відновленням діяльності як окремої установи Інституту було присвоєно ім'я відомого мовознавця О. О. Потебні. Інститут досліджував проблеми українсько-російської лексикографії та лексикографії національних меншин, які проживали на території України, зокрема, питання українсько-польської лексикографії. Відповідно до наукових завдань мав таку структуру: відділ української мови і діалектології, відділ словників, відділ російської і інших слов'янських мов, відділ загального мовознавства та романо-германських мов, Львівський відділ. При Інституті працювала бібліотека.

**Львівський відділ Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР** відновив діяльність згідно з постановою Львівського обкому КП(б)У від 23 серпня 1944 р. та постановою Президії АН УРСР від 8 вересня 1944 р. Очолив відділ проф. І. С. Свенціцький.

Відділ досліджував питання діалектології та історії літературної мови.

**Інститут народної творчості і мистецтв АН УРСР** утворено за постановою Президії АН від 27 березня та 12 червня 1942 р. в результаті розподілу Інституту суспільних наук АН УРСР. Обов'язки директора виконував проф. М. О. Грінченко. В період евакуації основним науковим завданням Інституту було вивчення зв'язків української народної творчості і мистецтва з творчістю та мистецтвом башкирського народу, читання лекцій у військових госпіталях та ін. Відповідно до наукових завдань Інститут складався з відділів: образотворчого мистецтва (чл.-кор. Академії архітектури СРСР В. Г. Заболотний); музичного (проф. М. О. Грінчен-

ко); народної творчості (чл.-кор. П. М. Попов). За постановою Президії від 5 березня 1943 р. в Інституті було організовано архів, кабінет звукозапису, кабінет музичної творчості, фототеку та художню майстерню. Відповідно до постанови Президії АН від 14 липня 1944 р. та постанови РНК УРСР «Про структуру АН УРСР» від 17 липня 1944 р. Інститут реорганізовано в Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР.

**Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР** утворено за постановами Президії АН від 14 липня та РНК УРСР від 17 липня 1944 р. «Про структуру АН УРСР» шляхом реорганізації Інституту народної творчості та мистецтва АН. Директором Інституту призначили акад. М. Т. Рильського. Завданням Інституту було дослідження проблем українського образотворчого мистецтва, української музики та театру; збирання і вивчення українського фольклору, історії української етнографії, міського побуту. Відповідно до наукових завдань Інститут мав таку структуру: відділ образотворчого мистецтва, відділ словесного фольклору, відділ музичного фольклору, відділ етнографії, відділ музики й театру, відділ рукописних фондів, Лабораторія звукозапису та Львівський відділ Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР. При Інституті працювала бібліотека.

**Львівський відділ Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР** відновив діяльність за постановою Львівського обкому КП(б)У від 23 серпня 1944 р. та постановою Президії АН УРСР від 8 вересня 1944 р. під керівництвом акад. Ф. М. Колесси.

Відділ розробляв наукові проблеми в галузі мистецтвознавства, фольклору та етнографії Західної України. Відповідно до наукових завдань Відділ складався з: а) сектору словесного фольклору, б) сектору музичного фольклору, в) сектору етнографії.

**Кабінет по вивченню єврейської мови, літератури та фольклору АН УРСР (Кабінет по вивченню єврейської радянської літератури, мови та фольклору)** за рішенням Президії АН від 21 липня 1941 р. увійшов до складу утвореного в евакуації Інституту суспільних наук АН УРСР. Після розподілу Інституту за рішенням Президії АН 3 квітня 1942 р. увійшов до складу новоутвореного Інституту української мови і літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР. Відновив діяльність як окрема науково-дослідна установа АН відповідно до постанови Президії АН від 14 липня 1944 р. та постанови РНК УРСР «Про структуру АН УРСР» від 17 липня 1944 р. У воєнний та післявоєнний період Кабінет очолював чл.-кор. Е. Г. Співак. Кабінет досліджував проблеми граматики, лексикографії та історії єврейської мови, а також єврейський фольклор. Відповідно до наукових завдань мав таку структуру: відділ мовознавства, відділ літературознавства, відділ фольклору та бібліотеку.

**Інститут суспільних наук АН УРСР у Львові.** 18 травня 1945 р. Президія АН прийняла рішення про утворення Інституту на базі Львівських відділів інститутів, що входили до складу Відділу суспільних наук АН УРСР. Директором Інституту

пропонувалось призначити акад. Ф. М. Колессу (у зв'язку з його хворобою тимчасово – чл.-кор. С. І. Маслова). Роботу Інституту пропонувалося організувати в таких відділах: історії, економіки, літератури і фольклору. Організаційне оформлення Інституту відбулося у 1951 р.

### **Відділ фізико-хімічних та математичних наук**

*Інститут фізики та математики АН УРСР* утворено за постановою Президії АН від 21 липня 1941 р. До складу Інституту увійшли Інститут фізики АН УРСР та Інститут математики АН УРСР. Виконуючим обов'язки директора Інституту було призначено акад. Г. В. Пфейффера (1941–1944). Інститут працював у такому складі: група фізики (чл.-кор. Н. Д. Моргуліс), група математики (акад. М. О. Лаврент'єв), Радієва лабораторія. 13 серпня 1943 р. за постановою Президії АН Інститут розформовано і відновлено діяльність самостійних Інституту фізики та Інституту математики.

*Інститут математики АН УРСР* відновив діяльність відповідно до постанови Президії АН від 13 серпня 1943 р. після реорганізації Інституту фізики та математики АН УРСР під керівництвом акад. М. О. Лаврент'єва (1944–1949).

В період нацистської окупації України був евакуйований до Уфи, де за постановою Президії АН від 21 липня 1941 р. був уведений до складу Інституту фізики та математики. Після повернення до Києва було відновлено довоєнну структурну організацію Інституту. Інститут здійснював дослідження в галузі функціонального аналізу і алгебри; механіки; прикладної математики; геометрії; нелінійної механіки; асимптотичних методів і статистичної механіки. Відповідно до наукових завдань Інститут складався з таких структурних підрозділів: відділ аналізу, відділ теорії функцій комплексного перемінного, відділ алгебри та функціонального аналізу, відділ механіки, відділ прикладної математики, відділ геометрії, відділ асимптотичних методів і статистичної механіки та Львівський відділ.

*Львівський відділ Інституту математики АН УРСР* відновив діяльність за постановою Львівського обкому КП(б)У від 23 серпня 1944 р. та постановою Президії АН УРСР від 8 вересня 1944 р. Займався проблемами функціонального аналізу.

*Інститут фізики АН УРСР* відновив діяльність відповідно до постанови Президії АН від 13 серпня 1943 р. після реорганізації Інституту фізики та математики АН УРСР під керівництвом акад. О. І. Лейпунського (1944–1949).

В період нацистської окупації Інститут евакуйовано до Уфи, де за постановою Президії АН від 21 липня 1941 р. введено до складу Інституту фізики та математики АН. Після повернення в Київ було відновлено довоєнну структурну організацію Інституту. Дослідження проводились у галузі ядерної фізики і фізики напівпровідників, фізики електронних процесів та спектральні дослідження, а також дослідження в галузі теоретичної фізики. Відповідно до наукових завдань Інститут складався з таких відділів: ядерної фізики, напівпровідників, фізики електро-



них процесів, спектрального аналізу, теоретичної фізики, експериментально-виробничих лабораторій та майстерні. При Інституті працювала наукова бібліотека, фонд якої нараховував 4113 томів книг.

**Інститут хімії і хімічної технології АН УРСР** утворено за постановою Президії АН від 21 липня 1941 р. До складу Інституту увійшли Інститут хімії АН УРСР та Інститут неорганічної хімії і хімічної технології АН УРСР. Обов'язки директора виконував акад. В. П. Яворський, а з 2 жовтня 1942 р. – чл.-кор. А. І. Кіпріанов. Після повернення з евакуації до Києва 14 червня 1944 р., розглядаючи структуру і штати установ, Президія Академії затвердила назву Інституту – Інститут хімії АН УРСР.

**Інститут хімії АН УРСР** відновив діяльність за постановою Президії АН від 14 червня 1944 р. під керівництвом чл.-кор. А. І. Кіпріанова. Інститут складався з відділів: неорганічної хімії, електрохімії, аналітичної хімії, органічної хімії, харчової хімії та кількох лабораторій – неводних розчинів і комплексних сполук; рідкісних елементів; очищення та знезараження води; електродних процесів; корозії; цукрового виробництва; технологій вітамінів. У 1945 р. на роботу в Інститут повернувся акад. В. О. Плотников, у зв'язку з чим поновила діяльність Лабораторія хімічної та механічної технології. 6 квітня 1945 р. Президія АН звернулася до РНК УРСР з пропозицією про утворення на базі Інституту хімії 2-х інститутів – Інституту органічної хімії АН УРСР й Інституту загальної та неорганічної хімії АН УРСР. 18 травня 1945 р. акад. О. О. Богомолець повідомив уряд УРСР про прийняття рішення Президією АН з вищезазначеного питання. 12 червня 1945 р. РНК УРСР прийняв постанову про реорганізацію Інституту. 28 вересня 1945 р. за рішенням Президії Інститут хімії припинив діяльність. З 1 жовтня 1945 р. почав працювати Інститут загальної та неорганічної хімії та Інститут органічної хімії.

**Інститут загальної та неорганічної хімії АН УРСР** утворено за постановою РНК УРСР від 12 червня 1945 р. та постановою Президії АН від 28 вересня 1945 р. Роботу розпочав з 1 жовтня 1945 р. під керівництвом акад. А. В. Думанського. Інститут проводив вивчення комплексних сполук; неводних розчинів та електронних процесів, проблем аналітичної хімії і відповідно до цього складався з таких відділів: електрохімії, аналітичної хімії, загальної хімії. До Інституту було введено Лабораторію неводних розчинів, очолювану акад. В. О. Плотниковим. При Інституті працювала бібліотека, фонд якої нараховував 5206 книг.

**Інститут органічної хімії АН УРСР** утворено за постановою РНК УРСР від 12 червня 1945 р. та постановою Президії АН від 28 вересня 1945 р. Роботу розпочав з 1 жовтня 1945 р. Інститут очолив акад. А. І. Кіпріанов. Інститут працював над дослідженням проблем органічного синтезу та технології вітамінів і цукристих речовин, проблем місцевих видів палива та складався з таких відділів: органічного синтезу, харчового, паливного та бібліотеки, яка нараховувала 4881 томів книг.

**Інститут геологічних наук АН УРСР** з 1939 р. очолював акад. Б. І. Чернишов. Під час окупації України нацистськими військами основний склад Інституту евакуйовано до м. Уфи. Після реєвакуації до Києва Інститут досліджував проблеми стратиграфії, фації, тектоніки та вулканізму докембрія України; стратиграфії, фації, тектоніки та палеографії палеозоя України; стратиграфії, фації, тектоніки та палеографії кайнозоя України; геотектонічні провінції України; досліджував земну кору за даними геофізики; геологічну будову її території за даними прикладної геофізики; умови формування залізородних родовищ на території України; умови формування газових та нафтових родовищ; регіональну геохімію України; умови формування підземних вод; мінералогію УРСР.

Відповідно до наукових завдань Інститут поділявся на такі відділи: загальної геології та палеології; палеозоя, кайнозоя, тектоніки та геоморфології; нафти та газів; загальної петрографії; петрографії рудних родовищ; геохімії; відділ регіонально-гідрологічний і при ньому Лабораторія гідрогеології; відділ зсувних процесів; геофізики. Крім того, в Інституті працювали лабораторії: нафти; механічного аналізу і шліфів; спектрографічна; силікатів. При Інституті знаходилися Геологічний музей, наукова бібліотека, картографічне бюро, мікрофотолабораторія.

**Інститут фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського АН УРСР** з 1939 р. очолював акад. О. І. Бродський. Під час нацистської окупації України евакуйований з Дніпропетровська до Уфи. Після реєвакуації до Києва досліджував наукові проблеми хімії ізотопів, кінетики та каталізу, фотохімію й оптичні методи аналізу. Відповідно до наукових завдань Інститут мав таку структуру: відділ хімії ізотопів, відділ кінетики та каталізу, відділ ланцюгових реакцій і фотохімії, а також лабораторію спеціальних робіт й лабораторію фізико-хімії силікатів.

**Фізико-технічний інститут АН УРСР у Харкові** під час нацистської окупації України був евакуйований у Казахстан (м. Алма-Ата). Інститут очолював проф. О. Й. Шпетний. 23 червня 1944 р. Президія затвердила основні напрями діяльності Інституту – дослідження проблем фізики атомного ядра та електронних явищ; електроніки; фізики твердого тіла; фізики низьких температур; фізики надвисоких радіочастот; теоретичної фізики. Відповідно до наукових завдань Інститут складався з таких відділів: фізики ядра й електрики, фізики високих частот, фізики кристалів і низьких температур, теоретичної фізики, лабораторії кристалів, лабораторії № 1, лабораторії № 2, лабораторії низьких температур, Лабораторії електростатичних генераторів, лабораторії молекулярних пучків та Центральної експериментальної майстерні. У 1944 р. Інститут очолив К. Д. Синельников. Реєвакуйований до Харкова за постановою Президії АН від 16 грудня 1944 р.

**Полтавська гравіметрична обсерваторія АН УРСР** в роки війни була евакуйована до Іркутська. Очолював Обсерваторію акад. О. Я. Орлов. Після реєвакуації в Україну відновила діяльність у Полтаві згідно з рішенням виконкому Полтавської обласної ради депутатів трудящих від 10 жовтня 1943 р., постанови РНК УРСР від 18 жовтня 1943 р. та постанови Президії АН від 30 жовтня 1943 р. Основним напрямом наукових робіт було вивчення гравітаційного поля, обертального руху Землі, варіацій географічних широт.

*Астрономічна обсерваторія АН УРСР* у Києві утворена за ініціативи акад. О. Я. Орлова на рішення Президії АН від 7 липня 1944 р. та за постановою РНК УРСР від 17 липня 1944 р. Основними науковими напрямками діяльності були дослідження з астрометрії (створення каталогу слабких зірок, визначення точних положень небесних тіл) та вивчення обертання Землі (обчислення координат полюса). Першим директором Обсерваторії був акад. О. Я. Орлов.

*Карпатська астрономічна обсерваторія АН УРСР* припинила діяльність у липні-серпні 1941 р. Була повністю зруйнована нацистськими військами; астрограф перевезений до Львівської обсерваторії. Як самостійна установа діяльність не відновила.

#### **Відділ біологічних наук**

*Інститут зообіології АН УРСР* утворено під час евакуації Академії в Уфі за постановою Президії АН від 21 липня 1941 р. у складі таких інститутів АН: Зоології, Мікробіології та Гідробіології. У грудні 1941 р. до складу Інституту ввійшла Карадазька біологічна станція АН. Обов'язки директора виконував чл.-кор. Я. В. Ролл. Інститут евакуйований до Києва у квітні-травні 1944 р.; розподілено за рішенням Президії АН від 14 липня 1944 р. та постановою РНК УРСР «Про структуру АН УРСР» від 17 липня 1944 р. на Інститут зоології АН УРСР, Інститут мікробіології ім. Д. К. Заболотного АН УРСР, Інститут гідробіології АН УРСР та Карадазьку біологічну станцію АН УРСР.

*Інститут зоології АН УРСР* під час нацистської окупації України евакуйований до Уфи. За постановою Президії АН від 21 липня 1941 р. увійшов до складу Інституту зообіології АН УРСР. Обов'язки директора виконував чл.-кор. Я. В. Ролл. Реєвакуйований до Києва у червні 1944 р. Як окрема установа відновив діяльність згідно з рішенням Президії АН від 14 липня 1944 р. та постановою РНК УРСР «Про структуру АН УРСР» від 17 липня 1944 р. При Інституті відновив діяльність Зоомузей. Інститут очолив акад. Д. К. Третяков. Основними науковими завданнями Інституту були: дослідження проблем фауни УРСР та суміжних з нею районів СРСР; закономірностей динаміки популяцій у комах; взаємовідносин між паразитами та господарями; закономірності еволюційного процесу; ролі генетичних факторів у еволюції. Інститут мав такі відділи: зоології хребетних, зоології безхребетних, паразитології, патології комах, генетики, екології, еволюційної морфології, паразитів та шкідників сільськогосподарських рослин.

*Інститут мікробіології ім. Д. К. Заболотного АН УРСР* під час нацистської окупації України був евакуйований до Уфи. За постановою Президії АН від 21 липня 1941 р. увійшов до складу Інституту зообіології АН УРСР. Обов'язки директора виконував чл.-кор. Я. В. Ролл. Реєвакуйований до Києва у травні-червні 1944 р. Відновив діяльність як самостійна установа за рішенням Президії АН від 14 липня 1944 р. та постановою РНК УРСР «Про структуру АН УРСР» від 17 липня 1944 р. Основними науковими завданнями були дослідження в таких галузях: сільськогосподарській, промисловій та медичній мікробіології; екології корисних

та шкідливих мікроорганізмів. Відповідно до наукових завдань поділявся на відділи: ґрунтової мікробіології, бактеріозів рослин, мікології, промислової мікробіології, анаеробів, загальної мікробіології, імунології, біохімії. При Інституті відновили роботу віварій, лабораторія поживних середовищ та бібліотека, яка на початок 1945 р. нараховувала 2516 книг, 1863 іноземних журнали.

**Інститут гідробіології АН УРСР** утворено за постановою РНК УРСР від 23 травня 1940 р. шляхом реорганізації Гідробіологічної станції АН, очолював чл.-кор. Я. В. Ролл. Під час нацистської окупації України Інститут був евакуйований до Уфи. За постановою Президії АН від 21 липня 1941 р. увійшов до складу Інституту зообіології АН УРСР. Реєвакуйований до Києва у квітні-травні 1944 р. За рішенням Президії АН від 14 липня 1944 р. та постановою РНК УРСР «Про структуру АН УРСР» від 17 липня 1944 р. виведений зі складу Інституту зообіології і почав працювати як самостійна установа. Основними науковими завданнями були дослідження регіональних водоймищ України (Дунайських лиманів, Дніпра і Дністра) та біологічних особливостей промислових риб України. Роботи проводились на науково-дослідній базі, розташованій на р. Дніпро в с. Бучаки Канівського району (тепер Черкаська обл.).

**Інститут біохімії АН УРСР** під час нацистської окупації України був евакуйований до Уфи. Інститут очолював акад. О. В. Палладін. У 1942 р. в Інституті утворено відділ технічної біохімії, що розробляв проблеми в галузі оборонної промисловості (відділом керував проф. Я. О. Парнас). 19 березня 1943 р. відділ ліквідовано. Інститут реєвакуйовано до Києва у квітні-травні 1944 р. Основними завданнями наукових досліджень були проблеми біохімії нервової та м'язової діяльності. Складався з відділів: біохімії нервово-м'язової діяльності, порівняльної біохімії, ензимології. При Інституті працювало кілька лабораторій: біохімії нервової діяльності; біохімії м'язової діяльності; окислювальних процесів; ферментів; вітамінів та бібліотека.

**Інститут ботаніки АН УРСР** з 1940 р. очолював акад. М. М. Гришко. Під час нацистської окупації України Інститут був евакуйований до Уфи. Реєвакуйований до Києва у травні-червні 1944 р. Основними науковими завданнями були дослідження в галузі флори і рослинності УРСР та інших республік СРСР; підвищення врожайності різних рослин та якості сільськогосподарської продукції; інвентаризація рослинності Башкирської АРСР та УРСР, а згодом вивчення біофлори Полісся. Відповідно до наукових завдань Інститут в цей період мав таку структуру: відділ систематики квіткових рослин, відділ геоботаніки, відділ географії вищих рослин, відділ бріології, відділ альгології та ліхенології, відділ мікології, відділ цитоембріології, відділ генетики та селекції, відділ фізіології росту та розвитку, відділ фізіології харчування та агрохімії, відділ палеоботаніки. До складу Інституту входив Ботанічний сад.

**Центральний республіканський ботанічний сад АН УРСР** утворено за постановою РНК УРСР від 22 вересня 1935 р., як Ботанічний сад АН УРСР. Був структурним підрозділом Інституту ботаніки АН. Під час окупації України нацис-

тами більшість колекцій рослин (близько 2 тис. видів і форм) було втрачено. 1 січня 1944 р. Президія розглянула питання про відновлення Ботанічного саду. Відповідно до постанови РНК УРСР від 17 липня 1944 р. Президія АН прийняла рішення щодо відбудови Саду як окремої науково-дослідної установи АН. Очолив установу акад. М. М. Гришко. Основними науковими завданнями були дослідження проблем організації Ботанічного саду АН; рослинних ресурсів та інтродукції нових для України культур; декоративного садівництва в Україні; мінливості рослинного організму та шляхів управління нею. Відповідно до наукових завдань Ботсад складався з таких відділів: декоративного садівництва; дендрології; екології, генетики та селекції; біології культурних рослин; фізіології та біохімії, а також насінневої лабораторії, метеорологічної станції та бібліотеки. За рішенням Президії АН від 24 серпня 1945 р. Сад було переведено до новоутвореного Відділу сільськогосподарських наук АН.

*Інститут клінічної фізіології АН УРСР* очолював акад. О. О. Богомолець. Під час нацистської окупації України Інститут був евакуйований до Уфи. Реєвакуйований до Києва у квітні-травні 1944 р. До основних наукових завдань належали: дослідження проблем нормальної та патологічної фізіології; фізіології системи сполучної тканини та ролі порушення функцій цієї системи в патогенезі деяких захворювань; проблеми будови та функцій вегетативної нервової системи; проблеми раннього сепсису; адаптації організму до гіпоксії. Відповідно до наукових завдань Інститут складався з таких відділів: патофізіології, патоанатомії, клінічної медицини, психоневрології, експериментальної офтальмології, а також двох лабораторій: 1) експлантації, 2) вивчення впливу пониженого атмосферного тиску на організм.

*Карадазька біологічна станція АН УРСР* в період нацистської окупації Кримського півострова 12 грудня 1941 р. за рішенням директора станції проф. К. О. Виноградова припинила діяльність. В евакуації (Уфа) була введена до складу Інституту зообіології АН УРСР. Відновила діяльність як самостійна установа за рішенням Президії АН від 14 липня 1944 р. та постановою РНК УРСР «Про структуру АН УРСР» від 17 липня 1944 р. Працювала над дослідженням проблем біологічної продуктивності Чорного моря. Станція мала лабораторію гідробіології та іхтіології, лабораторію порівняльної біохімії та фізіології морських організмів, а також бібліотеку.

#### **Відділ технічних наук**

*Інститут електрозварювання АН УРСР* очолював акад. Є. О. Патон. Під час нацистської окупації України Інститут був евакуйований до Нижнього Тагілу. Реєвакуйований до Києва за постановами Державного Комітету Оборони СРСР від 18 квітня та 14 липня 1944 р. Основні наукові завдання Інституту у цей період – вивчення проблем автоматичного електродугового зварювання під шаром флюсу; питання механізації та автоматизації процесів складання та зварювання. Відповідно до наукових завдань Інститут мав такі відділи: науково-дослідний, проект-

ний, технічний, виробничо-експериментальний. 19 березня 1945 р. Інституту було присвоєно ім'я акад. С. О. Патона.

*Інститут енергетики АН УРСР* під час нацистської окупації України був евакуйований до Копейська Челябінської обл., працював під керівництвом проф. І. Т. Швеця (до серпня 1945 р.) та акад. С. О. Лебедева (з серпня 1945). Після реєвакуації до Києва основними науковими завданнями Інституту були: вивчення проблем енергетичної системи та енергетичного обладнання (електротехніка, теплотехніка, гідромеханіка), вивчення місцевих енергетичних ресурсів УРСР і їх використання.

Відповідно до наукових завдань Інститут складався з таких відділів: гідромеханічний; електростанцій та енергосистем; автоматики та електроапаратури; теплових двигунів та установок; паливних та котлових установок; промислової теплотехніки; теоретичної теплотехніки; загальних проблем енергетики; спецвідділ; у 1945 р. утворено відділ реактивного руху. Інститут мав дві філії – у Харкові (утворена за постановою Президії від 3 березня 1944 р. під керівництвом В. В. Карпенка) та Львові (утворена після 1945 р.).

*Інститут будівельної механіки АН УРСР* під час нацистської окупації України був евакуйований до Уфи, де працював у складі відділів: стійкості конструкцій, міцності та динаміки деталей машин, віброміцності, ударної міцності. За постановою Президії АН від 21 липня 1941 р. до його складу було включено Відділ гідромеханічних споруд під керівництвом чл.-кор. Г. Й. Сухомела та Інститут гідрології АН. Інститут очолив чл.-кор. М. В. Корноухов. Реєвакуйований до Києва у березні-червні 1944 р., директором було призначено чл.-кор. Ф. П. Белянкін. У червні 1944 р. за рішенням Президії АН Інститут було розподілено, в результаті чого виведено з його складу Інститут гідрології АН УРСР. Відповідно до основних завдань Інститут складався з таких відділів: проблем міцності конструкцій; сталості конструкцій; відновлених споруд; міцності та динаміки деталей машин; динамічної міцності, низки лабораторій – сільськогосподарського машинобудування, механічної та інженерної, фізико-технічної, металографічної, динаміки, а також Кафедри проблем міцності.

*Інститут гідрології АН УРСР* під час окупації України нацистськими військами було евакуйовано до Уфи і введено до складу Інституту будівельної механіки АН УРСР з відділами: гідравліки, гідротехніки, річного стоку. Відновив діяльність як самостійна установа АН у червні 1944 р., а 17 липня 1944 р. реорганізований в Інститут гідрології та гідротехніки АН під керівництвом чл.-кор. Г. Й. Сухомела.

*Інститут гідрології та гідротехніки АН УРСР* утворено за постановою РНК УРСР від 17 липня 1944 р. шляхом реорганізації Інституту гідрології АН УРСР. Інститут очолив чл.-кор. Г. Й. Сухомел. Відповідно до поставлених завдань досліджував проблеми: водних ресурсів річкових басейнів УРСР та їх узагальнені характеристики; процесів стоку на річкових басейнах УРСР; руху рідини у відкритих руслах та спорудах із врахуванням просторового характеру цю-

го руху; гідротехнічних споруд та заходів щодо комплексного використання річок УРСР. Інститут складався з таких відділів: гідрології, гідравліки, гідротехнічних споруд. При Інституті працювала Гідравлічна лабораторія, Науково-дослідна гідрологічна станція в Богуславі (Київська обл.) та бібліотека.

*Інститут чорної металургії АН УРСР* під час нацистської окупації України був евакуйований на Урал до Свердловська. Інститут очолював акад. М. В. Луговцов. Працював у складі таких відділів: сталеплавильного (акад. М. М. Доброхотов), прокатного (чл.-кор. П. Т. Ємельяненко), загального металознавства (акад. В. М. Свечников), гарячої обробки та корозії металу (чл.-кор. І. М. Францевич). Інститут реєвакуйований в Україну (Київ, Харків, Дніпропетровськ) у червні 1944 р. Основні наукові завдання Інституту в цей період пов'язані з відбудовою зруйнованої промисловості, розв'язанням проблем чорної металургії та металознавства, спрямованих на інтенсифікацію металургійних процесів виплавки чавуну, сталі та на пошук нових видів сталі і сплавів, придатних для роботи в широкому діапазоні температур.

Відповідно до наукових завдань Інститут складався з таких відділів: доменний, загальної металургії, сталеплавильний, механізації металевих процесів, прокатний, металознавства, фізико-хімічних процесів у металургії, металофізики, лабораторії контрольних вимірів і лабораторії порошкової металургії та спецсплавів.

*Інститут гірничої механіки ім. М. М. Федорова АН УРСР* в період нацистської окупації України евакуйований до Уфи. Інститут працював під керівництвом акад. М. М. Федорова (до 1942 р.), проф. Г. М. Савіна (1942 р. – серпень 1945 р.), чл.-кор. П. С. Кучерова (з серпня 1945 р.), розробляючи проблеми раціоналізації гірничого устаткування шахт Уралу, гірничої електромеханіки й гірничої справи, механізації розробки бурого вугілля, тиску гірських порід та ін. За рішенням Президії АН від 9 жовтня 1942 р. Інституту присвоєно ім'я акад. М. М. Федорова. В 1944 р. Інститут реєвакуйовано до Дніпропетровська. В 1944–1945 рр. основними науковими завданнями Інституту було дослідження питань стійкості пружних систем, міцності в гірничій промисловості, розвитку механізації в гірничій промисловості УРСР, розвитку гірничої техніки в буровугільній промисловості, здійснення розробок, пов'язаних з відбудовою вугільної промисловості УРСР. Відповідно до наукових завдань Інститут складався з таких відділів: гірничих машин, буровугільного, теорії пружності, механіки гірничих порід.

#### **Відділ сільськогосподарських наук**

*Лабораторія ґрунтознавства АН УРСР* утворена у Харкові за постановою Президії АН від 23 березня 1945 р. на пропозицію акад. О. Н. Соколовського та за постановою РНК УРСР від 6 квітня 1945 р. у складі установ Відділу фізико-хімічних та математичних наук АН УРСР. У жовтні 1945 р., у зв'язку з рішенням Президії АН щодо організації у структурі Академії Відділу сільськогосподарських наук, була віднесена до установ новоутвореного Відділу. Досліджувала проблеми середнього Наддніпров'я, колоїдів ґрунтів та їх використання, лісів України, ерозії ґрунтів в Україні.

**Лабораторія машинобудування та проблем сільськогосподарської механіки АН УРСР (Лабораторія проблем швидкохідних машин та механізмів)** утворена за постановою РНК УРСР від 9 березня 1945 р. та постановою Президії АН від 23 березня 1945 р. як Лабораторія проблем швидкохідних машин та механізмів АН на базі Лабораторії сільськогосподарської механіки Інституту будівельної механіки АН УРСР. Згідно з постановою Президії АН від 6 травня 1945 р. до складу Лабораторії було передано відділ високоміцних чавунів Інституту чорної металургії АН. За постановою Президії АН від 10 серпня 1945 р. була перейменована на Лабораторію машинобудування та проблем сільськогосподарської механіки, а за постановою Президії АН від 4 вересня 1945 р. переведена до складу установ новоутвореного Відділу сільськогосподарських наук АН УРСР. Займалася науковою розробкою проблем підвищення потужності, економічності машин і механізмів та збільшення терміну їх експлуатації; вдосконалення сільськогосподарської техніки. Відповідно до наукових завдань складалася з таких відділів: сільськогосподарського машинобудування; тракторобудування; динаміки та міцності деталей сільськогосподарських машин та тракторів; газифікації. Очолив Лабораторію чл.-кор. А. О. Василенко.

**Інститут лісівництва АН УРСР** утворено за постановою РНК УРСР від 20 вересня 1945 р. на базі відділу екології рослин Ботанічного саду АН УРСР та Дослідного лісництва АН УРСР. Директором Інституту було призначено чл.-кор. П. С. Погребняка.

**Інститут ентомології і фітопатології АН УРСР** утворено за постановою РНК УРСР від 20 вересня 1945 р. на базі відповідних відділів Інституту зоології АН УРСР та Інституту ботаніки АН УРСР. Директором Інституту було призначено акад. В. П. Поспелова.

**Інститут генетики і селекції АН УРСР** створено за постановою Президії АН від 24 серпня 1945 р. на базі відділів генетики і селекції Інституту зоології та Інституту ботаніки АН. Директором Інституту було призначено акад. В. Я. Юр'єва.

**Інститут фізіології сільськогосподарських рослин та агрохімії АН УРСР** утворено за постановою Президії АН від 24 серпня 1945 р. на базі відділу фізіології сільськогосподарських рослин та агрохімії Інституту ботаніки АН. Директором Інституту було призначено акад. О. І. Душечкіна.



## ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Абба** – **I:** 558  
Абдулаєв Х. М. – **I:** 165  
Аблямітова (Виноградова) З. А. – **I:** 79  
Адам – **I:** 617  
Адаменко А. Г. – **II:** 139  
Адамчук А. – **I:** 418  
Адріанова-Перетц В. П. – **II:** 96  
Айземан (Айзенман) Б. Ю. – **I:** 293  
Айзеншток І. Я. – **I:** 65, 246; – **II:** 61, 88, 108, 120, 173  
Акімов – **I:** 773  
Аксентьева З. М. – **I:** 324; – **II:** 19, 87, 88  
Аксьонов М. А. – **II:** 38  
Акулов – **II:** 69  
Александров Н. М. – **I:** 417  
Александров О. Г. – **I:** 526  
Алексапольський Д. Я. – **II:** 186  
Алексян Г. – **I:** 577, 612, 695  
Аленгард М. – **I:** 617  
Алумяє М. А. – **II:** 98  
Альперн Д. О. – **I:** 122  
Амінєв [А. З.] – **I:** 72  
Амосов М. М. – **I:** 700  
Анатольєв В. І. – **I:** 530  
Андрєц Н. – **I:** 588  
Андрієвський О. М. – **I:** 526  
Андросов І. Д. – **I:** 531  
Андрусак М. Г. – **I:** 28, 30, 428, 448, 484, 486, 487, 499, 664  
Анісімов [А. О.] – **I:** 166  
Аношин – **I:** 73, 250  
Антал М. – **I:** 553  
Антон Г. – **I:** 675  
Антонов О. К. – **I:** 708  
Антонович В. – **I:** 498, 593, 680  
Антонович-Мельник К. М. – **I:** 427, 498  
Антонюк Н. В. – **I:** 27  
Арбузов М. П. – **II:** 151  
Арльт – **I:** 617  
Артоболевський В. М. – **I:** 495; – **II:** 144  
Асніс А. Ю. – **I:** 290, 291, 649, 769  
Астахов – **I:** 783  
Ауєрбах – **I:** 617  
Афанасьєв Д. Я. – **I:** 269, 398, 648; – **II:** 76, 85, 147, 183  
Афанасьєв М. М. – **I:** 155, 273, 323, 713, 783; – **II:** 19, 25, 78, 108, 135, 140, 141, 177, 183  
Ахієзер Н. І. – **I:** 122, 296  
Ахієзер О. І. – **II:** 53  
Ашкіназі М. С. – **I:** 724, 725; – **II:** 21  
**Бабенчиков** М. В. – **II:** 125  
Бабинєць А. Є. – **II:** 92  
Бабій Б. М. – **I:** 698  
Бабій Т. О. – **I:** 530  
Бабко А. К. – **I:** 18, 70, 323, 405, 629; – **II:** 43, 53, 57, 109, 118, 122, 125, 134, 144, 186  
Бабо (Babo) – **I:** 624  
Бабушкін – **I:** 167  
Багазій В. П. – **I:** 28, 430, 451, 456, 461, 464  
Багалій Д. І. – **I:** 672  
Бадер (Bader) – **I:** 478  
Бадєцький К. – **I:** 670  
Бажан М. П. – **I:** 44, 182, 216, 218, 252, 253, 302, 326, 356, 363, 371, 376, 381, 382, 385, 387, 390, 394, 395, 398, 498, 645, 697, 771; – **II:** 77, 93, 95, 101, 116, 127, 173, 174, 191  
Баженов – **I:** 223, 578  
Байдаков – **I:** 72  
Байков О. О. – **II:** 70, 150  
Баклан Д. В. – **I:** 325  
Балабушевич Л. А. – **II:** 169  
Баландін – **II:** 106  
Балезін – **I:** 171; – **II:** 40  
Балінський Б. І. – **I:** 232, 495  
Балуховський М. П. – **I:** 378; – **II:** 169, 175  
Балясний А. Д. – **I:** 588  
Бандер – **I:** 617  
Баньковський – **II:** 9

- Барабашов М. П. – **II**: 136, 166  
 Баранівський А. – **I**: 676  
 Барановський А. М. – **I**: 56, 626; – **II**: 130  
 Барановський П. П. – **I**: 397; – **II**: 146  
 Барбарич А. І. – **II**: 25, 52, 76, 112, 119, 185  
 Барбат – **I**: 586  
 Барбюс А. – **I**: 182  
 Бардін І. П. – **I**: 167, 168, 169; – **II**: 31, 70, 106, 122, 150, 163  
 Барон М. А. – **II**: 26, 59  
 Барський С. З. – **I**: 65, 246; – **II**: 100, 120, 122  
 Бартель К. – **I**: 617, 618  
 Батюк П. К. – **I**: 397  
 Бах О. М. – **II**: 30  
 Бачурина (Бачурина) Г. Ф. – **I**: 271, 648; – **II**: 119, 147  
 Башаров П. П. – **II**: 111  
 Беднарський А. Й. – **I**: 434  
 Безпалько І. М. – **I**: 93, 97; – **II**: 37  
 Бейліс Р. А. – **I**: 379; – **II**: 170, 175  
 Бекетов А. М. – **I**: 581  
 Беліков – **I**: 528  
 Белінг Д. О. (Д. С.) – **I**: 424, 429, 495, 523, 540  
 Белінська О. І. – **II**: 139  
 Беліцер В. О. – **II**: 141, 147  
 Бенцінг Й. (Benzing J.) – **I**: 31, 494, 502, 536, 538, 625, 677  
 Берг В. Р. – **I**: 133, 625  
 Береговський М. Я. – **II**: 151, 178  
 Беренблум Л. С. – **II**: 48  
 Берендт – **I**: 318  
 Берзон [С. А.] – **I**: 93  
 Берія Л. П. – **I**: 171  
 Берія М. С. – **I**: 369  
 Берло Г. Л. – **I**: 498, 499, 680  
 Берманн (Behrmann) – **I**: 625  
 Бернардинер М. П. – **I**: 58  
 Бернштейн С. М. – **I**: 46  
 Белов С. Ю. – **I**: 65  
 Белолікова – **I**: 594  
 Белоусов (Білоусов) С. М. – **I**: 55, 66  
 Беляков Ф. О. – **I**: 525, 526, 527, 684  
 Белянкін (Білянкін) Ф. П. – **I**: 19, 36, 57, 122, 136, 246, 272, 273, 322, 409; – **II**: 14, 27, 38, 51, 73, 135, 136, 137, 140, 160  
 Биков [Л. Н.] – **I**: 395, 396  
 Бистрицька – **I**: 96  
 Бистров [А. А.] – **I**: 19  
 Бізанц – **I**: 436  
 Білай В. Й. – **I**: 293, 294, 325; – **II**: 68  
 Білак І. – **I**: 436  
 Білановський (Белановський) І. Д. – **I**: 294; – **II**: 144  
 Білецький О. І. – **I**: 36, 46, 55, 57, 66, 121, 252, 322, 336, 377, 402; – **II**: 12, 16, 39, 49, 93, 104, 120, 121, 127, 136, 144, 149, 151, 152, 154, 156, 160, 162, 163, 172, 187, 191  
 Білецький С. Т. – **I**: 349, 439, 652, 669, 670  
 Білій М. Д. – **I**: 292; – **II**: 50, 140, 151  
 Білик Г. І. – **II**: 170  
 Білик П. А. – **I**: 441, 671  
 Білодід С. Ф. – **I**: 531  
 Білоусов Д. М. – **II**: 38  
 Бірновський [А. С.] – **I**: 83  
 Близько О. – **I**: 670  
 Блохінцев Д. І. – **II**: 145  
 Блюменталь Ш. – **I**: 617  
 Богатирьов П. Г. – **I**: 397  
 Богачек Л. – **I**: 712  
 Боголюбов М. М. – **I**: 16, 24, 40, 57, 122, 212, 272, 273, 323, 404; – **II**: 14, 38, 93, 125, 135, 140, 142, 154, 172  
 Богомолець Олег О. – **II**: 41, 102, 111, 183  
 Богомолець О. О. – **I**: 10, 11, 12, 13, 14, 17, 23, 24, 36, 38, 45, 46, 48, 55, 56, 59, 60, 68, 71, 73, 74, 75, 80, 81, 87, 88, 91, 93, 94, 95, 99, 107, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 119, 120, 123, 132, 134, 136, 141, 161, 164, 167, 174, 176, 180, 181, 199, 200, 208, 209, 211, 212, 215, 219, 221, 224, 230, 246, 248, 249, 257, 258, 301, 302, 315, 317, 322, 336, 357, 358, 369, 374, 376, 377, 378, 380, 381, 387, 390, 391, 392, 393, 394, 398, 399, 408, 592, 618, 629, 633, 651, 703, 717, 747, 766, 768, 771, 772, 777, 779, 783; – **II**: 7, 15, 23, 25, 26, 29, 30, 32, 34, 36, 38, 41, 44, 47, 51, 52, 54, 61,

- 63, 68, 75, 81, 85, 90, 91, 93, 94, 98, 102, 103, 108, 110, 114, 115, 119, 122, 124, 126, 128, 129, 136, 140, 141, 146, 147, 154, 160, 166, 167, 168, 171, 174, 184, 189, 191
- Богомолов – *I*: 129
- Богопольський М. Д. – *I*: 293; – *II*: 36, 91
- Богоявленський П. – *I*: 367
- Богун О. Л. – *I*: 294
- Боднар І. А. – *I*: 26, 418, 436, 437, 452, 453, 454, 532, 533, 658, 662
- Бодрова Н. В. – *II*: 160, 172
- Бодянський О. – *I*: 752
- Боженко Б. І. – *I*: 608
- Бойдуник О. – *I*: 676
- Бой-Желенський Т. (Boy-Żeleński Т.) – *I*: 617, 695
- Бокшай Й. – *I*: 553
- Болсунов І. І. – *I*: 446, 603
- Бонах С. – *I*: 654
- Бондаренко В. Г. – *II*: 146
- Бондаренко М. І. – *I*: 603
- Бондарчук В. Г. – *I*: 369, 406, 657; – *II*: 148, 184, 185, 189
- Бондрівський Д. – *I*: 606
- Бонне – *I*: 535
- Борділовський (Бордзиловський) Є. І. – *I*: 28, 57, 429, 446, 602; – *II*: 147
- Боржковський С. Є. – *I*: 28, 429, 441, 443, 595
- Борзяк П. Г. – *II*: 145
- Борисенко – *II*: 36, 41, 54
- Борисенко К. С. – *I*: 699
- Борисов А. М. – *I*: 216, 218
- Борисов М. Д. – *I*: 156, 168; – *II*: 70, 91, 150
- Борщагівський О. М. – *II*: 163
- Боярський Я. І. – *I*: 602, 603
- Брадїс Є. М. – *II*: 76
- Бражнікова Н. С. – *I*: 589
- Браїловський – *I*: 223
- Брауде С. Я. – *II*: 53, 146, 148
- Браун (Braun) – *I*: 540
- Брауне Й. (Braune J.) – *I*: 507, 508
- Бреус К. А. – *I*: 297
- Брик І. – *I*: 436, 666
- Бріцке Є. В. – *II*: 70
- Бродський О. І. – *I*: 12, 121, 141, 143, 148, 170, 180, 198, 199, 405, 630, 727; – *II*: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 23, 31, 37, 38, 40, 41, 46, 50, 51, 53, 55, 61, 70, 80, 93, 100, 105, 109, 116, 143, 144, 154, 161, 179, 186
- Бронштейн К. Г. – *II*: 26, 144
- Брухманн (Bruchmann) – *I*: 520,
- Будников П. П. – *I*: 10, 16, 17, 20, 24, 36, 41, 46, 65, 66, 69, 71, 72, 91, 93, 94, 95, 97, 98, 121, 136, 150, 151, 181, 183, 198, 199, 219, 262, 323, 405, 629, 703; – *II*: 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 25, 27, 30, 31, 33, 34, 37, 38, 39, 41, 47, 50, 51, 53, 55, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 67, 70, 77, 79, 80, 81, 82, 85, 88, 93, 96, 99, 101, 102, 103, 115, 144, 146, 186, 188
- Буланкін І. М. – *I*: 122; – *II*: 43, 71, 84
- Булаховський Л. А. – *I*: 16, 17, 24, 36, 66, 121, 131, 136, 181, 211, 252, 253, 322, 402, 645; – *II*: 12, 15, 16, 41, 49, 51, 54, 55, 64, 66, 68, 74, 86, 93, 94, 96, 109, 112, 120, 128, 136, 140, 143, 153, 157, 166, 171, 183, 189
- Бурачинський О. М. – *I*: 603; – *II*: 142
- Бурксер В. В. – *I*: 378; – *II*: 169, 175
- Бурксер Є. С. – *I*: 16, 38, 57, 70, 71, 122, 137, 147, 149, 150, 197, 198, 210, 262, 364, 378; – *II*: 9, 18, 27, 31, 37, 57, 77, 82, 102, 148, 164, 167, 169, 173, 175, 176, 184
- Бурлака Ф. М. – *II*: 112
- Бурмистенко М. О. – *I*: 56, 628
- Буслаєв – *I*: 529
- Буслова Є. Д. – *I*: 603
- Бутник-Сіверський Б. С. – *I*: 335, 344, 345, 346, 393; – *II*: 146, 192
- Бухало С. М. – *I*: 111, 116; – *II*: 34, 35, 52, 64, 65, 149
- Буханцев – *I*: 528
- Бушгедт П. П. – *I*: 57
- Вавилова (Вавілова) К. Г. – *II*: 151**
- Вавілов С. І. – *II*: 184, 187
- Вагапов – *I*: 215
- Вайгель К. – *I*: 617
- Вайнер А. Л. – *I*: 153, 225, 280, 285; – *II*: 34, 41, 107
- Вайнтрауб – *II*: 81

- Вайнштейн Ф. М. – *II*: 21, 33  
 Вайсберг З. М. – *I*: 145; – *II*: 58, 74, 80, 81, 141  
 Вайсфельд – *I*: 60  
 Валуєв – *I*: 251  
 Вальяшко М. А. – *I*: 704  
 Вальден П. І. – *I*: 685  
 Вальтер (Walter) – *I*: 602, 624  
 Вальтер А. К. – *I*: 707; – *II*: 53, 119  
 Вангель – *I*: 617  
 Варвак П. М. – *I*: 272; – *II*: 27, 135  
 Варга С. С. – *I*: 46, 121  
 Варнеке Б. В. – *I*: 578  
 Варшавський [Б. Я.] – *I*: 117, 118  
 Василенко А. О. – *I*: 122, 246, 248, 410, 645, 656; – *II*: 72, 76, 105, 124, 139, 140, 154, 163, 177, 190  
 Василенко В. Х. – *I*: 16, 24  
 Василенко М. В. – *II*: 135  
 Василенко П. М. – *II*: 140, 181  
 Василіу – *I*: 486  
 Васильєв В. Ю. – *I*: 57, 122, 156, 166, 256; – *II*: 32, 43, 70, 126, 150, 187  
 Васильєв М. М. – *II*: 187  
 Вахнянин А. – *I*: 666  
 Ващенко – *I*: 614  
 Ващенко Б. С. – *I*: 530  
 Ващенко К. І. – *I*: 36, 155, 256, 323, 645; – *II*: 32, 43, 70, 91, 148, 150  
 Введенський А. О. – *I*: 348; – *II*: 140  
 Введенський П. І. – *I*: 499, 525, 527  
 Величківський М. І. – *I*: 27, 28, 428, 447, 676, 677  
 Величко Ю. – *I*: 453  
 Величков О. С. – *II*: 49  
 Велякевич І. І. – *II*: 170  
 Венгржановська В. С. – *I*: 397  
 Венюков П. М. – *I*: 364  
 Вербицький О. М. – *II*: 189  
 Вериківський М. І. – *I*: 23, 302, 403; – *II*: 22, 49, 73, 77, 89, 113, 121, 140, 146  
 Вернадський В. І. – *I*: 209, 210, 219, 302, 331, 334  
 Верша А. Т. – *II*: 55  
 Верьовка Г. Г. – *II*: 22  
 Ветухов (Ветухів) М. О. – *I*: 525, 526, 527, 667, 685  
 Видрашку – *I*: 486  
 Винар Л. – *I*: 28  
 Винниченко В. К. – *I*: 497  
 Виноградов К. О. – *I*: 12, 79, 292, 294, 317, 322, 409, 631; – *II*: 20, 52, 89, 147, 167, 185  
 Висоцький В. К. – *II*: 8  
 Витанович І. – *I*: 418, 453, 454, 660  
 Виткевич Р. – *I*: 617  
 Вишинський А. Я. – *I*: 369  
 Вишняков – *I*: 424  
 Вігдорчик Й. М. – *II*: 53  
 Вільгельм – *I*: 677  
 Вірник Д. Ф. – *II*: 171, 192  
 Віссаріон (митрополит) – *I*: 587  
 Вітензон С. Й. – *II*: 150  
 Вітязь І. М. – *I*: 526  
 Власов О. В. – *I*: 651, 776, 780, 781; – *II*: 166, 173  
 Власюк П. А. – *I*: 17, 18, 37, 57, 91, 116, 122, 125, 134, 136, 198, 199, 219, 269, 270, 314, 323, 326, 407, 656, 703; – *II*: 11, 26, 28, 36, 42, 48, 50, 51, 54, 57, 60, 75, 80, 82, 115, 116, 118, 138, 143, 147, 154, 167, 172, 179, 192  
 Внучкова Н. І. – *I*: 603  
 Воблий В. К. – *I*: 299, 300  
 Воблий К. Г. – *I*: 17, 36, 38, 40, 64, 91, 108, 120, 131, 136, 180, 198, 199, 220, 298, 299, 300, 302, 322, 336, 364, 403, 703; – *II*: 14, 16, 18, 27, 28, 44, 49, 51, 53, 57, 58, 67, 73, 83, 95, 96, 108, 109, 112, 114, 117, 118, 120, 121, 140, 141, 143, 144, 148, 162, 180  
 Вовчок Марко – *I*: 63, 182, 430  
 Вознесенський В. Д. – *II*: 98, 150, 183  
 Вознюк – *I*: 452  
 Возняк М. С. – *I*: 37, 121, 314, 342, 345, 370, 377, 453, 606, 651, 694  
 Войнер – *I*: 97  
 Волгін В. П. – *I*: 707  
 Волков П. М. – *I*: 173  
 Волкович Й. Й. – *I*: 657  
 Волошкевич Г. З. (Ю. З.) – *I*: 289  
 Вольмір С. Л. – *I*: 168; – *II*: 70  
 Вopilкін О. О. – *I*: 65, 197, 246; – *II*: 27, 41, 118, 149  
 Воронков – *I*: 529

- Воронова Н. О. – *I*: 167; – *II*: 91, 118, 150, 187  
Воронцов Д. С. – *I*: 57  
Воскобойник – *I*: 221  
Вострикова – *I*: 97  
Вотчинцев [Н.] – *I*: 375  
Врангель П. – *I*: 682  
Всехсвятський О. К. – *II*: 50  
Вукс М. П. – *I*: 725; – *II*: 183  
Вуттке (Wuttke) – *I*: 479  
Вяземський Т. І. – *I*: 318  
Вялов О. С. – *I*: 37
- Г**  
Габіш (Habish) – *I*: 550  
Гаврилова Н. Ф. – *II*: 127  
Гаврусевич В. О. – *II*: 184  
Гаджибеков У. – *II*: 185  
Гайдай З. М. – *I*: 697  
Гайдук – *I*: 782  
Гак Д. В. – *I*: 175, 201, 300, 379, 652; – *II*: 28, 60, 72, 91, 118, 129, 170, 175  
Галлер Л. М. – *II*: 175  
Галуцинський М. – *I*: 666  
Гамзатов Р. – *II*: 167  
Гапанович – *I*: 524  
Гапонов Г. Г. – *I*: 417  
Гапонова Є. Д. – *I*: 430  
Гарайда А. – *I*: 554  
Гарайда І. – *I*: 553, 554, 693  
Гарасимчук (Гарасамчук) Р. – *I*: 561, 563, 607  
Гарф С. Е. – *I*: 426  
Гарцман С. І. – *II*: 49, 89  
Гарцман-Брук Б. М. – *II*: 13, 28, 57, 105, 107  
Гаузе – *II*: 84  
Гаухман С. С. – *I*: 147, 727; – *II*: 105  
Гедройц К. К. – *I*: 331, 332  
Гейхман Д. С. – *I*: 81; – *II*: 37, 43  
Гелевер М. З. – *I*: 594  
Гелик-Березовська О. – *I*: 561  
Генсьорський (Генсьоровський) А. І. – *I*: 338, 558, 652  
Георгієвська В. В. – *I*: 65  
Геппенер М. В. – *I*: 495  
Геппенер Н. В. – *I*: 495  
Герасименко – *I*: 358  
Герасимчук (Гарасимчук) В. І. – *I*: 439, 652, 668  
Геронімус Я. Л. – *II*: 72
- Герцірікен С. Д. – *II*: 122, 123, 150  
Гершензон С. М. – *I*: 97, 294, 632; – *II*: 18, 28, 89, 136, 143, 144, 157, 188, 191  
Гесселіх А. – *I*: 436  
Генін [Е. Д.] – *I*: 65  
Гіляров С. – *I*: 679, 682  
Гінсберг (Ginsberg) – *I*: 520  
Гінцбург М. Б. – *II*: 46  
Гіршман М. К. – *I*: 436  
Гіршман О. О. – *I*: 524, 525, 526  
Гітлер А. – *I*: 25, 675, 677, 683  
Глинка Л. Ю. – *I*: 533, 691  
Глікман Т. С. – *I*: 148, 727  
Глушко М. Т. – *I*: 568, 569, 614  
Гнатюк В. – *I*: 533, 562, 607  
Гнеденко (Гнеденко) Б. В. – *I*: 37; – *II*: 169, 175  
Говорова Р. П. – *II*: 118  
Гоголь М. В. – *I*: 182  
Годинка А. – *I*: 552  
Гозенпуд А. Я. – *II*: 149, 163  
Гойер Л. С. – *I*: 527  
Голембіовський Н. – *II*: 183  
Голійчук Ф. Я. – *I*: 439, 652  
Голов'янка З. С. – *II*: 144  
Головін П. В. – *I*: 57, 122, 147, 324; – *II*: 12, 20, 21, 27, 37, 38, 41, 43, 53, 54, 55, 60, 63, 67, 82, 134, 144, 186  
Голубенко В. Н. – *II*: 92  
Голубець М. – *I*: 670  
Голубинський В. І. – *II*: 149  
Гольдберг П. Я. – *I*: 198, 199; – *II*: 39, 59, 85, 90  
Гольденберг І. Г. – *II*: 37, 62, 70, 77, 101  
Гольденберг М. І. – *II*: 104  
Гольдштейн Б. І. – *I*: 213, 268, 642; – *II*: 46, 85, 88, 91  
Гонін – *II*: 176  
Гончаров П. І. – *I*: 531, 687  
Горба Б. – *I*: 368  
Горбатюк В. Т. – *II*: 170  
Горбачевська В. Я. – *I*: 595  
Горбачевський І. – *I*: 532  
Горбунов Б. М. – *I*: 57, 122, 272; – *II*: 14, 27, 38, 91, 94, 95, 135, 137, 139, 152  
Гординський С. – *I*: 670  
Гордієнко М. О. – *I*: 532

- Горелік Л. С. – *I*: 300  
 Горенбейн Ю. Я. – *I*: 58  
 Горецький П. Й. – *I*: 28, 428, 665  
 Горєв (Торєв) М. М. – *I*: 266, 324; –  
*II*: 48, 108, 111  
 Горжетович П. І. – *II*: 170  
 Горкін [А.] – *I*: 325  
 Горлов М. Я. – *I*: 289  
 Горн [Б. Е.] – *I*: 65  
 Городецька К. А. – *II*: 104  
 Городецький Г. М. – *I*: 152, 284, 637; –  
*II*: 69  
 Городинський З. – *I*: 27  
 Городков М. М. – *II*: 41  
 Гороновський І. Т. – *I*: 23, 250; – *II*: 48,  
 77  
 Горський Б. З. – *II*: 81  
 Горький М. – *I*: 182  
 Гофтман – *I*: 167  
 Гофштейн Д. Н. – *I*: 63; – *II*: 151  
 Грабар В. – *I*: 553  
 Грабар І. Г. – *I*: 27, 418, 436, 452,  
 652  
 Грабовський Б. – *I*: 558  
 Грабовський Павло – *I*: 63, 162  
 Граціанський М. М. – *I*: 324; –  
*II*: 53, 78, 103, 108, 109, 118,  
 127, 144, 172, 186  
 Гребельник П. Г. – *II*: 189  
 Гребень Й. І. – *II*: 176  
 Гребень Л. К. – *I*: 656  
 Грек Я. – *I*: 617  
 Греков Б. Д. – *I*: 348, 707  
 Гречко І. М. – *II*: 109, 114  
 Гречуха М. С. – *I*: 56, 214, 216, 697  
 Григоренко – *I*: 463  
 Григор'єв Г. П. – *II*: 174  
 Григор'єв І. С. – *II*: 183  
 Гридньов – *I*: 226  
 Гринь Ф. О. – *II*: 185  
 Грицай Т. Г. – *II*: 103  
 Гришко М. М. – *I*: 11, 12, 39, 40, 57, 59,  
 60, 120, 136, 180, 254, 360, 390, 407,  
 656, 703, 705, 707, 708, 714, 717,  
 780; – *II*: 13, 14, 20, 25, 28, 39, 41,  
 44, 47, 51, 54, 61, 68, 69, 71, 73, 78,  
 79, 84, 101, 111, 117, 118, 142, 143,  
 147, 151, 155, 159, 175, 179, 182,  
 186, 190, 192  
 Гришкова Н. П. – *I*: 277; – *II*: 101,  
 146, 149  
 Грімм – *I*: 32, 542, 543  
 Грінберг Й. В. – *I*: 378; – *II*: 169, 175  
 Грінченко Б. Д. – *I*: 182  
 Грінченко Л. П. – *I*: 325  
 Грінченко М. О. – *I*: 18, 58, 132,  
 253, 254, 634; – *II*: 29, 49, 62,  
 73, 106, 139  
 Гроєр Ф. – *I*: 617  
 Грозін Б. Д. – *I*: 11, 18, 19, 21, 57, 59,  
 122, 134, 141, 151, 169, 171, 172,  
 176, 212, 216, 217, 221, 273, 302,  
 324, 594, 630, 703; – *II*: 14, 15, 27,  
 38, 39, 57, 61, 78, 87, 90, 94, 96,  
 98, 105, 107, 108, 109, 111, 117,  
 119, 137, 140, 161, 172, 183, 187,  
 189  
 Грудницька М. С. – *I*: 131, 162, 163,  
 324; – *II*: 26, 49, 83, 88, 120, 136,  
 144  
 Грузинський О. С. – *I*: 31, 495, 534,  
 679, 682  
 Грузинцев А. П. – *I*: 695  
 Груньський М. К. – *I*: 28, 456, 464, 474;  
 – *II*: 140  
 Грушевська К. М. – *I*: 556  
 Грушевська М. С. – *I*: 437  
 Грушевська О. О. – *I*: 437  
 Грушевський М. С. – *I*: 219, 453, 557,  
 680  
 Грушевський О. С. – *I*: 437, 556; –  
*II*: 144  
 Грушецький А. – *I*: 531  
 Грушецький І. С. – *I*: 370, 371  
 Грушецький О. Я. – *I*: 449  
 Грюнберг (Grünberg) – *I*: 32, 519  
 Губарєв С. М. – *II*: 140  
 Губаржевський І. В. – *I*: 498, 680  
 Губенко Т. П. – *I*: 166  
 Губергріц М. М. – *I*: 24  
 Гудзій М. К. – *II*: 160, 171  
 Гужовська О. Я. – *I*: 594  
 Гулак-Артемівський С. – *I*: 182  
 Гулий М. Ф. – *I*: 324; – *II*: 111, 118,  
 147, 184  
 Гурвич М. М. – *I*: 716  
 Гургула І. В. – *I*: 341, 561, 607  
 Гурович М. Г. – *II*: 60  
 Гурський Х. Л. – *I*: 417; – *II*: 14

- Гуртовий М. Є. – *II*: 183  
 Гусєв – *I*: 719  
 Гуслистий К. Г. – *I*: 17, 109, 132, 181, 324, 349; – *II*: 27, 49, 53, 67, 75, 95, 102, 120, 140, 149  
 Густі Д. – *I*: 358, 359
- Давиденков М. М. – *I*: 121; – *II*: 91, 126  
 Давидець П. К. – *I*: 603  
 Давидов Е. – *I*: 418, 532  
 Давидов О. Л. – *II*: 81  
 Давидов О. С. – *I*: 144, 634  
 Дайн Б. Я. – *I*: 145, 149, 293, 635, 724, 725, 727; – *II*: 17, 21, 27  
 Данилевич (Данилович) М. Н. – *I*: 246, 280; – *II*: 118  
 Данилевська – *I*: 383, 602  
 Данилов В. І. – *I*: 656  
 Данченко Є. М. – *II*: 149  
 Дашкевич В. Я. – *II*: 149, 155, 163  
 Дашкевич Я. – *I*: 679  
 Дейчман (Дайчман) Б. С. – *I*: 58, 81  
 Делімарський Ю. К. – *I*: 405; – *II*: 134, 135, 144, 186  
 Деляну В. – *I*: 486  
 Де-Метц Г. Г. (Ю. Ю.) – *I*: 417  
 Денисенко В. С. – *I*: 397; – *II*: 176  
 Державін Г. – *I*: 182  
 Деркач М. Д. – *I*: 315, 342, 343, 557, 558, 606, 607  
 Деркач П. М. – *I*: 652  
 Джарелюк Я. С. – *I*: 397  
 Джигомон І. – *I*: 251, 254, 304, 313, 327  
 Джуваго В. П. – *I*: 153, 154, 199, 246, 280, 283, 379, 638; – *II*: 28, 33, 90, 170, 175  
 Дзбановський – *II*: 14, 16  
 Дзевалтовський К. Й. – *I*: 290  
 Дзерович Ю. – *I*: 666  
 Дзюбенко К. К. – *I*: 593  
 Дзюбенко Л. К. – *I*: 603  
 Дибло В. – *I*: 533  
 Динник О. М. – *I*: 12, 36, 40, 60, 64, 65, 121, 136, 141, 277, 322, 359, 630, 703, 704, 714; – *II*: 10, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 25, 27, 31, 35, 38, 43, 47, 51, 57, 60, 61, 63, 71, 79, 85, 93, 95, 101, 113, 117, 129, 130, 135, 138, 143, 145, 149, 155, 159, 162, 165, 167, 175, 189
- Дідковський В. Я. – *I*: 718  
 Діонеску – *I*: 486  
 Діоніссіє П. (Dionissie P.) – *I*: 584  
 Дмитров Л. Д. – *I*: 200; – *II*: 120  
 Добженецький В. – *I*: 617  
 Добровольський С. О. – *I*: 34, 500, 501, 525, 526, 527  
 Добровольський М. М. – *II*: 111  
 Добровольський С. П. – *II*: 22  
 Доброхотов М. М. – *I*: 13, 20, 121, 156, 181, 246, 256; – *II*: 27, 30, 31, 70, 78, 113, 119, 127, 150, 187  
 Доброчаєва Д. М. – *II*: 185  
 Добрянський К. А. – *I*: 341, 561  
 Докучаєв В. В. – *I*: 331  
 Домашевич – *I*: 617  
 Донцов – *I*: 558  
 Дорошенко В. В. – *I*: 605, 606, 607, 694  
 Дорошенко Д. І. – *I*: 693  
 Дорошкевич О. К. – *I*: 342; – *II*: 103, 120, 121, 144  
 Доценко Б. П. – *I*: 379; – *II*: 175  
 Драган М. Д. – *I*: 427, 606, 662  
 Драгоманов М. П. – *I*: 605; – *II*: 166  
 Драгоманов С. М. – *I*: 427, 498, 534, 682  
 Драко О. Ф. – *I*: 70, 71  
 Дрига І. О. – *I*: 717; – *II*: 118, 142  
 Дрінфельд Г. І. – *I*: 58; – *II*: 33, 37, 48  
 Дроботько В. Г. – *I*: 57, 76, 122, 292, 293, 408; – *II*: 18, 20, 30, 43, 46, 50, 128, 137, 168, 181  
 Дроздецький – *I*: 719  
 Дрофа – *I*: 358  
 Друтман Р. Д. – *II*: 105  
 Дубин І. – *I*: 676  
 Дубняк К. – *I*: 454, 455  
 Дубовцева Л. А. – *I*: 595  
 Дубровін М. Ф. – *I*: 11  
 Дубровський В. В. – *I*: 526  
 Дубянський О. А. – *II*: 60, 61, 81, 110, 148, 178  
 Дудин (Дудін) Ф. Т. – *I*: 325  
 Дудка В. – *I*: 532  
 Дужий М. – *I*: 436  
 Дуленберг (Duhlenberg) – *I*: 624  
 Думанський А. В. – *I*: 405; – *II*: 162, 186

- Думка М. – *I*: 563  
Дурдуківська О. Ф. – *I*: 437  
Дурдуківський В. – *I*: 499  
Душечкін О. І. – *I*: 39, 46, 390, 643, 656; – *II*: 147, 167, 190, 192  
Дьомін В. І. – *I*: 594, 595  
Дюков [И. А.] – *I*: 777; *II*: 50  
Дядиченко В. А. – *I*: 200, 349, 382; – *II*: 27, 49, 118, 120, 140, 140, 163  
Дятлов В. І. – *I*: 289; – *II*: 56, 80, 107  
Дятловицький Л. І. – *I*: 246; – *II*: 127, 170, 175  
Дяченко (Дьяченко) В. Є. – *I*: 57, 122, 296, 297; – *II*: 37, 142  
Дяченко Г. – *I*: 686
- Е**белінг (Ebeling) – *I*: 541  
Еберт – *I*: 223, 578  
Еварницький Д. – *I*: 562  
Енгельс Фрідріх – *I*: 210; – *II*: 178  
Епельбаум С. О. – *II*: 52, 91  
Епштейн [И. М.] – *I*: 76  
Епштейн В. Б. – *II*: 53  
Ерлер С. І. – *I*: 594, 595  
Ефрос М. М. – *I*: 581
- Є**верська [В. А.] – *I*: 76  
Єгоров М. А. – *I*: 516  
Єланчик Г. М. – *II*: 162  
Єлістратов В. А. – *I*: 133  
Єльяшкєвич Е. С. – *II*: 88, 104  
Ємельяненко – *II*: 54  
Ємельяненко П. Т. – *I*: 13, 20, 156, 168, 255, 256, 306; – *II*: 27, 30, 31, 57, 70, 91, 187  
Ємчук Є. М. – *I*: 97; – *II*: 43  
Єневич Ф. Ф. – *I*: 175; – *II*: 72  
Єременко (Єременко-Швець) О. С. – *I*: 152, 153, 280, 283, 286; – *II*: 90  
Єременко В. Н. – *I*: 225, 246, 642; – *II*: 98, 151  
Єремія – *I*: 586  
Єрмаков М. В. – *I*: 292; – *II*: 18, 33, 140, 151, 167  
Єршов П. Є. – *I*: 588  
Єфіменко М. С. – *I*: 608  
Єфіменко П. П. – *I*: 402; – *II*: 183, 191  
Єфімов Б. – *I*: 778, 781  
Єфремов С. – *I*: 437
- Ж**анколя – *I*: 529  
Жижин – *I*: 396  
Жила Д. М. – *I*: 11, 56, 124, 125, 626  
Житкевич Є. М. – *I*: 609  
Житков – *II*: 9  
Жудін М. Д. – *I*: 246, 273; – *II*: 9, 112, 135, 137, 140, 152  
Жуковський Я. – *I*: 676
- З**аболотний В. Г. – *I*: 17, 18, 91, 119, 132, 198, 199, 220, 302, 403; – *II*: 22, 27, 29, 38, 43, 49, 55, 56, 73, 85, 94, 99, 120, 149, 155, 167  
Заболотний Д. К. – *I*: 302, 633; – *II*: 155, 164  
Загладин – *II*: 95  
Задіонченко С. Б. – *I*: 92, 112  
Зайбот Ф. – *I*: 30, 512, 514, 675  
Зайдис Е. Й. – *II*: 66, 102  
Зайцев П. І. – *I*: 427  
Зайцев Я. А. – *II*: 67  
Залеська Д. Ф. – *I*: 341  
Залізняк М. К. – *I*: 441, 672  
Залозецький (Залозецький-Сас) В. – *I*: 418, 660  
Заморій П. К. – *I*: 197, 261; – *II*: 148, 184  
Занкевич Є. Х. – *I*: 447, 603,  
Занчевський А. – *I*: 585,  
Заремба Я. – *I*: 670,  
Зарембо-Владичанський [Н. Н.] – *I*: 531  
Зарецький (Зарицький) М. О. – *I*: 314, 315, 654  
Засс В. М. – *I*: 246; – *II*: 145, 170, 171, 175  
Затенацький Я. П. – *II*: 183  
Зафійовська Л. Д. – *I*: 603  
Зверезомб-Зубовський Є. В. – *I*: 17, 57, 59, 91, 122, 270, 705; – *II*: 17, 18, 28, 43, 48, 52, 54, 77, 144, 168, 188, 190  
Зверєв – *I*: 215  
Зданевич Б. І. – *I*: 207; – *II*: 28, 125  
Зелінський І. – *I*: 670  
Землячка Р. С. – *I*: 16, 46, 73, 119, 166, 174, 630; – *II*: 30, 88  
Зернов [С. А.] – *I*: 209



- Зеров Д. К. – *I*: 57, 269; – *II*: 11, 14, 30, 76, 89, 137, 142, 147
- Зеров К. К. – *I*: 291, 292, 294; – *II*: 52, 111, 171
- Зеров М. – *I*: 614, 670
- Зерова М. Я. – *I*: 269; – *II*: 11, 28
- Зименко П. М. – *I*: 281, 285, 357; – *II*: 172
- Зігель (Siegel) – *I*: 624
- Зізе Г. (Zizei Gh.) – *I*: 584, 585, 586
- Зілінський І. М. – *I*: 473, 474, 674, 693
- Зільберман Р. О. – *II*: 136
- Зоз І. Г. – *I*: 602
- Зозуліна – *I*: 602
- Золотоверхий І. Д. – *I*: 360
- Зоммер (Sommer) – *I*: 31, 523, 535, 551, 624, 625
- Зорін С. П. – *II*: 63
- Зосимович Д. П. – *I*: 181, 324, 727; – *II*: 17, 37, 39, 53, 77, 80, 82, 122, 134, 144, 186
- Зражевський А. І. – *I*: 382; – *II*: 174, 183
- Зубаровський В. М. – *II*: 134, 144, 186
- Зубрицький В. – *I*: 436
- Зуховицький С. І. – *I*: 613, 614
- І**брагімов Р. – *I*: 220, 250
- Іван Павло II (Папа Римський) – *I*: 688
- Іванов А. А. – *I*: 523
- Іванов В. М. – *II*: 176
- Іванов В. Т. – *I*: 530
- Іванов Л. – *I*: 90, 111
- Іванов Л. Л. – *I*: 530
- Іванова І. – *I*: 587, 588
- Івантишин М. М. – *II*: 148
- Івлєв В. С. – *II*: 171
- Ігнат'єв – *I*: 215
- Ідельсон [Н. П.] – *I*: 749
- Ізбеков В. О. – *I*: 57; – *II*: 144, 186
- Ізенбек (Isenbeck) – *I*: 624
- Ізюмов О. – *I*: 674
- Іллінський І. І. – *I*: 569
- Ільїн В. С. – *I*: 344, 345, 346; – *II*: 55, 111, 118, 136, 140
- Ільїчов О. С. – *II*: 162
- Ільницький А. – *I*: 552
- Ісаєвич Я. – *I*: 438
- Ісаченко Б. Л. – *II*: 170
- Іщак А. – *I*: 532, 688
- Іщенко І. І. – *II*: 74
- Іщенко І. М. – *I*: 23
- Й**окай М. – *I*: 553
- Йосипенко М. К. – *I*: 403; – *II*: 163
- Йоффе А. Ф. – *II*: 77, 84
- К**абалкін А. С. – *II*: 89, 105
- Кабанов – *I*: 236
- Каблуков І. О. – *II*: 41
- Кавецька Г. О. – *I*: 114
- Кавецький Р. Є. – *I*: 24, 36, 114, 265, 266, 323, 703; – *II*: 61, 101, 111, 128
- Каганович Л. М. – *I*: 11, 215; – *II*: 100
- Казиміров О. А. – *I*: 289, 769
- Калениченко (Каленіченко, Калініченко) Л. П. – *I*: 379, 393; – *II*: 96, 101, 111, 118, 120, 138, 146, 149, 170, 175
- Калениченко Ф. І. – *I*: 603
- Калина З. Е. – *I*: 397
- Калинович М. Я. – *I*: 11, 12, 36, 55, 57, 59, 60, 120, 136, 141, 142, 252, 253, 302, 323, 645; – *II*: 10, 13, 14, 16, 20, 25, 26, 31, 32, 34, 45, 47, 49, 51, 54, 55, 58, 61, 62, 65, 67, 68, 78, 94, 108, 120, 121, 128, 136, 138, 140, 151, 174
- Калиновський І. П. – *I*: 168, 558; – *II*: 70
- Калінін М. – *I*: 325
- Каменєв А. А. – *I*: 523
- Каниболоцький П. М. – *II*: 134
- Капілович Ю. А. – *II*: 53
- Капіца П. Л. – *I*: 147
- Капушта М. – *I*: 27, 418, 436
- Капустинський А. Ф. – *II*: 87
- Капустянський М. – *I*: 676
- Караєв В. О. – *I*: 232
- Карахан Р. К. – *II*: 40, 47, 145
- Карлаш К. В. – *I*: 594; – *II*: 136
- Карлов М. М. – *I*: 530
- Карнаух Є. Д. – *II*: 76
- Карп К. – *I*: 601
- Карп М. Л. – *I*: 270; – *II*: 28, 52
- Карпенко В. В. – *I*: 283; – *II*: 149, 192
- Карпенко Г. В. – *I*: 230, 246, 279, 286, 324, 374, 382, 384, 385, 644, 703; – *II*: 35, 38, 100, 108,

- 112, 118, 119, 122, 125, 143, 148,  
149, 163, 175, 186, 189, 192, 193  
Карпенко-Карий І. К. – **II**: 175, 181, 184  
Карпинець І. І. – **I**: 439, 652, 669, 670  
Карпунін П. П. – **I**: 122, 704; – **II**: 27  
Касьян В. І. – **II**: 77  
Кафтанов С. В. – **I**: 174, 777; –  
**II**: 35, 42  
Кацевалов А. С. – **I**: 516, 526  
Кацнельсон І. Л. – **II**: 25, 72  
Качанов О. А. – **II**: 8, 9, 11  
Кашкарьова О. Д. – **I**: 378; – **II**: 175  
Кашченко М. Ф. – **II**: 167, 181  
Квітко Г. Д. – **I**: 325  
Квітка К. В. – **I**: 324, 337; – **II**: 93, 113,  
120, 146, 149, 160, 191  
Квітка-Основ'яненко Г. – **I**: 182, 430  
Квітцерау (Quitzerau) – **I**: 469, 471  
Кезма Т. Г. – **I**: 495  
Келлер – **I**: 618  
Келлер Б. О. – **II**: 145  
Келлер С. Ю. – **I**: 379; – **II**: 170, 175  
Кері – **I**: 618  
Кетрару (Chetragu) – **I**: 584  
Кивелюк – **I**: 666  
Кириєвський – **I**: 528  
Кириєнко І. А. – **I**: 417  
Кирилук Є. П. – **I**: 377, 642; – **II**: 94,  
101, 103, 104, 120, 121, 140, 143,  
144, 147, 149, 153, 157, 159, 187  
Кириченко І. М. – **II**: 140  
Кириченко О. І. – **I**: 56, 627, 777  
Кирпиченко М. Я. – **I**: 28, 429, 433, 456,  
665  
Киртбая Ю. К. – **II**: 170, 175  
Кисілевський К. – **I**: 437, 452, 453, 652  
Кичигін М. О. – **II**: 102, 110, 149  
Кияниця В. М. – **I**: 379; – **II**: 170, 175  
Кільчевський М. О. – **II**: 142  
Кінель І. Г. – **I**: 314  
Кінкулькін Б. О. – **II**: 91  
Кіореску – **I**: 486  
Кіпріанов А. І. – **I**: 10, 12, 24, 37, 38, 80,  
81, 97, 122, 136, 141, 148, 180, 183,  
260, 324, 364, 384, 406, 630, 703; –  
**II**: 11, 15, 18, 20, 22, 27, 30, 34, 37,  
38, 39, 41, 42, 43, 46, 49, 50, 51, 53,  
56, 60, 63, 65, 77, 89, 90, 93, 108,  
121, 144, 146, 148, 158, 169, 174,  
180, 181, 184, 186, 188, 189  
Кірієнко П. – **I**: 782  
Кісель М. Л. – **I**: 450  
Кістяківський В. О. – **I**: 46; **II**: 188  
Класен Х. І. – **I**: 535  
Клейн Б. І. – **I**: 58, 417; – **II**: 137  
Клеопов Ю. Д. – **I**: 500, 522, 602, 681  
Клімовицька З. М. – **I**: 270  
Клодницький І. І. – **I**: 523  
Клоков В. І. – **I**: 639, 700  
Клоков М. В. – **II**: 147  
Клюшников М. М. – **II**: 118, 134, 176,  
184  
Кобелева Є. М. – **I**: 417  
Кобзаренко В. С. – **I**: 58; – **II**: 119  
Кобзарьов Л. С. – **I**: 196, 208; – **II**: 82,  
92, 94, 97, 109, 112, 118  
Кобилецький Ю. С. – **I**: 377  
Кобилянська Ольга – **I**: 182, 497; –  
**II**: 41  
Коваленко А. Д. – **I**: 19, 273; – **II**: 84,  
135, 140  
Коваленко В. Г. – **I**: 603  
Коваленко Л. А. – **II**: 170  
Ковалик І. І. – **I**: 339  
Ковалів П. – **I**: 606, 614  
Ковалівський П. Г. – **I**: 497  
Коваль П. І. – **II**: 142  
Коваль Ф. В. – **II**: 66, 82  
Ковальський В. В. – **I**: 268; – **II**: 14,  
84, 105  
Коган Е. О. – **II**: 103  
Кодимський І. А. – **I**: 380  
Козак Є. О. – **II**: 180, 184  
Козакевич – **I**: 380  
Козар П. А. – **I**: 530  
Козинець Т. Є. – **I**: 379; – **II**: 170, 175  
Козицький Ф. П. – **I**: 132  
Козицький П. О. – **I**: 23; – **II**: 26,  
29, 34, 49, 73, 75, 77, 88, 96,  
121  
Козік М. Я. – **I**: 526, 686  
Козлов – **I**: 782  
Козлов В. С. – **I**: 449  
Козловська В. Є. – **I**: 498, 680  
Козловська Г. М. – **I**: 604, 605  
Козма Н. – **I**: 552, 554  
Кодаєв Б. М. – **I**: 324; – **II**: 147  
Коленчук К. І. – **I**: 155, 246, 272, 273;  
– **II**: 15, 135, 140  
Колесник О. Д. – **II**: 105, 107

- Колесса Ф. М. – **I**: 26, 27, 37, 121, 314, 341, 344, 345, 370, 453, 561, 562, 563, 605, 607, 653, 694, 712; – **II**: 170, 192
- Кологойда – **I**: 394
- Коломійченко М. А. – **I**: 58
- Колос С. Г. – **II**: 172
- Кольбушевський К. – **I**: 617
- Комар М. П. – **I**: 246; – **II**: 98, 100
- Комарова О. В. – **I**: 70
- Комаров В. Л. – **I**: 169; – **II**: 147
- Комісаренко В. П. – **I**: 266, 647; – **II**: 111, 118, 172
- Кондак М. А. – **I**: 153, 154, 225, 226, 246, 279, 280, 281, 283, 284, 637; – **II**: 34, 69, 78, 122, 137, 149
- Кондратюк А. В. – **I**: 594
- Кононенко І. Ф. – **II**: 189
- Константинов В. О. – **I**: 526
- Константинов – **I**: 529
- Копиленко О. І. – **I**: 62; – **II**: 9, 63, 80
- Копилов А. І. – **II**: 88
- Копилова – **I**: 137, 138
- Копиця Д. Д. – **I**: 377; – **II**: 165, 170, 184
- Кордиш Л. Й. – **II**: 167
- Кордуба М. М. – **I**: 340
- Коренець Д. – **I**: 436, 533, 692
- Коренев Б. Г. – **I**: 289; – **II**: 80
- Коренной О. І. – **I**: 289; – **II**: 80
- Коржиков А. П. – **I**: 581
- Корнеєв А. П. – **II**: 10
- Корнієнко – **I**: 363, 390
- Корнієнко Т. П. – **I**: 146, 725, 726, 728
- Корнієць Л. Р. – **I**: 56, 215, 216, 220, 244, 770, 783; – **II**: 115
- Корнійчук О. Є. – **I**: 36, 57, 121, 323, 377, 697, 703; – **II**: 49, 75, 77, 91, 93, 120, 144, 191
- Корноухов М. В. – **I**: 12, 57, 58, 59, 141, 180, 272, 274; – **II**: 9, 10, 14, 17, 27, 35, 37, 38, 61, 74, 87, 122, 135, 137
- Корноухова Є. В. – **II**: 11
- Короленко В. Г. – **I**: 526
- Король О. К. – **I**: 568, 569
- Коростелін М. Т. – **II**: 151
- Коротченко Д. С. – **I**: 56, 78, 90, 91, 98, 111, 115, 116, 117, 169, 302, 305, 578, 766, 768, 777; – **II**: 30
- Корсунська С. М. – **II**: 104
- Корсунський М. І. – **II**: 12, 19
- Корсунський О. – **I**: 676
- Корф А. Г. – **II**: 103
- Корчак-Чепурківський О. В. – **I**: 120, 324
- Косарик Д. М. – **II**: 68
- Косач-Борисова І. П. – **I**: 430
- Косач-Кривинюк О. П. – **I**: 427, 429, 430, 606
- Косець М. І. – **I**: 379, 382, 779; – **II**: 170, 174, 175, 183
- Косигін О. М. – **I**: 11, 770
- Костенко В. С. – **II**: 161
- Костецька Л. Ф. – **I**: 174
- Костогрицький – **I**: 57
- Костомаров – **II**: 185
- Костомаров М. І. – **I**: 432
- Костромін М. І. – **II**: 137, 149, 170, 175
- Коструба – **I**: 606
- Косяченко – **I**: 782
- Косяченко М. О. – **I**: 378; – **II**: 169, 175
- Котельников О. К. – **I**: 26, 57, 449, 450; – **II**: 112, 149, 191
- Котляревський Іван – **I**: 63, 182, 430
- Котов М. І. – **I**: 160, 269; – **II**: 52, 56, 76, 119, 143, 147, 167
- Котуков Г. М. – **I**: 447
- Кох Е. – **I**: 26, 30, 32, 469, 479, 492, 518, 519, 546, 559, 561, 564, 573, 587, 616, 675, 683
- Коцур І. – **I**: 670
- Коцюбинська К. Я. – **II**: 75
- Коцюбинський М. М. – **I**: 63, 109, 110, 162, 182, 752; – **II**: 41, 75, 84, 86, 93
- Коцюбинський Х. М. – **I**: 163; – **II**: 15, 75, 93, 105
- Кочерга І. А. – **I**: 23, 62; – **II**: 9, 121
- Коштянець Х. С. – **II**: 84
- Кравченко В. Г. – **II**: 125
- Кравченко І. І. – **II**: 95
- Крамаренко Л. П. – **I**: 26, 122, 438, 499, 500, 501, 516, 525, 526, 527, 551, 552, 580
- Крамаренко О. І. – **I**: 34, 435, 438, 445, 479, 483, 499, 500, 501, 509, 516, 524, 525, 526, 527, 551, 667
- Красуський В. К. – **I**: 379

- Креббс – *I*: 520  
Кревецький І. – *I*: 532, 557  
Крейн М. Г. – *I*: 82; – *II*: 142  
Крейн С. Г. – *I*: 297  
Крепс – *II*: 84  
Крецої П. – *II*: 189  
Крживанек Г. А. – *II*: 174  
Кривенюк М. В. – *I*: 28, 429  
Кривецький В. С. – *I*: 525, 526  
Криворучко – *II*: 39  
Кривуцький П. – *I*: 418  
Крижановський В. Г. – *II*: 179  
Крилов І. А. – *I*: 342  
Крилов М. М. – *I*: 36, 46, 57, 120, 173, 174, 212, 273, 323, 592; – *II*: 14, 20, 38, 78, 108, 140  
Кримський А. Ю. – *I*: 57, 121, 210, 325, 326, 498, 499, 719  
Крип'якевич І. П. – *I*: 27, 37, 314, 340, 370, 418, 436, 438, 441, 497, 532, 533, 652  
Кричевський В. Г. – *I*: 427, 663  
Круглов С. М. – *I*: 11  
Кругляков – *I*: 199  
Круковський В. – *I*: 617  
Круковський С. А. – *I*: 653  
Круп'янська В. Ю. – *I*: 397  
Крупінська О. Г. – *I*: 97, 326, 334, 360; – *II*: 181  
Крутікова Н. С. – *II*: 157  
Кубійович В. М. – *I*: 26, 439, 452, 453, 454, 662, 670, 672, 690, 693  
Кудаш С. – *II*: 98  
Кудра (Кудря) О. К. – *I*: 324; – *II*: 53, 77, 80, 82, 134, 144, 186  
Кудрик Б. П. – *I*: 562, 694  
Кудряшов Г. В. – *II*: 27  
Кузеля З. – *I*: 688  
Кузнецов В. І. – *II*: 11, 21, 27, 53, 144, 186, 192  
Кузнецов М. І. – *I*: 26, 121, 436, 438, 445, 499, 516, 524, 525, 526, 527, 580  
Кузнецов О. М. – *I*: 65, 246, 278; – *II*: 20, 38, 88, 140, 149  
Кузнецова А. – *I*: 585  
Кузьменко В. І. – *II*: 148  
Кулик С. М. – *I*: 26  
Кулицький М. – *I*: 418  
Куліш М. – *I*: 670  
Куліш Пантелеймон – *I*: 63, 182  
Кульвагев – *I*: 223  
Кульський Л. А. – *I*: 23, 78, 148, 181, 250, 324; – *II*: 27, 48, 53, 70, 77, 144, 186  
Кундерт В. І. – *I*: 530  
Купчинський О. – *I*: 662  
Курдюмов Г. В. – *I*: 12, 20, 40, 60, 64, 65, 121, 156, 256, 359, 386, 387, 656; – *II*: 27, 63, 70, 106, 115, 150, 159, 170, 173, 174, 179, 180, 187, 193  
Курильський – *I*: 403  
Курінний П. П. – *I*: 495, 534, 678  
Куропатова І. І. – *II*: 120  
Курчатова І. В. – *II*: 111  
Кусенко І. С. – *II*: 92  
Кустенко Л. Т. – *I*: 594  
Кутепов – *I*: 523  
Кухарник Л. В. – *II*: 27  
Кухтенко І. С. – *I*: 613, 614  
Куца (Куця Л. Ф.) Б. Ф. – *I*: 724, 725  
Кучер В. – *I*: 453  
Кучеренко – *I*: 198  
Кучеров П. С. – *I*: 409; – *II*: 10, 38, 58, 149, 162, 186, 187  
Кучмак М. – *I*: 652  
Кьорнер (Körner) – *I*: 550, 551  
Лаврентьев – *I*: 93  
Лаврентьев М. О. – *I*: 12, 19, 23, 36, 38, 40, 41, 82, 121, 170, 296, 323, 359, 371, 372, 381, 385, 392, 393, 404, 630, 749; – *II*: 15, 21, 22, 37, 39, 40, 47, 76, 87, 93, 101, 110, 113, 142, 143, 159, 160, 161, 168, 172, 174, 175, 178, 181, 186  
Лаврівський Ю. – *I*: 666  
Лавров П. А. – *II*: 170  
Лавров Ф. І. – *I*: 55  
Лагодовська О. Ф. – *II*: 150  
Лазаревський О. М. – *I*: 431  
Лазаренко А. С. – *I*: 379; – *II*: 39, 137, 147, 169, 175  
Лазаренко В. Д. – *I*: 379  
Лазаренко Є. К. – *II*: 175  
Лазурський В. Ф. – *I*: 531  
Лакман – *I*: 124  
Ланганеке (Langaneke) – *I*: 625  
Ланге – *I*: 617

- Ланге Ф. Ф. – *I*: 156, 295; – *II*: 71, 85, 106  
Ланицький – *I*: 168  
Лансдату А. – *I*: 358, 359  
Лапчик Т. Ю. – *II*: 169  
Лапчук І. – *I*: 533  
Латишев Г. Д. – *I*: 150; – *II*: 12, 13, 17, 42, 117, 145, 146, 148  
Лашкар'юв В. Є. – *I*: 16, 81, 149, 295, 324; – *II*: 12, 93, 145, 163, 175  
Ле І. Л. – *I*: 697  
Лебедев О. Г. – *I*: 232  
Лебедев С. І. – *I*: 382  
Лебедев С. О. – *II*: 176, 177  
Лебединський І. В. – *I*: 497  
Лебедь О. І. – *II*: 144  
Лебідь – *I*: 251, 773  
Лев В. – *I*: 606  
Левицька – *I*: 199  
Левицький – *I*: 607  
Левицький В. Й. – *I*: 27, 418, 436, 452, 453, 532, 561, 659  
Левицький Й. – *I*: 606  
Левицький К. – *I*: 532, 687  
Левковцев С. А. – *II*: 70  
Легур Є. І. – *II*: 55  
Лейпунський О. І. – *I*: 23, 24, 66, 121, 141, 170, 212, 222, 223, 294, 295, 324, 404, 651, 711, 749; – *II*: 11, 17, 27, 37, 40, 41, 51, 80, 93, 101, 105, 106, 107, 110, 111, 121, 126, 128, 129, 139, 141, 143, 145, 146, 148, 161, 175, 179, 180, 181  
Лесяков – *I*: 223  
Ленін В. І. – *II*: 80, 115, 117, 157, 161, 163, 166  
Леорова – *I*: 236  
Леонтович В. Г. – *I*: 417  
Леонтович М. – *I*: 499, 634  
Леонтович О. В. – *I*: 11, 57, 59, 60, 76, 97, 120, 136, 146, 266; – *II*: 12, 18, 38, 43, 51, 52, 61, 114, 124, 125, 160  
Лепкий Б. – *I*: 532, 688, 693  
Лернер Р. Я. – *II*: 178  
Лешко – *I*: 707  
Либровис Л. С. – *II*: 18  
Линтур – *I*: 397  
Липа О. Л. – *II*: 27, 76, 142  
Липський В. І. – *I*: 219  
Лисенко М. В. – *I*: 117, 341, 485, 498, 634, 752; – *II*: 37  
Лисенко О. М. – *I*: 498  
Лисенко П. С. – *II*: 55  
Лисенко Т. Д. – *I*: 39, 46, 121, 390; – *II*: 47  
Лисін Б. С. – *I*: 26, 28, 57, 121, 428, 429, 456, 494; – *II*: 115, 150, 186  
Листавничок У. І. – *I*: 594, 595  
Литвин К. З. – *I*: 175, 176, 201, 216, 302, 639; – *II*: 38, 54, 93, 166, 170, 191  
Лиховських – *I*: 123  
Лихошерстов – *I*: 580  
Личков Б. Л. – *I*: 219; – *II*: 104  
Лівшиць П. С. – *II*: 105  
Лінберг Б. Е. – *II*: 26, 59  
Лінде В. В. – *II*: 136  
Ліндман – *I*: 436  
Ліповський Д. С. – *II*: 38  
Лірцман Р. І. – *I*: 213, 267, 105  
Лісовенко С. Ю. – *I*: 525, 526  
Ліфшиць І. М. – *II*: 146, 148  
Лобанов В. Н. – *I*: 146  
Лобода А. – *I*: 679  
Лободько Я. С. – *I*: 315; – *II*: 139  
Логвиненко О. П. – *I*: 603  
Лойцкер Ю. Б. – *II*: 49, 120, 136, 151  
Ломницький А. – *I*: 617  
Лось Ф. Є. – *I*: 200, 241, 348, 349, 351, 640; – *II*: 42, 49, 120, 136, 140, 150  
Лугова З. М. – *I*: 594  
Луговцов М. В. – *I*: 10, 13, 17, 46, 66, 68, 71, 78, 85, 91, 121, 144, 156, 167, 169, 180, 198, 199, 222, 246, 254, 256, 409, 630, 710; – *II*: 13, 15, 21, 23, 27, 29, 31, 38, 52, 70, 79, 105, 116, 117, 136, 143, 150, 153, 165, 166, 176, 187  
Лужницький Г. – *I*: 606  
Лукманов – *I*: 77, 97; – *II*: 20  
Лукомський – *I*: 293  
Лукомський Г. – *I*: 776  
Лунін – *I*: 383  
Лур'є О. Ю. – *I*: 23, 57, 122; – *II*: 18, 39, 61, 71  
Лучицький В. І. – *I*: 41, 406, 711; – *II*: 148, 179, 184

- Любимов [А.] – *I*: 136, 215  
 Любинський М. А. – *I*: 271, 648; – *II*: 36, 41  
 Людкевич С. П. – *I*: 341  
 Ляшенко О. Ф. – *I*: 294  
 Ляшкевич В. Я. – *II*: 146  
 Ляшенко П. І. – *II*: 146, 160  
 Льовшин О. М. – *I*: 495
- М**  
 Мавроді З. – *I*: 125, 130  
 Магунія В. – *I*: 30, 31, 469, 479, 518, 542  
 Мадачова – *I*: 553  
 Масвський К. К. – *I*: 340, 653  
 Мазур С. Т. – *I*: 654; – *II*: 118  
 Майданов О. П. – *II*: 53  
 Майданський М. Н. – *II*: 120, 151  
 Майер Л. М. – *II*: 27  
 Майзель В. М. – *I*: 122, 272; – *II*: 11, 18, 27, 38, 77, 94, 95, 111  
 Макара А. М. – *I*: 289, 290; – *II*: 80  
 Макаренко М. Д. – *I*: 326  
 Макаров – *I*: 528  
 Маков К. І. – *I*: 220, 261, 262, 590, 642; – *II*: 18, 27, 57, 111, 148, 162, 171, 184, 187  
 Маковей О. С. – *I*: 558  
 Максимейко М. О. – *I*: 526  
 Малаховська Є. – *I*: 589  
 Малашенко Г. Д. – *II*: 137  
 Малашенко Р. М. – *I*: 725  
 Малашенко С. В. – *I*: 155, 171, 273, 324; – *II*: 53, 111, 135, 140, 183  
 Малезик – *I*: 782  
 Маленков Г. М. – *I*: 369  
 Малицька К. І. – *I*: 343  
 Малишко А. С. – *I*: 92  
 Малкін І. М. – *I*: 725  
 Мальнев А. Ф. – *I*: 81, 145, 296; – *II*: 53, 145  
 Мамонтов Т. Д. – *II*: 25, 27  
 Мамошицька М. І. – *I*: 602  
 Мангуб (Мангуба) Б. В. – *I*: 436, 528  
 Мандель – *I*: 618  
 Мансфельд (Mansfeld) – *I*: 318, 624, 625  
 Мантель (Mantel) – *I*: 625  
 Мануїльський Д. З. – *I*: 369, 390; – *II*: 178, 191  
 Манусова Ф. А. – *I*: 724, 725  
 Мар'янович О. В. – *I*: 603
- Маркевич О. П. – *I*: 97, 292; – *II*: 18, 50, 129, 144, 167  
 Маркелов Г. І. – *I*: 26, 618, 619; – *II*: 161  
 Марков – *I*: 92  
 Маркович Н. Я. – *I*: 603  
 Марковська Т. М. – *II*: 148, 154  
 Марковський М. М. – *I*: 428, 430  
 Марковський П. Т. – *I*: 24, 225, 226, 230, 235, 280, 282, 284, 285, 288, 774; – *II*: 90, 137, 149, 171  
 Марковський Ю. М. – *II*: 148, 151  
 Маркс К. – *II*: 80, 90  
 Маркуша А. – *I*: 553  
 Маросольський С. – *I*: 436  
 Марр М. Я. – *I*: 339  
 Мартинюк Л. А. – *II*: 142  
 Марунчак Г. – *I*: 31  
 Марченко М. Л. – *I*: 526  
 Марченко О. І. – *I*: 33, 527  
 Марчук П. Д. – *I*: 265, 266, 324, 647  
 Масін М. П. – *I*: 152, 280, 283, 284  
 Маслов С. І. – *I*: 17, 57, 122, 131, 162, 163, 335, 336, 342, 344, 345, 346; – *II*: 16, 27, 42, 49, 58, 68, 82, 112, 114, 120, 136, 140, 144, 153, 170  
 Матвеев А. Л. – *I*: 152, 225, 226, 246, 279, 280, 281, 283, 284, 285; – *II*: 34, 69, 78  
 Матейко (Матейко-Будзан) К. І. – *I*: 561, 607, 693  
 Матіле (Matile) – *I*: 565, 566  
 Матушкевич – *I*: 778  
 Матчак М. – *I*: 670  
 Махов Г. Г. – *I*: 522, 683  
 Мацапура М. І. – *I*: 642; – *II*: 98  
 Мацун П. А. – *II*: 149  
 Медведева Н. Б. – *I*: 57, 122, 266, 324, 592; – *II*: 18, 31, 38, 41, 51, 81, 113, 179  
 Медвинська Л. Ю. – *I*: 293  
 Медовар Б. І. – *II*: 157  
 Меженко (Іванов-Меженко) Ю. О. – *I*: 394, 395, 657; – *II*: 157, 175, 178, 184  
 Мейер А. О. – *I*: 125, 128, 129, 130  
 Мейтін М. С. – *I*: 325, 328, 330; – *II*: 8, 74, 118, 157  
 Мейтін Я. М. – *I*: 58

- Мейтіна Ч. М. – *I*: 281, 285  
Меліков В. А. – *II*: 19  
Мельник А. – *I*: 690  
Мельник М. – *I*: 453  
Мельник С. – *I*: 780, 782  
Мельниченко В. Д. – *II*: 118  
Мерков – *II*: 88  
Мертенс Е. Б. – *I*: 81  
Мечников І. І. – *II*: 155, 161  
Микульський О. А. – *I*: 594  
Мирний Панас – *I*: 63, 162, 182; –  
*II*: 157  
Мироненко [М. С.] – *I*: 76, 77  
Михайлов О. О. – *II*: 166  
Михайловська В. І. – *I*: 325; – *II*: 77, 80  
Михайловський С. В. – *II*: 54, 101  
Мишко Д. І. – *I*: 347  
Мілянч А. – *I*: 418  
Мілях О. М. – *I*: 152, 225, 226, 246, 280,  
283, 284, 285, 636; – *II*: 78, 148, 149  
Мільграм Є. Ю. – *I*: 213  
Мірза-Авак'янц Н. Д. – *I*: 672  
Мірчук І. – *I*: 454, 673  
Мічурін І. В. – *II*: 172  
Міщенко – *I*: 769  
Міщенко І. П. – *I*: 500, 516, 525, 526,  
527  
Міяковський В. В. – *I*: 427, 428, 433,  
498, 534, 663  
Мовчан В. А. – *II*: 182  
Модилевський Я. С. – *I*: 57, 122, 270,  
427; – *II*: 14, 137, 147  
Мойсев – *I*: 583  
Мойсєва М. Н. – *I*: 603  
Мокієнко Ф. – *I*: 776, 778, 780, 781, 782  
Мокляк В. І. – *II*: 145  
Молотов В. М. – *I*: 25, 173, 369, 385,  
638  
Моляк Г. І. – *II*: 30, 92  
Мончевський – *I*: 617  
Моншан – *I*: 617  
Моргуліс Н. Д. – *I*: 12, 16, 19, 57, 70,  
81, 122, 149, 295, 296; – *II*: 12,  
15, 17, 37, 38, 41, 85, 104, 122,  
145  
Морозовський М. С. – *II*: 26, 59  
Морочковський (Марчковський) С. Ф. –  
*I*: 58, 59, 269, 270, 271; – *II*: 26, 28,  
42, 47, 52, 54, 67, 76, 137, 142, 147  
Москетта М. – *I*: 585  
Москович С. М. – *I*: 725, 726; – *II*: 21,  
72  
Мочульський М. – *I*: 532  
Мриц О. – *I*: 453  
Музика М. М. – *I*: 418, 661  
Мунд – *I*: 617  
Муранія І. – *I*: 553  
Мусихін – *I*: 124  
Мустафіна Х. – *I*: 220  
Мусхелішвілі М. І. – *II*: 124  
Мюллер А. (Müller A.) – *I*: 616, 617  
Мюнстерляйдт – *II*: 105
- Надлер** І. М. – *I*: 267; – *II*: 88  
Назаревич С. І. – *I*: 97; – *II*: 9, 18, 27,  
67, 85  
Назаревський О. А. – *I*: 430, 431; –  
*II*: 171  
Назарук О. Т. – *I*: 532, 558, 689  
Наймарк – *I*: 165  
Нарбут Г. І. – *I*: 427  
Натансон (Натанзон) Е. М. – *I*: 76,  
148, 630; – *II*: 20, 30, 46, 53, 134,  
144  
Недохлебов В. П. – *I*: 581  
Нейгауз Л. Д. – *II*: 38, 73, 74  
Неймарк І. О. – *I*: 727; – *II*: 21, 118  
Нейтман – *I*: 70  
Некіпелов – *I*: 200  
Нестерводський – *I*: 594  
Нестеренко А. Д. – *II*: 149, 191  
Нестеренко О. О. – *I*: 37  
Нестюкова – *I*: 607  
Нечипоренко С. М. – *II*: 170  
Нечуй-Левицький І. – *I*: 182, 614  
Нестеров В. – *I*: 226  
Нікіфоров В. М. – *I*: 417  
Ніколаєнко – *I*: 56  
Ніколін М. В. – *I*: 445  
Нічкєвич (Ничкєвич) О. Н. – *I*: 137,  
197, 262, 378; – *II*: 18, 169, 175  
Новик (Новік) К. Й. – *I*: 262, 324, 646;  
– *II*: 18, 89, 148, 184  
Новиков Б. Г. – *II*: 142, 144, 167  
Новіцька О. – *I*: 502, 508  
Новіцький В. – *I*: 617  
Ной (Neu) – *I*: 624  
Нудьга Г. А. – *I*: 342, 343, 344  
Ньютон І. – *I*: 749; – *II*: 72

- Обреїмов І. В. – *I*: 47, 147, 727; – *II*: 12, 13, 21, 37, 93  
 Обрелі А. Л. – *II*: 84  
 Обручев В. О. – *I*: 334  
 Овсянников – *I*: 96  
 Овчаренко А. А. – *II*: 169  
 Огієвський А. В. – *II*: 28, 141, 145, 155, 162, 171, 180, 192  
 Огієнко І. – *I*: 593  
 Оглоблин О. П. – *I*: 28, 428, 430, 438, 439, 452, 456, 498, 534, 675, 682  
 Огоновський В. П. – *I*: 314, 340, 652  
 Огоновський О. – *I*: 666  
 Огоновський П. – *I*: 666  
 Огородников К. Ф. – *II*: 166  
 Одинцова С. М. – *I*: 324  
 Однороманенко – *I*: 783  
 Ожевський П. Г. – *I*: 197, 299; – *II*: 44  
 Окиншевич Л. – *I*: 498, 499  
 Оксіюк П. Ф. – *II*: 137, 147  
 Окснер А. М. – *II*: 39, 52, 147  
 Олесишин І. – *I*: 453  
 Олесницький Є. – *I*: 666  
 Олесь О. – *I*: 497  
 Олівінський А. Г. – *II*: 172  
 Ольжич О. – *I*: 676  
 Ольховий І. – *I*: 652  
 Ольховський І. К. – *I*: 26  
 Оніщенко Г. – *I*: 88, 90  
 Орлич В. – *I*: 654  
 Орлов Є. І. – *I*: 121; – *II*: 152  
 Орлов О. Я. – *I*: 13, 36, 41, 121, 132, 133, 241, 242, 243, 323, 394, 407, 644, 749, 777; – *II*: 15, 17, 22, 50, 87, 88, 101, 102, 108, 113, 116, 117, 119, 124, 126, 137, 139, 141, 155, 165, 166, 167, 174, 186, 187  
 Орлов Ф. Н. – *I*: 581  
 Орловський А. В. – *II*: 137, 149  
 Осипенко М. К. – *II*: 146, 152  
 Остапенко – *II*: 167  
 Остапенко С. – *I*: 673  
 Остерн – *I*: 617  
 Островська С. А. – *I*: 289; – *II*: 80  
 Островський Т. – *I*: 617, 618  
 Очеретенко Д. І. – *I*: 379
- Павленко** А. М. – *I*: 297; – *II*: 111, 140, 145  
 Павлов М. О. – *II*: 70
- Палеєв С. С. – *I*: 506  
 Палладін О. В. – *I*: 11, 12, 16, 21, 36, 40, 46, 55, 57, 59, 60, 65, 66, 68, 80, 117, 118, 120, 136, 141, 157, 166, 180, 181, 182, 198, 199, 212, 213, 214, 216, 220, 227, 267, 268, 302, 323, 356, 357, 359, 360, 361, 366, 368, 369, 388, 393, 408, 629, 656, 703, 709; – *II*: 8, 10, 13, 15, 16, 17, 20, 22, 23, 25, 28, 29, 36, 37, 38, 46, 48, 50, 51, 52, 57, 61, 65, 69, 70, 75, 76, 77, 79, 83, 84, 86, 88, 90, 93, 94, 96, 97, 98, 100, 103, 105, 108, 109, 110, 112, 115, 117, 118, 119, 121, 122, 125, 129, 135, 136, 138, 143, 145, 146, 147, 150, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 179, 184, 188, 189, 192  
 Палладіна Л. І. – *I*: 268, 324  
 Пальчевський С. А. – *II*: 87  
 Панасюк М. П. – *II*: 67  
 Панейко О. – *I*: 475, 674, 691  
 Панейко Ю. – *I*: 533, 606, 674, 691  
 Панч П. Й. – *I*: 62, 175; – *II*: 9, 27, 60, 75, 80, 93  
 Панчишин М. – *I*: 453, 672  
 Паньківський К. К. – *I*: 436, 662, 666, 667, 685, 690  
 Парін – *I*: 161  
 Парнас Я. О. – *I*: 12, 24, 59, 121, 136, 183, 628; – *II*: 38, 39, 51, 86, 89, 98  
 Парташников М. Б. – *II*: 54  
 Пархоменко М. М. – *I*: 342; – *II*: 170  
 Пасічник Ф. – *I*: 553  
 Пастернак Я. І. – *I*: 653  
 Пастушик В. Ю. – *I*: 561, 562, 607  
 Патакій М. – *I*: 553  
 Патон Б. Є. – *I*: 289, 290; – *II*: 80  
 Патон Є. О. – *I*: 21, 24, 36, 40, 46, 57, 103, 121, 151, 180, 181, 183, 211, 288, 291, 306, 323, 336, 359, 381, 382, 396, 397, 410, 592, 702, 703, 704, 709, 714, 767, 768, 769; – *II*: 9, 14, 50, 56, 93, 101, 102, 107, 113, 123, 137, 143, 144, 159, 160, 161, 163, 165, 171, 173, 174, 175, 178, 181, 184, 185, 187, 189, 190  
 Паторжинський І. – *I*: С. 697



- Паульсен – *I*: 513  
Пачовський В. М. – *I*: 532, 689  
Паш Канді (Pás Kandy) – *I*: 567  
Паше-Озерський М. М. – *I*: 440, 533, 671  
Пекар С. І. – *I*: 41, 295, 296, 404, 405, 649, 749; – *II*: 145  
Пеленський Є. Ю. – *I*: 418, 607, 661, 670  
Пелькіс П. С. – *I*: 58  
Пеньков О. М. – *I*: 65, 277, 628; – *II*: 42, 74, 101, 135, 149, 155  
Перепелюк – *I*: 710  
Перепечина Є. О. – *II*: 48, 77, 78  
Перферович Ю. – *I*: 453, 673  
Перчинський – *I*: 617  
Першин П. М. – *I*: 701  
Петренко Б. – *I*: 584  
Петренко О. І. – *I*: 595  
Петренко С. І. – *I*: 379  
Петров В. П. – *II*: 10, 16, 22  
Петров Д. Я. – *I*: 527  
Петров О. З. – *I*: 699  
Петровський – *I*: 123  
Петровський М. Н. – *I*: 16, 17, 36, 91, 131, 132, 136, 172, 180, 181, 198, 199, 200, 323, 335, 336, 344, 345, 346, 349, 351, 369, 401, 639, 703; – *II*: 16, 27, 49, 51, 58, 65, 69, 76, 77, 93, 95, 100, 114, 116, 119, 120, 140, 145, 150, 168  
Петрусь Ф. Є. – *II*: 184  
Пиковський О. О. – *I*: 28, 445  
Пилипець С. – *I*: 226  
Пимоненко М. – *I*: 686  
Пинтя Г. В. – *I*: 486, 675  
Писаренко Г. С. – *I*: 246, 273, 275, 649; – *II*: 84, 111, 135, 140, 172  
Писаржевський Л. В. – *I*: 12; – *II*: 31  
Пищемук П. С. – *I*: 516  
Пігальська К. І. – *I*: 603  
Підмогильний В. – *I*: 670  
Підоплічко І. Г. – *I*: 701, 715  
Підоплічко М. М. – *I*: 111, 162, 163, 220, 293, 294, 324, 632; – *II*: 53, 68, 89, 111  
Пілат С. – *I*: 617  
Пільгук І. І. – *II*: 56  
Піонтковський А. А. – *I*: 446, 523  
Пітковська Ц. Н. – *I*: 379; – *II*: 169, 175  
Плисецький (Плісецький) М. М. – *I*: 397; – *II*: 73, 121, 149  
Плотников В. О. – *I*: 26, 28, 31, 41, 45, 56, 121, 234, 374, 405, 428, 429, 456, 472, 473, 493, 494, 498, 523; – *II*: 176, 180, 186  
Плуталов – *I*: 545  
Плюйко П. А. – *I*: 536  
Погребняк П. С. – *I*: 360, 369, 656; – *II*: 142, 144, 147, 150, 160, 163, 164, 167, 168, 179, 185, 190, 192, 193  
Подошек – *I*: 781, 782  
Подпорінов – *I*: 528  
Подхалюзін М. М. – *I*: 526  
Покровський К. Д. – *I*: 485, 486, 676  
Політайко – *I*: 430  
Половко І. К. – *I*: 137, 197, 262, 263, 378, 384, 640; – *II*: 18, 37, 148, 169, 175, 184  
Полонська-Василенко Н. Д. – *I*: 28, 428, 440, 498, 534, 682  
Полоцький І. Г. – *II*: 150  
Полулях О. І. – *I*: 28, 429, 536, 665  
Полумісний – *I*: 528  
Поляк Р. В. – *II*: 111  
Поляков – *II*: 84  
Поляков М. В. – *I*: 146, 635, 725, 726; – *II*: 17, 21, 57, 67, 82, 85, 167  
Полянський Ю. І. – *I*: 26, 439, 453, 653  
Поль Й. (Pohl J.) – *I*: 564, 694  
Помазанов М. Ю. – *I*: 525, 526  
Пономаренко П. К. – *I*: 369  
Понько К. В. – *I*: 28, 424, 425, 426, 429, 449, 450  
Попереко О. А. – *I*: 326  
Попков П. С. – *I*: 11  
Попов В. П. – *I*: 326, 379; – *II*: 118, 170, 175  
Попов М. Г. – *I*: 37, 379, 579, 780; – *II*: 142, 147, 150, 169, 175  
Попов О. С. – *II*: 165, 166  
Попов П. М. – *I*: 18, 57, 122, 132, 207, 592, 710; – *II*: 16, 22, 49, 58, 67, 68, 120, 144, 146, 149, 153, 176  
Попова – *I*: 70  
Попович А. С. – *I*: 601  
Порфир'єв В. Б. – *I*: 378, 379, 385, 655; – *II*: 148, 169, 175, 176, 184

- Поскребишев А. Н. – *I*: 369  
Поспехов Д. О. – *II*: 146  
Поспелов В. П. – *I*: 39, 57, 121, 324, 390, 407, 656, 703; – *II*: 53, 113, 136, 144, 185, 188, 191, 192  
Потапенко Г. Й. – *I*: 531, 686  
Потебня О. О. – *I*: 46  
Похвистнов – *II*: 70  
Прасолов Л. І. – *I*: 334  
Прилипка В. М. – *I*: 28, 427, 428, 456  
Примак В. А. – *I*: 594  
Примак В. М. – *II*: 118  
Примак Ф. Я. – *I*: 324; – *II*: 65  
Прихотько А. Ф. – *II*: 62, 128, 145  
Пріцак О. Й. – *I*: 438, 441, 652, 667  
Прогульський С. – *I*: 617  
Пронін – *I*: 215  
Проскура Г. Ф. – *I*: 10, 19, 21, 24, 121, 141, 154, 170, 211, 222, 225, 229, 230, 279, 280, 281, 286, 287, 302, 410, 630, 644, 703, 704, 714, 774; – *II*: 11, 15, 27, 28, 29, 34, 37, 38, 47, 60, 61, 63, 69, 78, 91, 93, 105, 108, 110, 111, 112, 118, 119, 121, 122, 125, 136, 143, 149, 156, 158, 159, 160, 161, 164, 165, 168, 171, 176, 179, 184, 185, 186, 189  
Проскура Л. К. – *II*: 173  
Проскура М. І. – *I*: 717  
Протопопов В. П. – *I*: 36, 122, 323; – *II*: 40  
Птуха М. В. – *I*: 24, 36, 38, 120, 131, 202, 206, 208, 211, 299, 300, 302, 323, 335, 336, 341, 344, 346, 364, 370, 403, 703, 711; – *II*: 16, 28, 49, 67, 93, 96, 108, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 120, 129, 138, 139, 143, 144, 146, 147, 153, 154, 156, 158, 159, 160, 162, 170, 171, 172, 174, 175, 176, 179, 184, 188, 189, 191, 192  
Пуліковський В. О. – *I*: 424, 425, 426, 449, 450  
Пупко Л. С. – *II*: 53  
Пустовая Р. К. – *I*: 325  
Пустовійт Г. М. – *II*: 22, 25  
Пустоход П. І. – *I*: 300; – *II*: 120, 144  
Пушкаревич – *I*: 383  
Пфейффер Г. В. – *I*: 12, 41, 57, 59, 120, 180, 296, 297, 404; – *II*: 9, 14, 37, 40, 51, 77, 80, 103, 107, 113, 117, 142, 161  
Пчілка Олена – *I*: 430  
Пшебетовський – *II*: 168  
Пшеспюрська М. – *I*: 652  
Пясецький – *I*: 617  
Рабинович – *II*: 139  
Рабинович О. М. – *II*: 27  
Рабкін Д. М. – *I*: 289  
Радзикович В. П. – *I*: 26, 606, 651  
Радзимовський Д. О. – *I*: 291, 292  
Радкевич – *I*: 364  
Радутман І. І. – *II*: 34, 87, 108, 110, 127  
Радченко – *I*: 524  
Радченко А. Я. – *I*: 300; – *II*: 110, 111, 120, 124, 144, 183  
Расвський Ю. В. – *I*: 289, 769  
Раздольський А. І. – *I*: 581  
Разумов В. К. – *II*: 72  
Райнерт (Reinerth) – *I*: 471, 625  
Райф (Reif) – *I*: 520, 535  
Раковський І. – *I*: 418, 659, 693,  
Раскіна В. М. – *I*: 60, 68, 71, 91  
Ратников І. І. – *I*: 436  
Ревуцький Д. М. – *I*: 427  
Ревуцький Л. М. – *I*: 634; – *II*: 149, 191  
Редько Ф. А. – *I*: 65, 66, 80, 91, 92, 94, 112, 119, 120; – *II*: 20, 30, 45  
Рейхель – *I*: 543  
Ремез Є. Я. – *I*: 57, 122, 296; – *II*: 37, 142  
Ренцький Р. – *I*: 617  
Решетар М. – *I*: 532  
Репін І. Ю. – *II*: 136  
Рибак Н. С. – *I*: 23, 63; – *II*: 9, 75, 93  
Рибкін О. Д. – *I*: 65, 246; – *II*: 41, 88, 120  
Рижевський В. – *I*: 418  
Рижков В. Л. – *II*: 18, 44, 50, 77  
Рильський М. Т. – *I*: 17, 23, 24, 36, 46, 61, 63, 131, 136, 180, 182, 212, 252, 253, 254, 302, 323, 362, 363, 377, 397, 403, 498, 645, 697, 703; – *II*: 9, 16, 22, 26, 34, 41, 49, 51, 55, 65, 75, 77, 78, 81, 89, 91, 93, 94, 120,

- 140, 143, 149, 155, 160, 162, 171,  
189, 191, 192  
Рібентроп – *I*: 25  
Рогач І. – *I*: 676  
Роднікова І. В. – *II*: 145  
Рожанський П. П. – *I*: 216  
Розанов О. О. – *I*: 198, 526  
Розгін І. Ф. – *I*: 506, 514, 535  
Роздольський Й. І. (О. І.) – *I*: 341, 562,  
607  
Розенберг А. (Rosenberg A.) – *I*: 25, 30,  
31, 52, 318, 477, 478, 486, 487, 492,  
504, 512, 519, 536, 539, 541, 578,  
592, 593, 625, 674, 675, 678, 694  
Розенберг М. А. – *I*: 32; *II*: 41, 62  
Розенгауер (Rosenhauer) – *I*: 505  
Ройтер В. А. – *I*: 33, 527; – *II*: 142  
Ролл Я. В. – *I*: 12, 16, 57, 59, 97, 122,  
146, 180, 197, 220, 291, 292, 294,  
324, 408, 703; – *II*: 14, 18, 28, 33,  
36, 43, 47, 51, 52, 53, 54, 70, 77, 78,  
87, 94, 114, 115, 118, 130, 142, 147,  
151, 162, 167, 171, 179, 189  
Романенко І. Н. – *I*: 300, 325; – *II*: 108,  
111, 117, 118, 120, 129, 138, 144,  
147, 154, 157, 158, 162, 163, 167,  
174, 177, 179, 184, 185, 188, 189  
Романів О. – *I*: 662  
Романова О. І. – *I*: 602  
Романченко І. С. – *I*: 315, 342, 343, 370,  
605, 606; – *II*: 159  
Романчук Ю. – *I*: 666  
Романюк Л. І. – *I*: 153, 225, 246, 280,  
284, 286  
Ромберг Г. Я. – *I*: 676  
Ромен Ролан – *I*: 182  
Ромс Г. Ф. – *I*: 97, 98  
Ростовцев Д. С. – *I*: 581  
Рубаник М. Я. – *I*: 724, 725; – *II*: 21  
Рубач М. А. – *I*: 200, 349, 641; – *II*: 83,  
90, 120, 134, 140, 144, 157, 163  
Рубенчик Л. Й. – *I*: 293; – *II*: 12, 77,  
102, 137, 151, 167  
Руденський Я. В. – *II*: 33, 61, 86  
Рудинський М. Я. – *II*: 150  
Рудич С. І. – *I*: 424, 425, 426  
Рудницький Є. Н. – *I*: 417  
Рудницький Я. – *I*: 453  
Русаков С. В. – *I*: 24, 227, 246; – *II*: 118  
Русов М. Т. – *II*: 21, 37, 72, 112  
Русько О. М. – *I*: 302; – *II*: 55  
Руфф – *I*: 618  
Руфф С. – *I*: 617  
Ряппо А. Й. – *II*: 28, 190  
**Саваренський Ф. П.** – *II*: 114, 122  
Савицький – *I*: 523, 535  
Савич-Заблоцький К. М. – *I*: 526  
Савін Г. М. – *I*: 64, 65, 141, 180, 245,  
277, 278, 325, 655; – *II*: 10, 13, 14,  
27, 35, 38, 39, 40, 41, 48, 60, 74,  
85, 92, 100, 101, 108, 114, 115,  
122, 135, 149, 155, 162, 187, 192,  
193  
Савіна – *II*: 48  
Савінов Б. Г. – *I*: 260; – *II*: 53, 82, 84,  
94, 105, 135, 144, 186  
Савостін П. В. – *I*: 603  
Саврасова Г. І. – *I*: 60, 136; – *II*: 40, 55  
Саврон М. С. – *I*: 525, 526  
Савченко Є. М. – *I*: 608  
Савченко О. Л. (О. І.) – *I*: 216, 218,  
227  
Савченко С. – *I*: 578  
Садовський В. – *I*: 693  
Сайковський М. І. – *I*: 426  
Сакун Н. Є. – *I*: 536  
Салтиков-Щедрін М. – *I*: 182  
Самойловський І. М. – *I*: 515, 516, 674  
Самчевська Н. С. – *I*: 603  
Сандул І. І. – *I*: 506  
Сапегін А. О. – *I*: 11, 12, 18, 24, 36,  
39, 57, 59, 60, 68, 120, 133, 136,  
141, 182, 183, 191, 199, 212, 216,  
220, 270, 302, 322, 390, 407, 630,  
766; – *II*: 8, 12, 13, 14, 15, 17, 20,  
23, 24, 25, 26, 28, 29, 32, 38, 40,  
44, 48, 49, 50, 51, 57, 58, 59, 61,  
65, 66, 68, 69, 73, 75, 79, 80, 82,  
84, 85, 89, 90, 92, 93, 98, 99, 100,  
103, 105, 106, 117, 142, 147, 153  
Сафір З. М. – *I*: 142, 161; – *II*: 26  
Сахновський – *I*: 251  
Свенціцька В. І. – *I*: 427, 606  
Свенціцька М. – *I*: 607  
Свенціцький (Свенціцький) І. С. –  
*I*: 37, 314, 338, 339, 370, 427, 453,  
558, 561, 562, 605, 607, 652, 694;  
– *II*: 155

- Свечников В. М. – *I*: 13, 20, 121, 246, 256; – *II*: 27, 30, 31, 70, 102, 117, 121, 126, 130, 150, 187
- Свириденко П. О. – *II*: 168
- Свіренко Д. О. – *II*: 12, 36
- Святоха О. П. – *I*: 568, 569
- Севбо П. І. – *I*: 289, 769; – *II*: 56, 80
- Селінов В. І. – *I*: 577, 578, 585, 694
- Селіхов Д. С. – *I*: 436, 438, 528; – *II*: 170, 175
- Сельський В. О. – *I*: 37, 120, 151, 198, 199, 261, 262, 379, 406; – *II*: 16, 18, 21, 27, 36, 37, 38, 50, 57, 58, 61, 62, 85, 95, 114, 122, 126, 134, 141, 148, 169, 175, 177, 178, 184, 185, 187
- Семейкіна В. К. – *I*: 417
- Семененко М. П. – *I*: 41, 406; – *II*: 72, 96, 123, 148, 169, 184, 187
- Семенюта О. М. – *I*: 530
- Семенюченко В. С. – *II*: 13, 15, 18, 20, 54, 56, 103
- Семилетов С. М. – *I*: 581, 695
- Сенік В. Ф. – *I*: 526
- Сенін І. С. – *I*: 56, 369, 627; – *II*: 186
- Серацький В. – *I*: 617
- Сергєєв С. Ф. – *II*: 35
- Сергієнко В. Т. – *I*: 56, 627
- Сердер – *I*: 562
- Середа А. Ф. – *I*: 534, 693
- Середенко В. М. – *II*: 148, 181
- Середенко М. М. – *I*: 24, 131, 218, 221, 224, 299, 300, 325; – *II*: 44, 49, 67, 98, 118, 120, 127, 144, 149, 187
- Серейський О. С. – *I*: 58
- Серенсен С. В. – *I*: 19, 57, 120, 272, 592; – *II*: 14, 38, 60, 84, 87, 96, 121, 122, 140, 181, 188
- Севостьяненко – *I*: 226
- Сибильов М. В. – *II*: 36
- Сидоренко О. М. – *I*: 289, 290; – *II*: 76, 80, 106, 144
- Симін-Сичевський О. М. – *I*: 417
- Симоненко І. Ф. – *I*: 397
- Симонов О. К. – *I*: 526
- Синельников К. Д. – *I*: 122, 405; – *II*: 12, 53, 55, 119, 146, 148
- Синцов Д. М. – *I*: 121, 297; – *II*: 12, 37, 42, 117
- Сиротинін М. М. – *I*: 23, 57, 237; – *II*: 112, 119, 122, 137, 175
- Ситенко О. Г. – *I*: 651
- Сівай В. О. – *II*: 173, 186
- Сігов О. О. – *II*: 150
- Сільвестров І. І. – *I*: 11, 57, 59, 60, 325, 326, 328, 330, 372; – *II*: 138, 145, 150, 154, 159, 173, 174, 179, 185, 189
- Сімович В. І. – *I*: 27, 418, 436, 437, 440, 452, 453, 473, 475, 532, 605, 606, 652, 658, 688, 694
- Сінгуровська Ю. А. – *I*: 726
- Скаба А. Д. – *I*: 699
- Сквирська Е. Б. – *II*: 104, 141
- Скиба А. – *I*: 553
- Сковорода Г. – *I*: 752; – *II*: 67, 69, 153, 161
- Сколибог С. – *I*: 676
- Скоморохов А. А. – *II*: 149
- Скопльський Й. – *II*: 158
- Скорик М. М. – *I*: 341
- Скориков Ф. С. – *I*: 58
- Скоропадський П. – *I*: 673
- Скочинський О. О. – *II*: 33, 101
- Славін Д. І. – *II*: 91
- Славін Л. М. – *I*: 12, 17, 18, 55, 57, 59, 122, 131, 134, 136, 141, 324, 335, 344, 345, 346, 377, 378, 402, 703; – *II*: 14, 16, 26, 27, 31, 34, 36, 45, 49, 51, 52, 57, 67, 68, 79, 85, 90, 103, 108, 109, 110, 111, 112, 118, 120, 125, 130, 136, 139, 140, 149, 150, 153, 157, 167, 179, 183
- Слензак І. С. – *II*: 27, 28, 92, 148, 176, 184
- Слинько І. І. – *II*: 148
- Слободяник Г. Я. – *I*: 97, 119; – *II*: 18, 27, 37, 43, 56, 176
- Слободянюк М. В. – *I*: 382
- Словіта – *I*: 558
- Слуцкін А. О. – *I*: 122; – *II*: 11, 53
- Слуцька Т. М. – *I*: 290, 769
- Смаль-Стоцький С. О. – *I*: 497
- Смирнов А. А. – *I*: 656
- Смирнова-Замкова О. І. – *I*: 57, 122, 266, 324
- Смислов В. В. – *II*: 145
- Смілянський Л. І. – *II*: 75, 93

- Смішко М. Ю. – *I*: 37, 314, 339, 370, 653, 654; – *II*: 150
- Смолич Ю. К. – *II*: 75, 93
- Сно О. Є. – *I*: 589, 591
- Соболев Б. Г. – *I*: 500, 525, 526
- Соболев Д. М. – *I*: 516, 526
- Соболев С. Л. – *I*: 243; – *II*: 124
- Соболев С. С. – *I*: 334
- Совинський В. В. – *II*: 144
- Сокол [Н. И.] – *I*: 65
- Сокол Я. Є. – *I*: 473
- Соколов М. – *I*: 584
- Соколов О. П. – *I*: 702; – *II*: 149, 192
- Соколов Ю. Д. – *I*: 26, 57, 58, 568, 569, 613; – *II*: 137, 142
- Соколовський О. Н. – *I*: 39, 41, 46, 121, 136, 197, 260, 263, 302, 331, 334, 390, 406; – *II*: 12, 15, 19, 21, 27, 36, 37, 43, 51, 73, 74, 82, 91, 105, 108, 109, 112, 114, 117, 118, 120, 121, 126, 148, 162, 164, 165, 169, 190
- Соловей Д. Ф. – *I*: 498, 679
- Соловій – *I*: 617
- Соловійов М. О. – *II*: 166
- Соловійов П. – *I*: 498
- Соловійова – *I*: 781
- Солодовник І. В. – *I*: 456, 534
- Соломонович П. – *I*: 553
- Солохін М. К. – *II*: 176
- Сольц Л. М. – *II*: 50
- Сорені Е. Т. – *I*: 268; – *II*: 147
- Сорокін – *I*: 167
- Сорокін А. І. – *II*: 122
- Сороковський. Ф. Ю. – *I*: 769; – *II*: 30
- Сосюра В. М. – *I*: 63, 182
- Соф'їн [В. А.] – *I*: 388
- Спасокукоцький О. І. – *I*: 262, 646; – *II*: 18, 41, 184
- Спасокукоцький Ю. О. – *II*: 102
- Співак Е. Г. – *I*: 17, 18, 57, 122, 132, 136, 252, 403; – *II*: 16, 49, 81, 86, 120, 140, 151
- Співак М. С. – *I*: 216
- Стажек В. – *I*: 617, 618
- Сталін Й. В. – *I*: 56, 100, 207, 215, 249, 342, 362, 369, 400, 414, 766, 775; – *II*: 83, 86, 124, 143, 153
- Стамров – *I*: 588
- Станишевський Є. І. – *II*: 176
- Станчук Ю. – *I*: 553
- Старинкевич-Борнеман І. Д. – *I*: 219
- Старицький М. – *I*: 182
- Старосольський – *I*: 557
- Старцева Л. О. – *I*: 397
- Старченко В. Ф. – *I*: 16, 119, 227, 313, 375, 390; – *II*: 166, 167, 190, 192
- Старчук І. Д. – *I*: 653
- Стахів М. І. – *I*: 533, 691
- Стеблій Ф. – *I*: 438
- Стельмах М. П. – *I*: 397; – *II*: 98, 101
- Стельмаховський – *II*: 14, 16
- Степанець В. Д. – *II*: 169
- Степанів О. – *I*: 652
- Стефанік В. – *I*: 162, 182
- Стефанік Ю. – *I*: 606
- Стеценко К. – *I*: 499, 634
- Стеценко М. Т. – *I*: 300
- Стецюк К. І. – *I*: 200, 349, 641; – *II*: 163
- Стецько Я. – *I*: 26
- Шешко Ф. – *I*: 607
- Стойка А. – *I*: 553
- Столяр Г. С. – *I*: 523
- Столяров Я. В. – *I*: 516, 524, 525, 526, 527, 579, 682
- Сторожек О. Г. – *I*: 536
- Стоян П. К. – *I*: 238, 347, 349
- Стражеско М. Д. – *I*: 16, 24, 36, 120, 212, 266, 293, 323, 619, 706; – *II*: 93, 117, 143, 147
- Страшников І. Б. – *I*: 168
- Стрельбицька О. І. – *II*: 91
- Студинська І. К. – *I*: 556
- Студинський К. Й. – *I*: 26, 121, 453, 497, 498, 556, 557, 558, 652
- Субботін С. І. – *I*: 37, 379; – *II*: 169, 175
- Сулинчак В. – *I*: 553
- Супруненко М. І. – *I*: 17, 58, 173, 175, 200, 201, 324, 639; – *II*: 49, 53, 61, 67, 77, 98, 108, 109, 113, 120, 125, 129, 140, 165, 169
- Супруненко О. І. – *I*: 525, 526, 684
- Суровцева – *I*: 367
- Суслов О. О. – *I*: 65
- Сулопаров М. З. – *I*: 382
- Сухомел Г. Й. – *I*: 12, 57, 59, 122, 198, 220, 246, 275, 324, 410; – *II*: 8, 14,

- 27, 28, 38, 60, 122, 124, 136, 145,  
146, 155, 162, 171, 187  
Сушкевич А. К. – *I*: 223, 516, 526, 578,  
579, 682  
Сябрай В. Т. – *II*: 192
- Т**  
Тамарченко Д. О. – *II*: 49, 64, 68,  
120, 121, 144  
Танатар І. І. – *I*: 530  
Таранов Б. П. – *II*: 110, 176  
Таранов О. Я. – *II*: 183  
Тарасенко С. С. – *I*: 225, 280, 284, 286  
Таращанський М. М. – *I*: 154, 225, 280,  
282, 285; – *II*: 78  
Таращанський М. С. – *II*: 27, 70, 88  
Тарнавський М. Д. – *I*: 24, 227; –  
*II*: 18, 21, 28, 43, 89, 136, 144  
Тарнавський О. – *I*: 670  
Татаринів Є. О. – *I*: 57, 122, 207; –  
*II*: 39  
Татомир К. І. – *I*: 26, 65, 519, 522; –  
*II*: 10  
Татченко Є. Н. – *II*: 77  
Тевосян – *I*: 236  
Теленга М. А. – *I*: 294, 608, 609, 706; –  
*II*: 144  
Телетов І. С. – *I*: 526, 685  
Теліга О. – *I*: 676  
Терещенко А. А. – *I*: 579, 606  
Терещенко Л. П. – *I*: 168, 196, 325, 328,  
330, 338; – *II*: 45, 69, 97, 98, 108,  
110, 118, 124, 138, 152, 178, 179,  
180, 182, 191  
Терещенко О. В. – *I*: 58  
Терлецький В. А. – *I*: 28, 429  
Терлецький О. А. – *I*: 439, 652, 668  
Терпугов М. В. – *I*: 28, 417, 429, 449,  
450; – *II*: 141, 145, 155, 171  
Тершаківець М. – *I*: 651  
Тесленко Архип – *I*: 162, 182  
Тетельбаум І. М. – *I*: 273  
Тетельбаум С. І. – *II*: 149, 166  
Телегін – *I*: 383  
Тимофєєвський О. Д. – *I*: 122; – *II*: 126  
Тимошук Д. В. – *I*: 295; – *II*: 145  
Тимченко Є. К. – *II*: 140  
Тир Л. З. – *I*: 146  
Тихвінська В. Д. – *I*: 603  
Тихий – *I*: 79
- Тичина П. Г. – *I*: 17, 23, 24, 36, 57, 61,  
120, 131, 136, 180, 182, 211, 220,  
252, 302, 323, 377, 697, 703; – *II*:  
9, 16, 26, 49, 51, 67, 68, 75, 77, 86,  
93, 96, 120, 121, 128, 136, 144,  
153, 189, 191  
Тищенко М. К. – *I*: 594  
Тімірязєв К. А. – *II*: 98  
Тітов Й. К. – *I*: 433, 435, 502  
Ткаченко – *I*: 124  
Ткаченко В. Г. – *II*: 86, 111, 127, 168,  
173  
Ткаченко М. М. – *I*: 17, 172, 173, 200,  
348, 349, 639; – *II*: 112  
Ткаченко Т. О. – *II*: 169  
Ткачук В. Г. – *I*: 379; – *II*: 58, 77, 175  
Ткачук Л. Г. – *I*: 379, 589; – *II*: 175,  
176  
Товбін М. В. – *II*: 136, 151, 171  
Тодоров В. С. – *I*: 322  
Токаренко – *I*: 176  
Толстухіна М. М. – *II*: 18, 77  
Толубинський В. І. – *II*: 102, 110, 183  
Томсон – *I*: 541  
Томчаній В. П. – *I*: 553  
Топачевський О. В. – *II*: 137, 146  
Топчій К. Т. – *II*: 174  
Торопов В. С. – *II*: 167  
Тотус – *I*: 199  
Трахтенберг О. В. – *I*: 46, 238, 749; –  
*II*: 25  
Третяков Д. К. – *I*: 36, 42, 121, 292,  
302, 323, 407, 703, 705; – *II*: 14,  
18, 43, 46, 50, 52, 84, 94, 96, 108,  
110, 112, 114, 118, 129, 130, 136,  
138, 143, 144, 145, 148, 151, 153,  
156, 158, 162, 167, 172, 174, 184,  
185, 187, 188, 192  
Трефільєв І. О. – *I*: 525, 526, 684  
Трохименко К. Д. – *I*: 403; – *II*: 22,  
121, 149  
Труш І. – *I*: 427  
Тугаєв – *I*: 500  
Тургенєв І. – *I*: 182  
Турлай – *I*: 528  
Тутковський П. А. – *I*: 591  
Тюлькін С. – *II*: 107  
Тьорне фон (von Toerne) – *I*: 31, 493
- У**  
Ужвій Н. М. – *II*: 191

- Українка Леся – *I*: 63, 162, 163, 182, 430, 499, 606, 614; – *II*: 191
- Ульманн (Ulmann) – *I*: 625
- Ульяненко [Л. И.] – *I*: 91, 92
- Уманський О. А. – *II*: 67
- Уразовський С. С. – *I*: 96, 97, 122, 136, 146, 147, 726; – *II*: 11, 13, 21, 27, 36, 37, 43, 48, 51, 61, 72
- Усенко І. С. – *II*: 169, 184
- Усиков О. М. – *I*: 97, 119
- Усиков О. Я. – *I*: 715; – *II*: 53
- Утевський А. М. – *I*: 122; – *II*: 70, 89, 147
- Утікаль Г. (Utikal G.) – *I*: 478, 675
- Ушаков Г. А. – *II*: 18, 96
- Ф**аас І. Я. – *I*: 531, 583, 687
- Файдиш О. М. – *I*: 70, 81, 296
- Фарафонов Є. Є. – *I*: 34, 499, 524, 525, 526
- Фарлс (Farls) – *I*: 625
- Федейко О. – *I*: 561, 562, 607
- Федів І. – *I*: 670
- Федоров – *I*: 529
- Федоров Є. П. – *I*: 644
- Федоров М. М. – *I*: 36, 120, 322; – *II*: 14, 16, 27, 38, 45, 55, 60, 66, 113, 117, 142, 149, 161, 162, 164, 165, 166, 169, 181
- Федоров О. Ф. – *I*: 700
- Федорова З. М. – *II*: 165
- Федорович В. – *I*: 666
- Федоровський – *I*: 529
- Федорус Г. А. – *I*: 81; – *II*: 38
- Фельдштейн – *I*: 198
- Фердман Д. Л. – *I*: 122, 325; – *II*: 43, 71, 107, 109, 147, 184
- Ферсман О. Є. – *II*: 59, 87
- Фертік (Фертік) С. М. – *I*: 154, 225, 280, 282, 285; – *II*: 78
- Фесенко – *I*: 398
- Фещенко С. Ф. – *I*: 297; – *II*: 67, 142
- Фіалков Я. Н. (Я. А.) – *I*: 41, 58, 70, 76, 80, 81, 97, 146, 148, 160, 220, 405; – *II*: 17, 20, 30, 37, 41, 42, 46, 50, 52, 53, 57, 64, 76, 82, 85, 102, 119, 144, 168, 186
- Фіделєва [Е. Ф.] – *I*: 65
- Фідельов О. С. – *II*: 192
- Філатов В. П. – *I*: 23, 36, 121, 322, 446, 714, 716; – *II*: 40, 71, 161
- Філософова О. В. – *I*: 417
- Фінкельштейн С. О. – *I*: 168; – *II*: 70, 91, 105
- Фірсов І. – *I*: 164
- Фішер А. – *I*: 617
- Фокін Т. – *I*: 396
- Фольборг Г. В. – *I*: 122; – *II*: 58, 61
- Фоменко Г. С. – *I*: 724, 725; – *II*: 112
- Фомін – *I*: 535
- Фонарьов [А. Н.] – *I*: 137
- Форостівський Л. І – *I*: 502, 508, 681
- Фортунатов М. С. – *I*: 144, 171, 325, 405; – *II*: 53, 77, 80, 85, 122, 144
- Фраймович Й. Л. – *II*: 8
- Франк Г. – *I*: 547, 548, 672
- Франке фон (von Franqué) – *I*: 29, 30, 31, 32, 33, 471, 472, 484, 487, 492, 493, 495, 675
- Франко Іван – *I*: 63, 162, 182, 558, 606, 607, 752; – *II*: 175, 176, 184
- Франко П. І. – *II*: 38
- Францевич І. М. – *I*: 10, 13, 17, 19, 78, 85, 91, 122, 141, 147, 154, 156, 170, 171, 198, 220, 246, 256, 257, 280, 325, 725; – *II*: 13, 15, 21, 27, 31, 32, 33, 35, 38, 44, 62, 67, 70, 74, 91, 121, 122, 150, 165, 183, 187, 188
- Френкель А. С. – *II*: 98
- Френкель Г. М. – *I*: 268, 291, 292, 293, 294, 325; – *II*: 18, 20, 30, 44, 46, 48, 73, 89, 127, 141
- Френкель Р. І. – *I*: 76
- Фрідлянд К. А. – *II*: 127
- Фрідман П. – *I*: 652
- Фролов – *I*: 250
- Фролов О. М. – *I*: 121; – *II*: 27, 38, 117, 136, 184
- Х**айкіна Б. Й. – *I*: 213, 267, 268
- Хамчук – *II*: 151
- Харандюков В. Т. – *I*: 434
- Хвильовий М. – *I*: 670
- Хвойка В. – *I*: 680
- Херсені Т. (Herseni) – *I*: 584, 585
- Хитрик С. Й. – *II*: 70
- Хілярович Х. – *I*: 617
- Хлопін В. Г. – *II*: 41, 55, 58

- Хойновський – *I*: 502  
Холодний М. Г. – *I*: 36, 57, 58, 121, 209, 210, 322, 592, 698; – *II*: 20, 23, 35, 44, 63, 93, 95, 117, 128, 142, 147, 179  
Хом'як – *I*: 783  
Хом'як Д. І. – *I*: 315  
Хом'як М. – *I*: 670  
Хоменко – *I*: 385, 395  
Хоткевич Г. М. – *I*: 533, 605, 690  
Хоткевич П. – *I*: 605  
Хотянцев М. П. – *I*: 155, 273  
Хохлов К. П. – *II*: 191  
Храброва З. М. – *II*: 176  
Хренов К. К. – *I*: 716; – *II*: 175  
Хржановський (Хржанівський) В. Г. – *I*: 379; – *II*: 170, 175  
Хризман І. О. – *I*: 144, 148, 727; – *II*: 21, 27  
Хромов П. О. – *I*: 131, 299, 300; – *II*: 16, 22, 28, 49, 57, 62, 65, 67, 86, 120, 144  
Хрушов В. М. – *I*: 66, 113, 121, 222, 282, 630; – *II*: 11, 15, 17, 21, 23, 37, 151  
Хрушов М. С. – *I*: 38, 44, 116, 171, 212, 213, 214, 216, 244, 248, 249, 251, 254, 257, 265, 302, 304, 305, 369, 370, 391, 395, 396, 414, 774, 775, 777, 779, 783; – *II*: 125, 181, 184  
Хрушова (Хрушова-Карпенко) К. В. – *I*: 154, 246, 280
- Ц**  
Царовський І. Д. – *II*: 169  
Цветков В. Т. – *I*: 34, 500, 681  
Цветков Г. К. – *II*: 19  
Цегельський Р. М. – *I*: 27, 418, 436, 437, 452, 454, 532, 533, 658  
Цейтлін М. Й. – *I*: 114, 152, 225, 280, 283, 284, 285; – *II*: 34, 69, 107  
Цешанський (Цешинський) А. – *I*: 617, 696  
Циммерман М. В. – *I*: 133  
Цицин М. В. – *II*: 47  
Ціммерман С. П. – *I*: 530  
Цукерник Л. В. – *I*: 152, 153, 225, 226, 246, 280, 282, 284, 285, 325, 636; – *II*: 34, 69, 78, 82, 113, 149
- Ч**  
Чадаєв Я. – *I*: 215, 362, 369  
Чапек М. В. – *I*: 535  
Чапля – *I*: 606  
Чепинога (Чепінога) О. П. – *II*: 141, 147  
Чередниченко Ф. П. – *I*: 28, 429, 449  
Череповська К. Є. – *I*: 57, 60, 325  
Чернишов Б. І. – *I*: 12, 17, 38, 55, 57, 59, 68, 73, 91, 98, 99, 120, 132, 136, 138, 141, 150, 180, 207, 219, 220, 229, 245, 255, 261, 262, 302, 308, 309, 312, 313, 315, 323, 326, 328, 330, 364, 406, 589, 630, 703; – *II*: 9, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 33, 36, 37, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 50, 51, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 63, 66, 77, 79, 87, 93, 94, 95, 99, 101, 103, 105, 108, 110, 111, 112, 114, 115, 116, 118, 119, 130, 135, 136, 141, 143, 144, 146, 147, 148, 150, 152, 153, 154, 155, 156, 161, 165, 181, 184, 187  
Чернишов Ф. М. – *I*: 311  
Черніков С. І. – *I*: 313; – *II*: 142  
Чернобильський (Чорнобильський) Й. І. – *I*: 225, 281, 285; – *II*: 69, 149, 170, 175  
Черновол – *I*: 251  
Черноусов – *I*: 167  
Чернявський Х. – *I*: 585  
Чертков – *II*: 26  
Чертковер – *I*: 617  
Чертова І. І. – *II*: 28  
Честахівський Г. М. – *I*: 162, 431  
Чоботарьов Р. С. – *II*: 144, 149, 170  
Попівський (Фещенко-Чопівський) І. А. – *I*: 453, 673  
Чорноголовко – *I*: 602  
Чубаков О. О. – *I*: 295  
Чудаков Є. О. – *II*: 62  
Чудинов В. С. – *I*: 28, 30, 428, 429, 441, 456, 457, 464, 471, 499, 664  
Чудновський В. Г. – *I*: 17, 91, 155, 246, 272, 631; – *II*: 27, 77, 135, 140, 141  
Чумак В. – *I*: 441  
Чумаков С. М. – *I*: 417
- Ш**  
Шабельник – *I*: 529



- Шайберт (Scheibert) – *I*: 564  
 Шалит М. С. – *II*: 185  
 Шаль І. – *I*: 665  
 Шамрай А. П. – *II*: 171  
 Шамрай Г. С. – *I*: 556, 557  
 Шапіро Є. Г. – *I*: 58  
 Шапошников Б. М. – *I*: 11  
 Шапошников В. Г. – *I*: 26, 28, 45, 57, 121, 234, 387, 389, 417, 428, 429, 456, 493, 494, 523  
 Шапошникова – *I*: 317  
 Шарлемань М. В. – *I*: 28, 42, 428, 495, 498, 517, 523  
 Шаровольський І. В. – *I*: 498, 679; – *II*: 140  
 Шаронов М. А. – *II*: 121  
 Шатський М. С. – *II*: 114  
 Шаудер Ю. – *I*: 654  
 Шахновський – *I*: 726  
 Шаховський С. М. – *II*: 75, 93, 121, 183  
 Швабе М. – *I*: 676  
 Шварц (Schwartz) – *I*: 318, 539, 540  
 Шварц Г. С. – *I*: 725  
 Шведер Є – *I*: 527, 530, 536  
 Шведкова-Роше Т. С. – *I*: 237  
 Швецов П. Д. – *II*: 149  
 Швець І. Т. – *I*: 13, 19, 66, 113, 114, 124, 142, 152, 153, 154, 180, 198, 199, 216, 217, 218, 222, 225, 226, 230, 246, 280, 281, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 324, 357, 410, 703, 711, 773, 774; – *II*: 17, 23, 27, 30, 34, 69, 72, 78, 103, 107, 108, 110, 111, 119, 129, 130, 149, 151, 154, 160, 162, 171, 183, 186, 187, 189  
 Шевандін Д. М. – *I*: 581  
 Шевелєв І. Н. – *I*: 536  
 Шевельов Ю. – *I*: 605, 606  
 Шевєрницький В. В. – *I*: 28, 424, 425, 429, 449  
 Шевченко А. Ю. – *I*: 66  
 Шевченко О. К. – *II*: 90  
 Шевченко Т. Г. – *I*: 63, 162, 163, 182, 206, 430, 431, 432, 485, 614, 752; – *II*: 86, 90, 120, 175  
 Шевяков Л. Д. – *II*: 33  
 Шедль (Schedl) – *I*: 517, 624  
 Шека З. А. – *II*: 186  
 Шелюжко Л. А. – *I*: 495  
 Шельменко Н. Н. – *I*: 246, 280, 284  
 Шенберг Г. І. – *II*: 15, 21, 33, 70  
 Шепелева – *I*: 77, 96  
 Шептицький А. – *I*: 677  
 Шер Н. І – *I*: 70, 81, 296  
 Шерстюк Ф. Ю. – *I*: 131, 200, 240, 241, 348, 349, 640; – *II*: 49, 88, 120  
 Шило Г. Ф. – *I*: 339  
 Шилов Є. О. – *I*: 406; – *II*: 160, 186  
 Шиманський [М.] – *I*: 173  
 Шимон – *I*: 617  
 Шиндлер (Schindler) – *I*: 624  
 Шлемкевич М. – *I*: 533, 666, 667, 685, 692  
 Шмальгаузен І. І. – *I*: 46, 57, 121, 208, 209, 210, 231, 326, 364, 493; – *II*: 84, 123, 144  
 Шматько М. К. – *I*: 28, 428, 443, 456, 457, 664  
 Шмельова М. М. – *I*: 397  
 Шмідт [М. А.] – *I*: 166  
 Шмідт О. Ю. – *I*: 121, 707  
 Шмідт-Льоган – *I*: 34, 318, 509, 524  
 Шмітс (Smits) – *I*: 625  
 Шмугляков Л. С. – *I*: 152, 154, 155, 225, 226, 246, 280, 283, 284; – *II*: 27, 34, 53, 72, 78  
 Шовкуненко О. О. – *I*: 302; – *II*: 22, 49, 113, 121  
 Шоенгарт – *I*: 26  
 Шокол О. А. – *I*: 24, 227; – *II*: 186  
 Шоломін Ю. М. – *I*: 216  
 Шостенко Н. О. – *I*: 602  
 Шпет Г. Й. – *I*: 495  
 Шпетний О. Й. – *I*: 12, 13, 60, 66, 180; – *II*: 40, 52, 53, 72, 108, 126  
 Шпигоцький (Шпиговський) О. Г. – *II*: 157  
 Шпорр (Sporr) – *I*: 624  
 Шріро Е. Г. – *I*: 97, 726; – *II*: 21  
 Штаєрман І. Я. – *I*: 57, 69, 82, 122, 277, 297, 749; – *II*: 37, 142, 146  
 Штампфус (Stampfuss) Р. – *I*: 30, 32, 471, 494, 542, 673  
 Штандаррусс – *I*: 625  
 Штекель А. – *I*: 532  
 Штеліга – *I*: 607  
 Штепа К. Т. – *I*: 28, 429, 452, 495, 499  
 Штефан А. – *I*: 677

- Штокало Й. З. – *I*: 66, 297, 325, 650, 655; – *II*: 11, 22, 26, 29, 61, 69, 73, 76, 82, 92, 127, 135, 142, 143
- Штрикс – *I*: 617
- Штульман І. Ф. – *II*: 104
- Шугаєвський В. А. – *I*: 495, 534, 678
- Шульга З. П. – *I*: 91, 131, 132, 136, 142, 176, 182, 199, 208, 212, 216, 217, 218, 227, 229, 245, 258, 299, 300, 301, 302, 313, 315, 317, 324, 335, 344, 346, 703, 711; – *II*: 28, 46, 47, 49, 50, 51, 54, 61, 66, 67, 78, 79, 85, 87, 92, 94, 96, 100, 108, 111, 117, 120, 121, 130, 144, 145, 154, 158, 160, 163
- Шульга І. М. – *II*: 22, 27, 92
- Шульга П. Л. – *I*: 262, 646
- Шумський Ю. В. – *I*: 697
- Шухатович М. Ю. – *I*: 246; – *II*: 42, 120
- Щ**авинський В. І. – *II*: 191
- Щербаков [А.] – *II*: 90
- Щербаков М. М. – *I*: 24, 236, 237, 463
- Щур А. І. – *I*: 594
- Щурат В. Г. – *I*: 26, 37, 121, 315, 342, 345, 370, 376, 453, 561, 562, 605, 606, 652, 694; – *II*: 152, 180
- Щурат С. В. – *I*: 315, 342, 343, 606
- Щусєв О. В. – *II*: 166, 177, 189
- Ю**дін – *I*: 166
- Юдіна Н. Д. – *I*: 266, 324; – *II*: 41, 102
- Юр'єв В. Я. – *I*: 39, 390, 656; – *II*: 169, 192
- Юркевич В. Д. – *I*: 594
- Юрк Ю. Ю. – *II*: 12
- Юшков С. В. – *I*: 238; – *II*: 49, 120, 140
- Я**блоновський М. – *I*: 588
- Яворницький Д. І. – *I*: 341
- Яворський В. П. – *I*: 12, 57, 59, 120, 630; – *II*: 9, 11, 12, 14, 15, 27, 37, 53, 63, 65
- Яковкін А. О. – *I*: 644
- Яковлев А. – *I*: 693
- Яковлев О. С. – *I*: 708
- Якубович А. Є. – *II*: 104
- Ямпольський М. С. – *II*: 72
- Янке (Yancke) – *I*: 624
- Янкович Б. М. – *I*: 417, 657
- Янович В. К. – *I*: 136, 230, 246
- Яновський Ю. І. – *I*: 23, 24, 62, 182; – *II*: 9, 75, 81, 86, 93, 120
- Януков Н. П. – *I*: 325
- Янчев К. Т. – *II*: 99
- Янчов – *II*: 24
- Ярема Я. Я. – *I*: 342, 343, 606, 651
- Яснопольський Л. М. – *I*: 121, 198, 298, 299, 300; – *II*: 16, 28, 49, 52, 59, 67, 88, 95, 118, 120, 144
- Ястребов Ф. О. – *I*: 17, 336, 348; – *II*: 49, 53, 75, 100, 112, 120, 137, 140
- Яцків Я. С. – *I*: 644

## ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

- Австралія, держава – *I*: 365, 505, 661, 662  
Австрія, держава – *I*: 658, 661, 669, 685, 691, 692, 696; – *II*: 181, 186, 191  
Азербайджанська РСР, республіка – *II*: 166  
Азія, частина світу – *I*: 505  
Акимівка, село (Україна) – *I*: 577  
Ак-Куль, озеро – *I*: 292; – *II*: 95, 101  
Акмолінськ, місто (Казахстан) – *I*: 58  
Акмолінська область (Казахстан) – *I*: 208  
Актюбінська область (Казахстан) – *II*: 67  
Алма-Ата (тепер Алмати), місто (Казахстан) – *I*: 13, 74, 75, 117, 180, 222, 223, 767; – *II*: 19, 29, 37, 52, 53, 55, 61, 70, 114  
Алтайський край (Росія) – *II*: 81  
Америка (США), держава – *I*: 310, 392  
Америка, материк – *I*: 505  
Англія (Великобританія), держава – *I*: 39, 264, 310, 392, 651, 771, 772, 775; – *II*: 45, 192  
Аргентина, держава – *I*: 681  
Артемівськ, місто (Україна) – *I*: 197  
Архангельськ, місто (Росія) – *I*: 147  
Асканія-Нова, селище (Україна) – *I*: 576, 577  
Астрахань, місто (Росія) – *I*: 685  
Авгсбург (Аугсбург), місто (Німеччина) – *I*: 663  
Ауфкірхен, місто (Німеччина) – *I*: 690  
Африка, материк – *I*: 364, 365, 505  
Ашаффенбург, місто (Німеччина) – *I*: 680  
**Бабин Яр**, урочище (м. Київ, Україна) – *I*: 515, 590  
Баварія, регіон (Німеччина) – *I*: 690  
Базилевка, село (Росія) – *I*: 72  
Баку, місто (Азербайджан) – *I*: 79, 188, 256, 261, 735, 754, 756; – *II*: 134, 188  
Барнаул, місто (Росія) – *II*: 81  
Батієва гора, історична місцевість (м. Київ, Україна) – *I*: 523, 576, 623  
Башкирія (тепер Башкортостан), автономна республіка (Росія) – *I*: 14, 16, 18, 20–23, 51, 63, 69, 82, 83, 85, 86, 102, 146, 158–161, 168, 186, 188, 189, 191, 259–262, 269, 270, 298, 305, 306, 328, 335, 741, 742, 745, 748, 750, 753, 756, 758, 762, 763, 767; – *II*: 45, 76, 79, 97, 98, 164  
Башкирська АРСР, БАРСР, (тепер Башкортостан), автономна республіка (Росія) – *I*: 12–14, 16–18, 20–22, 46, 48, 50, 60, 69, 73–76, 78, 82–87, 92, 94–96, 101, 103, 104, 112, 123, 151, 155, 160, 161, 179, 186, 189, 190, 191, 250, 256, 260–262, 269, 270, 275, 276, 281, 285, 292, 630, 648, 720, 722, 729, 732, 733, 738, 739, 741, 748, 750, 751, 753, 754, 756, 757–762, 770; – *II*: 12, 13, 16, 22, 24–26, 30, 57, 58, 62, 64, 69, 82, 85, 99, 122, 124  
Белградський район (Україна) – *I*: 368  
Бельгія, держава – *I*: 661  
Бенген (Берген), місто (Німеччина) – *I*: 383  
Бентшен (Збоншинь), місто (Польща) – *I*: 621–624  
Бердичів, місто (Україна) – *I*: 630  
Бердичівський район (Україна) – *I*: 678  
Бердянськ, місто (Україна) – *I*: 67, 665  
Бердянщина, регіон (Україна) – *I*: 665

- Бережани, місто (Україна) – *I*: 674  
Бересточа, село (Україна) – *I*: 671  
Берклі Гейт, місто (США) – *I*: 660  
Берлін, місто (Німеччина) – *I*: 29, 459, 473, 475, 477, 541, 615, 616, 620, 628, 659, 673, 676, 688, 696, 715, 779; – *II*: 183  
Бернберг, місто (Німеччина) – *I*: 625  
Бессарабія, історична область – *I*: 25  
Бирок, місцевість (Башкортостан, Росія) – *I*: 138  
Біла Церква, місто (Україна) – *I*: 423, 523, 604, 608, 622; – *II*: 163, 172, 176, 192  
Біла, річка – *I*: 86, 188, 189, 275, 291, 292, 743, 758; – *II*: 18, 53, 61, 70  
Білгород-Дністровський, місто (Україна) – *I*: 368, 377  
Білорецьк, місто (Росія) – *II*: 101  
Білорусь, держава – *I*: 46, 364, 670  
Білоруська РСР, республіка – *I*: 361, 369  
Білоцерківський район (Україна) – *I*: 594  
Бірмінгем, місто (США) – *I*: 683  
Благовещенськ, місто (Росія) – *I*: 156  
Богдани, село (Україна) – *I*: 664  
Богуслав, місто (Україна) – *II*: 176  
Божедарівський район (Україна) – *I*: 521  
Бойківщина, історико-етнографічна область (Україна) – *I*: 341  
Бонн, місто (Німеччина) – *I*: 684  
Борислав, місто (Україна) – *I*: 662  
Борисоглебськ, місто (Росія) – *I*: 682  
Бориспільський район (Україна) – *I*: 576  
Борове, місто (Казахстан) – *I*: 208, 209, 219  
Бородинський район (Україна) – *I*: 368  
Бостон, місто (США) – *I*: 665  
Боярка, місто (Україна) – *I*: 523, 576, 622  
Брендорф, село (Німеччина) – *I*: 383, 620  
Бреслау, місто (Німеччина) – *I*: 778  
Бромберг (тепер Бидгощ), місто (Польща) – *I*: 624  
Будапешт, місто (Угорщина) – *I*: 567  
Буенос-Айрес, місто (Аргентина) – *I*: 696
- Буковина, історична область – *I*: 337, 338, 341, 345, 346, 362, 658, 660; – *II*: 168, 170  
Буримка, село (Україна) – *I*: 680  
Бурштин, місто (Україна) – *I*: 660  
Бухара, місто (Узбекистан) – *II*: 52, 53  
Бухарест, місто (Румунія) – *I*: 326, 358, 375, 385, 661, 686; – *II*: 155  
Буча, місто (Україна) – *I*: 515  
Бучакський уступ (Україна) – *I*: 312  
Бучач, місто (Україна) – *I*: 689
- В**'язівка, село (Україна) – *I*: 646  
Ваймар, місто (Німеччина) – *I*: 690  
Валахія (Волощина), історична область (Румунія) – *I*: 577, 670  
Варшава, місто (Польща) – *I*: 668, 688, 691, 695  
Ватикан, держава – *I*: 670  
Вашингтон, місто (США) – *I*: 696  
Відень, місто (Австрія) – *I*: 659–661, 672, 673, 685, 687, 689, 694, 696; – *II*: 183  
Вільно (тепер Вільнюс), місто (Литва) – *I*: 513  
Вінницька область (Україна) – *I*: 25, 695; – *II*: 178  
Вінниця, місто (Україна) – *I*: 33, 587, 608, 609, 666, 676  
Вовків, село (Україна) – *I*: 658  
Волинська область (Україна) – *I*: 663  
Волинь, історико-етнографічна область (Україна) – *I*: 25, 26, 29, 263, 459, 473, 474, 576, 604, 677  
Вологда, місто (Росія) – *I*: 147  
Волчанськ, місто (Україна) – *I*: 627  
Ворожба, село (Україна) – *I*: 663  
Воронеж, місто (Росія) – *I*: 92, 223, 642, 690, 701; – *II*: 25, 60  
Воронезька область (Росія) – *II*: 110  
Вороньків, село (Україна) – *I*: 680  
Ворошиловград (тепер Луганськ), місто (Україна) – *I*: 111, 119, 124; – *II*: 38  
Ворошиловградська (тепер Луганська) область, (Україна) – *I*: 90; – *II*: 178  
Вятка, місто (Росія) – *I*: 655

- Гадинківці, село (Україна) – *I*: 658
- Галичина, історична область (Україна) – *I*: 25, 27, 340, 341, 425, 438, 439, 453, 473, 474, 607, 653, 660–662, 665, 666, 668, 669, 687, 688, 690–692
- Галле, місто (Німеччина) – *I*: 684
- Гамбург, місто (Німеччина) – *I*: 493
- Генічеський район (Україна) – *I*: 576, 577
- Геттінген, місто (Німеччина) – *I*: 523, 659
- Голосієво, район (м. Київ, Україна) – *I*: 356, 523, 622; – *II*: 143, 153
- Голосіївський ліс (м. Київ, Україна) – *I*: 644, 651; – *II*: 151
- Гористе, село (Україна) – *I*: 576
- Городище, місто (Україна) – *I*: 681
- Горький (тепер Нижній Новгород), місто (Росія) – *I*: 699
- Грабов, село (Білорусь) – *I*: 384; – *II*: 173
- Далем, місто (Німеччина) – *I*: 493
- Данія, держава – *I*: 394
- Данцінг (Гданськ), місто (Польща) – *I*: 33
- Дармштадт, місто (Німеччина) – *I*: 637
- Дениші, село (Україна) – *I*: 657
- Дерпт (тепер Тарту), місто (Естонія) – *I*: 624
- Десна, річка – *I*: 648, 666
- Дмитровськ (тепер Дмитровськ-Орловський), місто (Росія) – *I*: 684
- Дніпро, річка – *I*: 257, 258, 423, 531, 532, 540, 646, 666, 781
- Дніпровсько-Донецька западина (Україна) – *I*: 260, 655
- Дніпропетровськ, місто (Україна) – *I*: 10, 12, 26, 33, 38, 39, 49, 51, 64, 244, 245, 328, 363, 405, 467, 505, 507, 514, 519, 521, 527, 529, 531, 535, 541, 544, 577, 580, 608, 646, 675, 677; – *II*: 116, 135, 178, 180
- Дніпропетровська область (Україна) – *I*: 44, 308, 520, 530
- Дністер, річка – *II*: 173
- Дністровський лиман (Україна) – *I*: 368
- Донбас (Донецький басейн), регіон (Україна) – *I*: 21, 67, 68, 154, 173, 191, 245, 246, 260, 263, 275, 276, 305, 337, 482, 519, 677, 757, 764; – *II*: 45, 58, 59, 81, 87, 88, 101, 122, 142
- Донецьк, місто (Україна) – *I*: 39
- Дрезден, місто (Німеччина) – *I*: 399, 684
- Дрогобицька область (Україна) – *I*: 672
- Дрюківщина, село (Україна) – *I*: 628
- Дунай, річка – *I*: 368
- Ел-Кагун, місто (США) – *I*: 692
- Ельберфельд (тепер Вупперталь), місто (Німеччина) – *I*: 683
- Ериче, місто (Італія) – *I*: 667
- Естонія, держава – *I*: 674
- Євпаторія, місто (Україна) – *I*: 634
- Євразія, материк – *I*: 681
- Європа, частина світу – *I*: 25, 326, 439, 540, 646, 660, 671, 678
- Єрван, місто (Вірменія) – *II*: 63
- Житомир, місто (Україна) – *I*: 26, 523, 677
- Житомирська область (Україна) – *I*: 308, 312, 657, 673
- Житомирщина, регіон (Україна) – *I*: 678
- Жовтневий район (м. Київ, Україна) – *I*: 782
- Жуличі, село (Україна) – *I*: 689
- Заворичі, село (Україна) – *I*: 576
- Загреб, місто (Хорватія) – *I*: 532
- Зайкани, село (Молдова) – *I*: 675
- Закарпатська область (Україна) – *I*: 44, 693
- Закарпатська Україна (Закарпаття), історико-географічна область (Україна) – *I*: 25, 337, 338, 340, 341, 345, 346, 397, 653; – *II*: 176
- Закупне, селище (Україна) – *I*: 604
- Запоріжжя, місто (Україна) – *I*: 520, 521
- Зарічеве, село (Україна) – *I*: 693
- Заспа, озеро (Україна) – *I*: 257, 312
- Західна Європа, регіон – *I*: 505, 534, 660

- Західна Польща, регіон – **I**: 779  
 Західна Росія, регіон – **I**: 512  
 Західна Україна, регіон – **I**: 25, 37, 40, 337–340, 347, 360, 362, 376, 497, 652, 653, 661, 687; – **II**: 170, 173, 180  
 Західний Донбас, регіон (Україна) – **I**: 262  
 Збруч, річка – **I**: 473  
 Звенигородка, місто (Україна) – **I**: 425, 719  
 Звіринець, історична місцевість (м. Київ, Україна) – **I**: 651  
 Златоуст, місто (Росія) – **II**: 11  
 Золотонощина, регіон (Україна) – **I**: 442  
 Золочів, місто (Україна) – **I**: 674, 691  
 Zubovo-Полянськ (Зубова Поляна), селище (Росія) – **I**: 148
- І**ваново, місто (Росія) – **II**: 115  
 Івано-Франківська область (Україна) – **I**: 659, 660, 687, 691, 694  
 Ізмаїл, місто (Україна) – **I**: 368  
 Ізмаїльська область (Україна) – **I**: 368, 695  
 Ільковичі, село (Україна) – **I**: 668  
 Інсбрук, місто (Австрія) – **I**: 688  
 Іркутськ, місто (Росія) – **I**: 13, 15, 132, 147; – **II**: 15, 17, 19, 53, 87, 102, 114, 119  
 Іспер, місто (Австрія) – **I**: 661  
 Італія, держава – **I**: 25, 667, 670  
 Ішимбаєво (Ішимбай), місто (Росія) – **I**: 137, 151; – **II**: 44, 58, 61, 62
- Й**ошкар-Ола, місто (Росія) – **I**: 148
- К**авказ, регіон – **I**: 25, 319, 577  
 Кагановичський район (м. Київ, Україна) – **I**: 780  
 Казань, місто (Росія) – **I**: 173, 557, 767; – **II**: 16, 39, 50, 53, 55, 58, 60  
 Казахстан, держава – **I**: 13, 17, 156, 187, 305, 658, 750; – **II**: 52  
 Казахська РСР, республіка – **I**: 208; – **II**: 70  
 Кам'янець-Подільська область (Україна) – **II**: 178  
 Кам'янець-Подільський, місто (Україна) – **I**: 33, 587, 604  
 Кам'янець-Струмилов (тепер Кам'янка-Бузька), місто (Україна) – **I**: 658  
 Канада, держава – **I**: 662, 689; – **II**: 188  
 Кандри-Куль, озеро – **I**: 149, 151, 190, 262, 292, 729; – **II**: 50, 70  
 Канів, місто (Україна) – **I**: 162, 423, 663, 713  
 Карадаг, гірський масив (Україна) – **I**: 318, 319, 321, 322, 539  
 Каракуба, село (Україна) – **I**: 67  
 Карельська АРСР (тепер Карелія), автономна республіка (Росія) – **I**: 673  
 Карпати, гірський масив (Україна) – **I**: 648; – **II**: 155  
 Картали, село (Молдова) – **I**: 368  
 Катеринослав (тепер Дніпропетровськ), місто (Україна) – **I**: 628, 630, 646  
 Катовиці (Катовіце), місто (Польща) – **I**: 673  
 Кемерово, місто (Росія) – **I**: 168  
 Кенігсберг (тепер Калінінград), місто (Росія) – **I**: 382, 398, 622, 623, 778; – **II**: 183  
 Кзил-Орда (тепер Кизилорда), місто (Казахстан) **II**: – 52, 53  
 Київ, місто (Україна) – **I**: 10, 11, 14, 24, 26, 27, 30–34, 36, 38, 39, 41, 45, 48, 49, 51, 55, 56, 58, 60, 74, 75, 121, 138, 144, 172, 173, 207, 209, 219, 222, 227, 229, 230, 231, 234, 236, 242–245, 251, 252, 254, 255, 257, 258, 260, 263–265, 267, 268, 271, 273, 274, 278, 286–288, 291, 294, 298, 301–306, 308, 309, 312, 313, 315–319, 321, 325–330, 335–338, 340, 341, 344, 347–351, 356, 357, 359, 360, 362, 363, 370–381, 383, 385, 386, 388–400, 405, 412, 413, 417, 419, 423–425, 427, 429–434, 437–441, 445–449, 451, 452, 456–458, 461, 463, 464, 466, 468, 469, 471, 474, 483, 484, 486–488, 490, 492, 494–496, 498, 500–505, 508, 512, 513, 515, 517, 518, 522, 523, 534–537, 540–542, 546, 551, 555, 556, 564–566, 568, 574, 576, 587, 589, 591, 594, 602–604,

- 606, 608, 609, 613, 614, 616, 619–624, 626–628, 630, 633, 634, 637, 642–644, 647, 650–652, 657, 660, 661, 663–666, 674–678, 680–684, 686, 692, 693, 697, 702–706, 708–714, 717, 772, 773, 775, 777, 779–783; – **II**: 7, 9, 14, 29, 37, 42, 69, 109, 111, 112, 115–130, 134–137, 140, 141, 143, 145, 146, 148, 150–156, 158–166, 168, 169, 171, 173–175, 177–180, 182, 183, 185, 187, 189, 190–192
- Київська область (Україна) – **I**: 44, 227, 308, 312, 349, 647, 680
- Київський район (Україна) – **I**: 312
- Київщина, регіон (Україна) – **I**: 300, 680, 693
- Киргизія (тепер Киргизстан), держава – **I**: 661, 730
- Китаєво, історична місцевість (м. Київ, Україна) – **I**: 523, 576, 623
- Кишинів, місто (Молдова) – **I**: 675
- Кілійський район (Україна) – **I**: 368
- Кіровоград, місто (Україна) – **I**: 648
- Кіровоградська область (Україна) – **I**: 308
- Кіровський район (м. Київ, Україна) – **I**: 776
- Клуж, місто (Румунія) – **II**: 155
- Ковель, місто (Україна) – **I**: 663
- Козацьке, село (Україна) – **I**: 632
- Козелець, місто (Україна) – **I**: 645
- Коломия, місто (Україна) – **I**: 674
- Комсомольськ, місто (Україна) – **II**: 124
- Комсомольськ-на-Амурі, місто (Росія) – **I**: 243
- Конча, озеро (Україна) – **I**: 257, 258, 312
- Конюхів, село (Україна) – **I**: 661
- Копейськ (Копейськ), місто (Росія) – **I**: 12, 15, 85, 113, 117, 180, 222, 224, 278, 280, 281, 283, 286, 740; – **II**: 15, 23, 61, 63, 107
- Копенгаген, місто (Данія) – **I**: 394
- Коросне, село (Україна) – **I**: 692
- Корсунський район (Україна) – **I**: 576
- Корсунь, село (Україна) – **I**: 67
- Корчувате, село (Україна) – **I**: 674
- Краків, місто (Польща) – **I**: 26, 33, 384, 453, 454, 473, 485, 496, 498, 522, 532, 547, 580, 587, 616, 623, 662, 667, 668, 670, 671, 673, 674, 688–691, 693, 696, 778; – **II**: 173
- Крамарівка, село (Польща) – **I**: 668
- Красна, село (Польща) – **I**: 674
- Красноводськ, (тепер Туркменбаші), місто (Туркменістан) – **I**: 79
- Красноусольськ, місто (Башкортостан, Росія) – **I**: 137, 149, 262
- Красноярськ, місто (Росія) – **I**: 281, 646
- Крегулець, село (Україна) – **I**: 688
- Кременчук, місто (Україна) – **I**: 485, 521, 531, 633, 667
- Кременчуцьке водосховище (Україна) – **I**: 408
- Кремінна, село (Україна) – **I**: 643
- Кривий Ріг, місто (Україна) – **I**: 67, 519, 604, 631
- Криворівня, місто (Україна) – **I**: 690
- Крим, автономна республіка (Україна) – **I**: 10, 12, 26, 228, 317, 321, 328–330, 409, 540, 577, 609, 621, 624, 628, 630, 631, 646, 668, 672
- Кузбас (Кузнецький басейн), регіон (Росія) – **I**: 733; – **II**: 19
- Кузнецьк, місто (Росія) – **I**: 168
- Куйбишев (тепер Самара), місто (Росія) – **I**: 18, 56, 73, 88, 114, 747; – **II**: 18, 24, 36, 52, 53
- Куйбишевська (тепер Самарська) область (Росія) – **II**: 58
- Кукарка, слобода (тепер Советськ), місто (Росія) – **I**: 638
- Курганська область (Росія) – **I**: 225, 285
- Курська область (Росія) – **II**: 110, 178
- Кустанай, місто (Казахстан) – **I**: 121
- Кустанайська область (Казахстан) – **I**: 153
- Лейпциг, місто (Німеччина) – **I**: 684
- Лемківщина, етнічна територія (Україна) – **I**: 25
- Ленінград (тепер Санкт-Петербург), місто (Росія) – **I**: 121, 311, 655; – **II**: 171, 172, 183
- Лиманський район (Україна) – **I**: 368
- Лисичанськ, місто (Україна) – **I**: 312

- Лисяча балка, місцевість (Україна) – *I*: 312
- Литва, держава – *I*: 670
- Лівінгстон, місто (США) – *I*: 667
- Лівобережна Україна, регіон – *I*: 34, 35, 299, 479, 482, 528, 529, 678, 764
- Лондон, місто (Великобританія) – *I*: 173
- Лука (тепер Озерне), село (Україна) – *I*: 667
- Львів, місто (Україна) – *I*: 10, 25–27, 35, 37–39, 41, 44, 48, 49, 121, 223, 313–315, 335, 337–339, 340, 344–347, 364, 369, 370, 376, 378–380, 394, 395, 403, 410, 418, 426, 435, 436, 438–440, 452, 454, 474, 475, 478, 479, 496, 497, 532, 533, 535, 547, 556, 558, 561, 580, 605, 614, 650, 652–655, 658, 659, 617, 623, 660–663, 666–674, 677, 687–696, 712, 783; – *II*: 138, 139, 143, 144, 146, 152, 153, 156–158, 163, 166, 168–170, 174–179, 183, 187, 188, 191, 193
- Львівська область (Україна) – *I*: 44, 627, 650, 658, 662, 664, 667, 668, 672–674, 688, 689, 691, 692
- Львівщина, регіон (Україна) – *I*: 659, 661, 669
- Магнітогорськ**, місто (Росія) – *II*: 31, 96
- Майнц, місто (Німеччина) – *I*: 678
- Макіївка, місто (Україна) – *I*: 67
- Мала Салтанівка, село (Україна) – *I*: 540, 576
- Мануйлівка, село (Україна) – *I*: 604
- Маріуполь, місто (Україна) – *I*: 635
- Марсель, місто (Франція) – *I*: 662
- Межевський район (Україна) – *I*: 262
- Межиріч, село (Україна) – *I*: 635
- Мелітопольщина, регіон (Україна) – *I*: 263
- Миколаїв, місто (Україна) – *I*: 26, 138, 677
- Миколаївська область (Україна) – *I*: 25, 695; – *II*: 112
- Миронівка, місто (Україна) – *I*: 308
- Мислославів, місто (Польща) – *I*: 383
- Міндяк, селище (Башкортостан, Росія) – *I*: 157
- Мінськ, місто (Білорусь) – *I*: 541
- Міттенвальд, місто (Німеччина) – *I*: 662
- Млава, місто (Польща) – *I*: 671
- Мокрий яр, історична місцевість (м. Київ, Україна) – *I*: 651
- Мокряни, село (Україна) – *I*: 628
- Молдавія (тепер Молдова), держава – *I*: 577, 670, 675; – *II*: 155, 176, 185
- Молдавська РСР, республіка – *I*: 368, 385; – *II*: 155, 173
- Молотов (тепер Перм), місто (Росія) – *II*: 47, 114
- Мордовія, автономна республіка (Росія) – *I*: 694
- Москва, місто (Росія) – *I*: 11, 21–23, 44, 45, 48, 69, 114, 121, 132, 134, 136, 148, 164, 166, 173, 174, 188, 201, 206–210, 214–221, 224, 226–228, 236, 238, 240, 241, 243–246, 248, 250, 253, 263, 268, 271, 273, 275, 277, 286, 287, 294, 299, 322, 328–330, 332, 335, 338, 340, 349, 361, 366, 369, 378, 400, 405, 556, 590, 624, 626–628, 630, 632, 633, 638, 641, 655, 660, 674, 682, 685, 687, 693, 708, 767–772; – *II*: 32, 36, 39, 41, 45, 52, 60, 62, 63, 65, 73–75, 78, 86, 87, 92, 95–98, 100–117, 119, 120, 122–127, 137, 139, 144, 146, 154, 157, 159, 162, 167, 169, 171–174, 176, 177, 179, 181, 183, 186, 189–191
- Мутин, село (Україна) – *I*: 665
- Мюнхеберг (Мюнхберг), місто (Німеччина) – *I*: 493
- Мюнхен, місто (Німеччина) – *I*: 223, 660, 661, 663, 664, 673, 678, 680, 685, 691, 692, 696
- Надніпрянська Україна**, регіон – *I*: 666
- Надніпрянщина, регіон (Україна) – *I*: 332, 333, 474
- Нейдорф, село (Німеччина) – *I*: 383, 779
- Нижній Новгород, місто (Росія) – *I*: 676



- Нижній Тагіл, місто (Росія) – **I:** 12, 19, 74, 75, 117, 121, 180, 288, 768; – **II:** 96, 107
- Нідерланди, держава – **I:** 52
- Ніжин, місто (Україна) – **I:** 679
- Нікополь, місто (Україна) – **I:** 531, 604
- Нікопольський район (Україна) – **I:** 520
- Німеччина, держава – **I:** 10, 22, 25, 27, 31–33, 38, 52, 55, 205, 210, 223, 367, 374, 381–383, 391, 392, 396–400, 413, 578, 580, 589, 590, 593, 613, 625, 637, 638, 660–664, 667, 668, 670, 671, 674, 675, 677–679, 681, 683–685, 689, 690–692, 695, 696, 749, 778, 782; – **II:** 154, 163, 172, 176, 181, 183, 186, 191, 192
- Нові Сонч, село (Польща) – **I:** 671
- Новогеоргієвськ, місто (Україна) – **I:** 684
- Новоіванівський район (Україна) – **I:** 368
- Новоолексіївка, село (Україна) – **I:** 576
- Новосибірськ, місто (Росія) – **I:** 15; – **II:** 67, 81
- Новосибірська область (Росія) – **I:** 83
- Новотроїцьке, село (Україна) – **I:** 67
- Норильськ, місто (Росія) – **I:** 20
- Нуше, село (Україна) – **I:** 691
- Нью-Йорк, місто (США) – **I:** 660, 685, 696
- Об**нінськ, місто (Росія) – **I:** 634
- Одеса, місто (Україна) – **I:** 10, 26, 33, 35, 39, 45, 52, 138, 380, 446, 485, 486, 531, 577, 583–587, 599, 609, 611, 612, 618, 619, 630, 649, 675, 676, 686, 687, 695, 714, 716
- Одеська область (Україна) – **I:** 25, 44, 69; – **II:** 112
- Олау (тепер Олава), місто (Польща) – **I:** 384, 778
- Олександрівка, село (Росія) – **I:** 628
- Олександрія, місто (Україна) – **I:** 425
- Олесніці, село (Польща) – **I:** 696
- Ольвія, заповідник (Україна) – **I:** 336, 377
- Омськ, місто (Росія) – **II:** 47
- Орловська область (Росія) – **II:** 110
- Осмолода, село (Україна) – **I:** 691
- Охлебніно, місто (Росія) – **I:** 80; – **II:** 44, 95
- П**'ятигорськ, місто (Росія) – **I:** 68, 121
- Панові Кусти, село (Росія) – **I:** 695
- Париж, місто (Франція) – **I:** 634, 646, 678
- Парсек (Пассейк), місто (США) – **I:** 692
- Пенза, місто (Росія) – **I:** 628
- Первоуральськ, місто (Росія) – **I:** 167
- Переволочна, село (Україна) – **I:** 664
- Перемишль, місто (Польща) – **I:** 392, 393, 658, 668, 692
- Переяслав-Хмельницький, місто (Україна) – **I:** 377; – **II:** 167
- Петербург (тепер Санкт-Петербург), місто (Росія) – **I:** 663, 668
- Петровський Рудник, селище (Україна) – **I:** 627
- Печерський район (м. Київ, Україна) – **I:** 780
- Пиздри, місто (Польща) – **I:** 383
- Пилява, село (Україна) – **I:** 692
- Південна Татарія, регіон – **II:** 16
- Південна Україна, регіон – **I:** 574; – **II:** 185
- Південний Буг, річка – **I:** 666; – **II:** 8
- Південний Урал, регіон (Росія) – **I:** 21, 188, 191, 258, 260, 261, 269, 756, 758, 762, 763; – **II:** 59, 63
- Південно-Західна Росія, регіон – **I:** 365
- Південно-Східна Європа, регіон – **I:** 375
- Півніщина, село (Україна) – **I:** 640
- Північна Америка, материк – **I:** 159
- Північна Башкирія, регіон (Росія) – **II:** 16
- Північна Буковина, регіон (Україна) – **I:** 25
- Північний Кавказ, регіон – **I:** 121
- Підляшшя, історико-етнографічна область (Польща) – **I:** 25
- Поволжя, регіон (Росія) – **I:** 22, 750, 763
- Поділ, історична місцевість (м. Київ, Україна) – **I:** 512, 515
- Поділля, регіон (Україна) – **I:** 26, 680

- Познань, місто (Польща) – *I*: 33, 232, 383, 587, 602, 603, 616, 620, 622–624, 778, 779; – *II*: 173, 174
- Познань, річка – *I*: 779
- Покровськ, місто (Росія) – *I*: 628
- Полісся, регіон (Україна) – *I*: 522, 648
- Полонне, місто (Україна) – *I*: 604
- Полтава, місто (Україна) – *I*: 138, 226, 228, 303, 328–330, 576, 638, 639, 649; – *II*: 108, 109, 114, 116, 119, 124, 126, 155
- Полтавська область (Україна) – *I*: 664, 671, 684
- Полтавщина, регіон (Україна) – *I*: 671, 679
- Польща, держава – *I*: 25, 38, 376, 392, 399, 660, 668, 670, 671, 673, 674, 683, 688, 689, 691, 695, 696, 778; – *II*: 183
- Посяння, регіон – *I*: 25
- Правобережна Молдавія, регіон – *I*: 675
- Правобережна Україна, регіон – *I*: 448, 522
- Прага, місто (Чехія) – *I*: 121, 374, 387–389, 473, 658, 661, 663, 665, 667, 671–674, 688, 689, 691, 696
- Пржевальськ (тепер Каракол), місто (Киргизстан) – *I*: 661
- Приволжя, регіон (Росія) – *I*: 263
- Прикарпаття, регіон (Україна) – *I*: 655, 690
- Прикаспійська смуга, регіон – *I*: 756
- Прилипка, місто (Україна) – *I*: 427, 428
- Прип'ять, річка – *I*: 648
- Приуралля, регіон (Росія) – *I*: 269, 758
- Причорномор'я, регіон (Україна) – *I*: 577
- Протеси, село (Україна) – *I*: 659
- Прохорівка, село (Україна) – *I*: 462, 679
- Пуща-Водиця, селище (Україна) – *I*: 576, 651
- Р**атибор, місто (Польща) – *I*: 383, 778
- Ревель (тепер Таллінн), місто (Естонія) – *I*: 674
- Регенсбург, місто (Німеччина) – *I*: 683
- Рейнська область (Німеччина) – *I*: 683
- Ренійський район (Україна) – *I*: 368
- Речиця, місто (Білорусь) – *I*: 636
- Рибінськ, місто (Росія) – *I*: 683
- Рим, місто (Італія) – *I*: 691
- Рівне, місто (Україна) – *I*: 26, 478, 479, 495, 502, 504, 518, 546, 550, 555, 559, 561, 564, 573, 586, 587, 677
- Рогатин, місто (Україна) – *I*: 660, 694
- Розвадів, село (Україна) – *I*: 692
- Розовка, село (Україна) – *I*: 576
- Ромни, місто (Україна) – *I*: 684
- Росія, держава – *I*: 25, 34, 43, 44, 45, 482, 505, 667, 670
- Ростовська область (Росія) – *II*: 178
- Росток, місто (Німеччина) – *I*: 392
- РСФСР, республіка – *I*: 311
- Рудки, місто (Україна) – *I*: 669
- Румунія, держава – *I*: 25, 28, 38, 52, 358, 375, 385, 398, 399, 585, 599, 611, 626, 660, 661, 675, 686, 695; – *II*: 155, 172, 176, 180, 184
- Рур, регіон (Німеччина) – *I*: 683
- С**аки, місто (Україна) – *I*: 146
- Самара, річка – *I*: 514, 531, 532
- Санкт-Петербург, місто (Росія) – *I*: 162
- Сан-Франциско, місто (США) – *I*: 46, 369, 627; – *II*: 168
- Саратов, місто (Росія) – *I*: 92, 697, 747; – *II*: 55
- Саратовська область (Росія) – *II*: 58, 178
- Саратовський район (Україна) – *I*: 368
- Сарни, місто (Україна) – *I*: 522, 576
- Сарсель, місто (Франція) – *I*: 671
- Свердловськ (тепер Єкатеринбург), місто (Росія) – *I*: 13, 15, 21, 121, 167, 173, 176, 180, 214, 224, 736, 767; – *II*: 11, 15, 23, 31, 32, 42, 52, 58, 62, 70, 75, 76, 79, 106, 123
- Святогорськ, місто (Україна) – *II*: 36
- Святошино, район (м. Київ, Україна) – *I*: 651
- Семенівка, місто (Україна) – *I*: 686
- Сеньківка, село (Україна) – *I*: 680
- Сербинівці, селище (Україна) – *I*: 604
- Сербія, держава – *II*: 158
- Середнє Придністров'я, регіон – *I*: 649

- Середня Азія, регіон – *I*: 22, 151, 263, 305, 655
- Середня Наддніпрянина, регіон (Україна) – *I*: 332, 333
- Сибір, регіон (Росія) – *I*: 92, 113, 156, 334, 365, 513, 668, 691, 692
- Сихів, село (Україна) – *I*: 688
- Сілезія, регіон (Центральна Європа) – *I*: 580, 675
- Сімеїз, місто (Україна) – *I*: 138
- Сімферополь, місто (Україна) – *I*: 318, 319, 321, 636, 675
- Скоморохи, село (Україна) – *I*: 650
- Слов'янськ, місто (Україна) – *I*: 197
- Словаччина, держава – *I*: 25
- Сміла, місто (Україна) – *I*: 681
- Сновськ (тепер Щорс), місто (Україна) – *I*: 629
- Солом'янка, історична місцевість (м. Київ, Україна) – *I*: 523, 651
- Сосниця, місто (Україна) – *I*: 664
- Софія, місто (Болгарія) – *I*: 326; – *II*: 151
- Сочі, місто (Росія) – *I*: 121, 698
- СРСР, держава – *I*: 10, 11, 13–16, 18, 19, 21, 22, 25, 39, 44, 46, 51, 55, 63, 66, 71, 72, 74, 75, 81, 139, 142, 159, 171, 188, 202, 203, 208, 211, 243, 249, 264, 270, 277, 282, 305, 306, 308, 332, 333, 351, 352, 353, 365, 388, 389, 393, 400, 407, 413, 512, 580, 608, 609, 612, 630, 637, 638, 649, 650, 699, 750, 752, 756, 758, 765, 771; – *II*: 15, 19, 22, 29, 31, 33, 49, 57, 64, 75, 105, 125, 166, 179
- Сталінград, (тепер Волгоград), місто (Росія) – *I*: 734
- Сталіно (тепер Донецьк), місто (Україна) – *I*: 224, 519
- Сталінськ, місто (Росія) – *I*: 83, 103
- Станіслав (тепер Івано-Франківськ), місто (Україна) – *I*: 532, 668, 674
- Станіславська (тепер Івано-Франківська) область (Україна) – *I*: 672
- Старокозацький район (Україна) – *I*: 368
- Старосілля, село (Україна) – *I*: 423, 462, 540; – *II*: 183
- Стерлітамак, місто (Росія) – *I*: 15, 83, 125, 732; – *II*: 94, 99
- Стила, село (Україна) – *I*: 67
- Столипіно, село (Росія) – *I*: 681
- Стрий, місто (Україна) – *I*: 668, 673
- Стугна, річка – *I*: 540
- Ступнім, село (Україна) – *I*: 647
- Суворівський район (Україна) – *I*: 368
- Судженськ, село (Росія) – *I*: 629
- Сулін, місто (Росія) – *I*: 67
- Сумська область (Україна) – *I*: 663, 665
- Сушківка, село (Україна) – *I*: 680
- Східна Європа, регіон – *I*: 566, 667, 674
- Східна Прусія, регіон – *I*: 683
- Східна Україна, регіон – *I*: 505, 506, 519, 521
- США, держава – *I*: 39, 264, 627, 651, 660, 662–665, 667–680, 683, 685, 689, 692, 771, 772, 775; – *II*: 192
- Таврія, історична місцевість (Україна) – *I*: 677
- Таллінн, місто (Естонія) – *I*: 631, 674
- Тамбовська область (Росія) – *I*: 695
- Тарнове, місто (Польща) – *I*: 673
- Татарбунарський район (Україна) – *I*: 368
- Ташкент, місто (Узбекистан) – *I*: 121, 165, 328, 330; – *II*: 31, 32, 43, 61, 90, 110
- Тбілісі, місто (Грузія) – *I*: 309, 693
- Тернопіль, місто (Україна) – *I*: 658, 659, 668, 674
- Тернопільська область (Україна) – *I*: 658, 672, 688, 689, 691
- Тимішоара, місто (Румунія) – *I*: 686
- Тирасполь, місто (Молдова) – *I*: 695
- Тисмениця, село (Україна) – *I*: 687
- Томаківка, село (Україна) – *I*: 678
- Томськ, місто (Росія) – *I*: 121, 644; – *II*: 22
- Тубінськ (тепер Тубінський), селище (Росія) – *I*: 157
- Тузлівський район (Україна) – *I*: 368
- Туймазинський район (Башкортостан, Росія) – *I*: 299
- Туреччина, держава – *I*: 668, 670

- Туркменія (Туркменістан), держава – **II**: 90
- Тустановичі, село (Україна) – **I**: 662
- Угорщина, держава – **I**: 25, 35, 52, 375, 399, 668, 670, 693; – **II**: 172, 191
- Ужгород, місто (Україна) – **I**: 397, 552, 567, 693
- Узбекистан, держава – **I**: 165, 187, 750, 753
- Україна, держава – **I**: 10, 12, 20, 21, 23–26, 28, 29, 32–36, 39, 41–45, 47–50, 52, 62, 63, 91–94, 98, 106, 107, 109, 110, 112, 113, 115, 117, 118, 142, 143, 154, 168, 173–175, 181, 186, 191, 198, 199, 201, 210, 211, 224, 226, 228, 238, 241, 242, 244, 252, 260, 262–264, 269, 275, 287, 298–301, 304–306, 308, 310, 321, 325, 326, 333, 336, 339–341, 347, 349, 355, 356, 364, 374, 376, 377, 387, 390, 392, 398, 406–408, 410, 412–414, 425, 448, 454, 455, 459, 462, 482, 492, 495, 502–507, 512, 517, 520, 522, 525, 531, 535, 536, 540, 555, 563, 566, 573, 574, 594, 602, 604, 608, 614, 616, 624, 625, 639–641, 646, 648, 649, 651, 653–655, 663–666, 669–672, 675, 677, 679, 683, 685, 686, 690, 692–694, 748, 750–753, 764, 768, 771; – **II**: 27, 28, 33–35, 38, 39, 41, 44, 59, 67, 79–81, 83, 87, 99, 108, 109, 117, 128, 136, 137, 145, 147, 151, 154, 164, 167, 176, 180, 188, 191
- Українська РСР, УРСР, республіка – **I**: 22, 37, 42, 44, 46, 51, 60, 73–76, 88, 89, 97, 98, 108, 109, 112, 115, 119, 124, 142, 153–155, 183, 191, 197–199, 202, 203, 213, 260, 262–264, 269, 298, 300, 306, 308–312, 314, 326, 331, 334, 351, 352, 355, 356, 360, 365, 369, 377, 391, 393, 400, 406, 407–410, 474, 559, 626, 628, 638, 647, 649, 653, 749, 750–752, 757, 758, 763–765, 768, 770, 771, 779; – **II**: 11, 13, 16, 35, 44, 50, 54, 57, 65, 71, 81, 114, 147, 162, 180, 182
- Улу-Телик, село (Башкортостан, Росія) – **II**: 58
- Умань, місто (Україна) – **I**: 576, 587, 602, 608, 676, 678, 763, 766, 770
- Урал, регіон (Росія) – **I**: 12–14, 16, 17, 22, 51, 92, 98, 100, 101, 103, 151, 156, 176, 179, 188, 225, 239, 257, 261, 278, 281, 283, 305, 306, 328, 330, 365, 736, 750, 753, 767, 768; – **II**: 71, 105
- Урал, річка – **I**: 758
- Усолка, річка – **I**: 137
- Уфа, місто (Башкортостан, Росія) – **I**: 11–20, 23, 43, 46, 48, 59, 61–65, 68–84, 86, 87, 91–99, 103, 104, 108, 111, 114–118, 120, 121, 123, 131–134, 136–138, 140–142, 144, 145, 148, 154, 156, 157, 160–162, 166, 168, 169, 172–174, 176, 177, 179, 181, 183, 186, 192, 197, 198, 200–202, 207, 208, 211–214, 216, 217, 219, 220–224, 229, 231–233, 237, 240, 250, 260, 265, 268, 271, 278, 279, 291–294, 298, 299, 328, 330, 335, 372, 400, 431, 448, 474, 485, 498, 513, 556, 628, 629, 631, 634, 642, 650, 665, 720, 723, 726, 727, 731–733, 736, 742, 743, 747–750, 766, 767, 770; – **II**: 7–25, 27–32, 34–42, 44–50, 52–66, 68–76, 78, 79, 81–83, 85–87, 89, 91–107, 122
- Уфа, річка – **I**: 758
- Феодосія, місто (Україна) – **I**: 321
- Феофанія, історична місцевість (м. Київ, Україна) – **II**: 173, 179, 182, 183
- Філадельфія, місто (США) – **I**: 689
- Фінляндія, держава – **I**: 672
- Фрайбург, місто (Німеччина) – **I**: 493
- Франкфурт-на-Майні, місто (Німеччина) – **I**: 694
- Франкфурт-на-Одері, місто (Німеччина) – **I**: 778
- Франція, держава – **I**: 308, 662, 670, 671, 696
- Фрунзе (тепер Бішкек), місто (Киргизстан) – **I**: 209, 730; – **II**: 78, 105

- Фюрстенвальд, місто (Німеччина) – *I*: 396
- Хальсберг, місто (Німеччина) – *I*: 384
- Харків, місто (Україна) – *I*: 10, 12, 24, 26, 27, 34, 35, 38, 39, 41, 49, 51, 64, 66, 92, 133, 138, 211, 221–224, 228–230, 245, 246, 256, 263, 264, 278, 286, 287, 301, 303, 306, 321, 327–331, 333, 363, 410, 427, 435, 438, 444, 445, 454, 479, 480, 482, 483, 485, 496, 497, 499, 500, 504, 509, 516, 524, 525, 528, 543, 551, 578–580, 581, 584, 627, 639, 641, 642, 650, 657, 667, 671, 675, 679, 681–686, 690, 695, 704, 707, 715; – *II*: 9, 11, 86, 108, 110, 112, 114, 116, 117, 119, 122, 124, 126, 129, 149, 155, 158–160, 165, 185, 187
- Харківська область (Україна) – *I*: 44; – *II*: 178
- Херсон, місто (Україна) – *I*: 33, 575–577, 624, 637, 676
- Херсонська область (Україна) – *I*: 695
- Хмельницька область (Україна) – *I*: 648
- Холмщина, історико-етнографічна область (Україна) – *I*: 25
- Центральна Азія, регіон** – *I*: 51, 334
- Челябінськ, місто (Росія) – *I*: 117, 121, 249, 252, 278, 281, 284, 286, 638, 739, 747; – *II*: 18, 38, 63, 69, 76, 122
- Челябінська область (Росія) – *I*: 13, 22, 95, 113, 153, 155, 188, 224, 225, 281, 753, 757; – *II*: 64, 99
- Челябінський басейн (Росія) – *I*: 283
- Червоний хутір, історична місцевість (м. Київ, Україна) – *I*: 651
- Черкаси, місто (Україна) – *I*: 635
- Черкаська область (Україна) – *I*: 632, 679, 681
- Черкащина, регіон (Україна) – *I*: 678, 692
- Чернеча Слобода, село (Україна) – *I*: 641
- Чернече, село (Україна) – *I*: 648
- Чернівці, місто (Україна) – *I*: 658, 661
- Чернігів, місто (Україна) – *I*: 666, 678; – *II*: 156, 167
- Чернігівська область (Україна) – *I*: 664, 680, 686, 695
- Чернігівщина, регіон (Україна) – *I*: 336, 680
- Черняхів, село (Україна) – *I*: 647
- Черчик, місто (Україна) – *II*: 72
- Чехія, держава – *I*: 661
- Чехословаччина, держава – *I*: 25, 308, 678; – *II*: 186, 191
- Чикаго, місто (США) – *I*: 660
- Чистяково (тепер Торез), місто (Україна) – *I*: 67
- Чішми, селище (Росія) – *I*: 86, 741; – *II*: 9
- Чкалов (тепер Оренбург), місто (Росія) – *I*: 747, 758
- Чкаловська (тепер Оренбурзька) область, (Росія) – *I*: 72, 261; – *II*: 45
- Чорне море – *I*: 409, 523
- Чорнобаївка, село (Україна) – *I*: 627
- Чуднів, місто (Україна) – *I*: 673
- Швейцарія, держава** – *I*: 638, 660
- Шпандау, місто (Німеччина) – *I*: 688
- Шпитьки, село (Україна) – *I*: 641
- Штейнберг (Штернберг), місто (Німеччина) – *I*: 384
- Ютіка, місто (США)** – *I*: 680
- Яблунівка, село (Україна)** – *I*: 637
- Якутія, автономна республіка (Росія) – *I*: 133
- Янгатир, річка – *I*: 151
- Ярославль, місто (Росія) – *I*: 646
- Яси, місто (Румунія) – *I*: 326

## СПИСОК АБРЕВІАТУР ТА СКОРОЧЕНЬ\*

акад.	– академік
АМН	– Академія медичних наук
АН	– Академія наук
арк.	– аркуш
АРСР	– Автономна Радянська Соціалістична Республіка
АССР	– Автономная Советская Социалистическая Республика
БАН	– Бібліотека Академії наук
БАРСР	– Башкирська Автономна Радянська Соціалістична Республіка
БАССР	– Башкирская Автономная Советская Социалистическая Республика
БАШГАПУ	– Башкирское главное аптечное управление
Башгосиздат	– Башкирское государственное издательство
Башзолото	– Государственный башкирский золотопромышленный трест
Башнаркомздрав	– Башкирский народный комиссариат здравоохранения
Башрыбтрест	– Башкирский трест рыбной промышленности
БТК	– бюро технического контроля
в. о.	– виконуючий обов'язки
ВАСГНІЛ	– Всесоюзна академія сільськогосподарських наук імені В. І. Леніна
ВАСХНІЛ	– Всесоюзная Академия сельскохозяйственных наук имени В. И. Ленина
ВИАМ	– Всесоюзный научно-исследовательский институт авиационных материалов
виконком	– виконавчий комітет
ВКВШ, КВШ	– Всесоюзный комитет у справах вищої школи
ВКП(б)	– Всесоюзна комуністична партія (більшовиків)
ВНЗ	– вищий навчальний заклад

---

\* До «Списку» не включено найпоширеніші загальноприйняті скорочення та окремі скорочення, що розкриті безпосередньо в документах.

ВНИТОМ	– Всесоюзное научное инженерно-техническое общество металлургов
Водоканалтрест (Водоканалбуд), Водотрест	– Державний трест по проведенню водопровідних і каналізаційних робіт
ВОКС	– Всесоюзное общество культурной связи с границей
ВУАН	– Всеукраїнська академія наук
Вуглемашпроект	– Державна контора з проектування машин, устаткування вугільної промисловості
вуз	– вищий навчальний заклад
ВУКС	– Всесоюзное управление капитального строительства
ВУХИН	– Восточный научно-исследовательский углехимический институт (м. Свердловськ)
ВУЦВК	– Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет
ГАПУ	– Головне аптечне управління
ГЕС, ГЭС	– гідроелектростанція
Гизместпром	– Государственное издательство местной промышленности
Гипромез	– Государственный союзный институт по проектированию металлургических заводов
Гипросталь	– Государственный институт по проектированию предприятий по производству стали
ГКХ	– Городское коммунальное хозяйство
Главзолото	– Главное управление золото-платиновой и алмазной промышленности
Главнаука	– Главное управление научными учреждениями
Главнеруд	– Главное управление нерудной промышленности
Главруда	– Главное управление рудной промышленности
Главспецсталь	– Главное управление качественных сталей, сплавов и ферросплавов
Главтрансмаш	– Главное управление транспортного машиностроения
Главтрубосталь	– Главное управление трубной промышленности
Главхимпром, Химпром, Хімпром	– Главное управление химической промышленности
ГОКО	– Государственный Комитет Обороны
Головоєнсанупр, Головсанупр	– Головне військово-санітарне управління
Головлісоохорона	– Головне управління лісоохорони та лісонасаджень
Головнафтопостач	– Головне управління автозаправочних станцій

Горжилуправление	– Городское жилищное управление
горкомхоз	– городское коммунальное хозяйство
Горместпром	– Городской отдел местной промышленности
Горплан	– Городская плановая комиссия
Горсовет	– Городской совет народных депутатов
Госбанк	– Государственный банк
Госплан	– Государственная плановая комиссия (комитет)
Госполитиздат	– Государственное издательство политической литературы
ГПУ	– Государственное политическое управление
гр.	– грош
ГРБ	– Геолого-разведывальное бюро
ГРЕС	– Государственная районная электростанция
Грознафта	– Грозненське нафтопромислове об'єднання
ГУ ВВС КА	– Главное управление военно-воздушных сил Красной Армии
губ.	– губернія
ДАЗ	– Днепровский алюминиевый завод им. С. М. Кирова
«ДАН СССР»	– «Доклады Академии наук СССР»
ДГУ	– Днепропетровский государственный университет
Держкомвидав	– Державний комітет в справах видавництв
Держлітвидав	– Державне видавництво художньої літератури України
Держплан	– Державна планова комісія (комітет)
Держтехвидав	– Державне видавництво технічної літератури
ДЗМО	– Днепропетровский завод металлургического оборудования
док.	– документ
доц.	– доцент
ДПИ	– Днепропетровский политехнический институт
ДПУ	– Державне політичне управління
друк. арк.	– друкований аркуш
д-р	– доктор
Жилфонд	– жилищный (жилой) фонд
заст.	– заступник
зв.	– возврат
зл.	– злотий
ИГ	– Институт геологии
ИТР	– инженерно-технический работник



ІМФЕ	– Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії
ІНО, ІНО	– Інститут народної освіти
ІФХ, ІФХ	– Інститут фізичної хімії
Казахзолото	– Государственный казахский золотопромышленный трест
КДУ	– Київський державний університет
КЗОТ	– Кодекс законів о труде
Киевэнергомонтаж	– Киевское монтажное энергоуправление Главного управления энергетического хозяйства
Книгоспілка	– Всеукраїнська кооперативна книготоргівельна і видавнича спілка
КОГИЗ	– Кооперативное государственное издательство
колгосп	– колективне господарство
Копейскуголь	– Копейский трест угольных предприятий комбината Челябинскуголь
КП(б)У	– Комуністична партія (більшовиків) України
КПД	– коефіцієнт полезного действия
КПІ, КПІ	– Київський політехнічний інститут
КПРС	– Комуністична партія Радянського Союзу
крб.	– карбованець
ЛКСМ	– Ленінська комуністична спілка молоді
МАГАТЕ	– Міжнародне агентство з атомної енергії
Медвидав	– Державне видавництво медичної літератури
міськрада	– міська рада депутатів трудящих
міськуправа	– міська управа
Мосгорисполком	– Московский городской исполнительный комитет
Мосэнерго	– Московское районное управление энергетического хозяйства
МПВО	– Местная противоздушная оборона
МТС	– Машинно-тракторна станція
МЭП	– Местный эвакуационный пункт (фронта)
НАН	– Національна академія наук
нарком	– народний комісар
Наркомвугілля	– Народний комісаріат вугільної промисловості
Наркомместпром	– Народный комиссариат местной промышленности
Наркомнефть	– Народный комиссариат нефтяной промышленности
Наркомпищепром	– Народный комиссариат пищевой промышленности
Наркомстрой	– Народный комиссариат строительства
Наркомхимпром	– Народный комиссариат химической промышленности

Наркомхоз	– Народный комиссариат коммунального хозяйства
Наркомэлектропром	– Народный комиссариат электростанций и электропромышленности
НИВОС	– Научно-исследовательская ветеринарная опытная станция
НИИ ВВС КА	– Научно-исследовательский институт Военно-Воздушных сил Красной Армии
НК, Наркомат	– Народний комісаріат
НКАП	– Народний комісаріат авіаційної промисловості
НКБ, НКБО	– Народний комісаріат боеприпасів
НКВД	– Народный комиссариат внутренних дел
НКВС	– Народний комісаріат внутрішніх справ
НКДБ	– Народний комісаріат державної безпеки
НКЗ, НКЗдрав, Наркомздрав	– Народный комиссариат здравоохранения
НКЗС, Наркомзем	– Народний комісаріат земельних справ
НКМ	– Народный комиссариат машиностроения
НКМП, Наркоммісцевпром	– Народний комісаріат місцевої промисловості
НКО, НКОсвіти, Наркомос, Наркомосвіти, Наркомпрос	– Народний комісаріат освіти
НКОЗ, Наркомздоров'я	– Народний комісаріат охорони здоров'я
НКПС	– Народный комиссариат путей сообщения
НКТ, Наркомторг	– Народний комісаріат зовнішньої та внутрішньої торгівлі
НКТП, Наркомтанкопром	– Народний комісаріат танкової промисловості
НКУП, Наркомуголь	– Народный комиссариат угольной промышленности
НКФ, НКФин, Наркомфін, Наркомфин, Наркомфінансів	– Народний комісаріат фінансів

НКХП, Наркомхарчпром	– Народний комісаріат харчової промисловості
НКЧМ, Наркомчермет, НКчермет	– Народний комісаріат чорної металургії
НКШ	– Народний комісаріат шляхів
НТС	– Научно-технический совет
НТШ	– Наукове товариство імені Т. Шевченка
обком	– обласний комітет
облвиконком	– обласний виконавчий комітет
облисполком	– областной исполнительный комитет
Облліт	– Обласне управління в справах літератури та видавництв
Облплан	– Обласна планова комісія (комітет)
ОВ	– отравляющие вещества
ОКБ	– Опытное конструкторское бюро
ОКС	– отдел капитального строительства
ООН	– Організація Об'єднаних Націй
оп.	– опис
ОР	– отруйні речовини
Осоавиахим	– Общество содействия обороне и авиационно-химическому строительству
ОТН	– Отделение технических наук
п/п	– польова пошта
Партвидав	– Видавництво партійної літератури (при ЦК КП(б)У)
ПБ, Політбюро	– Політичне бюро (ЦК КП(б)У)
ПРЗ	– паровозоремонтный завод
проф.	– професор
райисполком	– районный исполнительный комитет
райсовет	– районный совет народных депутатов
РАН	– Російська академія наук
РВР	– Редакційно-видавнича рада
РККА	– Рабоче-крестьянская Красная Армия
РКУ	– рейхскомісаріат “Україна”
РМ	– Рада Міністрів
р-н	– район
РНК, Раднарком	– Рада Народних Комісарів
РСФСР	– Российская Советская Федеративная Социалистическая Республика

руб.	– рубль
Рыбинспекция	– рыболовная инспекция
РФ	– Російська Федерація
Сахаротрест	– Государственный трест сахарной промышленности
СНК, Совнарком	– Совет Народных Комиссаров
Союзвитаминпром	– Всесоюзное промышленное объединение по производству витаминов
Спиртотрест	– Трест спиртовой и ликеро-водочной промышленности
спр.	– справа
СРСР	– Союз Радянських Соціалістичних Республік
СССР	– Союз Советских Социалистических Республик
стройтрест	– строительный трест
США	– Сполучені Штати Америки
т., тов.	– товариш
ТЕЦ, ТЭЦ	– теплова електроцентраль
Торфотрест	– Трест з торф'яних розробок
УАН	– Українська академія наук
УВАН	– Українська вільна академія наук
УВЗ, Уралвагон, Уралвагонзавод	– Уральський вагонобудівний завод
УВУ	– Український вільний університет
УГА	– Українська галицька армія
Уз. ССР	– Узбекская Советская Социалистическая Республика
УКВ	– ультракороткие волны
УКК	– Український крайовий комітет
УКРНДІМАШ	– Український науково-дослідний інститут металообробки і хімічного машинобудування
УНДІП	– Український науково-дослідний інститут палива
УНР	– Українська Народна Республіка
УПРЗ	– Уфимский паровозоремонтный завод
Уралэлектро-аппарат	– Уральский электроаппаратный завод
Уралэнерго	– Уральское энергетическое управление
УРСР	– Українська Радянська Соціалістична Республіка
УСРР	– Українська Соціалістична Радянська Республіка
УСС	– Українські січові стрільці
УССР	– Украинская Советская Социалистическая Республика

УФАН	– Уральський філіал Академії наук СРСР
УЦК	– Український Центральний Комітет у Кракові
ф.	– фонд
ФЗУ	– фабрично-заводське училище
Харгаз	– Харківське міське управління газифікації
Харэнерго	– Харьковское управление энергохозяйства
ХДУ	– Харківський державний університет
ХЕТІ	– Харківський електротехнічний інститут
ХТЗ	– Харківський тракторний завод
ЦИАМ, ЦИАМ	– Центральный институт авиационного моторостроения
ЦК	– Центральный Комітет
ЦК КП(б) Уз	– Центральный комітет Комуністичної партії (більшовиків) Узбекистану
ЦК КП(б)У	– Центральный Комітет Комуністичної партії (більшовиків) України
ЦНИЛ	– Центральная научно-исследовательская лаборатория
ЦРНГ	– Центральна рада народного господарства
ЦСУ	– Центральне статистичне управління
Цукротрест	– Державний трест цукрової промисловості
ЧА	– Червона Армія
ЧГРЭС, Челябгрэс	– Челябинская государственная районная электростанция
Челябинскуголь, Челябуголь	– Челябинский комбинат каменноугольной промышленности
Челябтэц	– Челябинская теплоэлектроцентраль
Челябэнерго	– Челябинское районное энергетическое управление
Челябэнергомонтаж	– Челябинское монтажное управление энергоснабжения
Чкаловзолото	– Чкаловский золотопромышленный трест
чл.-кор.	– член-кореспондент
чол.	– чоловік
ЧТЗ им. Кирова	– Челябинский тракторный завод имени Кирова
Шахтопроект	– Управление по проектированию предприятий угольной и сланцевой промышленности
Экономсовет	– Экономический совет при Совете Народных Комиссаров СССР

## **ЗМІСТ**

**Регести протоколів засідань Президії Академії наук УРСР  
(1941-1945)**

**7**

**Список дійсних членів та членів-кореспондентів АН УРСР,  
обраних у 1941–1945 рр.**

**194**

**Список наукових співробітників АН УРСР (1941–1945)**

**203**

**Список видань і наукових праць співробітників АН УРСР  
(1941–1945)**

**346**

**Перелік доповідей співробітників установ АН УРСР (1941–1945)**

**471**

**Список установ, що діяли у складі АН УРСР (1941–1945)**

**511**

**Іменний покажчик**

**529**

**Географічний покажчик**

**555**

**Список аббревіатур та скорочень**

**566**



*Наукове видання*

## **ІСТОРІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**

**1941–1945**

### **ЧАСТИНА 2**

### **ДОДАТКИ**

Упорядники

**Яременко** Лідія Миколаївна  
**Кучмаренко** Валентина Аркадіївна  
**Старовойт** Світлана Володимирівна  
**Стрельська** Лариса Іванівна

Комп'ютерна верстка *О. М. Березовський*

Підп. до друку 18.12.06. Формат 70х100/16  
Друк офс. Ум. друк. арк. 36  
Наклад 600 примірників. Зам. 30.

Видруковано у Науково-видавничому центрі НБУВ  
03039 Київ-39, просп. 40-річчя Жовтня, 3.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи  
до Державного реєстру видавців, виготівників  
і розповсюджувачів видавничої продукції  
ДК № 1390 від 11.06.2003 р.